

Kallelse till kommunstyrelsen den 30 augusti 2022 klockan 8.15

SSom ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott kallas du till sammanträde. **Har du förhinder ring** 0670-161 06 i god tid, så sekreteraren hinner kalla din ersättare.

Möjlighet att delta på länk kommer finnas. Endast friska ledamöter får delta på plats.

Sammanträdets plats

Sammanträdesrum Almen, kommunkontoret i Strömsund.

Utsändningsdag

Tisdag 23 augusti 2022.

Program

8.15 Samrådsredogörelse och beslut om granskning för översiktsplan

9.15 Uppföljning av avfallsplan 2021

9.35 Fika

10.00 Gruppmöten

- S-gruppen: Almen, kommunkontoret
- C+M-gruppen: Svaningen, kommunkontoret

12.00 Lunch

13.00 Uppsiktsplikt Jämtlandsvärme AB

14.00 Information från Arbetsförmedlingen

15.00 Sammanträde

Välkommen

Susanne Hansson, ordförande

Lisa Lundgren, sekreterare

0670-161 06 eller lisa.lundgren@stromsund.se

Föredragningslista

- 1 Ändringar i föredragningslistan
- 2 Kommunstyrelsens ordförande informerar
- 3 Information från Arbetsförmedlingen
- 4 Uppsiktsplikt - Jämtlandsvärme AB
- 5 Medborgarförslag - bättre bankservice för Strömsunds kommuns invånare
- 6 Motion om riktlinjer för internt hyressystem
- 7 Medfinansiering Leader 3sam 2023-2027
- 8 Förfrågan om medelstillelning 2023 - Samordningsförbundet i Jämtlands län
- 9 Redovisning av partistöd 2021
- 10 Tilläggsanslag budget 2022 Resurscentrum
- 11 Reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län
- 12 Uppdaterad förbundsordning för Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr
- 13 Ägardirektiv 2023 Jämtlands räddningstjänstförbund
- 14 Försäljning av Strömsund Gåxsjö 1:40
- 15 Uppföljning av avfallsplan 2021
- 16 Samrådsredogörelse och beslut om granskning för översiktsplan
- 17 Uppdrag om huvudman för ansvar av bidrag för sanering av fastigheten Risselås 1:30
- 18 Initiativärende från Vänsterpartiet om invasiva växter i Strömsunds kommun
- 19 Initiativärende från Socialdemokraterna om hälsocentralens lokaler
- 20 Val av lotterikontrollant
- 21 Delegationsbeslut
- 22 Delgivningar

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2021.487

§ 122 Medborgarförslag - bättre bankservice för Strömsunds kommuns invånare

Medborgarförslaget beskriver en försämrad tillgång till bankservice i Strömsunds kommun, både vad gäller öppettider för fysiska besök samt möjligheten till uppkoppling för digitala banktjänster.

Kommunledningen har haft möte med Swedbank under våren 2022. Swedbank har rekryterat två nya medarbetare och vi har fått bekräftat att de inte kommer att ha sommarstängt under 2022, vilket var fallet föregående sommar. Öppettiderna ska fortsatt vara tisdag, onsdag och torsdag kl 10.00-13.00 varje vecka.

För en kommun gäller lagen om offentlig upphandling, LOU, vid nytt bankavtal. Kommunen gjorde en förnyad konkurrensutsättning under hösten 2021, och har tecknat ett nytt avtal med Swedbank till och med 31 december 2023. Handelsbanken har inte ingått centrala ramavtal för avrop, varför vi inte kan utvärdera den banken vid upphandlingen. Kommunkoncernens behov av banktjänster och utbud skiljer sig åt från medborgarnas och mindre företags, varför vi inte kan ställa krav på det som vi som kund inte nyttjar.

Kommunfullmäktige har antagit en uppdaterad bredbandsstrategi per december 2021 och kommunen arbetar sedan 2014 med bredbandsutbyggnaden i kommunen. Vi söker olika bidrag för utbyggnaden, men projekten kräver även kommunal medfinansiering. Hittills har kommunen investerat över 100 miljoner kronor efter beviljade bidrag. Kommunen finansierar detta genom att arrendera ut bredbandsnätet, men bär den ekonomiska risken för investeringarna. Kommunen har egentligen inget kommunalt ansvar för denna infrastruktur, utan det är ett statligt ansvar.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Medborgarförslag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Medborgarförslaget anses besvarat.

Diarienummer KS.2021.487

Svar på Medborgarförslag - bättre bankservice för Strömsunds kommuns invånare

Medborgarförslaget beskriver en försämrad tillgång till bankservice i Strömsunds kommun, både vad gäller öppettider för fysiska besök samt möjligheten till uppkoppling för digitala banktjänster.

Kommunledningen har haft möte med Swedbank under våren 2022. Swedbank har rekryterat två nya medarbetare och vi har fått bekräftat att de inte kommer att ha sommarstängt under 2022, vilket var fallet föregående sommar. Öppettiderna ska fortsatt vara tisdag, onsdag och torsdag kl 10-13 varje vecka.

För en kommun gäller lagen om offentlig upphandling, LOU, vid nytt bankavtal. Kommunen gjorde en förnyad konkurrensutsättning under hösten 2021, och har tecknat ett nytt avtal med Swedbank till och med 31 december 2023. Handelsbanken har inte ingått centrala ramavtal för avrop, varför vi inte kan utvärdera den banken vid upphandlingen. Kommunkoncernens behov av banktjänster och utbud skiljer sig åt från medborgarnas och mindre företags, varför vi inte kan ställa krav på det som vi som kund inte nyttjar.

Kommunfullmäktige har antagit en uppdaterad bredbandsstrategi per december 2021 och kommunen arbetar sedan 2014 med bredbandsutbyggnaden i kommunen. Vi söker olika bidrag för utbyggnaden, men projekten kräver även kommunal medfinansiering. Hittills har kommunen investerat över 100 miljoner kronor efter beviljade bidrag. Kommunen finansierar detta genom att arrendera ut bredbandsnätet, men bär den ekonomiska risken för investeringarna. Kommunen har egentligen inget kommunalt ansvar för denna infrastruktur, utan det är ett statligt ansvar.

Förslag till beslut i fullmäktige

Medborgarförslaget anses besvarat. Bilaga.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Veronica Hjorter Stenklyft, ekonomistateg

Strömsunds Kommun, Kommunkansliet, Box 500, 833 24 Strömsund

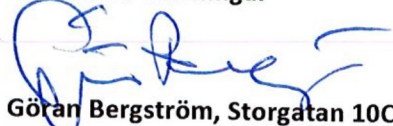
STRÖMSUNDS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2021-10-28	
Dnr	Dpl

Medborgarförslag gällande bättre Bankservice för Strömsunds kommuns innevånare

Bankernas vinster blir som oftast större och större men servicen blir sämre och sämre i Norrland. Inte är de konstigt att många överväger att byta bank i Strömsund. Vi har en åldrande befolkning, många som inte riktigt hängt med i den digitala utvecklingen. Sen har vi ett ytterligare hinder och de är uppkoppling till dom digitala tjänsterna, verkligheten är att vi ligger nästan sist i Sverige när de gäller möjligheter till uppkoppling. Detta gör att de är nästan omöjligt att göra bankärenden utan att ha personlig kontakt med banken. De är bara Handelsbanken i Strömsund som har öppet alla vardagar. Swedbank som Strömsunds Kommun har avtal med för sina cirka 1.400 anställda hade semesterstängt V. 28-31, en hel månad, detta är helt obegripligt och på gränsen till vad man som kund hos Swedbank kan acceptera. Inte är de underligt att många klagat på att de är svårt att nå banken. Många av dessa klagomål kommer från våra pensionärsföreningar PRO och SPF i Kommunen.

Vi hemställer härmed att Strömsunds Kommun fortsätter dialogen med Swedbank om bättre öppettider, dvs öppet alla vardagar och att Swedbank på inga villkor håller semesterstängt. Om inte dessa enkla krav kan tillgodoses så starta förhandlingar genom att byta bank till Handelsbanken.

Med bästa hälsningar

27 OKTOBER 2021

Göran Bergström, Storgatan 10C, 833 35 Strömsund, 070-3030882

PRO. Harald Eriksson Tullingsvägen 270 83392 Strömsund
SPF. Staffan Oscarsson Åsundet 200 83392 Strömsund

den 16 augusti 2022

Diarienummer TSF.2021.483

§ 124 Motion om riktlinjer för internt hyressystem

Lena Johansson (S) har inkommit med en motion beträffande fullmäktiges beslutade riktlinjer för internt hyressystem.

Lena Johansson anser att delar av fullmäktiges riktlinjer för internt hyressystem numera ifrågasätts och anser därför att riktlinjerna bör analyseras och utvärderas så att det råder samsyn mellan förvaltningarna.

Lena Johanssons förslag i sin motion är att de nya riktlinjerna utvärderas, att 10 procentsregeln som pålaga vid extern hyra tas bort vid inhyrda lokaler samt att avtalsvillkoren ses över beträffande tre års uppsägningstid.

Teknik- och serviceförvaltningen har upprättat ett yttrande.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Yttrande
Motion

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att bifalla motionen så tillvida att den administrativa kostnaden om 10 procent ska tas bort från riktlinjen och i övrigt anse motionen besvarad.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen bifalls så tillvida att den administrativa kostnaden om 10 procent tas bort från riktlinje för internt hyressystem.
2. I övrigt anses motionen besvarad.

Diarienummer TSF.2021.483

Motion om riktlinjer för internt hyressystem

Lena Johansson (S) har inkommit med en motion beträffande fullmäktiges beslutade riktlinjer för internt hyressystem.

Lena Johansson anser att delar av fullmäktiges riktlinjer för internt hyressystem numera ifrågasätts och anser därför att riktlinjerna bör analyseras och utvärderas så att det råder samsyn mellan förvaltningarna.

Lena Johanssons förslag i sin motion är att de nya riktlinjerna utvärderas, att 10 procentsregeln som pålaga vid extern hyra tas bort vid inhyrda lokaler samt att avtalsvillkoren ses över beträffande tre års uppsägningstid.

Teknik- och serviceförvaltningen har upprättat ett yttrande.

Förslag till beslut

Motionen anses besvarad.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Richard Persson, förvaltningschef

Beslut skickas till

Lena Johansson
Teknik- och serviceförvaltningen

Bilagor

Yttrande

Diarienummer TSF.2021.483

Yttrande beträffande motion om riktlinjer för internt hyressystem

Införandet av nytt internhyressystem hanterades i kommunfullmäktige 19 juni 2019. Fullmäktiges syfte och målsättning med internhyressystemet är att:

- Systemet ska förenkla hyressättningen, vara lätt att förstå samt vara kostnadseffektiv på sikt.
- Vidare ska systemet klargöra riktlinjer och regler om hur teknik- och serviceförvaltningen (hyresvärd) och de kommunala förvaltningarna (hyresgäster) skall agera och förhålla sig till varandra i lokalfrågor.
- Riktlinjerna för lokalförsörjning, antagen av kommunfullmäktige 7 november 2018 § 78, ligger till grund för hyressystemet.
- Systemet ska uppmuntra till effektivt utnyttjande av kommunens verksamhetslokaler samt stimulera till en långsiktig lokalplanering.
- Systemet ska uppmuntra till en effektiv resurshushållning.

Införandet av de nya riktlinjerna skedde först 1 januari 2022 av den anledningen att riktlinjerna skulle hinna samrådats ordentligt med samtliga förvaltningar innan införandet så att samtliga förvaltningar skulle ha möjlighet att implementera fullmäktiges beslut i sina verksamhetsplaner och i sitt budgetarbete.

Teknik- och serviceförvaltningen anser därför att det är för tidigt att utvärdera fullmäktiges riktlinjer efter att de varit i drift under enbart sex månader.

När det gäller Lena Johanssons förslag att ta bort fullmäktiges beslut om att hyresgästen ska betala en administrativ kostnad på 10 procent, som står angivet i p5.2 i Riktlinje för internt hyressystem, så behöver fullmäktige i så fall fatta nytt beslut i frågan och revidera riktlinjen.

Vad avser avtalsvillkoren för hyrestidens längd har fullmäktige beslutat följande i riktlinjerna:

"I huvudsak ska treårsavtal tecknas med nio månaders uppsägning och tre års förlängning. En investering i hyresobjektet kan föranleda en längre hyrestid. En kortare hyrestid kan medges i undantagsfall, ex vid kortare projekt."

Detta innebär att avtalen är treåriga men inte att det är tre års uppsägningstid.

Syftet med att ha treåriga avtal är att hyressystemet ska uppmuntra till effektivt nyttjande av kommunens verksamhetslokaler samt stimulera till en långsiktig lokalplanering. Målet är alltså att lokalinnehavet ska ha så pass lång horisont

som tre år, helst ännu längre, vilket inte är ett orimligt krav på våra verksamheter. Görs det stora investeringar i en lokal så är det för kommunen i helhet kostnadseffektivt om verksamheterna då också blir kvar som hyresgäster i dessa lokaler.

Kontaktuppgifter

Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund
0670-161 00

kommun@stromsund.se
www.stromsund.se

Motion beträffande riktlinjer för internt hyressystem

Kommunfullmäktige antog 2019-06-19 riktlinjer för det interna hyressystemet. Intentionerna i dokumentet är i stora delar inget att anmärka på, dock finns skrivningar i dokumentet som numera ifrågasätts och som behöver analyseras och utvärderas så det råder en samsyn mellan hyresgäster (förvaltningar) och hyresvärd (Fastighetservice).

Ett exempel är att vid minskat behov av lokaler för en förvaltning kvarstår dock hyreskostnaden under lång tid (tre år).

Följande förslag föreslås;

- Att de nya riktlinjerna utvärderas.
- Att 10 %-regeln som pålaga vid extern hyra tas bort vid inhyrda lokaler.
- Att avtalsvillkoren ses över beträffande tre års uppsägningstid.

Lena Johansson, (S) Fullmäktigeledamot

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.390

§ 127 Medfinansiering Leader 3sam 2023-2027

Jordbruksverket har prioriterat Leader 3sams nya strategi och tilldelat en budget på drygt 34 000 000 kr för åren 2023 – 2027. Utifrån den budgeten har Leader 3sam lagt in den i det äskande om medfinansiering som de förhandlar med Region JH om. Föreslagen modell verkar regionen acceptera. Det innebär att regionen medfinansierar LAG:s egna projekt och kommunerna medfinansierar projekt som drivs av föreningar, företag och offentliga organisationer med "LAG-potten". Då flyttas inte beslutanderätten till annan sökande och med det bedömer regionen att modellen håller för deras tolkningar av lagar och förordningar.

Föreslaget om kommunal medfinansiering innebär ett högre belopp för Strömsund per år jämfört med det som varit. Tidigare period medfinansierade vi 772 000 kronor per år mot den nya periodens cirka 860 000 kronor per år, totalt cirka 4 298 000 kronor. Medel finansieras ur kommunstyrelsens internbudget för åren 2023 –2027 under ändamålet näringsliv 350.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Äskande om medfinansiering

Förslag medfinansiering Leader 3sam

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Strömsunds kommun beviljar medfinansiering för Leader 3sam under perioden 2023–2027 med 860 000 kronor per år, totalt cirka 4 298 000 kronor.
2. Medfinansieringen finansieras ur kommunstyrelsens budget under näringsliv.

Diarienummer KS.2022.390

Medfinansiering Leader 3sam 2023–2027

Jordbruksverket har prioriterat Leader 3sams nya strategi och tilldelat en budget på drygt 34 000 000 kr för åren 2023 – 2027. Utifrån den budgeten har Leader 3sam lagt in den i det äskande om medfinansiering som de förhandlar med Region JH om. Förslagen modell verkar regionen acceptera. Det innebär att regionen medfinansierar LAG:s egna projekt och kommunerna medfinansierar projekt som drivs av föreningar, företag och offentliga organisationer med ”LAG-potten”. Då flyttas inte beslutanderätten till annan sökande och med det bedömer regionen att modellen håller för deras tolkningar av lagar och förordningar.

Förslaget om kommunal medfinansiering innebär ett högre belopp för Strömsund per år jämfört med det som varit. Tidigare period medfinansierade vi 772 000 kronor per år mot den nya periodens cirka 860 000 kronor per år, totalt cirka 4 298 000 kronor. Medel finansieras ur kommunstyrelsens internbudget för åren 2023 –2027 under ändamålet näringsliv 350.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Strömsunds kommun beviljar medfinansiering för Leader 3sam under perioden 2023–2027 med 860 000 kronor per år, totalt cirka 4 298 000 kronor.
2. Medfinansieringen finansieras ur kommunstyrelsens budget under näringsliv.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Veronica Hjorter Stenklyft, Ekonomistrateg

Beslut skickas till

Leader 3sam

Leader 3sam 2.0 Ideell förening
Sören Oscarsson
Tfn: 070-360 60 23
E-postadress: soren@3sam.eu

Datum: 8 juli 2022

Strömsunds kommun
Kommunstyrelsen
Box 500
833 24 Strömsund

Äskande om medfinansiering

Beskrivning av ärendet

Leader 3sam Strömsund – Ragunda har prioriterats av Jordbruksverket och fått inlämnad utvecklingsstrategi godkänd. Budget har till delats för åren 2023-2027 med 34 136 544 kr. Budgeten är fördelad i projektstöd från EU och stat med 67% och övrigt offentligt stöd med 33%. Det övriga offentliga stödet består enligt ett förslag till fördelning av medfinansiering från kommun med 18,3%, Region JH 10,8% och övriga offentliga organisationer 3,9%.

En fördelning av budget utifrån Strömsunds- Ragunda kommuners invånareantal har gjorts utifrån den statistik som Jordbruksverket tagit fram över invånare i Sveriges kommuner, totalt 16 696 invånare i Leader 3sam Strömsund-Ragunda.

För Strömsunds del innebär det att det totala beloppet för medfinansiering åren 2023-2027 uppgår till 4 298 359 kr. Per år utjämnat till 860 000 kr.

Åtgärd

Medfinansieringsintyg ska bifogas i samband med att ansökan om att starta leaderområde lämnas in senast 15 oktober 2022. Det krav Jordbruksverket ställer då är att minst 50% av den övriga offentliga medfinansieringen ska vara ordnad. Det Leader 3sam Strömsund-Ragunda behöver är ett beslut där Strömsunds kommun intygar om medfinansiering under åren 2023-2027. Med äskandet följer kopia på Jordbruksverkets beslut om prioritet, förslag på medfinansiering samt blankett – Medfinansieringsintyg.

Sören Oscarsson, verksamhetsledare

Postadress
[Kullsta 312, 84492 Hammarstrand]

070-3606023

www.3sam.eu

soren@3sam.eu

Förslag medfinansiering av ÖOS 2023-2027 - Leader 3sam - Strömsund/Ragunda

Budget	34136544		
Finansiering		Budget LAG-förvaltning (Drift)	8534136
EU 50%	17068272		
Stat 17%	5803212	Finansiering	
Kommuner 18,3%	6246988	Projektstöd 67%	5717871
Region JH 10,8%	3686747	ÖOS Region JH 33%	2816265
Övrig ÖOS 3,9%	1331325	Summa	8534136
Summa	34136544		

Budget LAG-pott (Stöd till föreningar m fl)	22964584
Finansiering	
Projektstöd 67%	15386271
Kommuner 27,2%	6246988
Övrigt ÖOS 5,8%	1331325
Summa	22964584

Budget LAG-ägda projekt	2637824
Finansiering	
Projektstöd 67%	1767342
ÖOS Region JH 33%	870482
Summa	2637824

Antal invånare, totalt	16696
Strömsund	11488
Ragunda	5208
Fördelning budget LAG-pott	Per år
Strömsund	4298359 859672
Ragunda	1948629 389726

Summa medfinansiering Region JH 3686747

Er utvecklingsstrategi har blivit prioriterad

Urvalsprocessen är klar och 40 områden har blivit prioriterade att bilda leaderområden inom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Jordbruksverket har fattat beslut om prioritering och preliminär budgetfördelning. Er utvecklingsstrategi har blivit prioriterad och ni får nu möjlighet att fortsätta arbetet för att bilda leaderområde.

Ni har blivit tilldelade budget enligt tabellen nedan.

En förutsättning för att ni ska få tillgång till denna budget är att

- ansökan om att starta leaderområde lämnas in till Jordbruksverket senast den 15 oktober 2022
- ni gör de kompletteringar som krävs för att färdigställa strategin
- ni får beslut om godkännande av leaderområde

Förutsättningen är också att Sveriges förslag till strategisk plan, i vilken dessa medel tillförs Leader, godkänns av EU-kommissionen.

Utan startbeslut får ni inte tillgång till den reserverade budgeten. Pengarna kommer då istället fördelas ut till andra prioriterade leaderområden.

Fond	Tilldelad budget inklusive övrig offentlig medfinansiering	Övrig offentlig medfinansiering
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	34 136 544 kronor	11 265 060 kronor

Har ni frågor angående meddelandet om prioritering är ni välkomna att vända er till leader@jordbruksverket.se

Med vänliga hälsningar,

Carin Alfredsson

Enhetschef

Information inför att starta leaderområde

Er ansökan om att bilda leaderområde har blivit prioriterad. En urvalkommitté har beslutat om poängsättning för varje lokal utvecklingsstrategi. De har använt urvalskriterier framtagna av Jordbruksverket. Jordbruksverket har fördelat budgeten till varje prioriterat leaderområde. Budgetfördelning har skett utifrån att vi vill uppnå mål och resultat, fokusera på kvalitet vid genomförandet av Leader och ha Leader rikstäckande.

I bifogad bilaga ser ni vad ni behöver för att färdigställa er strategi och vad som krävs för att få startbeslut för ert leaderområde.

Ni ska senast den 15 oktober 2022 skicka in kompletteringen av er strategi tillsammans med ansökan om att starta leaderområde till Jordbruksverket. Information om att starta leaderområde finns på vår webbplats. E-blankett och anvisning för att ansöka om att starta leaderområde kommer att finnas på vår webbplats.

Ansök om förberedande stöd steg 2

Ni kan från och med nu söka det förberedande stödet steg 2. Ansökan ska skickas in till Jordbruksverket senast den 31 juli 2022. Information samt e-tjänst för ansökan finns på vår hemsida:

www.jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-leader/forberedande-stod-inom-leader

Enheterna för lokalt ledd utveckling

Detta krävs för att starta leaderområde

För att ni ska beviljas startbeslut behöver ni ansöka om att starta leaderområde och färdigställa er lokala utvecklingsstrategi. För att få ett startbeslut av Jordbruksverket ska ansökan vara komplett, det vill säga att samtliga delar ska ha inkommit och godkänts av Jordbruksverket.

Så här färdigställer ni er lokala utvecklingsstrategi

Komplettera strategin med de återstående avsnitten i strategin och bilagor enligt nedan;

- fyll i finansieringsplanen (bilaga 3)
- ange urvalskriterier som kommer ligga till grund för bedömning och prioritering av projektansökningar (bilaga 4)
- välj målvärden för era indikatorer (avsnitt 4.4 i strategin)
- skicka in övriga bilagor om de ändrats sedan ni skickade in ansökan om att bilda leaderområde
- lägg till rätt EU-logotyp på strategins framsida och ta bort Jordbruksverkets logotyp på strategin samt på bilagor

Bilagor och vägledning finns [här](#) på Jordbruksverkets webbplats under rubriken Mall och handbok för lokala utvecklingsstrategier 2023-2027.

Finansieringsplan

Fyll i bilaga 3 Finansieringsplan. Information finns i bilagan.

Urvalskriterier

I samband med den sista inlämningen av strategin ska ni även skicka in era urvalskriterier. Urvalskriterierna ska skickas in i mallen för bilaga 4 Urvalskriterier.

All information om urvalskriterierna finner ni i vägledningen till att ta fram och använda urvalskriterier för projekt inom Leader 2023-2027, samt på hemsidan under avsnittet *Urvalskriterier*.

En arbetsgrupp med representanter från flera Leaderområden har arbetat med att ta fram vissa gemensamma urvalskriterier. Ambitionen har varit att ta fram en lista med de gemensamma urvalskriterierna som ska finnas tillgänglig för alla leaderområden att använda i juni 2022.

Målvärde

Inför den sista inlämningen av strategin ska avsnitt 4.4 kompletteras med målvärden för respektive indikator. Samtliga indikatorer som ni valt i er strategi ska ha ett målvärde som ska ha uppnåtts 2027. Till hjälp finns det en mall att utgå ifrån vid beräkning av målvärdena.

Logotyp

Ni ska se till att rätt EU-logotyp finns med på strategins framsida. Användning av EU-logotyp är förordningsstyrt och reglerna framgår i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/129 bilaga II.

I bilaga II till genomförandeförordning (EU) 2022/129 framgår att EU:s logotyp ska vara ”framträdande placerat på allt kommunikationsmaterial – såsom tryckta eller digitala produkter, webbplatser och mobilversionerna av dem – som rör genomförandet av en insats och som är avsett för allmänheten eller deltagarna.”

Om det finns andra logotyper på leaderstrategierna utöver EU-logotypen, ska EU-logotypen ha minst ha samma storlek, mätt i höjd eller bredd, som den största av de andra logotyperna.

På första sidan i Jordbruksverkets *Mall för lokala utvecklingsstrategier* och i bilagor till strategin finns Jordbruksverkets logotyp med. Den ska inte finnas med på er slutliga version av er strategin.

Mer information om vilken logotyp du ska använda och möjlighet att ladda ner logotypen finns på Jordbruksverket webbsida.

Ansökan om att starta leaderområde

Nedan beskrivs vad som behöver vara uppfyllt samt bifogat för att få starta leaderområde.

Bilda er organisation

Ni måste bilda er organisation för att kunna starta ert leaderområde.

Vi ansökan om att starta leaderområde ska ni bifoga:

- utvecklingsstrategi med samtliga bilagor (se sida 1)
- medfinansieringsintyg
- föreningens styrelse och stadgar
- besluts- och arbetsordning/delegationsordning
- giltig fullmakt eller intyg över firmatecknare
- anställningsbevis eller avtal för personal eller köpt tjänst om minst två personer (senast 4 månader efter startbeslut)

Medfinansieringsintyg

Ni ska till ansökan om att starta leaderområde bifoga blanketten *Medfinansieringsintyg för att starta leaderområde för Leader2023-2027*.

Blanketten använder ni för att intyga att leaderområdet har tillräcklig medfinansiering och likviditet för genomförandet av er strategi. Mer information finns i medfinansieringsintyget som går att hämta i Jordbruksverkets webbutik.

webbutiken.jordbruksverket.se

Föreningens styrelse och stadgar

Ideell förening

Er organisation ska vara en ideell förening. Det är upp till er egen förening huruvida ni vill behålla samma förening eller ifall ni vill skapa en ny förening för kommande programperiod.

Stadgar

Ni ska bifoga föreningens beslutade stadgar.

Föreningen ska tillsätta en styrelse

LAG:s styrelse är föreningens beslutande organ. Styrelsen är ansvarig för den ideella föreningen och leaderområdets verksamhet. Det är föreningen som beviljas startbeslut av Jordbruksverket om att bilda leaderområde.

Styrelsens ledamöter ska vara medlemmar i föreningen. Av bilaga 1 till handbok för strategiprocessen för Leader 2023-2027 framgår de villkor som leaderföreningen ska leva upp till. Vilka uppgifter leaderföreningens styrelse ska ha framgår av handboken.

Jordbruksverket kräver att föreningens verksamhets- och räkenskapsår ska vara kalenderår.

Föreningen ska ha en godkänd eller auktoriserad revisor.

Styrelsen sammansättning

Ni ska beskriva styrelsens sammansättning med namn och kompetens på alla ledamöter och eventuella ersättare.

Krav på styrelsens sammansättning:

- jämn fördelning av ledamöter från ideell, privat och offentlig sektor och maximalt 49 procent från en sektor
- ledamot måste ha fyllt 18 år
- geografisk spridning av invalda ledamöter.

Ni måste i stadgarna ange antal ordinarie ledamöter och eventuella ersättare i styrelsens mandattid samt hur ni uppfyller kraven ovan.

Ordförande

Styrelsens arbete leds av en ordförande som har ett övergripande ansvar för att verksamheten drivs på ett tillfredställande sätt och i enlighet med gällande förordningar. Vår rekommendation är att ordförandeskapet alterneras och representeras av alla tre sektorerna under programperioden. Ordförande och vice ordförande får komma från samma sektor. Däremot rekommenderar vi att de representerar olika sektorer.

Valberedning

Det ska finnas en valberedning som har representation från varje sektor, ideell, privat och offentlig.

Leaderkontor

Varje leaderområde ska ha ett bemannat leaderkontor till och med juni 2029. LAG ska ha ett bemannat leaderkontor senast fyra månader efter att leaderföreningen fått startbeslut från Jordbruksverket.

Delegationsordning

Befoga det beslut eller protokoll som visar vilken besluts- och arbetsordning/delegationsordning föreningen ska ha.

Bifoga fullmakt eller intyg över firmatecknare

För att kunna ansöka om att starta leaderområde krävs att ni bifogar ett protokoll som visar att den som skickar in ansökan har firmateckningsrätt. Det går även bra att bifoga en fullmakt för den som skickar in ansökan till Jordbruksverket.

Redovisa anställningsbevis

Leaderkontoret ska vara bemannat med minst två personer på två tjänster. Tjänsterna ska innefatta en verksamhetsledare samt övrig personal och kan omfattas av anställd personal eller köpt tjänst.

Anställningsbevis eller avtal som styrker att leaderkontoret har personal ska lämnas in till Jordbruksverket senast 4 månader efter uppstart.

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.405

§ 128 Förfrågan om medelstildelning 2023 - Samordningsförbundet i Jämtlands län

Staten har meddelat sin preliminära medelstildelning till samordningsförbunden för 2023. Samordningsförbundet i Jämtlands län beräknas få 3 959 000 kronor förutsatt att region och kommuner möter den planerade avsättningen för medlemsinsats.

Samordningsförbundet i Jämtlands län har inkommit med en förfrågan om medelstildelning för 2023. För Strömsunds kommun handlar det om en preliminär medlemsinsats om 177 176 kronor.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

E-post om medelstildelning och fråga om medlemsinsats

Försäkringskassans fördelningsmodell för statens medelstildelning till samordningsförbunden

Förslag till medlemsinsats 2023

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Bevilja 177 176 kronor i medelstildelning till Samordningsförbundet i Jämtlands län för år 2023.
2. Finansiering sker via den interna budgetfinansieringen.

Diarienummer KS.2022.405

Förfrågan om medelstildelning 2023 - Samordningsförbundet i Jämtlands län

Staten har meddelat sin preliminära medelstildelning till samordningsförbunden för 2023. Samordningsförbundet i Jämtlands län beräknas få 3 959 000 kronor förutsatt att region och kommuner möter den planerade avsättningen för medlemsinsats.

Samordningsförbundet i Jämtlands län har inkommit med en förfrågan om medelstildelning för 2023. För Strömsunds kommun handlar det om en preliminär medlemsinsats om 177 176 kronor.

Förslag till beslut

1. Bevilja 177 176 kronor i medelstildelning till Samordningsförbundet i Jämtlands län för år 2023.
2. Finansiering sker via den interna budgetfinansieringen.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren,

Beslut skickas till

Samordningsförbundet i Jämtlands län
Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Bilagor

E-post om medelstildelning och fråga om medlemsinsats
Försäkringskassans fördelningsmodell för statens medelstildelning till samordningsförbunden
Förslag till medlemsinsats 2023

Från: Sara Comén <sara.comen@samjamt.se>
Skickat: den 27 juni 2022 15:55
Till: kundcenter@ostersund.se; krokoms.kommun@krokom.se;
bergs.kommun@berg.se; bracke@bracke.se; kommun@herjedalen.se;
kansli@ragunda.se; Strömsunds kommun <stromsunds.kommun@stromsund.se>;
kundtjanst@are.se; region@regionjh.se
Ämne: Medelstildelning och fråga om medlemsinsats till Samordningsförbundet
2023

Hej,

Nu har staten meddelat sin preliminära medelstildelning till samordningsförbunden 2023, i vilken Samordningsförbundet i Jämtlands län beräknas få 3 959 000 kr förutsatt att region och kommuner ”matchar” statens insats. Efter att alla samordningsförbund lämnat svar för parternas planerade medlemsinsatser kan sedan eventuella kvarvarande medel från staten komma att erbjudas utöver de preiminära innan medelstildelningen för 2023 fastställs.

Respektive kommun/region måste meddela sin planerade avsättning till Samordningsförbundet Jämtlands län för 2023.

Bekräftelse på att kommunen/regionen avsätter medel enligt överenskommen fördelningsmodell (se nedan) skickas till förbundschef sara.comen@samjamt.se senast den 20 augusti för sammanställning till Försäkringskassan.

Preliminär medlemsinsats per part (enligt överenskommen fördelningsmodell) för att matcha statens tilldelning:

Medlemsinsats

2022

2023

Förändring

AF/FK

3 965 000

3 959 000

-6 000

Region JH

1 982 500

1 979 500

-3 000

Berg

129 051

128 090

-960

Bräcke

121 063

119 642

-1 421

Härjedalen

167 479

167 228

-251

Krokom

225 401

227 414

2 013

Ragunda

108 336

107 946

-390

Strömsund

178 095

177 176

-918

Åre

207 397

209 346

Östersund

845 678

842 659

-3 020

Summa

7 930 000

7 918 000

-12 000

Bifogade underlag:

Beräkning av medlemsinsatser Samjamt 2023

Information om Finsam medelstillelning från Försäkringskassan

Vänliga hälsningar

Sara Comén, förbundschef

Samordningsförbundet Jämtlands län

sara.comen@samjamt.se

073-500 20 24

Fördelningsmodell för statens medelstildelning till samordningsförbunden

Syfte med fördelningsmodellen

Syftet med modellen är att få en transparent, långsiktig modell för medelstildelning till samordningsförbunden. Modellen ska som grund ge samtliga förbund möjlighet att få medelstildelning efter samma parametrar. Den ska också främja att medlen arbetar för medborgarna och deras behov.

Parametrar i grundmodellen

- 1) För att ett förbund ska kunna bedriva en verksamhet ges som bas en **grundtildelning** om 400 tkr.
- 2) Utöver grundtildelningen bygger modellen på **fördelningsnycklarna 75 procent försörjningsmått och 25 procent invånarantal** (16-64 år) i förbundens geografiska områden. Dessa parametrar syftar till att fånga upp behov av såväl rehabiliterande som förebyggande samverkansinsatser i ett område.
- 3) I modellen finns en **spärr** så att ett förbund får **maximalt 10 procent minskning från ett år till nästa**.

Fördelningsprinciper att beakta och tillämpning av modellen i praktiken

- A) Storleken på statlig medelstildelning enligt idealfördelning (parametrar 1 och 2) kommuniceras med samordningsförbunden.
- B) Samordningsförbund inkommer med ansökan om statliga medel i den storleksordning som kommuner och regioner kan matcha.
- C) Fördelning tas fram baserad på inlämnad information samt att den sista grundförutsättningen (parameter 3) i fördelningsmodellen med maximal 10 % minskning från ett år till ett annat beaktas.
- D) I modellen kan tre olika scenarion inträffa när medel fördelas till samordningsförbunden.

1. Medel i balans

Om kommuner och regioner kan matcha de statliga medel som finns att fördela till förbunden efter att samtliga parametrar tagits hänsyn till, fördelas belopp ut till förbunden enligt fördelningsmodellen.

Beslutsdatum
2019-06-14
Ändringsdatum

Diarienummer
007956-2019
Serienummer

Version

2. Överskott av medel

Överskott av medel kan uppstå:

- a) När samtliga förbund meddelat hur kommuner och regioner kunnat matcha den statliga tilldelningen och totalsumman blir mindre än de statliga medlen.
- b) Om ett förbund sent i processen lämnar tillbaka medel.

Ytterligare statliga medel utbetalas i de fall kommun och regioner kan matcha med motsvarande belopp.

Hänsyn tas till:

1. Ansökan om ytterligare medel
2. Stort eget kapital beaktas¹

3. Underskott av medel

Underskott av medel kan uppstå då 10 procents spärren enligt parameter 3 blir högre än 10 procent. Detta scenario kulle kunna infalla om exempelvis fler kommuner ansluter sig till förbund och de statliga medlen inte räcker för att kunna beakta maximal 10 % minskning från ett år till ett annat.

Hänsyn tas till:

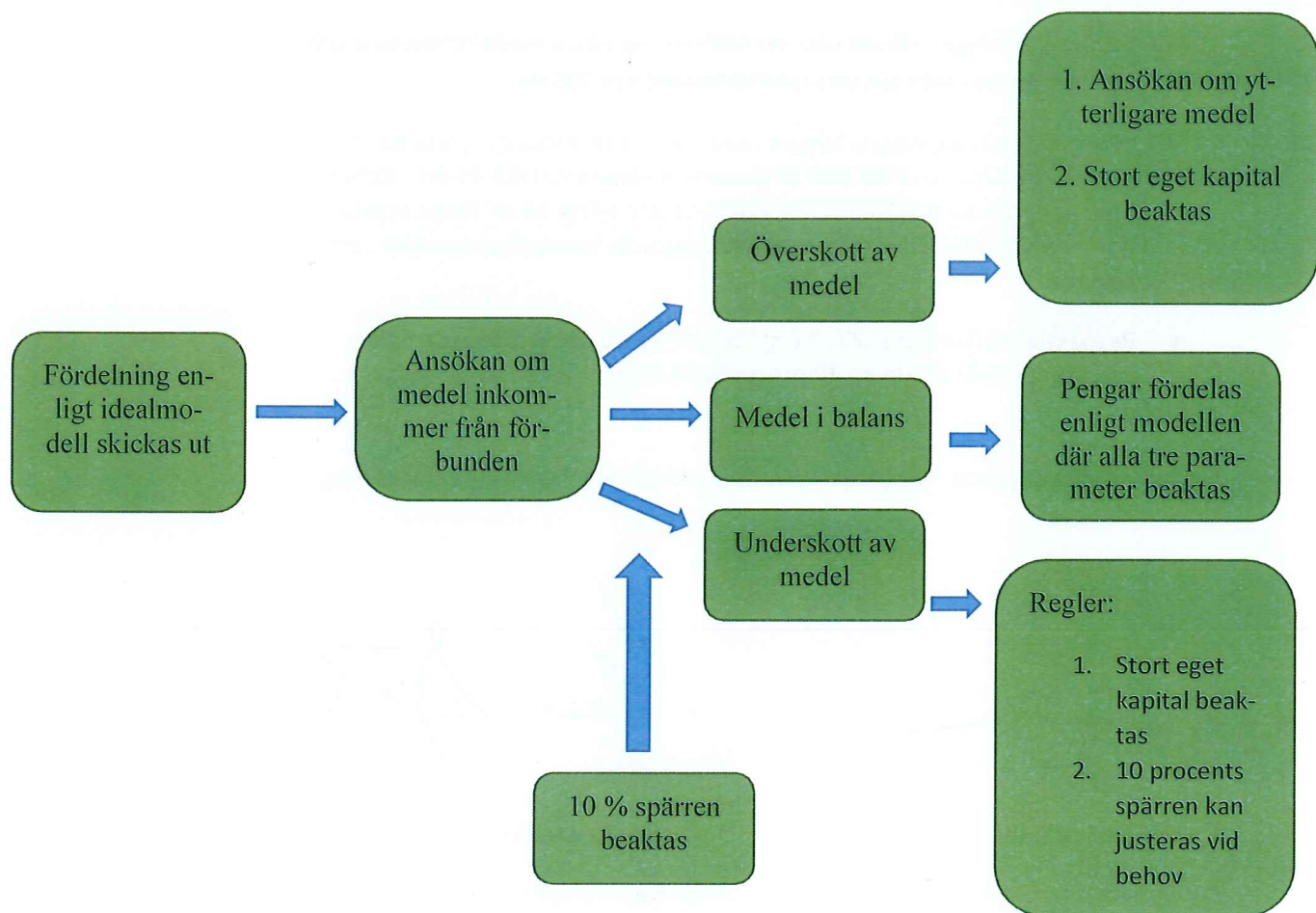
1. Stort eget kapital beaktas²
2. 10 procents spärren kan justeras vid behov³

¹ Det egna kapitalet är inte med som en av grundparametrarna i fördelningsmodellen. Det egna kapitalet kan dock komma att beaktas om det kvarstår medel efter det att budgetfördelningen skett utifrån vad kommuner och regioner kan matcha.

➤ **Stort eget kapital** kommer att beaktas och vid behov reducera medelstilldelningen utifrån de ekonomiska förutsättningar som råder vid fördelningstillfället. Uppgiften om eget kapital hämtas från årsredovisningen. Nationella rådet har 2013 tagit fram rekommendationer om rimlig storlek på sparade medel/eget kapital. Beräkningsmodellen/trappa, finns på www.finsam.se.

² Se tidigare fotnot.

³ 10-procents spärr kan vid behov justeras utifrån de ekonomiska förutsättningar som råder vid fördelningstillfället. Om justering blir aktuell kommer kommunikering med förbunden att ske.

Figur 1 Flödesschema och principer vid fördelning

Beslutsdatum
2019-06-14
Ändringsdatum

Diarienummer
007956-2019
Serienummer

Version

Förutsättning för tilldelning när förbund slås samman

Parametrar i grundmodellen

- Grundtilldelningen räknas som ett förbund vid nästa medeltilldelning och verksamhet ges som bas en grundtilldelning om 400 tkr.
- Utöver grundtilldelningen bygger modellen på fördelningsnycklarna 75 procent försörjningsmätt och 25 procent invånarantal (16-64 år) i förbundens geografiska områden. Dessa parametrar syftar till att fånga upp behov av såväl rehabiliterande som förebyggande samverkansinsatser i ett område.
- Respektive förbundens tilldelning för året de slås ihop räknas samman och sedan utgår maximalt 10 procent minskning från ett år till nästa.

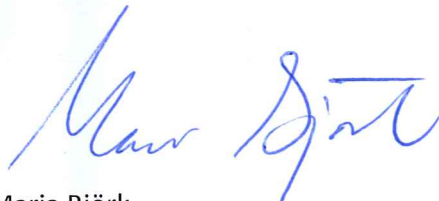
Bilaga 1 – Förtydligande av processen medeltilldelning Finansiell samordning

Ulrika Havossar

Försäkringsdirektör

Avdelningen för Sjukförsäkringen

Maria Björk

Finansiell Controllör

Avdelningen för Sjukförsäkringen

Förslag till medlemsinsats 2023 utifrån överenskommen fördelningsmodell

Medlemsinsats	2022	2023	Förändring
AF/FK	3 965 000	3 959 000	-6 000
Region JH	1 982 500	1 979 500	-3 000
Berg	129 051	128 090	-960
Bräcke	121 063	119 642	-1 421
Härjedalen	167 479	167 228	-251
Krokom	225 401	227 414	2 013
Ragunda	108 336	107 946	-390
Strömsund	178 095	177 176	-918
Åre	207 397	209 346	
Östersund	845 678	842 659	-3 020
Summa	7 930 000	7 918 000	-12 000

Beräkning av medlemsinsats

Fast summa/kommun, kronor	Invånarantal 2021-12-31, 16- 64 år, Källa: SCB	Andel av länets invånare	Proportionell fördelning, kronor
50 000	3 799	0,049	78 090
50 000	3 388	0,044	69 642
50 000	5 703	0,074	117 228
50 000	8 631	0,112	177 414
50 000	2 819	0,037	57 946
50 000	6 187	0,081	127 176
50 000	7 752	0,101	159 346
50 000	38 562	0,502	792 659
400 000	76 841		1 579 500

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.149

§ 129 Redovisning av partistöd 2021

Kommunfullmäktige beslutade den 11 december 2014 § 126, att anta regler för partistöd.

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning senast den 30 juni efter räkenskapsårets utgång och som visar att partistöder har använts för det ändamål som anges i 4 kapitlet 31 1 första stycket i kommunallagen (2017:725). I samband med redovisningen undertecknas ett granskningsintyg.

Fullmäktige måste också fatta årliga beslut om utbetalning av partistödet. Fullmäktige får i det förväg antagna reglerna för partistöd besluta om att stöd inte ska utbetalas till ett parti som inte i tid lämnar in en redovisning.

Socialdemokraternas och Rättvis demokratis redovisning för 2021 inkom 2 respektive 3 arbetsdagar för sent.

Partistödet är för närvarande 10 000 kronor till varje parti som är representerat i kommunfullmäktige. Dessutom utgår ett stöd på 18 000 kronor per mandat.

Inkomna redovisningar

- Socialdemokraterna har 2021 erhållit 298 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 298 000 kronor.
- Vänsterpartiet har 2021 erhållit 46 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 48 996 kronor.
- Centerpartiet har 2021 erhållit 136 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 136 000 kronor.
- Moderaterna har 2021 erhållit 82 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 82 000 kronor.
- Sverigedemokraterna har 2021 erhållit 82 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 82 000 kronor.
- Rättvis demokrati har 2021 erhållit 46 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 52 923 kronor.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Redovisning av partistöd 2021 Centerpartiet

Redovisning av partistöd 2021 Sverigedemokraterna

Redovisning av partistöd 2021 Moderaterna

Redovisning av partistöd 2021 Vänsterpartiet

Redovisning av partistöd 2021 Socialdemokraterna

Redovisning av partistöd 2021 Rättvis demokrati

Justerare

den 16 augusti 2022

§ 129 fortsättning

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

1. Redovisning från Socialdemokraterna godkänns.
2. Redovisning från Vänsterpartiet godkänns.
3. Redovisning från Centerpartiet godkänns.
4. Redovisning från Moderaterna godkänns.
5. Redovisning från Sverigedemokraterna godkänns.
6. Redovisning från Rättvis demokrati godkänns.
7. Partistödet för 2023 betalas ut i januari 2023 till partier med godkänd redovisning.

Jäv

Sara Kjellsdotter (S) och Morgan Olsson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggning eller beslut om punkt 1.

Simon Högberg (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggning eller beslut om punkt 4.

Diarienummer KS.2022.149

Redovisning av partistöd 2021

Kommunfullmäktige beslutade den 11 december 2014 § 126, att anta regler för partistöd.

En mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning senast den 30 juni efter räkenskapsårets utgång och som visar att partistöder har använts för det ändamål som anges i 4 kapitlet 31 1 första stycket i kommunallagen (2017:725). I samband med redovisningen undertecknas ett granskningsintyg.

Fullmäktige måste också fatta årliga beslut om utbetalning av partistödet. Fullmäktige får i det förväg antagna reglerna för partistöd besluta om att stöd inte ska utbetalas till ett parti som inte i tid lämnar in en redovisning.

Socialdemokraternas och Rättvis demokratis redovisning för 2021 inkom 2 respektive 3 arbetsdagar för sent.

Partistödet är för närvarande 10 000 kronor till varje parti som är representerat i kommunfullmäktige. Dessutom utgår ett stöd på 18 000 kronor per mandat.

Inkomna redovisningar

- Socialdemokraterna har 2021 erhållit 298 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 298 000 kronor.
- Vänsterpartiet har 2021 erhållit 46 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 48 996 kronor.
- Centerpartiet har 2021 erhållit 136 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 136 000 kronor.
- Moderaterna har 2021 erhållit 82 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 82 000 kronor.
- Sverigedemokraterna har 2021 erhållit 82 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 82 000 kronor.
- Rättvis demokrati har 2021 erhållit 46 000 kronor i partistöd, redovisad summa uppgår till 52 923 kronor.

Förslag till beslut

1. Redovisningarna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet, Moderaterna, Sverigedemokraterna och Rättvis demokrati godkänns.
2. Partistödet för 2023 betalas ut i januari 2023 till partier med godkänd redovisning.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, Kanslisekreterare

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Bilagor

Redovisning av partistöd 2021 Centerpartiet
Redovisning av partistöd 2021 Sverigedemokraterna
Redovisning av partistöd 2021 Moderaterna
Redovisning av partistöd 2021 Vänsterpartiet
Redovisning av partistöd 2021 Socialdemokraterna
Redovisning av partistöd 2021 Rättvis demokrati

Redovisningen lämnas senast den 30 juni

Parti Centerpartiet	Organisationsnr 892001-2617	Bankkonto eller bank-/plusgiro 7884-30-05545
Ordförande Kerstin Engkvist	Kassör Kristina Widborg Ahlstrand	

Erhållet partistöd: 136.000 kr för år 2021

Partistöd är ett ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet.

Redovisning av kommunalt partistöd

Redovisa hur partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin

Ändamål	Kronor
Expeditionskostnader, utskick, porto	27.164,00
Reseersättningar	5.557,00
Marknadsföring, sponsring	59.073,00
Möten, marknader	2.330,00
Utbildning, konferenser	3.425,00
Valkostnader kyrkoval	14.114,00
Adm. stöd från distriktet	20.675,00
Bank, IT	3.115,00
Fonderade valkostnader	547,00
Summa (= erhållet partistöd)	136.000,00

Övrigt

--

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvisande bild av partiets användning av kommunalt partistöd under det gångna året.

Intygas av <i>Tore Olofsson</i>	Namnförtydligande Tore Olofsson, Anette Bergendal
Datum och ort Strömsund 20 februari 2022	Funktion för partiet Revisorer för c-kretsen

Utfall 2020-2021 - Budget 2022

Intäkter,netto	Budget-20	Utfall -20	Budget - 21	Utfall -21	Budget - 22
Kom.partistöd	136 000	136 000	136 000	136 000	136 000
Medlemsavgifter	18 000	15 840	16 000	15 720	16 000
Räntor	0	0	0		
Övriga inkomster, EU stöd	0	0	0	8 000	5 000
Summa	154 000	151 840	152 000	159 720	157 000
Kostnader,netto					
Lokalhyra	15 500	15 192	16 000	15 192	16 000
Kontor, kopiering, utskick	5 000	3 117	10 000	4 814	10 000
Porto				7 158	15 000
Reseersättningar	20 000	5 939	10 000	5 557	25 000
Reklam, annonsering	15 000	3 784	65 000	55 073	75 000
Interna möten	4 000	1 710	2 500		5 000
Externa möten, marknader	5 000	4 460	5 000	2 330	10 000
Utbildning, konferenser	30 000	14 020	20 000	3 425	23 000
Valkostnader	1 000	0	10 000	14 114	65 000
Sponsring, gåvor	10 000	1 560	10 000	4 000	10 000
Administrativt stöd	20 000	23 456	30 000	20 675	20 000
Medlavg. till distriktet	6 500	5 940	6 000	5 500	6 000
Bankkostnader		900	900	900	1 200
IT tjänster		1 869	2 000	2 215	2 000
Övriga kostnader	1 000		5 000	1 611	10 000
Fond.valkostnader	21 000	69 894	-40 400	17 156	-136 200
Summa:	154 000	151 840	152 000	159 720	157 000

Kassa+bank 31 december 2021 = 207 780,74 kronor

Kassa+bank 1 januari 2021 = 190 625,10 kr

Parti Vänsterpartiet	Organisationsnr 893202-4675	Bankkonto eller bank-/plusgiro 859823-3
Ordförande Gert Norman	Kassör Aron Kjellgren	

Erhållet partistöd: 46000 kr för år 2021

Partistöd är ett ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet.

Redovisning av kommunalt partistöd

Redovisa hur partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin

Ändamål	Kronor
Annonsering	5350,-
Fika (medlemsmöten, mm)	2630,-
Styrelsemöten + årsmöte	3120,-
Resekostn. egen bil	8116,-
Medlemsutskick	3900,-
Profilprodukter	2950,-
Bistånd Fristadstonden	4200,-
Hemsida	2000,-
Licenser	2400,-
Bilhyra + släpvagn	5630,-
Sponsring	3700,-
Avsättning Valfond	5000,-
Summa (= erhållet partistöd)	48996 0,00

Övrigt

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvisande bild av partiets användning av kommunalt partistöd under det gångna året.

Intygas av <i>[Signature]</i>	Namnförtydligande Peter Frost
Datum och ort 220620	Funktion för partiet KFM-ledamot

Parti Socialdemokraterna	Organisationsnr 892000-9340	Bankkonto eller bank-/plusgiro 382-5825
Ordförande Morgan Olsson	Kassör Sara Kjellsdotter	

Erhållet partistöd: 298000 kr för år 2021

Partistöd är ett ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet.

Redovisning av kommunalt partistöd

Redovisa hur partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin

Ändamål	Kronor
Medlemshantering: Medlemskontakter, utskick, Administrativt arbete, betalningar mm.	132.600,00
Lokalkostnader/hyra, underhåll	71.500,00
Studier/kurser mm	6.500,00
Adm.kostnader (kopiering, tel, internet, porto mm)	24.300,00
Material	5.200,00
Kampanjer, utökad info under Corona mm.	24.400,00
Stöd till sidoorganisationer	28.500,00
Avsättning inför kommande val	5.000,00
Summa (= erhållet partistöd)	298.000,00

Övrigt

Motprestationer: Våra sidoorganisationer är våra lokala föreningar, Backe, Hammerdal, Hoting mfl Unga Örnar och SSU. Stödet bidrar till att dessa föreningar ska ha möjlighet att träffa kommunpolitiker och infomera sina medlemmar om kommunen.

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvisande bild av partiets användning av kommunalt partistöd under det gångna året.

Intygas av	Namnförtydligande Morgan Olsson
Datum och ort	Funktion för partiet Ordförande

Parti <i>Rättvis Demokrati</i>	Organisationsnr <i>556661-8780</i>	Bankkonto eller bank-/plusgiro <i>6377 - 75 766 35 32</i>
Ordförande <i>Mona Bjurström</i>	Kassör	

Erhållet partistöd: 46.000 kr för år 2021

Partistöd är ett ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet.

Redovisning av kommunalt partistöd

Redovisa hur partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin

Ändamål	Kronor
<i>1 Annonser</i>	<i>7.890-</i>
<i>2 Möteskostnader</i>	<i>6.200-</i>
<i>3 Kontors matr - kostnader</i>	<i>4.410-</i>
<i>4 Styrelsearvoden</i>	<i>8.000-</i>
<i>5 Redovisningsfrånster</i>	<i>4.437-</i>
<i>6 Bankkostnader</i>	<i>1.250-</i>
<i>7 Medlemsregister - Konsultationer</i>	<i>5.880-</i>
<i>8 Övriga externa frånster</i>	<i>3.759-</i>
<i>9 Marknader - mässor</i>	<i>5.800-</i>
<i>10 Porto och postavgifter</i>	<i>2.580-</i>
<i>11 Skattefri bilsättning</i>	<i>624-</i>
<i>12 Gävor och uppvaltningar</i>	<i>2.100-</i>
Summa (= erhållet partistöd)	0,00

Övrigt

52.923-

Granskningsintyg

Härmed intygas att redovisningen ger en rättvisande bild av partiets användning av kommunalt partistöd under det gångna året.

Intygas av <i>Mona Bjurström</i>	Namnförtydligande <i>Mona Bjurström</i>
Datum och ort <i>Strömsund 2022 06 30</i>	Funktion för partiet <i>ordförande</i>

Diarienummer KS.2022.518

Tilläggsanslag budget 2022 Resurscentrum

Kommunen får tillfälligt stöd från Migrationsverket på 722 000 kronor för 2022. Regeringen beslutade per 22 juni 2022, och utbetalning sker senast 31 augusti 2022.

Kommunen har bibehållit organisationen för flyktingmottagning under Resurscentrum, RC. Förvaltningschefen för framtids- och utvecklingsförvaltningen föreslår därför att stödet går till RC.

Stödet ska hanteras som ett generellt statsbidrag, varför verksamheten får tilläggsbudget 2022.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Stödet på 722 000 kronor fördelas genom tilläggsanslag 2022 till framtids- och utvecklingsförvaltningen/resurscentrum.
2. Kommunens driftsram för 2022 ökar med 722 000 kronor till 873 056 000 kronor.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Veronica Hjorter Stenklyft, Ekonomistrateg

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen

Bilagor

Regeringsbeslut per 22 juni 2022
Bilaga fördelning per kommun

REGERINGEN

Justitiedepartementet

Regeringsbeslut

II:11

2022-06-22

Ju2022/02207 (delvis)

Migrationsverket
601 70 Norrköping

Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Migrationsverket

4 bilagor

Riksdagen har för budgetåret 2022 beslutat om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden (prop. 2021/22:1 utg.omr. 08, bet 2021/22:SfU4, rskr. 2021/22:117 och prop. 2021/22:269 utg.omr. 08, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:460).

Regeringen beslutar att följande ska gälla under budgetåret 2022 för Migrationsverket och nedan angivna anslag.

VERKSAMHET

Migrationsverkets huvudsakliga uppgifter framgår av förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket.

1 Mål och återrapporteringskrav

Verksamhetsutveckling

Migrationsverket ska uppnå högre effektivitet inom verksamheten genom bland annat utvecklade arbetsätt och digital teknik. De sökandes och andra berördas behov ska vara utgångspunkten för arbetet.

Migrationsverket ska förkorta kötiderna för öppna ärenden och öka andelen beslut som fattas inom författningsstyrd tid. Det gäller särskilt prövningen av ansökningar om medborgarskap och om uppehållstillstånd för anknytning eller arbete. Ensamkommande barn ska prioriteras så att de snabbt kan få ett beslut. Migrationsverket ska säkerställa en hög grad av informationssäkerhet.

Myndigheten ska redovisa:

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-Post
ju.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-20 27 34

- Kostnad per avgjort ärende och antalet avgjorda ärenden per årsarbetskraft. För asylärenden ska redovisningen delas upp på initialprocess, normalärenden, Dublinärenden och förlängningsärenden. För andra tillståndsärenden ska redovisningen delas upp på ärendeslag samt förstagångs- och förlängningsärenden.
- Genomsnittlig vistelsetid för de som har lämnat mottagningssystemet uppdelat på utgång i ärendet.

Myndigheten ska vidare redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under året. Redovisningen ska innehålla förväntad nytta, påverkan på myndighetens arbete och när effekten förväntas uppstå. Migrationsverket ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhetsutveckling som genomförts under året eller tidigare.

Arbete mot felaktiga utbetalningar

Migrationsverket ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningsmyndigheterna ska därför minska.

Migrationsverket ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Redovisningen ska omfatta följande:

- Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal och totalt.
- Antal polisanmälningar.
- Totalt belopp av upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till dels de totala utbetalningarna, dels till den senaste uppskattningen av det totala beloppet av felaktiga utbetalningar.

Redovisningen för dessa indikatorer ska ske för dagarsättning. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av dessa indikatorer utvecklats över tid. Vidare ska en redovisning lämnas av vidtagna åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna. Myndigheten ska också redovisa en bedömning av åtgärdernas effekter och kostnadsutvecklingen för kontrollarbetet.

Förbättrad tillgänglighet och service

Migrationsverket ska förbättra sin tillgänglighet och service för de sökande och andra berörda. Myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att förbättra tillgänglighet och service samt vilka resultat som har uppnåtts. Vidare ska myndigheten redovisa servicegraden i det fysiska mötet och de åtgärder som vidtagits för att förbättra service till enskilda som inte kan eller vill vara digitala.

Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna

Migrationsverket ska redovisa vilka utvecklingsinsatser som har vidtagits för att effektivisera migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna. Myndigheten ska också redovisa resultat av genomförda utvecklingsinsatser.

Ökat antal förvarsplatser

För att intensifiera arbetet med återvändandet behöver antalet förvarsplatser öka. Migrationsverket ska därför öka antalet platser i förvar och särskilt beakta behovet av förvarsplatser i norra Sverige.

Jämställdhetsintegrering

Migrationsverket ska redovisa genomförda åtgärder och måluppfyllelse från myndighetens plan för jämställdhetsintegrering 2022–2025. Redovisningen ska lämnas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 22 februari 2023.

2 Organisationsstyrning

God arbetsmiljö

Migrationsverket ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att främja god hälsa och minska sjukfrånvaron för både kvinnor och män i myndigheten. Av redovisningen ska även framgå vilken effekt de vidtagna åtgärderna har haft på sjukfrånvaron.

3 Uppdrag

1. Plan för utökad förvarskapacitet

Migrationsverket ska ta fram en plan för att öka antalet förvarsplatser. I planen ska en bedömning göras av hur många ytterligare förvarsplatser myndigheten kan inrätta under budgetperioden. Migrationsverket ska i samråd med Polismyndigheten genomföra en förnyad analys och redovisning av behovet av förvarsplatser över tid. Samråd ska även ske med Kriminalvården. Planen ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 11 april 2022.

2. Uppdrag att genomföra åtgärder för dokumentgranskning och identitetskontroller inom tillståndsärenden

Migrationsverket ska redovisa genomförandet av den handlingsplan som myndigheten har tagit fram för att säkerställa att dokumentgranskning och identitetskontroller genomförs inom tillståndsärenden. Migrationsverket ska även inhämta kunskap om hur andra Schengenländer arbetar med identitetsfrågor kopplat till migration samt analysera vilka ytterligare möjligheter till förbättringar som finns på området. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 september 2022.

3. Återvändandeverksamhet

Migrationsverket ska intensifiera sitt arbete med återvändande för att väsentligt öka antalet verkställda beslut om av- och utvisning. Migrationsverket ska även redovisa genomförandet och resultatet av den plan som myndigheten har tagit fram för att utveckla arbetet med återvändande, bland annat genom kompetenshöjande insatser och förbättrad information om stöd till återvändande. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 september 2022.

4. Informationssäkerhet

Migrationsverket ska redogöra för hur myndigheten har arbetat för att stärka informationssäkerheten och för hur myndigheten planerar för att möta framtida behov, bland annat utifrån aktuella digitaliseringsinitiativ. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 september 2022.

5. Anvisningsmodell för ensamkommande barn

Vid anvisning av ensamkommande barn ska utjämnande anvisningar göras till kommuner som har anvisningsandelar. Anknypningsanvisningar ska göras restriktivt med barnets bästa i beaktande och efter bedömning av anknypningspersonens delaktighet i omhändertagandet i de fall detta är skälet till anknypningsanvisningen. Alla anvisningar ska räknas in i måluppfyllelsen. Över- eller underskott i måluppfyllelse som är resultatet av omfördelning ska inte ge fler eller färre anvisningar kommande år.

Migrationsverket ska utarbeta anvisningsandelar som ska användas för fördelning av ensamkommande barn som omfattas av anvisningar till kommunerna under 2023. Anvisningsandelarna ska ge en jämn fördelning och ta hänsyn till kommunernas befolkningsstorlek, tidigare mottagande av asylsökande, nyanlända samt mottagande av ensamkommande barn och unga. Kommuner inom ett län får göra omfördelning utan krav på att alla kommuner får anvisningsandelar.

Länsstyrelserna har i uppdrag att bistå Migrationsverket i genomförandet av uppdraget. Uppdraget ska genomföras efter inhämtande och beaktande av synpunkter från länsstyrelserna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Fastställda andelar där andelar som har omfördelats specificeras ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 30 december 2022.

6. Anvisning av nyanlända till kommuner

Enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Migrationsverket ska föreslå det antal nyanlända som ska omfattas av anvisningar till kommuner under 2023 och fördelningen på länsnivå (länstal). Förslaget ska avse de nyanlända som enligt förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända

invandrare för bosättning ska prioriteras vid anvisningar. I uppdraget ingår att analysera och vid behov justera beräkningen som ligger till grund för fördelningen. De antaganden och bedömningar som förslagen bygger på ska redovisas. Arbetsförmedlingen och länsstyrelserna har i uppdrag att bistå Migrationsverket i genomförandet av uppdraget. Vid bedömning av kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar ska statistikunderlag från Arbetsförmedlingen användas. Uppdraget ska genomföras efter inhämtande och beaktande av synpunkter från Arbetsförmedlingen, länsstyrelserna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 12 augusti 2022.

Vid behov av omräkning av mottagandebehovet för 2022 års länstal ska Migrationsverket, efter inhämtande och beaktande av synpunkter från Arbetsförmedlingen, länsstyrelserna och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), föreslå antalet nyanlända som ska omfattas av anvisningar till kommuner och fördelningen på länsnivå (länstal) baserat på det aktuella behovet och redovisa det till regeringen (Justitiedepartementet) så snart som möjligt.

7. Prognoser

Migrationsverket ska redovisa prognoser för 2022–2025 vid nedanstående prognostillfällen. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. Prognoserna ska lämnas i informationssystemet Hermes. Prognoskommentarer ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) och för berörda anslag på utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast kl.9 den

7 februari

27 april

29 juli

28 oktober.

Av kommentarerna ska framgå vilka antaganden som har använts i prognosen, vilka osäkerhetsfaktorer som finns och vad som orsakat eventuella utgiftsförändringar uppdelat per anslag och anslagsposter på utgiftsområde 8 Migration respektive utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering.

Vidare ska en digital bilaga med detaljerad information om prognosen för varje anslagspost under anslag 1:1 Migrationsverket, 1:2 Ersättningar och boendekostnader på utgiftsområde 8 Migration samt för anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande på utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering lämnas.

I varje prognos och för varje år i prognosperioden ska myndigheten redovisa prognoser för de kostnader på utgiftsområde 8 Migration som ska räknas som bistånd enligt beskrivningen i bilaga 2. Prognosförändringar ska kommenteras.

Inför varje prognos ska myndigheten också lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om det prognostiserade antalet kommunmottagna fördelat på vidarebosatta (kvotflyktingar), anhöriga till skyddsbehövande samt personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande. Prognostiserad genomsnittlig vistelsetid i mottagningssystemet ska redovisas för de som lämnar mottagningssystemet (tidigare asylsökande). Prognosförändringar ska kommenteras.

8. Beräkning av utfallet av biståndskostnaderna

Migrationsverket ska redovisa uppgifter och beräkna utfallet av kostnader på utgiftsområde 8 Migration som ska räknas som bistånd under 2021 enligt bilaga 3. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) senast den 28 februari.

Migrationsverket ska också redovisa uppgifter om antalet kommunmottagna under året fördelat på vidarebosatta (kvotflyktingar), anhöriga till skyddsbehövande samt personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande. Genomsnittlig vistelsetid i mottagningssystemet ska redovisas för de som har lämnat mottagningssystemet (tidigare asylsökande). Uppgifterna ska redovisas till Arbetsförmedlingen senast den 10 februari 2023.

9. Minskade utsläpp från tjänsteresor

Myndigheten ska redovisa hur arbetet för att ta tillvara de erfarenheter av vad pandemin inneburit i fråga om minskade utsläpp från tjänsteresor. Myndigheten ska särskilt beskriva vad den kan göra för att fortsätta utveckla arbetssätt som innebär alternativ till fysiska möten och en allt mindre miljö- och klimatpåverkan, samtidigt som verksamhetens behov, myndighetens geografiska läge och andra förutsättningar beaktas. Myndigheten ska redovisa uppföljningsbara mål för resande för 2025 i förhållande till 2019 på ett sätt som leder till mindre miljö- och klimatpåverkan. Redovisningen ska ske inom ramen för myndighetens miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

10. Pågående uppdrag

Sammanfattning av uppdraget	Beslut om uppdraget	Rapporteringstidpunkt
Uppdrag till Polismyndigheten, Migrationsverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen att samordna genomförandet av EU:s interoperabilitetsförfordningar	Ju2019/02044	Migrationsverket ska delta i Polismyndighetens i arbete och lämna underlag. Senast den 29 mars 2024 ska Polismyndigheten lämna en slutrapport över uppdraget till Justitiedepartementet.
Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019-2021	A2019/01517	Redovisas genom Jämställdhetsmyndigheten den 31 mars 2022. Finansiering för 2022 framgår av regleringsbrevet för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering.
Uppdrag att inkomma med underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention	S2020/06171	Delredovisas till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen senast den 1 september 2021. Finansiering för 2022 framgår av regleringsbrevet för anslag 1:8 Bidrag till psykiatri under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Uppdraget ska slutredovisas av Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 september 2023.
Uppdrag att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2021–2023	A2020/02583	Redovisas till Statskontoret senast den 1 april 2021, 1 april 2022, 1 april 2023 samt den 15 februari 2024.
Uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbetsökande för praktik 2021–2023	Fi2020/04960	Redovisas till Statskontoret senast den 1 april 2021, 1 april 2022, 1 april 2023 samt den 15 februari 2024.
Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025	Ju2020/04658	Till och med 2025 ska arbetet årligen redovisas till respektive ansvarigt departement senast den 1 oktober, och till MSB.

Uppdrag att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck	A2020/02708	Migrationsverket ska bistå Länsstyrelsen i Östergötlands län i planeringen av centrets verksamhet. Länsstyrelsen i Östergötlands län ska redovisa uppdraget senast den 25 mars 2022.
Uppdrag avseende obligatorisk samhällsintroduktion	Ju2020/00700 Regleringsbrev 2021	Uppdrag att tillhandahålla obligatorisk samhällsintroduktion.
Uppdrag om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet	A2021/00085	Arbetsmiljöverket ska i samband med årsredovisningen för 2021 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet). Redovisningen ska tas fram i samråd med övriga myndigheter.
Uppdrag att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor	A2021/01029	Länsstyrelsen i Östergötlands län ska senast den 28 februari 2022 lämna en delredovisning och senast den 28 september 2023 en slutredovisning av de delar av uppdraget som omfattar Migrationsverket. Finansiering för 2022 framgår av regleringsbrevet för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering.
Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031	S2021/06595	Resultatet av uppföljningen ska årligen lämnas till Regeringskansliet i årsredovisningen till och med 2031.
Uppdrag att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång	I2021/02831	Uppdrag att vara behörig myndighet enligt EU-förordningen om gemensam digital ingång.
Uppdrag om digitalt system för hantering av statlig ersättning till öppenvårdsapotek för läkemedel till asylsökande	Ju2021/03803	Uppdraget ska delredovisas senast den 1 mars 2022 och slutredovisas senast den 15 september 2022 till Regeringskansliet (Justitiedepartementet).
Uppdrag om att Migrationsverket i egenskap av strategisk myndighet för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter fortsatt integrera ett hbtq-perspektiv i ordinarie verksamhet.	Regleringsbrev 2021	Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet med kopia till Justitiedepartementet) senast den 1 mars 2022.

Delta i ESVs uppdrag att möjliggöra ökad transparens och stärkt ömsesidigt lärande inom området rättsliga kvalitetsuppföljningar tillsammans med andra välfärdsmyndigheter	Regleringsbrev för Ekonomistyrningsverket (ESV) 2022	ESV ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 15 september 2022.
--	--	---

11. Samhällsintroduktion

Migrationsverket ska tillhandahålla en obligatorisk samhällsintroduktion till personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige. Samhällsintroduktionen ska tillhandahållas på det sätt som myndigheten finner lämpligt med hänsyn till deltagarnas förutsättningar och behov, t.ex. med fördel genom digitala lösningar och med hänsyn till kostnadseffektivitet. Myndigheten ska exempelvis anpassa informationen till barn och särskilt till ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Innehållet i samhällsintroduktionen ska anpassas till målgruppens behov och bl.a. innehålla information om de rättigheter och skyldigheter som gäller för personer som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Det gäller t.ex. information om hur samhället och arbetsmarknaden i Sverige fungerar, vikten av egen försörjning, normer och värderingar bl.a. avseende jämställdhet och diskriminering, rätten till utbildning i skolväsendet, socialtjänstens verksamhet bl.a. avseende insatser till barn, unga och familjer, barnets lagstadgade rättigheter och svensk lagstiftning om sexualbrott, samtycke, prostitution och människohandel. Information bör också ges om tillgängliga stödinsatser för exempelvis våldsutsatta kvinnor och offer för människohandel samt när det gäller information om hälso- och sjukvård speciellt om tillgång till vaccin.

12. Uppföljning av skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring

Migrationsverket ska redovisa tillämpningen av den nya bestämmelsen om uppehållstillstånd för vissa högkvalificerade personer som vill söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet i Sverige i 5 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) som träder i kraft den 1 juni 2022. Redovisningen ska bland annat innehålla uppgifter om hur många som ansöker om sådana tillstånd, hur många tillstånd som beviljas, hur många ärenden som remitteras till Universitet- och högskolerådet och den genomsnittliga ersättningen per remitterat ärende. Redovisningen ska också innehålla uppgifter om hur många av de som har beviljats ett sådant tillstånd som därefter ansöker om fortsatt uppehållstillstånd i Sverige, på vilken grund och i vilken utsträckning fortsatt tillstånd beviljas. Om det rör sig om uppehållstillstånd för arbete eller näringsverksamhet ska redovisningen innehålla uppgift om yrke respektive bransch.

Migrationsverket ska vidare redovisa hur många kontroller av arbetsgivare enligt 6 kap. 6 b § utlänningsförordningen (2006:97) som har genomförts och hur många arbetsgivare som har ålagts anmälningsskyldighet enligt 6 kap. 6 c § utlänningsförordningen samt hur mycket medel som har använts för detta. Redovisningen ska också innehålla uppgifter om urvalet av arbetsgivare.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 22 februari 2023

FINANSIERING

4 Anslag

4.1 Tilldelade anslag/anslagsposter (belopp angivna i tkr)

Utgiftsområde 8 Migration

1:1 Migrationsverket (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>	4 318 098
ap.1 Migrationsverket (ram)	4 318 098

Villkor för anslag 1:1

ap.1 Migrationsverket

Anslagsposten får användas till Migrationsverkets förvaltningsutgifter. Anslagsposten får även användas för utgifter för förvaringslokaler och resor som möjliggör för asylsökande och personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet att delta i tidiga insatser.

Av anslagsposten får 75 miljoner kronor användas för att utöka antalet förvaringsplatser från den nuvarande nivån på minst 520 platser.

Av anslagsposten får 10 000 000 kronor användas först efter beslut av regeringen.

Migrationsverket ska kunna använda och samverka genom det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Migrationsverket ska betala 483 600 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Migrationsverket ska senast den 1 mars 2022 engångsvis betala 2 500 000 kronor till E-hälsomyndigheten för att finansiera uppdrag Ju2021/03805.

1:2 Ersättningar och bostadskostnader (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>	11 990 000
ap.2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner (ram)	9 350 000

ap.3 Boende för asylsökande (ram) 2 640 000

Villkor för anslag 1:2

ap.2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner

Anslagsposten får användas till:

- ersättningar enligt förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.,
- ersättningar till regioner, kommuner och apotek enligt förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande,
- ersättningar enligt förordningen (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utlänningar,
- ersättningar till kommuner och regioner enligt förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. samt
- ersättningar enligt förordningen (2022:354) om inledande bistånd till utlänningar som ansökt om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

Ersättning upp till ett belopp om 11 000 000 kronor enligt 3 a § förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. får utbetalas av Migrationsverket.

ap.3 Boende för asylsökande

Anslagsposten får användas till utgifter för boende för asylsökande och övriga kategorier som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. eller förordningen (2022:354) om inledande bistånd till utlänningar som ansökt om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Kostnaderna får inkludera lokaler, drift och utrustning samt inköp av mat i vissa fall.

1:3 Migrationspolitiska åtgärder (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>		6 999
ap.4	Återvändningsförberedelser (ram)	3 000
ap.5	Återvändningsbidrag (ram)	100
ap.8	Anhörigresor (ram)	3 899
<i>Disponeras av Kammarkollegiet</i>		116 014
ap.2	Migrationspolitiska projekt och bidrag (ram)	113 079
ap.13	Efterforskningsverksamhet (ram)	2 935

Villkor för anslag 1:3

ap.2 Migrationspolitiska projekt och bidrag

Anslagsposten får användas till utgifter för:

- migrationspolitiska projekt, studier och analyser inom det migrationspolitiska området,
- Sveriges deltagande i internationellt samarbete som syftar till att utveckla och tillämpa nya flykting- och migrationspolitiska strategier samt
- Sveriges bidrag till internationella organisationer inom det migrationspolitiska området.

Medlen får användas först efter beslut av regeringen.

ap.4 Återvändningsförberedelser

Anslagsposten får användas till utgifter för förberedelser inför återvandring eller tillfälligt återvändande samt för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet i samråd med företrädare för berörda grupper genom:

- inhämtning och spridning av information, råd och vägledning till enskilda, organisationer och kommuner,
- utbildningsinsatser samt
- insatser för återintegrering under en inledande period.

Även personer som ska återvända får omfattas av verksamheten.

ap.5 Återvändningsbidrag

Anslagsposten får användas till bidrag enligt förordningen (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land.

ap.8 Anhörigresor

Anslagsposten får användas till bidrag enligt förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige.

ap.13 Efterforskningsverksamhet

Anslagsposten får användas till bidrag till Svenska Röda Korset för dess verksamhet med efterforskning och familjeåterförening under fredstid, enligt avtal med Svenska Röda Korset. Medlen utbetalas efter rekvisition.

1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>		248 786
ap.2	Migrationsverket (ram)	248 786
<i>Disponeras av Kammarkollegiet</i>		1 000
ap.3	Biträden i utlänningsärenden (ram)	1 000

Villkor för anslag 1:6

ap.2 Migrationsverket

Anslagsposten får användas till utgifter för offentliga biträden enligt utlänningslagen (2005:716).

ap.3 Biträden i utlänningsärenden

Anslagsposten får användas till ersättning för offentligt biträde och tolk enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Medlen får användas först efter beslut av Regeringskansliet, Justitiedepartementet.

1:7 Utresor för avvisade och utvisade (Ramanslag)

<i>Disponeras av Kriminalvården</i>		262 000
ap.2	Kriminalvården (ram)	262 000
<i>Disponeras av Migrationsverket</i>		65 202
ap.1	Migrationsverket (ram)	65 202

Villkor för anslag 1:7

ap.1 Migrationsverket

Anslagsposten får användas till utgifter vid utresa ur Sverige för:

- utlänningsar som avvisats eller utvisats enligt beslut av regeringen, Migrationsverket, migrationsdomstolarna eller Migrationsöverdomstolen med stöd av utlänningslagen (2005:716) eller lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll samt
- utlänningsar som återtagit sina ansökningar om asyl eller vars tillstånd har upphört.

Utgifterna ska avse resor för de berörda utlänningsarna såväl inom som utom Sverige, inklusive utgifter för resehandlingar och övriga kostnader som är nödvändiga för att utresor ska kunna genomföras. Utgifterna ska även avse resor, traktamenten och övriga omkostnader för personal från Migrationsverket som utan att bevaka utresan beledsagar utlänningsar ut ur Sverige. Vid behov kan även sjukvårdspersonal, god man eller annan person fungera som beledsagare, och reskostnader och kostnader för resehandlingar för dessa, kan då belasta anslagsposten.

Utgifterna kan också avse resekostnader i samband med återvändandesamtal, inställelse för uppsikt, till utreseboende eller resekostnader och kringkostnader i samband med utfärdande av resehandlingar när det gäller utlänningsar som inte längre omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., men har ett öppet återvändandeärende hos Migrationsverket.

Anslagsposten får också användas till kostnader för Migrationsverket som uppstår i samband med övervakning av tvångsvist återvändande. För detta ändamål får användas högst 7 000 000 kronor.

Anslagsposten får också användas till kostnader för återintegreringsstöd till personer som återvänder självmant eller med tvång.

Av anslagsposten får högst 21 000 000 kronor användas för statsbidrag till eller enligt avtal med svenska, utländska och internationella organisationer avseende utlänningars återvändande. Migrationsverket får göra ekonomiska åtaganden upp till högst 10 000 000 kronor för denna verksamhet.

ap.2 Kriminalvården

Anslagsposten får användas till utgifter vid utresa ur Sverige för utlänningar som avvisats eller utvisats enligt beslut av Migrationsverket, migrationsdomstolarna, Migrationsöverdomstolen, Polismyndigheten eller regeringen med stöd av utlänningslagen eller lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll där kostnaden avser:

- resor för de berörda utlänningarna såväl inom som utanför Sverige,
- löner, resor, traktamenten och övriga omkostnader för bevakningspersonal från Kriminalvården,
- löner, resor, traktamenten och övriga omkostnader för bevakningspersonal från polisväsendet samt
- administration hänförlig till den verksamhet som finansieras via anslaget.

Anslagsposten får också användas till kostnader för Kriminalvården för långtidsstationeringar vid Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, Frontex.

Kriminalvården får inte göra ekonomiska åtaganden med stöd av 17 § andra stycket i anslagsförordningen (2011:223).

1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>	408 450
ap.1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (ram)	408 450

Villkor för anslag 1:8

ap.1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Medlen får användas för utgifter avseende verksamhet som bedrivs inom ramen för den Europeiska asyl-, migrations-, och integrationsfonden samt för administration av fonden.

Anslagsposten får även användas till utgifter för statlig medfinansiering av projekt som beviljats bidrag inom ramen för den Europeiska asyl-, migrations- och integrationsfonden. Högst 60 000 000 kronor får användas till detta ändamål.

Bidrag från EU ska redovisas mot inkomsttitel 6911 Övriga bidrag från EU, undertitel 010 Bidrag från asyl-, migrations- och integrationsfonden samt 012 Beviljat nödbistånd från asyl-, migrations- och integrationsfonden.

1:9 Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina (Ramanslag)

<i>Disponeras av Migrationsverket</i>		500 000
ap.1	Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina (ram)	500 000

Villkor för anslag 1:9

ap.1 Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina

Anslagsposten får användas för statsbidrag till kommuner för kostnader under 2022 och 2023 som avser mottagandet av personer som har beviljats tillfälligt skydd i Sverige på flykt från Ukraina. Medel ska betalas ut senast den 31 augusti enligt lista i bilaga 5 Tillfälligt stöd till kommuner.

4.3 Finansiella villkor

4.3.1 Finansiella villkor för anslag/anslagsposter

Utgiftsområde 8 Migration

Anslag/ap	Anslagskredit	Anslagsbehållning som disponeras 2022	Indrag av anslagsbelopp
1:1 Migrationsverket			
ap.1	126 992	3 %	0
1:2 Ersättningar och bostadskostnader			
ap.2	82 500	Inget	0
ap.3	27 000	Inget	0
1:3 Migrationspolitiska åtgärder			
ap.2	0	Inget	0
ap.4	0	Inget	0
ap.5	0	Inget	0
ap.8	0	Inget	0
ap.13	0	Inget	0
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden			
ap.2	12 439	Inget	0
ap.3	30	Inget	0
1:7 Utresor för avvisade och utvisade			
ap.1	0	Inget	0
ap.2	0	Inget	0
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar			
ap.1	0	Inget	0
1:9 Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina			
ap.1	0	Inget	0

Belopp angivna i tkr

Anslagssparandet prövas efter eventuell omfördelning av anslagssparande

Tabellen inkluderar anslagssparande och anslagskredit som i förekommande fall disponeras enligt 7 och 8 §§ anslagsförordningen (2011:223)

4.3.3 Avslutade anslagsposter

Utgiftsområde 8 Migration

Anslag/ap	Anslagstyp
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	
ap.1	ram
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	
ap.2	ram

4.3.5 Beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 8 Migration

Anslag/ap	2022	2023	2024	2025 -	
	Bemyndigande	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Infriade åtaganden	Slutår
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar					
ap.1	950 000	429 875	500 000	20 125	2027

Belopp angivna i tkr

Villkor

Beloppen som avser infriade åtaganden är indikativa.

5 Övriga villkor

5.1 Låneramar och krediter

Låneram för verksamhetsinvesteringar	766 000
Räntekontokredit	250 000

Belopp angivna i tkr

5.2 Utbetalningsplan

Till Migrationsverkets räntekonto i Riksgäldskontoret överförs enligt detta regleringsbrev medel enligt följande tabell:

Utbetalningsdatum	Belopp
2022-01-25	359 842
2022-02-25	359 842
2022-03-25	359 842
2022-04-25	359 842
2022-05-25	359 842
2022-06-25	359 842
2022-07-25	359 842
2022-08-25	359 842
2022-09-25	359 842
2022-10-25	359 842
2022-11-25	359 842
2022-12-25	359 836
Summa	4 318 098

Belopp angivna i tkr

Räntebärande anslag/anslagsposter som står till Migrationsverkets disposition enligt detta regleringsbrev är:

1:1 ap.1 Migrationsverket

6 Avgifter och bidrag

6.1 Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Verksamhet	+/- t.o.m. 2020	+/- 2021	Int. 2022	Kost. 2022	+/- 2022	Ack. +/- utgå. 2022
Uppdragsverksamhet						
Tjänsteexport	0	0	4 000	4 000	0	0

Belopp angivna i tkr

6.2 Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras

Verksamhet	Ink. tit.	+/- t.o.m. 2020	+/- 2021	Int. 2022	Kost. 2022	+/- 2022	Ack. +/- utgå. 2022
Offentligrättslig verksamhet							
Svenskt medborgarskap	2511	0	-55 500	104 000	187 500	-83 500	-139 000
Tillståndsansökningar	2511	-3 219 872	-832 000	252 000	1 152 000	-900 000	-4 951 872
varav arbetstillstånd	2511	0	0	0	0	0	0
varav studerandetillstånd	2511	0	0	0	0	0	0
varav anknytning	2511	0	0	0	0	0	0
Pass (främlingspass och resedokument)	2511	0	-18 500	11 000	34 500	-23 500	-42 000
Summa		-3 219 872	-906 000	367 000	1 374 000	-1 007 000	-5 132 872

Belopp angivna i tkr

6.3 Ekonomiskt mål för avgiftsbelagd verksamhet

Det ekonomiska målet för avgifterna för respektive ärendekategori är följande:

- Svenskt medborgarskap 70% kostnadstäckning
- Pass (främlingspass och resedokument) 45% kostnadstäckning
- Uppehålls- och arbetstillstånd för arbete 65% kostnadstäckning
- Uppehålls- och arbetstillstånd för studier 80% kostnadstäckning
- Uppehålls- och arbetstillstånd på grund av anknytning 15 % kostnadstäckning

6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet

Ansökningsavgifter och expeditionsavgifter erlagda vid Migrationsverket enligt utlänningsförordningen (2006:97) ska redovisas mot inkomsttitel 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter.

Ansökningsavgifter och expeditionsavgifter erlagda vid utlandsmyndigheterna enligt förordning om avgifter vid utlandsmyndigheter (1997:691) disponeras eller redovisas ej av Migrationsverket.

UNDANTAG FRÅN EKONOMIADMINISTRATIVA REGELVERKET

Migrationsverket medges undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar, även eventuell del som belastar annat än angivet anslag. Berörda anläggningstillgångar ska till sin helhet anslagsfinansieras.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Alexander Bornevall

Kopia till

Statsrådsberedningen, internrevisionen
Finansdepartementet/BA, K
Justitiedepartementet/IAS
Förvaltningsavdelningen, RK Ekonomi och lön
Riksdagen, Socialförsäkringsutskottet
Riksgäldskontoret

Bilaga 5 Tillfälligt stöd till kommuner

Av tabellen framgår fördelningen i tusental kronor av anslagspost 0801009 001 Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina.

ALE	1 646
ALINGSÅS	2 198
ALVESTA	623
ANEBY	359
ARBOGA	654
ARJEPLOG	204
ARVIDSJÄUR	403
ARVIKA	1 991
ASKERSUND	678
AVESTA	723
BENGTSFORS	343
BERG	481
BJURHOLM	106
BJUV	776
BODEN	1 255
BOLLEBYGD	664
BOLLNÄS	1 065
BORGHOLM	1 287
BORLÄNGE	1 931
BORÅS	4 346
BOTKYRKA	4 510
BOXHOLM	383
BROMÖLLA	1 046
BRÄCKE	445
BURLÖV	821

BÅSTAD	1 057
DALS-ED	358
DANDERYD	2 705
DEGERFORS	403
DOROTEA	128
EDA	402
EKERÖ	1 801
EKSJÖ	658
EMMABODA	552
ENKÖPING	1 914
ESKILSTUNA	3 940
ESLÖV	1 632
ESSUNGA	442
FAGERSTA	452
FALKENBERG	1 910
FALKÖPING	1 199
FALUN	3 176
FILIPSTAD	142
FINSPÅNG	851
FLEN	524
FORSHAGA	501
FÄRGELANDA	255
GAGNEF	733
GISLAVED	1 515
GNESTA	750
GNOSJÖ	566
GOTLAND	3 389
GRUMS	267
GRÄSTORP	410
GULLSPÅNG	534
GÄLLIVARE	1 253
GÄVLE	3 847
GÖTEBORG	22 418
GÖTENE	441
HABO	790
HAGFORS	594
HALLSBERG	694
HALLSTAHAMMAR	649
HALMSTAD	3 759
HAMMARÖ	854
HANINGE	5 534
HAPARANDA	378
HEBY	722

HEDEMORA	512
HELSINGBORG	6 139
HERRLJUNGA	436
HJO	491
HOFORS	398
HUDDINGE	6 510
HUDIKSVALL	1 656
HULTSFRED	636
HYLTE	362
HÄBO	1 210
HÄLLEFORS	136
HÄRJEDALEN	693
HÄRNÖSAND	1 167
HÄRRYDA	2 523
HÄSLEHOLM	2 608
HÖGANÄS	1 804
HÖGSBY	394
HÖRBY	796
HÖÖR	1 015
JOKKMOKK	302
JÄRFÄLLA	3 871
JÖNKÖPING	6 525
KALIX	719
KALMAR	3 452
KARLSBORG	393
KARLSHAMN	1 212
KARLSKOGA	1 215
KARLSKRONA	3 133
KARLSTAD	3 893
KATRINEHOLM	1 266
KIL	460
KINDA	648
KIRUNA	1 355
KLIPPAN	791
KNIVSTA	1 021
KRAMFORS	1 024
KRISTIANSTAD	4 162
KRISTINEHAMN	768
KROKOM	927
KUMLA	1 101
KUNGSBACKA	6 104
KUNGSÖR	334
KUNGÄLV	2 497

KÄVLINGE	2 015
KÖPING	1 176
LAHOLM	1 248
LANDSKRONA	2 121
LAXÅ	237
LEKEBERG	625
LEKSAND	1 168
LERUM	2 655
LESSEBO	166
LIDINGÖ	2 959
LIDKÖPING	1 772
LILLA EDET	696
LINDESBERG	861
LINKÖPING	7 168
LJUNGBY	1 182
LJUSDAL	976
LJUSNARSBERG	234
LOMMA	1 654
LUDVIKA	1 047
LULEÅ	3 263
LUND	6 377
LYCKSELE	663
LYSEKIL	2 436
MALMÖ	12 542
MALUNG-SÄLEN	657
MALÅ	416
MARIESTAD	1 197
MARK	1 762
MARKARYD	343
MELLERUD	318
MJÖLBY	1 404
MORA	1 366
MOTALA	2 191
MULLSJÖ	488
MUNKEDAL	398
MUNKFORS	279
MÖLNDAL	3 396
MÖNSTERÅS	585
MÖRBYLÅNGA	1 066
NACKA	6 722
NORA	517
NORBERG	162
NORDANSTIG	442

NORDMALING	361
NORRKÖPING	6 063
NORRTÄLJE	2 841
NORSJÖ	181
NYBRO	1 091
NYKVARN	1 107
NYKÖPING	2 584
NYNÄSHAMN	1 711
NÄSSJÖ	1 319
OCKELBO	596
OLOFSTRÖM	641
ORSA	322
ORUST	749
OSBY	615
OSKARSHAMN	1 468
OVANÅKER	565
OXELÖSUND	552
PAJALA	383
PARTILLE	1 824
PERSTORP	242
PITEÅ	1 996
RAGUNDA	380
ROBERTSFORS	383
RONNEBY	802
RÄTTVIK	649
SALA	730
SALEM	928
SANDVIKEN	1 606
SIGTUNA	2 318
SIMRISHAMN	1 179
SJÖBO	1 038
SKARA	1 004
SKELLEFTEÅ	2 933
SKINNSKATTEBERG	153
SKURUP	1 039
SKÖVDE	2 465
SMEDJEBACKEN	424
SOLLEFTEÅ	1 019
SOLLENTUNA	3 892
SOLNA	4 422
SORSELE	157
SOTENÄS	885
STAFFANSTORP	1 557

STENUNGSUND	2 450
STOCKHOLM	46 708
STORFORS	127
STORUMAN	385
STRÄNGNÄS	2 145
STRÖMSTAD	456
STRÖMSUND	722
SUNDBYBERG	2 621
SUNDSVALL	1 760
SUNNE	871
SURAHAMMAR	402
SVALÖV	1 402
SVEDALA	1 371
SVENLJUNGA	528
SÄFFLE	441
SÄTER	577
SÄVSJÖ	489
SÖDERHAMN	917
SÖDERKÖPING	747
SÖDERTÄLJE	4 708
SÖLVESBORG	1 545
TANUM	584
TIBRO	407
TIDAHOLM	638
TIERP	915
TIMRÅ	711
TINGSRYD	586
TJÖRN	720
TOMELILLA	704
TORSBY	489
TORSÅS	475
TRANEMO	667
TRANÅS	803
TRELLEBORG	2 634
TROLLHÄTTAN	1 432
TROSA	1 055
TYRESÖ	3 177
TÄBY	4 870
TÖREBODA	293
UDDEVALLA	2 383
ULRICEHAMN	1 180
UMEÅ	6 186
UPPLANDS-BRO	1 697

UPPLANDS-VÄSBY	2 807
UPPSALA	10 038
UPPVIDINGE	279
VADSTENA	768
VAGGERYD	821
VALDEMARSVIK	661
VALLENTUNA	2 404
VANSBRO	313
VARA	1 016
VARBERG	3 810
VAXHOLM	771
VELLINGE	2 931
VETLANDA	1 384
VILHELMINA	374
VIMMERBY	810
VINDELN	358
VINGÅKER	232
VÅRGÅRDA	874
VÄNERSBORG	822
VÄNNÄS	429
VÄRMDÖ	3 443
VÄRNAMO	1 694
VÄSTERVIK	1 771
VÄSTERÅS	6 237
VÄXJÖ	4 108
YDRE	240
YSTAD	1 793
ÅMÅL	707
ÅNGE	1 149
ÅRE	514
ÅRJÄNG	539
ÅSELE	128
ÅSTORP	648
ÅTVIDABERG	601
ÄLMHULT	737
ÄLVDALEN	420
ÄLVKARLEBY	415
ÄLVSBYN	379
ÄNGELHOLM	2 114
ÖCKERÖ	1 020
ÖDESHÖG	339
ÖREBRO	6 437
ÖRKELLJUNGA	553

ÖRNSKÖLDSVIK	2 446
ÖSTERSUND	2 786
ÖSTERÅKER	3 602
ÖSTHAMMAR	1 286
ÖSTRA GÖINGE	644
ÖVERKALIX	237
ÖVERTORNEÅ	319
SUMMA	500 000

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.389

§ 130 Reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

Samordningsförbundets verksamhet styrs i huvudsak utifrån lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och den förbundsordning som medlemmarna fastställt. Styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län har, i dialog med medlemmarna, utarbetat ett förslag till reviderad förbundsordning utifrån gällande lagstiftning. Vid förbundsstyrelsens möte den 10 juni 2022 beslutades att skicka föreslagen revidering av förbundsordningen för beslut hos respektive medlem i förbundet.

Nuvarande förbundsordning skrevs 2011 vid förbundets bildande. 2017 påbörjades revideringen av förbundsordningen utifrån behov av justeringar rörande beslutanderätt, arkivmyndighet och revision, under 2022 har en ändring i Finsamlagen rörande närvaro på distans tillkommit. Därutöver innehåller förslaget tillägg och omformuleringar utifrån Nationella rådets rekommendationer för förbundsordning.

I förslaget prioriteras att förbundsordningen ska ha relevans över tid och därför inte omfatta eller specificera mer än nödvändigt. Sådant som styrelsen själv har beslutanderätt över flyttas till arbetsordning eller verksamhetsplan. Under framtagande av förslaget har följande funktioner hos parterna varit delaktiga: revisionskontor och jurist på Region Jämtland Härjedalen, arkivansvariga på Östersunds kommun, kvalitetsgranskare på Försäkringskassan samt kommunala arbetsmarknadsenhetschefer.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

Revidering av förbundsordning, förslag på ändringar

Underlag till förslag på reviderad förbundsordning

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Anta reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län.

Diarienummer KS.2022.389

Reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

Samordningsförbundets verksamhet styrs i huvudsak utifrån lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och den förbundsordning som medlemmarna fastställt. Styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län har, i dialog med medlemmarna, utarbetat ett förslag till reviderad förbundsordning utifrån gällande lagstiftning. Vid förbundsstyrelsens möte den 10 juni 2022 beslutades att skicka föreslagen revidering av förbundsordningen för beslut hos respektive medlem i förbundet.

Nuvarande förbundsordning skrevs 2011 vid förbundets bildande. 2017 påbörjades revideringen av förbundsordningen utifrån behov av justeringar rörande beslutanderätt, arkivmyndighet och revision, under 2022 har en ändring i Finsamlagen rörande närvaro på distans tillkommit. Därutöver innehåller förslaget tillägg och omformuleringar utifrån Nationella rådets rekommendationer för förbundsordning.

I förslaget prioriteras att förbundsordningen ska ha relevans över tid och därför inte omfatta eller specificera mer än nödvändigt. Sådant som styrelsen själv har beslutanderätt över flyttas till arbetsordning eller verksamhetsplan. Under framtagande av förslaget har följande funktioner hos parterna varit delaktiga: revisionskontor och jurist på Region Jämtland Härjedalen, arkivansvariga på Östersunds kommun, kvalitetsgranskare på Försäkringskassan samt kommunala arbetsmarknadsenhetschefer.

Förslag till beslut

Anta reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, Kanslisekreterare

Beslut skickas till

Samordningsförbundet i Jämtlands län

Bilagor

Reviderad förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län
Revidering av förbundsordning, förslag på ändringar
Underlag till förslag på reviderad förbundsordning

Förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

Samordningsförbundet i Jämtlands län (nedan kallat förbundet) har inrättats med stöd av lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsamlagen) mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och region/landsting.

Förbundet bildades den 1 januari 2011. Denna reviderade förbundsordning gäller från den 1 jan 2023, förutsatt att den fastställts av samtliga medlemmar.

1 § Förbundets namn

Förbundets namn är Samordningsförbundet i Jämtlands län.

2 § Förbundets säte

Förbundet har sitt säte i Östersund.

3 § Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Bergs kommun, Bräcke kommun, Härjedalens kommun, Krokoms kommun, Ragunda kommun, Strömsunds kommun, Åre kommun, Östersunds kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Region Jämtland Härjedalen.

4 § Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att inom Jämtlands län svara för en finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Jämtland Härjedalen och länets åtta kommuner.

Resurserna ska användas för insatser som syftar till att individer som är i behov av myndighetssamordnade rehabiliteringsinsatser ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga och egenförsörjning.

Insatserna ska ligga inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde, de ska syfta till att samhällets resurser används på ett effektivt sätt, och som ett resultat av samordningen, till större nytta för den enskilde invånaren i Jämtlands län/Jämtland Härjedalen.

5 § Styrelsen

Förbundet ska ledas av en styrelse. Styrelsen ska bestå av elva (11) ledamöter med elva (11) ersättare. Varje medlem utser en ledamot och en ersättare. Ersättarna har närvaro- och yttranderätt. Ledamöter och ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Styrelsen ska bland sina ledamöter utse en ordförande och en vice ordförande för den tid som styrelsen bestämmer.

6 § Uppgifter

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

Förbundet ska verka över hela länet.

7 § Beslutanderätt

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande, varje ledamot har en röst. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Enighet i beslut ska eftersträvas, kvalificerad majoritet med 4/5 av närvarande ledamöter krävs för beslut om:

- mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
- budget/verksamhetsplan och årsredovisning för den finansiella samordningen
- arbetsordning för förbundets verksamhet

Styrelsen får besluta att ledamöter och ersättare i styrelsen får delta i styrelsesammanträden på distans och anses närvarande vid mötet i enlighet med Finsamlagen.

8 § Personal

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteperson som har att leda arbetet inom Förbundet enligt styrelsens anvisningar.

9 § Initiativrätt

En medlem i förbundet har rätt att väcka ärende i förbundsstyrelsen enligt respektive huvudmans beslutsordning.

10 § Samråd

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

11 § Kungörelser

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla samt på kommunernas och regionens anslagstavlor.

12 § Andelar i tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna. Försäkringskassan ska bidra med hälften av medlen till den finansiella samordningen, regionen med en fjärdedel och kommunerna gemensamt med en fjärdedel. Kommunernas gemensamma fjärdedel fördelas enligt överenskommelse kommunerna emellan.

13 § Styrning och insyn

Förbundsstyrelsen ska upprätta tertialvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till medlemmarna. Förbundsstyrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

14 § Budget

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad årsbudget.

Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten.

15 § Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utser en gemensam revisor. För kommunerna och regionen ska regionfullmäktige utse en gemensam revisor. Revisorer och revisorsersättare utses i övrigt i enlighet med bestämmelserna i Finsamlagen.

Revisorer väljs för fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Mandattid för statens revisor hanteras i särskild ordning.

Vid revision tillämpas bestämmelserna i Finsamlagen. Av regionfullmäktige utsedd revisor ska ha rätt till sakkunnigt stöd, i enlighet med reglemente för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen.

16 § Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år fr.o.m. nästkommande årsskifte. Vid utträde ska medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras i enlighet med vad som sägs i § 12.

17 § Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens om det eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan medlemmarna.

När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 12 § i denna förbundsordning. Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen visar en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av resterande tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits medlemmarna.

18 § Tvister

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid allmän domstol i Sverige.

19 § Ersättning till ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare

Arvoden och ersättningar till ledamöter och ersättare samt till förtroendevalda revisorer utgår enligt Östersunds kommuns bestämmelser om ersättning till förtroendevald. Kostnaden belastar förbundet. För den revisor som Försäkringskassan utser betalas ersättning i särskild ordning.

20 § Arkivtillsyn

Arkivmyndigheten i Östersunds kommun ansvarar för tillsynen av att Samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen.

Revidering av förbundsordning, förslag på ändringar

Text markerad i gult föreslås ersätta eller läggas till nuvarande text under respektive rubrik, överstruken text tas bort. För bakgrund/kommentarer till förslag, se bifogat underlag.

Förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

Samordningsförbundet i Jämtlands län (nedan kallat förbundet) har inrättats med stöd av lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsamlagen) mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och region/landsting.

Förslag på tillägg till text:

Förbundet bildades den 1 januari 2011. Denna reviderade förbundsordning gäller från den 1 jan 2023, förutsatt att den fastställts av samtliga medlemmar.

1 § Förbundets namn

Förbundets namn är Samordningsförbundet i Jämtlands län.

2 § Förbundets säte

Förbundet har sitt säte i Östersund.

3 § Förbundets medlemmar

Förbundets medlemmar är Bergs kommun, Bräcke kommun, Härjedalens kommun, Krokoms kommun, Ragunda kommun, Strömsunds kommun, Åre kommun, Östersunds kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Region Jämtland Härjedalen.

4 § Förbundets ändamål

Förbundets ändamål är att inom Jämtlands län svara för en finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, landstinget **Region Jämtland Härjedalen** och länets åtta kommuner.

Nuvarande text:

Insatserna inom den finansiella samordningen ska avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser vilka syftar till att individen uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete och som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde.

Insatserna, som också kan vara av förebyggande karaktär, ska syfta till att samhällets resurser används på ett effektivt sätt, och som ett resultat av samordningen, till större nytta för den enskilde invånaren i Jämtlands län.

Förslag på ersättande text:

Resurserna ska användas för insatser som syftar till att individer som är i behov av myndighetssamordnade rehabiliteringsinsatser ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga och egenförsörjning.

Insatserna ska ligga inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde, de ska syfta till att samhällets resurser används på ett effektivt sätt, och som ett resultat av samordningen, till större nytta för den enskilde invånaren i Jämtlands län/Jämtland Härjedalen.

5 § Styrelsen

Förbundet ska ledas av en styrelse. Styrelsen ska bestå av elva (11) ledamöter med elva (11) ersättare. Varje medlem utser en ledamot och en ersättare. Ersättarna har närvaro- och yttranderätt. Ledamöter och ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Styrelsen ska bland sina ledamöter utse en ordförande och en vice ordförande för den tid som styrelsen bestämmer.

6 § Uppgifter

Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

Nuvarande text:

För att förbundet ska kunna verka över länet krävs en stark lokal samverkan mellan parterna. Lokala verksamhetsplaner ska upprättas som stöd för hur förbundets medel ska användas.

Förslag på ersättande text:

Förbundet ska verka över hela länet.

7 § Beslutanderätt

Nuvarande text:

Styrelsen är beslutsför när minst 9 av 11 förbundsmedlemmar är tjänstgörande.

Förbundsmedlemmar är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämtlands läns landsting samt länets åtta kommuner: Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokoms, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund.

För beslut om:

- mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
- budget/verksamhetsplan och årsredovisning för den finansiella samordningen
- Arbetsordning för förbundets verksamhet

krävs att samtliga ledamöter tjänstgör i förbundsstyrelsen och är eniga. Övriga beslut i styrelsen ska fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller ordförandens utslagsröst. Varje deltagande förbundsmedlem har en röst.

Förslag på ersättande text:

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande, varje ledamot har en röst. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Enighet i beslut ska eftersträvas, kvalificerad majoritet med 4/5 av närvarande ledamöter krävs för beslut om:

- mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
- budget/verksamhetsplan och årsredovisning för den finansiella samordningen
- arbetsordning för förbundets verksamhet

Styrelsen får besluta att ledamöter och ersättare i styrelsen får delta i styrelsesammanträden på distans och anses närvarande vid mötet i enlighet med Finsamlagen.

8 § Personal

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteperson som har att leda arbetet inom Förbundet enligt styrelsens anvisningar.

9 § Initiativrätt

En medlem i förbundet har rätt att väcka ärende i förbundsstyrelsen enligt respektive huvudmans beslutsordning.

10 § Samråd

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

11 § Kungörelser

Nuvarande text:

Kungörelser, tillkännagivande om justering av protokoll och övriga tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla. Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås minst en vecka innan på kommunernas och landstingets anslagstavlor.

Förslag på ersättande text:

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla samt på kommunernas och regionens anslagstavlor.

12 § Andelar i tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna. Försäkringskassan ska bidra med hälften av medlen till den finansiella samordningen, regionen med en fjärdedel och kommunerna gemensamt med en fjärdedel.

Förslag på tillägg till text:

Kommunernas gemensamma fjärdedel fördelas enligt överenskommelse kommunerna emellan.

13 § Styrning och insyn

Förbundsstyrelsen ska upprätta tertialvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till medlemmarna. Förbundsstyrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

14 § Budget

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad årsbudget.

Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten.

15 § Revisorer och revision

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utser en gemensam revisor.

Nuvarande text:

Kommunerna och landstinget utser också en gemensam revisor.

Förslag på ersättande text:

För kommunerna och regionen ska regionfullmäktige utse en gemensam revisor.

Revisorer och revisorsersättare utses i övrigt i enlighet med bestämmelserna i Finsamlagen.

Förslag på tillägg till text:

Revisorer väljs för fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Mandattid för statens revisor hanteras i särskild ordning.

Vid revision tillämpas bestämmelserna i ~~26 §~~ Finsamlagen.

Förslag på tillägg till text:

Av regionfullmäktige utsedd revisor ska ha rätt till sakkunnigt stöd, i enlighet med reglemente för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen.

16 § Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år fr.o.m. nästkommande årsskifte. Vid utträde ska medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras i enlighet med vad som sägs i § ~~12~~ 17.

17 § Likvidation och upplösning

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens om det eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan medlemmarna.

När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 12 § i denna förbundsordning. Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

Förslag på tillägg till text:

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen visar en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av resterande tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits medlemmarna.

18 § Tvister

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid allmän domstol i Sverige.

19 § Ersättning till ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare

Arvoden och ersättningar till ledamöter och ersättare samt till förtroendevalda revisorer utgår enligt Östersunds kommuns bestämmelser om ersättning till förtroendevald. Kostnaden belastar förbundet.

Förslag på tillägg till text:

För den revisor som Försäkringskassan utser betalas ersättning i särskild ordning.

20 § Arkivtillsyn

Nuvarande text:

Jämtlands läns landsting ansvarar för tillsynen av att Samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

Förslag på ersättande text:

Arkivmyndigheten i Östersunds kommun ansvarar för tillsynen av att Samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen. (1990:782).

21 § Förbundets bildande

Nuvarande text:

Förbundet anses bildat den 1 januari 2011 under förutsättning att samtliga medlemmar har godkänt denna förbundsordning då.

Till medlemmarna i
Samordningsförbundet
i Jämtlands län

Underlag till förslag på reviderad förbundsordning (Dnr 22:08)

Samordningsförbundets verksamhet styrs i huvudsak utifrån lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsamlagen) och den förbundsordning som medlemmarna fastställt. Styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län har, i dialog med medlemmarna utarbetat ett förslag till reviderad förbundsordning utifrån gällande lagstiftning.

Nuvarande förbundsordning skrevs 2011 vid förbundets bildande. 2017 påbörjades revideringen av förbundsordningen utifrån behov av justeringar rörande beslutanderätt, arkivmyndighet och revision, under 2022 har en ändring i Finsamlagen rörande närvaro på distans tillkommit. Därutöver innehåller förslaget tillägg/omformuleringar utifrån Nationella rådets¹ rekommendationer för förbundsordning.

I förslaget prioriteras att förbundsordningen ska ha relevans över tid, och därför inte omfatta eller specificera mer än nödvändigt. Sådant som styrelsen själv har beslutanderätt över flyttas till arbetsordning eller verksamhetsplan.

Under framtagande av förslaget har följande funktioner hos parterna varit delaktiga: revisionskontor och jurist på Region JH, arkivansvariga på Östersunds kommun, kvalitetsgranskare/controller på Försäkringskassan, kommunala arbetsmarknadsenhetschefer.

Bakgrund och kommentarer till förbundsstyrelsens föreslagna förändringar:

Introducerande text

Tillagd information om förbundet och förbundsordningen. Specificerade hänvisningar till lag är borttagna (genomgående i dokumentet).

4 § Förbundets ändamål

Uppdatering och omformulering av tidigare beskrivning.

5 § Styrelsen

Tillägg angående styrelsens möjlighet att vid behov utse ett arbetsutskott. Styrelsen har inte sedan den första tiden efter bildandet av förbundet haft något arbetsutskott, men anser att möjligheten bör finnas om behov uppstår.

6 § Uppgifter

Under sammanställningen av förbundets uppgifter finns en text som understryker vikten av att verka över hela länet, hur detta ska ske beskrivs i styrelsens arbetsordning.

7 § Beslutanderätt

Den nuvarande lydelsen i förbundsordningen överensstämmer inte med gällande lagstiftning. I förbundsordningen anges att styrelsen är beslutsför när ”9 av 11 förbundsmedlemmar är

¹ Nationella rådet, nationellt samverkansforum mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen samt Sveriges kommuner och regioner som ger ett kvalitetssäkrat och partsgemensamt stöd till samordningsförbunden (finsam.se).

tjänstgörande” samt att det för vissa beslut ”krävs att samtliga ledamöter tjänstgör i förbundsstyrelsen och är eniga”.

Av 19 § finsamlagen, framgår att 6 kapitlet 23 § i kommunallagen ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande förbundsstyrelsens verksamhet. Detta innebär att styrelsen får ”handlägga ärenden bara när fler än hälften av ledamöterna är närvarande”. Krav på att högre andel ledamöter ska vara närvarande för att styrelsen ska vara beslutsför kan inte regleras i förbundsordningen.

Däremot anser förbundsstyrelsen att medlemmarna bör skriva in krav på kvalificerad majoritet för vissa frågor i förbundsordningen. Med hur mycket ska då anges. Beräkningsgrunden är antal närvarande röstberättigade. Om förbundsordningen saknar skrivning om kvalificerad majoritet gäller enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Krav på konsensus strider mot kommunallagen. I detta sammanhang är det viktigt att poängtera att förbundsstyrelsen eftersträvar enighet i samtliga beslut och ett fulltaligt deltagande vid sina sammanträden. Hittills har det inte fattats något beslut där en ledamot avstått från att delta i eller reserverat sig mot beslutet. Däremot har ett fulltaligt deltagande inte varit möjligt vid alla sammanträden.

Enligt ny bestämmelse, 19 a § Finsamlagen, vilken trädde i kraft 22-03-16, får Samordningsförbundets styrelse besluta att ledamöter och ersättare i styrelsen får delta i styrelsesammanträden på distans genom ljud- och bildöverföring i realtid och anses närvarande vid mötet. Denna möjlighet kommer att underlätta styrelseledamöternas deltagande och förväntas bidra till god närvaro. Styrelsen beslutade om möjlighet till deltagande på distans 22-03-04 (vilket beskrivs i arbetsordningen).

11 § Kungörelser

Formulering enligt förslag i Nationella rådets rekommendationer. Förbundet kan ha en egen anslagstavla som ska vara tillgänglig för allmänheten. Förbundet kan också besluta om att kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på kommunens eller kommunernas och landstingets anslagstavlor (såsom i förslaget).

12 § Andelar i tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader

Tillägg gällande kommunernas fördelning av kostnader. Hur kostnaderna fördelas mellan kommunerna avtalas separat kommunerna emellan, inte genom förbundsordningen.

15 § Revisorer och revision

Förslaget innehåller förtydliganden kring revision och hur revisorer utses enligt gällande bestämmelser. Region Jämtland Härjedalens revisionskontor har varit delaktiga i föreslagen ändring.

17 § Likvidation och upplösning

Tillägg i beskrivningen av upplösning av förbund utifrån Nationella rådets rekommendationer.

19 § Ersättning till ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare

Förtydligande angående ersättning till statens utsedda revisorer utifrån Nationella rådets rekommendationer.

20 § Arkivtillsyn

Den nuvarande lydelsen i förbundsordningen överensstämmer inte med gällande lagstiftning.

I förbundsordningen anges att Jämtlands läns landsting ansvarar för tillsynen av att förbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen. Ansvaret för tillsynen ska enligt 20 § finsamlagen ligga på arkivmyndigheten i en kommun som är medlem av förbundet. Om mer än en kommun ingår i förbundet, ska de berörda kommunerna komma överens om vilken av dem som ska svara för tillsynen. Förslaget innebär att Östersunds kommun ansvarar för tillsynen för förbundet. Östersunds kommuns arkivansvariga har varit i delaktiga i föreslagen ändring.

21 § Förbundets bildande

Paragrafen föreslås tas bort och information om förbundets bildande flyttas till förbundsordningens inledande text.

Vid förbundsstyrelsens möte 2022-06-10 beslutades enhälligt att skicka föreslagen revidering av förbundsordningen för beslut hos respektive medlem i förbundet. Förändringar av förbundsordningen blir giltiga först när dessa beslutas av fullmäktige i medlemskommunerna och i regionen samt av ledningen för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Östersund 2022-06-14

Cristine Persson
Ordförande

Sara Comén
Förbundschef

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.424

§ 131 Uppdaterad förbundsordning för Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr

Det har inkommit en skrivelse från Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr angående uppdatering av förbundsordningen med anledning av att Malå kommun har lämnat förbundet.

Enligt direktionens beslut den 21 juni 2022 § 17 ska förbundsordningen uppdateras enligt följande:

- Under § 1 plockas Malå bort som medlem
- Under § 4 ska det stå att förbundsdirektionen består av tolv ledamöter och tolv ersättare
- Under § 12 uppdatering av kommunallagshänvisning då det kommit en ny kommunallag sedan senaste uppdatering av förbundsordningen

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Protokollsutdrag Akademi norr § 17 - Uppdaterad förbundsordning

Förslag till förbundsordning

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Anta uppdaterad förbundsordning för Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr.

Diarienummer KS.2022.424

Uppdaterad förbundsordning för Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr

Det har inkommit en skrivelse från Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr angående uppdatering av förbundsordningen med anledning av att Malå kommun har lämnat förbundet.

Enligt direktionens beslut den 21 juni 2022 § 17 ska förbundsordningen uppdateras enligt följande:

- Under § 1 plockas Malå bort som medlem
- Under § 4 ska det stå att förbundsdirektionen består av tolv ledamöter och tolv ersättare
- Under § 12 uppdatering av kommunallagshänvisning då det kommit en ny kommunallag sedan senaste uppdatering av förbundsordningen

Förslag till beslut

Anta uppdaterad förbundsordning för Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, kanslisekreterare

Beslut skickas till

Kommunalförbundet Partnerskap Inland - Akademi norr

Bilagor

Protokollsutdrag Akademi norr § 17 - Uppdaterad förbundsordning
Förslag till förbundsordning

Direktionen

2022-06-21

AN § 17

AN/2022:2

Uppdaterad förbundsordning

Malå kommun har lämnat Kommunalförbundet och då behöver förbundsordningen uppdateras enligt följande:

- Under § 1 plockas Malå bort som medlem.
- Under § 4 ska de stå att förbundsdirektionen består av tolv ledamöter och tolv ersättare.
- Under § 12 uppdatering av kommunallagshänvisning då det kommit en ny kommunallag sedan senaste uppdateringen av förbundsordningen.

Direktionen beslutar

att förbundsordningen uppdateras enligt förslag i texten ovan samt därefter skickas till kommunfullmäktige i medlemskommunerna för att antas.

FÖRBUNDSORDNING FÖR KOMMUNALFÖRBUNDET PARTNERSKAP INLAND – AKADEMI NORR

§ 1 MEDLEMMAR, NAMN OCH SÄTE

Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Lycksele, Norsjö, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Åsele, Kramfors, Sollefteå och Strömsund bildar gemensamt ett kommunalförbund vars namn är Partnerskap Inland – Akademi Norr. Förbundet har sitt säte i Storuman.

§ 2 ÄNDAMÅL

Förbundet har till syfte att verka för regional utveckling och tillväxt i medlemskommunerna.

Förbundet har till uppgift att för medlemmarna främja kunskapsdriven tillväxt genom att initiera, utveckla och genomföra högskoleutbildning och vara ett komplement till övrig frivillig utbildning. Vidare skall förbundet stödja utveckling av lokala lärcentra.

Förbundet skall också bedriva tillväxtarbete och projektverksamhet i enlighet med förbundets syfte.

§ 3 ORGANISATION

Förbundet är ett kommunalförbund med direktion. Förbundsledningens arbetsformer regleras av reglemente enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

§ 4 FÖRBUNDSLEDNINGEN

Förbundsledningens består av tolv ledamöter och tolv ersättare, där varje medlemskommuns kommunfullmäktige utser en ledamot och en ersättare vardera. Mandattiden för ledningen och ersättare är densamma som i kommunala nämnder och styrelser.

Ledningen väljer bland sina ledamöter ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Dessa fungerar också som ledningens arbetsutskott.

Ledningen utser inom sig en valberedning för val av presidiet på tre personer.

§ 5 REVISORERNA

Revisorerna skall vara två och utses av den kommun där förbundet har sitt säte.

Ledningen utfärdar revisionsreglemente och beslutar om ersättning till revisorer och revisorsersättare samt revisorernas budget.

§ 6 UNDERSTÄLLNING

Medlemskommunernas godkännande krävs såvitt frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt exempelvis:

- planer på ny eller ändrad inriktning av förbundets verksamhet
- större investeringar

- upptagande av lån, ingående av borgen eller andra förbindelser
- bildande av ny juridisk person

§ 7 INITIATIVRÄTT

Ärenden i direktionen får väckas av

- ledamot i direktionen
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen

§ 8 NÄRVARORÄTT

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

§ 9 KUNGÖRELSER OCH TILLKÄNNAGIVANDEN

Kungörelser och tillkännagivanden anslås i den kommun där förbundet har sitt säte.

§ 10 KOSTNADSTÄCKNING

Fördelning av kostnaderna mellan kommunerna baseras på solidaritetsprincipen.

§ 11 ANDEL I TILLGÅNGAR OCH SKULDER

I förbundets tillgångar och skulder har ingående kommuner andelar efter medlemsavgift.

§ 12 BUDGET OCH EKONOMISK STYRNING

Kommunalförbundets budgetprocess skall tidsmässigt anpassas till medlemskommunernas.

Direktionen skall arbeta fram ett förslag till budget för förbundet. Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. Direktionen skall samråda med medlemmarna om förslaget till budget senast den 15 september. Direktionen skall fastställa budgeten under oktober månad. Budgetförslaget skall vara tillgängligt för allmänheten enligt vad som stadgas i 8 kap 15 § kommunallagen (2017:725) Direktionsmötet där budgeten fastställs är offentligt. När budgeten fastställs bestämmer direktionen storleken på bidragen som medlemmarna skall erlagga till förbundet.

§ 13 NYA MEDLEMMAR

Ansökan om inträde av nya medlemmar prövas av direktionen.

§ 14 UPPSÄGNING OCH UTTRÄDE

Kommunalförbundet är bildat för obestämd tid. En förbundsmedlem får säga upp medlemskap när den så önskar. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde. Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande

medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar.

De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

Först när minst en tredjedel av det ursprungliga medlemsantalet begärt utträde ur kommunalförbundet prövas frågan om kommunalförbundet skall träda i likvidation och upplösas.

§ 15 **LIKVIDATION OCH UPPLÖSNING**

Vid likvidation skall förbundets tillgångar och skulder skiftas mellan medlemmarna i förhållande till medlemsavgiften.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen skall fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som skall överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv. När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga förbundsmedlemmar, är förbundet upplöst.

§ 16 **TVISTER**

Twister som uppstår mellan medlemskommunerna skall i första hand lösas genom förhandlingar mellan medlemmarna, i andra hand genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande (SFS 1999:116).

§ 17 **BILDANDET OCH ÄNDRINGAR I FÖRBUNDSORDNINGEN**

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen.

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen skall antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

Antagen av medlemskommunernas fullmäktige 2022-XX-XX

Bilaga 1 till förbundsordningen

REGLEMENTE FÖR KOMMUNALFÖRBUNDETS DIREKTION

Utöver det som föreskrivs om direktionen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

§ 1 **Ledningsfunktionen**

Direktionen är kommunalförbundets förvaltningsorgan. Den har ansvaret för hela kommunalförbundets utveckling och ekonomiska ställning.

§ 2 **Styrfunktionen**

I direktionsens styrfunktion ingår att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av kommunalförbundets verksamhet
- övervaka att de av medlemskommunerna fastställda målen och planerna för verksamheten efterlevs och att kommunalförbundets löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.

§ 3 **Ekonomisk förvaltning**

Direktionen skall ha hand om kommunalförbundets medelsförvaltning.

§ 4 **Personalpolitiken**

Direktionen är kommunalförbundets pensions, löne- och anställningsmyndighet och skall därvid ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunalförbundet som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl.a. att

- med bindande verkan för kommunalförbundet genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunalförbundet som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunalförbundets vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt.
- besluta om stridsåtgärd
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunalförbundet som arbetsgivare och dess arbetstagare

- ha det övergripande ansvaret i arbetsmiljöfrågor

§ 5 Övrig förvaltning

Direktionen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Direktionen är registeransvarig för de personregister som kommunalförbundet för i sin verksamhet och förfogar över.

§ 6 Delegering

Direktionen får uppdra åt utskott, ledamot eller ersättare eller anställd hos kommunalförbundet att besluta på direktionens vägnar i visst ärende eller grupp av ärenden.

Av direktionen delegerad beslutanderätt får ej utövas i ärende av principiell innebörd eller eljest av större vikt.

§ 7 Ansvar och rapporteringsskyldighet

Direktionen skall se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som medlemskommunerna har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Direktionen skall regelmässigt till medlemskommunerna rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

§ 8 Direktionens arbetsformer

Sammansättning

Direktionen består av tolv ledamöter och tolv ersättare.

Ersättarnas tjänstgöring samt inkallande av ersättare.

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet skall denne snarast kalla den ersättare till tjänstgöring som står närmast i tur eller underrättar snarast direktionens kansli som kallar ersättare att tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ledamot som inställer sig under pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen.

Ledamot eller ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får direktionen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör då ordförandens samtliga uppgifter.

§ 9 Sammanträden

Direktionen sammanträder på dag och tid som direktionen bestämmer.

§ 10 Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelse skall på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelsen ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra detta.

§ 11 Ordföranden

Det åligger direktionens ordförande att

- närmast under direktionen ha uppsikt över kommunförbundets hela förvaltning

- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunalförbundets utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor

- representera direktionen vid uppvaktningar hos myndigheter, vid konferenser och i sammanträden om inte direktionen bestämt annat i särskilt fall

- se till att direktionens ärenden behandlas utan onödigt dröjsmål.

§ 12 Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och av en ledamot.

Direktionen kan besluta, att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan direktionen justerar den.

Direktionens protokoll skall anslås på kommunalförbundets anslagstavla i den kommun där förbundet har sitt säte.

§ 13 Reservation

Om ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra detta skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt, som har fastställts för justering av protokollet.

§ 14 Delgivning

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, verksamhetschefen eller annan anställd som direktionen bestämmer.

§ 15 Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som utfärdas av direktionen skall undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denna av vice ordföranden och kontrasigneras av annan anställd, som direktionen bestämmer.

I övrigt bestämmer direktionen vem som skall underteckna handlingar

Antagen av medlemskommunernas fullmäktige 2022-XX-XX

den 5 april 2022

Diarienummer KS.2022.184

§ 71 Ägardirektiv 2023 Jämtlands räddningstjänstförbund

Jämtlands räddningstjänstförbund har inkommit med ett förslag till ändring av förbundets ägardirektiv. Den aktuella ändringen består av en utökning av medlemsbidraget för 2023 utöver ordinarie uppräknings till följd av ökade pensionskostnader samt att bättre möta kravet på reinvesteringar.

Förslaget från Jämtlands räddningstjänstförbund medför i Strömsunds fall en ökning av medlemsbidraget på 805 000 kronor. Medlemsbidraget från Strömsunds kommun kommer då totalt att uppgå till 18 434 000 kronor.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Jämtlands räddningstjänstförbund 11 mars 2022 § 9 - Ägardirektiv 2023
Förslag på medlemsbidrag

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige bifaller föreslagen ändring av ägardirektiv för Jämtlands räddningstjänstförbund.

Diarienummer KS.2022.184

Ägardirektiv 2023 Jämtlands räddningstjänstförbund

Sammanfattning

Ärende om ägardirektiv 2023 för Jämtlands räddningstjänstförbund hanterades på kommunstyrelsens arbetsutskott den 5 april 2022 § 71. Komplettering av förslag till ägardirektiv har inkommit efter ägarsamrådet den 2 juni. Föreslagen ändring består i en uppräknig av medlemsbidraget 2023. För Strömsunds kommun uppgår medlemsbidraget för 2023 med 18 952 000 kronor.

Beskrivning av ärendet

Ägarkommunerna beslutade vid ägarsamråd i april 2019 om att anta Berg/Härjedalsmodellen som ny kostnadsfördelningsmodell. Det innebär att overheadkostnaden i förbundet fördelas efter invånarantal, resterande kostnader fördelas som tidigare efter ägarandel. Förbundets kostnader för pensioner är högre än ramuppräknigen. År 2021, 2022 samt 2023 får förbundet därför sedvanlig uppräknig plus 1 procent för personalkostnader.

Inför beslut av ägardirektiv 2024 görs en avstämning av det ekonomiska läget i förbundet. Från och med år 2022 till och med år 2024 erhåller förbundet ersättning mot särskild faktura från ägarkommunerna enligt fastställd kostnadsfördelningsmodell för arbetet med, risk och sårbarhetsanalyserna, RSA, samt krisberedskap. Från år 2024 finns medel för befolkningsskydd och räddningstjänst i statsbidragsform beslutad av riksdagen och bidragen från ägarkommunerna avslutas därmed.

Förslag till beslut

Förslag till ägardirektiv 2023 för Jämtlands räddningstjänstförbund godkänns.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, Kanslisekreterare

Beslut skickas till

Jämtlands räddningstjänstförbund
Kommunledningsförvaltningen
Bergs kommun
Bräcke kommun
Härjedalens kommun
Krokoms kommun
Ragunda kommun
Östersunds kommun

Bilagor

Jämtlands räddningstjänstförbund § 9/2022 - Ägardirektiv 2023

Förslag på medlemsbidrag 2023

Utkast ägardirektiv 2023

AU § 71/2022

Protokoll 2022-03-11

§ 9 Ägardirektiv 2023

Direktionens beslut

Direktionen beslutar föreslå ägarsamrådet för ägardirektivet 2023 att ta hänsyn till det befintliga budgetunderskottet för 2022 samt stärka räddningstjänstförbundets förutsättningar för realistiska reinvesteringar.

Underlag för beslut

Förbundschefens tjänstemannaförslag daterat 2022-03-04.
Räddningstjänstförbundets äskande för budget 2023

Bakgrund

Direktionen skall samråda med medlemskommunerna om förslaget till budget för nästkommande år. Direktionen skall senast under december månad året före budgetåret fastställa budget för förbundet inom den ram som medlemmarna enats om.

Utdrag till medlemskommunerna

 SJ

Ägardirektiv för JÄMTLANDS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND gällande 2023	Sida: 1 (5)
Förslag 2022-06-02 Beslutas av samtliga ägarkommuner senast 31 oktober 2022 enligt reviderat konsortialavtal § 3 Beslutad av KF	Reviderad den:

ÄGARDIREKTIV 2023 för Jämtlands Räddningstjänstförbund

Adress: Fyrvallavägen 4, Östersund 45 996

Förbundsordning: Upprättad av ägarna 2007-05-03, reviderad 2009-12-17, rev 2011-10-25, rev 2014-03-12, rev 2015-05-29

Konsortialavtal: Upprättat av ägarna 2009-12-17, rev 2011-10-25, rev 2014-03-12, rev 2015-04-15

Ägardirektiv: Antagna av kommunfullmäktige i Bergs kommun, Bräcke kommun, Härjedalens kommun, Krokoms kommun, Ragunda kommun, Strömsunds kommun och Östersunds kommun

Gäller fr.o.m.: den 1 januari **2023** och tillsvidare eller senast den 31 december **2023** då nya ägardirektiv skall vara fastställda.

Direktivens innehåll:

1 Verksamhetens mål

- Syftet med förbundet är att optimera nyttjandet av resurserna för kommunal räddningstjänst som återfinns i medlemskommunerna. Verksamheten ska inriktas på att ge människors liv, hälsa och egendom samt miljö med hänsyn till de lokala förhållandena ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- Målet att leverera bra service och efterfrågade tjänster till alla som bor i och besöker våra ägarkommuner. Jämtlands räddningstjänstförbund arbetar därför ur ett helhetsperspektiv där all verksamhet ytterst syftar till att bidra till medborgarnas och besökarnas trygghet och säkerhet. En helhet som, förutom en god service, också ska borge för en god ekonomiskushållning med förbundets resurser.

2 Ekonomiska mål och riktlinjer

- Direktionen skall samråda med medlemskommunerna om förslaget till budget för nästkommande år senast den 15 september **2022**. Direktionen skall senast under december månad året före budgetåret fastställa budget för förbundet inom den ram som medlemmarna enats om.
- Inget överskridande av budget accepteras av direktionen. Det är fastställd budget som gäller och direktionen har ansvar för att detta följs. Om di-

Ägardirektiv för JÄMTLANDS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND gällande 2023	Sida: 2 (5)
Förslag 2022-06-02 Beslutas av samtliga ägarkommuner senast 31 oktober 2022 enligt reviderat konsortialavtal § 3 Beslutad av KF	Reviderad den:

rektionen upptäcker att ett överskridande av budget är på väg att ske skall direktionen omedelbart besluta om åtgärder för att minska kostnaderna. Förbundet har rätt att disponera balanserat resultat. För övrigt gäller vad som anges i förbundsordningen.

- För revision av förbundets verksamhet får nyttjas totalt 120 000 kronor.

3 Ekonomiska förutsättningar budget 2023 och flerårsplan 2024-2025

- Budgetramen/medlemsbidraget för budget 2023 och flerårsplan 2024-2025 utgår från 2022 års budgetram/bidrag för Jämtlands Räddningstjänstförbund och kostnadsfördelning mellan ägarkommunerna Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokomb, Ragunda, Strömsund och Östersund. Ny kostnadsfördelning mellan ägarkommunerna beslutad av ägarsamråd 2019-04-29. I ägardirektivet ingår kostnaden för motorvärmarebidrag för RiB-personal som tidigare fakturerats respektive kommun enligt beslutad fördelningsmodell. I ägardirektivet har pensionskostnaderna anpassats efter KPA:s senaste augustiprognos.
- Kostnadsfördelningen 2022 års nivå är följande: Berg 13 130 tkr, Bräcke 10 468 tkr, Härjedalen 22 706 tkr, Krokomb 19 048 tkr, Ragunda 10 088 tkr, Strömsund 17 629 tkr och Östersund 43 227 tkr – totalt 136 297 tkr.
- Indexuppräkningsnivån från 2022-2023 års nivå uppgår till:
Personalkostnader 2,2 % plus ytterligare 1 % (se punkt nedan)
Övriga kostnader 1,4 %
Intäkter 1,5%.
- År 2022 och år 2023 får förbundet sedvanlig uppräkning plus 1 % för personalkostnader. Indexuppräkning för övriga kostnader (och intäkter) bestäms i kommande års ägardirektiv. Inför beslut av ägardirektiv 2024 görs en avstämning av det ekonomiska läget i förbundet under hösten 2023.
- Förbundet erhåller år 2023 ett investeringsbidrag från medlemmarna på totalt 3 mkr.
- En besparing/effektivisering om totalt 491 tkr är lagd på förbundet.

Ägardirektiv för JÄMTLANDS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND gällande 2023	Sida: 3 (5)
Förslag 2022-06-02 Beslutas av samtliga ägarkommuner senast 31 oktober 2022 enligt reviderat konsortialavtal § 3 Beslutad av KF	Reviderad den:

- För budgetåret 2023 uppgår förbundets totala budgetram/medlemsbidrag och investeringsbidrag till 146 197 tkr- varav från:

Ägarkommuner	Medlemsbidrag 2023	Investeringsbidrag 2023	Summa
Östersund	45 160	806	45 966
Krokom	20 071	428	20 500
Strömsund	18 542	410	18 952
Berg	13 831	313	14 144
Bräcke	11 018	247	11 265
Ragunda	10 628	242	10 870
Härjedalen	23 946	554	24 501
Summa	143 197	3 000	146 197

- Förbundet erhåller medlemsbidrag från ägarkommunerna enligt fastställd budget med en fjärdedel per kvartal i förskott.
- Förbundet kan balansera årets resultat (förändring av eget kapital).
- Förbundet ska genomföra en verksamhets- och säkerhetsskyddsanalys där nödvändiga åtgärder för säkerhetsskyddet ska redovisas. Förbundet söker finansiering för drift- och investeringskostnader från medlemskommunerna. Arbetet ska ske i samråd med medlemskommunernas säkerhetsskyddschefer.
- Förbundet erhåller ersättning mot särskild faktura från ägarkommunerna enligt fastställd kostnadsfördelningsmodell för arbetet med, risk och sårbarhetsanalyserna, RSA, samt krisberedskap under åren 2022 och 2023. Medlen avser en 60 % tjänst. Tjänsten ska aktivt arbeta med kommunerna i denna typ av frågor. Tjänsten hos JRF ska inte ta över arbetsuppgifter från kommunerna utan tjänsten är tillsatt utifrån det utökande åtagandet för förbundet gällande civilförsvar och krisberedskap. Från år 2024 finns medel för befolkningsskydd och räddningstjänst i statsbidragsform beslutad av riksdagen och bidragen från ägarkommunerna avslutas därmed för detta arbete.

4 Informationskrav

- *Årsredovisning*
Förbundet ska lämna underlag för årsredovisning inklusive miljö- och personalekonomiskt bokslut till medlemskommunerna senast den 15 februari året efter räkenskapsåret. Det reviderade bokslutet, inklusive lekmanarevisorernas rapport, ska vara ägarna tillhanda senast den 15 mars. Redovisning av förhållanden som förbundet önskar påtala som äskanden/behov inför kommande budgetår ska inlämnas till medlemmarna senast den 31 januari året före budgetåret.
- *Delårsrapporter*
Förbundet skall redovisa delårsrapporter till ägarna per 30 april och 31 augusti. Rapporterna ska innehålla prognos för helårsresultat och vara

Ägardirektiv för JÄMTLANDS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND gällande 2023	Sida: 4 (5)
Förslag 2022-06-02 Beslutas av samtliga ägarkommuner senast 31 oktober 2022 enligt reviderat konsortialavtal § 3 Beslutad av KF	Reviderad den:

medlemmarna tillhanda ca 20 maj och ca 20 september. I delårsrapporterna ska uppföljning av miljö- och personalmålen göras. I delårsrapporten per 31 augusti skall även delårsbokslut redovisas. Rapporter och bokslut skall även tydligt redovisa uppnådda resultat i relation till satta mål. Exakta tidpunkter meddelas i början av året.

- *Statistikuppgifter*
Förbundet ansvarar för erforderlig redovisning av verksamhetsstatistik (uppgifter till SCB mfl, enkäter etc).
- *Övrig information*
Medlemmarna har rätt att under löpande år kalla förbundets direktion och ledning för information om förbundets verksamhet och ekonomi.
- *Nyckeltal – jämförelser med andra*
Uppdras till direktionen att räkna fram/utarbete nyckeltal – jämförelser med andra räddningstjänster i syfte att ha underlag för förbättringsåtgärder.

5 Speciella verksamhetskrav

- *Principiella frågor*
Förbundet ska tillse att kommunfullmäktige i respektive medlemskommun får tillfälle att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller större vikt fattas.
- *Internkontroll*
Direktionen har att verka för att en god internkontroll präglar organisationen och förbundets löpande verksamhet. Direktionen ska årligen värdera den interna kontrollen.
- *Miljöarbete*
Förbundet ska i all sin verksamhetsutövning verka för en ekologiskt hållbar utveckling. Förbundet ska aktivt arbeta för att förbättra och utveckla sitt miljöarbete genom att formulera egna målsättningar som sammanställs i handlingsplaner på lokal nivå. Uppföljningen redovisas i samband med delårsrapporter och årsbokslut. Förbundet ska genomföra och kommunicera smarta miljölösningar på kort och lång sikt.
- *Upphandling*
Förbundet skall samordna sin upphandling med medlemskommunernas gemensamma nämnd för upphandling och följa den fastställda upphandlingspolicyn som fastlagts av länets gemensamma nämnd för upphandling.

Ägardirektiv för JÄMTLANDS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND gällande 2023	Sida: 5 (5)
Förslag 2022-06-02 Beslutas av samtliga ägarkommuner senast 31 oktober 2022 enligt reviderat konsortialavtal § 3 Beslutad av KF	Reviderad den:

- *Förbundets IT-verksamhet*
Förbundet ska ha en av direktionen fastställd policy med rutiner vad gäller informationssäkerhet och IT-säkerhet, där även användarnas ansvar för säkerhet och etik tydliggörs.
- *Personalpolitik*
Förbundet ska aktivt verka för att:
 - arbetsmiljön på förbundets arbetsplatser är stimulerande samt främjar hälsa, trivsel och arbetsglädje.
 - förbundet uppfattas som en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda arbets- och anställningsförhållanden.
 - förbundet har jämställda arbetsplatser där kvinnor och män värderas lika och ges samma möjligheter till goda arbets- och anställningsvillkor samt karriärmöjligheter.
- *Säkerhetskydd*
Förbundet ansvarar för att utifrån sitt verksamhetsansvar följa säkerhetskyddslagen. Förbundet ska ha en av direktionen fastställd säkerhetskyddsanalys. Det ska inom förbundet finnas en säkerhetskyddschef. Förbundet ska i de fall det krävs genomföra säkerhetsprövning, registerkontroll och säkerhetssamtal med den personal som omfattas av detta.
- *Extraordinära händelser och höjd beredskap*
Kommunfullmäktige i medlemskommunerna har fastställt Ledningsplan för respektive kommun vid extra ordinära händelser. Av planen framgår organisationen av krisledningsnämnd och att planen omfattar alla verksamheter inom kommunkoncernen.
- Förbundet har skyldighet att ingå i kommunernas organisationer för extraordinära händelser och att vidta de åtgärder som följer av ledningsplanen. Således ska förbundet upprätta plan för extraordinära händelser, revidera planerna årligen och se till att planerna bygger på riskanalyser inom respektive verksamhet.
- Förbundet ska i samverkan med ägarkommunerna delta i planeringen för det civila försvaret, planering för höjd beredskap, risk och sårbarhetsanalyserna, RSA, samt krisberedskap.

Ägardirektiven gäller efter att samtliga ägarkommuners fullmäktige församlingar beslutat fastlägga dem.

Medlemsbidrag 2023 enligt beslutet om ny fördelingsmodell

Jämtlands räddningstjänstförbund

Ar

Personalkostnader
 Justeringar pers.kostn.
 Justeringar pensioner

Justering STAB & pensions.kostn.

Summa personalkostnader:

Övriga kostnader

Justering hyra Brumflo

Summa övriga kostnader:

Kapitalkostnader

Justeringar

Summa kapitalkostnader:

Summa kostnader:

Sparkrav

Intäkter

Summa nettokostn.ersättning

Indexuppräkning personalkostnader

Justering personalkostnader

Indexuppräkning övriga kostnader

Indexuppräkning kapitalkostnader

Indexuppräkning intäkter

2022	2023	Justering STAB & pensioner
104 433	108 149	
1 044	1 081	
583	2 200	
-24 638	-24 954	
24 638	24 954	

81 423 24 638 24 954

26 760 86 476

26 760 800

26 760 27 560

7 333 7 333

7 333 7 333

115 516 121 370

0 0

-3 857 -3 915

111 659 117 455

24 638 24 954

136 297 142 409

2,0%

1,0%

1,9%

0,0%

1,5%

2022	2023	Justering STAB & pensioner
104 433	108 149	
1 044	1 081	
583	2 200	
-24 638	-24 954	
24 638	24 954	

81 423 24 638 24 954

26 760 86 476

26 760 800

26 760 27 560

7 333 7 333

7 333 7 333

115 516 121 370

0 0

-3 857 -3 915

111 659 117 455

24 638 24 954

136 297 142 409

2,0%

1,0%

1,9%

0,0%

1,5%

2021	2022	2023	Justering STAB & pensioner
104 433	108 149	108 149	
1 044	1 081	1 081	
583	2 200	2 200	
-24 638	-24 954	-24 954	
24 638	24 638	24 954	

81 423 24 638 24 638

26 760 86 476

26 760 800

26 760 27 560

7 333 7 333

7 333 7 333

115 516 121 370

0 0

-3 857 -3 915

111 659 117 455

24 638 24 954

136 297 142 409

2,0%

1,0%

1,9%

0,0%

1,5%

2021	2022	2023	Justering STAB & pensioner
104 433	108 149	108 149	
1 044	1 081	1 081	
583	2 200	2 200	
-24 638	-24 954	-24 954	
24 638	24 638	24 954	

81 423 24 638 24 638

26 760 86 476

26 760 800

26 760 27 560

7 333 7 333

7 333 7 333

115 516 121 370

0 0

-3 857 -3 915

111 659 117 455

24 638 24 954

136 297 142 409

2,0%

1,0%

1,9%

0,0%

1,5%

Andel STAB & pensionskostnad i %
 23,07% (Ange procentuell andel av kostnaden för förbundet)

Kostnadsunderlag 2022:

IB lönekostnad 2022 (jämför alla avdelningar + 2,0% för 2023)

Personalkostnad (arb.giv avg = 31,42 %)

Personalkostnad 2023 (inkl SAP ersättin enl KPA prognos dec 2021)

Summa

Tkr
 13 829 (Einkl helhetsbrandnämnen)
 4 345
 6 780 (Pensionskostnad 2023; 8 491 + 1 711 (90% = SAP utb))
 24 954

Procentuell andel av summa personalkostnad:

Innevärnare	2021 (enl SCB)	Fördelning STAB	Procent
Östersund	64 324	53,7%	
Krokrom	15 352	12,8%	
Strömsund	11 473	9,6%	
Berg	7 135	6,0%	
Bräcke	6 175	5,2%	
Ragunda	5 210	4,3%	
Härjedalen	10 114	8,4%	
S.a	119 783	100,0%	

24 954
 108 149
 23,07%

Ägar kommuner	Ågarandel	Medlemsbidrag exkl STAB	Fördelning STAB:s kostnad	Medlemsbidrag 2021	Medlemsbidrag exkl STAB	Fördelning STAB:s kostnad	Medlemsbidrag 2022	Förändring
Östersund	26,86%	29 992	13 236	43 227	31 548	13 400	44 949	1 721
Krokrom	14,27%	15 934	3 114	19 048	16 761	3 198	19 959	911
Strömsund	13,66%	15 253	2 376	17 629	16 044	2 390	18 434	805
Berg	10,44%	11 657	1 473	13 130	12 262	1 486	13 749	619
Bräcke	8,23%	9 190	1 279	10 468	9 667	1 286	10 953	485
Ragunda	8,07%	9 011	1 077	10 088	9 479	1 085	10 564	476
Härjedalen	18,47%	20 623	2 083	22 706	21 694	2 107	23 801	1 094
Summa medlemsbidrag	100,00%	111 659	24 638	136 297	117 455	24 954	142 409	6 112
								4,5%

4 kr per innevärnare

Östersund	257 296 kr
Krokrom	61 408 kr
Strömsund	45 892 kr
Berg	28 540 kr
Bräcke	24 700 kr
Ragunda	20 840 kr
Härjedalen	40 456 kr
S.a	479 132 kr

	dec-21	dec-20	Ökm/Min	Fördelning
Östersund	64 324	63 985	339	53,7%
Krokrom	15 352	15 054	298	12,8%
Strömsund	11 473	11 488	-15	9,6%
Berg	7 135	7 120	15	6,0%
Bräcke	6 175	6 181	-6	5,2%
Ragunda	5 210	5 208	2	4,3%
Härjedalen	10 114	10 070	44	8,4%
S.a	119 783	119 106	677	100,0%

den 16 augusti 2022

Diarienummer TSF.2022.460

§ 132 Försäljning av Strömsund Gåxsjö1:40

En förfrågan om att få köpa fastigheten Strömsund Gåxsjö 1:40 har inkommit från Ronny Stüffe, Gåxsjö.

I samband med att Strömsunds kommun anlade ett nytt avloppssystem i byn Gåxsjö i början av 80-talet köptes denna mark in för att anlägga en infiltrationsanläggning. Den är ej längre i bruk då det idag används ett annat reningssystem.

Dialog har skett med avfall, vatten- och avloppsenheten, AVA, och de har inget att erinra emot en försäljning av fastigheten. Under mark finns fortfarande anläggningen kvar och den kommer inte att avlägsnas innan försäljningen vilket köparen är medveten om.

Teknik- och serviceförvalningen föreslår att fastigheten som omfattar 3 935 kvadratmeter säljs till ett pris om 8 kronor per kvadratmeter vilket innebär att köpesumman blir 31 480 kronor. Köparen står för lagfartskostnaden.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Karta över fastigheten Gåxsjö 1:40

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Fastigheten Strömsund Gåxsjö 1:40 säljs till Ronny Stüffe till ett pris av 31 480 kronor.
2. Köparen står för lagfartskostnaden.

Diarienummer TSF.2022.460

Försäljning av Strömsund Gåxsjö 1:40

En förfrågan om att få köpa fastigheten Strömsund Gåxsjö 1:40 har inkommit från Ronny Stüffe, Gåxsjö.

I samband med att Strömsunds kommun anlade ett nytt avloppssystem i byn Gåxsjö i början av 80-talet köptes denna mark in för att anlägga en infiltrationsanläggning. Den är ej längre i bruk då det idag används ett annat reningssystem.

Dialog har skett med AVA-enheten och de har inget att erinra emot en försäljning av fastigheten. Under mark finns fortfarande anläggningen kvar och den kommer inte att avlägsnas innan försäljningen vilket köparen är medveten om.

Teknik- och serviceförvaltningen föreslår att fastigheten som omfattar 3 935 kvadratmeter säljs till ett pris om 8 kronor per kvadratmeter vilket innebär att köpesumman blir 31 480 kronor. Köparen står för lagfartskostnaden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att sälja fastigheten Strömsund Gåxsjö 1:40 till Ronny Stüffe till ett pris av 31 480 kronor. Köparen står för lagfartskostnaden.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

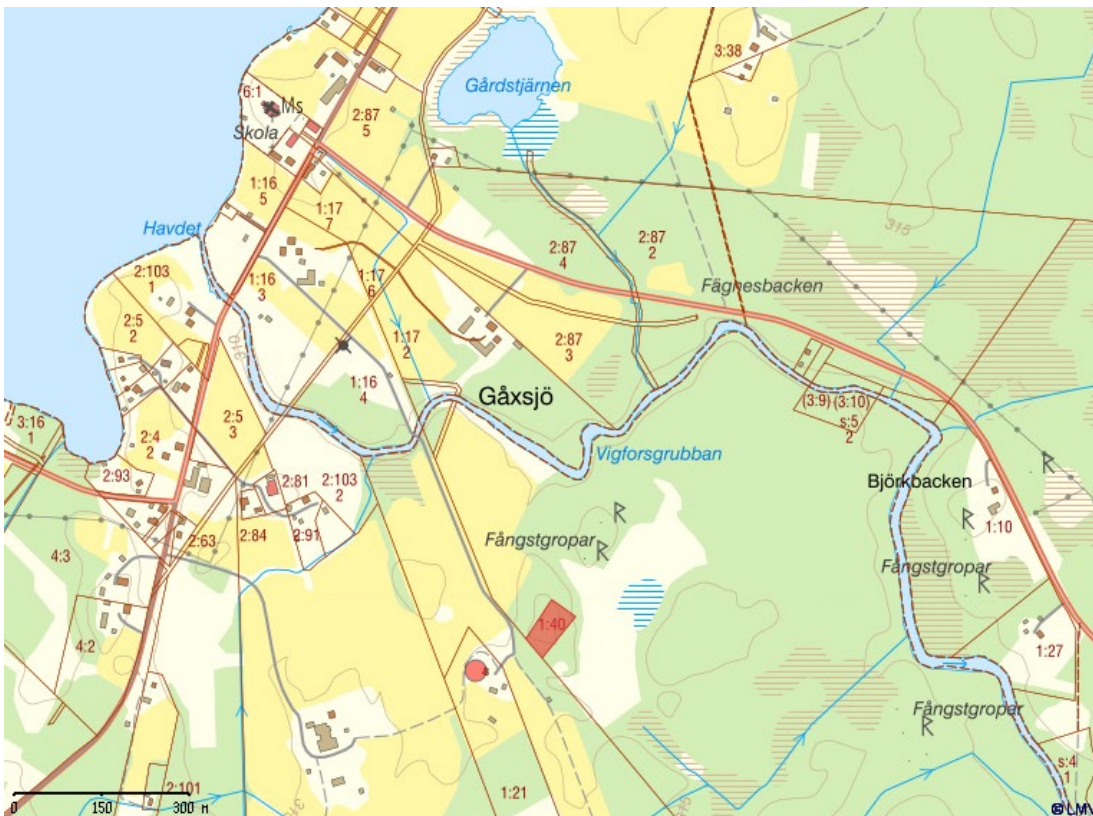
Teknik- och serviceförvaltningen, Karin Stierna, Fastighetsingenjör

Beslut skickas till

Teknik- och serviceförvaltningen

Bilagor

Karta över fastigheten Gåxsjö 1:40

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.254

§ 134 Uppföljning av avfallsplan 2021

Kommunens avfallsplan fastställdes av kommunfullmäktige den 12 december 2018 § 89. Till planen finns ett antal åtgärds punkter kopplade.

Kommunledningsförvaltningen och teknik- och serviceförvaltningen har sammanställt en uppföljning av åtgärder för åren 2019-2021.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Åtgärder uppföljning av avfallsplan 2019-2021

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Uppföljning av åtgärds punkter för 2019-2021 kopplade till kommunens avfallsplan godkänns.

Diarienummer KS.2021.231

Uppföljning av avfallsplan 2021

Sammanfattning

Kommunens avfallsplan fastställdes av kommunfullmäktige den 12 december 2018 § 89. Till planen finns ett antal åtgärds punkter kopplade.

Kommunledningsförvaltningen och teknik- och serviceförvaltningen har sammanställt en uppföljning av åtgärder för åren 2019-2021.

Förslag till beslut

Uppföljning av åtgärds punkter för 2019-2021 kopplade till kommunens avfallsplan godkänns.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Carina Wiik, biträdande förvaltningschef

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen
Teknik- och serviceförvaltningen, Annika Hillvisdotter

Bilagor

Åtgärder uppföljning av avfallsplan 2019-2021

Sammanfattning

Uppföljning av avfallsplan gällande planperiod 2019-2022. Uppföljningen omfattar åren 2019-2021

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	1
Inledning	3
Målområden	3
Uppföljning	4
Målområde 1.....	4
Farligt avfall i hushållsavfall	4
Inriktningsmål	4
Målområde 2.....	6
Källsortering av hushållsavfall.....	6
Inriktningsmål	6
Målområde 3.....	7
Nedskräpning, sopförbränning och annan olaglig hantering av hushållsavfall	7
Målområde 4.....	9
Matavfall i hushållsavfall.....	9
Målområde 5.....	11
Kundnöjdhet, hushållskunder	11
Målområde 6.....	11
Avfallstrappan, verksamhetsutövare	11
Målområde 7.....	12
Farligt avfall i verksamhetsavfall.....	12
Inriktningsmål	12
Målområde 8.....	13
Kundnöjdhet, verksamhetsutövare	13
Inriktningsmål	13
Målområde 9.....	13
Hantering av slam	13
Inriktningsmål	13

Målområde 10.....	14
Deponier	14
Inriktningsmål	14
Målområde 11.....	15
Källsortering på återvinningscentraler.....	15
Inriktningsmål	15
Målområde 12.....	16
Hantering av avfall	16
Inriktningsmål	16
Målområde 13.....	18
Inköp	18
Inriktningsmål	18
Resultat av måluppföljning	20
Uppföljning av målområden	20
Uppföljning av mätbara mål	20
Totalt antal mätbara mål	20
Uppföljning av åtgärder	20
Totalt antal åtgärder	20

Inledning

Strömsunds kommuns avfallsplan för perioden 2019-2022 innehåller 13 målområden med 14 inriktningsmål enligt nedan. För varje inriktningsmål finns mätbara mål som i sin tur kopplas till konkreta åtgärder som sammanställts till en åtgärdsplan. Målen följs upp årligen genom mätbara nyckeltal och genomförda aktiviteter.

Kommunstyrelsen har ansvaret att genomföra uppföljningen.

Målområden

1. Farligt avfall i hushållsavfall
 - a) Mängden farligt avfall i hushållsavfall ska minska.
 - b) Mängden farligt avfall och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet ska minska.
2. Källsortering av hushållsavfall
 - a) Hushållsavfallet ska källsorteras och behandlas så att god resurshushållning främjas.
3. Nedskräpning, sopförbränning och annan olaglig hantering av hushållsavfall.
 - a) Olaglig hantering av hushållsavfall, så som nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.
4. Matavfall i hushållsavfall
 - a) Andelen matavfall i kärlosoporna ska minska.
5. Kundnöjdhet, hushållskunder
 - a) Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
6. Avfallstrappan, verksamhetsutövare
 - a) Företag och andra verksamhetsutövare ska känna till innebörden av avfallstrappan.
7. Farligt avfall i verksamhetsavfall
 - a) Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
8. Kundnöjdhet, verksamhetsutövare
 - a) Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
9. Hantering av slam
 - a) Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska användas på sådant sätt att näringsämnen tas till vara.
10. Deponier
 - a) Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljön.
11. Källsortering på återvinningscentraler
 - a) Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra en rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.
12. Hantering av avfall
 - a) Avfallshanteringen inom kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska vara ett föredöme. Alla kommunala förvaltningar och bolag ska hantera avfall enligt avfallstrappan. Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
13. Inköp
 - a) Alla kommunala förvaltningar och bolag ska beakta avfallets uppkomst och farlighet vid upphandling av ramavtal för varor.

Uppföljning

Uppföljning sker genom kontroll av uppfyllelse av mätbara mål och resultat, samt av att planerade åtgärder har utförts för respektive inriktningsmål.

- För de inriktningsmål där alla åtgärder har genomförts anses målet vara uppfyllt. För de inriktningsmål där hälften eller mer, av åtgärderna har genomförts anses målet vara delvis uppfyllt. För de inriktningsmål där färre än hälften är uppfyllda är bedömningen att inriktningsmålet inte har uppfyllts.
- För de mätbara mål där alla kriterier uppnåtts anses målet vara uppfyllt. För de mätbara målen där hälften eller mer, av kriterierna har uppnåtts anses målet vara delvis uppfyllt. För de mätbara mål där färre än hälften av kriterierna är uppfyllda är bedömningen att det mätbara målet inte har uppfyllts.

Målområde 1.

Farligt avfall i hushållsavfall

Inriktningsmål

- Mängden farligt avfall i hushållsavfall ska minska.
- Mängden farligt avfall och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet ska minska.

Målgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årlig information till fastighetsägare om omhändertagande av farligt avfall och läkemedelsrester. Informationen ska vara på flera språk.	Teknik- och service-förvaltningen	Uppfyllt	Förutom den årliga informationen som gått ut till fastighetsägarna under åren 2019-2022, så har kommunens sopsorteringssguide i pappersform översatts till flera språk under 2022 och skickats ut till fastighetsägare med ett flertal lägenheter.
Årlig information till hyresgäster om omhändertagande av farligt avfall och läkemedelsrester. Informationen ska vara på flera språk.	Strömsunds hyresbostäder AB	Uppfyllt	Informationen på flera språk har delgetts hyresgäster under 2022.
Särskilda informationsinsatser ska göras i förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information en gång i förskolan och en gång i mellanstadiet.	Barn-, kultur- och utbildnings-förvaltningen	Uppfyllt	Regleras i förskolan läroplan 18 under Hållbar utveckling sidan 9, under mål sidan 14 och arbetslaget under sidan 15. Regleras i grundskolan läroplan 11 centralt innehåll åk 4-6 under natur och samhälle om hållbar utveckling i ämnet biologi (sidan 113).
Upprätta en åtgärdsplan för fastighetsnära insamling av batterier och ljuskällor vid flerbostadsfastigheter som ägs av kommunen eller kommunala bolag.	Strömsunds hyresbostäder AB	Ej	

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Informera privata fastighetsägare till flerbostadshus om behovet av fastighetsnära insamling av farligt avfall.	Teknik- och serviceförvaltningen	Delvis	
Införa källsortering och bortkörning av farligt avfall och läkemedelsrester som en kostnadsfri (?) tjänst hos brukare där hemtjänsten ansvarar för att bära ut soporna.	Vård- och socialförvaltningen och Närvård Frostviken	Delvis	Läkemedelsrester hanteras sedan tidigare som en kostnadsfri insats för de personer som har hemsjukvård och dosläkemedel. De personer som har hemsjukvård får vid behov tillgång till burk för stickande eller skärande avfall som sedan sorteras som brännbart. För övrigt farligt avfall behöver en gemensam plan tas fram där även frågan om kostnader vägs in.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentar
Vid kommunens enkätundersökning ska minst 90 % av både kvinnor och män som deltagit veta vad som är farligt avfall.	Uppfyllt	Enkätundersökning 2019 och 2021 visar att mer än 90 % av både kvinnor och män vet vad farligt avfall är.
Vid kommunens enkätundersökning ska minst 90 % av både kvinnor och män som deltagit veta var farligt avfall och läkemedelsrester ska lämnas.	Uppfyllt	Enkätundersökning 2019 och 2021 visar att mer än 90 % av både kvinnor och män vet vart farligt avfall och läkemedelsrester ska lämnas.
Det ska finnas fastighetsnära källsortering av farligt avfall i form av batterier och ljuskällor inom 200 meter från alla kommunägda (Strömsunds hyresbostäder AB) flerbostadshus.	Ej	Ej redovisat
Hemtjänstens brukare ska erbjudas att, efter behovsprövning och mot avgift, få farligt avfall som är hushållsavfall utsorterat och borttransporterat.	Ej	Ej redovisat

Resultat

Aktivitet	Kommentarer
Plockanalyser	2018 gjordes ingen plockanalys av hushållens restavfall. Jämförelsen med 2017 års plockanalys som visade på 1,33 % farligt avfall i hushållsavfallet. Det har skett en minskning med 1,28 % från 2017 till 2019/2020. Plockanalys 2019 visar på 0,05 % farligt avfall i hushållens restavfall, varav 0,02 % är läkemedelsrester. Plockanalys 2021 visar på 0,05 % farligt avfall i restavfallet, varav 0 % läkemedel.
Analys av slam från kommunala reningsverk	Analys utförda 2019, 2020 och 2021. Utvärdering med avseende på farligt avfall har ej gjorts för dessa år.
Analys av slam från slamlaguner	Analys utförda 2019, 2020 och 2021. Utvärdering med avseende på farligt avfall har ej gjorts
Resultat av enkätundersökningar	Kunskap om vad farligt avfall är. 94 %, enkät 2019. 97 %, enkät 2021. Kunskap om inlämning av farligt avfall och läkemedel. Farligt avfall 96 %, läkemedel 94 % - enkät 2019. Farligt avfall 96 %, läkemedel 95 % - enkät 2021.

Målområde 2.

Källsortering av hushållsavfall

Inriktningsmål

a) Hushållsavfallet ska källsorteras och behandlas så att god resurshushållning främjas.

Måtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årlig information till fastighetsägare om källsortering av producentansvarsmaterial. Informationen ska vara på flera språk.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Förutom den årliga informationen som gått ut till fastighetsägarna under åren 2019-2022, så har kommunens sopsorteringsguide i pappersform översatts till flera språk under 2022 och skickats ut till fastighetsägare med ett flertal lägenheter.
Årlig information till hyresgäster om källsortering av producentansvarsmaterial. Informationen ska vara på flera språk.	Strömsunds hyresbostäder AB	Uppfyllt	Informationen på flera språk har delgetts hyresgäster under 2022.
Särskilda informationsinsatser ska göras i förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information en gång i förskolan och en gång i mellanstadiet.	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Uppfyllt	Regleras i förskolan läroplan 18 under Hållbar utveckling sidan 9, under Mål sidan 14 och Arbetslaget under sidan 15. Regleras i grundskolan läroplan 11 Centralt innehåll åk 4-6 under Natur och samhälle om hållbar utveckling i ämnet biologi (sidan 113).
Upprätta en åtgärdsplan för fastighetsnära insamling.	Strömsunds hyresbostäder AB	Ej	
Införa källsortering och bortkörning av förpackningsavfall och tidningar som en kostnadsfri (?) tjänst hos brukare där hemtjänsten ansvarar för att bära ut soporna.	Vård- och socialförvaltningen och Närvård Frostviken	Ej	Hantering av hushållssopor är sedan tidigare en biståndsbedömd insats i socialtjänsten eftersom det kan anses ingå i en skäligen levnadsnivå för den som inte kan klara det själv. En plan för åtgärden kring förpackningsavfall och tidningar behöver tas fram gemensamt för Vård- och socialförvaltningen och Närvård Frostviken under 2021.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbara mål	Utfall	Kommentarer
Antal kg producentansvarsmaterial per person i kärlosoporna ska minska med 10 % jämfört med 2018.	Uppfyllt	2018 gjordes ingen plockanalys. Mätbart mål jämförs med 2017 års plockanalys. Andelen producentansvarsmaterial har minskat med 25 % till 2021.
Vid kommunens enkätundersökning ska minst 90 % av både kvinnor och män som deltagit och som nyttjar kommunens renhållning, känna till att det finns återanvändningsbodrar på varje återvinningscentral.	Ej	Mindre än 90 % av både kvinnor och män känner till att det finns återanvändningsbodrar. Andelen som känner till att det finns återanvändningsbodrar har ökat med 6 % från enkät 2019 till enkät 2021.
Det ska finnas fastighetsnära källsortering av förpackningar och tidningar inom 200 meter från alla kommunägda (Strömsunds hyresbostäder AB) flerbostadshus.	Delvis	

Mätbara mål	Utfall	Kommentarer
Hemtjänstens brukare ska erbjudas att, efter behovsprövning och mot avgift, få förpackningsavfall och tidningar utsorterade och borttransporterade.	Ej	

Resultat

Aktivitet	Kommentar
Plockanalyser (utförs vart annat år)	2021 innehöll hushållens restavfall 33,8 kg producentansvarsmaterial per person. Vilket är en förbättring med 25 % i jämförelse med 2017 års plockanalys som innehöll 45,2 kg/person.
Insamlad mängd hushållsavfall per invånare.	2139,01 ton 2019 och 11605 invånare ger 184,3 kg per person. 2042,82 ton 2020 och 11488 invånare ger 177,8 kg per person. 2016,9 ton 2021 och 11473 invånare ger 175,8 kg per person.
Informationsinsatser	AVA-enheten har skickat ut information om källsortering av producentansvarsmaterial i samband med faktura-utskick under 2019- 2022. Sopsorteringsguiden är översatt till flera språk, den har delgetts fastighetsägare till flerbostadshus, SFI, integration, inflyttarservice, och vuxenskolan.
Enkätundersökningar	2019 känner 59 % till att det finns återanvändningsbodar. 2021 är andelen något högre 65 %
Procent flerbostadshus med fastighetsnära insamling.	Ingen redovisning av resultat för år 2019, 2020
Procent kunder där hemtjänsten bär ut sopor som får denna tjänst.	Ingen redovisning av resultat för år 2019, 2020

Målområde 3.

Nedskräpning, sopförbränning och annan olaglig hantering av hushållsavfall

Inriktningsmål

- a) Olaglig hantering av hushållsavfall, så som nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.

Måtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Kontroll en gång under planperioden av att alla hushåll betalar grundavgift.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Åtgärden kräver samkörning av "Lantmäteriets register" mot kommunens kundregister. Kontrollen gjordes 2022.
Årlig uppdatering av kundregistret och sammanställning av vilka permanentushåll som inte lämnat kärlospor under året.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Sammanställning utförd för 2019, 2020 och för 2021. Under 2021-2022 görs en större översyn av kundregistret med hjälp av EDP. Under 2021 och 2022 har en genomgripande städning/uppdatering av kundregistret gjorts.

Uppföljning av avfallsplan 2019-2022
Uppdaterad 2022-05-20

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årligt utskick till permanentushåll som inte lämnat kärlsopor under året.	Miljö- och byggavdelningen	Delvis	Utfört 2019. Utskick gjort under 2021 till permanentushåll som inte lämnat kärlsopor under 2020 och 2021.
Årliga stickprovskontroller bland permanentushåll som inte lämnat kärlsopor under året.	Miljö- och byggavdelningen	Delvis	Utfört i slutet av 2019 för de som inte lämnat under 2019. Under 2020 har det ej genomfört några stickprovskontroller. Under 2021 genomförs stickprovskontroll för de som inte lämnat sopor under hela 2020.
Det ska inte vara tillåtet att lämna matavfall eller andra kärlsopor på kommunens återvinningscentraler.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	
Upprättande av ett system för försäljning och omhändertagande av turistsopsäckar	Kommunledningsförvaltningen, Turism	Uppfyllt	
Information om turistsopsäckar.	Kommunledningsförvaltningen, Turism	Uppfyllt	
Årlig informationskampanj till alla skolor, förskolor och dagbarnvårdare som Håll Sverige Rents skräpplockardagar	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Delvis	Detta brukar genomföras vid kommunens skolor och förskolor. Men har inte genomförts i samma omfattning under pandemin eller genomförts under andra former.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentar
Samtliga hushåll, såväl fritidshusboende som permanentboende, ska betala grundavgift till den kommunala renhållningen.	Uppfyllt	Kontrollerat under 2022. Brev skickas ut till fastighetsägarna. Registrering av de fastigheter som saknats i kommunens kundregister och som ska betala grundavgift. Grundavgift och påförs för respektive anläggningskategori.
Samtliga hushåll med permanentboende, ska lämna hushållsavfall till den kommunala renhållningen eller ha anmält eget omhändertagande enligt miljöbalken	Ej	
Det ska finnas möjligheter för allmänheten att köpa och lämna någon form av turistsopsäckar på samtliga campingplatser och turistinformationer i kommunen.	Delvis	
Det ska finnas information om systemet med turistsopsäckar på samtliga campingplatser i kommunen samt på turistinformationerna i Strömsund och Gäddede.	Delvis	
Alla kommunala skolor och förskolor ska varje år delta i Håll Sverige Rents skräpplockardagar.	Delvis	Alla skolor och förskolor har inte deltagit i Håll Sverige Rents skräpplockardagar, enligt HSR statistik.

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Sammanställning en gång under planperioden av antal bostadsfastigheter som inte är anslutna till kommunal renhållning och saknar dispens.	Utfört under 2022. De fastigheter som inte betalar grundavgift och saknar dispens påförs avgift enligt kriterierna.
Antal permanentbebodda fastigheter där kärlospor inte har lämnats under året.	För 2020 är det 120 fastigheter som aldrig lämnat några kärlospor. 261 fastigheter med senast tömning 2009-2019
Antal sålda turistsopsäckar till försäljningsställena.	Totalt 37 stycken sålda på turistinformationerna. Ingen redovisning av försålda säckar på andra försäljningsställena.
Aktiviteter	Kommentarer
Antal nya ärenden hos MBN om olaglig sophantering.	2019 var det 12 stycken nya ärenden, (8 nedskräpning och 4 eldning av avfall). 2020 var det 9 stycken nya ärenden, (3 nedskräpning och 6 eldning av avfall).
Andel skolor, förskolor och dagbarnvårdare som deltar i skräpplockardagarna.	2019 13 st förskolor och en grundskola. 2020 10 st förskolor och tre grundskolor 2021 12 st förskolor och fem grundskolor. 0 dagbarnvårdare för samtliga år.

Målområde 4.

Matavfall i hushållsavfall

Inriktningsmål

- a) Andelen matavfall i kärlospora ska minska.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årlig information vid fakturering till hushåll om hur man minskar mängden matavfall.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	
Årlig information vid fakturering till hushåll och verksamheter om egen kompostering av organiskt avfall	Teknik- och serviceförvaltningen	EJ	Med anledning av kommande matavfallsinsamling hösten 2023 läggs denna punkt åt sidan. Avfallsplanen ska revideras 2023, punkten ändras till årlig information till hushåll och verksamheter gällande matavfallsinsamling.
Isolerade kompostbehållare lottas ut bland dem som svarar på enkäter om avfallshantering.	Teknik- och serviceförvaltningen	Delvis	Utlottning 2019 utförd. Ingen ny utlottning görs för 2021, utifrån kommande matavfallsinsamling.
Särskilda informationsinsatser ska göras i samarbete med förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information en gång i förskolan och en i mellanstadiet.	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Uppfyllt	Regleras i förskolans läroplan 18 under Hållbar utveckling sidan 9, under Mål sidan 14 och Arbetslaget ska sidan 15. Regleras i grundskolans läroplan 11 Centralt innehåll åk 4-6 under Natur och samhälle om hållbar utveckling i ämnet biologi (sidan 113).

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Möjligheterna att kompostera matavfall ska utredas för varje skola och förskola.	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Uppfyllt	När förskolorna undersökte möjligheterna att kompostera matavfallet kom de fram till att det inte var hanterbart/möjligt utifrån gällande lagstiftning utan att det medförde ökade kostnader för verksamheten och ökat arbete för personalen. När det gäller skolorna är det kommunens kostenhet som hanterar frågan. Förmodligen kommer de fram till samma sak som förskolorna/barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen kom fram till. Alternativt att de debiterar barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen kostnaden för att tillhandahålla denna tjänst.
Kommunala verksamheter som hanterar mat ska upprätta en åtgärdsplan för minskning av det matsvinn som uppkommer.	?	Ej	Ansvarig framgår inte av avfallsplanen

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Matavfall, kg/person, i kärlosoporna ska minska med 5% jämfört med 2018 års nivå.	Ej	2018 gjordes ingen plockanalys. Mätbart mål jämförs med 2017 års plockanalys. Andelen matavfall kg/person har minskat med 1% från 2017 till 2021.
I alla skolor och förskolor där det är praktiskt möjligt, ska matavfall komposteras.	Ej	Ej redovisat
Inom kommunala verksamheter som hanterar mat ska matavfall, kg/person, minska med 5 % jämfört med 2019 års nivå.	Ej	Ej redovisat

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Plockanalyser.	2018 gjordes ingen plockanalys. Det mätbara målet har istället jämförts med 2017 års plockanalys. 2017 var andelen matavfall kilogram per person och år 84,29 och för 2021 var andelen 83,4 kilogram per person och år.
Redovisning av information i skolor och förskolor.	Ingen redovisning av resultat för år 2019, 2020
Redovisning av hur många procent av skolor och förskolor som komposterar sitt organiska avfall.	Ingen redovisning av resultat för år 2019, 2020, 2021.
Redovisning av antalet anmälningar till MBN om kompostering av hushållsavfall.	Antalet anmälningar om kompostering, 2019 var det 2 stycken och 18 stycken 2020. 2021 var det 3 st. Totalt är det 36 anmälda hemkomposter för omhändertagande av hushållens matavfall.

Målområde 5.

Kundnöjdhet, hushållskunder

Inriktningsmål

- a) Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Enkäter vartannat år där kommunmedborgare kan lämna åsikter och ge förslag.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfylld	Utförd 2019 och 2021.
Årlig uppdatering av kommunens hemsida inom avfallsområdet.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfylld	Uppdatering har utförts utifrån förändrad lagstiftning. Vidare har en digital sorteringsguide införts, samt information om invasiva växter, farligt avfall, fett- och textilinsamling, avfallsminimering, samt information om kommande matavfallsinsamling.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Mindre än 10 % av de kvinnor och män som nyttjar kommunens renhållning ska vara missnöjda med systemet för renhållning.	Uppfyllt	Uppnått under planperioden

Resultat

Aktivitet	Kommentarer
Kundenkäter.	2019 är kundnöjdhet är 97 %. För 2021 har andelen sjunkit något, kundnöjdheten ligger på 94 %.

Målområde 6.

Avfallstrappan, verksamhetsutövare

Inriktningsmål

- a) Företag och andra verksamhetsutövare ska känna till innebörden av avfallstrappan.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Utarbeta informationsmaterial som visar hur företagen kan minimera uppkomsten av avfall, samt hur källsortering och omhändertagande kan ske.	Miljö och byggavdelningen	Uppfyllt	
Dela ut informationsmaterial vid miljötillsyn och andra kontakter med företagen.	Miljö och byggavdelningen	Ej	Har ej kunnat prioriteras under 2019 och 2020
Informera om avfallstrappan på kommunens webbplats.	Miljö och byggavdelningen	Uppfyllt	

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Minst 90 % av verksamhetsutövarna ska veta vad avfallstrappan innebär.	Ej	Vid tillsyn 2019, 2020 har kontroll av verksamhetsutövarens kunskap inte kunnat prioriteras. Företagsenkät 2021 visar att det var 14 % av verksamhetsutövare som svarade samtliga fem alternativ i korrekt ordning.

Resultat

Aktivitet	Kommentarer
Notera kunskap om avfallstrappan vid miljö-tillsyn	Har ej kunnat prioriteras under 2019 och 2020
Informationsinsatser	Information om avfallstrappan och hur och varför verksamheter ska förebygga avfall har tagits fram under 2021. Information finns på hemsidan. Informationen kommer att tas med under kommande tillsyn 2021 och 2022.
Sammanställning av tillsynsprotokoll	Har ej informerats om avfallstrappan under 2019 och 2020.

Målområde 7.

Farligt avfall i verksamhetsavfall

Inriktningsmål

a) Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.

Måtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Utarbeta informationsmaterial om hantering av farligt avfall.	Miljö och byggavdelningen	Uppfylld	Informationsmaterial har utarbetats under 2020 omfattande bl.a. ändringar i lagstiftningen om rapportering av farligt avfall.
Dela ut informationsmaterial vid miljö-tillsyn och andra kontakter med företagen.	Miljö och byggavdelningen	Delvis	Information om rapportering av farligt avfall har spritts genom hemsida, anslag och utskick under 2020. Information kommer att delas ut under kommande tillsyn 2021 och 2022.
Vid miljö-tillsyn kontrollera verksamhetsutövarers kunskap om farligt avfall.	Miljö och byggavdelningen	Delvis	Utförd vid tillsyn 2019 och 2020. Kommer att utföras löpande under kommande tillsyn för 2021 och 2022.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Samtliga verksamhetsutövare som kontrolleras ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.	Uppfyllt	Uppnått för 2019 och 2020

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Analys av slam från kommunala reningsverk.	Håller på att sammanställas av MoB
Analys av slam från slamlaguner.	Håller på att sammanställas av MoB
Sammanställning av tillsynsprotokoll	I 90 % av tillsynen är hanteringen av farligt avfall utan anmärkning, resterande är smärre brister. Den samlade bedömningen är att samtliga verksamheter vet hur det farliga avfallet uppstår i verksamheten ska hanteras.

Målområde 8.

Kundnöjdhet, verksamhetsutövare

Inriktningsmål

a) Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.

Måtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Enkäter vartannat år där företag kan lämna åsikter och ge förslag.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfylld	
Årlig uppdatering av kommunens hemsida inom avfallsområdet.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfylld	

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Färre än 10 % av verksamhetsutövarna ska vara missnöjda med kommunens system för verksamhetsavfall.	Uppfylld	Uppfyllt under planperioden

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Kundenkäter.	Företagsenkät är utförd under 2021, resultatet visade att andelen som var ganska eller mycket missnöjd med kommunens system för verksamhetsavfall, var 0 %

Målområde 9.

Hantering av slam

Inriktningsmål

a) Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska användas på sådant sätt att näringsämnen tas till vara.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Slam från de kommunala avloppsreningsverken ska årligen analyseras. Orsaken till förhöjda värden ska spåras och åtgärdas.	Teknik- och serviceförvaltningen	Delvis	Har utförts 2019-2022 enligt kontrollprogram. Analyser kommer att utföras löpande för resterande del av 2022. Kontroll av eventuella förhöjda värden och åtgärder därav har ej kunnat prioriteras under 2019-2021.
Färdigbehandlat slam från de kommunala slambehandlingsanläggningarna ska årligen analyseras.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Har utförts 2019-2022 enligt kontrollprogram. Analyser kommer att utföras löpande under resterande del av 2022.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Halten av bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel och zink i slammet ska visa en sjunkande trend under planperioden.	Ej	Ej kontrollerat 2019-2021
Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska även fortsättningsvis återvinnas genom kompostering till anläggningsjord.	Uppfyllt	Ja, fram till 2028.

Resultat

Aktivitet	Kommentar
Resultat av slamanalys från reningsverk.	Analysresultat är bifogade miljörapporterna
Resultat av slamanalys från slambehandlingsanläggningar.	Analysresultat är bifogade miljörapporterna

Målområde 10.

Deponier

Inriktningsmål

a) Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljön.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årlig okulärbesiktning av avfallsdeponier där sluttäckningen inte är klar.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	
Varje år ska en minst en fjärdedel av deponierna 30 år eller yngre koordinatsättas och riskklassas.	Teknik- och serviceförvaltningen	Delvis	8 stycken omklassificeringar och 8 stycken riskklassningar ska utföras enligt MIFO-modellen under 2022
På övriga deponier ska en okulärbesiktning utföras senast 2022.	Teknik- och serviceförvaltningen	Delvis	Övriga deponier förutom 2 stycken är okulärbesiktigade under 2020/2021. De två återstående koordinatsatta deponier okulärbesiktigas under vår-höst 2022.
Provtagning av ämnen typiska för lakvatten ska ske vid de nedlagda deponier där betydande risk för förorening av yt- och grundvatten finns.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Betydande risk deponi, Liden, Hoting, Rossön, Junsternäs. Provtagning utförs löpande för åren 2019-2022 enligt provtagningsprogram.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
När nedskräpning på nedlagda deponier upptäcks vidtas åtgärder omgående.	Delvis	
Alla deponier utom etapp 2 på Lidens deponi ska ha försetts med tätskikt och skyddsskikt.	Uppfyllt	
Alla deponier 30 år eller yngre ska ha koordinatsatts. Deponier yngre än 30 år som inte är enbart slamdeponier eller slaktavfallsdeponier ska ha riskklassats enligt MIFO-modellen.	Delvis	Återstår risk- och omklassning av 16 deponier enligt MIFO-modellen
Provtagning av ämnen typiska för lakvatten ska ske vid de nedlagda deponier där betydande risk för förorening av yt- och grundvatten finns.	Uppfyllt	Årlig provtagning görs.

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Behov av fortsatt provtagning.	Liden, Hoting, Rossön och Junsternäs.
Utförda åtgärder under året på nedlagda deponier.	Koordinatsättning av samtliga deponier och okulärbesiktning av 37 stycken. Årlig okulärbesiktning har gjorts av de avfallsdeponier där sluttäckning inte är klar.
Behov av ytterligare åtgärder på nedlagda deponier.	En okulärbesiktning, 8 omklassningar och 8 klassificeringar ska göras under 2022. Årlig okulärbesiktning ska göras av de avfallsdeponier där sluttäckning inte är klar.

Målområde 11.

Källsortering på återvinningscentraler

Inriktningsmål

a) Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra en rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Årligt utskick av sorteringsguide på flera språk.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Sopsorteringsguiden i pappersform är översatt till flera språk under 2022, då den även skickades ut till fastighetsägare för flerbostadshus. Den finns också som klick- och utskriftbara dokument på hemsidan.
Årligt utskick av sorteringsguide på flera språk.	Strömsunds hyresbostäder AB	Uppfyllt	Informationen på flera språk har delgetts hyresgäster under 2022.
Årlig egenkontroll av att skyltning vid kommunens återvinningscentraler är tydlig.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Genomförd löpande under planperioden
Utbildning av personal vid kommunens återvinningscentraler.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	2019, Hot och våld på ÅVC. Kasam 2019-2020. 2021, ÅVC-körkortet och ADR 1:3.
Stickprovskontroller av insamlat avfall i form av plockanalyser.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	Under 2021 utfördes plockanalys ÅVC.

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Kommunen ska inte få några anmärkningar på avfallens renhet från de företag som tar emot de olika avfallsfraktionerna.	Delvis	Klagomål vid leverans av returträ, lagring sker inte på asfalt vid lastning kommer sten och grus med.

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Informationsinsatser riktade till allmänheten	Information om källsortering, på flera språk har skickats ut till fastighetsägare. Det finns klickbara dokument på hemsidan för utskrift samt digital sopsorteringsguide, information löpande om detta bifogas faktura utskick.
Egenkontroll av skyltning.	Kontrolleras kontinuerligt av ÅVC-personal
Utbildning av personal.	Genomförd
Statistik över insamlade mängder.	Bifogas
Eventuella anmärkningar från avfallsmottagare.	Ej på felsortering. Anmärkning på att sten och grus som kommer med vid lastning på grund av ej hårdgjort underlag. Asfaltering sker kontinuerligt inom ÅVC området.

Målområde 12.

Hantering av avfall

Inriktningsmål

a) Avfallshantering inom kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska vara ett föredöme. Alla kommunala förvaltningar och bolag ska hantera avfall enligt avfallstrappan. Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfylld	Åtgärdsplanen är färdigställd 2022.
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Kommunledningsförvaltningen	Delvis	Arbetet med åtgärdsplanen påbörjas under 2021. Vi saknar bland annat källsortering för metall, glas och matrester.
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Uppfylld	Skolorna och förskolorna återanvänder och källsorterar t.ex. papper till pappersåtervinningen och glas till återvinningen. Detta sker som en del i läroplansarbetet i kommunens skolor och förskolor.

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Framtid- och utvecklingsförvaltningen	Ej	
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Miljö och byggavdelningen	Delvis	Se kommunledningsförvaltningen
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Vård- och socialförvaltningen	Delvis	För vissa verksamheter behöver en plan tas fram för källsortering. Källsortering sker sedan tidigare i många verksamheter där verksamheten och fastighetsägaren har en gemensam lösning. Grovsopor lämnas till återvinningscentral.
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Strömsunds hyresbostäder AB	Uppfylld	
Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.	Jämtlandsvärme AB	Uppfylld	

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Det ska finnas system för återanvändning och källsortering av allt avfall på alla arbetsplatser i samtliga kommunala förvaltningar. Även på arbetsplatser i de kommunala bolagen bör sådana system finnas.	Delvis	

Resultat

Aktiviteter	Kommentarer
Den redovisning av måluppfyllelse, verksamhetsberättelser och annat underlag som nämnders ordförande, bolagens verkställandedirektörer samt förvaltnings- och avdelningschefer lämnar till kommunledningsförvaltningen, ska även omfatta hur målen i avfallsplanen har uppfyllts.	Ingen redovisning

Målområde 13.

Inköp

Inriktningsmål

a) Alla kommunala förvaltningar och bolag ska beakta avfallets uppkomst och farlighet vid upphandling av ramavtal för varor.

Måltåtgärder

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Verka för att de varor som upphandlas, antingen inom upphandlingssamverkan i länet eller av bolagen, kravställs så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.	Teknik- och serviceförvaltningen, upphandlingskontoret	Delvis	I varje upphandling som vi genomför ställer vi höga krav på miljö. Ex giftfri förskola, mindre plast och så vidare. Vi följer Upphandlingsmyndighetens kriterier gällande miljö. Bland annat ställer vi krav på verklig fraktkostnad för beställningar under 300 SEK för att minska transporter.
Verka för att de varor som upphandlas, antingen inom upphandlingssamverkan i länet eller av bolagen, kravställs så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.	Gemensam upphandling av sjukvårdsmaterial via Regionen	Delvis	Där så är möjligt och relevant kravställs alltid att avfallsmängd och farlighet ska minimeras och återvinning underlättas.
Verka för att de varor som upphandlas, antingen inom upphandlingssamverkan i länet eller av bolagen, kravställs så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.	Teknik- och serviceförvaltningen, kommunspecifika upphandlingar	Uppfyllt	
Verka för att de varor som upphandlas, antingen inom upphandlingssamverkan i länet eller av bolagen, kravställs så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.	Strömsunds hyresbostäder AB	Delvis	
Verka för att de varor som upphandlas, antingen inom upphandlingssamverkan i länet eller av bolagen, kravställs så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.	Jämtlandsvärme AB	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Jämtlandsvärme AB	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Vård- och socialförvaltningen	Uppfyllt	

Aktiviteter	Ansvarig	Uppfyllelse	Kommentarer
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Miljö- och byggavdelningen	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Närvård Frostviken	Ej	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Strömsunds hyresbostäder AB	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Framtid- och utvecklingsförvaltningen	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Kommunledningsförvaltningen	Uppfyllt	
Verka för att de avtal som tecknats utifrån ovan har hög köptrohet.	Teknik- och serviceförvaltningen	Uppfyllt	

Uppfyllelse mätbara mål

Mätbart mål	Utfall	Kommentarer
Kommunens förvaltningar och bolag ska använda Upphandlingsmyndighetens miljökriterier med särskilt fokus på produkters livscykel, vid upphandling av ramavtal.	Delvis	

Resultat

Aktivitet	Kommentar
Kommunens inköpsfunktion ska kontrollera i hur stor andel av senaste årets varuupphandlingar Upphandlingsmyndighetens miljökriterier har använts.	Inköpsfunktionen använder dessa krav i varje upphandling. Under 2020 har inga sjukvårdsupphandlingar för den gemensamma nämndens räkning genomförts på grund av pandemin.
Kommunens inköpsfunktion ska kontrollera köptroheten hos kommunens förvaltningar fyra till sex gånger per år på kontonivå i ekonomisystemet.	2020 års köptrohetskontroll, där uppgick samtliga förvaltningars köptrohet för sport- och idrottsmateriel till 60 %, skolmöbler och belysning till 79 %, köksutrustning till 64 % och för kontorsmöbler och belysning till 78 %. 2021 års köptrohetskontroll, där uppgift samtliga förvaltningars köptrohet för sport- och idrottsmateriel till 94 %, skolmöbler och belysning till 85 %, köksutrustning till 75 % och för kontorsmöbler och belysning till 54 %.
De kommunala bolagen bör göra motsvarande kontroll och redovisa resultatet för kommunstyrelsen.	De kommunala bolagens köptrohet har inte redovisats för 2019 och 2020.

Resultat av måluppföljning

Uppföljning av målområden

Målområde	Inriktningsmål	Mätbara mål
1	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
2	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
3	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
4	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
5	Uppfyllt	Uppfyllt
6	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
7	Delvis uppfyllt	Uppfyllt
8	Uppfyllt	Uppfyllt
9	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
10	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
11	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
12	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
13	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt

Uppföljning av mätbara mål

Totalt antal mätbara mål

29 stycken varav:

12, uppfyllda

7, delvis uppfyllda

10, ej uppfyllda

Uppföljning av åtgärder

Totalt antal åtgärder

69 stycken varav:

45, uppfyllda

16, delvis uppfyllda

8, ej uppfyllda

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.75

§ 133 Samrådsredogörelse och beslut om granskning för översiktsplan

Ett förslag till ny översiktsplan för Strömsunds kommun har legat ute för samråd sedan början av mars 2022, efter ett beslut i kommunstyrelsen den 22 februari 2022 § 43. Den nya översiktsplanen ska ersätta den nu gällande översiktsplanen från 2014.

Samrådsförslaget har varit tillgängligt i kommunhuset, kommunens bibliotek och på kommunens hemsida. Samrådsförslaget har dessutom skickats ut till andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Under våren 2022 har samrådsmöten genomförts i Gäddede, Strömsund, Backe, Hoting och Hammerdal. Dessutom har ett digitalt samrådsmöte hållits. I början av maj presenterades planen för samebyarna i kommunen, vid ett samråd. Vid mötena har planen presenteras översiktligt och planförhållandena i de specifika områdena har tagits upp. Stort fokus har lagts på planens skrivningar om klimatanpassning och klimatrelaterade risker. Samråd med länsstyrelsen har genomförts i början av maj, med fokus på länsstyrelsens samrådsyttrande.

Då samrådstiden var slut, den 31 maj 2022, hade 20 yttranden kommit in till kommunen.

Under juni 2022 har en samrådsredogörelse upprättats. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till. I samrådsredogörelsen har cirka 135 synpunkter bemötts. Nästan hälften av synpunkterna har medfört ändringar och kompletteringar i planen. Planförslaget har ändrats efter samrådsredogörelsen och ett nytt planförslag lämnas nu till kommunstyrelsen för beslut om granskning.

I planförslaget är samtliga förändringar och kompletteringar markerade med grå överstrykning.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Samrådsredogörelse för översiktsplan
Planförslag daterad 11 augusti 2022

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Samrådsredogörelsen och det nya planförslaget godkänns.
2. Planförslaget skickas ut för granskning.

Diarienummer KS.2022.75

Samrådsredogörelse och beslut om granskning

Ett förslag till ny översiktsplan för Strömsunds kommun har legat ute för samråd sedan början av mars 2022, efter ett beslut i kommunstyrelsen den 22 februari 2022 § 43. Den nya översiktsplanen ska ersätta den nu gällande översiktsplanen från 2014.

Samrådsförslaget har varit tillgängligt i kommunhuset, kommunens bibliotek och på kommunens hemsida. Samrådsförslaget har dessutom skickats ut till andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Under våren 2022 har samrådsmöten genomförts i Gäddede, Strömsund, Backe, Hoting och Hammerdal. Dessutom har ett digitalt samrådsmöte hållits. I början av maj presenterades planen för samebyarna i kommunen, vid ett samråd. Vid mötena har planen presenteras översiktligt och planförhållandena i de specifika områdena har tagits upp. Stort fokus har lagts på planens skrivningar om klimatanpassning och klimatrelaterade risker. Samråd med länsstyrelsen har genomförts i början av maj, med fokus på länsstyrelsens samrådsyttrande.

Då samrådstiden var slut, den 31 maj 2022, hade 20 yttranden kommit in till kommunen.

Under juni 2022 har en samrådsredogörelse upprättats. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till. I samrådsredogörelsen har cirka 135 synpunkter bemötts. Nästan hälften av synpunkterna har medfört ändringar och kompletteringar i planen. Planförslaget har ändrats efter samrådsredogörelsen och ett nytt planförslag lämnas nu till kommunstyrelsen för beslut om granskning.

I planförslaget är samtliga förändringar och kompletteringar markerade med grå överstrykning.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner samrådsredogörelsen och det nya planförslaget, samt beslutar att det nya planförslaget ska skickas ut för granskning.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, kanslisekreterare

Beslut skickas till

Miljö- och byggavdelningen

Bilagor

Planförslag, daterad 11 augusti 2022
Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelse till planförslag för Strömsunds kommuns översiktsplan

Miljö- och byggavdelningen

2022-08-11

Förslaget till ny översiktsplan för Strömsunds kommun gick ut till samråd i början av mars 2022, efter ett beslut i Kommunstyrelsen den 22 februari. Då samrådstiden var slut, den 31 maj, hade 20 yttranden kommit in. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till.

Samrådsredogörelse till planförslag för Strömsunds kommuns översiktsplan 2022-08-01

Inledning

Strömsunds kommun har tagit fram ett underlag för ny översiktsplan. Den nu gällande översiktsplanen är från 2014 och har behov av revidering. Arbetet med att ta fram den nya planen påbörjades i april 2021. Tidiga samråd har hållits med Länsstyrelsen under planperioden. I slutet av februari beslutade kommunstyrelsen att planförslaget skulle skickas ut för samråd (KS 2022-02-22, §43). Den 8 mars skickades planförslaget, tillsammans med en miljökonsekvensbeskrivning, ut för yttrande till kommunens medlemmar och enskilda via kommunens hemsida, andra myndigheter och bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Under samrådstiden har samrådsmöten hållits i kommunens fem större orter. Även ett digitalt samrådsmöte har genomförts. Dessutom har samrådsmöten med samebyarna och Länsstyrelsen genomförts under samrådstiden. Tiden för att lämna in yttranden gick ut den 31 maj 2022.

20 yttranden har kommit in under samrådstiden.

I samrådsredogörelsen har de inkomna synpunkterna listats efter avsnittsindelningen i översiktsplanen. Kommunen har därefter bemött förslagen och tagit ställning till hur de ska tillgodoses i den nya översiktsplanen. För synpunkter som inte har kunnat beaktas har även skälen för detta angivits i samrådsredogörelsen.

Inkomna samrådsyttranden:

1. 2022-03-22 Dag Gustavsson
2. 2022-04-05 Näringsliv och Utveckling, Strömsunds kommun (Anna Gillgren)
3. 2022-04-05 Markus Brunqvist
4. 2022-05-11 Räddningstjänsten Jämtland (Inget att erinra) (Elin Elisson)
5. 2022-05-11 Trafikverket (jfr ingår i Länsstyrelsens yttrande)
6. 2022-05-25 Östersunds kommun
7. 2022-05-25 Länsstyrelsen i Jämtlands län, med bilagor från:
 - a. Energimyndigheten, 2022-04-21
 - b. Luftfartsverket, 2022-03-22
 - c. Post- och telestyrelsen, 2022-04-11
 - d. Sametinget, 2022-05-05
 - e. Statens geotekniska institut, 2022-04-27
 - f. Strålsäkerhetsmyndigheten, 2022-04-08
 - g. Svenska Kraftnät, 2022-04-26
 - h. Sveriges geologiska undersökning, 2022-04-21
 - i. Trafikverket, 2022-04-20

8. 2022-05-31 Fjällsjö Hembygdsförening (Eivor Olofsson Segersten)
9. 2022-05-31 Fjällsjö Framtid (Margareta Mårtensson)
10. 2022-05-31 Blåsjöns Framtid ekonomisk förening och Fjällbyns samfällighetsförening
11. 2022-05-31 Raedtievaerie sameby (Torbjörn Åhren)
12. 2022-05-31 Lars Nord
13. 2022-05-31 Vänsterpartiet i Strömsund (Kristina Ström)
14. 2022-05-31 Anonyma kommentarer
15. 2022-05-31 Moderaterna i Strömsund (Simon Högberg)
16. 2022-05-31 Miljöpartiet de Gröna i Strömsund (Maja Ramström och Greger Rönnqvist)
17. 2022-05-31 Landöns vänner (Maja Ramström), Jämtlands Ornitologiska förening (Tor Persson) och Vattudalens Naturskyddsförening (Bengt Strömstedt)
18. 2022-05-31 Landöns vänner (Maja Ramström)
19. 2022-05-31 Maja Ramström m. fl.
20. 2022-05-31 Jamtli

Enskildas synpunkter under samrådsmötena i Backe, Frostviken, Hammerdal, Hoting, Strömsund och digitalt möte, samt samråd med samebyarna.

I samrådsredogörelsen används de sifferbeteckningar som respektive yttrande har fått enligt ovan. Länsstyrelsen (7) har uppdraget att sammanställa samtliga statliga myndigheters yttranden. Kommunen kan se att några påpekanden från myndigheternas yttranden inte har tagits med i länsstyrelsens sammanfattande yttrande och har därför, i vissa fall, valt att ta med dem i redogörelsen med beteckning 7 och tillhörande bokstav för respektive myndighet, till exempel 7a för Energimyndigheten.

Grått = Ändrat

Allmänt / övrigt

7, 13, 14, samrådsmöte i Hoting

7 föreslår att mer information läggs in i kartan och att den görs "klickbar" vad gäller ställningstaganden för mark- och vattenanvändning. Den nuvarande versionen, med omfattande skriven text, kan upplevas något svårnavigerad.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Kartan kompletteras med ytterligare GIS, för att visa kommunens intentioner, till exempel redovisning av vad som är tätort, aktuella kartskikt för naturrelaterade riskområden och så vidare. Däremot läggs det inte in "klickbara" länkar i kartan, då kommunen valt att följa tillgänglighetsdirektivet, vilket medför att planens information ska kunna vara tillgänglig för alla. Kommunen ser fram emot att Boverket reder ut hur en

kommun ska kunna uppfylla tillgänglighetsdirektivet genom att presentera information digitalt i en karta, så vi kan anpassa vår plan till detta vid senare revideringar.

7 Skriver att planen innehåller en bred och välarbetad ansats kring social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, vilket utgör en god grund för kommunens fortsatta arbete med frågorna.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Föreslår att planen redovisar tätorter och byar där kommunen vill se en utveckling, stora opåverkade områden som kommunen vill behålla opåverkade, friluftslivsområden et cetera i kartan. Dessutom föreslår 7 att det görs en geografisk avgränsning i kartan av de ställningstaganden som kommunen gör för bebyggelse.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Friluftslivsområden, stora opåverkade områden et cetera framgår av riksintresseskikten och naturvårdsområdena i kartan. Däremot ser kommunen det svårt att i kartan peka ut områden där vi vill se utveckling respektive ingen utveckling och väljer därför att inte peka ut detta i denna plan. Tätorternas och de beskrivna byarnas "utbredning" läggs som ett skikt i kartan, att läsa tillsammans med respektive ställningstagande.

7 Påtalar att de fördjupade översiktsplaner, som planen hänvisar till, antagna före 2004 automatiskt kommer att upphöra vid utgången av 2025.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande under avsnittet "Bebyggelseområden". "Kommunen avser utreda behovet av fördjupade översiktsplaner för vissa områden i kommunen under kommande planeringsperiod".

7 Påtalar att översiktsplanen refererar till fornminneslagen, vilken har ersatts av kulturmiljölagen (1988:950)

Förslag:

Ändring i planen. Fornminneslagen ändras till kulturmiljölagen.

13 Anser att kommunen måste arbeta igenom hållbarhetsaspekterna vad avser social och ekologisk hållbarhet betydligt bättre.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att de beskrivningar som finns under avsnittet "Utvecklingsinriktning", i kombination med vissa texter i övriga avsnitt är tillräckliga för översiktsplanens syften.

13 Tycker att den grupp som tagit fram planförslaget varit alldeles för homogen och att en annan, sammansatt referensgrupp dessutom skulle funnits vid framtagandet av planen.

Förslag:

Ingen ändring. Arbetsgruppen är inte sammansatt utifrån kön, ålder, etnicitet och så vidare, utan utifrån funktioner inom kommunen. Den har bestått av kommunalråd, oppositionsråd, miljö- och byggnämndens ordförande och vice ordförande, samt kommunens planingenjör. Dessutom har en konsult, före detta kommunens miljö- och byggchef, deltagit i gruppen. Kommunen kan hålla med 13 om att det är tråkigt att sammansättningen blivit homogen med en majoritet av "vita män i övre medelåldern", men det är dessa personer som är folkvalda/anställda i kommunen. Vad avser referensgruppen ser kommunen att det är få planer/dokument där det finns så stora möjligheter att påverka som vid framtagandet av en översiktsplan. Samrådsmöten har hållits i fem av kommunens tätorter och dessutom har ett digitalt samrådsmöte genomförts. Medborgare, föreningar, organisationer och verksamheter har alla getts möjlighet att tycka till om planförslaget, vilket varit tillgängligt i tre månader. Efter gjorda ändringar under samrådskedet kommer det att ges ytterligare möjlighet att lämna in synpunkter på förslaget (under granskningskedet), innan planen slutligen antas av kommunfullmäktige.

14 Vill att ordningen i meningen "Härtill utgör företag som bygger på förnyelsebara råvaror och förnybar energi, samt upplevelsenäringen viktiga tillväxtområden." så att upplevelsenäring kommer först.

Förslag:

Ingen ändring. Meningen utgör inte en prioriteringsordning för något. Det är oväsentligt med ordningsföljden.

14 Menar att kommunen bör sätta stopp för utveckling, exploatering, av värden inom kommunen så länge det inte återförs mer från dessa till kommunen.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen avser fortsatt verka för att de värden som skapas från kommunens naturresurser ännu mer återförs till kommunen.

Vid samrådsmötet i Hoting tar en enskild upp ett antal detaljfrågor, som till exempel klippning av gräsytor, soptunnor vid badplats, snötippens placering.

Förslag:

Ingen ändring. Frågornas karaktär är för specifika för att hantera i en översiktsplan.

Ytterligare redaktionella förändringar; Några felskrivningar/stavfel rättade.

Utvecklingsinriktning

9, samrådsmöte i Hoting

9 önskar att även tvärbanan Hoting-Forsmo nämns bland aktiviteterna för att nå vision 2040.

Förslag:

Ändring i planen. Även tvärbanan Hoting-Forsmo skrivs in på sidan 13.

9 skriver att man är mycket orolig för den befolkningsminskning som skett i kommunen.

Förslag:

Ingen ändring. Åtgärder för att hejda befolkningsminskningen finns redan beskrivna i planen.

Vid samrådsmötet i Hoting tar en enskild upp vikten av inflyttning.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att befolkningsfrågan och vikten av inflyttning är väl beskrivna i planen.

Folkhälsofrågor

16

16 Anser inte att planen lyfter fram de tätortsnära rekreationsområdena ur ett hälsoperspektiv.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen beskriver vikten av tätortsnära natur i avsnittet om "Bostadsnära natur".

Besöksnäring

2, 9, 10, 11, 12, 14, samråd med samebyarna

2 vill att ordet "upplevelsenäring" konsekvent byts ut mot "besöksnäring", vilket är den benämning som bland annat används i länsturistorganisationen.

Förslag:

Ändring i planen. Upplevelsenäring byts ut mot besöksnäring. Att upplevelsenäring använts beror på att många boende inom kommunen också är en del av "besökarna".

9 tycker att ställningstagandena för besöksnäringen är viktiga och ska gälla hela kommunen.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

9 Betonar att samarbetet med Västernorrland, inom besöksnäringen är viktigt.

Förslag:

Ändring i planen. Tydliggör ställningstagandet besöksnäring på sidan 30, så att det bättre framgår att det även gäller grannkommuner utanför länet.

9 Påtalar att även flygplatser i Västernorrland bör nämnas i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Även flygplatserna i Västernorrland, Kramfors/Sollefteå, Ö-vik och Sundsvalls flygplats nämns under kommunikationer.

9 Ger flera förslag på upplevelsemål att utveckla i den östra kommundelen.

Förslag:

Ändring i planen. Komplettering av texten på sidan 33 med lämpliga, uppräknade upplevelsemål.

10 Är positiva till kommunens prioritering av Frostvikenområdet som besöksmål, samt stödjer förslaget om förlängd öppen tid för Vildmarksvägen och utbyggnad av infrastruktur för laddning av elbilar.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

10 Ser en potential i upplevelseturism alla årstider.

Förslag:

Ingen ändring. Finns redan beskrivet i planen.

11 Påtalar vikten av att besöksnäring, skoterturism och småviltsjakt på rennäringens åretruntmarker kan medföra störningar för renskötseln om aktiviteterna inte sker varsamt och med hänsyn till rennäringen.

Förslag:

Ingen ändring. I planen finns det beskrivet vikten av hänsynstagande till rennäringens intressen.

12 Efterlyser ett strukturerat, projektinriktat arbetssätt för att gynna besöksnäringen, den biologiska mångfalden och skogsbrukets PR. Ett transparent och mindre fragmenterat förhållningssätt.

Förslag:

Ingen ändring. Hur arbetet ska utföras inom besöksnäring, naturvård och skogsbruk är inte en fråga för kommunens översiktsplan.

14 Tycker att skrivningen om de östra kommundelarna är bra.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

Vid samrådet med samebyarna tar en enskild upp att en utveckling av besöksnäringen, med fler besökare, är negativ för rennäringen.

Förslag:

Ingen ändring. Planen förordar en utveckling av besöksnäringen, men är samtidigt tydlig, i bland annat ställningstaganden, med att värna rennäringens intressen. Kommunen tror att en god dialog mellan rennäring och besöksnäring kan skapa goda förutsättningar för båda näringarna.

Tillgänglighet

9

9 Ger några specifika förslag på hur tillgängligheten kan ökas.

Förslag:

Ingen ändring. Ställningstagandena för tillgänglighet täcker de nämnda förslagen. Specifika frågor avhandlas inte i översiktsplanen.

Regionala och mellankommunala frågor

6, 7, 9

6 ser det som positivt att planen lyfter rennäring som en mellankommunal fråga. Man önskar därför att RI området för rennäring redovisas i kartan även utanför kommungränsen.

Förslag:

Ändring i planen. RI för rennäring läggs ut i kartan även utanför kommunens gräns.

Vidare önskar 6 att samråd mellan kommunerna ska ske vid vindkraftsetableringar nära kommungränserna.

Förslag:

Ingen ändring. I ställningstagandena för regionala och mellankommunala frågor står det bland annat "Vid etableringar och exploateringar som kan tänkas beröra en grannkommun ska vi ta kontakt med grannkommunen". Ställningstagandet omfattar naturligtvis även vindkraft.

7 Ser positivt på kommunens ambitiösa arbete med att formulera vilka mellankommunala frågor som är av betydelse och varför. 7 menar vidare att den mellankommunala dimensionen framgår tydligt på flera håll i planen, varvid den utgör ett mycket gott underlag för framtida mellankommunal samverkan.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Ger förslag på ytterligare områden som kan hanteras genom mellankommunalt samarbete; översvämningar och materialförsörjning.

Förslag:

Ändring i planen. Översvämning och materialförsörjning skrivs in som ytterligare förslag på mellankommunala frågor.

9 Vill att det i planen tydligare framgår samarbete med Västernorrland (Sollefteå kommun).

Förslag:

Ändring i planen. Skriv fram tydligare att mellankommunala frågor även rör kommunerna utanför länsgränsen.

9 Önskar att även tvärbanan Hoting-Forsmo, samt väg 331 nämns under "Planering av transporter", sid 36.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Även järnväg mot kusten skrivs in på sidan 36. Vad avser vägar finns här inga specifika vägar uppräknade, varvid väg 331 inte heller skrivs fram speciellt.

Miljö- och riskfaktorer

7

7 Skriver att Länsstyrelsen i Jämtlands län för närvarande arbetar med riktlinjer för riskbedömning inom såväl översiktsplanering som detaljplanering. Riktlinjen beräknas vara klar hösten 2022.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen är positiv till att Länsstyrelsen arbetar fram riktlinjer för planeringsarbetet och ser fram emot att kunna använda riktlinjerna i arbetet med kommande översikts- och detaljplaner. Kommunen ser emellertid ingen möjlighet att i den nu upprättade planen hänvisa till eller använda riktlinjer som ännu inte är tillgängliga.

Klimatanpassningar

7

7 Är positiv till planens tydliga koppling mellan översiktsplanering och kommunens klimatanpassningsplan, samt att kommunen tar ställning för arbete med en dagvattenstrategi. Vidare välkomnar 7 kommunens resonemang kring ökade risker för naturolyckor vid ett förändrat klimat, vilket 7 anser utgöra en god grund för vidare arbete med klimatanpassning.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 För fram att kommunens skrivning "Dammar och diken behövs för att ta hand om överflödigt dagvatten och fungera som en buffert vid översvämningar", under avsnittet

”Klimatanpassningar – Fysisk planering”, kan vara direkt felaktigt om man inte först säkerställer att dagvattnet ska kunna hanteras inom berörda planområden.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen delar uppfattningen från 7 och förtydligar effekten av befarade klimatförändringar, så att det även framgår på vilket sätt dagvattnet ska kunna hanteras.

Naturolyckor

7, 7h, 9

7 Anser att avsnittet om ”Ras, skred och erosion” behöver kompletteras med beskrivning och resonemang kring riskerna för bergras och blocknedfall, samt slamströmmar. Även risker för en förändrad markstabilitet på grund av skogsbruk bör tas upp i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Planen kompletteras, i avsnittet ”Ras, skred och erosion” med bergras och blocknedfall, samt slamströmmar för befintlig och tillkommande bebyggelse. Planen förtydligas även med beskrivning av skogsbrukets påverkan på markstabiliteten i avsnittet ”Markstabilitet i ett förändrat klimat”, att en avverkning är ”förlust av vegetation”.

7 Vill att geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas i kartan, risker för ras och skred, bergras, erosion och översvämningar. Dessutom bör det redovisas hur dessa risker förhåller sig till planerad markanvändning.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Aktuella kartskikt för geotekniska risker, samt ”Översiktlig lågpunktsinventering/skyfallskartering” från länsstyrelsen läggs in i planens kartunderlag. Relevanta kartskikt för Strömsunds kommun, vad avser geotekniska risker, är tyvärr få. ”Skredrisk” från SGI omfattar inte kommunen, inte heller ”Översiktlig stabilitetskartering” från MSB (varken finkorniga jordar, eller morän och grovkorniga jordar), eller ”Förutsättningar för jordskred” från SGU. Skogsstyrelsens skikt över ”Instabila slänter” och ”Påverkansområden av instabila slänter” läggs in i kartan, likaså ”Raviner” från SGU. Jordartskarta över kommunen finns tillgänglig, men i skala 1:1 000 000, varvid den praktiska användningen är obefintlig. Översvämningsskarta för Ångermanälven från MSB innehåller ingen information som är relevant för Strömsunds kommun och tas därför inte med i kartunderlaget till planen. Översvämningsskartan för Faxälven (2003) är gammal och dessutom i ett format som är arbetskrävande att lägga in

i kartan. Då MSB enligt uppgift arbetar med en uppdatering väljer kommunen att avvakta tills uppdateringen är färdig och då lägga in den i kartunderlaget. Kommunen ser fram emot att de statliga myndigheterna utarbetar ett bra underlag vad gäller geotekniska risker även för Strömsunds kommun. Den i planen föreslagna markanvändningen bedöms inte påverkas av, i nuläget, kända geotekniska risker.

7 Föreslår att det utreds om det finns behov av att låta utföra en kompletterande lågpunkts-/skyfallskartering för delar av kommunen, till exempel för tätorterna.

Förslag:

Ingen ändring. Ställningstagande i avsnittet "Naturolyckor" finns redan ställningstagandet "Kommunen ska verka för att det utförs en detaljerad översvämningsskartering.

7h vill att kommunen gör ett nytt ställningstagande, som beskriver hur stabilitetsproblematiken, för såväl ny som befintlig bebyggelse, ska hanteras.

Förslag:

Ingen ändring. I ställningstagandena i avsnittet "Naturolyckor" finns i huvudsak det efterfrågade redan beskrivet.

9 Ställer frågan hur ett dammbrott av Hällbydammen skulle påverka Backeområdet.

Förslag:

Ingen ändring. Planen beskriver lite allmänt dammbrott, även i avsnittet översvämning finns det lite om konsekvenser av höga flöden. Kommunen hänvisar till det arbete som görs i kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA), där dammbrott är ett riskscenario, dock ej ännu utrett. Frågan hänskjuts trots det till kommunens RSA.

Buller

7

7 Anser att avsnittet med fördel kan kompletteras med en redogörelse över potentiella problemområden avseende buller.

Förslag:

Ingen ändring. Det finns i dagsläget inga mätningar utförda över kommunens yta, gällande buller. Enskilda klagomål har kommit in, rörande framför allt

vindkraft och enstaka industriverksamheter. Ställningstaganden för att mildra bullerproblematiken finns upptagna i planen. Buller uppfattas dessutom mycket olika av olika människor. Detta gör utpekande av "bullriga verksamheter" svårt att göra utan mätningar. För närvarande saknar kommunen resurser, såväl personella som ekonomiska, för att mäta och upprätta en redogörelse för potentiella problemområden för buller.

Luftmiljö

7

7 är positiv till kommunens ställningstagande om utbyte av äldre vedpannor.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Vill att planen kompletteras med en beskrivning och bedömning av större industriverksamheter i kommunen och eventuell påverkan vad gäller miljö kvalitetsnormerna för luft. Dessutom skulle översiktsplanen med fördel kunna peka ut områden med trafikbelastning som delar av året skulle kunna överskrida gällande värden samt ge förslag på åtgärder i förhållande till detta.

Förslag:

Ändring i planen. Avsnittet "Luftmiljö" kompletteras med en skrivning av de simuleringar avseende luftmiljö som gjorts i kommunen. Simuleringen visade att varken luftföroreningar från trafiken eller från industriverksamhet, i kommunen, antogs kunna skapa halter som skulle överskrida gällande gränsvärden.

Strålning

7, 7h

7 (Strålsäkerhetsmyndigheten) Skriver att det är positivt att kommunen har ställningstagande som rör Svenska kraftnäts magnetfältspolicy, men anser också att Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2018:18) bör beaktas.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande under avsnittet "Strålning". "Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2018:18) ska beaktas." I yttrandet

från svenska kraftnät framgår dessutom att de inte längre har någon magnetfältspolicy.

7 För fram att det är Boverkets gränsvärde för radon som gäller vid nybyggnation, medan radonhalten i inomhusluft i bostäder, lokaler och på arbetsplatser regleras av strålskyddslagen (2018:396). Vid befintlig bebyggelse bör referensnivån i strålskyddsförordningen (2018:506) anges.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande under avsnittet "Strålning". "Strålsäkerhetsmyndighetens gränsvärden för radon i inomhusluft, reglerade i Strålskyddslagen (2018:396) ska följas."

7 Saknar ett resonemang om UV-strålning.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande under avsnittet "Strålning". "Vid planering av barns utemiljöer ska det planeras för en variation av områden med sol och skugga, för att begränsa exponeringen av UV-strålning". Dessutom kompletteras textavsnittet med en kortare bakgrund om UV-strålning i enlighet med Boverkets allmänna råd 2015:1.

7h Saknar kartunderlag för markradon.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Markradon finns redan som ett skikt i kartan. I avsnittet "Områden med risk för radon" förs en hänvisning till kartan in.

Farligt gods

7

7 Bedömer att riskerna kopplade till olyckor med farligt gods behöver bedömas vid exploatering inom 150 meter från en transportled för farligt gods.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande i avsnittet "Olycksrisker". "Inom 150 meter från transportled för farligt gods ska risker, kopplade till farligt gods, bedömas före eventuella exploateringar."

Förorenade områden

7

7 Är positiv till kommunens arbete med att upprätta en strategi för prioritering av arbeten med förorenade områden.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Framför vidare att planen vunnit på en beskrivning av föroreningssituationen i kommunen och hur den kan påverkas av planerad förändrad markanvändning. 7 vill också att miljöfarliga/störande verksamheter och förorenad mark redovisas i karta.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Texten i avsnittet "Förorenade områden" kompletteras med en beskrivning av föroreningssituationen i kommunen. De kända förorenade markområdena redovisas dessutom i kartan. Miljöfarliga/störande verksamheter redovisas däremot inte i karta, då kommunen inte ser det som praktiskt möjligt. 9 kap. 1§ miljöbalken definierar miljöfarlig verksamhet som: "Med miljöfarlig verksamhet avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,

2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller

3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande."

Alla ovan nämnda verksamheter finns inte i något samlat register. Kommunens register innehåller samtliga tillståndspliktiga verksamheter, förutom de som länsstyrelsen har tillsyn över, samt de anmälningspliktiga, miljöfarliga verksamheterna som kräver återkommande tillsyn. En stor andel av de miljöfarliga verksamheterna i kommunen är inte anmälningspliktiga och kräver inte återkommande tillsyn, varvid de inte finns i något tillsynsregister (exempelvis åkerier, mindre verkstäder, små verksamheter inom jord- och skogsbrukssektorn, villapannor).

I begreppet störande verksamhet kan vi se att det till exempel skulle behöva ingå "skällande hund" och så vidare, vilket gör detta än mer komplicerat.

Kommunen ser vidare att ett "utpekande" av enskilda företag i kommunen inte

är tillrådligt och väljer därför att inte redovisa miljöfarliga/störande verksamheter i kartan.

Kommunikationer

6, 7, 9, 14, 15, samrådsmöte Backe, samrådsmöte med samebyarna

6 Bifaller kommunens ställningstagande att Inlandsbanan bör bli riksintresse.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Skriver att det som ställningstagande i planen, avsnitt "Kommunikationer" finns ett ställningstagande som skriver fram samråd med Trafikverket för att tillgodose riksintressena.

7 påtalar att samrådet ska ske med länsstyrelsen och inte med Trafikverket.

Förslag:

Ändring i planen. Trafikverket byts ut mot länsstyrelsen i det aktuella ställningstagandet.

7 Vill att det i planen redovisas hur och om föreslagen markanvändning eventuellt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av utpekade anläggningar.

Förlag:

Ingen ändring. Kommunen kan inte se att den i planen föreslagna markanvändningen kan antas försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av utpekade anläggningar, riksintresse kommunikationer. Under ställningstagande kommunikationer finns vidare skrivet;

- *Riksintressena tillgodoses genom samråd med länsstyrelsen vid planläggning och lovprövning.*
- *Exploatering nära vägar, järnvägar och flygplatser får inte påverka möjligheter till drift, underhåll och framtida utvecklingsbehov.*

7 Delar kommunens uppfattning att Inlandsbanan bör utgöra riksintresse för kommunikation, och har fört detta vidare till Trafikverket (beslutande myndighet).

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

9 Vill att även väg 331 och 346, samt flygplatserna i Västernorrland lyfts fram i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Västernorrlands flygplatser, Kramfors/Sollefteå, Ö-vik och Sundsvalls flygplats tas upp i planen. Väg 346 är redan nämnd. Länsväg 331 tas upp bland de andra vägarna.

9 Betonar även Hoting – Forsmobanan bör tas upp under järnvägstrafik.

Förslag:

Ingen ändring. Den aktuella banan finns redan beskriven under järnvägstrafik.

14 Är positiv till skrivningen om ökad självförsörjning och minskning av energi inom transportsektorn.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

15 Föreslår att Ankarvattnsvägen (väg mellan Storjola och Ankarvattnet) skrivs fram i planen. Man anser att vägen skulle utveckla Frostvikenområdet och gynna besöksnäring, arbetsmarknad och kommunsamarbete.

Förslag:

Ingen ändring. I arbetet med den nu gällande planen (2014) skrevs nämnda väg fram som förslag. Förslaget fick stark kritik från bland annat rennäringsen, länsstyrelsen och naturvårdsorganisationer, varvid kommunen valde att ta bort förslaget från planen. Kommunen kan inte se att några förutsättningar förändrats sedan 2014 och avser därför inte ta med vägförslaget i planen.

Vid samrådsmötet i Backe tar en enskild upp vikten av Hoting – Forsmobanan och vill att den tas med i planen.

Förslag:

Ingen ändring. Den aktuella banan finns redan beskriven under järnvägstrafik.

Vid samrådsmötet med samebyarna tar en enskild upp att en utökad trafik på Inlandsbanan, skulle påverka rennäringsen negativt.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att ett viktigt sätt att klara klimatomställningen är att föra över mer transporter till järnväg och vidhåller

därmed vikten av att öka transporterna på järnväg samt att peka ut Inlandsbanan som riksintresse.

Energi

7, 7g, 16

7 Vill att kommunen förtydligar varför inte riksintresse vindbruk, Frostberget, är ett särskilt utpekade område för vindkraft i planen.

Förslag:

Ingen ändring. Frostberget är ett utpekade riksintresse för vindbruk i översiktsplanen, men är inte ett utpekade område för storskalig vindkraft, vilket "följt med" från kommunens fördjupade översiktsplaner för vindkraft från 2005. De områden som utgör område för storskalig vindkraft pekades ut i fördjupade översiktsplaner 2005, i en omfattande demokratisk process. Några av de utpekade områdena har senare blivit riksintresse för vindbruk. Riksintresset vindbruk för Frostberget har tillkommit efter den demokratiska processen, som föregick de fördjupade översiktsplanerna (vilket finns beskrivet i planen). Kommunen har inte sett något skäl till att peka ut Frostberget ytterligare. Området utgör riksintresse för vindbruk och möjligheter för en vindkraftsexploatering av området finns redan i enlighet med skrivningar i planen.

7 För fram information om att transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds inom totalförsvarets civila del, samt att tre befintliga transmissionsledningar inom kommunen behöver förnyas, varvid ledningsgatorna kan behöva breddas och ny mark tas i anspråk.

Förslag:

Ändring i planen. Ändra "stomnät" till "transmissionsnät". Skriv in i texten att transmissionsnätets mark- och vattenanspråk för närvarande utreds för riksintresseanspråk av Myndigheten för samhällsberedskap. Skriv dessutom in, som ett ställningstagande, att "Transmissionsledningar i kommunen behöver förnyas, troligen under planperioden, varvid markanspråket för dessa ledningar kan behöva ökas".

7g skriver att kommunen hänvisar till Svenska kraftnäts "Perspektivplan 2025", vilken uppdaterats med en "Systemutvecklingsplan 2022-2031".

Förslag:

Ändring i planen. "Perspektivplan 2025" byts ut mot "Systemutvecklingsplan 2022-2031" i avsnittet "Energi - Kraftnät". Detta innebär också att texten i samma avsnitt kompletteras med Svenska kraftnäts kommande planer, som berör kommunen. Texten i avsnittet skrivs även om; "Kommunen avser följa de försiktighetsprinciper som myndigheter rekommenderar".

Ställningstagandet som rör kraftledningarna i avsnittet "Strålning" tas bort.

Ställningstagandet gällande magnetfältspolicy i avsnittet "Energi" omformuleras till; "Folkhälsomyndighetens och Strålsäkerhetsmyndighetens råd avseende magnetfältspolicy ska beaktas vid ny bebyggelse".

Vidare görs ett nytt ställningstagande i avsnittet "Energi", "Samråd med Svenska kraftnät ska hållas vid planerade åtgärder och markarbeten inom 250 meter från transmissionsledningarna och stationer.

Avstånden som ska beaktas vid byggnation i närhet av transmissionsledningarna uppdateras med ny text "Avstånden mellan olika verksamheter och kraftledningarna regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter, vilka ska beaktas vid nyetableringar".

16 Anser att planen saknar utpekande av energi i form av jord- och sjövärmes, samt solcellsanläggningar.

Förslag:

Ändring i planen. Ställningstagande under avsnittet "Energi" tydliggörs, så att även dessa energilag tydligt framgår av texten.

Dagvatten **Ny rubrik**

7

7 Framhåller att det är en fördel om man redan i översiktsplaneringen ser över dagvattenhanteringen, utifrån lämpliga platser där man kan få synergieffekter med natur- och rekreativvärden. 7 anser vidare att kommunen bör utreda och peka ut områden med potentiella problem vid höga flöden/översvämning/skyfall, samt ange riktlinjer för hur dagvatten bör hanteras inom områdena.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Kommunen lägger in en ny rubrik "Dagvattenhantering" i planen. Ett allmänt resonemang om hantering av dagvatten görs i detta avsnitt, som komplement till dagvattendiskussionerna i avsnittet "Miljö- och

riskfaktorer. Ett nytt ställningstagande "Kommunen avser ta fram en dagvattenstrategi" läggs in under "Dagvatten". I dagsläget saknar kommunen resurser, såväl personella som ekonomiska, för att utreda potentiella problemområden för höga flöden/översvämning/skyfall och peka ut dessa i planen.

Dricksvatten

10

10 Välkomnar en VA-plan för Stora Blåsjön

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen

Avlopp

10

10 Välkomnar en VA-plan för Stora Blåsjön

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen

Bebyggelseområden

7b, 9, 13, 14, 16, samrådsmöte Frostviken, samrådsmöte Backe, samrådsmöte Hoting

7b noterar att kommunen inte tagit hänsyn till olika höjder vid remittering av höga byggnadsobjekt till olika myndigheter.

Förslag:

Ändring i planen. Ställningstagande under "Bebyggelseområden" kompletteras. Under "Ställningstagande bebyggelse i tätort" förs det in 20 meter vad gäller samråd med Luftfartsverket. Under "Ställningstagande bebyggelse i landsbygd" förs det in 20 meter även inom sammanhållen bebyggelse, vad gäller samråd med Luftfartsverket.

9 Vill att det föreslagna industriområdet i Backe flyttas i anslutning till befintligt industriområde, för att minska olägenheter som buller och trafik. Det föreslagna området ligger enligt 9 för nära befintliga elljusspår, skolskog fotbollsplan med mera.

Förslag:

Ändring i planen. *Det föreslagna industriområdet flyttas cirka 300 meter sydöst.*

9 Ger förslag på hur den beskrivande texten för Backe kan kompletteras.

Förslag:

Ändring i planen. *Lämpliga delar i beskrivningen av Backe kompletteras med några av förslagen.*

13 Vill att kommunen gör ett ställningstagande för odlingslotter i tätorterna.

Förslag:

Ändring i planen. *Under "Ställningstagande bebyggelse i tätort" skrivs ett nytt ställningstagande in. "Kommunen ställer sig positiv till att det anordnas odlingslotter i eller i anslutning till kommunens tätorter".*

13 Anser att kommunens skrivning "Samtliga tätorter har omfattande service- och fritidsutbud" inte är sant och att meningen ska strykas.

Förslag:

Ingen ändring. I kommunens tätorter finns det skola, omsorg, bibliotek, ett rikt föreningsliv och så vidare.

14 Vill att kommunen bygger några större jordkällare, där medborgarna kan förvara rotfrukter och potatis.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen ser det inte som en fråga i en översiktsplan, inte heller som en kommunal fråga, att bygga jordkällare. Om intressen finns bör privata aktörer kunna se detta som en möjlighet.

14 Önskar att det avsätts mark för odlingslotter.

Förslag:

Ändring i planen. *Under "Ställningstagande bebyggelse i tätort" skrivs ett nytt ställningstagande in. "Kommunen ställer sig positiv till att det anordnas odlingslotter i eller i anslutning till kommunens tätorter".*

14 Vill att kommunen ser de mindre byarna som en tillgång, inte ett problem.

Förslag:

Ingen ändring i planen. Kommunen instämmer i detta, vilket även framgår i planen.

16 Tycker att en del gräsytor bör omvandlas till ängsmark och skötas genom slåtter, för att öka den biologiska mångfalden.

Förslag:

Ändring i planen. Det skrivs in i planen att vissa grönytor bör omvandlas till ängsmark. Kommunen har redan ytor avsatta, där gräset inte klipps regelbundet. Noteras bör dock att det kommer in många klagomål på "den slarvigt skötta marken" till kommunen.

Vid samrådsmötet i Frostviken diskuteras Lantmäteriets hantering av Fastighetsbildningslagen, där mindre fastigheter för boende, med en jord-/skogslott till, inte är möjliga att stycka, vilket är negativt för inflyttningen.

Förslag:

Ingen ändring. Frågan drivs politiskt och är inte en fråga i översiktsplanen.

Vid samrådsmötet i Backe tas det upp att placeringen av det föreslagna industriområdet i Backe är olämpligt, då det är placerat nära befintliga elljusspår, skolskog, fotbollsplan med mera.

Förslag:

Ändring i planen. Det föreslagna området flyttas cirka 300 meter sydöst.

Vid samrådsmötet i Hoting ställer man sig positiv till det utpekade industriområdets placering.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

Skogsnäring

13, 16, 18, 19, samrådsmöte Frostviken, samrådsmöte samebyarna

13 Anser att kommunens ställningstagande rörande den kommunägda skogen är ett brott mot grundlagen.

Förslag:

Ingen ändring. Att kommunen kan bruka den av kommunen ägda skogen, i enlighet med skogsvårdslagen ser inte kommunen som ett grundlagsbrott.

13 Anser att kommunen saknar mandat för att "förorda att de fjällnära skogarna ska brukas som produktiv skogsmark".

Förslag:

Ingen ändring. I ställningstagandet står det "Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark". Vidare finns ställningstaganden såväl för skogsnäring som under bevarandeintressena som skriver fram skydd av naturområden värda att bevara. Kommunen anser att det även inom de fjällnära områdena finns skog som kan nyttjas för produktion och att ställningstagandet inte strider mot varken miljömål eller grundlag. Ställningstaganden och bakgrundstext avseende skogsnäring är i huvudsak skrivet utifrån det remissvar kommunen lämnade på Skogsutredningen, för lite drygt ett år sedan, (KS 2021-04-27 §72). Vid det tillfället gjorde 13 inte några invändningar.

13 Vill att kommunen tar miljömålet "Levande skogar" på allvar och gör ett ställningstagande för att mer skog ska avsättas för naturvård.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att den avvägning, mellan bevarandeintressen och produktion, som planen skriver fram, är väl avvägd.

16 Vill att kommunen upprättar en plan för bevarande av sammanhängande arealer av den fjällnära skogen.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen har i planen skrivit fram hänsyn vad gäller områden med höga naturvärden. De av 16 nämnda områdena torde ingå i dessa. Upprättande av en speciell plan för detta är inte aktuell.

16 Vill att det upprättas en plan för hur gammal skog kan användas som kolsänka samt en plan för omställning till kontinuitetsskogsbruk.

Förslag:

Ingen ändring i planen. Kommunen anser att planens avvägningar mellan produktion och bevarande av skogsmark är väl avvägda. Att kommunen skulle upprätta speciella planer för bevarande av gammal skog och för

kontinuitetsskogsbruk är inte aktuellt. Kommunen ser att detta i huvudsak är frågor för Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

18 Vill att kommunen deklarerar att den fjällnära skog som är i kommunens ägo ska lämnas opåverkad samt arbeta för att all återstående fjällnära skog med höga naturvärden blir skyddad som en nationalpark eller reservat.

Förslag:

Ingen ändring. I ställningstagande skogsnäring står det ”:”Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark”. Vidare finns ställningstaganden såväl för skogsnäring som under bevarandeintressena som skriver fram skydd av naturområden värda att bevara. Kommunen anser att det även inom de fjällnära områdena finns skog som kan nyttjas för produktion.

19 Vill att kommunen deklarerar att den fjällnära skog som är i kommunens ägo ska lämnas opåverkad samt arbeta för att all återstående fjällnära skog med höga naturvärden blir skyddad som en nationalpark eller reservat.

Förslag:

Ingen ändring. I ställningstagande skogsnäring står det ”:”Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark”. Vidare finns ställningstaganden såväl för skogsnäring som under bevarandeintressena som skriver fram skydd av naturområden värda att bevara. Kommunen anser att det även inom de fjällnära områdena finns skog som kan nyttjas för produktion.

Vid samrådsmötet i Frostviken tas det upp att Skogsutredningen föreslår många negativa aspekter/hinder för det fjällnära skogsbruket.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att skogsbrukets produktions- och bevarandevärden är väl avvägda i planen.

Vid samrådsmötet med samebyarna tar en enskild upp de negativa effekter som rennäringen utsätts för av det moderna skogsbruket.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att skogsbrukets produktions- och bevarandevärden är väl avvägda i planen.

Jordbruk

7

7 Tycker att det med fördel kan kompletteras i ställningstagandet, kring prövning av exploatering på jordbruksmark, med en hänvisning till 3 kap. 4 § miljöbalken.

Förslag:

Ändring i planen. *I det aktuella ställningstagandet görs en hänvisning till 3 kap. 4 § miljöbalken ("Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse").*

7 Anser att det bör göras en tydlig koppling till livsmedelsstrategin och ställningstagandet kring närproducerade livsmedel och matförsörjning.

Förslag:

Ändring i planen. *Ställningstagandet kring närproducerade livsmedel kompletteras med "... i enlighet med livsmedelsstrategin". I övrigt tycker kommunen att planen tydligt lyfter fram önskan om och vikten av ett livskraftigt jordbruk i kommunen, såväl under avsnittet "Jordbruk" som i planens inledande delar, visionsavsnittet.*

Rennäring

7d, 11, samråd med samebyarna

7d påtalar att det i den strategiska miljöbedömningen står att industriområdena i Gäddede, Strömsund norr och Strömsund öst inte omfattas av någon sameby, vilket Sametinget skriver att områdena gör.

Förslag:

Ingen ändring. Vid ytterligare kontroll, mot de av Sametinget publicerade kartorna, kan inte kommunen se att de aktuella områdena berörs av någon samebys markanvändningsområde.

11 Vill att skrivningen i avsnittet om rennäring "Renskötsel bedrivs ofta i kombination med andra näringar" tas bort.

Förslag:

Ändring i planen. *Skrivningen tas bort.*

Vid samrådet med samebyarna tar en enskild upp att skrivningen i avsnittet om rennäring "Renskötsel bedrivs ofta i kombination med andra näringar" bör tas bort.

Förslag:

Ändring i planen. Skrivningen tas bort.

Vattenbruk

14

14 Vill att kommunen säger stopp för ytterligare vattenbruk, fiskodling, till dess att det finns teknik som säkerställer odling på land.

Förslag:

Ingen ändring. De ställningstaganden som görs för vattenbruk skriver fram att det ska vara modern teknik för att en etablering ska kunna vara aktuell. Detta prövas även av domstol i själva tillståndsansökan.

Vindkraft

7, 9, 14, samrådsmöte Strömsund, samrådsmöte Backe, samråd digitalt

7 Tycker att kommunen ska föra ett resonemang i planen, samt ta ställning till möjliga hinder och höjdbegränsningar vad avser generationsskiften för vindkraft.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen ställer sig frågande till att ta ställning till begränsningar och höjder i planen. Staten har, via Miljöprövningsdelegationen, varit tydlig gentemot kommunen, att kommunens uppgift är att peka ut lämplig mark att exploatera. Därefter ska "detaljer" som till exempel höjd regleras vid tillståndsgivningen. Kommunen "råder" alltså endast över markanvändningen. Kommunen förutsätter att detta även gäller vid ett generationsskifte.

7 Anser det otydligt om översiktsplanen ersätter tillägget till översiktsplanen från 2019, eller om delar av tillägget är fortsatt gällande.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande i avsnittet "Vindkraft". Detta avsnitt ersätter "Tillägg till översiktsplan – vindkraft" från 2019.

9 Anser att vindkraft i kommunen bör stoppas.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att den avvägning mellan vindkraft och bevarandeintressen som finns i planen är tillräcklig.

14 Anser att det bör skrivas in "om inte boende påverkas negativt" vad gäller generationsskifte inom vindkraften.

Förslag:

Ingen ändring. Vid ett eventuellt generationsskifte kommer en ny prövning att genomföras, varvid kommunen för fram de uppsatta ställningstaganden avseende vindkraftsetableringar som är skrivna i planen.

Vid samrådsmötet i Strömsund tar en enskild upp att området Bleka tagits bort som utpekat område i den nya översiktsplanen.

Förslag:

Ingen ändring i planen. Processen vad avser området Bleka hanteras utifrån den nu gällande fördjupade översiktsplanen.

Vid samrådsmötet i Backe tar en enskild upp att planens ställningstagande avseende vindkraft är bra. Man tar dessutom upp att man är negativ till exploateringen av området Bleka.

Förslag:

Ingen ändring. Processen vad avser området Bleka hanteras utifrån den nu gällande fördjupade översiktsplanen.

Vid det digitala samrådet ställs frågan om hur kommunen nu hanterar området Bleka.

Förslag:

Ingen ändring. Frågan besvaras vid mötet med att det nu gällande tillägget till översiktsplan (2019), gäller till dess att en ny översiktsplan beslutats.

Vattenkraft

Samrådsmöte i Hammerdal

Vid samrådsmötet i Hammerdal tar en enskild upp den vattendom som finns för Hammerdalssjön.

Förslag:

Ingen ändring. Frågan är inte möjlig att påverka i den kommunala översiktsplaneringen.

Gruvdrift

7, 9, 13, 14

7 Tycker att Bergsstatens skikt "Beviljade bearbetningskoncessioner" ska läggas in i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Bergsstatens skikt över beviljade bearbetningskoncessioner läggs in i planen.

9 Anser att all gruvdrift i kommunen bör stoppas.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att den avvägning mellan gruvdrift och bevarandeintressen som finns i planen är tillräcklig.

13 Vill att kommunen ställer fyra kriterier för att tillåta gruvetablering i Stekenjokk.

1. Avtal med kommunen om skyldighet att återställa och restaurera miljön efter verksamhetens slut.
2. Deponi av förskottssumma till kommunen för återställningsåtgärder om företaget går i konkurs.
3. Endast brytning av mineraler som behövs för omställning av energisystem för fossila bränslen och förnybara energikällor.
4. Endast verksamhet under vinterhalvåret.

Förslag:

Ingen ändring. Länsstyrelserna i Jämtland och Västerbotten har redan ställt sig positiva till en bearbetningskoncession. Ärendet ligger nu hos Bergsstaten för avgörande. Kommunen kommer att kunna yttra sig i tillståndsprocessen, då den blir aktuell. Punkt 1 och 2 är inte kommunala frågor, utan frågor för staten. Punkt tre är svårtolkad, vilka metaller behöver vi för energiomställningen? I Stekenjokk kommer det i huvudsak att brytas koppar, som behövs i ledningar med mera, bör vara uppfyllt? Punkt fyra är redan villkorad i ansökan om bearbetningskoncession.

14 Är positiv till ställningstagandet att uranbrytning inte ska ske i kommunen, men vill även att det skrivs in att brytning i områden med alunskiffer ska nekas.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att ställningstagandet mot brytning av uran är tillräckligt. Vilka övriga metaller som kan vara brytvärda i en framtid, till exempel för att klara klimatomställningen, känner vi inte till idag, varvid vi inte ska låsa oss i ett ställningstagande.

Berg- och grustäkter

7

7 Anser att översiktsplanen kan vara ett lämpligt tillfälle att se över materialförsörjningsfrågor som bland annat berör hållbara transporter, miljömål och mellankommunalt samarbete.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Under avsnittet "Regionala och mellankommunala frågor" förs materialförsörjning in som en mellankommunal fråga. I remissvaret från SGU (7h) ser man materialförsörjning som en regional fråga och att länsstyrelsen, tillsammans med kommunerna, bör upprätta en regional materialförsörjningsplan för regionen. Hållbara transporter avhandlas bland annat under avsnitten "Kommunikationer" och "Person- och godstransporter", samt i den inledande visionsdelen. Miljömålen diskuteras i planens strategiska miljöbedömning.

7 Tycker att Lantmäteriets skikt "Beviljade täkttillstånd" ska läggas in i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Lantmäteriets skikt över beviljade täkttillstånd läggs in i planen efter viss revidering, då skiktet nu innehåller täkter där tillståndet redan gått ut.

Torvtäkter

7, 13, 16

7 Tycker att Lantmäteriets skikt "Beviljade torvkoncessioner" ska läggas in i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Lantmäteriets skikt över beviljade torvkoncessioner läggs in i planen.

13 Vill att kommunen tar ett tydligt ställningstagande mot torvbrytning och dikning av våtmarker i kommunen.

Förslag:

Ändring i planen. Ändring av det första ställningstagandet under "Torvtäcker" till "Torvbrytning av odlingstorv, på redan dikad torvmark skulle kunna vara möjlig förutsatt att biologisk mångfald på landskapsnivå sätts i fokus vid val av brytningsobjekt och efterbehandling". Motivering; Kommunen har ett mycket stort antal myrar och det bör finnas utrymme för brytning av odlingstorv på redan dikad myr. Vidare; Två ställningstaganden lyfter redan fram behovet av att myrarna skyddas/lämnas orörda, varvid kommunen anser att inga ytterligare ändringar är aktuella.

16 Anser att det är viktigt att återskapa våtmarker, för att kunna binda koldioxid från atmosfären.

Förslag:

Ingen ändring. Detta finns redan framskrivet i planen.

Riksintressen

7, 9, 11

7 Påtalar att GIS skiktet för riksintresse rennäring inte är fullständigt.

Förslag:

Ändring i planen. Ett uppdaterat GIS skikt för riksintresse rennäring redovisas i planen.

7 Skriver att kommunen bör få med att även exploateringar utanför riksintresseområdena indirekt kan komma att påverka de värden som riksintressena skyddar.

Förslag:

Ändring i planen. Ett nytt ställningstagande "Hänsyn ska även tas till exploateringar, utanför riksintresseområdena, som indirekt kan påverka de värden som riksintressena skyddar" skrivs in i planen under rubriken "Riksintressen".

7 Tycker att det kan vara olämpligt att peka ut LIS-områden inom utpekade riksintressen för flyttleder, vars funktion kan komma att begränsas av tillkommande bebyggelse. 7 tycker

också att kommunen behöver utveckla resonemanget kring ny LIS-utpekanden och påverkan på riksintressen för rennärigen.

Förslag:

Ingen ändring. Under avsnittet "Rennäring" finns bland annat ställningstagandet "Samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd", detta medför att berörd sameby har möjlighet att avgöra om en eventuell exploatering kommer att påverka det berörda riksintresset negativt (i detta fall vid dispensgivning enligt strandskyddslagstiftningen). Kommunen tror att en öppen dialog skapar bättre förutsättningar för att lösa ett eventuellt problem, än att skriva fast sig i en plan.

9 Anser att skrivningarna om naturvärdena är viktiga.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

11 Har noterat att vissa områden för RI rennäring saknas i planen.

Förslag:

Ändring i planen. Alla RI för rennäring ska naturligtvis redovisas i kartan.

Naturvård

7, 12, 14, 16

7 Anser att det inte framgår av kommunens ställningstagande för naturvård mot vad skyddet av Natura 2000-områden och områden av riksintresse för naturvård ska ges prioritet och på vilket sätt det ska göras.

Förslag:

Ändring i planen. Ställningstagandet skrivs om så att det framgår mot vad skyddet ska ges prioritet och hur detta ska göras.

7 Föreslår att ett ställningstagande om att samråda med länsstyrelsen vid åtgärder inom ett Natura 2000-område skrivs in.

Förslag:

Ändring i planen. Ett nytt ställningstagande skrivs in under "Naturvård". "Åtgärder inom ett Natura 2000-område ska samrådas med länsstyrelsen. Även

åtgärder utanför området, som kan påverka Natura 2000-området indirekt ska samrådas med länsstyrelsen.”

12 Påtalar vikten av sammanbindning av skyddade miljöer för att säkerställa framtida biologisk mångfald.

Förslag:

Ingen ändring. Finns redan med i planen. Under naturvård har kommunen gjort ett ställningstagande som rör grön infrastruktur.

12 Beskriver specifika naturområden som bör skyddas från avverkningar och sammanbindas med andra skyddsvärda områden.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen kan inte påverka specifika avverkningar. Det är Länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen som upprättar naturreservat eller andra skydd. Påpekandet är för detaljerat för att vara en fråga i översiktsplanen.

14 Vill att exploateringar, som till exempel skogsbruk, vindkraftsparker, gruvdrift och vattenkraft stoppas.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att bevarandeintressena är väl avvägda mot exploateringsmöjligheterna.

16 Vill att det görs en ekologisk landskapsanalys som grund för en grön infrastrukturplan för kommunen.

Förslag:

Ingen ändring. I nuläget är inte upprättande av en grön infrastrukturplan utifrån en ekologisk landskapsanalys aktuell i kommunen. I planen finns ställningstagande för grön infrastruktur, samt speciell hänsyn upptaget bland annat i avsnittet om riksintressen. För närvarande anser kommunen detta vara tillräckligt.

Kulturmiljö

7, 8, 9, 20

7 Är positiv till att kommunen avser att ta fram ett kulturmiljöprogram.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Vill att översiktsplanen utformas för att ge tillräcklig vägledning i bedömningen mot riksintressena för enskilda bygglov.

Förslag:

Ändring i planen. Ett nytt ställningstagande under "Kulturmiljövård" skrivs in i planen. "Vid eventuella exploateringar, enskilda bygg- eller rivningslov, bör områdesbestämmelser upprättas och samråd med länsstyrelsen ske, för att tillgodose riksintressena inom området".

8 Anser att det är positivt att kommunen avser upprätta ett kulturmiljöprogram.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

8 Anser att kommunen vid upprättande och ändring av planer, samt vid prövning av bygg- och rivningslov ska ta särskild hänsyn till kulturmiljövårdens intressen och att kommunen rådgör med kulturvårdande myndigheter, kulturföreningar och hembygdsföreningar i dessa frågor.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Under avsnittet Kulturmiljö finns det redan ett ställningstagande "Vid upprättande och ändring i planer och prövning av bygglov bör särskild hänsyn tas till kulturmiljövårdens intressen. I skrivningen skrivs även rivningslov in. I övrigt följer naturligtvis kommunen gällande lagstiftning.

9 Vill att Backe lasaretsområde tas upp under RI kulturmiljövård, Bebyggelsemiljöer i planen.

Förslag:

Ingen ändring. Planen beskriver de fastställda RI för kulturmiljövård, där lasaretsområdet i Backe inte ingår. Kommunen hänvisar vidare till ställningstagandet för upprättande av ett kulturmiljöprogram, där lasaretsområdet eventuellt kan vara aktuellt att ta med.

20 Tycker att det är bra att planen har som målsättning att skydda fler bebyggelsemiljöer med områdesbestämmelser och att kommunen avser upprätta ett kulturmiljöprogram.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

20 Tycker att det bör förtydligas i planen att ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd.

Förslag:

Ändring i planen. Skrivs in i planen att ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd.

Friluftsliv

7, 13

7 Är frågande till vad ställningstagandena under friluftsliv gäller för. Riksintresseområden eller någon annan typ av områden?

Förslag:

Ändring i planen. Förtydliga i planen vilka områden ställningstagandena avses gälla för.

7 Noterar att kommunen fortsatt vill att området söder om Backe pekas ut som riksintresse för friluftsliv. 7 tar med kommunens ställningstagande inför kommande revidering av riksintresseområden för friluftsliv.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

13 Vill att kommunen gör ett tydligt ställningstagande, att tillkommande bebyggelse och verksamheter inte får utgöra hinder för att utnyttja friluftsområden i kommunen.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen anser att de ställningstaganden som finns i planen och rör bostadsnära natur och friluftsliv är väl avvägda mot eventuella kommande exploateringar.

Bostadsnära natur

13, 16, 17

13 vill att kommunen pekar ut lämpliga tätortsnära naturområden i planen.

Förslag:

Ingen ändring. I avsnittet "Bostadsnära natur" finns tre ställningstaganden som ska säkerställa att det finns bostadsnära natur i eller i närhet till kommunens

tätorter. Samtliga tätorter i kommunen är omgivna av/har närhet till flera naturområden och exploateringarna är inte i den omfattningen att detta ser ut att avsevärt förändras.

16 Vill att Rotnäset och Landön pekats ut som tätortsnära rekreationsområden som är viktiga att bevara från exploatering.

Förslag:

Ingen ändring. I avsnittet "Bostadsnära natur" finns tre ställningstaganden som ska säkerställa att det finns bostadsnära natur i eller i närhet till kommunens tätorter. Samtliga tätorter i kommunen är omgivna av/har närhet till flera naturområden och exploateringarna är inte i den omfattningen att detta ser ut att avsevärt förändras.

17 Vill att Landön undantas, i sin helhet, från planläggning av ny bebyggelse, eller att marken avsätts som tomtmark. Vidare föreslår 17 att de byggnader som finns på Landön får övertas av föreningarna för föreningsverksamhet, kurser, sommarcafé med mera.

Förslag:

Ingen ändring. I avsnittet "Bostadsnära natur" finns tre ställningstaganden som ska säkerställa att det finns bostadsnära natur i eller i närhet till kommunens tätorter. Samtliga tätorter i kommunen är omgivna av/har närhet till flera naturområden och exploateringarna är inte i den omfattningen att detta ser ut att avsevärt förändras. Vad gäller övertagandet av byggnader är det inte en översiktsplansfråga.

LIS-områden / Strandskydd

1, 3, 7, 11, 20

1 Anser att det utpekade LIS-området vid Bonäset bör sträcka sig ända upp till Svaningen, längs Vattudalens västra sida.

Förslag:

Ingen ändring. Länsstyrelsen, Sametinget och berörd sameby framför synpunkter på de LIS-områden som berör RI-rennärning (flyttled). Kommunen ser dock att en kortare sträcka, där samråd sker med berörd sameby före byggnation bör kunna fungera, men området utökas inte ytterligare.

3 Önskar att deras fastigheter, Stora Blåsjön 2:28 och 2:29 pekats ut som LIS-område i planen.

Förslag:

Ingen ändring. Vid arbetet med nu gällande översiktsplan (2014) pekades områden lämpliga för LIS och olämpliga för LIS ut under medborgardialogerna. De nämnda fastigheterna omfattas av "olämpligt LIS område" från de medborgardialogerna. 3 menar att området trots detta fyller de kriterier som är uppsatta för utpekande av LIS område och inte omfattas av de kriterier som satts upp för olämpligt område för LIS. Den norra delen av området tangerar RI kulturmiljövård, med stödansökt jordbruksmark. Södra delen av området tangerar ett Natura 2000-område. Kommunen menar, att det kan vara olämpligt att peka ut ett mindre område (cirka 1,6 kilometer), mellan dessa, för bebyggelse. Vidare ser kommunen att det finns flera geografiskt utpekade LIS-områden vid stora Blåsjön och vid närliggande sjöar, varvid möjligheter att bygga i dessa områden, i enlighet med LIS, redan är säkerställt. Kommunen väljer därvid att inte peka ut ytterligare LIS-områden vid Stora Blåsjön.

7 Anser att översiktsplanen ger en gott underlag för stöd i enskilda prövningar, samt välkomnar att kommunen skriver fram behovet av fri passage och strandskyddets betydelse för natur- och friluftsliv.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Föreslår att de beskrivningar som finns av LIS-områden i MKB flyttas till själva plandokumentet.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen ser en layoutmässig fördel i att beskrivningarna ligger i konsekvensbeskrivningen i stället för i själva plandokumentet. MKB är en tydlig del av planen och bör därför också läsas tillsammans med den.

7 Påtalar att det utpekade LIS-området "Bonäset" delvis berör riksintresse rennäring (flyttled) och vill att kommunen utvecklar resonemanget kring utpekandet och påverkan på möjligheterna att bedriva rennäring. Utpekandet bör också kompletteras med riktlinjer för kommande prövningar inom området.

Förslag:

Ingen ändring. Ställningstagandena under avsnittet rennäring beskriver tydligt handhavande vid eventuella exploateringar som kan beröra rennäringens intressen. Det aktuella LIS-området utgörs till stor del av redan bebyggd mark (byn Bonäset). Tillkommande bebyggelse kommer att prövas utifrån

strandskyddslagstiftningen och samråd kommer, enligt skrivet ställningstagande, att hållas med berörd sameby.

7 Påtalar att LIS-området "Rossön" berör ett grundvattenmagasin med goda eller utmärkta uttagsmöjligheter.

Förslag:

Ändring i planen. Det aktuella området tas bort som LIS-område, då det berör ett grundvattenmagasin.

11 Påpekar att vissa LIS områden kan vara speciellt känsliga för exploatering. Områdena Svaningen, Lidsjöberg samt västra änden av Flåsjön nämns som sådana områden.

Förslag:

Ingen ändring. Ställningstagandena under avsnittet rennäring beskriver tydligt handhavande vid eventuella exploateringar som kan beröra rennäringens intressen.

20 Påpekar att delar av utpekade LIS områden berörs av kända fornlämningar och att dessa områden inte bör pekas ut som LIS områden.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen är medveten om att vissa LIS områden berörs av fornlämningar, och även av andra skyddsvärda miljöer/arter. Att peka ut LIS områden och utesluta dessa miljöer i kartbilden skulle skapa en fragmentering, som skulle bli svår att hantera. Dessutom tillkommer ständigt nya skyddsvärda platser. Vid prövning av strandskyddsdispens, med LIS som särskilt skäl, görs alltid en översyn av fornlämningar, naturvärden, värden för allmänheten, skyddsvärda arter på platsen och så vidare, på samma vis som vid handläggning av andra strandskyddsärenden. Vid påverkan på området beviljas inte dispens, alternativt att en bedömning av hur man kan undvika påverkan görs tillsammans med länsstyrelsen.

Miljö kvalitetsnormer

7

7 Delar inte kommunens uppfattning, att det inte går att använda miljö kvalitetsnormerna för vatten som underlag i arbetet med översiktsplan, detaljplaner eller beslut enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. 7 vill därför att kommunen kompletterar detta avsnitt och visar

sin syn på hur samtliga vattenförekomsternas ekologiska och kemiska miljö kvalitetsnormer ska följas.

Förslag:

Ändring i planen. Avsnittet skrivs om för att tydliggöra kommunens syn på hur vattenförekomsternas ekologiska och kemiska miljö kvalitetsnormer ska följas.

7 Påtalar att hantering av förorenad mark är en viktig fråga vad gäller miljö kvalitetsnormerna för vatten. 7 vill att det genomförs undersökningar av olika miljögifter i aktuella vattenförekomster vid upprättande av detaljplaner och/eller större exploateringar.

Förslag:

Ändring i planen. Nytt ställningstagande under "Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten". "Vid upprättande av detaljplan, eller vid större exploatering, ska områdets eventuella vattenförekomster provas för relevanta miljögifter, i enlighet med kommunens handläggarrutiner, för att kunna bedöma planens/exploateringens påverkan att uppnå miljö kvalitetsnormerna".

Försvarsmaktens intresse

7

7 Påtalar att delar av utpekade områden för storskalig vindkraft omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del. De aktuella områdena omfattas av sekretess.

Förslag:

Ingen ändring. Då områdena är under sekretess kan inte kommunen redovisa dem i planen. Försvarsmakten har möjlighet att motsätta sig eller ha synpunkter på utformningen av projekten i de utpekade områdena vid tillståndsprövningen.

7 Skriver att kommunen till en mindre del omfattas av påverkansområde för väderradar, vilket bör redovisas i kartan.

Förslag:

Ändring i planen. Påverkansområde för väderradar läggs in som skikt i kartan.

Konsekvensbeskrivning

7, 13

7 Anser att planens strategiska miljöbedömning presenteras på ett mycket tydligt och välstrukturerat sätt, 7 välkomnar särskilt att motstående intressen identifieras och beskrivs

för varje avsnitt, samt den tydliga kopplingen till Agenda 2030. 7 bedömer vidare att miljöbedömningens tre fokusområden, storskalig vindkraft, nya industrietableringar och LIS-utpekanden är en rimlig utgångspunkt för miljöbedömningen. 7 är vidare positiv till att det tydligt framgår vilka områden som valts bort och varför.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Anser att miljöbedömningen bör fördjupas, vad avser de faktiska konsekvenserna och effekterna för miljön som kommer av kommunens utpekanden, samt med förslag på riktlinjer och eventuella försiktighetsåtgärder som kan mildra och minska miljöpåverkan för respektive utpekanden.

Förslag:

Delvis ändring i planen. Områdena för storskalig vindkraft är i dagsläget samtliga tillståndsgivna och flertalet även redan byggda. Effekter av dess påverkan och försiktighetsåtgärder finns beskrivna i respektive tillstånd. Kommunen ser det svårt att utröna industriområdenas påverkan, då vi ännu inte känner till vilka eventuella verksamheter som är aktuella för de olika områdena. I planen förs det in riktlinjer för försiktighetsåtgärder vid etableringar i industriområdena. Vad gäller de nya utpekade LIS-områdena är det endast fyra områden som är aktuella – Bonäset, Görvikssjön, Kyrktåsjö och Ottsjön – för nya utpekande i planen. Området i Rossön tas bort efter länsstyrelsens synpunkter om att området berör en grundvattentäkt. Vid eventuell dispensgivning i något av områdena följer kommunen naturligtvis de handläggningsrutiner som finns avseende strandskyddsdispens, varvid vi ser riktlinjer och försiktighetsåtgärder, upprättade i översiktsplanen, som överflödiga.

7 Påtalar att flera av de utpekade industriområdena berörs av strandskydd och riksintresseutpekanden vilket bör framgå av den strategiska miljöbedömningen.

Förslag:

Ändring i planen. I den strategiska miljöbedömningen förs det in, för respektive utpekade industriområde, att de berörs av; Gäddede riksintresse för rörligt friluftsliv, Strömsund/Ulriksfors strandskydd i form av ett dike 50 meter norr om området, Strömsund norra strandskydd i form av ett dike, Hoting strandskydd i form av ett dike, Rossön strandskydd i form av sjö, Hammerdal syd strandskydd i form av ett dike och Hammerdal norr strandskydd i form av en mindre tjärn 40 meter väster om området.

7 Föreslår vidare att miljöbedömningen kompletteras med förslag på fortsatta utredningar och eventuella försiktighetsåtgärder som behöver företas med anledning av de motstående intressen och skyddsbestämmelser som beskrivs.

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen för in förslag på utredningar och eventuella försiktighetsåtgärder som behöver företas, med anledning av de motstående intressen och skyddsbestämmelser som beskrivs i miljöbedömningen. Nytt ställningstagande under avsnittet "Sammanhållen bebyggelse". " Den strategiska miljöbedömningens föreslagna utredningar och försiktighetsåtgärder för industriområden ska beaktas".

7 Ser vidare en fördel i att flytta beskrivningen av de föreslagna industriområdena från den strategiska miljöbedömningen till själva planen.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen ser en layoutmässig fördel i att beskrivningarna ligger i konsekvensbeskrivningen i stället för i själva plandokumentet. MKB är en tydlig del av planen och bör därför också läsas tillsammans med den.

7 Tycker att det beskrivna nollalternativet bör kompletteras med en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling, i de utpekade industriområdena, om planen inte genomförs.

Förslag:

Ingen ändring. Kommunen kan inte se värdet i att försöka beskriva en "sannolik utveckling" av ett område som inte påverkas av någon aktivitet. Med planens tidshorisont, cirka 20 år, är troligtvis förändringarna av miljöförhållandena i de nämnda områdena ringa.

7 Saknar en specifik bedömning av den påverkan som kommunens utpekanden av storskalig vindkraft kan antas medföra för miljön, samt förslag på försiktighetsåtgärder som kan presenteras som ställningstaganden i planen.

Förslag:

Ingen ändring. Områdena för storskalig vindkraft är i dagsläget samtliga tillståndsgivna och flertalet även redan byggda. Effekter av dess påverkan och försiktighetsåtgärder finns beskrivna i respektive tillstånd.

7 Anser att det saknas en redogörelse över motiven att vissa områden, för storskalig vindkraft, inte längre pekats ut, samt vilka effekterna blir genom ett tydligt beskrivet nollalternativ.

Ingen ändring. Kommunen ser de beskrivningar som finns under avsnittet "Vindkraft" samt i den strategiska miljöbedömningen som tillräckliga och anser inte att det behövs någon ytterligare beskrivning.

7 Förstår inte kommunens referens till "ändring i lagstiftningen".

Förslag:

Ändring i planen. Kommunen förtydligar skrivningen om "ändring i lagstiftningen".

7 Anser att det är positivt att miljöbedömningen tydligt redogör för gällande miljökvalitetsnormer och andra skyddsbestämmelser som berör de utpekade LIS-områdena.

Förslag:

Föranleder ingen ändring i planen.

7 Saknar förslag på riktlinjer eller andra försiktighetsprinciper som kan behöva utredas närmare i kommande dispens-, detaljplan-, eller bygglovsprövningar inom områdena.

Förslag:

Ingen ändring. Dispensgivning enligt strandskyddslagstiftningen, upprättande av detaljplan samt bygglovsprövning är samtliga lagstyrda och det finns handläggningsrutiner för dessa. Kommunen ser inget värde i att föra in dessa rutiner i miljöbedömningen av vår översiktsplan. Vi ser även att rutiner och lagstiftning regelbundet ändras, varvid en inskrivning i planen skulle kunna bli förvirrande.

13 Kräver att kommunen redovisar hur kommunen arbetar för att uppnå miljömålet "Levande skogar" i den strategiska miljöbedömningen.

Förslag:

Ingen ändring. Översiktsplanens strategiska miljöbedömning beskriver översiktligt hur planen förhåller sig till de olika miljömålen. Kommunen anser att denna beskrivning uppfyller det syfte en översiktsplan ska ha, vad avser beskrivning av miljömål, och delar därmed inte 13 krav.

Planförslag till Översiktsplan Strömsunds kommun

<u>Inledning</u>	4
<u>Strömsunds kommun</u>	4
<u>En ny översiktsplan</u>	4
<u>Översiktsplanens syfte och innehåll</u>	5
<u>Översiktsplanens funktion</u>	5
<u>Ansvar</u>	6
<u>Rättslig verkan</u>	6
<u>Översiktsplanprocessen</u>	6
<u>Fördjupningar av översiktsplanen</u>	7
<u>Utvecklingsinriktning</u>	7
<u>Vision 2040</u>	8
<u>Aktiviteter för att nå vision 2040</u>	12
<u>Utvecklingsfrågor</u>	14
<u>Människor, näringsliv och miljö</u>	19
<u>Befolkning</u>	19
<u>Utbildning och kompetensförsörjning</u>	27
<u>Näringsliv</u>	29
<u>Besöksnäring</u>	30
<u>Tillgänglighet</u>	33
<u>Regionala och mellankommunala frågor</u>	34
<u>Miljö- och riskfaktorer</u>	36
<u>Mark och vattenanvändning</u>	55
<u>Kommunikationer</u>	55
<u>Person- och godstransporter</u>	60
<u>Snöskoter</u>	62
<u>Teknisk försörjning</u>	63
<u>Bebyggelseområden</u>	74
<u>Sammanhållen bebyggelse</u>	75
<u>Bebyggelse i landsbygd</u>	81

Areella näringar	86
Områden för produktion	99
Riksintressen, LIS och andra värden	108
Riksintressen	108
Naturvård	112
Kulturmiljö	114
Friluftsliv	118
Stora opåverkade områden	119
Obrutet fjäll	119
Bostadsnära natur	120
Strandskydd	121
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS	123
Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten	127
Försvarsmaktens intresse	130
Bilagor	131
Bilaga 1 – Arbetsgång	131
Bilaga 2 – Riksintresse för vetenskaplig naturvård	133
Bilaga 3 – Natura 2000-områden	141
Bilaga 4 – LIS-områden	144
Bilaga 5 – Områdesbeskrivningar utpekade vindkraftsområden	150
Bilaga 6 – Strategisk miljöbedömning av översiktsplan	152

Inledning

Strömsunds kommun

Strömsunds kommun ligger i Jämtlands län och är landets till ytan sjätte största kommun, med en yta på 11 780 kvadratkilometer, varav 1 315 kvadratkilometer vatten.

Kommunen bildades 1974 genom sammanläggning av kommunerna Ström, Frostviken, Hammerdal och Fjällsjö.

Den till arealen stora kommunen har flera olika naturtyper. Längst i nordväst, med gräns mot Norge, finns storslagen fjällnatur. Fjällen är relativt låga med få toppar över 1 200 meter. Fjällnaturen övergår i förfjällsterräng med delvis sjöfyllda nordväst–sydostliga dalar. Genom Ströms Vattudals 16 mil långsträckta sjösystem rinner Faxälven vidare mot sydost. Vidsträckta slättområden i form av skog- och myrmarker finns mellan fjällkedjan och urbergets skogsklädda bergskullterräng längst i öster. Framför allt i kommunens södra del finns näringsrik, odlingsbar jord.

De geografiska förhållandena har resulterat i att ängs- och myrmarkerna är mycket artrika på många ställen. Här finns en av världens tätaste brunbjörnspopulationer, men även djur som älg, lodjur, järv och kungsörn finns i rika bestånd.

Den förhållandevis orörda naturen gör att kommunen har ett stort antal naturreservat och Natura 2000-områden. Även riksintressen för såväl rennäring som friluftsliv och naturvård upptar stora delar av arealen.

I kommunen bor totalt 11 492 invånare, 5 527 kvinnor och 5 965 män (1 november 2021), det innebär endast en invånare per kvadratkilometer. Cirka 60 procent bor i tätorter, det finns därför stora obebodda områden i kommunen.

Centralorten, Strömsund (drygt 3 700 invånare) ligger vid Ströms Vattudal. Andra större tätorter är Hammerdal (cirka 1 200 invånare), Hoting (cirka 700 invånare), Backe (drygt 500 invånare), Rossön (knappt 400 invånare) och Gäddede (cirka 350 invånare). Tio procent av befolkningen bor i små byar (50–200 invånare) och 30 procent i ännu glesare befolkade områden.

En ny översiktsplan

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014 och har aktualitetprövats under förra mandatperioden. Nu har såväl länsstyrelsen som kommunen bedömt att det finns delar av planen som behöver uppdateras eller förnyas. Under de sju år som gått sedan översiktsplanen antogs har förändringar skett i till exempel lagstiftningar,

riksintresseområden och miljö- och säkerhet. Planen ska skapa beredskap inför kommunens framtida utveckling och kunna hantera de idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp. I den nya planen kommer kartunderlaget att presenteras digitalt.

Kartorna finns att hitta på kommunens webbplats. I kartorna väljer du själv vilken information du vill ta del av genom att klicka fram olika lager. Du kan visa flera lager samtidigt.

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Översiktsplanens syfte och innehåll

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen, PBL, (2010:900) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Planen ska både vara ett strategiskt och ett vägledande dokument. Syftet med översiktsplanen är att redovisa kommunens ställningstagande för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den fysiska miljön ska utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen visar vilka allmänna intressen som kommunen senare kommer att väga mot enskilda intressen, när man tar fram detaljplaner, områdesbestämmelser, eller tar ställning i ett lovärende. Likaså ska det framgå vilken användning kommunen prioriterar vid avvägning mellan olika allmänna intressen. I översiktsplanen redovisas de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas i planeringen, samt hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer. Klimatförändringen medför att de klimatrelaterade riskerna har ett utrymme i planen. Dessutom redovisas hur kommunen i planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program för en hållbar utveckling. Planen ska tydliggöra hur den byggda miljön i kommunen ska utvecklas och bevaras. Avslutningsvis ska planens konsekvenser gå att utläsa i en konsekvensbeskrivning.

Översiktsplanens funktion

Översiktsplanen har flera funktioner både teoretiskt och praktiskt. På en övergripande nivå är planen och planprocessen ett verktyg för att främja demokrati och medborgarinflytande. Intentionerna är att skapa medvetenhet om de processer som har betydelse för samhällsutvecklingen och ge invånarna möjlighet att påverka kommunens framtid.

Den fysiska miljön spelar en stor roll för hur människor lever sina liv. Därför är det viktigt att de ges utrymme till att vara med och påverka närmiljön och tycka till om kommunens framtid. Översiktsplanen har en viktig funktion genom att formulera och redovisa gemensamma visioner och övergripande mål för hur kommunen avser att utvecklas på lång sikt. Mer konkreta användningsområden för planen är att skapa beredskap för framtida förändringar samt att säkerställa olika typer av bevarandevärden inom kommunen.

Ansvar

I Sverige är det kommunerna som ansvarar för den fysiska planeringen genom det så kallade kommunala planmonopolet. Det innebär att kommunen har självständig rätt att bestämma över hur marken och vattnet ska användas i den egna kommunen och avgör därmed om, när och för vilka ändamål planering ska ske. Planmonopolet ger kommunen möjligheter att styra samhällsutvecklingen samtidigt som det ger skyldigheter att göra avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen samt att ta ansvar för kvaliteten i bebyggelse och miljö.

Arbetet med översiktsplanen sköts av kommunens planeringsansvariga på uppdrag av kommunfullmäktige. Minst en gång under varje mandatperiod ska fullmäktige ta ställning till översiktsplanen enligt 3 kap. PBL.

Rättslig verkan

Översiktsplanens innehåll och förfarande regleras i PBL samt i miljöbalken. Själva planen är inte juridiskt bindande men ger betydelsefull vägledning gällande mark- och vattenanvändningen och ligger till grund för kommunens och andra myndigheters beslut. Dessutom är den ett viktigt underlag för andra rättsverkande planer, som detaljplaner och områdesbestämmelser, samt i vissa fall för bygglovsprövning och annan tillståndsgivning.

Eftersom en översiktsplan inte är juridiskt bindande, utan snarare en politisk viljeinriktning, kan innehållet inte överklagas. För den som vill påverka planens innehåll gäller det därför att utnyttja de möjligheter till inflytande som ges under planprocessen.

Översiktsplanprocessen

Processen ska präglas av öppenhet och insyn. Det ska finnas möjlighet för myndigheter, invånare i kommunen och andra berörda att lämna synpunkter under arbetets gång.

Översiktsplanprocessen kan delas in i olika skeden:

Programskedet

Inledningsvis upprättar de medarbetare som arbetar med översiktsplanen ett program som beskriver de ämnen och frågor som bör tas upp i planen. Innehållet kan revideras eller kompletteras efter diskussioner mellan kommunens politiker, tjänstepersoner och invånare. Programarbetet mynnar sedan ut i ett planförslag som utgör den första versionen av den nya översiktsplanen. Detta har genomförts under 2021 i Strömsunds kommun.

Samrådsskedet

När ett förslag till översiktsplan har tagits fram ska samråd ske. Syftet är att kommunen ska presentera planförslaget och dess motiv och innebörd, samt inhämta synpunkter gällande planen. Alla berörda myndigheter, organisationer, grannkommuner, intresseföreningar och allmänheten får möjlighet att ta del av planhandlingarna genom utskick eller via kommunens webbplats. Kommunen sammanställer och kommenterar sedan de synpunkter som kommit in i en så kallad samrådsredogörelse.

Granskningsskedet

Det reviderade översiktsplanförslaget ställs sedan ut för offentlig granskning under minst två månaders tid. Då kan alla intresserade titta på förslaget och tycka till om det. Länsstyrelsens (statens) synpunkter framförs i ett granskningsyttrande.

Antagande

Efter fler eventuella omarbetningar kan kommunfullmäktige anta planen.

Fördjupningar av översiktsplanen

Översiktsplanen ska utformas så att den ger tydlig vägledning och information till kommuninvånare, myndigheter och enskilda. Om det krävs en ökad detaljeringsgrad kan fördjupningar av översiktsplanen göras antingen för en del av kommunen eller för ett tematiskt område. Fördjupningarna baseras på översiktsplanen och dess intentioner, men innehåller mer information och blir mer detaljerade.

Utvecklingsinriktning

De mål och utvecklingsperspektiv som beskrivs i detta avsnitt, tillsammans med den utarbetade visionen för kommunens utveckling, är en gemensam grund för all planering i kommunen. Detta utgör således en utgångspunkt för de prioriteringar och de överväganden som görs i översiktsplanen.

Översiktsplanen ska:

- Vara ett tydlig, konkret och realistiskt styrdokument för framtida planering.
- Vara en del av kommunens utvecklingsstrategi.
- Utformas så att den stödjer näringsliv och sysselsättning och medger förändringar i näringslivets utveckling.
- Leda till en långsiktig och god hushållning med naturresurserna.
- Utforma en robust service och Ortsstruktur som tål såväl tillväxt som tillbakagång i befolkningsutvecklingen.

Vision 2040

I Strömsunds kommun har vi det du behöver. Vi är en kommun för alla att bo och leva, utvecklas och verka i, med goda förutsättningar för företagsamhet i en fin miljö. Vi arbetar för nytänkande och långsiktig hållbarhet.

Alla, som är eller vill bli, kommuninvånare har förutsättningar att skapa ett gott och tryggt liv nära naturen, med goda kommunikationer och möjligheter till meningsfulla aktiviteter och upplevelser, samt sysselsättning på en bred arbetsmarknad.

Kommunens viktigaste ansvar är att erbjuda och utveckla goda livsbetingelser som god boendemiljö, god utbildning, trygghet och omsorg. Kommunen ska driva sina kärnverksamheter effektivt och till belåtenhet, samt arbeta med att utveckla goda förutsättningar för näringslivet.

Kommunen ska vara en viktig del i Norrlands inland med goda möjligheter för utbildning, kompetensutveckling och turism. Vi är attraktiva att besöka.

Vår befolkning

Vi ser alla människor som en viktig resurs. Efter goda och trygga uppväxtår i vår kommun blir barnen stimulerade till utbildning, för att sedan som vuxna bosätta sig i vår kommun. Befolkningsutvecklingen ska vara positiv och kommunen ska ha ett inflyttningsöverskott. Samtidigt är det viktigt att kommunen har en god framförhållning och skapar strategier för en eventuellt krympande befolkning.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är kanske den nu starkaste drivkraften för samhällsomställning. I takt med att samhället förändras kommer vi att vara tvungna att anpassa oss till de förutsättningar som ges i vår närmiljö. Kommunen är rik på resurser, skog, jord, vatten och vind. Dessa kan, om de används på rätt sätt, skapa goda förutsättningar för att bo och leva i vår kommun under lång tid framöver. Digitaliseringen öppnar upp för nya verksamheter och arbetssätt, vilket även det kan vara en framgångsfaktor för kommunen.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Strömsunds kommun ska vara en kommun där människor oavsett etnicitet, ålder, sexualitet eller funktion upplever att de har goda möjligheter att bo och arbeta och att de på lika villkor får ta del av våra gemensamma resurser.

Jämställdhet

Jämställdhet är en av de fundamentala värdegrunderna som all kommunal verksamhet och planering vilar på. Jämställdhetsfrågor bör i översiktsplaneringen behandlas på liknande sätt som hållbarhet, miljömål, säkerhet och andra frågor som ingår i flera olika områden.

Strömsunds kommun arbetar för att förverkliga ”Deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå” och dess sex principer om jämställdhet. Deklarationen är framtagen av Europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, CEMR, och kommunen undertecknade den efter beslut i kommunfullmäktige 2006.

Integration och mångfald

Ett rättvist samhälle där alla blir sedda och bekräftade och där alla kan ta ansvar för sin egen försörjning och utveckling, är den bästa förutsättningen för att det goda samhället ska kunna växa och få en bra ekonomisk tillväxt. Det är samtidigt svårt för odemokratiska krafter och extrema yttringar att slå rot i ett sådant samhälle, som kännetecknas av öppenhet och tolerans. Förhoppningen är att arbetet med översiktsplaneringen ska vara en del i detta goda samhällsbyggande.

Barn och unga

Barn och unga är viktiga. Det är de som ska ta över och fortsätta att utveckla kommunen. Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag och visionen är att fortsätta öka barns och ungdomars delaktighet i många olika frågor. Det handlar om allt från utbildning och fritidsverksamhet till hur vi planerar våra utemiljöer.

Minoritetsfrågor

Som samisk förvaltningskommun ska Strömsunds kommun bland annat skydda och främja samers språk och kultur. Det innebär också att kommunen ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Kommunen ska så långt det är möjligt även fortsättningsvis samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor och ska utforma sin verksamhet så att dialog kan föras med företrädare för de nationella minoriteterna.

Trygghet och hälsa

I kommunens Folkhälsoprogram för 2021–2025 finns flera inriktningsmål som syftar till att skapa trygghet och främja hälsosamma miljöer. Den fysiska planeringen har här en viktig roll för att till exempel skapa trygga och säkra skolmiljöer, eller planera för bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö så att den upplevs som trygg och säker. Vid framtagande av översiktsplanen från 2014 fick ungdomar bland annat peka ut områden i sina boendeområden som de upplevde otrygga. Några av dessa områden är åtgärdade, med till exempel belysning, klippning av buskar och annat som ska göra att det uppfattas tryggt. Planeringen kan också bidra till att utemiljöerna

lockar till och underlättar fysisk aktivitet i vardagen. Det är viktigt i alla åldrar för fysiskt och psykiskt välbefinnande.

Kompetensförsörjning

För att trygga en framtida kompetensförsörjning är det viktigt att kommunen arbetar aktivt och strategiskt med kompetensförsörjning, samt försöker tillvarata allas kompetens. Målet är att få en väl fungerande kompetensförsörjning inom både den privata och den offentliga sektorn. Att företag får tillgång till den kompetens som behövs, men också att ungdomar och vuxna utbildar sig inom områden där det finns arbeten i framtiden, är viktiga, strategiska frågor. En god kompetensförsörjning skapar utveckling och tillväxt i kommunen.

Ekonomisk och ekologisk hållbarhet

Miljöbalken är den centrala miljölagen i Sverige vilken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 olika områden. Avsikten med miljömålen är att vår natur- och kulturmiljö ska bevaras i sådant tillstånd att utvecklingen blir miljömässigt hållbar och att miljöarbetet blir effektivt.

Miljö kvalitetsmålen syftar till att:

- Främja människors hälsa.
- Värna den biologiska mångfalden och naturmiljön.
- Ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena.
- Bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga.
- Trygga en god hushållning med naturresurserna.

Förutom att ha de nationella miljö kvalitetsmålen till stöd i miljöarbetet antog kommunen år 2012 en lokal miljöpolicy. Kommunen har även en energi- och klimatstrategi, antagen 2013. Energi- och klimatstrategins målsättning är att minska utsläppen av växthusgaser, minska elförbrukningen samt att genomföra information.

Cirkulär ekonomi

Kommunen ska eftersträva att i möjligaste mån använda sig av en cirkulär ekonomi. Då utnyttjar vi det som man tillverkat så länge det går och hushållar med naturens resurser. När sakerna en dag är förbrukade återanvänds och återvinns de så mycket som möjligt om och om igen. Kretsloppet skapar därmed en mindre belastning på våra naturresurser. Att reparera, laga och återvinna skapar även nya arbetstillfällen. Tyvärr är det inte alla materialströmmar som kan bli cirkulära. Fossila bränslen, material som är inbyggda i infrastruktur och biomassa som blir föda, är exempel på sådant där det är svårt att skapa ett cirkulärt flöde.

Näringslivsutveckling

Ett välmående och konkurrenskraftigt näringsliv är den bas som skapar tillväxt och arbeten i kommunen. Vår industri med lokala underleverantörer och en växande tjänste- och servicesektor är av vital betydelse för kommunens utveckling. Härtill utgör företag, som bygger på förnyelsebara råvaror och förnybar energi, samt **besöksnäringen** viktiga tillväxtområden.

I kommunen kan företag utvecklas och nya etableras. I Strömsunds kommun skapar många företag tillsammans ett rikt och småskaligt näringsliv. I vårt näringsliv ska det finnas vilja till utveckling, samverkan, kraft till förändring och framtidstro. Framtiden kommer att skapa nya möjligheter och utmaningar och det är viktigt att kommunen tillsammans med företagen arbetar med grön omställning för att bidra till att minska människans påverkan på klimatet och miljön. Ett tidigt arbete med grön omställning kan skapa långsiktig konkurrenskraft och tillväxt för både företag och kommun.

Digitalisering och kommunikationer

Den digitala infrastrukturen byggs alljämt ut och utvecklas i snabb takt. Distansoberoende teknik skapar förutsättningar för en platsberoende arbetsmarknad. Förutsättningarna för att leva och bo i kommunen ökar därför i framtiden, även om man inte har sin arbetsplats här. Detta skapar möjligheter till attraktivt boende och hög livskvalitet. Trots den digitala tekniken är det viktigt att vidmakthålla, och förbättra, kommunikationer till och från kommunen. För att det i kommunen ska finnas en god offentlig och kommersiell service är ofta kommunikationer av stor betydelse. Näringslivets produkter och råvaror måste också kunna transporteras till och från kommunen i en väl fungerande infrastruktur.

Aktiviteter för att nå vision 2040

För att nå vision 2040 krävs en mängd aktiviteter inom flera olika områden. Nedan finns exempel på betydelsefulla områden med koppling till visionen.

Utbildning och kompetensutveckling

Vi måste tillgodose våra invånares behov av barnomsorg, utbildning och kompetensutveckling genom hela livet. Vi ska dessutom genom ett nära samarbete med olika aktörer bidra till att såväl privat som offentlig arbetsmarknad får tillgång till den kompetens som behövs.

Kommunen ska prioritera att:

- Skapa bra samarbete med det lokala näringslivet.
- Skapa god, ändamålsenlig barnomsorg.
- Skapa goda utbildningsmöjligheter på alla nivåer.
- Säkerställa framtida rekryteringsbehov.

- Verka för platsberoende utbildningsmöjligheter.

Vård, omsorg, trygghet och säkerhet

Strömsund ska vara en trygg och attraktiv kommun att bo, leva och vistas i. Vi vill att kommunen blir än mer intressant som inflyttningsort för människor och som etableringsort för företag. Vi når dit genom att erbjuda en god uppväxtmiljö, bra skola, trygg äldreomsorg och sjukvård, tillgång till attraktiva och trygga boenden och service, ett rikt kultur- och fritidsutbud, bra kommunikationer och en god miljö. Vi sätter barnens bästa främst. Alla, oavsett eventuell funktionsvariation, ska få den omsorg de behöver.

Kommunen ska prioritera att:

- Säkerställa vård och omsorg med god kvalitet för boende i kommunen.
- Säkerställa framtida rekryteringsbehov.
- Skapa trygga och säkra bostadsområden, centrumområden, skolmiljöer, parker och andra allmänna utemiljöer i den fysiska planeringen.

Infrastruktur och kommunikationer

Inom ramen för den kommunala kompetensen ska vi verka för en god lokal och regional infrastruktur. Det innebär att tjänsterna i våra samhällsviktiga verksamheter, till exempel inom vägar, gator, vatten- och avloppsnät, digital infrastruktur och renhållning, ska hålla en god kvalitet och vara kostnadseffektiva.

Kommunen ska aktivt verka för att behålla och förbättra befintliga kommunikationer såsom flyg, buss, tåg, vägnät, mobiltelefoni och bredband. Att resa med kollektivtrafik ska vara ett bra alternativ till egen bil.

Genom en snabb, korrekt och genomtänkt planering, handläggning och tillsyn skapar vi goda förutsättningar för dem som vill bygga permanentboende, fritidshus eller företagsverksamhet.

Kommunen ska prioritera att:

- Aktivt arbeta för utbyggnad av den digitala infrastrukturen i kommunen.
- Aktivt arbeta för en upprustning/utveckling av Inlandsbanan och tvärbanan Hoting - Forsmo.
- Aktivt arbeta för en infrastruktur för laddning av elfordon, samt en ökad tillgång till tankställen för förnyelsebara drivmedel.

Näringsliv och arbetsmarknad

Genom olika kanaler arbetar vi för att underlätta företagsetableringar. Genom en nära samverkan med näringslivet har vi klart för oss vilka behov kommunen kan bidra till att tillgodose. Kommunen ska i möjligaste mån stötta företagen i den gröna omställningen.

Politiska aktiviteter ska bidra till utveckling av befintliga och nya branscher inom kommunen.

Kommunen ska prioritera att:

- Utveckla samverkan med näringslivet och vara en aktiv part i den regionala utvecklingen
- Skapa platsoberoende möjligheter för arbete
- Verka för grön omställning.

Leva, bo och vistas

Genom att erbjuda god kommunal service, bra kommunikationer, en bred arbetsmarknad, utveckling av besöksmål och verka för goda samhällstjänster i övrigt blir Strömsunds kommun ett ställe där man kan trivas och lyckas. Ett ställe människor vill flytta till, bo kvar på och besöka.

För våra invånare och besökare ska det finnas en god livsmiljö och möjligheter till upplevelser, kultur och en meningsfull fritid genom livets alla skeden.

Kommunen ska prioritera att:

- Planera för trygga, attraktiva och tillgängliga boendeområden.
- Planera för god offentlig och kommersiell service.

Hållbarhet

Naturresurserna i kommunen ska användas på ett långsiktigt hållbart sätt. De areella näringarna i kommunen ska utvecklas för att kunna användas också i en framtid. Likväl ska områden med orörd natur finnas med i planeringen.

Lokal förädling och vidareutveckling av såväl varor som tjänster är av stor vikt.

Kommunen ska prioritera att:

- Verka för en ökad grad av självförsörjning av energi, varor och tjänster.
- Verka för ett långsiktigt förhållningssätt vid fördelning av naturresurser.
- Skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi.

Utvecklingsfrågor

I Strömsunds kommun finns det flera viktiga utvecklingsfrågor. I översiktsplaneringen har vi valt ut och diskuterat fyra prioriterade frågor. Dessa fyra är, näringsliv, hållbar utveckling, infrastruktur samt befolkningsutveckling.

På många sätt går dessa frågor in i varandra och är därför också beroende av varandra. I översiktsplanen behandlas frågorna dock var för sig. Dessutom är frågorna inte specifika utvecklingsfrågor bara för Strömsunds kommun, utan kan ses som en möjlighet till utveckling för regionen i stort.

Ställningstaganden i översiktsplanens olika avsnitt ska tillgodose att utvecklingsfrågorna får utrymme och genomslagskraft i de avseenden som översiktsplanen har möjlighet att påverka.

Näringsliv

Näringar

Kommunens tillgång till jord, skog, vatten och vind skapar goda förutsättningar för en hållbar, lokal produktion av råvaror, mat och energi. Många boende i kommunen är idag sysselsatta inom dessa verksamheter, eller i anslutning till dem. Samtidigt finns det bra förutsättningar för att utveckla nyttjandet och produktionen av dessa tillgångar ytterligare. Ska uppsatta miljö- och klimatmål kunna uppnås krävs en framtida ökning av närproducerade livsmedel och hållbart producerad energi. Framtidsbranscher som produktion av biogas och vätgas ökar kommunens konkurrenskraft och bidrar samtidigt till den gröna omställningen. I kommunens nuvarande jord- och skogsbruk finns det ett stort kunnande, maskiner och mark, för att förnya och utveckla dessa näringar för framtida mat- och energiproduktion som är hållbar och fossilfri. Arbetstillfällena inom branscherna skulle kunna bli betydligt fler, då skulle inflyttning och bosättning i kommunen kunna öka.

Industri

Kommunens industri är mångfacetterad och har stor utvecklingspotential. Närproducerade råvaror och lokal energi ger goda förutsättningar för att kunna anpassa produktionen till framtida miljö- och klimatkrav. Den gröna omställningen kan därför vara en viktig framgångsfaktor för vår lokala industri.

Upplevelser

Besöksnäringen i Strömsunds kommun har ökat under ett stort antal år och det finns idag många framgångsrika företag som arbetar med detta, såväl enmansföretag som företag med anställda, säsongsföretag som företag med verksamhet under hela året.

I kommunen finns en stor potential för att ytterligare utveckla och öka antal företag och arbeten inom näringen. Framför allt i Frostvikenområdet finns det goda möjligheter för varierande upplevelser. Här är stora områden avsatta för rörligt friluftsliv och naturvård.

Ledsystemet framför allt för skotertrafik är väl utbyggt. I Frostvikenområdet finns ett cirka 100 000 hektar stort regleringsområde, som ger möjligheter till hållbar skoterturism för såväl friåkning som ledåkning. Samtidigt är stora ytor avsatta som förbudsområden, där skotertrafik inte är tillåten. Många natur- och kultursevärdheter karaktäriserar också Frostviken. Området attraherar inte bara svenska besökare utan även många utländska, framför allt från Norge.

Samtidigt saknas en del verksamheter som är av vikt för att området ska utvecklas ytterligare. Ökade möjligheter till boende behövs, med olika standard (hotell till självhushåll). Det går att utveckla ett ökat aktivitetsutbud under framför allt sommarhalvåret, men även fler möjligheter till vinteraktiviteter. Ju fler upplevelseföretag som etablerar sig, desto fler besökare dras till området. Då ökar efterfrågan på såväl ytterligare aktiviteter som boendemöjligheter. Det syns redan hur efterfrågan på fritidshus i området ökar och aktiviteten på nybyggnationer är här störst inom kommunen. Detta beskrivs utförligare i kommunens Turismstrategi.

Kommunen ska:

- Verka för att Frostvikenområdet ges möjlighet att utveckla besöksnäringen, så att nya företag kan starta och befintliga företag kan utöka, genom att möjliggöra fler boendeplatser för besökare.
- Marknadsföra de stora kultur- och naturvärden som kommunen har framför allt i Frostvikenområdet, men även i andra kommundelar.
- Förbereda markområden för nya industrietableringar.
- Verka för att skogen fortsatt kan användas som råvarukälla, likväl som att värdefulla skogsområden bör skyddas.

Hållbar utveckling

Klimatförändringarna är ett av de största miljöproblem som mänskligheten globalt står inför. I Strömsunds kommun finns flera indikationer på förändringar i klimatet. Nämnas kan ökande medeltemperatur, mer oregelbunden nederbörd, större variationer i flöden och vattenstånd, värmeböljor, höjd trädgräns i fjällområdena och så vidare.

Det är viktigt att ta hänsyn till klimatförändringarna i den fysiska planeringen. Ännu viktigare är det att i planeringen sträva efter att försöka minska påverkan av de faktorer som ger upphov till det förändrade klimatet.

En avgörande orsak till många av förändringarna är växthuseffekten som ökar temperaturen på jorden. Det gör att bland annat nederbörd och vegetation förändras. En av de viktigaste faktorerna som ger upphov till växthuseffekten är atmosfärens ökade koldioxidhalt, som till största delen beror på förbränning av fossila bränslen. Ett sätt att minska den ökande koldioxidhalten är därför att minska användandet av fossila

bränslen. Det kan ske på många olika sätt. Till exempel genom att använda energikällor som ger små eller inga koldioxidutsläpp samt att minska och effektivisera transporter.

I Strömsunds kommun har det under många år producerats energi som inte påverkar växthuseffekten. Den utbyggda vattenkraften är stor inom kommunen och kommunen har varit föregångare i Sverige för att planera för storskalig vindkraftsproduktion.

Kommunens läge, såväl nationellt som internationellt, medför dock att transporter av personer och gods ofta blir långa och energikrävande. De bidrar även till utsläppen av koldioxid. För att lösa detta behövs en effektivisering av transportsystemen och samtidigt möjligheter till minskat resande och transporterande, till exempel genom distansarbete och ökad lokal produktion av varor och tjänster.

För att ytterligare minska användandet av fossila bränslen kan utveckling av såväl biogasproduktion som vätgasproduktion vara aktuellt i kommunen. Det finns stora områden i kommunen som är väl lämpade för produktion av biogasgrödor. Uppbyggnad av biogasanläggning/ar och utbyggnad av tankställen med mera skulle även kunna skapa en positiv utveckling och arbetstillfällen i kommunen. Planering för biogasframställning från insamlat matavfall i länet är långt framskridet. Att ta tillvara elprodukter från vattenkraften, genom lokal vätgasframställning, skulle kunna skapa nya arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter för koldioxidfria transporter.

Kommunen ska:

- Verka för att minimera användandet av fossila bränslen inom kommunen.
- Planera för utveckling av produktion och nyttjande av biogas och vätgas i kommunen.
- Verka för en effektivisering och minimering av transporter av såväl personer som gods.
- Verka för att en större del av de värden som skapas från kommunens naturresurser återförs till kommunen.

Infrastruktur

För att kommunen ska kunna få en fortsatt god utveckling vad gäller näringsliv, befolkning och besökande, är det av mycket stor vikt att utveckla och förbättra infrastrukturen i kommunen.

Möjligheter till en god digital infrastruktur i hela kommunen är mycket viktigt. Detta ger inte bara förutsättningar för en god samhällsservice, utan öppnar också möjligheter till en positiv näringslivsutveckling. Dessa faktorer ger i sin tur förutsättningar för att bosätta sig även i de mer gleset befolkade delarna av kommunen och kan därmed förhindra den ”centralisering” som vi idag kan se i kommunen.

Likaså är möjligheter för såväl person- som godstransporter av stor vikt för kommunens utveckling. I det framtida samhället kommer bland annat arbetspendling och internationell handel att öka. För detta krävs ett väl utbyggt transportsystem, med stråk för både gods- och persontransporter. Ska kommunen i framtiden ha möjlighet att konkurrera med mer storstadsnära områden måste tiden för transporter inom, till och från kommunen minska. Besöksnäringen i kommunen är även den mycket beroende av att persontransporter till och från kommunen kan ske på ett effektivt och bekvämt sätt. Kommunen kan se att en väl utbyggd järnväg, Inlandsbanan, ger stora möjligheter för gods- och persontransporter till och från kommunen. En lokal vätgasproduktion och vätgasdrivna transporter på Inlandsbanan skulle kunna minska utsläppen av växthusgaser från transportsektorn. I kombination med bra omlastningsstationer och ett väl utbyggt vägnät, med bra standard, öppnas nya marknader för kommunens företagare och boende.

I kommunen finns stora möjligheter för attraktiva boenden, såväl i tätorter som på landsbygden. Med över en kilometer strand per invånare bör goda möjligheter för strandnära boende ha en stor attraktionskraft och kunna öka inflyttningen till kommunen.

Kommunen ska:

- Verka för att hela kommunen ges möjlighet till robust telefoni och åtkomst till snabbt bredband.
- Arbeta för att Inlandsbanan rustas upp och används så att Norrlands inland får ett stråk med möjlighet till bra, miljövänliga transporter av både gods och personer. Det skapar möjlighet för näringsliv, besöksnäring och arbetsmarknad att anpassa sig till framtida krav och möjligheter.
- Verka för attraktiva boenden som ökar inflyttningen.

Befolkningsutveckling

Kommunens befolkning har länge varit krympande. För 50 år sedan hade kommunen 18 500 invånare, för att 30 år senare, år 2000, ha minskat till 14 000. Minskningen har under de senare åren avtagit och mellan år 2015 och 2021 har befolkningen varit relativt stabil, mellan 11 800 och 11 500 invånare. Då kommunen är stor till ytan och befolkningen spridd över i stort sett hela området är den minskande befolkningen en stor utmaning. Skolor, äldreboenden, kommunal service och infrastruktur ska fungera i alla kommunens delar. Ytterligare problem med hur befolkningens sammansättning i kommunen ser ut är den minskande andelen invånare i familjebildande ålder, samt det faktum att fler kvinnor än män flyttar från kommunen. Det är av stor vikt att boende stannar kvar i kommunen och att såväl födelsetal som inflyttning ökar. Trenden, att befolkningsminskningen har avtagit, upplevs därför som mycket positiv. Samtidigt är det viktigt att kommunen har en god framförhållning och skapar strategier för en krympande befolkning. Genom att aktivt arbeta för tillväxt i kommunen, kan trenden

vändas. Möjligheter för platsoberoende utbildning och arbete kan skapa nya möjligheter för att bosätta sig i kommunen. Detta skulle också kunna underlätta framtida kompetensförsörjning för alla yrkeskategorier. För de boende skapas livskvalitet och ett attraktivt boende.

Kommunen ska:

- Öka attraktionskraften för unga, så att fler väljer att utbilda sig i kommunen, och efter eventuell vidareutbildning, vill kunna bo och försörja sig här.
- Öka sin attraktionskraft för kvinnor, framför allt unga kvinnor.
- Öka attraktionskraften för inflyttning.
- Skapa bättre möjligheter för platsoberoende utbildning och arbete.
- Uppbära en skattekraft, via sin befolkning, tillräcklig för att upprätthålla en god vård, skola och omsorg.

Människor, näringsliv och miljö

Befolkning

Ställningstagande befolkning:

- För att fler ska vilja bo och leva i Strömsunds kommun behövs attraktiva boendemiljöer, tillgång till arbete och bra kommunikationer samt bra service och en god livsmiljö.
- Det är av stor vikt att återföra ”balansen” mellan andelen kvinnor och män, samt att antalet invånare, speciellt kvinnor, i åldern 20 till 39 år ökar.

Bakgrund befolkning

I Strömsunds kommun bor 11 492 invånare (1 november 2021). Under de sista tio åren har befolkningen minskat med ett medelvärde på 70 invånare per år, medan befolkningen år 2002 till 2010 minskade med cirka 150 personer per år. Trenden är emellertid att befolkningsminskningen planar ut. Mellan åren 2015 till 2021 har minskningen endast varit 36 personer per år.

Detta beror till största delen på att kommunen under flera år har haft ett negativt födelsenetto (antal döda är fler än antal födda). Det beror i sin tur på att kommunens befolkning är äldre i jämförelse med riket. Antalet invånare har även minskat på grund av att utflyttningen från kommunen varit större än inflyttningen under vissa år.

Från och med år 2010 kan man se att det sker en utplaning av befolkningsminskningen (diagram 1) detta beror framför allt på att födelsenettet börjar stiga (diagram 2), medan flyttnettet är relativt konstant (diagram 3).

Diagram 1

Diagram 2

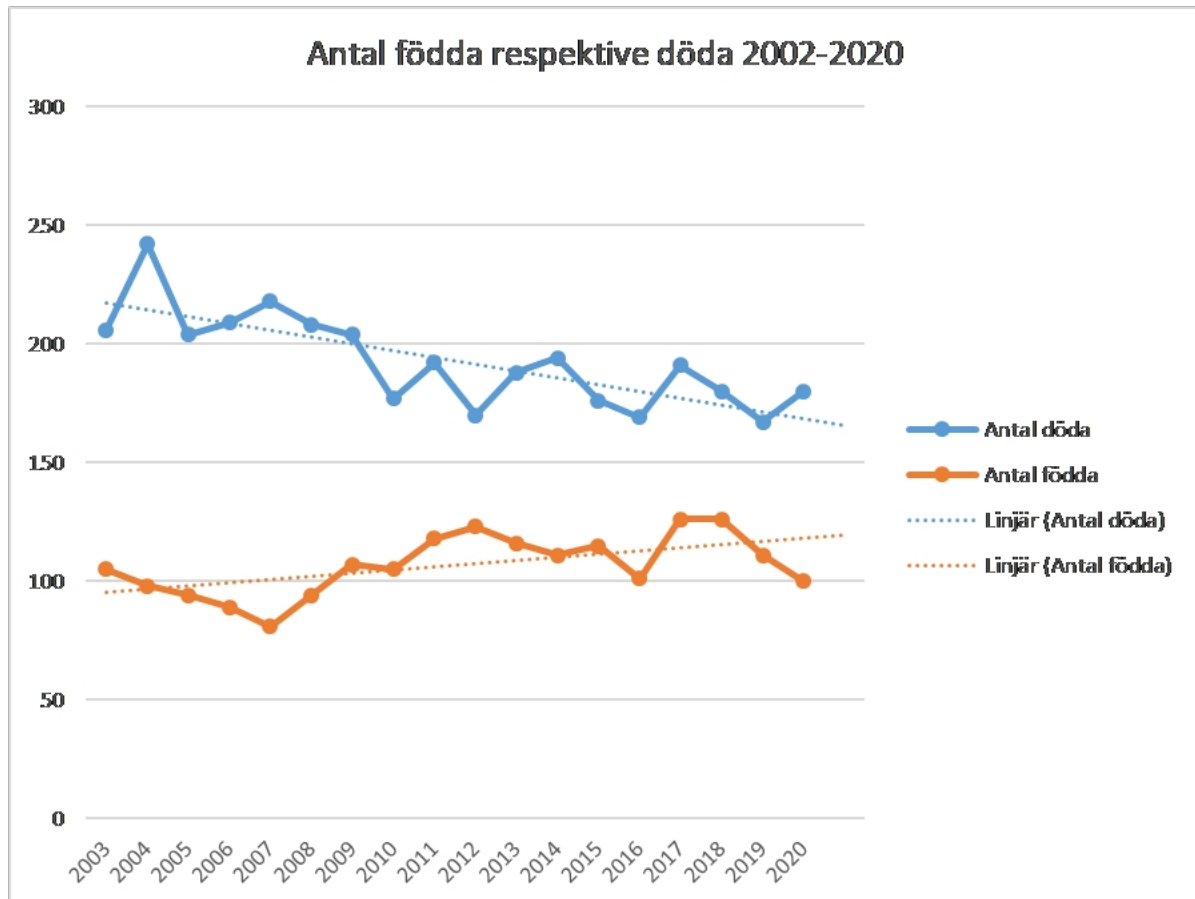
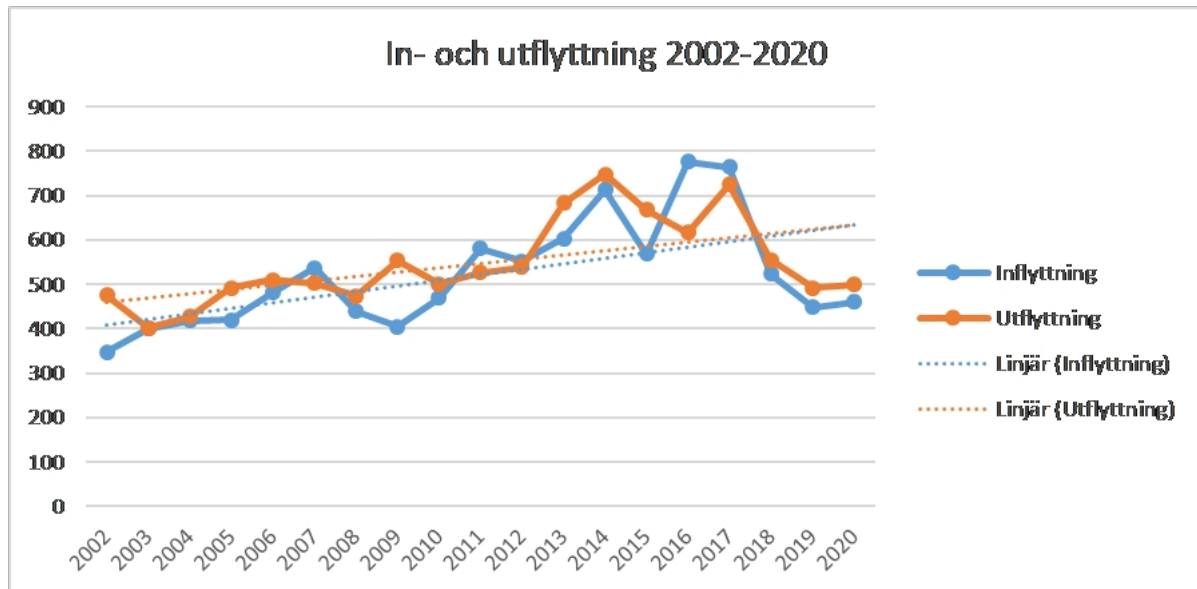

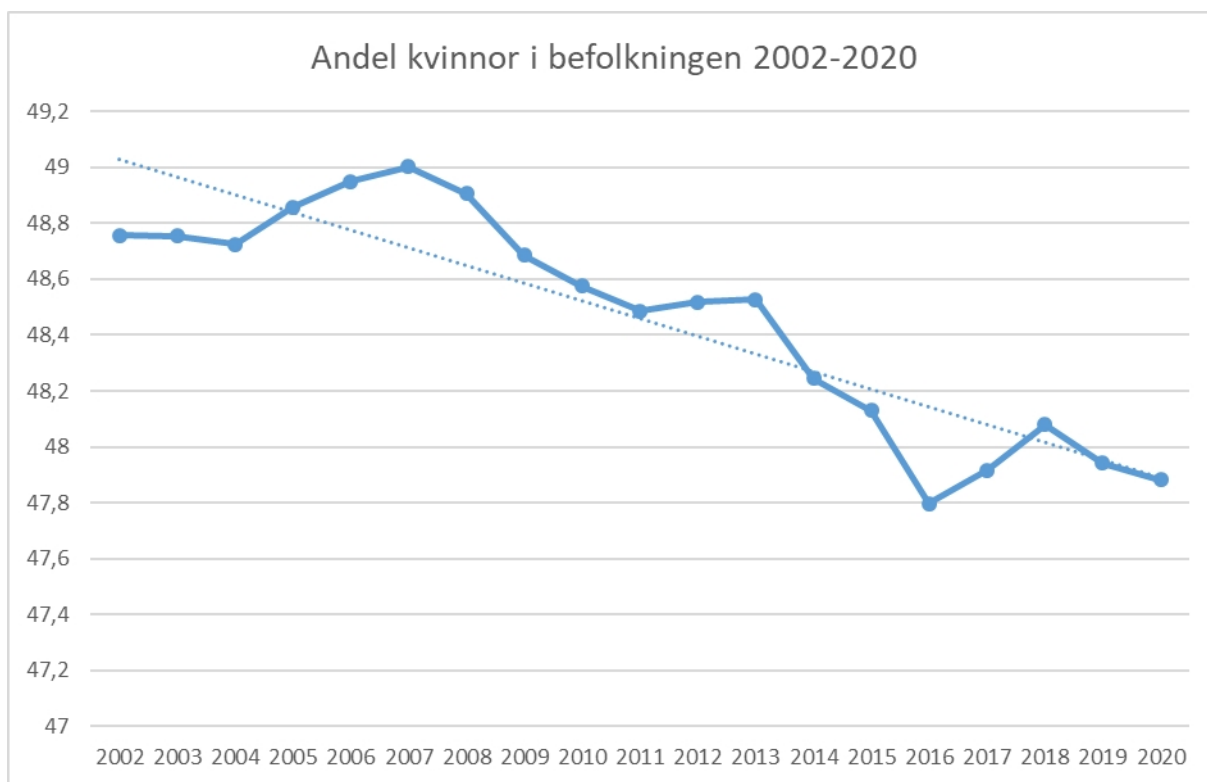
Diagram 3

Av kommunens invånare var 5 504 kvinnor (47,9 procent) och 5 991 män (52,1 procent) den 1 november 2020. Detta kan jämföras med fördelningen 49,7 procent kvinnor och 50,3 procent män i hela Sverige.

Ur diagram 4, som visar den procentuella andelen kvinnor i kommunens befolkning, kan man utläsa att andelen kvinnor minskat i förhållande till andelen män under åren 2002–2020.

Diagram 4

Ur diagram 5 kan man utläsa att det procentuella förhållandet mellan kvinnor och män skiljer sig väsentligt mellan kommunens olika församlingar. Alanäs, Bodum och Gåxsjö har mycket låga värden kvinnor/män (cirka 45 procent kvinnor), medan Fjällsjö och Ström har cirka 49 procent kvinnor bland sina invånare.

Diagram 5

Den tidigare beskrivna befolkningsminskningen i kommunen skiljer sig även åt mellan kommunens olika församlingar. Diagram 6 visar hur Hammerdals och Ströms församlingar har ett förhållandevis stabilt befolkningsunderlag, medan församlingar som till exempel Frostviken har minskat med nästan 7 procent under den senaste femårsperioden.

Diagram 6

Andelen unga under 25 år utgör 24 procent av kommunens invånare. 20 procent av invånarna är i familjebildande ålder, 25–44 år. Andelen äldre som uppnått pensionsåldern utgör 30 procent, (diagram 7). Anmärkningsvärt är att i åldersgruppen 25–34 år är det endast 44 procent kvinnor i kommunen, medan det i hela Sverige är 49 procent kvinnor i den åldersgruppen.

Diagram 7

Vid en jämförelse med fördelningen i Sverige (diagram 8) kan man se att åldersgruppen 25–44 år (familjebildande ålder) ligger långt under medelvärdet för riket. Det kan också utläsas hur befolkningen som uppnått pensionsålder är överrepresenterade i kommunen.

Diagram 8

Utbildning och kompetensförsörjning

Ställningstagande utbildning och kompetensförsörjning:

Förutom de anspråk som föreskrivs i skollagen (2010:800).

- Samverkan mellan gymnasieutbildning, universitet och högskola ska finnas.
- Skolan ska samverka med föräldrar, närings-, kultur- och föreningsliv.
- Flexibla lärmiljöer ska utvecklas.
- Vuxenutbildning ska i samverkan med andra erbjuda flexibla lärmiljöer.

Bakgrund utbildning och kompetensförsörjning

Strömsunds kommun har sedan lång tid tillbaka satsat på att både kvinnor och män i kommunen ska ha tillgång till kvalitetsmässigt god utbildning på olika nivåer. Kommunens enda gymnasieskola, Hjalmar Strömerskolan, håller en hög kvalitet och ett brett utbildningsutbud. Förutom ungdomsutbildning finns här tillgång till vuxenutbildning med bland annat yrkeshögskoleutbildning av vindkraftstekniker. Akademi Norr tillgängliggör högre utbildningar för våra medborgare. Grundskolorna är fördelade över sju rektorsområden: Backe (Backe, Rossön), Hoting (Hoting, Kyrktåsjö), Frostviken (Gäddede, Jormvattnet), Hammerdal (Hammerdal), Bredgård (Strömsund), Hedenvind (Strömsund) och Vattudal (Strömsund). Kommunen har i nuläget ingen fristående grundskola. I kommunen finns dessutom knappt 20 förskolor, varav ett föräldrakooperativ.

Befolkningens utbildningsnivå

Befolkningens utbildningsnivå år 2020 i åldrarna 25–64 år. Rikets siffror är redovisade inom parentes.

Utbildningsnivå	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)
Förgymnasial utbildning	10 (9)	13 (13)	12 (11)
Gymnasial utbildning	56 (39)	70 (48)	64 (43)

Eftergymnasial utbildning	34 (52)	17 (40)	25 (46)
----------------------------------	---------	---------	---------

Statistiken visar att en låg andel av arbetskraften i kommunen har eftergymnasial utbildning, i förhållande till riket. Särskilt gäller detta männen, där endast 17 procent av arbetskraften har en eftergymnasial utbildning. Under den senaste tioårsperioden har siffrorna för eftergymnasial utbildning ökat från 29 till 34 procent för kvinnor och från 15 till 17 procent för männen. Motsvarande ökning för riket är emellertid större än för kommunen, 9 procentenheter för kvinnor och 6 procentenheter för män. Andelen 25–64-åringar med förgymnasial utbildning har minskat något och andelen som genomgått en gymnasial utbildning har varit relativt konstant. Sammantaget har befolkningens utbildningsnivå ökat något under den senaste tioårsperioden.

Omstruktureringen i vårt näringsliv kräver allt mer av arbetskraften, inom alla områden. Det är därför angeläget att fortsätta arbetet med att stimulera kvinnor och män i vår kommun att genomgå en högre utbildning.

Näringsliv

Ställningstagande näringsliv:

- Tillgång till lämpliga områden för industrimark, för att tillgodose framtida behov av industrilokaler.
- Tillgång till lämpliga områden för utveckling av handel och service.
- Goda transportmöjligheter, såväl för gods som för personer.
- Goda telekommunikationer över hela kommunens yta, såväl bredband som mobiltelefoni.
- Kommunen ska bidra till att säkra framtida kompetensförsörjning
- Den fysiska planering ska stödja näringslivets utveckling och bidra till att skapa en kreativ miljö, där samarbete och nätverk mellan företag kan utvecklas.
- Beredskap ska finnas för att stötta och skapa utrymme för nya verksamheter. Möjliggöra utveckling för befintliga entreprenörer och skapa förutsättningar för att få nya entreprenörer att växa fram, eller flytta hit.

Bakgrund näringsliv

Strömsunds kommun kännetecknas av ett mångfacetterat näringsliv med stor branschbredd, ett starkt lokalt engagemang och många företag. Företag och föreningar inom den ideella sektorn, den sociala ekonomin, är stark i kommunen och bidrar väsentligt till kommunens positiva utveckling.

Bland kommunens 1 100 företag återfinns branscher med tyngdpunkt inom industri, turism och handel. Det finns en stor spännvidd med allt från ekologiskt prisbelönta turistföretag till nordens största tillverkare av snöröjningsutrustning för lastfordon. Flera av företagen är marknadsledande inom sina branscher. De gröna näringarna och lokala livsmedelsproducenter är viktiga i kommunen och liksom besöksnäringen har de växt de senaste åren. Varje år startar omkring 50 nya företag i kommunen. De bidrar till en spännande mångfald och en stor branschbredd. Tillsammans omsätter företagen drygt två miljarder kronor per år.

Medan de större företagen, som sysselsätter många anställda, ofta är centrerade till någon av kommunens tätorter, återfinns många av de mindre företagen väl spridda över kommunens hela yta. Statistik visar att över hälften av företagen finns utanför någon av kommunens tätorter.

Även i angränsande kommuner finns ett stort antal företag, som är viktiga för Strömsunds kommun, såväl för samarbete mellan företag, som för arbetskraftsförsörjning. Tillskapandet av dessa ”lokala marknader” har stor betydelse för kommunernas utveckling.

Kommunen arbetar aktivt med att ständigt förbättra företagsklimatet och förutsättningarna för att driva företag i Strömsunds kommun. Detta har bland annat resulterat i stora etableringar av vindkraft och samarbeten kring bioenergi.

Skolan arbetar med entreprenörskap från tidiga årskurser. Gymnasieskolan har ett väl inarbetat koncept för ung företagsamhet och två program är certifierade inom Teknikcollege.

Avgörande faktorer för näringslivets utveckling är tillgång till arbetskraft, bra verksamhetslokaler, goda kommunikationer och en väl fungerande infrastruktur.

Besöksnäring

Ställningstagande besöksnäring:

- Kommunen och företagen ska tillsammans skapa en hållbar tillväxt med fokus på naturbaserade upplevelser.
- Skyddet av orörda naturområden ska bestå.
- Skyddet av värdefull, kulturhistorisk, samisk- och nybyggarkultur ska bestå.
- Kommunikationer, såväl flygplatser och järnvägar som vägnät bör utvecklas, så att kommunen blir lätt att nå och transportera sig inom.
- Skid-, vandrings- och cykelleder, samt hållbar skoterturism, bör utvecklas i såväl fjällområdena som i skogsregionen.
- Samarbete inom länet, och med närliggande län, kommuner och olika företag, för att främja besöksnäringen i ett område eller på en destination ska utvecklas.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att ta fram planer för att möjliggöra byggande av såväl privata fritidshus som kommersiellt boende. Prioriterade området är Stora Blåsjön och Jormvattnet.
- Kommunen ska vara delaktig, tillsammans med näringslivet och Vilhelmina kommun, med att utveckla Vildmarksvägen som ett besöksmål.

Bakgrund besöksnäring

Turismen är av stor betydelse för kommunen, med cirka 125 000 gästnätter per år. Strukturförändringar inom bland annat jord- och skogsbruket har gjort att turismen fått en stor betydelse som strategisk näringsgren. Besöksnäringen i Strömsund präglas idag av små livsstilsföretag. Ofta arbetar man med andra verksamheter vissa delar av året och har turismen som en del av företagets intäkter. I kommunen finns idag cirka 125 företag som helt eller delvis försörjer sig inom besöksnäringen. Stora delar av kommunen är avsatta som riksintresse för friluftsliv och/eller rörligt friluftsliv.

Strömsunds kommun har unika natur- och kulturvärden. Naturen i kommunen är storslagen med möjlighet till aktiviteter både sommar och vinter. Kommunikationsmöjligheterna med flygplatser i Östersund och Vilhelmina, E45,

Inlandsbanan och närheten till Norge ger förutsättningar att relativt enkelt nå kommunen. Eftersom avståndet till de besökande ofta är stort är goda kommunikationer en nödvändighet för att turismen ska kunna utvecklas. Därför behövs ytterligare förbättringar av förutsättningarna för alla trafikslag.

Upplevelsemål att utveckla

Kommunen har idag några utpräglade upplevelsemål, de största och viktigaste är Vildmarksvägen, Strömsunds camping och skoterturism (framförallt i Frostviksfjällen). Längs Vildmarksvägen i Strömsunds kommun finns idag tre helt unika naturplatser: Hällingsåfallet, Bjurälven och Korallgrottan. Vägens dragning över kalfjället är spektakulär. Strömsunds camping är kommunens största boendeanläggning med 28 000 gästnätter per år. I Frostviksfjällen finns ett nästan 100 000 hektar stort regleringsområde för snöskotertrafik.

Hela kommunen har potential att utveckla sin **besöksnäring**, störst potential finns i Frostviken. Företagen är känsliga för svängningar i konjunktur och trender. Utvecklingen av **besöksnäringen** är inte enkel, framför allt för att säsongsvariationerna är stora. I kommunens fjällområde märks ett stort intresse från norsk sida att bygga eller köpa fritidshus, eller andra fastigheter. Dessa fritidshus används i relativt hög omfattning hela året, troligtvis för att ägarna ofta har korta resor. Året runt-användandet är positivt eftersom det verkar säsongsutjämnande. En följd av detta är bland annat att handeln i området har ökat.

Ledsystem och möjligheterna till jakt och fiske är betydelsefulla upplevelser. Strömsunds kommun har stora möjligheter att utveckla fisket och göra det till en stark kommersiell produkt. Samarbetet med fiskeföretag, fiskeområden, kommunen och länsstyrelsen ska stärkas, för att ge möjlighet för fisketurismen att utvecklas på ett hållbart sätt.

Matupplevelser

En viktig del i framtidens turismnäring och möjligheten att locka nya gäster är mat och matkultur. Kommunen har en mycket stor möjlighet att utveckla den lokala gastronomi och utbudet av lokala råvaror. Arbetet på alla nivåer både lokalt och på riksplanet för att behålla en levande landsbygd är oerhört viktigt. Kulturlandskapet har en viktig kvalitet. Möjligheterna till stöd för kombinationsnäringar bör utnyttjas så att kulturlandskapet kan hållas i hävd. Här har kommunen en viktig roll att politiskt arbeta för att underlätta för våra lokala lantbrukare och mathantverkare.

Utveckling av verksamheter som jakt, fiske, skoterkörning och en ökning av antalet fjällvandrare måste ske med hänsynstagande till rennäringens intressen.

En uppgift för kommunen, genom Strömsund turism, är att samordna och ge en bra information till besökare. Detta är speciellt viktigt för de små näringsidkarna som har svårt att skapa en egen plattform för att nå gäster.

Kommunen har en turismstrategi.

Frostvikenområdet (fjällområdet)

Skoterturismen är omfattande i området. Det finns därför skäl till att ytterligare utveckla bland annat ledsystemet, såväl inom kommunen som mot angränsande kommuner. Det cirka 100 000 hektar stora regleringsområdet för snöskotertrafik innefattar leder och friåkningsområden. Området förvaltas av skotervärdar som finansieras via avgifter från skoteråkarna. Den hållbara utvecklingen av skoterturismen i området har varit mycket framgångsrik och fokus är att hänsyn ska tas till natur, miljö, markägare, rennäringen och övriga intressenter. Även skidleder och skidspår är betydelsefulla för utvecklingen av vinterturismen och bör ges motsvarande resurser som för skoterleder. Möjligheterna att bygga samman leder på norska och svenska sidan bör utredas.

För att ytterligare öka attraktiviteten måste den fortsatta turistiska utbyggnaden fokusera på att göra området i Frostviken så komplett som möjligt. I området bör det byggas både nya hotell, andra kommersiella boenden och skidanläggningar. Frostvikenområdets historiska bakgrund, levande nybyggarbygd och äldre samiska kultur är värden viktiga att värna om. Vildmarksvägen är en stor upplevelsemagnet och besökare tillför området värden på många sätt då de behöver logi, äter på restaurang, handlar livsmedel och så vidare. Detta ska vi tillvara och fortsätta att utveckla så långt möjligt, i nära samarbete med näringslivet på båda sidor länsgränsen samt Vilhelmina kommun. Ett längre öppethållande av Vildmarksvägen över Stekenjokk skulle kunna innebära fler passager av bilar och fler turister i området.

Östra kommundelen (skogsområdet)

Besöksnäringen i skogsområdet har också en stor utvecklingspotential. Visionen är att den östra delen av kommunen ska utvecklas till ett av Norrlands främsta område för vildmarksturism. Östra kommundelen har kvalitéer som redan i dag efterfrågas men som sannolikt kommer att efterfrågas allt mer, bland annat på grund av en ökande befolkning i mellersta och södra Europa. På flera håll i kommunens östra delar finns intressanta forntidsfynd i form av till exempel stenåldersbosättningar och hällmålningar. Här finns också många intressanta naturreservat och fina vandringsleder i skogsområden. Nämnas bör också den världsunika bifurkationen i Vängeln.

Att stärka handeln och centrummiljöerna i tätorterna, för att kunna locka besökare att stanna en längre tid, är också ett sätt att skapa nya upplevelser. Ett samarbete med lokala näringsidkare, hembygdsföreningar, myndigheter och kommunen för att skapa miljöer som lockar besökare att göra stopp i kommunens tätorter är värdefullt.

En förutsättning för utvecklingen är att goda produkter utvecklas och att kommunikationer blir bättre. För den östra kommundelen är E45 och Inlandsbanan viktiga förutsättningar för att besökare utifrån enkelt ska kunna nå området. En god standard på kommunens interna vägnät är också av stor betydelse för att kunna färdas inom området.

Tillgänglighet

Ställningstagande tillgänglighet:

- I Strömsunds kommun har alla lika förutsättningar, oavsett funktionsförmåga.
- Bestämmelserna om hänsyn till behovet av att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna använda ett bebyggelseområde bör gälla generellt för all bebyggelse.
- Enkla hinder bör alltid åtgärdas utan dröjsmål, så snart det är möjligt utifrån praktiska och ekonomiska förutsättningar.
- Bygglovsprövningen bör innebära en prövning av kraven på ändamålsenlighet och tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, utöver den prövning som idag redan sker.
- Bra planering och bättre tillgänglighet är bra för alla.

Bakgrund tillgänglighet

Att samhället är tillgängligt för alla är en grundläggande förutsättning för människors delaktighet i samhället.

En tillgänglig omgivning ökar både rörlighet och valfrihet. Personer med funktionsvariationer har särskilda behov, och har rätt till en god tillgänglighet och säkerhet i sin bostads-, arbets- och trafikmiljö. Vid planering av byggda miljöer är det viktigt att ta hänsyn till att de så långt som möjligt ska vara tillgängliga och användbara

för alla. Trappor, byggnader utan hiss och otillgängliga allmänna färdmedel är några exempel där det går att göra stora insatser.

Den kommunala tillgänglighetsplaneringen är ytterst komplex, med flera olika aktörer, och med många aspekter på begreppet tillgänglighet. Strömsunds kommun har en ”Tillgänglighetsplan för personer med funktionsnedsättning”. Genom att beskriva vad god tillgänglighet är, vilka problem som finns och var, kan tillgänglighetsfrågorna bli mer tydliga. Då kan vi successivt åtgärda dem.

Regionala och mellankommunala frågor

Ställningstagande regionala och mellankommunala frågor:

- Kommunen ska delta aktivt i olika regionala samverkansgrupper, för att tillföra kommunens synpunkter och för att tillvarata de fördelar samverkan ger.
- Kommunen ska analysera behovet av fortsatt och eventuellt utökad samverkan och ta initiativ till detta där det behövs.
- Vid etableringar och exploateringar som kan tänkas beröra en grannkommun ska vi ta kontakt med grannkommunen.
- Arbete med att följa och uppnå gällande miljö kvalitetsnormer är oftast en mellankommunal fråga. Detta kräver samordning och gemensam planering.

Bakgrund regionala och mellankommunala frågor

Särskilda frågor där samordning över gränser kan behövas

Strömsunds kommun gränsar i väster till Norge. Synen på markanvändning kan många gånger skilja sig mellan de olika länderna. Det är av värde att länderna samråder vid etableringar och markanvändningsplaner som kan anses påverka över riksgränsen.

Ett stort värde kan vara att utveckla ett gemensamt leddsystem, för vandring, skid- och skoteråkning, i gränssfjällen till Norge.

Besöksnäringen är en av de prioriterade utvecklingsfrågorna i kommunen. Här kan konstateras att det är av stor vikt att såväl ökade möjligheter för boende som för fler aktiviteter främjar besöksnäringens utveckling. En samordning mellan närliggande kommuner kan vara en god grund för detta. Även möjligheter att marknadsföra kultur- och naturvärden gemensamt i närliggande kommuner bör vara möjligt. En sammankoppling av den norra delen av kommunen med Dorotea kommun, samt de östra kommundelarna med Sollefteå kommun, kan ha stor betydelse för detta.

Glesbygdskommunerna i Norrlands inland exploateras för närvarande en hel del, avseende mineralbrytning och vindbruk. Många gånger påverkas närliggande

kommuner av exploateringarna, direkt eller indirekt, på såväl positiva som negativa sätt. Samsyn och samråd över kommungränserna kring de olika exploateringarna är viktig.

Rennäring och strandnära lägen

Rennäringen är viktig i Strömsunds kommun. Alla samebyar i kommunen har bete och flyttleder i andra kommuner. I frågor som kan beröra rennäringen är det därför viktigt med ett helhetsperspektiv, där man även beaktar rennäringens hela årscykel.

I planen pekas ett antal lämpliga områden ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS-områden. Det är bra om de LIS-områden i kommunen som ligger nära kommungränsen, samordnas med motsvarande områden i grannkommunerna.

I arbetet med att följa och uppnå gällande miljö kvalitetsnormer, MKN, krävs det oftast en planering och samordning över kommungränserna, eftersom miljö kvalitetsnormerna i regel inte är en enskilt kommunal fråga. Vår luft och våra vattendrag är oftast gemensamma med andra kommuner. De miljö kvalitetsnormer som rör Strömsunds kommun är luft- och vattenkvalitet.

Samråd kring vattensystemen

Vattensystemens avrinningsområden berör ofta såväl närliggande kommuner som kommuner längre bort. Olika typer av vattenverksamheter, som kan anses beröra kommuner i avrinningsområdet bör planeras i samverkan. Vattendirektivet och dess åtgärdsprogram följer inte administrativa gränser, utan avrinningsområden. Åtgärder för att förbättra vattnens status inom ett avrinningsområde behöver därmed ofta utföras i samråd med angränsande kommuner och län och kan även beröra förhållanden i Norge. Även samordning rörande översvämningrisker är en viktig mellankommunal fråga.

För att leder (skoter-, rid-, vandrings- och skidleder) ska fungera och få en god genomslagskraft är det viktigt att leder fortsätter in i andra kommuner och samordnas med dessa kommuners ledsystem. Den så kallade "transitleden" från Hotagen in i Frostvikenområdet är en viktig länk, som kan öka besöksnäringen och tillföra nya arbetstillfällen.

Planering av transporter

Transportplanering, för både transporter och gods, är det viktigt att göra tillsammans med närliggande kommuner. E45 och Inlandsbanan är viktiga kommunikationsstråk för inlandskommunerna, att samordna flygtrafik, järnvägstrafik och transportvägar från Strömsunds kommun mot kusten är också prioriterat. Trots långa avstånd är ofta arbetspendling mellan närliggande kommuner omfattande. Detta, tillsammans med transporter för gods, gör det angeläget att kommunerna gemensamt arbetar för såväl förbättringar av vägnätets standard som för en utökning av kollektivtrafiken. För att

kunna minska transporter är ett bättre utnyttjande av material, till exempel grus och bergkross, över kommungränserna angeläget. Även den digitala infrastrukturen är en viktig mellankommunal fråga. Om kommuner samplanerar möjliggör det ökad redundans, det vill säga driftsäkerhet, i ledningsnäten.

Arbetet med krisberedskap är en annan angelägen mellankommunal fråga.

Miljö- och riskfaktorer

Klimatanpassningar

Ställningstagande klimatanpassningar:

- Kommunen avser arbeta efter, och följa upp arbetet med, den antagna klimatanpassningsplanen.

Bakgrund klimatanpassningar

Klimatanpassning är en del av en hållbar samhällsutveckling och kommunen ska arbeta aktivt med att anpassa samhället till de förväntade klimatförändringarna. Det är av stor vikt att i god tid förhålla sig till förändringarna. Det är ett krav för att bland annat säkra framtida dricksvattentillgång, hantera nederbörd och värmeböljor, samt för att utveckla turism, jord- och skogsbruk efter de förutsättningar som ges av klimatet och naturen.

Klimatförändringarna är till största delen resultatet av en ökad halt koldioxid i atmosfären. Detta orsakar en växthuseffekt som ger oss en förhöjd temperatur. Den förhöjda temperaturen förväntas ge upphov till flera olika förändringar av klimatet, till exempel en ökad och mer intensiv nederbörd, varvid flöden och vattenstånd kommer att kunna öka, vilket ökar riskerna för översvämningar.

Förväntade klimatförändringar

I Jämtland förväntas en ökad årsmedeltemperatur med +3 grader Celsius till år 2100. Den årliga nederbörden antas öka med cirka 20 procent, mestadels under vinterhalvåret, varvid avrinningen under höst och vinter kommer att öka. Dagar med snötäckt mark tros minska framför allt i kommunens östra delar. Den ökade temperaturen medför även att vegetationsperioden förväntas bli cirka 30 dagar längre per år och att tjälen minskar. Antalet dagar med så kallat extremväder, som till exempel stormar, skyfall och värmeböljor, kommer troligen att öka.

Länsstyrelsen samordnar det regionala arbetet

Länsstyrelsen har på regeringens uppdrag ansvaret för att samordna och driva på det regionala klimatanpassningsarbetet. SMHI har på uppdrag av länsstyrelsen utfört en regional analys av klimatförändringar för Jämtlands län. Resultatet redovisas i rapporten Framtidens klimat i Jämtland (SMHI 2015). I analysen beskrivs klimatet i länet utifrån

dagens och framtidens temperatur, nederbörd, vattenflöden, snö samt markfuktighet utifrån olika scenarier. De framtida förhållandena redovisas på kort sikt (till år 2050) och på lång sikt (till år 2098). Den regionala analysen har använts som underlag i kommunens klimatanpassningsplan. Dessutom har Länsstyrelsen i Jämtlands län publicerat en Faktasamling om klimatanpassning och risk- och sårbarhetsarbete i Jämtlands län, KARSA (2018). Faktasamlingen ger en överblick och beskriver exempel på hot, risker och möjligheter som kan bli följden av ett framtida förändrat klimat i Jämtlands län.

Viktigt kommunalt ansvar

Kommunerna spelar en avgörande roll i klimatanpassningsarbetet genom att de ansvarar för att det finns fungerande anläggningar för vatten, avlopp, energi, avfall och vård samt skolor och omsorg. Alla dessa områden kan komma att påverkas av klimätförändringarna. Det är därför viktigt att kommunen identifierar sårbara områden och verksamheter, finner lämpliga åtgärder för att anpassa samhället, gör avvägningar mot andra intressen och prioriterar vilka åtgärder som krävs, på lång och på kort sikt. Klimatanpassning spänner över en stor bredd och berör många olika verksamheter, varför samarbete mellan olika förvaltningar och aktörer är nödvändigt.

Klimatanpassningsplan

Kommunen har en klimatanpassningsplan, för 2018–2030, som kommunfullmäktige antog i september 2019. Syftet med klimatanpassningsplanen är att mildra negativa effekter och/eller kostnader för kommunens verksamheter, men också att ta tillvara nya möjligheter, till följd av klimätförändringarna.

Strömsunds kommun har i planen valt att arbeta utifrån sceneriet RCP4.5. I planens diagram har även RCP8.5 tagits med för att visa på "ytterligheter". Antaganden som ligger till grund för scenarierna RCP4.5 finns redovisade i klimatanpassningsplanen. Även i kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA, identifieras och värderas de hot och risker som ett förändrat klimat kan medföra, på en övergripande nivå.

RCP visar troliga scenarier

Förkortningen RCP står för representative concentration pathways och är scenarier över hur växthuseffekten kommer att förstärkas i framtiden. Det benämns strålningsdrivning och uttrycks som watt per kvadratmeter, W/m². RCP-scenarierna benämns med den nivå av strålningsdrivning som uppnås år 2100; 2,6, 4,5, 6,0 eller 8,5 W/m².

Klimatanpassningsplanen visar hur vi påverkas

Klimatanpassningsplanen beskriver hur vi kan förvänta att Strömsunds kommuns verksamheter blir påverkade av klimätförändringarna. De flesta verksamheterna i kommunen påverkas direkt, eller indirekt. Påverkan kan vara både positiv och negativ. Respektive verksamhet har identifierat sårbarheter inom sina respektive områden, samt

analyserat olika åtgärder, för att minska och mildra effekterna av påverkan. Konsekvenserna av påverkan kommer generellt att leda till ökade krav på kommunen för att hantera förändringar, samt en ökad krisberedskap.

De framtagna åtgärderna har prioriterats utifrån en bedömning av hur akut åtgärden bedöms vara, med tanke på vilka konsekvenser som kan uppstå. Prioriteringarna är gjorda utifrån fem olika kategorier:

1. Av kommunen redan genomförda åtgärder.
2. Existerande, stora problem. Kommunen behöver påbörja eller intensifiera arbetet omgående (under innevarande och nästkommande mandatperiod). I kategori ett ingår även påbörjade, men ännu inte avslutade åtgärder.
3. Vi kan se effekter idag som kommer att öka enligt de modeller som finns. Kommunen bör påbörja arbete inom de närmsta åren (kommande mandatperioder).
4. Framtida förväntade effekter som kommunen bör bevaka.
5. Bedöms inte som kommunens ansvarsområde.

Övergripande beskrivning

Då klimatanpassningsplanen mer detaljerat beskriver sårbarheter och prioriterar åtgärder kommer vi i översiktsplanen endast övergripande att beskriva några konsekvenser och effekter av befarade klimatförändringar, med hjälp av ett antal exempel. I övrigt hänvisar vi till klimatanpassningsplanen.

Fysisk planering

- Hinder för höjda vattennivåer.
- Reglering av respektavstånd till vatten för byggnader och mark utifrån hänsyn till höjdskillnader, lägen, beräknade flöden med mera på den aktuella platsen.
- Vallar och erosionsskydd byggs som barriärer mot att stora vattenmassor översvämmar eller försvagar markens stabilitet i redan bebyggda områden.
- Öppna dagvattenlösningar ska prioriteras framför slutna lösningar. Detta för att skapa bättre rening, ökad kapacitet, översvämningsutjämning, bättre grundvattenbildning vid ökad infiltration samt bidra till ett grönare samhälle.
- Den fysiska planeringen ska genomföras så att ny bebyggelse och nya anläggningar ej påverkar omkringliggande bebyggelse, infrastruktur och markområden negativt vid normala eller kraftiga (100-årsregn) regnhändelser.
- Dammar och diken behövs för att ta hand om överflödigt dagvatten och fungera som en buffert vid översvämmningar.
- Andelen hårdgjorda ytor minskas och ytbeläggningar som är vattengenomsläppliga prioriteras.
- Placering och utformning av byggnader beaktas (strandnära, ras och skred, snö och vind, fukt och mögel).

- Byggnadsmaterial väljs för att förhindra negativa effekter av klimatförändringarna.
- ~~Vatten- och grönstrukturer i tätorterna skapas och placeras strategiskt.~~

Skogsnäringen

- Nya träslag kommer att kunna etablera sig/odlas.
- Minskad tjäle och blötare vintrar kommer att öka andelen vindfälld skog och försvåra avverkningar på marker med sämre bärighet.
- Skadeinsekter och skadesvampar kommer att gynnas av höjda temperaturer och ökade nederbörds mängder.

Jordbruk

- En förlängd vegetationsperiod ökar produktionen och möjliggör förutsättningar för nya grödor.
- Påverkan av skadedjur och skadesvampar kommer att öka, vilket kan resultera i en ökad kemikalieanvändning för bekämpning.
- Höjda temperaturer, med värmeböljor, kan orsaka torka.
- Den ökade nederbörden kommer att försvåra brukandet av dåligt dränerad jordbruksmark.

Energiförsörjning

- Energiebehovet för uppvärmning minskas.
- Energileveranserna måste göras säkrare för att minimera risken för avbrott.
- Dammar och liknande anläggningar måste ses över och säkras för brott.

Avlopp

- Avloppsanläggningar måste anpassas till en ökad nederbörds mängd, till exempel genom minimering av inflöde från dagvattenanläggningar.

Dricksvatten

- Provtagning och riskanalyser anpassas till en ökad mikrobiologisk tillväxt.
- Grundvattensystem för dricksvatten måste skyddas mot ytvatteninflöden.
- Eventuella ytterligare barriärer kan behövas för att hålla en god dricksvattenkvalitet.

Rennäringen

- Klimatförändringarna förändrar vegetationen i fjällområdena, med förbuskning och höjd trädgräns. Det gör att renens sommarbetesområden minskar. Samtidigt är

kraftigt renbete en möjlighet för att minska förbuskning och hindra höjningen av trädgränsen.

- Växlingarna mellan varma och kalla perioder under vinterhalvåret, så kallade nollgenomgångar, ökar isbildning och försvårar för renarna att få vinterbete.
- Stödutfodring, för att kompensera för bristande bete, kan öka risken för spridning av sjukdomar, då kontakten mellan renarna ökar.

Artsammansättning

- Klimatförändringarna kan ge upphov till en förändrad artsammansättning, där vissa etablerade arter kommer att försvinna eller minska och andra arter kommer att komma till eller öka.
- Risk finns att invasiva arter, som med människans hjälp flyttats från sin ursprungliga miljö, får förutsättningar att sprida sig snabbt och orsaka skador i ekosystemet.

Besöksnäring

- Aktiviteter för vinterturister måste anpassas till en minskad snötillgång.
- Anpassningar till ett ökat slitage på mark och områden på grund av en ökad sommarturism måste göras.

Kommunikationer

Väg och järnväg

- Större behov för halkbekämpning krävs.
- Anpassningar måste göras för att minska risker för avbrott av vägar och järnvägar på grund av ras, skred och översvämningar.
- Broar och trummor måste dimensioneras för ökade flöden.
- Bärighet på vägar måste förbättras.

Digital infrastruktur

- Anpassningar för att minimera avbrott på grund av hård vind, nederbörd och isbildningar på såväl mobilt nät som på bredband, måste göras.

Vård, skola och omsorg

- Perioder med värmeböljor kan försvåra arbete, och öka risker för dödsfall bland vårdtagarna.
- Ökad exponering för solstrålning kräver iordningställande av skuggiga platser.
- Beredskap för extremväder, som kan drabba verksamheterna, måste finnas.

Naturolyckor

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Ställningstagande naturolyckor:

- Undvika/förebygga olämpliga lokaliseringar med hänsyn till ras, skred, erosion och översvämningsrisker.
- När markens lämplighet prövas för avsett planändamål, måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar med mera vara utgångspunkten. Därför ska kommunen alltid även beakta klimatförändringarnas förväntade effekter.
- Vid planläggning ska kommunen vara noga med att det sparas vegetation (grönområden) i planområden för att hantera dagvatten och för att inte försämra markens stabilitet. Därmed kan risken för ras och skred motverkas.
- Vid både översiktlig och detaljerad planering av bebyggelse och övrig samhällsstruktur ska kommunen planera med hänsyn till den långsiktiga klimatförändringens effekter på markförhållanden, översvämningsrisker och dagvattenhantering.
- Kommunen ska verka för att det utförs en detaljerad översvämningskartering.
- Fortsatt beredskapsplanering för att hantera risken för skador på den bebyggda miljön till följd av ras, skred, skogsbränder och översvämningar.
- Kommunen ska arbeta för att ta fram en VA-plan och en dagvattenstrategi.
- Kommunen ska informera, de som bor, arbetar eller besöker kommunen, om risker för skogs- och vegetationsbränder.

Bakgrund naturolyckor

Det förändrade klimatet påverkar samhällsskydd och beredskap genom att det bidrar till ökad risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan indirekt öka risken för störningar och avbrott i samhällsviktiga verksamheter. Större påfrestningar på bebyggelse och infrastruktur ökar risken för skador och förstörelse.

Definition av begreppen ras, skred och översvämning

Ett ras är en massa av sand, grus, sten, block eller en del av en bergsslänt som kommer i rörelse. De enskilda delarna rör sig fritt i förhållande till varandra. Jordras är vanliga där åar och älvar skurit sig ned i sandlager. Nipor är exempel på inträffade jordras utmed vattendragen i mellersta och norra Sverige. Ras kan även inträffa i branta bergsslänter med sprickigt eller vittrat berg. Många olika orsaker kan ge upphov till ras och skred, både naturliga orsaker och mänsklig påverkan, men ofta är det en kombination av flera orsaker.

Med skred avses rörelse av material under inverkan av gravitation utan nämnvärd deformation i den utglidande massan under förloppets första skede. Skredriskerna i Sverige är i huvudsak förknippade med slänter i sedimentär lera. Förutom raserade

byggnader och vägar kan skred orsaka uppdämda vattendrag med översvämning som följd. Utlösande faktorer för skred kan vara stora förändringar av vattenhalten i marken, förändrade vattenflöden, erosion eller förändrad belastning i marken. Skred kan även inträffa i grövre jordar, som morän, och uppstår oftast då jorden är vattenmättad.

Översvämning orsakas av att mer vatten tillförs ett vattendrag än vad det klarar att leda bort. Anledningarna till att vattendraget inte klarar att avbörda de tillrinnande vattenvolymererna är flera, bland annat inverkar de meteorologiska och hydrologiska förhållandena samt vattendragets geometri. Reglering av vattendrag kan också påverka översvämningsförloppet till exempel skulle ett dammbrott kunna få förödande konsekvenser.

Ras, skred, blocknedfall och erosion

Problem med markstabiliteten kan orsaka olyckor som kan skada både människor och byggnader, samt orsaka stora ekonomiska skador. Instabilitet i marken kan uppstå av naturliga skäl eller på grund av människans påverkan. Ofta beror instabiliteten inte bara på en faktor utan är en kombination av flera faktorer. Förändrad belastning på, eller försämrade hållfasthet i, jorden kan orsaka instabilitet som kan ge upphov till ras, skred och slamströmmar. Även enstaka blocknedfall och blockrörelser som kan förorsaka olyckor inom och i anslutning till bebyggelseområden måste beaktas. Erosion i vattendrag och kring sjöar är en naturlig, ständigt pågående förändringsprocess i landskapet och kan i vissa fall vara en utlösande faktor för instabilitet i marken. Markens stabilitet är avgörande vid planering av ny bebyggelse.

Markstabilitet i ett förändrat klimat

Klimatförändringarna förväntas påverka flera faktorer som direkt påverkar markstabiliteten. Förlust av vegetation (till exempel efter en avverkning), förhöjd grundvattennivå, ökad avrinning och ökad frekvens och omfattning av översvämningar är några faktorer. Ökad nederbörd, avrinning och intensiva regn förväntas öka risken för ras, skred och slamströmmar. Regnet tar sig in i porer och sprickor så att risken för ras ökar. Även en ökad frekvens av nollgenomgångar (frysning-tining fluktuationer) påverkar berg. Upprepad frysning och tining påverkar stabiliteten i berg genom att successivt flytta eller ändra lastförhållanden i berget. Det är viktigt att ha detta i åtanke vid detaljplanering och bygglovsgivning. Även den tilltänkta byggnadens livslängd ska beaktas, då framtidens klimat kan skilja sig mycket från dagens. Vid schaktning av berg- eller jordmassor, samt vid sprängning kan även intilliggande områden påverkas gällande stabilitet och förändrade grundvattenflöden. Förändrade grundvattenflöden kan uppstå då nya sprickbildningar uppstår, varvid markens stabilitet kan förändras.

Markstabilitetsförhållanden i kommunen

Statens Geotekniska Institut, SGI, utförde 2016 en förstudie på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som underlag för översiktlig kartering

av stabilitetsförhållanden i kommunen. Förstudien avsåg redan bebyggda områden. Efter kartstudier bedömdes totalt 20 områden kunna vara utsatta för ras- och skredrisker. Samtliga områden besöktes på plats och det konstaterades att inget av områdena hade risker för ras eller skred. SGI redovisar inga områden med risk för ras, skred eller erosion i sin översiktliga stabilitetskartering.

Problemen med ras, skred och erosion bedöms utifrån underlagen vara relativt små i kommunen. Det finns heller inga kända ras eller skred i kommunen registrerade i SGI:s skreddatabas som skulle indikera motsatsen.

Förebyggande åtgärder

Det finns många metoder för att förebygga ras och skred. Etablering av ny vegetation eller bevarande av befintlig vegetation vid exploatering minskar riskerna. Det är också viktigt att de geologiska grundförhållandena utreds så att ny bebyggelse kan placeras där det är lämpligt och på ett sätt så att jordens bärighet inte överskrids. En bedömning av markens stabilitetsförhållanden genom en geoteknisk utredning kan användas för att upptäcka och förebygga risker, samt för att införa eventuella restriktioner för markanvändning om det föreligger risker. Hänsyn måste tas, vid handläggning av varje enskilt bygglov eller plan, där risker för ras och skred kan tänkas förekomma. Även effekterna av störtregn, eller långa och intensiva regn, kan inverka på utveckling av ras och skred, varvid även detta ska beaktas i handläggningen.

Översvämning

Ett mildare vinterklimat ökar risken för extrema väder som till exempel översvämningar och skyfall. Översvämningar kan leda till vattenskador, ras, skred, erosion, is rörelser och avlagring av jordmassor. De kan förutom att drabba enskilda husägare (ekonomiska och personliga tragedier) även medföra stora materiella skador för samhället, där bebyggelse, vägar, elförsörjning, vattenförsörjning och avloppshantering kan påverkas. När fält- och skogsområden läggs under vatten kan markägare drabbas av stora kostnader på grund av förstörda skördar och bortspolad jordmån.

Risker finns att översvämningar förändrar området för lång tid. Ett relativt outrett problem i samband med översvämningar är omfattningen av de föroreningar som dras med av vattenmassorna och eventuellt kan skada vattentäkter och andra värdefulla områden. De områdena som kan befaras utsättas för översvämningar ska undvikas vid planering för ny bebyggelse.

Ytavrinning

Vid långvariga regn mättas marken på vatten, vilket leder till ökad ytavrinning. Hårdgjorda ytor minskar infiltrationen i jorden vilket också innebär en ökad ytavrinning framför allt i samband med intensiva regn eller skyfall. En god dagvattenhantering är därför viktigt, för att minska riskerna för översvämningar. Höga flöden och en ökad

ytavrinning riskerar att orsaka erosionsskador, vilka kan ge upphov till ras, skred och slamströmmar. Skadorna kan orsaka stora problem och medföra stora kostnader för samhället.

Översvämningsrisker i kommunen

Det finns inga översiktliga översvämningskartor för Strömsunds kommun. Under avsnittet bebyggelseområden har dock några områden som kan vara utsatta för översvämningsrisker pekats ut. Områdena har lokaliserats genom kartstudier och/eller att faktiska översvämningsrisker har skett där. Den i planen föreslagna markanvändningen påverkas inte av några, i nuläget, kända översvämningsrisker.

Genom att placera bebyggelse, infrastruktur och anläggningar i närheten av vattendrag och sjöar där det föreligger översvämningsrisk ökar man exponeringen. För att minimera konsekvenserna av översvämningsrisker längs vattendrag bör byggnader och anläggningar placeras med säkert avstånd till vatten. Vid reglerade vattendrag och där kraftproduktion förekommer är det särskilt viktigt. Dammanläggningens avrinningskapacitet kan vara otillräcklig vilket kan leda till översvämningsrisker i magasinet och läckage över dammen som i förlängningen kan orsaka ett dammbrott.

Översvämningsrisker och förorenad mark

En risk vid översvämningsrisker är att föroreningar i förorenade områden frigörs på grund av att vattennivån ökar. Risken för detta är naturligtvis störst för de förorenade områden som finns i närheten av vattendrag och sjöar. Av de förorenade områden som finns i kommunen är många lokaliserade längs sjöar och vattendrag. Även om riskklassen för dessa områden är låg kan det på grund av översvämningsrisken vara relevant att beakta dessa när efterbehandlingsåtgärder ska utföras.

Respektavstånd från vatten

Respektavstånd är ett lämpligt avstånd till vattnet, med hänsyn till höjdskillnader, lägen, beräknade flöden med mera, på den aktuella platsen. Respektavståndet kan därför variera mellan olika platser. Med hänsyn till respektavståndet är förhoppningen att byggnaden kan uppföras på en så säker plats som möjligt.

Vid byggnation och planläggning i närheten till vatten ska hänsyn tas till översvämningsrisker. Typ av byggnader och byggnadens funktion är vägledande till vilken flödesnivå som ska användas.

Byggnader för samhällsviktiga verksamheter ska vara lokaliserade över den teoretiskt uppskattade maxnivån för vatten som förväntas på grund av klimatförändringar och ökade vattenflöden. Befintliga byggnader för samhällsviktiga verksamheter som är lokaliserade under denna nivå ska säkerställas.

Övrig bebyggelse ska vara lokaliserad över den teoretiskt uppskattade maxnivån för vatten som förväntas på grund av klimatförändringar och så kallade tusenårsregn. Komplementbyggnad till befintlig huvudbyggnad kan tillåtas under denna nivå.

Verksamheter som behöver ligga vid vatten kan lokaliseras under dessa nivåer.

Exempel på byggnader för samhällsviktiga verksamheter

- Sjukhus, brandstation/räddningstjänst, äldreboenden, LSS-boenden, vatten- och avloppsanläggningar, avfallsanläggningar, byggnader med miljöfarlig verksamhet (klass A, B, och C), livsmedelsgrossister, anläggningar för radio och TV, anläggningar för elförsörjning och elektronisk kommunikation.

Exempel på övrig bebyggelse

- Bostäder, handel, kontor, skolor, förskolor, uthus, garage och förråd.
Exempel på verksamheter vid vatten
- Båthus, bastu, byggnader för friluftslivet till exempel vindskydd.

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA

Kommunens nu gällande risk- och sårbarhetsanalys pekar på att förutsättningarna för översvämningar kan antas förändras över tid i takt med klimatförändringarna. De kan bland annat leda till ökad mängd nederbörd och därmed ökad vattenföring i våra vattendrag. Djupgående analys av riskskenario "Höga vattenflöden" är ännu inte genomförd.

Dammbrott

Kommunen samarbetar med aktörer inom Ångermanälvens hela avrinningsområde, för att klargöra var det finns risk för att vattennivån höjs vid höga flöden. En beredskapsplan finns framtagen av Länsstyrelsen i Västernorrland, vars syfte är att ge en övergripande beskrivning av konsekvenser, ansvar och roller, samt samverkan och planering av åtgärder och då främst utrymningsplanering. Det åligger respektive organisation i området att utarbeta egna planer.

Sannolikheten för ett dammhaveri inom kommunen bedöms som mycket låg. Skulle ett dammhaveri ändå inträffa på någon av de större regleringsdammarna bedöms det kunna få katastrofala konsekvenser. Länsstyrelsen gör samma bedömning och har ålagt de som utövar verksamhet vid anläggningarna att hålla och bekosta särskild beredskap för att hindra eller begränsa skador vid en olycka.

Djupgående analys av riskskenario "Allvarligt dammbrott" är ännu inte genomförd.

Skogs- och vegetationsbrand

Skogsbränder är en del av naturens gång och har förekommit med varierande tidsmellanrum i stora delar av våra skogsområden. Hur branden utvecklas beror förutom på väderfaktorer, bland annat på vegetationstyp och markförhållanden. Hur känsligt ett skogsbestånd är för brand beror mer på skogens åldersstruktur än på ingående arter. Dock klarar olika växter en brand olika bra. Äldre tallar och vårtbjörkar är bättre anpassade till brand och överlever ofta flera bränder medan granen sällan överlever en brand. Då kommunen är stor till ytan och vissa områden är mycket svåråtkomliga och väglösa, kan släckningsarbetet försvåras.

Risken för skogsbränder ökar med ett varmare klimat, både ytan samt skogsbrändernas antal kan komma att öka. Brandrisksäsongen blir också längre. Framkomlighet på vägar och järnvägar kan begränsas av skogsbränder, det kan också skada system med luftledningar, master och eldistribution.

Åsknedslag är en vanlig orsak till bränder i skog och vegetation. Andra orsaker kan vara anlagd brand, gnistor från skogsbrukets maskiner eller försummelse vid till exempel friluftsliv med lägereldar och grillplatser.

Buller

Ställningstagande buller:

- Värna de tysta miljöer som finns inom kommunen.
- Kommunen avser följa befintliga gränsvärden, såväl för nyttillkommande bebyggelse och verksamheter, som för befintlig miljö. Detta enligt förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader.
- Vid planering av bostäder eller verksamheter i närheten av kommunikationsleder ska en sammantagen buller- och vibrationsberäkning utföras. Hänsyn ska även tas till en framtida trafik som har betydelse för bullersituationen.
- Kommunen kan i viss mån påverka bulleralstringen på det kommunala vägnätet genom att styra trafikflöden, anpassa hastigheter och i vissa fall välja tystare vägbeläggningar.

Bakgrund buller

Buller är oönskat ljud som är störande, vilket inverkar på människors hälsa. Buller uppstår från trafik, industrier och andra verksamheter. Exponering för buller påverkar människors hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Studier visar att en längre tids exponering för höga bullernivåer har negativa effekter på hälsan och därmed också för samhället.

Trafik bedöms vara den vanligaste källan för bullerexponering i kommunen, längs genomfartsleden E45 och andra större vägar i tätorterna. Detta kan anpassas något genom hastighetsbegränsningar. Att minska bullret vid källan är oftast mest effektivt,

men ofta är skyddsåtgärder i form av fönsteråtgärder, bullervallar eller skärmar det enda rimliga sättet att minska bullerexponeringen i den bebyggda miljön. Detta ska beaktas vid planering av nya bostäder.

Störande buller från skottrar, skjutbanor, tåg, industrier, tåkter och andra verksamheter är ett begränsat problem inom kommunen.

I kommunen finns flera vindkraftsparker som kan orsaka bullerstörningar inte bara vid bostäder utan även vid friluftsliv, jakt, bär- och svampplockning eller andra aktiviteter i närheten av vindkraftsparkerna.

Kommunen har gjort ett ställningstagande att vindkraftverk ska byggas längre än 1 000 meter från befintliga bostadshus. En vägledning om buller från vindkraftverk gavs ut av Naturvårdsverket 21 december 2020.

Luftmiljö

Ställningstagande luftmiljö:

- Vid planläggning av till exempel ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande miljö kvalitetsnormer för luft överskrids.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att en skrotningspremie och/eller stöd för utbyte av äldre vedpannor införs.

Bakgrund luftföroreningar

Luftföroreningar är ämnen i luften som kan påverka människors hälsa eller miljön negativt. De kommer från utsläpp från vägtrafiken, uppvärmning av lokaler, småskalig vedeldning och utsläpp från industrier. Luftföroreningar transporteras även med luften in i Sverige från andra länder.

Naturvårdsverkets ”Kartläggning och analys av utsläpp från vedeldning” i samarbete med SMHI, från 2019, anger utsläpp från vedeldning som en betydande källa till exponering för förbränningspartiklar i Sverige. Luftföroreningarna orsakar bland annat lungcancer, för tidig död samt hjärt- och kärlsjukdomar. Utsläpp från vedeldning har även kopplats till en förhöjd risk för demens. Naturvårdsverket bedömer därför att det finns tydliga skäl till skärpt styrning mot minskade utsläpp från småskalig vedeldning, med fokus att byta ut äldre teknik mot mer modern teknik.

I Strömsunds kommun är luftkvaliteten över lag god. Inom de större orterna har luftkvalitetens påverkan av trafikavgaser och vedeldning antagits minska med en modernare bilpark, en ökad anslutning till fjärrvärme och installation av värmepumpsanläggningar. Det finns lokala föreskrifter om tomgångskörning och fastbränsleeldning.

Under senare år har inga mätningar av luftkvaliteten utförts av kommunen. Däremot har det gjorts simuleringar avseende luftmiljön. Simuleringarna visade att varken luftföroreningar från trafiken eller från industriverksamhet, i kommunen, antogs kunna skapa halter som skulle överskrida gällande gränsvärden.

Vid vissa vädertyper finns risk för försämrad luftkvalitet i Backe och Hoting. Med hjälp av modelleringar och mätningar har SMHI visat att vid den vädertyp som kallas inversion kan gränsvärdena för bland annat bens(a)pyren öka där. Ämnet kommer i huvudsak från småskalig vedeldning.

Detta kan innebära att gällande miljö kvalitetsnormer för luft inte alltid uppfylls i områdena. För att förbättra luftkvaliteten behövs åtgärder som till exempel ytterligare anslutningar till fjärrvärme, byte från vedeldning till andra uppvärmningsalternativ, byte till modernare förbränningspannor och ökad andel cykel- och kollektivtrafik.

Strålning

Ställningstagande strålning:

- Vid nybyggnationer ska kommunen kontrollera om byggplatsen ligger inom riskområde för markradon. Inom riskområden ska byggnader uppföras radonsäkert. Byggherren ska redovisa mätning i samband med slutbesked.
- Strålsäkerhetsmyndighetens gränsvärden för radon i inomhusluft, reglerade i strålskyddslagen (2018:396) och strålskyddsförordningen (2018:506) ska följas.
- Boverkets riktvärden ska följas: 200 Becquerel per kvadratmeter inomhusluft vid nybyggnation och vid ändring i befintliga bostäder.
- Livsmedelsverkets gränsvärde, <1000 Bq/l, för radon i dricksvatten ska följas.
- Information om mätning och åtgärder för att minska radonhalterna i luft och vatten, ges till boende och fastighetsägare inom riskområden för markradon och för byggnader med byggnadsmaterial innehållande radioaktiva ämnen.
- Kommunen ska sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Kommunen ska undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Kommunen ska sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.
- Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (SSMFS 2018:18) ska beaktas.
- Vid planering av barns utemiljöer ska det planeras för en variation av områden med sol och skugga, för att begränsa exponeringen av UV-strålning.

Bakgrund strålning

Cesium-137

År 1986 blev hela kommunen mer eller mindre drabbad av det nedfall som kärnkraftsolyckan i Tjernobyf förorsakade. Sedan 1989 har mätning av bakgrundsstrålning gjorts var sjunde månad på sex olika platser i kommunen. De uppmätta nivåerna för bakgrundsstrålningen i kommunen har varit låga sedan mätningens början. Cesiumhalterna i kött, fisk, svamp och bär mättes såväl av kommunen som av enskilda under de första åren efter Tjernobyfolyckan. Hösten 2012 togs, i olika delar av kommunen, stickprov från vilt, fisk och svamp. Alla prov visade värden under rekommenderat gränsvärde.

Områden med risk för radon

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I ett stråk mitt i kommunen (där fjällbergarterna möter urberget), från norr till söder, finns det radonhaltig berggrund bland annat i form av alunskiffer rik på uran. Berggrunden kan medföra risk för höga radonhalter bland annat i borrhållsbrunnar och inomhusluft.

1993 utfördes en "Markradonundersökning för Strömsunds kommun". Undersökningen visar på högriskområden i till exempel Hammerdal, Solberg, Tåsjö, Norråker, Gubbhögen och Havsnäs.

Elektromagnetiska fält

Magnetfält är en del av vår vardag och finns hela tiden runt om oss. De uppstår kring elektriska apparater som kylskåp, kaffekokare, hårtork, TV-apparater och trådlösa telefoner. Magnetfältsexponeringen från hushållsapparater är vanligtvis lokal och normalt mycket lägre än myndighetens referensvärden och bedöms därför inte medföra några hälsorisker.

Ju starkare ström, desto starkare är magnetfälten. Så fort apparaterna används alstrar de magnetfält. Magnetfältet upphör när apparaterna blir strömlösa. Styrkan på magnetfälten avtar vanligtvis snabbt med ökat avstånd från källan.

Människan är anpassad till att leva i jordens statiska magnetfält och det har inte gått att påvisa skadliga effekter av statiska magnetfält som människor normalt kommer i kontakt med.

Magnetfält som uppkommer kring elektriska apparater och kraftledningar kallas växlande magnetfält. Denna typ av magnetfält skapar elektriska strömmar i kroppen som, vid mycket starka fält, kan påverka kroppens nervsignaler. Det råder stor vetenskaplig samstämmighet om hur starka magnetfält behöver vara för att ge upphov till omedelbar påverkan, till exempel nerv- och muskelretningar. Styrkan på sådana magnetfält ligger dock långt över vad som normalt finns i vår omgivning. Däremot

finns det en vetenskapligt grundad misstanke om att även svaga magnetfält från exempelvis kraftledningar skulle kunna öka risken för barnleukemi. På grund av misstanken om att svaga lågfrekventa magnetfält skulle kunna öka risken för barnleukemi ger Strålsäkerhetsmyndigheten rekommendationer vid samhällsplanering och byggande.

UV-strålning

Sol och solarier ger ljus, värme och ultraviolett strålning (UV-strålning). Ju mer energi UV-strålningen innehåller, desto större är risken för skador, till exempel hudrodnader, solsveda och brännskador. UV-strålningen bryter ner kollagenet i huden vilket leder till att huden åldras i förtid. UV-strålning kan också påverka hudens DNA, något som i värsta fall kan orsaka hudcancer. Utomhus skyddar skugga, kläder, hatt med brätte, solglasögon och solkräm där inte kläderna täcker. Hur mycket skydd som behövs beror på hur känslig man är och hur stark UV-strålningen är. UV-strålningen är som starkast på sommaren mitt på dagen mellan klockan 11 och 15 och på platser med mycket fri himmel. Snö reflekterar UV-strålningen och gör att extra skydd kan behövas. Barn är extra känsliga för UV-strålning, varvid en god planering av barns utemiljöer, vid förskolor och skolor, med solskydd till exempel med hjälp av träd, är viktigt.

Olycksrisker

Ställningstagande olycksrisker:

- Samhällsplaneringen ska utgå ifrån att skydda de verksamheter och transportleder som kräver hänsyn i form av skyddsavstånd, för att värna verksamheternas möjlighet att utvecklas.
- Riskanalyser och därpå följande intresseavvägningar ska göras när mer detaljerad planering genomförs.
- Förläggning av farliga anläggningar, till exempel bensinstationer, ska ske i utkanterna av tätbebyggda områden.
- Kommunen bör förespråka lämpliga och olämpliga vägar för transport av farligt gods, samt ange lämpliga uppställningsplatser för fordon med farligt gods.
- Kommunen ska förespråka att transporter av farligt gods sker på järnväg.
- Inom 150 meter från transportled för farligt gods ska risker, kopplade till farligt gods, bedömas före eventuella exploateringar.

Bakgrund olycksrisker

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Anläggningar

Vid vissa anläggningar bedrivs verksamheter som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Sådana anläggningar omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4 § i lagen om skydd mot olyckor, (2003:778).

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som hanterar farliga ämnen i stor omfattning och genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner. I Strömsunds kommun är ett flertal verksamheter klassade som farliga anläggningar. En del anläggningar omfattas av Sevesolagstiftningen. Den ska förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. I planering av nya bostäder och verksamheter kräver farliga anläggningar ofta hänsyn i form av skyddsavstånd.

Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras på rätt sätt under en transport.

Transporter av farligt gods regleras i lag (2006:263) om farligt gods. För att få transportera farligt gods krävs utbildning och beroende på typ av ämnen, mängder och typ av transport krävs olika nivåer i utbildningen. Det finns även regler för förpackningar som bland annat innebär att förpackningarna måste uppfylla vissa konstruktions- och testkrav för att få användas. Avsändaren och den som transporterar farligt gods ska följa de villkor och de förutsättningar som anges i lagen. Tillsyn av transporter av farligt gods utförs av polisen.

Mängder och typ av transporter av farligt gods genom Strömsunds kommun är tämligen okänt. Den allra största delen av de farliga godstransporterna i eller genom kommunen kan antas ske på E45:an. Den största mängden farligt gods finns i gruppen ”Brandfarliga vätskor”, det vill säga drivmedel. Därutöver kan man anta att varor i grupperna ”Brandfarliga fasta ämnen”, ”Giftiga ämnen” och ”Frätande ämnen” också förekommer. Vid transporter av styckegods kan olika typer av farligt gods samtransporteras utan att riskerna med blandningen är känd. I en rapport från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap från 2006, var den totala mängden farligt gods som då transporterades i kommunen (mellan 100 och 33 000 ton per år) den lägsta som redovisades.

E45 och väg 346 är rekommenderade vägar för transport av farligt gods i Strömsunds kommun. Dessutom finns det fyra rekommenderade uppställningsplatser för farligt gods, Hammerdal (E45, före detta järnvägsområdet), Hoting (E45, Cirkel K), Backe (väg 346, före detta järnvägsområdet) och Gäddede (väg 819, före detta Vägverkets vägstation).

Förorenade områden

Ställningstagande förorenade områden:

- Miljö- och byggnämndens strategi för prioritering av arbetet med förorenade områden ska följas.
- ~~Prioriterade objekt med förorenade områden i riskklass 1 eller 2 ska undersökas.~~
- Om en undersökning av förorenad mark visar på allvarliga risker ska fastigheten åtgärdas.
- Vid eventuella exploateringar ska alltid förorenad mark beaktas.

Bakgrund förorenade områden

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Förorenade områden regleras i 10 kap. miljöbalken. Med förorenade områden menas förorening av ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I Strömsunds kommun finns drygt 450 kända områden som kan vara förorenade av den verksamhet som bedrivits på platsen. Utifrån det nationella miljömålet ”Giftfri miljö” ska alla förorenade områden som kan innebära risk för människors hälsa eller för miljön vara åtgärdade till 2050. Det innebär att dessa 450 områden behöver inventeras, undersökas och vid behov åtgärdas i en genomtänkt prioriteringsordning. Det finns även objekt som redan är undersökta och åtgärdade, främst bensinstationer nedlagda mellan 1969 och 1994, men även några oljedepåer.

Riskklassning av förorenade områden

Riskklassningen av förorenade områden sker i två olika nivåer. Först görs en generell klassning utifrån bransch. Branschklassning utgår från en lista som Naturvårdsverket tagit fram. Den baseras på de risker som varje bransch typiskt sett medför. Klasserna är från 1, mycket stor risk, till 4, liten risk. Det är främst branschklass 1, mycket stor risk, och branschklass 2, stor risk, som är prioriterade att gå vidare till att genomföra en riskklassning på objektsnivå. Samtliga identifierade områden i kommunen har fått en branschklass. Våren 2021 fanns det 2 objekt i branschklass 1, 155 objekt i branschklass 2, 186 objekt i branschklass 3 och 40 objekt i branschklass 4, i kommunen.

Riskklassning sker med samma skala som för branschklassning. Det är främst riskklass 1 och 2 som är prioriterade att gå vidare med för att göra undersökningar med provtagningar. Det är först efter detta som en någorlunda säker riskklassning kan ske utifrån faktiska förhållanden på objektet och en eventuell prioritering för att genomföra saneringsåtgärder kan göras.

I Strömsunds kommun har hittills 110 objekt riskklassats. Av dessa finns det ingen i riskklass 1, 13 objekt i riskklass 2, 41 objekt i riskklass 3 och resterande 56 i riskklass 4. Områdena med klassning finns redovisade i länsstyrelsens databas ”EBH-kartan Sverige”.

Vanligt förekommande föroreningar är petroleumprodukter, bensin, diesel, eldningsolja och spilloljor. De flesta verksamheter har hanterat petroleumprodukter men de största riskerna med dessa ämnen finns på bensinstationer och oljedepåer. Andra vanliga föroreningar är metaller, bekämpningsmedel, lösningsmedel och restprodukter från olika verksamheter. De branscher som medför större risker är impregneringsverksamhet, ytbehandling, och verksamheter som lämnat efter sig stora mängder restprodukter. Ett exempel på detta är kisaska från den gamla sulfidfabriken i Ulriksfors som beskrivs ytterligare nedan.

Strategi för arbetet med förorenade områden

Miljö- och byggnämnden arbetar för närvarande med en strategi för hur man ska prioritera i arbetet med förorenade områden. Prioriteringen av arbetsinsatserna kan ha olika utgångspunkter. Syftet med arbetet är att den totala risken, från föroreningar i mark, vatten, sediment eller byggnader, ska bli så liten som möjligt.

Huvudstudie Ulriksfors sulfidfabrik

På området i Ulriksfors, där en sulfidfabrik tidigare legat, pågår ett arbete med att genomföra en huvudstudie, i syfte att ta fram underlag för saneringsbehov eller ytterligare undersökningar av platsen. Föroreningar är påträffade på fastigheten både med avseende på tungmetaller och polycykliska aromatiska kolväten (PAH:er). Det är troligt att saneringsåtgärder kommer att vara nödvändiga. Eftersom fabriken lades ner långt före 1969, kommer eventuella saneringsåtgärder att genomföras med statliga bidrag, eventuellt med någon medfinansier.

Mark och vattenanvändning

Kommunikationer

Ställningstagande kommunikationer:

- Modern infrastruktur och bra kommunikationer av alla slag överbryggas de långa avstånden. Strömsunds kommun ska vara lätt att nå för de som besöker kommunen, ha bra transportmöjligheter för företagets behov och goda möjligheter till arbets- och studiependling.
- Kommunen ska verka för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning, såväl inom som till och från kommunen.
- Inlandsbanan ska vara en integrerad del i ett sammanhållet nationellt järnvägssystem.

- Kommunen ska verka för att Inlandsbanan ska utgöra riksintresse för kommunikation.
- Då kommunen är stor till ytan och avstånd till större städer, flygplatser och liknande är långa är det av mycket stor vikt att kommunen verkar för att det upprätthålls en hög vägstandard, som möjliggör snabba och säkra transporter till, från och inom kommunen.
- Kommunens gator och vägar som är i behov av åtgärder ska åtgärdas när ekonomiska förutsättningar finns.
- Riksintressena tillgodoses genom samråd med länsstyrelsen vid planläggning och lovprövning.
- Exploatering nära vägar, järnvägar och flygplatser får inte påverka möjligheter till drift, underhåll och framtida utvecklingsbehov.

Bakgrund kommunikationer

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Flyg, järnvägar och vägar

Genom Strömsunds kommun går såväl Europaväg 45 som Inlandsbanan. Kommunen är dock perifert belägen i förhållande till både riket som helhet och de internationella marknaderna.

Trafikverket ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för vägtrafik, järnvägstrafik och luftfart samt för byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar. Nedan presenteras några av de viktigare kommunikationssystemen i kommunen.

Region Jämtland-Härjedalen är ansvarig för att ta fram en länstransportplan, vilken är en tolvårig plan för investeringar i det statliga regionala vägnätet. Den i november 2018 beslutade länstransportplanen gäller för åren 2018 till 2029.

Luftfart

För persontransporter är flyget ett effektivt transportslag för att motverka kommunens perifera läge. I Strömsunds kommun finns ingen flygplats för reguljärtrafik. Från centralorten Strömsund är det nästan två timmars resa till Åre Östersunds Airport och ungefär samma restid är det till Vilhelmina flygplats (Sagadal) norr om Strömsund. Även flygplatserna i Västernorrlands län, Örnsköldsvik, Kramfors/Sollefteå (Höga kusten airport) och Sundsvall (Midlanda) ligger inom rimliga avstånd från kommunen.

Åre Östersund Airport är utpekad som riksintresse. Riksintresset för flygplatsen utgörs av mark som direkt används eller kommer att användas för luftfartens behov. En liten del av Strömsunds kommun ligger inom en radie av 55 kilometer från flygplatsen, den ytan kallas för minimum sector altitude, MSA. Där får inga höga byggnader eller andra

hinder som till exempel vindkraftverk byggas, som kan påverka flygproceduren till och från flygplatsen.

För att säkerställa att funktionen luftfartsanläggning inte skadas har, utöver riksintresseområdet, även influensområdet för flygbuller, flyghinder och elektromagnetisk störning definierats.

Järnvägstrafik

Inlandsbanan är en mycket viktig förutsättning för industri och besöksnäring. Ett väl fungerande godstransportsystem är en nödvändighet för ett aktivt och expanderande näringsliv. Men Inlandsbanan är också en betydande länk i ett vidare, internationellt perspektiv. Så gott som allt gods som transporteras på banan har destinationer i andra delar av landet eller utomlands. Här fraktas framför allt skogsråvaror som timmer, massaved och flis flera dagar i veckan. Godstågen går mellan orter i söder och norr och vidare från inlandet ut till kusten via de tvärbana som ansluter till Inlandsbanan. Norr om Östersund är Inlandsbanan inte elektrifierad.

Inlandsbanans förläggning är av stor vikt för kommunerna i inlandet. Även i ett beredskapsläge för Sverige anser kommunen att Inlandsbanan har ett stort strategiskt värde. Därför förordar kommunen att Inlandsbanan ska utgöra riksintresse för kommunikation.

Inlandsbanan AB ägs av de 19 kommuner som finns utmed banan. Bolaget ska på uppdrag av ägarna driva och förvalta Inlandsbanan på sträckan Kristinehamn – Gällivare, 130 mil, samt anslutande järnvägar. Infrastrukturutvecklingen ska ske efter kommunernas och näringslivets behov. Det ska skapas förutsättningar för en miljövänlig, samhällsekonomisk och företagsekonomisk lönsam trafik. Bolaget ska också aktivt verka för att skapa möjligheter för kollektiv persontågtrafik på sådana sträckor där möjligheter kan ges som alternativ till annan kollektivtrafiklösning.

Förutom Inlandsbanan finns även banan Hoting–Forsmo i kommunen. Hoting–Forsmo är en icke elektrifierad bana med manuell trafikledning samt godstrafik. Den utgör en tvärbana mellan Inlandsbanan och Ådalsbanan. Spåret håller en låg standard men är viktig för industrin, framför allt för timmer och massavedstransporter till industrierna längs kusten. Banan bör även, liksom Inlandsbanan, utgöra ett viktigt intresse för Försvarsmakten.

Vägtrafik

Allmänna vägar

Det allmänna vägnätet är relativt väl utbyggt. Totalt finns nästan 150 mil allmänna vägar i kommunen. Nyanläggningar av vägar sker dock mycket sparsamt. På många

vägsträckor är underhållet dessutom väldigt eftersatt. Behovet av att förbättra vägarnas standard är mycket stort. I kommunen finns en stor andel grusvägar och vägar med otillräcklig bärighet, ibland under vissa delar av året. Behovet av förbättringar och underhåll av vägnätet är uppenbart.

E45 är Sveriges längsta väg. Den sträcker sig från Göteborg i söder till Övre Soppero i norr. Söder om Sverige fortsätter E45 till Italien. Väg E45 ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Gällivare ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse.

E45, Inlandsvägen, är ett viktigt turisttrafikstråk och förbindelse från Väst- och Sydsverige och Danmark till Norrlands inland. Den utgör även ett viktigt transportstråk från norra Sverige/Nordnorge och för transporter inom Norrlands inland för såväl gods- som persontransporter. Vägen har många viktiga kopplingspunkter till Inlandsbanan och är rekommenderad färdväg för farligt gods. Härvid är det extra viktigt att vägen håller en bra vägstandard, då avstånden är långa och transporter av farligt gods förekommer.

I Strömsunds kommun går Inlandsvägen bland annat igenom tätorterna Hammerdal, Strömsund och Hoting. Här blandas genomfartstrafiken med gång- och cykeltrafik, samt med lokal centrumtrafik. Det är mycket viktigt att vägkorsningar hastighetsbegränsningar och övergångsställen utformas så att olycksriskerna minimeras.

Väg E45 är utpekad som riksintresse för vägtrafik.

Väg 346 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Vägen är del av en viktig förbindelse mellan kusten (Sundsvall/Härnösand) och norra Jämtland/Västerbotten. Den är dessutom ett stråk för godstransporter nationellt och regionalt i öst-västlig riktning i norra Jämtland. Vägen har koppling till järnvägen Forsmo–Hotingbanan och är rekommenderad färdväg för farligt gods.

Väg 346 är utpekad som riksintresse för vägtrafik.

Väg 342, Vildmarksvägen, via bland annat Strömsund och Gäddede, är en viktig transportled i öst-västlig riktning, framför allt för transporter mellan Norge och Sverige. Denna väg är även av stort intresse för de som besöker kommunen. Norrut från Gäddede fortsätter Vildmarksvägen över kalvfjäll, vid Stekenjokk, och vidare in i Västerbotten till Klimpfjäll i Vilhelmina kommun. Denna väg är en av Sveriges högst belägna vägar, 876 meter över havet. Vägen är stängd under vinterhalvåret, men öppnas under juni månad och är en mycket stor turistattraktion.

Väg 344, sträcker sig från Krokoms kommun, passerar Hammerdal och fortsätter längs Ammerån ner till Överammer, där den ansluter till väg 87. Den är 117 kilometer lång.

Vägen är en viktig transportled från kommunen mot kusten (Sundsvall). Den är också ett viktigt turiststråk, med vackra vyer och närhet till Ammerån.

Väg 345, går mellan Strömsund och Ramsele, 63 kilometer lång. Även den är en viktig transportled mot kuststäderna från Strömsund. Sträckningen mellan Strömsund och Ulriksfors förses för närvarande med gång- och cykelbana.

Väg 331 går mellan Timrå (i Västernorrlands län) och Backe. Längden är 199 kilometer, inklusive den sträcka som delas med riksväg 87. Vägen hör till den kortaste och snabbaste vägen mellan Stockholm, eller Sundsvall, och kommunens norra och nordöstra delar, samt större delen av Västerbottens inland.

Kommunala vägar

Kommunen ansvarar för 120 kilometer vägar. Dessa är till största delen lokaliserade inom tätortsområden. År 2011 gjordes en besiktning av vägarna, för att konstatera deras status. En mycket stor del av de besiktigade vägarna konstaterades vara i behov av åtgärder relativt omgående. För att klara en upprustning av samtliga kommunala vägar behöver kommunen under många år framöver avsätta betydande belopp för detta. Kommunens ambition är att upprustningen kommer att fortgå i takt med de ekonomiska förutsättningarna.

Enskilda vägar

De enskilda vägarna inom kommunen omfattar en total längd av ca 650 mil. Vägarna utgör en viktig länk i det lokala kommunikationsnätet genom att de sammanbinder många allmänna vägar. De enskilda vägarna är också betydelsefulla ur miljösynpunkt eftersom de förkortar resvägarna samt utgör en viktig förutsättning för att behålla en levande landsbygd och ett fungerande näringsliv. En del av de enskilda vägarna har statsbidrag för underhåll och snöröjning.

Markbehov för transportsektorn

I Region Jämtland-Härjedalens Länstransportplan för Jämtlands län 2018–2029 har följande strategiska markbehov för transportsektorn (gång- och cykelvägar) identifierats.

- Strömsund–Ulriksfors, längs väg 345, fem kilometer (pågår, beräknas klart 2022).
- Gäddede längs Jormvägen.

I den Nationella transportplanen finns gång- och cykelvägar för såväl Hammerdal som Hallviken upptagna och ligger nu i en planlägningsprocess. Dessutom tar planen upp sträckan Strömsund–Tullingsås i planeringen.

När gång- och cykelvägarna kommer att byggas avgörs löpande under planperioderna. Det är viktigt att kommunen har mark i beredskap för anläggande av framtida gång- och cykelvägar.

Strategiska markbehov därutöver:

- E45, genomfart Hoting kan bli strategiskt markbehov.
- Gång- och cykelväg Strömsund–Strand.

Säkerhetszoner järnvägar och vägar

Generellt bör inte ny bebyggelse tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägens spårmit.

Enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter 2008:1 får byggnader eller någon byggnadsdel av säkerhetsskäl normalt inte förekomma inom fem meter från del av järnvägsanläggningen som kan föra högspänning.

Säkerhetszonernas bredd för vägar är beroende av tillåten hastighet. Följande säkerhetszoner gäller:

- 50 kilometer per timme: Minst tre meter.
- 70 kilometer per timme: Minst sju meter.
- 90 kilometer per timme: Minst nio meter.
- 110 kilometer per timme: Minst elva meter.

För byggnad/anläggning eller åtgärd inom säkerhetszonen krävs tillstånd från Trafikverket. Tillstånd krävs för till exempel skyltar, reklam, staket, grävning, upplag och andra liknande anordningar.

Generellt gäller tolv meter byggnadsfritt avstånd till väg, enligt 47 §, väglagen (1971:948).

Enligt särskilt beslut av länsstyrelsen gäller 30 meter byggnadsfritt avstånd från E45. (Länsstyrelsen är beslutande efter samråd med Trafikverket).

Person- och godstransporter

Ställningstagande person- och godstransporter:

- Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och attraktiv för alla grupper i samhället.
- Den omfattande transittrafiken längs E45 med lastbilar bör i huvudsak överföras till Inlandsbanan.
- Gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar måste prioriteras i kommunens tätorter.
- Kommunen ska verka för att prioritera anslutningsparkeringar.
- Utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon ska prioriteras i samhällsplaneringen.
- Kommunen ställer sig positiv till utbyggnad av, och ökad tillgång till, tankställen för förnyelsebara drivmedel.

Bakgrund kollektivtrafik

Ett långsiktigt hållbart och trafiksäkert kollektivtrafiksystem bör eftersträvas. Detta är av stor betydelse för trygghet och val av bostadsort.

Enligt lagstiftning för kollektivtrafiken (SFS 2010:1065) ska det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet, RKM, i varje län. RKM har ansvaret för att samordna, planera, upphandla och marknadsföra kollektivtrafiken i Jämtlands län. RKM ska även upprätta ett trafikförsörjningsprogram för regionen. I programmet ska mål för den regionala trafiken fastställas. Ett trafikförsörjningsprogram för 2021–2026 är upprättat av Region Jämtland-Härjedalen.

Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för användning av kollektivtrafik. Vid planering måste hänsyn tas för att tillgodose behovet av anslutningsparkeringar, gång och cykelvägar och liknande, så kollektivtrafiken blir attraktiv och tillgänglig. Då järnvägen nyttjas mer frekvent för godstrafik kan den bli aktuell även för persontrafik.

Privat trafik

Med kommunens stora yta, och en utspridd befolkning, kommer den privata trafiken fortsatt att vara omfattande. Nya former för arbete, hemarbete, kan förvisso minska transporter något, men för möjligheter att ta sig till handelscentra och knutpunkter för kollektivtrafik kommer allt jämt privat trafik att utgöra en betydande del av transporter. För att möjliggöra en förändrad fordonsflotta måste infrastrukturen för utbyggnad av laddstolpar för elbilar påskyndas. Norrlands inland saknar i dag förutsättningar för att på ett bra sätt kunna gå över till elbilsanvändning, då laddinfrastrukturen är undermålig.

Godstransporter

I och genom kommunen sker en omfattande transport av råvaror och varor från skogsbruk och annat näringsliv. För att godstransporterna ska fungera på ett bra sätt är det av stor vikt att kommunens vägstandard är hög. En stor del av den trafik som idag utförs av lastbil bör kunna föras över till transport via järnväg. Detta är ett transportalternativ med betydligt lägre miljöpåverkan. I kommunen behövs en utbyggnad av fler omlastningsstationer för järnväg för att detta ska få god genomslagskraft.

Trafiksäkerhet

Trafikriskerna ökar med den växande trafiken på det nationella vägsystemet. Samtidigt är det mycket viktigt för tillgängligheten att det glest befolkade inlandet kan nå andra kommuncentra och länets huvudort Östersund inom rimliga pendlingstider. Regionförstoring får inte förhindras av för dålig hastighetsstandard, bristande underhåll eller låg säkerhet i systemet. Investeringar med målet att öka trafiksäkerheten behöver göras och dessa måste avvägas så att inte tillgängligheten försämras. Samtidigt bör

också trafiksäkerhetsaspekterna ges en hög prioritet vid prövningen av plan- och byggnadsärenden.

Etableringar som skapar korsande trafik ska utformas så säkert som möjligt. I samband med detaljplanering för ny bebyggelse bör investeringar för ökad trafiksäkerhet säkerställas, i till exempel exploateringsavtal.

Gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar måste prioriteras i kommunens tätorter.

Snöskoter

Ställningstagande snöskoter:

- Ledsystemen för såväl vandring, skidåkning, ridning som skoter ska utvecklas.
- Samordningslösningar, tillsammans med föreningar, besöksnäringen med flera, som gagnar och ökar kvaliteter för det rörliga friluftslivet ska genomföras.
- Samordningslösningar med närliggande kommuner ska genomföras.
- Områden med såväl tillåten som förbjuden skotertrafik bör anvisas.
- Tysta områden bör beaktas i planeringen.

Bakgrund snöskoter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I Strömsunds kommun finns det cirka 200 mil skoterleder. Av dessa är cirka 70 mil på statens marker på renbetesfjäll. Det finns drygt 5 000 snöskotrar registrerade i kommunen. Till detta ska föras ett stort antal skotrar som besökare och fritidshusägare tar med sig då de besöker kommunen. Många skotrar nyttjas för yrkesutövning men den dominerande användningen är för fritidsbruk. Snöskoteråkning, ofta i kombination med till exempel fritidsfiske, är en viktig del i fritidsutbudet för de som bor i kommunen eller kommer hit som turister. Den så kallade friåkningen med snöskoter på vissa fjällsluttningar är en starkt ökande verksamhet. Även uthyrning av snöskotrar är en verksamhet som ökar.

Kraven på skoterledernas sträckning och kvalitet ökar, särskilt i anslutning till tätorterna och i de områden där turismen utvecklas.

Inom fjällområdena är snöskotertrafiken reglerad genom leder och förbudsområden. Fler leder bör kunna anläggas och nyttjas genom anpassning och samråd med andra intressen. Dessutom bör ytterligare platser för friåkning kunna anvisas i mindre störningskänsliga områden.

Skoterledsfrågorna bör utredas och planeras med syftet att få en god funktion samtidigt som miljöintrången och störningar från skotertrafiken minimeras. Planeringsarbetet bör

ske över hela kommunen och genomförs i ett brett samråd med berörda parter, bland annat företrädare för besöksnäring, rennäring, skoterklubbar och fastighetsägare. Planeringsarbetet bör innefatta transitleder, som gör det möjligt att färdas mellan platser såväl inom som utanför kommunen. Planeringsarbetet bör även innefatta att avlastnings- och parkeringsplatser för snöskotertransporter anordnas och att tillgänglighet för att till exempel tanka skotern finns på de platser som nyttjas mer frekvent av skoteråkare. Ledsystemet bör ”kategoriseras” efter ledens standard, varvid brukaren på ett enkelt sätt kan avgöra ledens tillgänglighet. Ett bra utformat och rätt placerat ledsystem, terminaler på strategiska platser, åtkomlighet till service och tankställen där det miljömässigt är möjligt, genomtänkta regleringar där snöskotertrafik inte får förekomma eller där trafiken kanaliseras, bidrar till minskade konflikter samtidigt som också kvaliteten höjs på leder och andra anläggningar för snöskoteråkaren.

Hållbar snöskoterturism i Frostviken

Kommunfullmäktige har med beslut 2016 och 2018 reglerat snöskotertrafiken i ett cirka 100 000 hektar stort område i Frostviken. Regleringen har skett på uppdrag av markägarna, då skotertrafiken i området skapat olägenheter och förstörelse. Regleringen innebär ett generellt förbud mot snöskotertrafik, men öppnar samtidigt upp området för trafik på såväl leder som inom friåkningsområden under vissa givna förutsättningar. Regleringen möjliggör att god hänsyn kan tas till renskötsel, djurliv och turism. Området tillsynas och leder underhålls av ”skotervärdar”, som finansieras av avgifter som betalas av de som använder området för snöskotertrafik.

Teknisk försörjning

Avlopp

Ställningstagande avlopp:

- Vid ny bebyggelse krävs det att en godtagbar avloppslösning är möjlig.
- Kommunala avloppsanläggningar byggs, där fullmäktige beslutat om kommunalt verksamhetsområde, för att skapa goda hygieniska förhållanden.
- Kommunens avloppsledningsnät bör anpassas till förväntade klimatförändringar i enlighet med kommunens klimatanpassningsplan.
- De avloppsanläggningar som är undermåliga ska successivt ersättas eller förbättras.
- Fastställda verksamhetsområden för avlopp ska finnas i alla områden där kommunen har avlopps-försörjning. Inom verksamhetsområdet bör i princip samtliga fastigheter anslutas. Anslutning till kommunalt avloppsreningsverk är ett krav vid nybyggnation.
- Kommunen tar fram en plan för vatten och avlopp.
- Möjliga metoder för att nyttiggöra slam från slambehandlingsanläggningar ska utredas.

Bakgrund avlopp

Kommunalt avlopp

Knappt 70 procent av kommunens hushåll är anslutna till någon av de omkring 20 kommunala avloppsanläggningarna. Anläggningarna är av olika slag, med olika reningssteg. I de större orterna har oftast reningsverken mekanisk, biologisk och kemisk rening, medan de mindre anläggningarna, som endast har några tiotal hushåll anslutna, kan utgöras av en trekammarbrunn och/eller filterbäddar/infiltrationsdammar. Mottagarna är oftast orternas närliggande vattendrag, varav flertalet utgörs av vatten med god genomströmning. De flesta av industrierna i kommunen är anslutna till de kommunala reningsanläggningarna. Flertalet av de kommunala anläggningarna är dimensionerade för betydligt fler personer än de nu anslutna.

Det finns behov av stora investeringar i ombyggnad av kommunens avloppsledningsnät. Näten är till stora delar gamla och problem med såväl in- som utläckage finns. Dessutom finns det dräneringar för dagvatten påkopplade på avloppsnätet, varvid det i vissa situationer passerar för mycket vatten genom reningsverken, vilket medför att reningen blir bristfällig och onödigt kostsam. Eventuella nyetableringar framför allt i turistområden kan kräva nya avloppslösningar. Även en anpassning av avloppsledningsnäten till förväntade klimatförändringar bör beaktas.

Privata gemensamhetsanläggningar

I kommunen finns även enskilda avloppsföreningar, där hushåll gått samman om en gemensam avloppsanläggning. Anläggningarna sköts och underhålls gemensamt i byn. Det förekommer svårigheter med skötseln av anläggningarna. Det kan bero på lågt intresse samt lite tid och dålig kompetens.

Enskilda avlopp

De fastigheter som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet har egna anläggningar. I kommunen finns det cirka 3 700 enskilda avlopp. De är i de flesta fall utförda som slamavskiljare med markbädd eller infiltrationsanläggning. Det finns även äldre lösningar, som under tid kan ha blivit förändrade och ombyggda och funktionen kan vara svår att bedöma. Ett arbete med att inventera dessa avlopp pågår. Avlopp som inte fungerar måste göras om för att minska miljöbelastningen. En väl utförd infiltrationsanläggning är i de flesta fall ett bra alternativ ur miljösynpunkt. Fortfarande finns hushåll som saknar fungerande avloppsanläggningar, vilket innebär att avloppsvattnet mer eller mindre orenat släpps ut i närliggande sjöar och vattendrag. Dessa bristfälliga anläggningar kan lokalt orsaka miljöproblem, som eventuell smittspridning, dålig lukt och övergödning.

Omhändertagande av slam

Tömning av slam från enskilda avloppsanläggningar sker under barmarksperioden. Slam från enskilda anläggningar och kommunens reningsverk avvattnas och komposteras tillsammans med träflis i slambehandlingsanläggningar, på fem olika platser i kommunen. Den färdiga komposten används som anläggningsjord för sluttäckning av gamla deponier. Avloppsslammet kan vara en framtida källa för biogasframställning och fosforåtervinning.

Avfall

Ställningstagande avfall:

- Kommunen ska, enligt avfallsplanen, i sin verksamhetsplanering: förebygga uppkomst av avfall, främja återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning för att minimera deponirester.
- Fler återvinningsstationer bör anläggas i kommunen. Stationerna ska vara lättillgängliga, välskötta och praktiskt utformade.
- Biologiskt avfall ska sorteras ut och användas till biogasframställning.
- Information ska öka kundernas medvetenhet om det farliga avfallet och om hur det ska hanteras.

Bakgrund avfall

Kommunens avfallsplan är från 2019. Avfallsplanen tar upp kommunens mål för avfallsområdet fram till 2022, samt hur dessa mål ska uppnås. Avfallsplanen ska bidra till att uppfylla det nationella och regionala arbetet för att nå miljömålen. Strömsunds kommun ska via avfallsplanen styra avfallshanteringen mot en resurshushållning baserad på kretsloppsprincipen. Kommunen ska verka för en ökad återanvändning och återvinning av material, samt verka för en minskning av nytt material som används i produktions- och konsumtionssystemen.

Insamling av hushållsavfall sker oftast med plastkärl. Tömning sker var 14:e dag, om kunden så önskar. Förutom en fast avgift betalar kunden för varje tömning som utförs. Från hösten 2023 ska kommunen dessutom samla in matavfall separat.

Kommunen har sex bemannade återvinningscentraler, där hushållen kan lämna in sitt grovavfall och farliga avfall. Dessutom finns en privat mellanlagringstation, vilken enbart tar emot avfall från företag. Utsorterade material skickas för materialåtervinning. Trä flisas och skickas för energiutvinning, eller komposteras tillsammans med avloppsslam. Brännbart material skickas till förbränning i värmeverk. Farligt avfall skickas för omhändertagande. I kommunen finns det inte längre några avfallsdeponier i drift. Den deponirest som uppstår skickas till Östersunds kommuns deponianläggning.

Inom kommunen finns för närvarande 14 återvinningsstationer, där tidningar och förpackningar kan lämnas. Ansvaret för dessa stationer innehas av producenterna

genom Förpacknings och tidningsinsamlingen (FTI). Från 1 januari 2022 är kommunen ansvarig för insamlingen av returpapper.

Energi

Ställningstagande energi:

- Energiförsörjningen ska präglas av miljövänliga och förnyelsebara energikällor.
- För att minska miljöpåverkan bör fjärrvärmeverken på sikt byta ut oljepannorna, som används för reserv och spetslast, mot biobränslepannor.
- Fjärr- och närvärmeverk, eldade med förnyelsebara bränslen, är bra alternativ för uppvärmning och tappvattenvärmning.
- Utbyggnad av ytterligare tankställen för förnyelsebara bränslesorter, exempelvis biogas, vätgas och el, bör eftersträvas, så att möjligheten för invånarna att skaffa miljöklassade fordon ökar.
- Kartläggning ske av både befintlig jordbruksmark och områden för nyodling som är lämpliga som omställningsytor för odling av grödor till biogasproduktion.
- Kommunen bör se över möjligheterna vad gäller användning av förnyelsebar energi för uppvärmning och drivmedel.
- Transmissionsledningar i kommunen behöver förnyas, troligen under planperioden, varvid markanspråket för dessa ledningar kan behöva ökas.
- Folkhälsomyndighetens och Strålsäkerhetsmyndighetens råd avseende magnetfältspolicy ska beaktas vid ny bebyggelse.
- Samråd med Svenska kraftnät ska hållas vid planerade åtgärder och markarbeten inom 250 meter från transmissionsledningar och stationer.
- Avstånden mellan olika verksamheter och kraftledningar regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter, vilka ska beaktas vid nyetableringar.
- Svenska kraftnäts magnetfältspolicy ska beaktas vid ny bebyggelse där människor vistas varaktigt.

Bakgrund energi

Användning och produktion av energi i detta avsnitt avser i huvudsak energi för uppvärmning av bostäder och tappvatten, energi som fordonsbränsle och energi för elproduktion. Elproduktion från vindkraft och vattenkraft i kommunen behandlas under egna rubriker i översiktsplanen.

Inom Strömsunds kommun produceras mycket mer energi i form av el och biobränsle än vad som förbrukas inom kommunen.

I framtiden kommer sannolikt alternativa uppvärmningssystem och elproduktion, från till exempel bränsleceller (vätgas) och solenergi, att vara vanligt både i små- och

storskalig produktion, för att kunna klara omställningen från dagens fossila energikällor. Att fritt kunna välja energialternativ ger möjligheter för tekniken att utvecklas.

Fjärrvärme

Fjärrvärmeverken i Strömsunds kommun drivs av det kommunägda fjärrvärmebolaget Jämtlandsvärme AB (under hösten 2022 kommer ett namnbyte till Strömsunds energi AB att utföras). Fjärrvärmeverken eldar i huvudsak biprodukter från skogsnäringen, vilket är både miljövänligt och ekonomiskt. Eftersom materialet kommer från det lokala skogsbruket, blir transporterna korta och därmed såväl kostnaderna som utsläppen små. Reserv och spetslast (vid kall väderlek när pannorna inte klarar av att värma upp systemet tillräckligt med skogsråvara) utgörs till cirka 95 procent av bioolja som är förnybar och framställs ur råvaror från växtriket och har 50 procent lägre klimatpåverkan än fossila motsvarigheter.

Fjärrvärmeverken är placerade i Strömsund, Hammerdal, Hoting, Backe, Rossön, Kyrktåsjö och Gäddede. Näten är dimensionerade för anslutning av fler abonnenter. Kunder utgörs av såväl privata som offentliga fastighetsägare. Olika typer av byggnader är anslutna till näten, till exempel privata villor, flerbostadshus, industrier och kyrkobyggnader.

För att säkerställa framtida värmeleveranser till befintliga och nya kunder har bolaget beslutat att investera i en ny fjärrvärmeanläggning i Strömsund. Planen är att anläggningen ska kunna tas i drift 2022/2023. Den nya anläggningen byggs på en ny plats, vid industriområdet i Strömsund, där det finns stora ytor för upplag av biobränslen, något som saknas vid nuvarande anläggning. Kapaciteten på den nya pannan blir cirka åtta megawatt och det motsvarar uppvärmning av cirka 800 villor. Bränslet i den nya pannan blir i huvudsak biobränsle från skogen. En ny produktionsanläggning kommer även att medföra ett minskat uttag av spetslast.

Solenergi

Solenergi kan generellt utvinnas på två olika sätt, antingen med en solfångare eller med solceller sammansatta till solpaneler. Det som skiljer dessa tekniker åt är att solfångaren genererar värme medan solcellen genererar elektricitet.

Solfångaren består av slingor med vätska eller vakuumböror som värms upp när den träffas av solstrålarna. Värmen lagras i en ackumulatortank. Därifrån skickas vattnet ut till husets element eller används till att värma tappvattnet.

Solcellerna skiljer sig mot solfångarna då solcellerna alstrar en elektrisk spänning och ström när de träffas av solljuset. Flera solceller kan kopplas ihop och bildar då en solpanel. De senaste åren har solcellstekniken utvecklats och systemen har blivit billigare. Det blir allt vanligare att enskilda och företag installerar solcellsanläggningar på sina hustak. Husägaren blir då en så kallad ”mikroproducent”. Elektriciteten som

bildas kan användas i det egna hushållet/företaget, levereras ut på elnätet, eller till att ladda batterier, varvid elektriciteten kan användas när den behövs. Solceller är även ett användbart alternativ då elektricitet behövs i icke nätanslutna områden, till exempel vissa fritidshus.

Geoenergi

Geoenergi är till största delen solenergi som lagras i markytan, eller i vatten, men också lite värme från jordens inre. Energin hämtas ur berget marken eller vattnet med hjälp av borrhål eller nedgrävda slingor och värmen tas om hand av värmepumpar och värmeväxlare, för att kunna värma bostäder och tappvatten. Bergvärme kallas det när ett borrhål försörjer den enskilda villan. Borrhålslager är flera hål som kopplas ihop till en bergsvolum och används till att värma och kyla större fastigheter. Under sommaren lagras värmen som sedan används på vintern medan kylan från vintern lagras för att ge kyla under sommaren. För att lagra värme och kyla i berg borrar djupa hål vars djup bestäms utifrån energibehovet och de geologiska förutsättningarna. Vid jordvärme tas energin ur markens ytliga lager och sjövärme utvinns ur vattnet.

Förnyelsebart bränsle

Skogsbränsle, energiskog, slaktavfall och halm är exempel på biomassa som har stor potential i framtidens energisystem. Fortsatt ökade oljepriser och utfasning av fossila bränslen, gör bioråvaran attraktiv. Exempel på alternativa bränslen är etanol i E85 och hydrerad vegetabilisk olja, HVO. HVO kan användas som ersättning av dagens diesel. Fördelen med dessa bränslen är att de kan utvinnas från flera olika bioråvaror, till exempel skogsråvara.

Biogas

Biogas är ett förädlad biobränsle och är i princip samma produkt som naturgas, men till skillnad från naturgas, som har ett fossilt ursprung, ingår biogasen i det naturliga kretsloppet. Biogas kan framställas ur organiskt material. Gasen kan användas till uppvärmning och/eller elproduktion. Biogas är även användbar som råvara till fordonsbränsle. I Strömsunds kommun finns det en stor potential för att odla olika typer av grödor på åkermark som inte används för livsmedelsproduktion. De odlade produkterna kan sedan användas för framställning av biogas. Även restprodukter från olika verksamheter kan utgöra en råvara för biogasproduktion.

Vätgas

Dagens vätgasproduktion domineras av processer baserade på fossila råvaror, framför allt naturgas. I en mer miljövänlig variant, elektrolys, kan vätgas framställas genom att spjälka vattenmolekyler till vätgas och syre med hjälp av el, till exempel från vindkraft. Vätgasen kan sedan användas som drivmedel i bränslecellsfordon.

Kraftnät

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

I kommunen finns ett antal transmissionsledningar, såväl 400 kilovolt som 220 kilovolt. Ledningarnas sträckning finns redovisat på karta. Kommunen avser följa de försiktighetsprinciper som myndigheter rekommenderar. Denna "magnetfältspolicy" innebär att ny bebyggelse, där människor vistas varaktigt, placeras minst 130 meter från 400 kilovolt-ledningarna och minst 80 meter från 220 kilovolt-ledningarna. I Svenska kraftnäts Systemutvecklingsplan 2022-2031 framgår inga framtida planer för ytterligare transmissionsnät i kommunen.

Transmissionsnätets mark- och vattenanspråk utreds för närvarande för riksintresseanspråk av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Då det visat sig att det invid kraftledningarna sker en elektrostatiske uppladdning av föremål och personer som uppehåller sig i luftledningens närhet, rekommenderar kommunen i enlighet med Svenska kraftnäts rekommendationer, att alla metalliska byggnadsdelar som exponeras för kraftledningens elektromagnetiska fält ska skyddsjordas inom ett område av 20 meter från kraftledningens närmsta spänningssatta del.

Dricksvatten

Ställningstagande dricksvatten:

- Boende i kommunen ska ha tillgång till tjänligt dricksvatten.
- Kommunens dricksvattenanläggningar ska anpassas till förväntade klimatförändringar i enlighet med klimatanpassningsplanen.
- De i kommunen förekommande vattentäkterna och potentiellt framtida vattentäkter ska värnas och beaktas i samhällsplaneringen.
- Fastställda verksamhetsområden för vatten ska finnas i alla områden där kommunen har dricksvattenförsörjning. Inom verksamhetsområdet bör samtliga fastigheter anslutas.
- Plan för nödvatten och/eller reservvatten ska upprättas för alla tätorter i kommunen.
- Fastställda vattenskyddsområden ska finnas för alla kommunala vattentäkter som försörjer fler än 20 personer.
- Kommunen ska verka för att även vattenföreningarnas vattentäkter skyddas av vattenskyddsområden.
- Kommunen tar fram en plan för vatten och avlopp.

Bakgrund dricksvatten

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Dricksvatten utgör grunden för folkhälsa, livsmedelsproduktion och ekonomisk tillväxt. Kommunens arbete med skyddande och planering för dricksvatten är därför mycket viktigt.

Den kvantitativa tillgången på vatten är mycket god inom Strömsunds kommun. Däremot finns områden, företrädesvis i glesbygd där dricksvattenkvaliteten inte är tillfredsställande. Att dricksvattnet på många ställen inte är bra beror bland annat på att vattnet innehåller stora mängder mineral – främst järn och mangan, men även fluorid på vissa platser. I borrhade brunnar kan även svavelväte och radon förekomma. I ytvattentäkterna kan det alltid finnas risk för biologiska föroreningar.

De flesta (75 procent) av de som bor i kommunen får sitt vatten från någon av de 18 kommunala vattentäkterna. Strömsunds tätort, Backe, Rossön, Hammerdal och Hoting försörjs med vatten från grundvattenanläggningar medan Gäddede försörjs med kommunalt dricksvatten från en ytvattentäkt. Ytterligare tolv kommunala dricksvattenanläggningar med grundvattentäkter finns i mindre byar.

I vissa fall har dricksvattenförsörjningen säkrats genom bildande av gemensamhetsanläggningar, vattenföreningar, varav vissa försörjs med ytvatten och andra med grundvatten. I glest befolkade områden sker vattenförsörjningen främst genom egna vattenanläggningar, eller med endast några få hushåll tillsammans. I de flesta fall används då grävda eller borrhade brunnar, men även andra lösningar förekommer, till exempel kallkällor och ytvatten från sjöar och bäckar.

Enligt Vattenmyndighetens åtgärdsplan behöver kommunerna inrätta vattenskyddsområden för kommunala dricksvattentäkter. Vattenskyddsområden har som syfte att skydda vattnet mot föroreningar och annan negativ påverkan, både för dagens vattenförsörjning och för framtiden. Vattenskyddsområdena avgränsas geografiskt och skyddsföreskrifter för varje område anges. Kommunerna behöver också se till att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än tio kubikmeter per dag, har god kemisk och kvalitativ status och ett långsiktigt skydd. I kommunen finns sju vattenskyddsområden. Av dessa bedöms fyra skyddsområden vara relevanta, medan de andra tre behöver uppdateras. För övriga kommunala vattentäkter finns det en plan, där kommunen arbetar fram vattenskyddsområden för täkter som försörjer fler än 20 personer. Det är länsstyrelsen som slutligen fastställer vattenskyddsområdet. Avsikten är att samtliga kommunala vattenverk som försörjer fler än 20 personer ska ha fastställda vattenskyddsområden senast 2027. När det gäller större vattenföreningar avser kommunen att utreda hur kommunen kan medverka till att föreningarna skyddar sina vattentäkter.

Dagvattenhantering

Ställningstagande dagvattenhantering:

- Kommunen avser ta fram en dagvattenstrategi.
- Dagvatten ska vara en naturlig del i planeringen och utvecklingen av nya exploateringsområden. Dagvattenplaneringen ska utgå från områdets naturliga förutsättningar.
- Vid ny exploatering ska det eftersträvas att området inte släpper ifrån sig mer dagvatten än vad det gjorde före exploateringen.
- Öppna dagvattensystem bör eftersträvas då de är mindre sårbara vid extrema nederbördstillfällena och för att öppna vattenytor kan tillföra positiva värden.
- Principen för att hantera dagvatten är att i första hand behandla och omhänderta dagvatten lokalt, genom rening, fördröjning och infiltration. I andra hand avleds vattnet till annan plats för eventuell rening och flödesutjämning. I sista hand avleds återstående vatten kontrollerat till ett vattendrag.
- Andelen hårdgjorda ytor bör minskas och vattengenomsläppliga beläggningar prioriteras i bebyggelseområden.
- Grönstrukturer i tätorterna ska prioriteras.

Bakgrund dagvattenhantering

Dagvatten bildas av nederbörd i form av regn, smältvatten eller tillfälligt framträngande grundvatten vilket rinner på mark, i diken eller genom ledningar till sjöar och vattendrag. Flödena av dagvatten varierar kraftigt beroende på vädret. Det är viktigt att arbeta strukturerat med omhändertagande av dagvatten framför allt av två anledningar. För det första kan stora flöden av dagvatten leda till översvämningar, vilket utgör en risk för människor och kan leda till skador på infrastruktur och bebyggelse. För det andra kan dagvatten föra med sig förorenade ämnen ut i sjöar och vattendrag, vilket kan leda till en försämrad miljö kvalitet.

Stora flöden av dagvatten hanteras i tät bebyggelse oftast med hjälp av dagvattenledningar som företrädesvis leds ut direkt till ett närliggande vattendrag. För att undvika risker med en för stor belastning i dagvattenledningar används även öppna dagvattenlösningar med diken och eventuellt dammar, som dels fördröjer dagvattnet och som med hjälp av växter och andra lösningar i viss mån kan rena dagvattnet. Den här typen av lösningar skulle kunna utformas med estetiska kvaliteter för att öka attraktiviteten i naturområden.

Kommunens dagvattenhantering behöver ses över. I planeringen ska hänsyn tas till kommande klimatförändringar och framtida exploateringar. Kommunen avser ta fram en dagvattenstrategi. I väntan på denna är det viktigt att dagvattenfrågan prioriteras i all planering, vid upprättande av detaljplaner, bygglov och vid andra exploateringar.

Digital infrastruktur

Ställningstagande digital infrastruktur:

- Möjlighet till mobila tjänster av god kvalitet i hela kommunen bör eftersträvas.
- Möjlighet för snabbt bredband med åtkomst till Internet i hela kommunen bör eftersträvas.
- I samband med expansion/nybygge och liknande, bör områden och fastigheter förberedas för infrastruktur som motsvarar gällande standard genom anläggande av tomma rör för nya fiberanslutningar.
- Där det är möjligt, upplåta mark för kanalisation av fiber.
- Hög driftsäkerhet, till exempel genom redundans, i fibernätet ska eftersträvas.

Bakgrund digital infrastruktur

Tillgång till elektronisk kommunikation, fast och mobil telefoni samt tillgång till Internet är en av förutsättningarna för ett fungerande och attraktivt samhälle. Tillgång till säker och snabb kommunikation är därför av mycket stor vikt för:

- Trygghet i form av larm, inom vård och omsorg och vid kontakt med myndigheter.
- Näringsliv i form av betalningstjänster, marknadsföring, utvinning av naturresurser, besöksnäring, jordbruk, skogsnäring och rennäring. I kommunen sker detta ofta utanför tätorterna.
- Att leva och bo i form av studier, attraktivt boende såväl permanent- som fritidsboende.

Idag finns det begränsningar i både täckning och kapacitet i bredband och mobila tjänster för den kommunikation som samhällets olika system kräver. Regeringens målsättning är att till år 2023 bör alla ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.

Till år 2025 är regeringens mål att alla bör ha tillgång till snabbt bredband:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 gigabit per sekund.
- 99,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 megabit per sekund.
- 100 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 megabit per sekund.

Tillgång till bredband och mobila tjänster följs upp varje höst via Post- och telestyrelsens bredbandskartläggning. Statistiken sammanställs och publiceras under våren nästkommande år. Den senast publicerade statistiken är från mätningen som genomfördes oktober 2020.

Andel hushåll i Strömsunds kommun enligt definitionen ”i absolut närhet till fiber”:

- 64 procent av hushållen har tillgång till 1 gigabit per sekund.
- 64 procent av hushållen har tillgång till 100 megabit per sekund.

- 75 procent av hushållen har tillgång till 30 megabit per sekund.

Kartläggning av mobilnätets yttäckning visar att 82 procent av hushållen har tillgång till mobil telefoni och 99 procent av hushållen har tillgång till fast telefoni via mobilnätet.

Mobiltelefoni

Det är operatörernas ansvar att bygga ut mobiltelefonnätet. Då detta sker på marknadens villkor finns det områden i vår kommun som helt saknar mobiltäckning. Det mobila nätet används även för mobilt bredband.

Utvecklingen går mot alltmer avancerade telefoner med surfmöjlighet. Detta skapar stora kapacitetsbehov i det mobila telefonnätet. Speciellt under turistsäsonger märks en tydlig kapacitetsbrist, eftersom fler användare använder mobilnätet under dessa perioder. Mobiloperatörer kommer att stänga ner 2G- och 3G-näten successivt de kommande åren. Övergången till modernare teknik ska ske successivt och skapa mer kapacitet i näten.

Bredband

Bredband är ett begrepp för anslutning till Internet genom att använda olika kommunikationssystem. Bredbandsmålen är teknikneutrala vilket innebär att anslutningen kan ske genom fast eller trådlös teknik.

Fiberanslutning är en fast och stabil uppkoppling som möjliggör bredband i väldigt höga hastigheter. Det finns fiber till (i vissa fall förbi men inte inkopplad) alla kommunens tätorter. I några tätorter behöver fibernätet byggas ut ytterligare för att skapa möjligheter till anslutning av hushåll och företag. Fortsatt utbyggnad av det kommunala stadsnätet styrs av (kommunens) investeringsutrymme. De medel som finns behöver fokuseras till de områden där de bidrar med mest samhällsnytta och når flest medborgare och företag. Fortsatt spridning av stadsnätet till landsbygdsområden är en utmaning och styrs av möjligheten till bidrag, kommunens investeringsutrymme samt medborgarnas intresse av att ansluta sig till nätet. Det finns behov av fiberinvesteringar från marknadsaktörer.

Mobila system, möjliggör internetanslutning där täckning finns. Kapaciteten varierar från någon megabit per sekund upp till tiotals megabit per sekund i det nuvarande 4G-nätet. Aviserat teknikskifte i mobilnäten de närmaste åren kommer att innebära ökad kapacitet och ökade hastigheter i näten.

Kommunen har flera roller som påverkar bredbandsutbyggnaden, dels en övergripande roll som markägare och tillståndsgivare, samt en roll som nätägare för det kommunala stadsnätet.

Region Jämtland-Härjedalen tog fram en bredbandsstrategi för länet 2019. Kommunens bredbandsstrategi uppdaterades 2021.

Strategierna ska bland annat ge vägledning vid beslut om stöd till bredbandsutbyggnad. Utbyggnaden i vissa orter kan finansieras om det finns många anslutna som betalar sin anslutningsavgift. Kostnaderna för utbyggnad av fibernät till mindre orter och på landsbygden är så stora att det inte är möjligt utan olika slags stöd. Stöden kan vara från EU, staten, kommunal finansiering eller genom att använda bygdeavgiftsmedel och återbäring från vindkraft.

Bebyggelseområden

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Med en gles befolkning (en invånare per kvadratkilometer) och cirka 60 procent av befolkningen boende i tätorter, finns det stora obebodda områden i kommunen. Den största tätorten är Strömsund, kommunens centralort, belägen vid Ströms Vattudal och har drygt 3 700 invånare. Andra tätorter är Hammerdal, cirka 1 200 invånare, Hoting, cirka 700 invånare, Backe, drygt 500 invånare, Rossön, knappt 400 invånare och Gäddede, cirka 350 invånare.

Samtliga tätorter har omfattande service- och fritidsutbud. Tätorterna har kommunalt vatten och avlopp.

Cirka tio procent av kommunens invånare är bosatta i små byar (50 till 200 invånare) och cirka 30 procent är bosatta i ännu glesare befolkade områden.

Utveckling av bebyggelseområden bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse, såväl i kommunens tätorter som på landsbygden.

Med utgångspunkt i mål på nationell, regional och lokal nivå har bostadssituationen i Strömsunds kommun analyserats i en Riktlinje för bostadsförsörjning, antagen 2017. Riktlinjen ger en bild som beskriver behov av bostäder för olika grupper som i dag bor i kommunen. Behoven är beskrivna både utifrån dagens situation och med tanke på den förväntade befolkningsutvecklingen samt befolkningens framtida fördelning, storlek och sammansättning. Då arbetsmarknaden i kommunen ökar bedöms möjligheten till inflyttning som god – om det finns attraktiva bostäder. Riktlinjerna för bostadsförsörjning beskriver också att antal aktiviteter som bör genomföras under perioden 2017 till 2025 för att möta behoven av bostäder.

Sammanhållen bebyggelse

Miljö- och byggnämnden beslutade den 15 juni 2011 (§ 50), om att följande områden ska gälla som helt eller delvis sammanhållen bebyggelse. Vissa områden omfattas dessutom av detaljplan:

- Alanäs, Ankarede, Backe, Dalhem, Fyrås, Gåxsjö, Gäddede, Görvik, Hallviken, Hammerdal, Harrsjön, Havsnäs, Hoting, Jormvattnet, Kyrktåsjö, Lidsjöberg, Nedre

Lillviken, Norråker, Näsvisken, Rossön, Sikås, Siljeåsen, Solberg, Stora Blåsjön, Storvisken, Strömsund, Tullingsås, Ulriksfors, Vängel, Västra Karbäcken, Öhn.

Ställningstagande bebyggelse i tätort:

- Planberedskap skapas för att kunna tillgodose efterfrågan på tomter, för både bostäder och industri, främst i kommunens sex tätorter.
- Markanvändning och förutsättningar för bebyggelse regleras närmare i befintliga och i framtida detaljplaner.
- Tätorterna vårdas, så att skolmiljöer, service och bostadsområden får så hög kvalitet att det blir en positiv utvecklingsfaktor.
- Goda miljöer skapas för äldre, samt för personer med funktionsvariationer.
- Ny bostadsbebyggelse bör lokaliseras till attraktiva lägen med god tillgänglighet till skola och service.
- Bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö ska utformas så att den upplevs som trygg och säker.
- Vid nyetableringar bör befintlig infrastruktur som vägar, vatten och avlopp användas i möjligaste mån.
- Industriområden bör förläggas med närhet till infrastruktur (vatten, avlopp, vägar, järnvägar, elkraft och bredband).
- Industriområden ska förläggas med avstånd till bostadsområden för att minimera störningar (till exempel buller) och risker (till exempel brand och utsläpp), samtidigt så nära bebyggelseområden att möjligheter för pendling, gång- och cykelbanor är goda.
- Industriverksamheter bör i möjligaste mån förläggas på mark som inte har andra markanvändningsintressen, till exempel naturvård eller rekreationsområden för allmänheten.
- Den strategiska miljöbedömningens föreslagna utredningar och försiktighetsåtgärder för industriområden ska beaktas.
- Många detaljplaner i kommunen är gamla och inaktuella och behöver förnyas.
- För områden som saknar detaljplan och områdesbestämmelser beskrivs det i översiktsplanen, för respektive tätort, vilken särskild hänsyn som ska tas vid prövningen av tillkommande bebyggelse.
- Ny detaljplan bör upprättas vid ny sammanhållen bebyggelse, ny enstaka byggnad vars användning får betydande inverkan på omgivningen, byggnad som ska förläggas inom ett område där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse.
- Nybyggnationer ska undvikas nära vattendrag där klimatförändringarna kan antas påverka vattenflöden. Hur långt ifrån dessa vattendrag det är lämpligt med nybyggnation ska avgöras i varje enskilt fall.
- Vid etableringar av högre byggnader (över 45 meter) inom sammanhållen bebyggelse ska samråd ske med Trafikverket och Försvarsmakten. Samråd ska ske med Luftfartsverket om byggnadsobjektet är högre än 20 meter.

- Råd för vägar och gators utformning, VGU, från Trafikverket ska följas.
- Kommunen ska samråda med Trafikverket vid planläggning och lovprövning kring järnvägar och vägar (säkerhetsavstånden i VGU används). Är dessa av riksintresse ska Trafikverket höras som berörd granne vid lovprövningen.
- Kommunen avser utreda behovet av fördjupade översiktsplaner för vissa områden i kommunen under kommande planeringsperiod.
- Kommunen ställer sig positiv till att det anordnas odlingslotter i eller i anslutning till kommunens tätorter.
- Vissa grönytor i kommunens tätorter kan med fördel omvandlas till ängsmark.

Bakgrund bebyggelse i tätort

Strömsund

Strömsund är kommunens centralort och ligger 100 kilometer norr om Östersund. Omkring 1300-talet byggdes den gamla kyrkan i Strömsund (numera ersatt av en ny). Då fanns det endast sju gårdar i församlingen. I början av 1900-talet fick Strömsund järnvägsförbindelse genom Inlandsbanan. Vid denna tid bodde cirka 1 000 personer i Strömsund, som redan då hade en ansenlig mängd industrier, främst inom trävarutillverkning.

Strömsund fick gymnasium 1961, numera Hjalmar Strömerskolan.

På 1970-talet beslutade riksdagen att ett så kallat industricentrum skulle förläggas till Strömsund som en satsning för att främja industrietableringar på orten.

Strömsund hade förr karaktären av en småstad genom de affärs- och bostadshus från 1800-talets senare del som fanns utmed Storgatan. Vissa mindre nybyggnationer skedde vid Storgatan under 1950-talet, bland annat uppfördes Strömsunds kommunalhus 1958. 1960- och 70-talets så kallade ”saneringar” förändrade dock detta mycket radikalt, eftersom merparten av de äldre trähusen revs.

Strömsund fick i samband med detta ett nytt affärscentrum kring det då skapade Vattudalstorget. De äldsta kvarvarande stora stenhusen, förutom Ströms kyrka, är Grand Hotell från 1909 och Tingshuset, som invigdes 1911 och är ritat av den kände arkitekten Frans Wallberg.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 3 700 personer.

Nästan hela centralorten omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Strömsunds tätort antogs år 2002. Strömsund omfattas inte av något riksintresse enligt miljöbalken.

Byggklara tomter finns inom tätorten, framför allt i Strömsunds nordvästra del. Utrymme för utökad bostadsbebyggelse i strandnära lägen finns också i anslutning till

tätorten. Exempelvis vid Strand och norr därom, mellan Strömsund och Ulriksfors men även norr och söder om Näsvisken, (se avsnittet om landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Byggklara tomter för industrietableringar finns i mindre omfattning inom industriområdet mellan Strömsund och Ulriksfors. Område för nya industrietableringar skulle kunna förläggas norr om Strömsunds tätort väster om E45, samt öster om befintligt industriområde mellan Ulriksfors och Risselås.

Rekommendationer för bebyggelse Strömsund:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Peka ut nya områden för industri.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Strömsunds tätort, 2002.

Hammerdal

Hammerdal är beläget vid Hammerdalssjön, omkring 30 kilometer söder om Strömsund. Hammerdal var ända fram till kommunsammanslagningen 1974 centralort i en egen kommun, Hammerdals kommun.

Bland viktigare industrier kan, förutom den dominerande träindustrin, några hustillverkningsföretag nämnas.

Hammerdal var länge kyrkligt centrum för norra Jämtland. Det ursprungliga samhället finns framför allt kring Hammerdals kyrka.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 1 200 personer.

Hela tätorten omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Hammerdals tätort antogs år 1995. Norra delen av Hammerdal ligger inom riksintresseområde för friluftsliv. Hammerdalssjön omfattas av Natura 2000.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten. Tomterna är spridda i tätorten men ligger i huvudsak i de södra delarna, längs Hammerdalssjön.

Möjligheter för utökning av industriområden finns norr om Hammerdal, i anslutning till vägen mot Sikås, samt väster om samhället, vid redan befintliga industrier.

Rekommendationer för bebyggelse Hammerdal:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.

- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Hammerdal, 1995.
- Bebyggelse nära Hammerdalssjöns vattensystem kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Hoting

Hoting är en gammal industriort och stationssamhälle vid Inlandsbanan och E45, cirka 50 kilometer nordöst om Strömsund.

Innan järnvägen kom till Hoting fanns här endast ett tiotal gårdar. Under 1900-talets första hälft växte ett nytt samhälle fram med affärer, caféer, hotell och bostadshus.

2020 bodde cirka 700 personer i Hoting.

Hela tätorten omfattas av detaljplan. I området finns många förekomster av fornlämningar, främst stenåldersbosättningar.

Tomter att bebygga finns inom tätorten. Framför allt i Hotings norra del finns ett stort antal tomter.

I anslutning till industriområdet i Hoting finns utrymme för expansion av industrimark väster om industriområdet.

Rekommendationer för bebyggelse Hoting:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Bebyggelse nära Hotingssjön kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Backe

Backe ligger cirka 50 kilometer öster om Strömsund. Orten ligger i landskapet Ångermanland, men tillhör sedan 1974 Jämtlands län. Backe har utvecklats ur en kyrkby med medeltida anor och blev tidigt ett handelscentrum i området. Under slutet av 1800-talet utvecklades området ytterligare med anledning av skogsindustrin. Flera byggnader från den tiden finns fortfarande kvar. I Backe finns ett före detta länslasarett

som byggdes på 1960-talet. Numer finns här en läkarbemannad hälsocentral och ett äldreboende.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till drygt 500 personer.

Nästan hela Backes tätort omfattas av detaljplan. Området omfattas inte av något riksintresse.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten. I huvudsak är tomterna lokaliserade till Backes sydöstra delar.

Utökning av industrimark är lämpligt att göra utanför Backes sydöstra del.

Rekommendationer för bebyggelse Backe:

- Nästan hela tätorten omfattas av detaljplan vilken reglerar bebyggelse.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Bebyggelse nära Fjällsjöälven kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden, samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Rossön

Rossön ligger cirka 45 kilometer öster om Strömsund. År 1925 nådde järnvägen Hoting-Forsmo Rossön och därmed flyttades handel och andra verksamheter till det förut obebyggda området kring järnvägsstationen. Östra delen av Rossöns samhälle blev därmed bygdens nya handelscentrum. Vid sidan om jord- och skogsbruket har tillverkningsindustrin haft stor betydelse för orten genom åren. Geografiskt är tätorten med sina centrumfunktioner utspridd över en stor yta.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till knappt 400 personer.

Vissa delar av Rossöns tätort omfattas av detaljplan. En fördjupad översiktsplan över Rossöns tätort antogs år 1995. Rossöns tätort omfattas inte av något riksintresse.

Det finns tomter att bygga på spridda områden inom tätorten.

Lämplig industrimark kan förläggas norr om Rossön, ovanför Bölen.

Rekommendation för bebyggelse Rossön:

- Vissa delar av tätorten omfattas av detaljplan vilken reglerar bebyggelse.
- Den del av Rossön samhälle som inte är detaljplanelagt bör detaljplaneläggas om ytterligare bostadshus etableras.

- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.
- Ytterligare rekommendationer finns i den fördjupade översiktsplanen över Rossön, 1995.
- Bebyggelse nära Bodumsjön och Bölessjön kan påverkas av höga vattenflöden (se ställningstagande för bebyggelseområden samt rekommendationer i avsnittet om klimatanpassningar, anpassning i fysisk planering).

Gäddede

Gäddede ligger i ett fjällandskap cirka 13 mil nordväst om Strömsund och fem kilometer öster om norska gränsen.

Under 1800-talet växte Gäddede fram som ett administrativt och kommersiellt centrum i Frostvikenområdet. Bebyggelsen växte framför allt under 1900-talets första hälft. Det byggdes bostadshus, elevhem, sjukstuga, pensionat, caféer och affärer. Efter 1950 tillkom även större flerfamiljshus och hyreslägenheter.

Befolkningen i tätorten uppgick år 2020 till cirka 350 personer.

Hela Gäddede tätort omfattas av detaljplan. Hela tätorten omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv.

Det finns tomter att bygga på inom tätorten, i huvudsak i Gäddedes västra delar.

Expansion av industrimark är lämpligt i Gäddedes nordöstra del, i anslutning till redan befintliga industrier.

Rekommendationer för bebyggelse Gäddede:

- Bebyggelse regleras av detaljplaner.
- Gamla och inaktuella detaljplaner bör revideras.
- Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse bör ges skyddsbestämmelser när nya detaljplaner upprättas eller ändras.

Bebyggelse i landsbygd

Ställningstagande bebyggelse i landsbygd:

- Kommunen ska medverka till att det underlättas för ny bebyggelse där det är lämpligt.
- Ny bebyggelse måste ta hänsyn till landskapsbild och värdefulla natur- och kulturmiljöer samt jordbrukets behov och möjligheter till utveckling.

- Vid ny bebyggelse ska vatten och avlopp lösas på ett långsiktigt och hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.
- De allmänna intressen som angivits i de olika områdenas rekommendationer ska beaktas.
- Vid etableringar av högre byggnader än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samråd ske med Trafikverket och Försvarsmakten. Samråd ska ske med Luftfartsverket för byggnadsobjekt högre än 20 meter även inom sammanhållen bebyggelse.
- Råd för vägar och gators utformning, VGU, från Trafikverket ska följas.
- Kommunen ska samråda med Trafikverket vid planläggning och lovprövning i närheten av järnvägar och vägar (använd säkerhetsavstånden i VGU). Är dessa av riksintresse ska Trafikverket höras som berörd granne vid lovprövningen.

Bakgrund bebyggelse i landsbygd

En stor del av kommunens bebyggelse utanför tätorterna är spridd i mindre byar eller grupper av gårdar. Idag bor omkring 40 procent (cirka 4 600 personer) av befolkningen utanför tätorterna.

Landsbygden erbjuder oftast stora möjligheter till att skapa ett attraktivt och naturnära boende. Landsbygden med dess invånare och företag, är en tillgång för hela kommunen. För en fortsatt attraktiv landsbygd och för att värna jordbruksnäringens nuvarande drift och utveckling genom exempelvis möjlighet till utökning av åkerarealen är det viktigt att nya bostäder placeras i anslutning till befintliga byar och tidigare bosättningar.

Strömsunds kommun har goda förutsättningar för att öka fritidshusbebyggelsen. På sikt kanske fritidshusägarna väljer att bosätta sig permanent i kommunen. Planberedskap krävs för sådan bebyggelse.

Behovet av gemensamma anordningar ökar med en bebyggelsekoncentration. Ofta behövs gemensamma lösningar för vatten, avlopp och vägar. Tillgången till dricksvatten samt möjligheter att omhänderta avloppsvatten och avfall är särskilt viktiga förutsättningar. Om efterfrågan på ny bebyggelse i något område blir stor, så motiverar detta att detaljplan eller en fördjupad översiktsplan upprättas. Om behovet att reglera framtida bebyggelse begränsar sig till ett fåtal frågor kan eventuellt områdesbestämmelser användas.

Inom tätorterna regleras byggnaders placering och utseende i detaljplaner och plan- och bygglagens generella regler. På landsbygden utanför detaljplanelagt område finns inte samma konkreta riktlinjer. Flera åtgärder kan här tillåtas utan att bygglov krävs.

Nedan beskrivs ett antal av de allmänna intressen som särskilt ska/bör beaktas vid handläggning av ärenden i respektive område.

Stora Blåsjön

Stora Blåsjön är en av kommunens viktigaste turistorter, med bland annat skidbacke, affär, restaurang, ett mindre hotell och fritidshusbebyggelse. Området är under expansion och det har byggts flera nya fritidshus i området de senaste åren. Centrala byn omfattas av detaljplan och har gemensamt vatten och avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Stora Blåsjön:

- Ny bebyggelse bör regleras av detaljplaner.
- En markreserv för eventuella permanentbostäder bör finnas.
- Hotell och andra övernattningsmöjligheter för korttidsboende ska prioriteras.
- Den befintliga anläggningen för gemensamt avlopp har inte tillräcklig kapacitet om området växer ytterligare. Möjligheter för nytt/utökat avlopp bör utredas för att skapa möjligheter till utveckling.

Jorm

I byarna Jormlien och Jormvattnet finns en värdefull landskapsbild med så kallad lidbebyggelse (gårdarna är i huvudsak lokaliserades på torra höjdlägen, med odlingarna nedanför i sydsluttningar). Fritidshusbebyggelsen är utspridd och omfattande, särskilt i Jormvattnet. Här finns några turistiska anläggningar, bland annat ett mindre hotell. Gemensamt vatten och avlopp saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Jorm:

- Ny bebyggelse bör placeras med stor hänsyn till landskapsbilden.
- Nya hus bör byggas som kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper.
- I de tätast bebyggda delarna måste vatten- och avloppsfrågor lösas innan ny bebyggelse tillåts.
- Markreserv för permanentbostäder bör beaktas.

Norråker

Norråker omfattas av detaljplan, med viss markreserv för permanentbostäder. Kommunalt vatten och avlopp finns.

Rekommendationer för bebyggelse Norråker:

- Befintlig detaljplan bedöms vara tillräcklig.
- Om bebyggelseutvecklingen ökar kan detaljplanen behöva utvidgas för bland annat ny bostadsmark.

Kyrktåsjö

Samhället omfattas av detaljplan, som innehåller några obebyggda bostadstomter. Kommunalt vatten och avlopp finns. Ett antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Kyrktåsjö ska beaktas i planeringen.

Rekommendationer för bebyggelse Kyrktåsjö:

- Detaljplanen är inaktuell och bör förnyas. Detta är lämpligt om nya bostäder ska byggas.

Alanäs

Alanäs kyrka, belägen på en udde i Flåsjön, är omgiven av bebyggelse och odlingar. Bebyggelsemiljön kring kyrkan är av riksintresse för kulturmiljövård. Byn har gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Alanäs:

- Bebyggelsemiljön i området ska bevaras.
- Särskilda skyddsbestämmelser i form av områdesbestämmelser bör upprättas. Bestämmelserna bör omfatta bevarandet av nuvarande bebyggelse till den ursprungliga miljön.

Strand

Strand är en kulturhistoriskt värdefull miljö, med flera byggnader och gårdsgrupper värda att bevara. Bebyggelsemönstret är enhetligt och de flesta gårdarna ligger utmed bygatan åtskilda av öppen mark. Gemensamt vatten och avlopp finns. 1982 gjordes en översiktlig planutredning över byn, i syfte att lokalisera ny bebyggelse till lämpliga platser, huvudsakligen i byns södra och norra delar.

Rekommendationer för bebyggelse Strand:

- Den översiktliga planutredningen från 1982 ska ligga till grund för bebyggelseutvecklingen.
- Goda möjligheter för ny, attraktiv bebyggelse finns norr om byn.
- Inom byn kan enstaka nya bostadshus medges, under förutsättning att de placeras och utformas med stor hänsyn till miljön. Särskilt viktigt är att behålla bebyggelsemönstret och inte tillåta bebyggelse som täpper till luckorna mellan gårdarna. Ny bebyggelse bör här ske som komplettering till befintliga gårdsgrupper.

Öhns by

Öhn är den största ön i sjön Ströms Vattudal. Det är en gammal kulturbygd med anor från medeltiden. Förutom permanentboenden finns en omfattande fritidshusbebyggelse i området. Gemensamt vatten finns inom delar av byn. Gemensamt avlopp saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Öhns by:

- Eventuell ny bebyggelse prövas med hänsyn till möjligheter för godtagbart vatten och avlopp.

Tullingsås

De centrala delarna av Tullingsås by omfattas av detaljplan. De äldre delarna av byn utgör en kulturhistoriskt värdefull miljö, med flera byggnader värda att bevara. Byn har ett gemensamt dricksvattennät. Delar av byn är anslutna till gemensamt, kommunalt, avlopp.

Rekommendationer för bebyggelse Tullingsås:

- Gällande detaljplan följs.
- Ett större bebyggelsetillskott i byn är inte lämpligt, med hänsyn till kulturmiljön.
- Eventuell ny bebyggelse bör i möjligaste mån lokaliseras till byns nordvästra del, där kulturvärden och jordbruksintressen är mindre uttalade.

Öjarn

Öjarn är belägen i Ammeråns vattensystem, som är intressant för såväl rörligt friluftsliv som för naturvård. Området kännetecknas av ett speciellt moränlandskap. Öarna i sjön omfattas av ett skydd för landskapsbilden. Området har en omfattande fritidsbebyggelse. Gemensamma vatten- och avloppslösningar saknas.

Rekommendationer för bebyggelse Öjarn:

- Vid lokalisering av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till naturvård, friluftsliv och landskapsbilden.
- Mellan byvägen och sjön bör fritidsbebyggelse endast medges i form av kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper.

Rörström

Rörström ingår i ett område med riksintresse för naturvård. På Holmen mitt i älven finns ett flertal fritidshus.

Rekommendationer för bebyggelse Rörström:

- Bebyggelsen på Holmen bör inte förtätas ytterligare, på grund av behovet av friytor, vatten- och avloppssituationen samt Rörströmsälvens Natura 2000-område.

Fyrås, Grenås, Gåxsjö, Gärdnäs, Görvik, Ringvattnet, Rudsjö, Sikås, Solberg och Yxskaftekälen

Är alla välbevarade byar med vackra landskaps- och gårdsbilder. I de flesta byarna är stora delar angivna som värdefulla kulturhistoriska miljöer. Här finns omväxlande odlingsmarker med gårdsstrukturer, omgivna av större skogsområden.

Rekommendationer för bebyggelse Fyrås, Grenås, Gåxsjö, Gärdsnäs, Görvik, Ringvattnet, Rudsjö, Sikås, Solberg och Yxskafkålen:

- Vid lokalisering av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till naturvård, friluftsliv samt landskapsbilden.

Areella näringar

Skogsnäring

Ställningstagande skogsnäring:

- Skogens och skogsmarkens värde för produktion ska värnas, samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras, samt kulturmiljövärden och sociala värden tillgodoses.
- Den del av den fjällnära skogen som är klassad som produktiv skogsmark bör kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark.
- Skogsbruk på tätortsnära skogsmark och områden som nyttjas för natur, kultur- och friluftsentressen ska bedrivas med hänsyn till dessa intressen.
- All kommunägd skog ska i möjligaste mån skötas så att den ger en hållbar och god avkastning, då skogsnäringen är en mycket viktig näring i kommunen.
- Kommunen bör rekreationsanpassa sitt skogsbruk.

Bakgrund skogsnäring

Kommunens landyta utgörs av 77 procent skog. Av denna klassas drygt 650 000 hektar som produktiv skogsmark, vilket är mer än hälften av kommunens yta. En del av denna areal är avsatt för bland annat naturvård i form av reservat och andra formella skydd. Virkesförrådet uppskattas i medeltal till cirka 130 kubikmeter skog per hektar (m³sk/ha) för den produktiva skogsmarken. Detta ger ett sammanlagt virkesförråd av totalt 80 miljoner skogskubikmeter. Tillväxten i skogen är ungefär 2 miljoner skogskubikmeter per år. Avverkningen under 2000-talet har legat mellan 5000 och 6000 hektar per år inom kommunen. Skogsråvaran är av stor vikt för näringsliv och ger många arbetstillfällen i kommunen.

Skogsfastigheterna i kommunen ägs av drygt 3500 skogsägare, varav cirka 40 procent är kvinnor och 60 procent är män. Andelen kvinnliga skogsägare har ökat under de senaste tio åren. Drygt hälften av fastigheterna ägs av personer boende utanför kommunen, andelen har ökat under de senaste tio åren. Knappt 200 000 hektar ägs av

enskilda skogsägare medan resterande, drygt 400 000 hektar ägs av privata aktiebolag, eller utgörs av allmänna skogar (knappt 100 000 hektar).

I kommunen finns det enligt beräkning cirka 350 000 hektar fjällnära skog. Fjällnära skog definieras och avgränsas i Skogsstyrelsens författningssamling, Förordning om gränserna för fjällnära skog, (SKSFS 1991:3). Till grund för gränsdragning ligger biologiska, ekonomiska och tekniska förhållanden. Av den fjällnära skogen utgörs 15–20 procent av produktiv skogsmark. Även den fjällnära skogen är viktig för kommunen ur produktionssynpunkt och bör därför kunna brukas i likhet med annan produktiv skogsmark.

I orternas närhet finns ofta skogsområden, ”tätortsnära skog”, som nyttjas till bland annat rekreation och undervisning. Dessa områden är viktiga såväl för de närboende som för verksamheterna vid daghem och skolor. På flera orter har markägare avsatt så kallade ”skolskogar”.

Skogsbruket är tillsammans med rennäringen det mest arealberoende markanvändningsintresset i Strömsunds kommun. Intressekonflikter förekommer delvis. De motstående intressena är störst gentemot rennäring, naturvård och friluftsliv.

Miljöhänsynen vid skogliga åtgärder regleras i § 30 skogsvårdslagen, (1978:429). Denna hänsyn ska tas vid all skötsel av skog även på mark som inte är skogsmark. I första hand ska hänsyn tas till de arter som är rödlistade enligt Naturvårdsverket. Hänsynen skall utformas så att den biologiska mångfalden gynnas så mycket som möjligt. Myndigheterna har möjlighet att bilda formella skydd på speciellt skyddsvärda områden. De verktyg som Skogsstyrelsen har är biotopskydd och naturvårdsavtal, medan länsstyrelsen beslutar om naturreservat.

Inom kommunen fanns det i oktober 2021, enligt Naturvårdsverkets ”Skyddad natur”, 54 naturreservat med en sammanlagd yta på cirka 130 000 hektar varav cirka 20 procent utgörs av produktiv skogsmark. Drygt 50 områden var 2021 skyddade via skogligt biotopskydd och ytterligare några tiotal områden, i kommunen, var skyddade via naturvårdsavtal. Den största delen av skydden berör mark som saknar skogligt produktionsintresse. Trots det är cirka fem procent av all produktiv skogsmark i kommunen formellt skyddad. Till detta kommer frivilliga avsättningar av skogsmark, från skogsbolag och privatpersoner. Kommunen anser att såväl stora arealer som en stor andel av de i kommunen belägna produktiva skogarna nu omfattas av ett formellt skydd.

Framtida klimatförändringar kan antas öka tillväxten i skogen, beroende på en längre vegetationsperiod och en ökad nederbörd. Detta bör kunna öka det årliga uttaget ur skogen i kommunen. Klimatförändringarna kan även ha en negativ effekt vad gäller till exempel stormfällad skog och angrepp av skadeinsekter. Dessutom kan vissa arter med specifik anpassning till nuvarande klimat komma att minska i antal, medan andra, idag mer sydliga arter, kan komma att etableras här. Det kan även förvänta en lägre kvalitet

på virket, på grund av den ökade tillväxten. Dessutom är sannolikheten stor att avverkningar kommer att försvåras då den frusna markens och skogsbilvägarnas bärighet inte förväntas bli lika långvariga på grund av minskad tjäle.

Inriktningen i skogsbruket har under 2000-talet förändrats mot något ökad produktion. Det är mycket diskussioner om bland annat dikesrensningar, gödsling, markavvattning och trädslagsval. Ytterligare en förändring som skett är det ökade uttaget av grenar och toppar, grot, främst i samband med förnygringsavverkningar. Att ta tillvara dessa ”skogsbiprodukter” är ett sätt att använda hela trädets biomassa. Kommunens värmeverk eldas i huvudsak med dessa biprodukter från skogsbruket.

För att även i framtiden kunna bedriva skogsbruk på ett hållbart sätt i kommunen är det önskvärt med en upprustning av vissa vägar med dålig bärighet. För att underlätta transporter från kommunen till industrier är det även viktigt att järnvägsnätet underhålls och förnyas, samt att omlastningsstationer till järnväg finns på strategiska platser i kommunen. En ökad transport på järnväg skulle minska den negativa miljöpåverkan som lastbilstransporter av virke har.

Jordbruk

Ställningstagande jordbruk:

- Det är angeläget att ett aktivt jordbruk finns i kommunen och ges förutsättningar för att utvecklas. Detta med tanke på jordbruket som näring, men också med tanke på att landskapet hålls öppet så att det blir trevligt att bo i byarna även i fortsättningen. Ett öppet landskap är också en värdefull tillgång för besöksnäringen.
- Det är viktigt att all brukningsvärd åkermark förbehålls jordbruk. Detta bevarar även handlingsfrihet för framtiden.
- Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk, i enlighet med 3 kap. 4 § miljöbalken, (Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse).
- Ett hållbart jordbruk och lokal förädling bör stödjas. Det är önskvärt att utveckla mjölk- och köttproduktionen med betande djur.
- Småskaligt jordbruk, som i kombination med andra näringar kan skapa utkomstmöjligheter, bör stödjas. I kommunens turistområden bör initiativ tas till en samverkan mellan jordbruk och turistnäring.
- Produktion av närproducerade livsmedel är av stor vikt för matförsörjningen, i enlighet med livsmedelsstrategin.

Bakgrund jordbruk

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Kommunens jordbruk är framför allt lokaliserade kring de stora vattendragen och sjöarna. Jordbruket i Strömsunds kommun hade sin största omfattning under 1950-talet. Då var det också en av de viktigaste näringarna i bygden. 1951 brukades knappt 12 000 hektar jordbruksmark och det fanns över 6 000 kor i kommunen. Jordbruket präglade levnadssätt och kultur och har skapat ett speciellt landskap i många delar av kommunen.

År 1991 fanns det cirka 400 registrerade jordbruksföretag i kommunen. 5 000 hektar åker- och betesmark brukades med ett djurantal om cirka 1 700 kor, varav 1 500 mjölkkor, samt 900 får. År 2020 fanns det 226 registrerade jordbruksföretag i kommunen. Av dessa brukade 153 företag mindre än tio hektar åkermark, 51 stycken mellan tio och 50 hektar och 22 företag brukade mer än 50 hektar åkermark. Medelåldern för jordbruksföretagarna är 57 år och 31 procent av jordbruksföretagarna är över 65 år, vilket är högre än genomsnittet i Sverige. Totalt brukades det år 2020 knappt 4 000 hektar åkermark och drygt 1 200 hektar betesmark i kommunen. Detta är en minskning av totalt brukad mark med 8 procent sedan 2010. Dessutom har andelen betesmark ökat från 18 procent till 25 procent. Av den totalt brukade arealen var cirka 17 procent anmäld för ekologisk produktion. Det fanns samma år knappt 1 000 kor, varav 353 mjölkproducerande, och 1 100 får i kommunen.

Jordbrukets betydelse som näring i kommunen har minskat och färre familjer lever i dag enbart på jordbruk. Jordbruket bedöms ändå spela en viktig roll för landsbygdens utveckling. I kombination med andra näringar kan det ge bidrag till utkomst. Dessutom märks det en ökad efterfrågan på lokalt producerade produkter och det mathantverk som finns i Jämtland är en ökande verksamhet. Det är också av värde att landskapet hålls öppet.

Av siffrorna ovan framgår att stora arealer av tidigare odlad mark nu ligger i träda eller håller på att återbeskogas. Ett framtida användningsområde för denna mark skulle kunna vara produktion av grödor för biogasframställning. En sådan produktion skulle medföra ett bra underlag för lokalt producerad biogas, samt medföra att marken hålls i hävd.

Norrlands inland har sämre förutsättningar för att bedriva jordbruk än andra delar av Sverige. Det beror dels på klimatet men också på de långa avstånden, vilket bland annat innebär att transporter blir dyrare och att det blir svårare att samverka med andra brukare när det till exempel gäller maskiner. För att kompensera för detta finns olika former av jordbruksstöd, vilka i huvudsak finansieras via EU kommissionen.

Eftersom jordbruket minskat i omfattning har konkurrensen med andra intressen i de flesta områden blivit mindre. I de områden där jordbruk drivs är det naturligtvis angeläget att vid beslut om andra markanvändningsintressen ta särskild hänsyn till jordbruket. I områden med goda jordar finns skäl att i möjligaste mån undvika att marken långsiktigt tas i anspråk för andra ändamål. Ett motiv för detta är att det kan vara svårt att förutsäga framtiden. Det är troligt att ett förändrat klimat och andra

globala förhållanden kommer att skapa nya, bättre förutsättningar för en utökad jordbruksproduktion i kommunen. Det är också viktigt för framtiden att produktion av livsmedel i möjligaste mån sker i närområdet, för att minska transporter och därmed belastningen på klimatet.

Rennäring

Ställningstagande rennäring:

- Rennäringens marker i Strömsunds kommun ska bestå för att tillförsäkra utrymme och skapa utvecklingsmöjligheter för rennäringen.
- Intrång bör undvikas i områden som är avsatta som riksintressen för rennäringen. Hänsyn ska tas till konsekvenser för renskötselns hela årscykel.
- Initiativ att utveckla rennäringen i kombination med besöksnäringen bör stödjas.
- Samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd.

Bakgrund rennäring

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Renskötseln är en extensiv näring och är därför i behov av stora betesarealer.

Rennäringen regleras i rennärlagen (1971:437) där samernas rättigheter har fått den sammanfattande beteckningen renskötselrätt. Den ger samer rätt att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Rätten bygger på urminnes hävd och är grundlagsskyddad. Den tillkommer det samiska folket och får utövas av den som är medlem i sameby. Renskötsel bedrivs ofta i kombination med andra näringar.

Renens levnadssätt gör den beroende av speciella beten under olika tider av året, därför vandrar den i ett mer eller mindre bestämt mönster mellan de olika betesområdena. Varje betesområde har unika egenskaper som gör det värdefullt under vissa perioder av året. Betesområdena kan därför inte ersätta varandra.

Renskötseln är också känslig för påverkan av olika naturförhållanden, som till exempel väderlek, snö- och isförhållanden, varvid alternativa betesområden är av stor vikt. Rovdjuren kan medföra stora lokala problem för rennäringen, såväl vad gäller predation, som störningar under framför allt känsliga tider för renarna. Under de senaste åren upplever samebyarna ett ökat rovdjurstryck i kommunen.

Rennäringen tillämpar ett växelbruk av markerna för att de i perioder ska få ligga i träda och återhämta sig efter att renarna betat där. Därför använder inte samebyn hela betesområdet varje år, utan växlar mellan betesmarkerna. Genom samhällsutvecklingen har tidigare enhetliga betesområden splittrats sönder och kan idag inte användas för effektiv rennäring, vilket orsakar stora problem, då ytorna där det går att bedriva renskötsel hela tiden minskar. För rennäringen är det främst den ökade fragmentiseringen av landskapet som orsakar problem då betesmarkerna styckas upp.

Renens naturliga vandringsmönster, som styrs av årstider, väder och tillgång på bete störs, vilket kan skapa stress hos renarna. Förflyttningarna mellan årstidslanden försvaras och tillgången till alternativa betesområden begränsas. Tillgången till större, sammanhängande vinterbetesmarker är ofta avgörande för hur många renar samebyn kan hålla, vilket gör att många och stora etableringar inom vinterbeteslandet kan bli att samebyns renbestånd måste minskas. I takt med att de marker som samebyn använder vintertid behöver återhämta sig ökar behovet av alternativ betesmark.

Betesområden

Inom renbetesfjällen får renskötsel bedrivas året runt både enligt hävd och gällande lagstiftning. Dessa marker benämns för rennäringens åretruntmarker och är indelade i samebyar. Utanför åretruntmarkerna har samebyarna rätt till bete på marker som utgörs av privat- eller bolagsmarker tiden 1 oktober–30 april. Samebyarna i kommunen använder betesmarker ända ner till kusten vid Bottenhavet.

Sameby

Begreppet sameby betyder dels en indelning i ett geografiskt område och dels en administrativ och ekonomisk samarbetsorganisation. Samebyn består av ett antal rennäringföretag av varierande storlek och antal. En gruppansvarig renskötare sköter vanligen renar åt flera renägare som inte själva arbetar aktivt inom renskötseln (så kallade skötesrenar). Inom en sameby finns flera gruppansvariga renskötare. Samebyn är också en juridisk person som för sin egen talan till exempel inför domstol.

Sametinget anger att det finns fyra samebyar med åretrunt-marker i Strömsunds kommun.

- Voernese: Tio gruppansvariga renskötare. Får ha högst 2 300 renar i vinterhjorden. Areal 18 586 kvadratkilometer.
- Ohredahke: Fem gruppansvariga renskötare. Får ha högst 3 500 renar i vinterhjorden. Areal 10 229 kvadratkilometer.
- Raedtievaerie: Fem gruppansvariga renskötare. Får ha högst 2 500 renar i vinterhjorden. Areal 15 235 kvadratkilometer.
- Jijnjevaerie: Tio gruppansvariga renskötare. Får ha högst 4 800 renar i vinterhjorden. Areal 22 507 kvadratkilometer.

Miljöbalken och rennäringen

I miljöbalken och i plan- och bygglagen har rennäringens viktigaste områden ställning som riksintressen. En viktig avsikt med kommunens översiktsplan är att redovisa hur man avser att hantera olika riksintressen. I 3 kap. 5 § miljöbalken anges det att ”mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen skall skyddas mot dessa åtgärder”.

Områden som är av riksintresse för renskötelsen redovisas på följande karta:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Redovisningen omfattar bland annat flyttleder, övernattningsbeten, samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, kalvningsområden, områden kring anläggningar (slakt-, kalvmärknings- och skiljningshagar) och så vidare.

Aktuella markanvändningsproblem

I renskötelsområdet kan konflikter mellan rennäringen och övrig markanvändning bli aktuella. Detta gäller fram för allt:

- Skogsbruksåtgärder av större omfattning som till exempel kalhuggning, markberedning, skogsgödsling och skogsbilvägar.
- Verksamheter av större omfattning som till exempel torvtäkter, grustäkter, samt verksamheter som gruvidrift, vattenkraftsutbyggnad, bebyggelse, turism och vindkraftverk.

För att lösa eventuella konflikter som kan uppstå mellan de olika markanvändningsintressena är samrådsformen det naturliga tillvägagångssättet.

Viktiga begreppsförklaringar

Flyttlederna visar de flyttningar som företas med renhjordarna mellan olika betesområden vid de olika årstiderna. Alternativa flyttleder måste finnas att tillgå eftersom vädrets växlingar kan påverka flyttningarna. I 95 § rennäringslagen (1971:437) finns bestämmelser som anger att flyttvägar inte får stängas av, samt att man inte får skrämma, ofreda eller driva bort renar som uppehåller sig inom områden där renskötelse är tillåten.

Arbetshagar är den samlande beteckningen för kalvmärknings-, slakt- och skiljningshagar. En del hagar används också för av- och pålastning av renar vid lastbilstransporter. Även tillfälliga hagar sätts upp när det behövs.

Övernattningsbete används under flyttning av renhjordar mellan olika betesområden. Dessa är betydelsefulla eftersom de ger renarna viktiga betes- och viloplats under de påfrestande flyttningarna. Övernattningsbeten används årligen då renar drivs genom markförflyttning.

Svår passage är beteckning för särskilt känsliga genom- och överfarter där förutsättningarna för genomflyttning av en renhjord är begränsade. Exempel på svåra passager är järnvägar, trafikerade vägar, tät bebyggelse, dammar och sjöregleringar. Det är viktigt att de områden som är i direkt anslutning före och efter en svår passage skyddas mot ingrepp eftersom dessa områden har en avgörande betydelse för genomflyttningen.

Vattenbruk

Ställningstagande vattenbruk:

- Då förutsättningarna för vattenbruk inom kommunen är goda bör fiskodlingar med modern teknik, som ger minsta möjliga påverkan, kunna etableras.
- Kommunen ska förebygga eventuella problem genom att vara restriktiv med att tillåta ny bebyggelse eller annan exploatering som kan försvåra för verksamheten, i direkt anslutning till befintliga anläggningar.
- Opåverkade vattenområden med en ursprunglig fauna samt skyddsvärda fiskebestånd ska undantas från fiskodling.
- Kommunen ska uppmuntra till att förädling av den i kommunen odlade fisken sker i närområdet.

Bakgrund vattenbruk

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Vattenbruksnäringen i Sverige är liten, såväl med internationella mått som i jämförelse med våra grannländer. För närvarande importeras det stora mängder odlad fisk till Sverige. Matfiskproduktionen i Sverige skattas till 9 900 ton i beräknad hel färskvikt (2020).

Regeringen ser vattenbruket som en framtidsbransch, som ”både bidrar till arbete och tillväxt i hela landet, att nationella miljömål nås och att vi får en förbättrad tillgång till fisk och skaldjur. Med teknikutveckling och innovation, exempelvis vattenbruk på land, menar Regeringen, att produktionen av fisk och andra produkter kan komma närmare konsumenterna. Odlad fisk är dessutom effektiv i fråga om matproduktion, vilket innebär ett relativt mindre ekologiskt fotavtryck från produktionen”.

Odling i kassar vanligast

Det vanligaste sättet att odla matfisk är i så kallade kassar. Detta innebär att fisken odlas i stora eller mindre nätkassar i en sjö eller vid en kust. För 2020 skattades antalet kassar i Sverige till knappt 400 stycken med en sammanlagd volym på drygt 600 000 kubikmeter. Matfisk kan även odlas på land i bassänger, samt i så kallade recirkulerande system. Antal bassänger i Sverige skattades till nästan 300 stycken med en total volym på 4 000 kubikmeter. Antalet recirkulerande system skattades till 41 stycken med en total volym på 5 000 kubikmeter.

I Strömsunds kommun finns goda förutsättningar för fiskodling. Ett antal sjöar håller tillräckligt stor yta, god vattenomsättning, goda pH-värden och ett vatten som tål ett visst näringstillskott utan att påverkas negativt. Dessutom är de reglerade vattnens ekosystem redan störda och kan därmed avses mindre skyddsvärda ur naturvårdssynpunkt. Negativa faktorer är den korta odlingssäsongen (låg temperatur),

långa avstånd till marknaden och eventuella skyddsvärda vatten (fiskeribiologiska skäl och naturvårdsskäl). Noteras bör dock att en art som röding gynnas av den låga temperaturen och kan ha god tillväxt även under vinterhalvåret.

God ekologisk potential

De stora reglerade sjöarna i Strömsunds kommun är klassade som kraftigt modifierade vatten enligt vattendirektivet. För sådana vatten gäller inte miljö kvalitetsnormen god ekologisk status utan i stället normen god ekologisk potential. God ekologisk potential innebär att vattnen ska uppnå den bästa ekologiska status som är möjligt utan det leder till betydande negativ påverkan på produktionen av vattenkraft. Den kemiska statusen i dessa sjöar betraktas som god, förutom vad gäller förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten). Näringshalten är normalt lägre än vad som bedöms vara ett naturligt tillstånd, vilket har tolkats som att utrymme finns för näringstillförsel från till exempel fiskodling, utan att den kemiska statusen försämras. Sedan några år tillbaka ligger Sveriges största fiskodlingsföretag lokaliserat i Ströms Vattudal (Gärdsnäs och Äspnäs) med en produktion av cirka 3 000 ton regnbågslox och röding per år. Dessutom finns det en mindre fiskodling i kommunen.

Flera lämpliga odlingsjöar

2011 inleddes EU-projektet Aquabest (Regionförbudet i Jämtlands län) med målsättningen att lokalisera ett tiotal lämpliga, större fiskodlingsplatser i länet med hjälp av framför allt GIS-metodik. I analysens rangordning av de 20 mest lämpade odlingsjöarna i Jämtlands län är sju sjöar belägna i Strömsunds kommun: Ströms Vattudal, Kvarnbergsvattnet, Hetögeln, Flåsjön, Svaningssjön, Tåsjön och Fågelsjön. Strömsunds kommun har valt att prioritera Ströms Vattudal och Tåsjön. Hetögeln, Fågelsjön och Svaningssjön ingår i Ströms Vattudals vattensystem, där det redan finns en mycket stor odling lokaliserad. Etablering av ytterligare odlingar i detta vattensystem bör därför ske med stor restriktivitet, med beaktande av såväl den totala näringsbelastningen på vattensystemet Ströms Vattudal, som på eventuella risker med smittspridning. Kvarnbergsvattnet utgör dricksvattentäkt för Gäddede, samt avvattnas i Ströms Vattudal. Hela sjön ingår i Gäddede vattenskyddsområde och vattenintaget ligger nära sjöns utlopp, varvid risk för påverkan på dricksvattnet inte kan uteslutas. Dessutom förekommer en liten skyddsvärd stam av uppströms lekande röding i sjön. På grund av dessa skäl kan Kvarnbergsvattnet anses olämpligt för fiskodlingsverksamhet. Även Flåsjön, med låg vattengenomströmning, värdefulla naturliga fiskbestånd samt flera användare av sjön som ytvattentäkt gör sjön olämplig för vattenbruk. Möjligheterna för vattenbruk i Tåsjöns vattensystem bör kunna utredas vidare.

Jakt

Ställningstagande jakt:

- Jakten utgör för många som bor i eller besöker kommunen en av de viktigaste fritidsaktiviteterna.
- Möjligheterna att bedriva jakt bör utnyttjas bättre och spridas till fler, eftersom tillgången till jaktmarker är god.
- Kommunen värnar om god viltvård, så att livskraftiga viltstammar kan upprätthållas.
- För jakten viktiga områden, med vildmarkskaraktär, bör skyddas i den kommunala planeringen.
- Jaktturism bör uppmuntras.

Bakgrund jakt

Jakten är i fjällkommunerna en väsentlig del av livskvaliteten för en stor del av befolkningen, oberoende av yrke och sysselsättning. Den ingår i ett livsmönster på ett alldeles särskilt sätt, i ett område där jakten varit en kultur och en tradition under många generationer. Även möjligheten att kunna äta kött från vilt har ett stort värde. Möjligheterna till att bedriva jakt i kommunen är goda.

1 692 personer, nästan 15 procent av befolkningen, varav 221 kvinnor löste statligt jaktkort 2020/21. Detta kan jämföras med att knappt 3 procent av Sveriges totala befolkning löste jaktkort och av dessa var endast knappt 8 procent kvinnor. Andelen kvinnor som löser statligt jaktkort i kommunen har ökat från 9 procent till 13 procent de senaste tio åren. Av de som jagar i kommunen finns dessutom ett stort antal som inte är bosatta i kommunen.

Jakt och viltvård kräver samverkan, över ägo gränserna, så att viltstammarna kan förvaltas på ett bra sätt. Samhället stödjer detta på olika sätt, bland annat genom lagstiftning om viltvårdsområden, älgskötselområden och älgförvaltningsområden. Vanligen är jakten organiserad ”byavis”. På detta vis har jakten även en stor social betydelse.

Älgjakten är den ekonomiskt mest betydelsefulla jakten. Inom Strömsunds kommun skjuts cirka 1800 älgar per år (jaktåret 2020/21). Av dessa är 35 % kalvar. Under de senaste tio åren har det totala antalet skjutna älgar minskat (2500 jaktåret 2010/11). Även andelen skjutna kalvar (40 procent jaktåret 2010/11) har minskat. Bara köttvärdet av älgjakten torde uppgå till cirka 15 miljoner kronor per år.

Länsstyrelsen säljer cirka 1 500 jakt dagar för småvilt per år på statens marker i kommunen.

Efterfrågan på jakt tillfällen ökar. Jakten och då särskilt småviltjakten är totalt sett underutnyttjad. Det finns utrymme för fler jägare. Dock måste hänsyn tas till de variationer i vilttillgång som många småviltspopulationer uppvisar. En välorganiserad jakt ger möjligheter att erbjuda fler jägare jakt tillfällen. Det torde även finnas ett ökat

utrymme för jaktturism med betalande jaktgäster. Möjligheten till småviltjakt i fjällområdet är en resurs både för ortsbor och för turistnäringen.

Fiske

Ställningstagande fiske:

- Ett förhållningssätt bör eftersträvas, där fiskbestånden vårdas och nyttjas på ett sådant sätt att en god avkastning kan förutses, samtidigt som värdefulla egenskaper hos de naturliga bestånden säkerställs för framtiden.
- Goda möjligheter till fiske, för såväl boende som för besökande, är en viktig del av livskvaliteten, som i sin tur kan motverka utflyttning från regionen och stimulera till nysatsningar inom företagande och andra verksamheter.
- De fiskevårdande åtgärdernas mål är att skydda och tillvarata fisket som resurs. Fisket blir då en utvecklingsfaktor för såväl ortsbefolkning som för fisketurismen i kommunen.
- Återställning av vattendrag påverkade av människan, till exempel flottleder, till ett mer naturligt tillstånd ska stödjas.
- Kommunens bör uppdatera sin fiskeplan.
- Kommersiellt fiske i kommunens sjöar bör vara en möjlighet.

Bakgrund fiske

Fiskbestånden i sjöar och vattendrag inom Strömsunds kommun utgör en värdefull förnyelsebar naturtillgång för boende i kommunen och samtidigt är de ett viktigt underlag för besöksnäringen. För att nå en positiv utveckling både för de boende och för de besökande, krävs en väl fungerande mottagningsapparat, i form av information och service.

Fisket i kommunen förvaltas av ett 30-tal fiskevårdsområdesföreningar, samt flera andra organisationer, till exempel fiskesamfällighetsföreningar och fiskeklubbar. På renbetesfjällen förvaltas fisket till största delen av länsstyrelsen. De olika organisationernas arbete utgör grunden för fiskevårdsarbetet i kommunen, varvid det är av stor vikt att värna om och stötta dessa i det fiskevårdande arbetet.

Totalt säljs cirka 20 000 fiskekort (från en dag till årskort) årligen i Strömsunds kommun. Den samlade årliga intäkten till fiskevårdsorganisationerna ligger runt två miljoner kronor. Medlen används till stor del i det lokala fiskevårdsarbetet.

Återställning av förstörda fiskvandringvägar och lekplatser för fisk är viktiga fiskevårdande åtgärder för att återskapa naturligt förnyande fiskbestånd i vattendragen.

Vid eventuell utsättning av fisk bör genetisk hänsyn tas, för att behålla lokalt särpräglade fiskstammar. Detta gäller val av art, populationsval, samt principer för produktion av sättfisk.

Kommunens fiskeplan är upprättad 1992. Planen innehåller ett handlingsprogram med förslag på riktlinjer och åtgärder för att skydda fiskeresurserna samt att åstadkomma en ökning av fisketurismen i kommunen.

Hästnäring

Ställningstagande hästnäring:

- Ridleder i olika delar av kommunen bör utvecklas. Goda möjligheter till ridning, för såväl boende som för besökande, är en viktig del av livskvaliteten, som i sin tur kan motverka utflyttning från regionen och stimulera till nysatsningar inom företagande och andra verksamheter. Speciellt viktigt är ridleder i anslutning till kommunens tätorter.
- Att ge ökade möjligheter till att kunna bedriva häst- och ridsport, kan vara ett sätt att få yngre kvinnor att stanna i kommunen.

Bakgrund hästnäring

Den svenska hästnäringen har under det senaste halvsekllet genomgått stora förändringar. Från att tidigare ha spelat en stor roll inom jord- och skogsbruk, försvarsmakt samt transportväsende har hästnäringen allt mer utvecklats till att vara en besöksnäring.

Hästar och hästsport utgör i dag en av våra populäraste fritidssysselsättningar. Hästen används således främst vid ridning, körning och turism samt inom rid-, trav- och galoppens olika tävlingsdiscipliner. Hästar används även inom vissa delar av skogsbruket, främst inom det privata tätortsnära skogsbruket.

Att skatta antalet hästar i kommunen är svårt men viss ledning kan fås av "Hästar och anläggningar med hästar 2016, Jordbruksverket". Denna statistik visar att det i Jämtlands län finns drygt 50 hästar per 1 000 invånare, för riket är samma siffra 34. Om antalet hästar i länet är någorlunda jämnt fördelat skulle detta innebära mer än 600 hästar i Strömsunds kommun.

Hästnäringen är i dagsläget viktig för kommunen ur flera perspektiv:

- Ekonomisk potential för landsbygdsutvecklingen med besöksnäring, evenemang (exempelvis Hotingtravet), förenings- och näringsverksamheter (exempelvis avel och uppfödning, veterinärer, hovslagare, foder och uppställningsplatser).
- Miljömässig potential där hästen bidrar som betande djur till ett öppet landskap.

- Jämställdhet då häst- och ridsport är ett stort fritidsintresse för många människor dock med en stor andel unga kvinnor. Riksidrottsförbundet uppger i statistik, från 2019, att ridsporten har näst högst andel kvinnor (92 procent) av alla Sveriges idrottsförbund. I kommunen är det endast Strömsunds Ridklubb som har en flickdominerad verksamhet (fler än 60 procent flickor) av totalt nästan 20 ungdomsföreningar. Av ridklubbens medlemmar är 97 procent kvinnor. Goda möjligheter till häst- och ridsport kan vara en viktig faktor för unga kvinnor att stanna kvar i kommunen.
- Hälsoperspektiv, utövande av ridsport ger möjligheter till såväl motion som olika typer av rehabilitering.

Områden för produktion

Vindkraft

Ställningstagande vindkraft:

- Detta avsnitt ersätter ”Tillägg till översiktsplan – vindkraft” från 2019.
- Kommunen ställer sig positiv till utbyggnad av vindkraft i de utpekade områdena (bilaga 5).
- Kommunen hanterar nya vindkraftsetableringar, inom ej utpekade områden, individuellt, utifrån ställningstaganden i punkter nedan och gällande lagstiftning kring kommunens roll i tillståndsprövningen.
- Vad avser byggnation i övriga områden ska ingen vindkraft byggas fjällnära, eller inom områden med utpekade motstående riksintressen, nationalparker, naturreservat eller Natura 2000-områden.
- Nya vindkraftverk ska byggas längre än 1 000 meter från befintliga bostadshus.
- Områden som ska byggas ut ska utnyttjas så resurseffektivt som möjligt, med hänsyn tagen till gällande riktvärden för buller och skuggor. Kommunen är positiv till ”generationsskifte” inom redan befintliga vindparker.
- Kommunen ska verka för införande av händelsestyrd hinderbelysning i såväl provning som tillsyn.
- Kommunen ska förhålla sig till de värden och riktlinjer som Naturvårdsverket har publicerat i ”Vägledning om buller från vindkraftverk” från 1 december 2020 vid bedömning av om ett område bedöms lämpligt för etablering.
- Kommunen ska arbeta för att vindkraftsetableringar, samt utbildningar, ger så stor lokal nytta som möjligt vid uppbyggnad, drift och nedmontering av anläggningar.

Bakgrund vindkraft

Planeringsförutsättningar

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Regeringen har pekat ut vindkraft som en viktig energikälla för att reducera utsläppen av växthusgaser och för att klara en övergång till förnybar energiproduktion. Flera myndigheter delar på ansvaret för att främja planeringen av vindkraft. Den kommunala översiktsplanen har här en viktig roll.

Strömsunds kommun har överlag sett goda vindförhållanden och goda förutsättningar för etablering av vindkraft. Vindkartan visar på att det finns många bra vindlägen dels i högfjällsområdena, men också på flera platser i skogslandet. För att ett område ska bedömas ha goda vindförhållanden ska det blåsa mer än 7,2 meter per sekund i årsmedelvind, på 100 meters höjd ovan mark (Energimyndighetens kriterier för utpekande av riksintresse för energiproduktion från vindkraftverk.)

Energimyndigheten har pekat ut sju områden som är av riksintresse för energiproduktion från vindkraftverk i Strömsunds kommun. Alavattnet-Havsnäs, ett område väster om Hammerdal, två områden mot gränsen till Ragunda kommun, ett område norr om Tåsjö, samt två områden väster om Fyrås.

Sedan 2005 har kommunen haft fördjupade översiktsplaner för vindkraft. 2019 uppdaterades planerna, som ett tillägg till den kommunövergripande översiktsplanen. Syftet med uppdateringen var inte att peka ut nya områden utan att bedöma de redan utpekade områdenas lämplighet och fastställa kommunens ställningstaganden utifrån teknikutvecklingen.

Frostberget är utpekat som riksintresse för energiproduktion men är inte ett utpekat område för storskalig vindkraft i denna plan. Riksintresset har tillkommit efter det att de tidigare planerna antogs och har därför inte varit en del av den demokratiska process som föregick dessa. Den medborgarundersökning som utfördes 2019, i enlighet med den kommunövergripande planen, ger inte underlag för att peka ut ytterligare områden. Kommunen har därför valt att inte peka ut Frostberget för storskalig vindkraft i planen. Området ingår dock i de övriga områdena där kommunen enligt ställningstagande kan tillåta utbyggnad så länge det inte finns motstående riksintressen som kan påverkas negativt av en vindkraftsutbyggnad.

Vindkraft i landskapet

Utbyggnaden av vindkraft förändrar landskapet. Det är av största vikt att förändringen genomförs medvetet med hänsyn till varje landskaps unika betydelse idag och i framtiden. En stor omsorg måste läggas vid planering av både vindkraftsparker och enstaka verk. Naturmiljöerna har stor betydelse för allmänhetens vardagsliv och fritid. Därför är det viktigt att förändringen av landskapet sker i en demokratisk process där olika anspråk och synsätt kan komma fram. Detta är viktigt både för att få en god hushållning med landskapets värden, men också för att få acceptans hos en bredare allmänhet för utbyggnad av vindkraften. Kumulativa effekter på landskapsbildningen bör beaktas vid tillståndsgivningen, så att berörda byar får en acceptabel landskapsbild.

Rennäringens påverkan av vindkraft finns beskrivet i Vindvals studie från 2015 ”Hur påverkar vindkraft i driftsfas renarnas val av betesområde – konsekvenser för renen och den samiska renskötseln”. Ett hållbart och långsiktigt brukande av mark för rennäringen, speciellt med hänsyn till pågående klimatförändringar, innebär att ingen vindkraft bör byggas där påverkan på rennäringen är omfattande. Ställningstaganden rörande rennäring finns i avsnittet om rennäring.

Vindkraft i Strömsunds kommun

I Strömsunds kommun är merparten av de anvisade områdena för storskalig vindkraftsproduktion redan etablerade (byggda eller tillståndsgivna), vid denna plans upprättande. Kommunen tillhör de kommuner i landet med mest produktion av vindkraftsel. I november 2021 fanns 151 färdigbyggda verk och elva stycken under uppförande. När dessa är byggda kommer de tillsammans att producera cirka 1 500 gigawattimmar el årligen. Det räcker i så fall till elförbrukning i 75 000 villor (värme och hushållsström), eller att driva 500 000 elbilar som kör 2 000 mil per år. Dessutom fanns det 12 stycken tillståndsgivna ej påbörjade verk och 15 stycken under samråd.

Anvisade områden för storskalig vindkraft i kommunen är utpekade på följande karta och finns även beskrivna i bilaga 5:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Kommunen har valt att i denna plan endast peka ut de områden som utgör riksintresse för energiproduktion, eller redan är ianspråktagna/innehar tillstånd för exploatering. Det innebär att de tidigare utpekade områdena Bleka, Lövberget och Mångmansberget, som var upptagna i tidigare plan, tas bort som utpekade områden för storskalig vindkraftsproduktion.

Eventuella nya vindkraftsetableringar, inom ej utpekade områden, är möjliga att genomföra under förutsättning att etableringen följer de villkor som redovisas i denna plan. Detta ger en möjlighet till etableringar utanför riksintresseområdena, eller de av kommunen utpekade områdena.

Teknikutvecklingen har varit stor inom vindkraftsbranschen. Trenden har gått mot högre torn, större rotordiametrar och ökad produktion per vindkraftverk. Teknikutvecklingen har inneburit att de äldre vindkraftverken i kommunen kan vara ekonomiskt lönsamma att byta ut. Sådana generationsskiften kan öka producerad vindkraftsel utan att ytterligare områden tas i anspråk.

Enkätundersökning

I början av 2019 lät kommunen utföra en enkät bland boende berörda av vindkraftsetableringar, samt en slumpvis utvald referensgrupp i kommunen. 82 av totalt 467 utskickade enkäter besvarades (svarsfrekvens 18 procent). Utvärderingen

genomfördes av en extern aktör, i enlighet med ställningstagandet i översiktsplanen från 2014:

”Då vindkraften redan fått ta i anspråk delar av kommunens areal, anvisad för vindkraft, bör inga ytterligare nya vindkraftsområden för storskalig vindkraftsproduktion anvisas, före en utvärdering av hur de byggda verken upplevs och vilka konsekvenser de medför genomförts”.

Utvärderingen visade bland annat att en majoritet av de svarande (64 procent) inte ansåg sig störda av vindkraftverken, oavsett avstånd till dessa. Av de som har fler än tio vindkraftverk i sin närhet (inom fem kilometer) upplever sig 45 procent vara störda. 30 procent av de svarande är positiva till att det byggs fler verk i kommunen, 23 procent anser att det är tillräckligt som det är nu och 16 procent anser att det inte borde ha byggts någon vindkraft i kommunen. Den som vill ta del av undersökningen kan kontakta miljö- och byggavdelningen via kommunens växel.

Hänsyn vid prövning

Vid tillståndsprövning eller anmälningsplikt enligt miljöbalken samt vid bygglovsprövning enligt plan- och bygglagen, ska den som ansöker om att få bygga vindkraftverk kunna visa att projektet är förenligt med denna plan. Förutom kommunala planer behöver sökanden även visa att projektet är förenligt med Försvarmaktens intressen, elektroniska kommunikationssystem, kraftnätsägare, natur- och kulturvärden, geotekniska förutsättningar och eventuella andra intressen. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken, inga projekt kan tillåtas om de medför att en miljö kvalitetsnorm överskrids.

Vattenkraft

Ställningstagande vattenkraft:

- Ingen ytterligare utbyggnad av vattenkraft tillåts i oreglerade sjöar, vattendrag samt outbyggda och/eller oreglerade vattendragssträckor. Dock bör det ges möjlighet till mikro kraftverk (mindre än 100 kilowatt) om dessa inte kräver dämning och inte ger en märkbar påverkan på berört ekosystem.
- Effektivisering av uttaget i ianspråktaga vattenvägar bör medges.
- Kommunen ställer sig positiv till att vandringsvägar för fiskar och andra vattenorganismer anläggs.
- Det är viktigt att miljö kvalitetsnormen god ekologisk potential uppnås i de vatten som är kraftigt modifierade på grund av vattenkraft.

Bakgrund vattenkraft

Utbyggnaden av vattenkraften har under en period gett sysselsättning och stimulerat industriell utveckling i kommunen. Vattenregleringen i de stora magasinerna är dessutom

viktig för kraftverk belägna längre nedströms i vattensystemen. Uppdämningar och överledningar av vattendrag har dock medfört kraftig påverkan på vattenmiljöns flora och fauna, samt på omgivande natur. Inom Strömsunds kommun är merparten av den möjliga vattenkraften utbyggd. Den enskilt största anledningen till att sjöar och vattendrag i Strömsunds kommun inte uppnår god ekologisk status är flödesförändringar och vandringshinder orsakade av vattenreglering.

I juni 2020 beslutade regeringen om en plan som anger en nationell helhetsyn när det gäller att vattenkraften ska ges moderna miljövillkor, med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Utifrån planen kommer alla vattenkraftverk i Sverige att prövas. Enligt tidsplanen kommer de vattenkraftverk som finns i Strömsunds kommun att prövas åren 2027 till 2033.

De kvarvarande rinnande vattendragen har fått ökad betydelse för områdets ekologi, naturskönhet och rekreativevärde. De opåverkade vattendragen är också en värdefull tillgång för fritidsfisket och därmed också för utveckling av besöksnäringen. En fortsatt utbyggnad skulle medföra en ytterligare utarmning av denna ytterst betydelsefulla miljö. I kommunen skyddas följande vattendrag från vattenreglering enligt miljöbalken: inom Indalsälvens vattensystem Ammerån uppströms Överammer, inom Ångermanälvens vattensystem, Lejarälven, Storån uppströms Klumpvattnet, samt Rörströmsån.

Gruvdrift

Ställningstagande gruvdrift:

- Gruvdrift skapar en möjlighet att stärka näringslivet och öka antalet arbetstillfällen i kommunen. Samtidigt måste detta ske med befogad hänsyn till andra näringars och miljöskyddets intressen.
- Uranbrytning ska inte tillåtas i kommunen.

Bakgrund gruvdrift

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Berggrunden i Strömsunds kommun består till cirka 80 procent av mer eller mindre kraftigt förskiffrande och veckade fjällbergarter. Fjällbergarterna finns från norska gränsen i väster fram till en ungefärlig gräns vid E45 i öster. Fjällbergarterna har genom storskaliga överskjutningar åt öster transporterats upp på den relativt plana urbergsytan i de östra delarna av kommunen. Urberget består till största delen av stora granitområden med mellanliggande områden med omvandlade (metamorfoserade) sedimentära bergarter. I dessa bergarter finns också vissa inlagringar av basiska och sura vulkaniska bergarter. De kända malmförekomsterna innehåller framför allt metallerna bly, zink, koppar, silver och guld, men även mer sällsynta metaller som till exempel vanadin.

Stekenjokk (även i Vilhelmina kommun) samt Granberget är av Sveriges geologiska undersökning utpekade som riksintresse avseende värdefulla ämnen eller material, enligt 3 kap. 7 § andra stycket miljöbalken.

Idag finns inga gruvor i drift i kommunen. Bearbetningskoncession är beviljad för Bellviksberg (till 2027) och Granberget (till 2033). Dessutom är det ansökt om bearbetningskoncession för Stekenjokk (där gruvdriften upphörde 1988). Ärendet är för närvarande under handläggning av Bergsstaten. Länsstyrelsen i Jämtlands län har tillstyrkt bearbetningskoncessionen medan Länsstyrelsen i Västerbottens län arbetar med ansökan om att få bedriva verksamhet inom ett Natura 2000-område, för att eventuellt kunna tillstyrka ansökan. För att kunna öppna gruvan krävs dessutom ett tillstånd för miljöfarlig verksamhet, efter det att Bergsstaten beviljat bearbetningskoncession.

Undersökningstillstånd är beviljade av Bergsstaten på sex platser i kommunen. Kartan redovisar alla nu aktuella, beviljade undersökningstillstånd:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Eventuella tillstånd som tillkommit senare finns redovisade på Bergsstatens hemsida.

Det är troligt att gruvnäringen och verksamheter knutna till denna framåt i tiden kommer att vara viktiga delar av kommunens näringsliv. En analys behöver göras för att ta till vara de möjligheter en gruvverksamhet kan skapa. Till exempel kan nya utbildningar behövas för att tillgodose arbetskraftsbehovet inom gruvsektorn.

Berg- och grustäkter

Ställningstagande berg- och grustäkter:

- Uttag av naturgrus ska begränsas, särskilda skäl ska finnas för täktverksamhet av naturgrus. Detta enligt 9 kap. 6f § miljöbalken.
- Täktägare ska efterbehandla/återställa avslutade täkter så att de blir väl anpassade till kringliggande landskap och om det är möjligt även gynna hotade arter och biologisk mångfald i samband med efterbehandlingen.
- Täkterna ska förläggas så att buller, damning, föroreningar och andra olägenheter minimeras, samt skyddsvärda områden undantas.

Bakgrund berg- och grustäkter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Täktverksamhet, det vill säga uttag av berg och lösa avlagringar (grus, sand, sten, morän, lera, jord och så vidare) för olika ändamål, finns i kommunen både som kommersiella täkter av berg, grus och morän samt som husbehovstäkter.

Uttag av berg och lösa avlagringar har i regel alltid ett syfte. Uttagen av material är viktiga för samhället, konstruktion av vägar och vägunderhåll, tillverkning av betong och andra byggnadsändamål med mera. Olika kvaliteter på materialet har olika avsättningsområden.

Inom ramen för det nationella miljömålet ”God bebyggd miljö” och ”Grundvatten av god kvalitet” har riksdag och regering tydligt visat på vikten av att skydda naturresursen naturgrus (naturligt sorterade jordarter) i landet. Målet syftar till att naturgrusavlagringar ska finnas kvar som grundvattenmagasin, insatsvara för vissa angelägna användningsområdet och som en del i natur- och kulturlandskapet. Inventering av grusförekomster i kommunen genomfördes 1994 av länsstyrelsen (Grus- och bergförekomster i Strömsunds kommun).

Torvtäkter

Ställningstagande torvtäkter:

- Torvbrytning av odlingstorv, på redan dikad torvmark skulle kunna vara möjlig förutsatt att biologisk mångfald på landskapsnivå sätts i fokus vid val av brytningsobjekt och efterbehandling.
- Eventuella täkter ska förläggas så att buller, damning, föroreningar, urlakning till närliggande vattendrag och andra olägenheter minimeras, samt skyddsvärda områden undantas.
- Myrar upptagna i Naturvårdsverkets myrskyddsplan, samt myrar som uppfyller något av de angivna kriterierna i bakgrundstextens sista stycke, ska undantas från torvbrytning.
- Det är av stort värde att låta myrar vara orörda, då de fungerar som näringsfällor och dämpar höga vattenflöden, vilket förväntas bli vanligare i framtiden på grund av klimatförändringarna.

Bakgrund torvtäkter

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Torv är en inhemsk naturtillgång som bryts som energitorv eller odlingstorv. Användningsområdena är framför allt som bränsle i el- och värmekraftverk, jordförbättring och strömaterial. Andra användningsområden för torv är sanerings- eller filtermaterial, fibermaterial och byggnadsmaterial. Energitorv klassas som ett fossilt bränsle, varvid det bör ersättas med andra, förnyelsebara, energikällor.

I Sverige bryts två till tre miljoner kubikmeter torv per år (0,7 miljoner kubikmeter energitorv och 1,9 miljoner kubikmeter odlingstorv). De senaste tio åren har brytningen av energitorv minskat med cirka 70 procent medan brytningen av odlingstorv under samma tid ökat med drygt 50 procent. Energitorven svarar endast för 0,3 procent av

Sveriges totala energitillförsel. I Jämtlands län finns 33 tillstånd för miljöfarlig verksamhet (5 500 hektar) för torvtäkter, varav en i Strömsunds kommun (Långmarksflon, tillstånd till och med 2027).

I Strömsund finns stora arealer torvmark, cirka 26 000 hektar öppen myr och cirka 150 000 hektar skogsmyr (ofta myrmark som dikats för skogsproduktion och som allmänt anses ha låga naturvärden).

Torvmark definieras som ett markområde med ett torvlager på minst 30–40 centimeter. Detta uppkommer oftast på myrmarker (våta torv- eller fastmarker med liten skogsproduktion). En torvmarks tillväxt är i medeltal cirka 0,5 millimeter per år i höjdd. Bildandet av nuvarande torvmarker har således skett under flera tusen år.

En myr utgör en del i ett hydrologiskt system som påverkar den närliggande fastmarken och har en reglerande funktion på vattenmängd och vattenkvalitet längre ner i vattensystemet. Myrar bidrar med svämskog och höga vattenflöden, vilket skapar speciella habitat. På så vis utgör myren en del i skogens landskapsmosaik. Många skogsarter använder myrar under delar av sin livscykel. Vissa arter är specifika för vissa typer av myrar, varför fördelningen av myrar och myrtyper i landskapet är viktig för spridningen av dessa arter.

Under 1800-talet och början av 1900-talet dikades många myrar ut, för att användas som jordbruksmark, torvtäkt eller för att beskogas. I dag är det viktigt att låta myrarna vara orörda och få återgå till sitt ursprung, då de är viktiga vattenreservoarer och näringsfällor, vilket innebär att myrarna kan minska näringsläckage ut i våra vattendrag, samt förhindra kraftiga vattenflöden som kan medföra översvämningar.

En torvtäkt innebär ett ekosystemskifte. Under täktperioden på 10 till 30 år finns inte mycket liv på torvmarken. När täkten sedan ska avbrytas är exploatören skyldig att genomföra en efterbehandling. Det vanligaste är att man skapar en våtmark eller planterar skog, men även jordbruk eller återskapande av myrmark med torvbildning kan vara möjlig efterbehandling.

Ett antal myrar i Strömsunds kommun är beskrivna i Naturvårdsverkets myrskyddsplan (2007), vilken föreskriver skydd för ytterligare åtta myrområden i kommunen. Dessutom ska myrar som uppfyller något av följande kriterier undantas från torvtäkter:

- Områden som inte har påverkats nämnvärt av dikning och som därmed behållit sina myrkvaliteter.
- Skogar där successionen har gått långt efter dikning och där det har utvecklats lövträd och död ved.
- Dränerade myrar med ett glest trädskikt som inte har svarat på dräneringsåtgärden och därför har betydelse som refuger för gammelskogsarter.

- Vattensamlingar i igenväxta diken och äldre diken med rinnande vatten med bäckliknande miljöer.

Riksintressen, LIS och andra värden

De digitala kartor som hör till Översiktsplanen finns på kommunens webbplats. Samtliga i kommunen utpekade riksintressen finns i kartmaterialet.

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Bilagorna återfinns i slutet av Översiktsplanen.

Ställningstagande riksintressen:

- Samtliga riksintresseanspråk ska beaktas vid eventuella exploateringar.
- Hänsyn ska även tas till exploateringar, utanför riksintresseområdena, som indirekt kan påverka de värden som riksintressena skyddar.
- Vid avvägning mellan motstående riksintressen ska företräde ges åt det som på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt.
- I de fall där ett riksintresse enligt 3 kap. och riksintresse enligt 4 kap. står i konflikt med varandra ska normalt företräde ges åt riksintresset enligt 4 kap.

Riksintressen

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan pekats ut som områden av riksintresse. Områden av riksintresse är ett av miljöbalkens styrmedel för hushållning med mark- och vattenområden.

Områdena kan vara viktiga av olika skäl. Det kan exempelvis vara så att områdena innehåller naturvärden eller kulturvärden som är så ovanliga att de gör områdena viktiga för hela landet. Men det kan också vara så att områdena är viktiga för att de ska användas till någon exploatering, till exempel för vägar, järnvägar eller någon energianläggning (till exempel vindkraft). Områdena kan också vara viktiga för någon näring som rennäringen eller fisket.

I 3 kap. 6 § miljöbalken står det ”Områden som är av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.” Om ett allmänt intresse pekats ut som riksintresse får ingen exploatering ske som påtagligt kan skada värdet av riksintresset. Riksintressen kan utgöras av antingen ett bevarandebalkintresse eller ett nyttjandebalkintresse och ska skyddas för att så långt som möjligt bevaras opåverkade eller som en strategisk resurs. De grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden anges i

första avdelningen 3 kap. miljöbalken. Här anges vilka nyttjande och bevarandeintressen som är eller kan utpekade vara av riksintresse.

Områden värda att bevara enligt miljöbalken:

- Stora oexploaterade områden: Ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär. Kan vara stora sammanhängande områden på landsbygden.
- Ekologiskt särskilt känsliga områden: Ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Gäller främst områden med instabila produktionsförhållanden och områden med växt- och djurarter som är hotade eller sällsynta, samt områden som i övrigt är särskilt ömtåliga och har stora ekologiska värden.
- Områden av betydelse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv: Kan gälla områden viktiga för fågelliv, växtliv, möjligheter att ströva fritt, badmöjligheter med mera.

Nyttjandeintressen värda att bevara enligt miljöbalken:

- Jordbruksmark och skogsmark: Jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Betydelsefull skogsmark ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada ett rationellt skogsbruk.
- Fiske, vattenbruk och rennärning: Betydelsefulla områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringarnas bedrivande.
- Ämnen och material: Betydelsefulla områden ska skyddas mot åtgärder som kan göra det svårt att använda resursen.
- Produktion och försörjning: Områden som är betydelsefulla för energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning och avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett användande.
- Totalförsvaret: Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen.

Miljöbalkens hushållningsbestämmelser anger att när två eller flera riksintressen står mot varandra ska företräde ges åt det som på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. I de fall där ett riksintresse enligt 3 kap. och riksintresse enligt 4 kap. står i konflikt med varandra ska normalt företräde ges åt riksintresset enligt 4 kap.

Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

I Strömsunds kommun finns följande riksintressen utpekade enligt 3 kap. miljöbalken.

Rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken)

Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder. Viktiga områden som kan ha status som riksintressen är flyttleder, övernattningsbeten, naturliga samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar. Läs mer under rennäring.

Naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken)

Områden som pekats ut som riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken motsvarar de mest värdefulla naturområdena i ett nationellt perspektiv. De ska också representera huvuddragen i den svenska naturen. Se vidare under naturvård.

Friluftsliv (3 kap. 6 § miljöbalken)

För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Praktiskt taget hela den svenska fjällkedjan är idag riksintresse för friluftslivet. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta. För friluftslivets intressen är det av särskild vikt att beakta orörda naturområden och att skydda värdefulla kulturmiljöer. Det är också viktigt att beakta strandskyddets syften.

I den översyn av riksintressen för friluftsliv som genomförs har Strömsunds kommun fört fram att området söder om Backe bör pekas ut som riksintresse för friluftsliv. Området är välbesökt för fiske, vandring och naturstudier. I området finns dessutom en så kallad bifurkation, som flyter mellan Faxälven och Fjällsjöälven. Ett antal hållmålningar utgör en viktig attraktion för besökare. Ett väl utbyggt vandringsledssystem finns dessutom inom området. Läs mer under friluftsliv.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § miljöbalken)

Riksintressen för kulturmiljövården är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. Läs mer under kulturmiljö.

Värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § miljöbalken)

Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket. Läs mer under gruvdrift.

Kommunikationer (3 kap. 8 § miljöbalken)

Trafikverket ska efter samråd med länsstyrelser, Boverket och andra berörda myndigheter lämna uppgifter om områden som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer. Riksintressen för anläggningar för kommunikationer ska enligt 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Trafikverket pekar ut anläggningar av riksintresse för väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Läs mer under kommunikationer.

Energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken)

Riksintressen för energiproduktion är ett planeringsunderlag som möjliggör att de områden som har bäst förutsättningar för vindbruk och bästa vindresurserna kan användas till framtida vindkraftsetableringar och en effektiv markanvändning. Dessa anspråk på mark- och vattenområden har hög status vid en framtida prövning och kan vägas mot andra intressen med ett nationellt perspektiv. Läs mer under vindkraft.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Riksintresset för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset. Läs mer under Försvarmaktens intresse.

Riksintressen utpekade enligt 4 kap. miljöbalken

I lagtexten (4 kap. miljöbalken) namnges ett antal områden som har så stora natur- och kulturvärden att de i sin helhet är av riksintresse. Det gäller främst större kust-, skärgårds- och fjällområden samt älvar. Dessa områden får inte utsättas för exploatering som påtagligt skadar dessa värden. De namngivna älvarna och älvsträckorna får inte byggas ut eller regleras för vattenkraftändamål. Samtidigt hindrar bestämmelserna inte att tätorterna och det lokala näringslivet utvecklas i de här områdena, om andra lämpliga alternativ saknas.

Rörligt friluftsliv (4 kap. 2 § miljöbalken)

Inom fjällvärlden i kommunen ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning om exploateringsföretag eller andra får lov att göra ingrepp i miljön. Läs mer under friluftsliv.

Obrutet fjäll (4 kap. 5 § miljöbalken)

Delar av fjällvärlden har tagits i anspråk för vägar, mineralutvinning, vattenkraftsutbyggnad och turistanläggningar. Tidigare sammanhängande områden har därigenom delats upp vilket skadat djurlivet, renskötseln och fjällvandringsturismen.

För att skydda kvarvarande sammanhängande områden är delar av fjällen avgränsade och utpekade som så kallade ”obrutna fjällområden”. Läs mer under obrutet fjäll.

Vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken)

I Strömsunds kommun finns ett antal vattendrag med tillhörande vattenområden utpekade som riksintressen. I dessa vattendrag, som är namngivna i miljöbalken, får inte vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverföring för kraftändamål utföras.

De berörda vattendragen i Strömsunds kommun är:

Ammerån, Lejarälven, Storån uppströms Klumpvattnet, Långselån–Rörströmsälven.

Naturvård

Ställningstagande naturvård:

- Värdefulla naturområden ska, i tillräcklig omfattning, skyddas och bevaras.
- ~~Skyddet av Natura 2000-områden och områden med riksintresse för naturvård ska ges prioritet.~~
- Kommunen anser att de i kartan redovisade riksintresseanspråken för naturvård och Natura 2000-områdena är rimliga. Kommunen avser tillgodose riksintresseanspråken genom hänsynstagande vid planläggning och lovprövning via samråd med biolog.
- Åtgärder inom ett Natura 2000-område ska samrådas med länsstyrelsen. Även åtgärder utanför området, som kan påverka Natura 2000-området indirekt ska samrådas med länsstyrelsen.
- Handläggningsrutiner bör upprättas, för detaljplaner, bygglov med mera, i Natura 2000-områden och dess omgivningar.
- Lämplig fjällnära skog ska kunna användas som produktiv skogsmark.
- Kommunen ska i möjligaste mån beakta grön infrastruktur i planeringen, samt värna och vårda ekosystemtjänster.
- När ett område är aktuellt för exploatering ska det först undersökas om där finns artrika områden, rödlistade arter, våtmarker eller andra naturvärden.

Bakgrund naturvård

Kommunen har många områden och miljöer med stora naturvärden. Naturresevat, Natura 2000-områden och riksintressen för naturvård. Det finns även skyddsvärda naturområden med andra typer av skydd.

Naturvärden har skydd i miljöbalken. Där sägs bland annat att naturvärden som har betydelse från allmän synpunkt ska, så långt möjligt, skyddas mot åtgärder som skadar naturmiljön. Beträffande områden som är av riksintresse för naturvård är lagen starkare formulerad. Det föreskrivs att dessa områden ska skyddas.

För mer utförlig beskrivning av de olika områdena hänvisas till Naturvårdsverkets databas ”Skyddad natur”.

Riksintresse för naturvård

Vissa områden och företeelser har bedömts vara speciellt värdefulla och klassats som riksintressanta. Detta gäller i princip hela fjällområdet men även ett flertal naturskogsområden, vattendrag, geovetenskapliga lokaler, våtmarksområden och växtlokaler.

Vilka områden som är av riksintresse för naturvården bestäms av Naturvårdsverket i samråd med bland annat länsstyrelsen och kommunen. Naturvårdens intressen bevakas på riksnivå av Naturvårdsverket och på regional nivå av länsstyrelsen. På lokal nivå har kommunen ansvaret för naturvårdsfrågorna.

Inom Strömsunds kommun är 27 områden (cirka 300 000 hektar) eller objekt utpekade som riksintressen för vetenskaplig naturvård den 1 november 2021. Bilaga 2 ger en kort sammanfattning av vad som motiverar riksintresset. För mera utförlig beskrivning, av respektive område, se Naturvårdsverkets ”Skyddad natur”.

Natura 2000-områden (4 kap. 8 § miljöbalken)

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda naturområden. Syftet är att värna om vissa naturtyper samt växt- och djurarter som medlemsländerna kommit överens om att skydda. Varje land ansvarar för skyddet och vården av sina områden så att deras naturvärden bevaras.

Områden vars natur är värdefull ur ett EU-perspektiv ska alltså ingå i Natura 2000, vilket innebär att de klassas som områden med särskilda skydds- eller bevarandevärden. Dessa områden ska ha en bevarandeplan som pekar ut naturvärdena och beskriver vad som krävs för att värdena långsiktigt ska kunna finnas kvar. Bevarandeplaner för Natura 2000-områdena finns på länsstyrelsens hemsida. Åtgärder inom ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd från länsstyrelsen. Ofta sammanfaller Natura 2000-områdena med riksintressen naturvård och/eller andra områdesskydd. Bilaga 3 redovisar de 45 Natura 2000-områden som fanns i kommunen den 1 november 2021.

Övriga naturvårdsintressen

Myndigheterna har möjlighet att bilda formella skydd på vissa speciellt skyddsvärda områden. De verktyg som Skogsstyrelsen har är biotopskydd och naturvårdsavtal. I oktober 2021 fanns det drygt 50 biotopskyddsområden omfattande nästan 300 hektar produktiv skogsmark. Cirka 400 hektar skogsmark var skyddad genom några tiotal naturvårdsavtal.

Inom Strömsunds kommun fanns den 1 november 2021 dessutom 54 naturreservat med en sammanlagd yta på cirka 130 000 hektar. I de flesta fall sammanfaller områden med

övriga naturvårdsintressen med Natura 2000 områden och/eller områden med riksintresse för naturvård. I naturreservatet Skåarnja är en del av reservatet dessutom avsatt som fågelskyddsområde, med beträdnadsförbud viss tid av året.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Grön infrastruktur är ett nätverk av mer eller mindre naturliga områden som tillhandahåller olika ekosystemtjänster på motsvarande sätt som den ”grå infrastrukturen” av exempelvis vägar, avlopp och elnät tillhandahåller andra typer av tjänster. Ett ekosystem är en sammanhållen enhet inom naturen och kan bestå av en skog, en sjö eller ett hav. Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystemen som gynnar människor. Det vill säga de tjänster som naturen tillhandahåller som förbättrar människors välmående och livsvillkor. Dessa tjänster produceras av ekosystemen och är gratis, men ger välbefinnande genom upplevelser, hälsa och ekonomi i samhället. Exempel på ekosystemtjänster är skydd mot naturkatastrofer som översvämningar och jordskred, vattenrening via till exempel våtmarker eller musslor, grönytor för rekreation, reducering av partikelhalter och växthusgaser.

Kulturmiljö

Ställningstagande kulturmiljö:

- Kulturmiljöerna har stor betydelse för bygdens identitet och är en resurs som ska tas till vara.
- Vid upprättande och ändring av planer och prövning av bygg- och rivningslov bör särskild hänsyn tas till kulturmiljövårdens intressen.
- Ett kulturmiljöprogram bör upprättas. Kulturmiljöprogrammets inventeringar och värderingar ska användas för att skydda och värna kommunernas kulturhistoriskt värdefulla miljöer.
- Inventeringarna som är gjorda får, till dess ett kulturmiljöprogram är upprättat, tillsammans med den vägledning som ges i översiktsplanen vara underlag för beslut.
- Vid eventuella exploateringar, enskilda bygg- eller rivningslov, inom riksintresseområden för kulturmiljövård, bör områdesbestämmelser upprättas och samråd med länsstyrelsen ske, för att tillgodose kulturmiljövårdens intressen.
- Eventuell ändring av ett byggnadsminne kräver länsstyrelsens tillstånd.

Bakgrund kulturmiljö

Begreppet kulturmiljö är omfattande och avser vanligtvis den miljö som formats av människan; byggnader, kulturlandskap och fornlämningar.

Strömsunds kommun har en lång och omväxlande historia. Allt sedan inlandsisen drog sig tillbaka har människor använt landskapet. Resultatet av denna process finner man överallt i form av olika kulturlämningar och kulturmiljöer. Men människans påverkan

på landskapet varierar, liksom fördelning och typer av kulturlämningar, från odlingsbygderna i söder till fjälltrakterna i norr.

I Strömsunds kommun finns spår från stenåldern fram till 2000-talets exploatering. Dessa kulturmiljöer berättar för oss om hur samhället vuxit fram och ger boende en identitet och känsla för vår hembygd. Historiska miljöer ger kommunen karaktär och en känsla av sammanhang och kontinuitet.

För att säkerställa att även kommande generationer har en intressant kulturmiljö att identifiera sig med är det viktigt att vi alla tar ansvar för vår miljö. Genom att ha en god kunskap och förståelse för vår hembygd, där vi bor och verkar, kan vi alla, såväl enskilda som myndigheter, se till att bevara dem. Kulturmiljön är inte statisk utan förändras ständigt genom de avtryck varje generation sätter.

Äldre bebyggelsemiljöer kan erbjuda unika förutsättningar och ge mervärden för nya verksamheter. Förändring och förnyelse kan bidra till att hålla kulturmiljöer levande. Kulturmiljöer som är karaktäristiska för Strömsunds kommun profilerar dessutom kommunen gentemot andra kommuner och är viktig för kulturturismen.

Riksintresse kulturmiljövård

Vissa områden i kommunen har så stora värden att de bedömts som riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Områdena är av olika karaktär och skulle kunna sammanföras i tre kategorier, fornlämningsrika områden, enstaka gårdar i fjällmiljö och bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor.

Fornlämningsrika områden

De fornlämningsrika områdena är dels av samiskt ursprung inom sjöområden i fjällen, dels i anslutning till de stora sjöarna i kommunens östra del:

- Hamptjärn, samisk kulturmiljö
- Maskien, samisk kulturmiljö
- Uretjukke, fornlämningsmiljö och vistemiljö
- Hotingssjön, fångstmiljö
- Fångsjön, fångstmiljö
- Russfjärden-Hallviken, fångstmiljö

Hänsynstagande fornlämningsrika områden

- Områdena omfattas av skyddsbestämmelserna i **kulturmiljölagen (1988:950)** och har därigenom ett starkt skydd som direkt berör fornlämningen. Dessutom omfattas områdena av strandskyddsbestämmelser enligt miljöbalken. Kommunen kommer normalt inte att tillåta ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka fornlämningarna eller miljön i dess närhet.

- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Enstaka gårdar i fjällmiljö utgörs av

- Väktarmon, ensamgårdar i fjällbygd
- Leipikvattnet, ensamgårdar i fjällbygd
- Sör-Blåsjön, nybygge i fjällbygd

Hänsynstagande enstaka gårdar i fjällmiljö

- Kommunen ska vara restriktiv till ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka miljön i anslutning till dessa områden. Eventuellt nyttillkommande bebyggelse ska anpassas i utförande och form till lokal byggnadstradition. Dessa gårdar och bebyggelsegrupper har ett dominerande läge i landskapet. Det är av stor vikt att de öppna markerna bibehålls inom dessa miljöer.
- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor

- Ankarede kapell, kyrkstad
- Vikens kapell, kapellmiljö
- Svaningen-Stor Ringsjön, skogsbruksmiljö
- Alanäs kyrka, bygdecentrum

Hänsynstagande bebyggelsemiljöer i byar och kring kyrkor

- Dessa områden omfattar ett flertal byggnader och fastigheter. För att kunna bevara bebyggelsemiljön bör särskilda skyddsbestämmelser i form av områdesbestämmelser antas. Bestämmelserna bör omfatta bevarandet av nuvarande bebyggelse till den ursprungliga miljön.
- Kommunen ska samråda med länsstyrelsen om inriktningen på områdesbestämmelserna, samt om eventuella exploateringsåtgärder eller bebyggelse kan vara förenligt med riksintresset för kulturmiljövård.

Byggnadsminne

Ett byggnadsminne utgörs av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar i Sverige som byggnadsminnesförklarats enligt bestämmelser i kulturmiljölagen, (1988:950). Byggnadsminne betraktas vanligen som det starkaste kulturhistoriska skyddet bebyggelse i Sverige kan ha.

I kommunen finns det sex platser som är upptagna som byggnadsminnen.

- Hoting 1:32: Fyra bostadshus från 1900-talets början, belägna i Hoting.
- Lövöns gamla kraftverk: Nio byggnader från 1904, belägna i Ströms socken.
- Nässets såg: Två byggnader från 1920-talet, belägna i Rossön.
- Trångåsen: Bondgård med 14 byggnader från 1820-talet, belägna i Ströms socken.
- Backe kägelbana: Kägelbana från 1888, belägen i Backe.

Områdena finns utmärkta på kartan: [Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Hänsynstagande byggnadsminne

- Vid planläggning och bedömning av bygglov med mera, som kan påverka dessa kulturmiljöer ska kommunen ta hänsyn till det kulturhistoriska värdet.
- Även åtgärder som inte är bygglovspflichtiga, till exempel fasadförändringar på byggnader som inte omfattas av detaljplan, ska göras med varsamhet, så att byggnaderna inte förvanskas.

Regionalt och lokalt intresse

Strömsunds kommun har, förutom de ovan angivna riksintressena och byggnadsminnena, flera områden av stort värde regionalt och lokalt, avseende kulturmiljövård. Områdena finns beskrivna i ”Kulturmiljöer i Strömsunds kommun” Kulturhistorisk utredning 46, Jämtlands läns museum, 2001. Kommunens fornminnen finns redovisade i Riksantikvarieämbetets databas, Fornsök.

Friluftsliv

Ställningstagande friluftsliv:

- Syftet med riksintresseområdena för friluftsliv och rörligt friluftsliv är att i så stor utsträckning som möjligt göra dem tillgängliga för friluftsliv och aktiviteter.
- Friluftsfrågorna är en viktig del i att förverkliga kommunens vision och utvecklingsstrategi.
- Kommunen bör, tillsammans med lämpliga aktörer, fortsätta att verka för att vårda, värna och visa naturområden med höga värden för friluftslivet.
- Utpekade friluftsområden ska vara tillgängliga för allmänheten, och det ska finnas god standard på vistelseområden såsom rastplatser, raststugor, leder, etcetera.
- Översiktsplanens utpekade LIS-områden ger möjligheter att stärka riksintressena för friluftsliv och rörligt friluftsliv, genom att utveckla besöksnäring, näringsliv och service i kommunen.
- Kommunen ser vikten av tydliga beskrivningar av intressanta besöksområden och bevarande av landskapsbilden.

Bakgrund friluftsliv

Med friluftsliv menas vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. Redan idag finns ett välutvecklat friluftsliv i flertalet områden som har besökare från kommunen eller av turister. I flera fall gör vandrings-, skid- och skoterleder områdena tillgängliga.

Områdena spelar en viktig roll för att kommunen ska kunna erbjuda ett rikt fritidsliv och uppfyllelse av visionen om möjligheter till meningsfulla aktiviteter och upplevelser, samt att kommunen ska vara attraktiv att besöka.

Skyddade områden för friluftslivet

Kommunen rymmer ett flertal områden av staten utpekande som riksintresse för rörligt friluftsliv. Enligt 4 kap. miljöbalken är kommunens fjällområde av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Inom fjällvärlden i kommunen ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning om exploateringsföretag eller andra får lov att göra ingrepp i miljön. Rörligt friluftsliv avser friluftsaktiviteter som kan utövas med stöd av allemansrätten. Hit räknas till exempel bad, strövande, bär- och svampplockning, utflykter till naturområden, men inte till exempel golf, jakt, motorsport, eller verksamhet inom tätort (till exempel friluftsbad och motionsslingor).

I stort sett samma område är även utpekade som riksintresse för friluftsliv, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Dessutom är ett område som omfattar de övre delarna av Ammerån utpekade enligt samma bestämmelse. För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett i ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Naturvårdens och friluftslivets områden av riksintresse sammanfaller ofta.

Stora opåverkade områden

Ställningstagande stora opåverkade områden:

- Stora opåverkade områden ska beaktas i planering och bör i rimlig omfattning undantas från exploatering.

Bakgrund stora opåverkade områden

3 kap. 2 § miljöbalken anger:

”Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.”

Tanken bakom 3 kap. 2 § miljöbalken är att det finns ett värde i sig att större sammanhängande landsbygdsområden som ännu inte är påverkade av exploatering kan behålla sin opåverkade karaktär. Ett värde av betydelse för bevarande av biotoper för biologisk mångfald, för friluftslivet, för bevarande av kulturarvet, för visuell, ljudmässig och annan ostördhet men också för jord- och skogsbruket, landskapsbilden i stort och som en långsiktig hushållning med mark- och vatten.

I Strömsunds kommun saknas program för stora opåverkade områden. Detta är inget prioriterat område. Det finns stora opåverkade områden i kommunen. En stor del av kommunens yta är redan avsatt med olika typer av skydd. Naturresevat, Natura 2000-områden och/eller obrutet fjäll, riksintresseområden för rennäring, rörligt friluftsliv och naturvård är några av de skydd som säkerställer att stora opåverkade områden i kommunen kommer att bevaras.

Obrutet fjäll

Ställningstagande obrutet fjäll:

- Kommunen ska följa bestämmelserna i ärenden och planläggning.

Bakgrund obrutet fjäll

Inom de fjällområden som finns namngivna i 4 kap. 5 § miljöbalken, får bebyggelse och anläggningar komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet. Andra åtgärder inom områdena får vidtas endast om det kan ske utan att områdenas karaktär påverkas.

Bestämmelsen innebär att mark- och vattenresurserna inom dessa områden, de obrutna fjällområdena, ska användas på ett sådant sätt att områdenas karaktär bevaras. Det grundläggande i avgränsningen av de obrutna fjällområdena är att områdena i princip saknar vägar och järnvägar. För att bevara orördheten bör huvudprincipen vara att nya vägar och järnvägar inte får anläggas. Undantag som kan bli aktuella är till exempel vägar som behövs för enstaka fastigheter eller för rennäringen.

I Strömsunds kommun klassas Frostviken-Borgafjällen och Hotagen som obrutet fjäll enligt miljöbalken. De omfattas därför av bestämmelserna ovan.

Bostadsnära natur

Ställningstagande bostadsnära natur:

- Bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar för alla, oavsett kön, etnicitet, funktionsvariation, socioekonomisk status och ålder.

- Vid planering av nya bostadsområden ska ett bevarande av angränsande naturområden och grönytor bland bebyggelsen prioriteras.
- I planeringsarbetet ska trygga miljöer utformas för alla, oavsett kön.

Bakgrund bostadsnära natur

Miljömålet ”God bebyggd miljö”, innebär bland annat att städer och tätorter ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. I planeringen ska grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden bevaras, vårdas och utvecklas.

Med bostadsnära natur menas grön- och vattenområden inom 300 meter från befintliga bostäder och anläggningar. Forskning har visat att det för rekreation och välbefinnande finns behov av natur inte bara nära bostäder utan också nära arbetsplatser, äldreboenden, daghem och skolor. Detta är särskilt viktigt för grupper som barn, personer med funktionsvariationer, sjuka, äldre och socioekonomiskt svaga. Hundägare är en annan grupp som använder den bostadsnära naturen mycket.

Kvinnor upplever i högre grad än män otrygghet i sin närmiljö. Bostadsnära natur bör så långt det är möjligt göras trygg, växtlighet bör inte få skymma sikten och frekventa gångstråk bör förses med bra belysning.

Bostadsnära natur kan vara både planlagd (av kommunen planerad för exempelvis byggnation av bostadsområde) och inte planlagd mark.

Tätorterna i Strömsunds kommun är förhållandevis små och tillgången till bostadsnära natur är relativt god i och omkring de flesta av orterna. Likväl är det viktigt, av skäl angivna ovan att befintlig tätortsnära natur värnas.

Strandskydd

Ställningstagande strandskydd:

- Område som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna ska alltid beaktas.
- Vid dispens från strandskyddet ska en tomtplatsavgränsning anges, där det är möjligt.
- LIS-områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden ska anvisas i översiktsplanen.
- Ett eventuellt upphävande av strandskyddet, beslutat av länsstyrelsen, kan ske om området har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

- Ett upphävande av strandskyddet i detaljplan får göras om området behövs för att tätorten ska kunna växa välplanerat och området saknar värdefull natur.

Bakgrund strandskydd

Stränder har många olika värden och funktioner. Den öppna landskapsbilden och möjligheten till olika slags aktiviteter bidrar till höga upplevelsevärden vilket gör stränder viktiga för friluftsliv och besöksnäring. Närheten till vatten innebär ofta en stark attraktionskraft till stränderna som boendemiljöer för människan men stränder är också viktiga livsmiljöer för djur och växter.

Strandskyddet har funnits i olika tappning sedan 1950, och 1975 kom det att bli generellt i hela Sverige. Strandskyddet innebär att det i strandskyddsområdet är förbjudet att exempelvis uppföra byggnationer. Strandskyddet är generellt och gäller inom 100 meter från strandlinjen, på land och i vattnet, och gäller alla sjöar och vattendrag. Strandskyddet syftade från början till att trygga allmänhetens tillgång till stränder för olika typer av friluftsliv. Nu mer syftar det också till att bevara land och vattenområden för att ge goda livsvillkor för växter och djur.

Det differentierade strandskyddet

Det finns dock möjlighet att genom dispens i samband med bygglov eller upphävande genom en bestämmelse i detaljplan, göra undantag från strandskyddet under förutsättning att så kallade särskilda skäl råder. De särskilda skälen är angivna i 7 kap. 18c § miljöbalken. Sedan strandskyddslagstiftningen förändrades 2009 är ett sådant skäl att en exploatering eller byggnation får ske i ett område som är lämpligt för utveckling av landsbygden, om det är utpekade i översiktsplanen.

Syftet med det differentierade strandskyddet är att aktivt dra nytta av de platsspecifika konkurrensfördelar som ett vattennära läge kan innebära för både verksamheter och bostäder. Det innebär att det allmänna utvecklingsintresset ska vägas mot den allemansrättsliga tillgängligheten till stränderna och djur- och växtlivets levnadsvillkor. En förutsättning för att kommunen ska kunna peka ut LIS-områden är att det fortfarande finns god tillgång till strandområden för allmänheten och goda livsvillkor för växt- och djurlivet vid stränder.

Strandskyddsbestämmelserna bidrar till utveckling av landsbygden genom att strandnära verksamheter och bebyggelse blir möjliga i särskilt utpekade områden, det vill säga LIS-områden. Där får det beaktas som ett särskilt skäl om byggnationer, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till att långsiktigt stimulera landsbygdsutvecklingen. Att kommunen använder detta särskilda skäl ska godkännas av staten. Det sker genom länsstyrelsens granskningsutlåtande som tillhör översiktsplanen. Strandskyddet gäller fullt ut inom LIS-områdena även efter att översiktsplanen är antagen, så länge ingen dispens getts eller strandskyddet har upphävts.

Upphävande av strandskyddet

Sedan 2014 har länsstyrelsen möjlighet att upphäva strandskyddet vid mindre sjöar (mindre än en hektar) och mindre vattendrag (smalare än två meter). Upphävandet kan ske efter ansökan från enskild eller från kommunen.

Strandskyddet kan även upphävas i en detaljplan, om området behövs för att tätorten ska kunna växa välplanerat. Samtidigt är stränderna en mycket värdefull resurs som tätortsnära natur. Strandskyddsområden med särskilt värdefull natur är inte aktuella att upphäva strandskyddet för.

Fri passage

Ett beslut om dispens från eller upphävande av strandskyddet gäller inte för det område närmast strandlinjen som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet enligt 7 kap. 18f § miljöbalken. Bestämmelsen gäller inte anläggningar eller byggnationer vars funktion kräver att även detta område tas i anspråk.

En avgränsning för den fria passagen, enligt 7 kap. 18f § miljöbalken, ska vara platsanpassad och kan exempelvis vara naturliga höjdskillnader, en väg eller tydligt avgränsade bostadstomter som indikerar allmänhetens tillgänglighet till stranden. Det finns därmed ingen anledning att fastställa ett generellt avstånd från strandlinjen att tillämpa, utan hänsyn till fri passage ska beaktas och avstånd ska bedömas i alla efterföljande ärenden om planläggning eller bygglov. Tillämpningen av ”fri passage” säkerställer att strandskyddets syften tillgodoses även efter exploatering och byggnationer inom strandskyddat område.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS

Ställningstagande landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS:

- I Strömsunds kommun är allt utom de sex tätortsområdena att betrakta som landsbygd vid tillämpning av kriterierna för LIS.
- Exploatering i ett LIS-område är att betrakta som strategisk landsbygdsutveckling vilket är ett väsentligt samhällsintresse.
- Sammanhängande opåverkade stränder ska fortsatt vara tillgängliga för allmänheten och utgöra goda livsmiljöer för djur- och växtlivet.
- LIS ska ge möjlighet för nya idéer och etableringar som utvecklar näringslivet på landsbygden.
- LIS ska stödja befintlig bebyggelsestruktur i befintliga sociala och kulturella sammanhang och landsbygder.
- Alla typer av bostäder bedöms kunna bidra till utveckling på landsbygden.

- Kommunen är generellt sett positiv till anläggningar och anordningar som gynnar allmänhetens tillgänglighet till vatten- och strandområden.

Bakgrund landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS

För att främja utvecklingen på landsbygden finns det möjlighet att tillämpa ett differentierat strandskydd. Det gör det möjligt att ta tillvara strändernas attraktionskraft för att utveckla landsbygden.

Sedan den 1 juli 2009 ska kommunen i översiktsplanen redovisa avgränsade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-områden), där det får beaktas som ett särskilt skäl för dispens om en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden.

I 7 kap. 18e § miljöbalken anges vad som avses med ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Följande kriterier måste vara uppfyllda för att ett område ska pekats ut som LIS-område:

1. Området är lämpligt för utvecklingen av landsbygden.
2. Området är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt.
3. Området har endast en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter.

Utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge ska ske på ett sådant sätt att det långsiktiga skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden upprätthålls. Det ska fortfarande finnas god tillgång till strandområden för allmänheten och förutsättningar för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. För att trygga allmänhetens tillgång till fria stränder och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten ska det alltid finnas ett område för fri passage.

Passagen bör anpassas för syftet. För rekreation och friluftsliv är det viktigt att den fria passagen inte bara består av smala passager utmed strandlinjen utan i sig är områden som i storlek gör dem lämpliga för ändamålet. Utformningen av den fria passagen är av stor vikt. Vid mer sammanhållen bebyggelse kan den fria passagen utformas som ett parkstråk. Vid mer gles bebyggelse, som enskilda hus, bör hänsyn tas till det lokala landskapet och strandens utseende. I områden som är av stor vikt för det rörliga friluftslivet bör den fria passagen hållas delvis fri från vegetation för att säkra framkomlighet. Ju smalare passagen är, desto tydligare bör gränsen mellan privat och allmänt område vara utformad. Översiktsplanens redovisning ska vara vägledande när man prövar dispenser från strandskyddet och upphävande av strandskyddet i detaljplan.

Länsstyrelsen har en viktig roll vid bedömningen genom att ge råd och stöd till kommunerna men också genom att granska om kommunernas förslag stämmer överens med kriterierna för LIS-områden.

Enligt vattendirektivets åtgärdsprogram behöver kommunerna utveckla sin planläggning och prövning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds. Vid utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge måste hänsyn därför tas till risken för att vattnens status försämrats.

I Strömsunds kommun finns det 12 332 kilometer strand längs sjöar och större vattendrag bredare än sex meter. Stränder längs små vattendrag, bäckar och diken är inte medräknade i siffran. Av dessa stränder är 94 procent opåverkade av bebyggelse. I ett regionalt perspektiv har kommunen cirka 20 procent av Jämtlands läns stränder och cirka 2,5 procent av Sveriges stränder. Detta med en befolkning motsvarande drygt 0,1 procent av Sveriges befolkning.

I Strömsunds kommun ser vi ett stort värde i att kunna använda även de strandnära områdena som en viktig resurs för att utveckla och bibehålla attraktionskraften för landsbygden. Samtidigt är det av stor vikt att även de intressen som rör natur- och friluftsliv i kommunen upprätthålls.

Definitioner

Landsbygd

Det finns ingen definition i strandskyddslagstiftningen för begreppen landsbygd och landsbygdsutveckling. Istället lämnas bedömningen i dessa frågor till kommunerna, för att strandskyddet sett över hela riket ska bli mer differentierat utifrån lokala och regionala förhållanden.

Det finns flera olika definitioner för landsbygd i andra sammanhang. Enligt Glesbygdsverket räknas orter med mer än 3 000 invånare till tätorter. Det skulle innebära att endast Strömsund skulle falla under begreppet tätort. SCB:s definition av tätort är en ort som har mer än 200 invånare och mindre än 200 meter mellan husen. Då faller desto fler orter i kommunen under begreppet tätort.

I planarbetet har kommunen bedömt att de orter som utgör tätorter är Backe, Gäddede, Hammerdal, Hoting, Rossön och Strömsund. Övriga delen av kommunen anses utgöra landsbygd.

Strandnära utvecklingsområden

Med åtgärder som främjar landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses sådana åtgärder som långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter, öka serviceunderlaget samt stärka befintliga kommunikationer och infrastrukturer. Sådana situationer kan till exempel uppstå i samband med etablering av en turistanläggning, en verksamhet, eller vid tillkomst av bostäder för permanent- eller fritidsboende.

Kriterier för LIS

Varje LIS-område som pekas ut ska uppfylla krav enligt miljöbalken samt plan- och bygglagen. Utveckling i dessa LIS-områden får inte ha negativ inverkan på strandskyddets syften. En dispensansökan inom ett utpekat LIS-område bör utredas utifrån kommunens LIS-kriterier. Dessa kriterier ska även kunna användas efter att planen har vunnit laga kraft och en ansökan kommer in för ett område som inte är utpekat.

För att kunna åberopa LIS som särskilt skäl vid dispensgivande eller upphävande av strandskyddet måste den föreslagna åtgärden eller exploateringen uppfylla minst ett av följande kriterier:

- Verksamhet som vinner uppenbara fördelar av att ligga vid vattnet och bidrar till en långsiktig utveckling av bygden vad gäller ekonomi, serviceunderlag eller arbetstillfällen.
- Enskilda permanent- och fritidsboenden i nära anslutning till redan befintlig bostadsbebyggelse, som därigenom bidrar till ett förbättrat serviceunderlag.
- Mindre anläggningar för småskalig turism, till exempel uthyrningsstugor, bryggor, vindskydd, som utgör ett komplement till en befintlig verksamhet.

Geografiskt utpekade LIS-områden

De områden där kommunen bedömer att strandnära bebyggelse bidrar till landsbygdsutveckling i strandnära lägen har prioriterats utifrån nedanstående urvalskriterier.

Om ärendeprövningen gäller uppförande av enstaka permanent- eller fritidsboenden med tillhörande komplementbyggnader ska beaktas om huset eller husen avses placeras i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. I glest bebyggda områden kan ett hus anses ligga i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse om avståndet är mindre än 200 meter.

Ett lämpligt område för större turistanläggningar (till exempel hotell, camping, upplevelseanläggningar och konferensanläggningar), anläggningar för småskalig turism (till exempel jakt- och fiskecamper, stugbyar, bad och båtplatser) och småskalig livsmedelsproduktion (till exempel fiskodling) behöver inte uppfylla samma urvalskriterier som ett lämpligt område för bostäder. En turistverksamhet eller småskalig livsmedelsproduktion skulle kunna bidra till landsbygdsutveckling även om den inte har tillgång till service eller ligger i anslutning till befintlig bebyggelse.

De LIS-områden som pekats ut i kommunen har därför utgått från lämpliga etableringar för enstaka permanent- och fritidsboenden och inte för turistanläggningar och andra verksamheter. Detta eftersom dessa områden är svåra att peka ut, då man i förväg inte vet var en exploatör finner intresse av att utveckla en verksamhet. En ärende-prövning av dessa områden ska ske genom LIS-kriterierna.

Urvalskriterier – lämpliga områden

- Området är beläget i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.
- Området har närhet till eller bedöms ha möjlighet till att förstärka underlag för service (till exempel handel, skola, äldreomsorg, sjukvård, kollektivtrafik) och leda till positiva sysselsättningseffekter.

Urvalskriterier – olämpliga områden

- Riksintressen och naturreservat som bedöms lida skada av exploatering.
- Tätortsnära strandområden.
- Vattenskyddsområden.
- Helt oexploaterade sjöar.
- Områden där risk för ras, skred och översvämningar råder.
- Sjöar och vattendrag inom områden för storskalig vindkraftsutbyggnad, utpekade i översiktsplanen.
- Värdefulla ängs- och betesmarker.
- Värdefulla våtmarker.
- Övriga områden med stora värden för natur, kultur, försvarsmakten eller friluftsliv.
- Badplatser.
- Värdefulla natur- och friluftsområden utpekade av medborgarna.
- Områden där exploatering innebär risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte uppfylls.

Föreslagna LIS-områden, samt områden olämpliga som LIS-områden redovisas i karta: [Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Vid åtgärder i anvisade områden längs Ammeråns Natura 2000-område (Hammerdalssjön) kan tillstånd behövas från länsstyrelsen.

Vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten

Ställningstagande vattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för vatten:

- Vattendirektivet ska uppfyllas vid all planläggning, tillståndsgivning och byggande.
- Vid fysisk planering i anslutning till vattenförekomster som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten ska det säkerställas att den nya bebyggelsen inte riskerar att försämra miljö kvaliteten för vattenförekomsterna.
- Vid upprättande av detaljplan, eller vid en större exploatering, ska områdets eventuella vattenförekomster provtas för relevanta miljögifter, i enlighet med kommunens handläggarrutiner, för att kunna bedöma planens/exploaterings påverkan att uppnå miljö kvalitetsnormerna.
- Nuvarande och framtida grundvattenförekomsternas skyddsbehov ska alltid beaktas vid fysisk planering och prövning av lov och tillstånd.

Bakgrund vattendirektivet och miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer regleras i miljöbalken, och syftet är att reglera den kvalitet på miljön som ska uppnås till en viss tidpunkt. Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar bestämmelser för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.

Inom arbetet med vattenförvaltningen tas med jämna mellanrum fram underlag för miljökvalitetsnormer för vattenförekomster i Sverige. De senaste besluten om nya miljökvalitetsnormer, inklusive tillhörande åtgärdsprogram och statusklassning togs år 2021. Miljökvalitetsnormerna för vatten anger bland annat föroreningsnivåer för metaller, organiska miljögifter och näringsämnen samt störningsnivåer av fysiska ingrepp på vatten som kan orsaka problem för biologisk mångfald eller den naturliga vattenreningen. Vattendirektivet säger att alla sjöar och vattendrag ska uppnå god ekologisk status. Om det inte är möjligt ska de i stället uppnå god ekologisk potential. Aktuell status/potential och miljökvalitetsnormer för sjöar, vattendrag och grundvatten finns redovisade på Vatteninformationssystem Sverige, VISS. På Havs- och vattenmyndighetens hemsida finns förklaringar till vattendirektivets innehåll och begrepp.

I Strömsunds kommun finns drygt 1 100 sjöar och vattendrag som omfattas av vattendirektivet. De vatten i kommunen som inte uppnår god ekologisk status gör detta nästan uteslutande på grund av flödesförändringar och vandringshinder. Orsaken till dessa problem är reglering för produktion av vattenkraft. Alltså är det generellt inte exploateringar i kommunen som idag orsakar försämringar av vattenkvaliteten. I tätorterna är det dock viktigt att arbeta aktivt med dagvattenåtgärder och förbättringar av de allmänna vatten- och avloppssystemen för att undvika en försämring av vattenkvaliteten.

De stora reglerade sjöarna i Strömsunds kommun är klassade som kraftigt modifierade vatten enligt vattendirektivet. För sådana vatten gäller inte miljökvalitetsnormen god ekologisk status utan i stället normen god ekologisk potential. God ekologisk potential innebär att vattnen ska uppnå den bästa ekologiska status som är möjligt utan det leder till betydande negativ påverkan på produktionen av vattenkraft. Den kemiska statusen i dessa sjöar betraktas som god, förutom vad gäller förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten). Enstaka vattenförekomster har i VISS fått statusen måttlig när det gäller näringsämnen. Klassningen grundar sig dock på påverkansanalys utan några data som grund. Med kännedom om dessa vattenförekomster och de källor till påverkan som finns i avrinningsområdena, bedömer Strömsunds kommun klassningen som mycket osäker.

Eftersom vattnets naturliga gränser inte följer administrativa gränser eller plangränser är det viktigt att ta hänsyn till hela vattnets avrinningsområde vid planering av den fysiska miljön. Påverkan på vatten ackumuleras, vilket kan innebära större problem nedströms

om det finns många olika utsläppskällor uppströms, se vidare avsnittet Regionala och mellankommunala frågor. Strömsunds kommun ligger högt och i början av avrinningsområdena vilket innebär det att det finns en förhållandevis låg kumulativ påverkan på vattnet i kommunen.

Grundvattenförekomster värderas utifrån kvantitativ och kemisk status. I Strömsunds kommun har alla grundvatten god kemisk status och god kvantitativ status.

För att lyckas med att uppnå de satta miljö kvalitetsnormerna tar vattenmyndigheterna fram åtgärdsprogram som ska följas av kommunerna. Strömsunds kommun omfattas av åtgärdsprogrammen för Bottenhavets vattendistrikt. Bland de åtgärder som har ålagts kommunerna finns bland annat:

- Att kommunerna ska bedriva tillsyn, enligt miljöbalken, för att minska utsläppen av näringsämnen och förorenande ämnen, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.
- Att kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.
- Att kommunerna ska upprätta och utveckla planer för vatten, avlopp och dagvatten för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

I översiktsplanen ska det framgå att hänsyn har tagits till vatten på ett sätt så att den fysiska planeringen kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås, samt hur underlaget från den regionala vattenförsörjningsplanen synliggörs och används. Detta finns vidare beskrivet i avsnitten Dagvattenhantering, Förorenade områden, Avlopp, Dricksvatten, Vattenbruk, Vattenkraft, Torvtäkter och Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS.

Kommunen anser inte att det går att använda miljö kvalitetsnormerna för vatten som underlag i arbetet med översiktsplan, detaljplaner eller beslut enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Vi ska dock fortsätta att arbeta för att successivt förbättra de enskilda avloppsanläggningarna, läs mer under Avlopp. För den framtida dricksvattenförsörjningen är det av stor vikt att skydda dricksvattentäkterna, läs mer under Dricksvatten.

Försvarmaktens intresse

Ställningstagande försvarmaktens intresse:

- Samråd ska genomföras med Försvarmakten för objekt högre än 20 meter utanför, och högre än 45 meter inom, sammanhållen bebyggelse.
- Om det finns anledning att tro att ett riksintresse för Försvarmakten, som inte redovisas öppet kan påverkas av en åtgärd, ska samråd ske med Försvarmakten.

Bakgrund försvarsmaktens intresse

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem.

I Strömsunds kommun finns inga riksintressen för Försvarsmakten som kan redovisas öppet. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana ärenden enligt plan- och bygglagen. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför, och högre än 45 meter inom, sammanhållen bebyggelse.

Bilagor

Bilaga 1 – Arbetsgång

Mandatperioden 2019–2022 beslutar kommunfullmäktige att **den kommunövergripande översiktsplanen** ska uppdateras, KF 2021-02-18 § 5.

Under våren 2021 tillsätts en arbetsgrupp med Susanne Hansson (kommunalråd), Mats Gärd (kommunalråd), Lars Andreasson (ordförande miljö- och byggnämnden), Magnus Svensson (vice ordförande miljö- och byggnämnden), Håkan Bredin (planingenjör) och Anders Bergman (extern konsult). Gruppen **har uppdraget att** revidera översiktsplanen med utgångspunkt från tidigare antagen plan.

I maj 2021 genomförs ett förberedande möte med länsstyrelsen, där det bland annat diskuteras möjligheter för en digitalisering av översiktsplanen.

Gruppen träffas regelbundet under hösten och konsulten redigerar texterna utifrån framkomna diskussioner och önskemål. Arbetet utgår till stor del från nuvarande översiktsplan, ”Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse för kommunerna i Jämtlands län, del 1” och ”Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse för Strömsunds kommun, del 2”.

I slutet av november 2021 finns ett planförslag till ny översiktsplan för Strömsunds kommun **upprättat**.

I december 2021 hålls ett förberedande samråd med länsstyrelsen i Jämtlands län och i januari 2022 presenteras planförslaget översiktligt för länsstyrelsen.

Planförslaget anpassas enligt tillgänglighetsdirektivet av **Pernilla Gunnarsdotter Persson** en kommunikatör och en strategisk miljöbedömning till översiktsplanen upprättas av **Elisabeth Olsson Hedin** en miljöinspektör.

I februari 2022 godkänner kommunstyrelsen samrådsförslaget och beslutar att det skall skickas ut för samråd (KS 2022-02-22 §43). Förslaget finns tillgängligt i kommunhuset, kommunens bibliotek och på kommunens hemsida. Samrådsförslaget skickas dessutom ut till andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper. Samrådstiden är satt till sista maj 2022.

Under våren 2022 genomförs samrådsmöten i Gäddede, Strömsund, Backe, Hoting och Hammerdal. Dessutom hålls ett digitalt samrådsmöte. Vid mötena presenteras planen översiktligt och planförhållandena i de specifika områdena tas upp. Stort fokus läggs på planens skrivningar om klimatanpassning och klimatrelaterade risker. I början av maj

presenteras planen för samebyarna i kommunen, vid ett samråd. Samråd med länsstyrelsen genomförs i början av maj, med fokus på länsstyrelsens samrådsyttrande.

Under juni 2022 upprättas en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och redovisar de förslag som dessa gett anledning till.

Planförslaget ändras efter samrådsredogörelsen och ett nytt planförslag lämnas till kommunstyrelsen för beslut om granskning.

Bilaga 2 – Riksintresse för vetenskaplig naturvård

Följande 27 områden var i november 2021 klassade som riksintresse för vetenskaplig naturvård. Här ges en kort sammanfattning av vad som motiverar riksintresset. För en utförlig beskrivning hänvisas till Naturvårdsverkets databas ”Skyddad natur”.

Frostvikenfjällen (cirka 233 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap, vattendrag, sjö, myrkomplex.

Beskrivning Frostvikenfjällen

Frostvikenfjällen är ett utpräglat lågfjällsområde som genomkorsas av skogklädda dalgångar. Skogsmyrlandskap respektive kalfjäll upptar ungefär lika stora arealer inom fjällområdet.

Bjurälven–Korallgrottan (cirka 8 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap.

Beskrivning Bjurälven–Korallgrottan

Bjurälven har två delsträckor som hydrologiskt sett är mycket olika. Den ena sträckan visar ett underjordiskt lopp, längs den andra sträckan rinner älven helt ovan jord i ett meandrande lopp. I Bjurälvens dalgång finns ett av landets bäst utbildade karstlandskap vars utformning troligen är unik i landet. Bland formerna märks slukhål, jättegrytor, doliner och långa grottsystem. Sveriges längsta kända grotta, Korallgrottan, ligger några kilometer söderut.

Vegetationen i området är omväxlande. Älven omges till större delen av flera olika skogstyper. Ett myrområde täcker de högre delarna av älvens delta i Leipikvattnet. Området uppvisar en krävande och artrik flora med sällsynta inslag.

Jormli–Blåsjöfjällen (cirka 14 000 hektar)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap.

Beskrivning Jormli–Blåsjöfjällen

Området utgörs av omväxlande fjälltoppar och dalgångar. Berggrunden består av parallella band av fjällfylliter vilket ger landskapet ett mönster med två topografiska huvudriktningar. Dalgångarna är fyllda med finkornig morän som ger upphov till djupa bäckraviner. Nästan hälften av alla skogar inom området är ängsskogar. Barrskogarna

består övervägande av gran medan ängsbjörkskogen har en mer varierad artsammansättning. På kalfjället är den artrika fjällsippheden vanlig.

Fågelberget (507 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Fågelberget

Fågelberget har en mycket markerad profil betingad av amfibolitberggrund tillhörande Seveskållan. Mäktiga talusbildningar har byggts upp nedanför stupen mot söder och Ströms Vattudal. Talusbildningen är aktiv. Berget är ett typiskt sydväxtberg. Här växer arter som alm, hägg, sötväppling och myskmadra.

Abborrfallet (6 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Abborrfallet

Abborrfallet är en berggrundslokal som visar en skärning i underkambriska och underordoviciska sedimentbergarter. Det är en viktig referenslokal.

Grubbmyran (567 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkslandskap.

Beskrivning Grubbmyran

De östra delarna av Grubbmyran består av en öppen strängflarkmyr, de övriga delarna är mer trädrika. Myrområdet är ett bra exempel på skog-myrrmosaik. Området är värdefullt för fågellivet. Bland arterna märks storspov, småspov, myrsnäppa, svartsnäppa och blå kärrhök. Myren är i stort sett opåverkad av dikning.

Gråberget–Hotagsfjällen (cirka 120 000 hektar, även i Krokoms kommun)

- Riksvärde: Fjällandskap, skogslandskap, odlingslandskap, sjö, våtmarkslandskap, myrkomplex.

Beskrivning Gråberget–Hotagsfjällen

Området är ett av södra fjällregionens viktigaste tillhåll för hotade djurarter, till exempel kungsörn, jaktfalk, utter, fjällräv och björn. Stor-Fulvurn är en av länets mest artrika fjällsjöar med ett omfattande fiskbestånd. Området Gråberget-Hotagsfjällen är småbrutet med många skogbevuxna små höjder med mellanliggande sjöar och vattendrag.

Bellvikssjön–Rörströmssjön (cirka 3000 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Bellvikssjön–Rörströmssjön

Mellan Bellvikssjön och Rörströmssjön löper en vacker långsträckt ås. Smala åspartier omväxlar med åsansvällningar. Vid sidan av åsen har glacifluvialt material avsatts i form av större öar. Åsen uppvisar intressanta formationer som har uppmärksamats av flera forskare.

Storflon (484 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkskomplex, kärrkomplex

Beskrivning Storflon

Storflon är en långsmal myr som ligger parallellt med Malmsjön 11 km öster om Strömsund. Avvattning sker via bäckar västerut. Berggrunden består av granit. Det anslutande lösa jordtäcknet är av sandig och moig morän. I området finns strängflarkkärr, topogent kärr, nordlig och plan mosse, tjärn och sumpskogspartier.

Objektet i sin helhet är stort och mångformigt. Här finns flera olika myrtyper representerade som är vanligt förekommande i regionen. De väldigt blöta kärrytorna magasinerar stora mängder vatten. Hela myren är relativt orörd vilket stärker dess höga naturvärde.

Ammerån–Storån–Öjån (cirka 22 000 ha, även i Krokoms och Ragunda kommuner)

- Riksvärde: Älvdal, vattendrag, våtmarkslandskap, våtmarkskomplex, sjö.

Beskrivning Ammerån–Storån–Öjån

Ammeråns vattensystem omfattar ett väsentligen opåverkat naturområde. Ån tillhör ett av landets få kvarvarande vattendrag med hög buffertkapacitet. Storån och Öjån dränerar ett antal vildmarkssjöar, passerar den centraljämtländska kambrosilurslätten och fortsätter utan några egentliga sjömagasin fram till Hammerdalssjön. Söder om Hammerdalssjön fortsätter sedan Ammerån.

Gisselåmyren–Nordvattnet (152 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, våtmarkskomplex.

Beskrivning Gisselåmyren–Nordvattnet

Nordvattnet och Gisselåmyren ligger i ett myr rikt område fem kilometer nordnordväst om Fagerdal. Objektet är detaljerat beskrivet av Gunnar Boberg 1930. Berggrunden består av Andersöskiffer. Den anslutande fastmarken består av moig morän och grus. I objektet ingår blekesjö, öblandmyr och topogent kärr.

Gisselåmyren är en av Norrlands mest väldokumenterade myrar (Boberg 1930) vars utvecklingshistoria och vegetationssamhällen är detaljerat beskrivna. Myren har därför ett stort vetenskapligt värde för framtida myrforskning och uppföljningar rörande dikningseffekter.

Långvattnet (281 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Långvattnet

Långvattenfältet är ett randdelta som ingår i ett stort glacifluvialt ås system. Inom fältet finns fossila dyner, parallella åsar, tvärryggar, sedimentplatåer, kullar, dödisgropar, åsgravar och dräneringsfårar. Området är av intresse för den geovetenskapliga forskningen.

Kälaslätten (371 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap, myrkomplex.

Beskrivning Kälaslätten

Kälaslätten är ett sammanhängande myrområde med en rik provkarta på de myrelement som är karakteristiska för siluområdet. Områdets topografi är mycket omväxlande. Fastmattekärr dominerar men i området finns även väl utvecklade källkärr med källkupoler, starkt sluttande kärr, sumpskogar samt källor, dråg och bäckar. Av speciellt intresse är Stormyrens väl differentierade hydrologi.

Tåsjö–Saxån (15 hektar)

- Riksvärde: Jordartsstratigrafi.

Beskrivning Tåsjö–Saxån

Referenslokal för interstadiala stadiet.

Tåsjöberget (19 hektar)

- Riksvärde: Geovetenskap.

Beskrivning Tåsjöberget

Objektet består av tre delobjekt på respektive 7, 8 och 4 hektar. Delobjekten är referenslokaler för berggrundstratigrafi.

Lillvattenflon–Kråkflon (cirka 1 700 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Lillvattenflon–Kråkflon

Lillvattenflon–Kråkflon ligger i ett myr rikt område sju kilometer sydväst om Lövberga. Berggrunden består av granit och den anslutande fastmarken av sandig och moig morän. Objektet avvattnas via bäckar och tjärnar åt sydost. De ingående våtmarkstyperna är plan mosse, sträng-flarkkärr, öppna och trädtäckta topogena kärr, soligena kärr, blandmyrmosaik och sumpskogar.

Objektet i sin helhet är stort och mycket mångformigt. Den mosaikartade blandningen av de olika myrtyperna gör objektet variationsrikt och bidrar till de mycket höga naturvärdena.

Björnåflon–Raskflon (750 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Björnåflon–Raskflon

Björnå- och Raskflon ingår i ett myr rikt område, relativt centralt i Jämtland. Värdet av de kalkrika kärren, bitvis också av blekeutfällningsområden, är dels botaniskt, dels är det en god representant för de unika jämtländska kalkkärren.

Ruven N Yxskaftkälen (17 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Ruven N Yxskaftkälen

Objektet utgör ett mycket fint exempel på en helt orörd och naturlig blekesjö med anslutande kalkkärr och källa. Området har därmed ett högt representativt värde. Blekesjön hyser dessutom rödlistade kransalger. Områdets orördhet, representativitet och förekomsten av rödlistade arter gör att området har mycket höga naturvetenskapliga värden.

Ramsflon (241 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Ramsflon

Objektet i sin helhet är orört och mångformigt med flera i regionen vanligt förekommande våtmarkstyper representerade.

Bodflon, Fagerdal (460 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Bodflon, Fagerdal

Objektet är stort och relativt mångformigt där flera vanligt förekommande våtmarkstyper finns representerade. Den rika förekomsten av fastmarksholmar ger upphov till långa kantzoner och är således ekologiskt värdefullt.

Borgflon (63 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Borgflon

Objektet har, med avseende på den mycket rika myrbräckaförekomsten, mycket höga botaniska värden. Kärret är dessutom artrikt och bedöms vara av stor betydelse för de fyra rödlistade arterna som förekommer i området. Myren är dessutom mångformig med öppna och trädbevuxna partier, blekegöl och dråg. Kärret är från artbevarandesynpunkt ett mycket skyddsvärt objekt. De naturvetenskapliga värdena överväger nackdelarna med de felaktigt utförda avverkningarna inom objektet och på den anslutande fastmarken och objektet har således mycket höga naturvärden.

Bodflon (58 hektar)

- Riksvärde: Våtmark.

Beskrivning Bodflon

Saknas.

Jormön (199 hektar)

- Riksvärde: Naturbetesmark.

Beskrivning Jormön

Hela ön är 200 hektar stor och nyttjas som skogbevädd betesmark. Betesdriften på ön går långt tillbaka i tiden. Redan vid avvittringsmätningen 1833 beskrivs betet som medelgott. Bebyggelse finns dokumenterad sedan 1870 (eventuellt även tidigare) och vid Laga Skiftet 1890 är gränserna för de uppodlade markerna jämförbara med dagens. Skogsmarken beskrivs då noggrant i små skiften bland annat med avseende på betet.

Tokbäckfloarna (cirka 1 000 hektar)

- Riksvärde: Våtmarkskomplex.

Beskrivning Tokbäckfloarna

Myren är mångformig med många fastmarksholmar varav endast ett fåtal är påverkade av skogsbruket och därav har myren ett högt representativt värde.

Åsjömyren (418 hektar)

- Riksvärde: Myrkomplex.

Beskrivning Åsjömyren

Hela objektet bedöms ha höga naturvärden, i första hand med avseende på objektets storlek. Den stora andelen öppna vattenytor är värdefullt för fågellivet samtidigt som det har stor ekologisk betydelse och bidrar till områdets variation.

Myr O Bodtjärnen (186 hektar)

- Riksvärde: Backkärr.

Beskrivning Myr O Bodtjärnen

Objektet är ett mycket välutbildat och tydligt backkärr som har höga morfologiska värden. Myren har därmed ett mycket högt representativt värde vilket stärks av områdets orördhet. Kärren är också botaniskt intressant med tanke på den rika förekomsten av myrlilja. Myren ligger mycket naturskönt och bjuder på en vidsträckt utsikt över Frostvikens skogar och fjäll.

Rosenbergsråkarna (63 hektar)

- Riksvärde: Rikkärr.

Beskrivning Rosenbergsråkarna

Rikkärren är en mosaik av öppna kalkkärr, trädkärr och källor med små lokala inslag av fastare mark. Oavsett markfuktigheten är vegetationen artrik och tydligt kalkgynnad med en mängd kalkindikerande arter.

Bilaga 3 – Natura 2000-områden

I kommunen var följande 45 områden klassade som Natura 2000-områden i november 2021.

Namn	Typ	Storlek (hektar)	Övrigt
Ammerån	Vattendrag	4 093	Även i Krokoms och Ragunda kommuner
Bjurälven–Korallgrottan	Vattendrag, grotta, fjäll	5 638	
Bodflyn Fyrån	Våtmark	57	
Bollsberget	Skog	332	
Borgflon	Våtmark	34	
Fastermyrjtjärnen Södra Ön	Blekesjö	1	
Frostvikenfjällen	Fjäll, skog, vattendrag, sjö, myrkomplex	93 793	
Grenås Öjån	Gräsmark	1	
Gråberget–Hotagsfjällen	Fjällområde	118 040	Även i Krokoms
Gröndalen Frostviken	Vattendrag, skog	29	
Hagamarken Solberg	Skog, våtmark	45	
Hostån	Våtmark	35	
Hällingsåfallet	Kanjon	16	
Höjden Äspnäs	Skog	144	
Jormön	Skogsbete	199	
Kalvhallbäcken	Skog, artlokal	25	
Kattögeltjärn	Skog, våtmark	796	

Kullflon–Nyflon	Våtmark, skog	3 640	Även i Krokomb
Kälaslåttén	Skog	374	
Källberget–Storberget	Skog	220	
Käringmyren–Järvnäsberget	Skog, våtmark	21	
Laholmsnäset, västra	Skog, våtmark	95	
Lerdalsälven–Tvårlidå	Vattendrag, skog	70	
Malmån	Skog, våtmark	117	
Mellanmyran–Abborrhölmberget	Skog, våtmark	35	
Mjövattenberget	Skog	76	
Näverkälsbodarna, myr norr om	Våtmark	32	
Ol-Nilskojan	Skog	163	
Rosenbergsråkarna	Våtmark, skog	90	
Rörströmsälven (Jämtlands län)	Vattendrag	1 933	
Saxvattnet	Skog, våtmark	5 372	
Siljeåsberget	Skog, våtmark	119	
Siljeåsen; Ersta–Enrisvägen	Skog, våtmark	323	
Sjulsåsen	Skog, klippvägg	1	
Sprötberget–Bodberget	Skog	148	
Stenflon Grenåskilen	Våtmark	29	
Stensjön Svanséle	Skog, våtmark	1 440	
Stikkenjukke (Saxån)	Vattendrag	77	
Stormyrhögen	Skog	36	
Svedjeflon–Sidflon	Våtmark, skog	169	
Sälgåsen	Skog	11	
Tannsjö	Skog	16	

Tjärflon Hostån	Våtmark	71	
Vackermyren	Våtmark	124	
Vallån Frostviken	Vattendrag, skog	187	

Bilaga 4 – LIS-områden

I arbetet med att ta fram lämpliga LIS-områden i kommunen har framför allt medborgardialogerna använts. Under hösten 2012 besöktes de fem större orterna i kommunen.

Inbjudan till medborgardialogerna hade tidigare skett via annonser i dagstidningar, affischering samt annons via kommunens webbplats.

Dialogerna leddes av en moderator. Mötet inleddes med en kort genomgång av vad en översiktsplan är och vad den har för syfte. Därefter redogjordes det för vad ett LIS-område är och varför dessa kan pekas ut i en översiktsplan.

Mötesdeltagarna gavs därefter möjlighet att på kartor markera, i deras tycke, områden lämpliga som LIS-område, samt områden icke lämpliga som LIS-områden. Under arbetet med framtagandet av översiktsplanen har det dessutom inkommit ett mindre antal ”medborgarförslag” till lämpliga platser för LIS-områden i kommunen. Samtliga av medborgarna utpekade LIS-områden och icke lämpliga LIS-områden har därefter ritats in på karta. De aktuella inritade områdena har därefter granskats utifrån de uppsatta urvalskriterierna för LIS, vilka anger såväl lämpliga som olämpliga områden.

Urvalskriterier – Lämpliga områden

- Området är beläget i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.
- Området har närhet till eller bedöms ha möjlighet till att förstärka underlag för service (det vill säga handel, skola, äldreomsorg, sjukvård, kollektivtrafik etcetera) och leda till positiva sysselsättningseffekter.

Urvalskriterier – Olämpliga områden

- Riksintressen och naturreservat som bedöms lida skada av exploatering.
- Tätortsnära strandområden.
- Vattenskyddsområden.
- Helt oexploaterade sjöar.
- Områden där risk för ras, skred och översvämningar råder.
- Sjöar och vattendrag inom områden för storskalig vindkraftsutbyggnad utpekade i den fördjupade översiktsplanen för vindkraft.
- Värdefulla ängs- och betesmarker.
- Värdefulla våtmarker.
- Övriga områden med stora värden för natur, kultur, försvarsmakten eller friluftsliv.
- Badplatser.
- Värdefulla natur- och friluftsområden utpekade av medborgarna.

- Områden där exploatering innebär risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte uppfylls.

De områden som medborgarna pekade ut men som inte uppfyllde kriterierna för lämpliga områden har tagits bort. Det gäller även områden som var olämpliga utifrån kriterierna. Här nedanför listas de borttagna områdena samt skälen till borttagandet.

De områden som tagits bort i arbetet med denna plan är markerade med (2022).

De områden som pekats ut och uppfyller ovan angivna kriterier redovisas på karta:

[Till GIS-karta på kommunens webbplats](#)

Borttagna LIS-områden

Ankarvattnet

Mellan Ankarvattnet och Ankarvattnsliden är det en längre sträcka obebyggt. Där finns riksintresse friluftsliv och rörligt friluftsliv. Bättre då att peka ut i närhet av befintlig bebyggelse.

Daimadalens naturreservat (2022)

Borttaget den tidigare utpekade delen, som nu ligger inom den nya delen av reservatet.

Lerdalsälven–Tvärlidån

Olämpligt ur naturvårdssynpunkt. Natura2000-område.

Söder om Tväråliden (2022)

Riksintresse naturvård 100 meter väster om stranden. Vattenskyddsområde för Gäddede vattentäkt. Längre obebyggd sträcka.

Jormlien–Åsarna

Delar som är helt obebyggda nedanför Åsarna verkar terrängen olämplig för bebyggelse. Form av sanddyner. Mossaflon och längs Tvärlidån är utpekade Natura 2000-område samt värdefull våtmark.

Storön (nedanför Jorm)

Norra delen helt obebyggd.

Vågen och Bränna (Kvarnbergsvattnet)

Delar som är borttagna är områden där ny bebyggelse inte bedöms vara i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk. Det är längre obebyggda sträckor.

Mitt över vattnet från Vågen och Bränna

Någon enstaka gård i övrigt obebyggt.

Lerdalsälven–Tvärlidån

Naturvärden.

Björkvattnet

Västra sidan obebyggd och har värdefulla våtmarker.

Nordöst om Gäddede

Obebyggt område, vattentäkt.

Sydväst om Gäddede

Till en början detaljplan, senare obebyggt, någon enskild gård vilken inte är en anslutning till byar och bebyggelsestråk.

Risnäs (norr och söder om)

Skyddat med ängs- och betesmark. Liten del blir utpekad LIS. Norr och söder om Risnäs är obebyggt.

Norr om Svaningen

Obebyggda områden.

Korsselet

Område där ny bebyggelse inte bedöms vara i anslutning till befintliga byar och bebyggelsestråk.

Holmtjärnen

Endast en gård vid hela sjön. Kan inte anses som by eller bebyggelsestråk.

Södra delen av Renåsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Nordvästra delen av Flåsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Havsnäs Kalkberget (2022)

Den tidigare utpekade delen, som nu ligger inom den nya delen av naturreservatet är borttagen.

Gärdsnäs

Ett litet område är borttaget på grund av ängs- och betesmark.

Äspnäs

Ett litet område är borttaget på grund av ängs- och betesmark.

Söder om Äspnäs (vid Allåns mynning) (2022)

Området ligger inom riksintresse för rennäringsen. Flyttled och flyttbete.

Norr om Ulriksfors (Gamla sulfittfabriken) (2022)

Området är under utredning för förorenad mark. Området bör detaljplaneläggas vid en eventuell exploatering.

Näsviken (2022)

Området ingår i detaljplanerat område.

Renålandet

Västra sidan av sjön är obebyggd förutom en gård som inte kan anses utgöra by eller bebyggelsestråk.

Norr om Rörström

Riksintresse naturvård samt obebyggt.

Rörströmsälven

Tre Natura 2000-områden.

Norr om Tåsjö samhälle (2022)

Gränisar i norr till redan befintligt LIS-område. Det aktuella området ingår i kommande tertiära zon för vattenskyddsområde Tåsjön.

Lidsjöberg

Del av norra delen utgör ängs- och betesmark.

Renåsjön

Södra delen fornlämningar.

Ringvattnet

Obebyggda strandremсор. För långt från förtätning av bebyggelse.

Björksjönäset

Södra delen obebyggd. Långt från bebyggelsestråk.

Rossön (vid Hagaviken)

Grundvattenmagasin.

Stamsele–Stamåsen

Det ena området obebyggt, det andra har några enstaka bodar som inte kan utgöra bebyggelsestråk.

Söder om Backe samhälle (omkring Sågen)

Detaljplan.

Backe vid Backesjön och söder om den, i samhället (2022)

Områdena ingår delvis i redan detaljplanelagda områden. Vattenskyddsområde för Backe vattentäkt. Tätortsnära och eventuell översvämningsrisk.

Johannesberg (väster om Backe)

Översvämningsrisk, 100-års flöde.

Silsjönäs/Sil/Noret

Borttagna områden har översvämningsrisk, 100-års flöde.

Rudsjö

Obebyggd längre sträcka.

Silsjön

100 till 150 meter kring fornminnen borttaget.

Saxån norr om Norråker

Översvämningsrisk, naturvärden.

Gåxsjö

Längre sträcka obebyggd.

Bilaga 5 – Områdesbeskrivningar utpekade vindkraftsområden

Havsnäs

Området ligger mellan Ströms Vattudal och Flåsjön cirka 15 kilometer norr om Strömsund. Havsnäs omfattar cirka 2 200 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2005. Området, samt området runt Havsnäs vindpark är utpekade som riksintresse för vindbruk. Området är delvis ianspråktaget. I den södra delen av det utpekade området överlappar det ett riskintresseområde för rennäring för Ohredahke sameby. Området beskrivs på Sametingets karttjänst som ett uppsamlingsområde för ren. Rakt igenom området går det en flyttled. I den del som redan är utbyggd finns ett naturreservat.

Stamåsen

Området ligger på gränsen mot Sollefteå kommun cirka 25 kilometer sydost om Strömsund. Stamåsen omfattar cirka 970 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Området är inte utpekade som riksintresse för vindbruk. Området är tillståndsgiven och delvis utbyggt. Inom området finns delområden med höga naturvärden.

Raftsjöhöjden

Området ligger strax norr och öst om Raftsjöhöjden cirka 15 kilometer väster om Hammerdal. Raftsjöhöjden omfattar cirka 250 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Området runt Raftsjöhöjden är riksintresseområde för vindbruk. Området är ianspråktaget där några vindkraftverk är uppförda sedan flera år tillbaka. Området tangerar ett riksintresse för naturvård vilket också är naturreservat och Natura 2000-område.

Åskälen

Området ligger mot gränsen till Östersunds kommun cirka tio kilometer sydväst om Hammerdal. Åskälen omfattar cirka 5 400 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Åskälens vindkraftspark är riksintresse för vindbruk. I den nordvästra delen av området finns ett naturreservat kring Skarpåsbodarna. I området finns även andra delområden med höga naturvärden och kulturhistoriska objekt. Området är ianspråktaget.

Bodhögarna

Området ligger mot gränsen till Ragunda kommun cirka 20 kilometer öster om Hammerdal. Bodhögarna omfattar cirka 1 600 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Bodhögarnas vindpark är riksintresse för vindbruk. I området finns tillstånd för en vindkraftpark, men det är

ännu inte ianspråktaget. I det östra hörnet av området överlappar det med riksintresseområdet för rennäring. Inom området finns flera nyckelbiotoper och kulturhistoriska objekt.

Ögonfågeln

Området ligger mot gränsen till Sollefteå och Ragunda kommuner cirka 25 kilometer öster om Hammerdal. Ögonfågeln omfattar cirka 930 hektar och fanns med i tidigare fördjupad översiktsplan för vindbruk från 2009. Det utpekade området runt Ögonfågeln vindkraftspark är även riksintresse för vindbruk. Området är ianspråktaget. En liten del av det västra hörnet av Ögonfågeln vindpark överlappar med riksintresseområde för rennäring, där delar av området är ett uppsamlingsområde för rennäringen. Inom området finns även några nyckelbiotoper redovisade.

Bilaga 6 – Strategisk miljöbedömning av översiktsplan

1. Sammanfattning av reviderad översiktsplan

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014. För den innevarande perioden har både Länsstyrelsen Jämtlands län och Strömsunds kommun bedömt att delar av planen behöver uppdateras och förnyas. Den reviderade planen syftar till att skapa beredskap inför den framtida utvecklingen och kunna hantera idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp.

Under arbetet med förslaget till översiktsplan har utvecklingsfrågor inom områdena näringsliv, industri och upplevelser identifierats.

Översiktsplanen redovisar de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid fortsatt planering, kommunens ställningstagande till riksintresseanspråken och gällande miljö kvalitetsnormer. Dessutom redovisas hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta mål för en hållbar utveckling. Planen tydliggör hur den bebyggda miljön i kommunen ska utvecklas och bevaras. I den reviderade översiktsplanen pekas nya industriområden ut och förändringar rörande utpekade områden för storskalig vindkraft lämnas. I planen redovisas även nya och ändade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

2. Inledning

Kommunens nuvarande översiktsplan är från 2014. (Strömsunds kommun, 2014) För den innevarande perioden bedömde både länsstyrelsen och kommunen att delar av planen behöver uppdateras och förnyas. Den uppdaterade översiktsplanen syftar till att skapa beredskap inför den framtida utvecklingen och kunna hantera idéer, krav, möjligheter och hot som dyker upp.

I både plan och bygglagen (2010:900) samt miljöbalken (1998:808) finns det krav på att denna typ av vägledande dokument ska genomgå en strategisk miljöbedömning. För de delar av planen som kan väntas medföra en betydande miljöpåverkan ska metoden för miljökonsekvensbeskrivning användas. (Sveriges Riksdag, 2010) (Sveriges Riksdag, 1998)

Vid en genomlysning av ställningstagandena i den nya översiktsplanen konstateras att många kan samverka och stödja varandra. Det finns dock vissa ställningstaganden som riskerar att motverka varandra. Dessa ställer högre krav på hur de hanteras i kommande planering och ärendehantering från kommunens sida. Risken för konflikt mellan olika ställningstaganden finns i huvudsak inom områdena Areella näringar och Besöksnäring.

Stora delar av översiktsplanen har en övergripande karaktär eller är vägledande vid lokaliseringar. De delar som kan anses vara vägledande för en myndighet vid tillståndsprövning avses medföra betydande miljöpåverkan. (Regeringen, Miljö- och

samhällsbyggnadsdepartementet, 2005) (Miljö- och energidepartementet, 2017) Vid arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har **översiktsplanen** från 2014 samt tillägget om vindkraft från 2019 används som nollalternativ. (Strömsunds kommun, 2014) (Strömsunds kommun, 2019) Detta innebär att konsekvensbeskrivningen har fokuserat på de ändringar som tillförs **till den nya översiktsplanen**. I planen identifieras betydande miljöpåverkan i avsnitten om föreslag till nya industriområden, ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft samt förslag på nya och ändrade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

3. Strategisk miljöbedömning

I 6 kap. 3 § miljöbalken framgår att en strategisk miljöbedömning ska ske om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med strategisk miljöbedömning är att genomförandet av planen så långt det är möjligt kommer att främja en hållbar utveckling inom kommunen. (Sveriges Riksdag, 1998)

I arbetsprocessen strategisk miljöbedömning identifieras, beskrivs och bedöms miljöeffekterna vid arbetet och inför beslut om planer. (Naturvårdsverket, u.d.) Den strategiska miljöbedömningen belyser frågorna från flera håll. Efter varje påstående i denna handling finns i regel en källhänvisning. Källhänvisningen är tänkt att vara en väg för ytterligare kunskap och argument i den demokratiska planprocessen.

4. Översiktsplanens ställningstaganden

Översiktsplanen innehåller många ställningstaganden inom flera olika intresseområden. Vid en översiktlig genomgång av dessa konstateras att det inom vissa områden finns större risker för konflikter jämfört med andra. Vid genomgången uppmärksammas även att flera ställningstaganden kan samverka. Detta bör ge en positiv effekt. De motverkande ställningstagandena ställer högre krav på hur dessa hanteras i kommande planering och ärendehantering från kommunens sida. Dessa kommenteras översiktligt här nedan.

4.1 Risk för motstående ställningstaganden inom avsnittet ”Areella näringar”

Under rubriken ”Areella näringar” återfinns ställningstaganden rörande flera intresseområden. Några av kommunens ställningstaganden kring skogsbruket riskerar att motverka ställningstaganden knutna till rennäringen. I en rapport från SLU beskrivs hur rennäringen och skogsbruket kan påverka på varandra. Som exempel lyfts skogsbrukets inverkan på förekomsten av lavar och möjligheten att nyttja flyttleder samtidigt som renarna kan ha en direkt påverkan på skogen återväxt. (Horstkotte & Djupström, 2021) **Sametinget** konstaterar att bra samverkansformer mellan skogsbruket och rennäringen krävs för att båda ska kunna bedriva sin respektive näring. (Sametinget, 2021) <https://www.sametinget.se/1129> Även vissa ställningstaganden som kommunen **gjort** rörande jakt riskerar att motverka delar av ställningstagandena knutna till rennäringen. Detta är bland annat beroende av nuvarande och framtida tolkningar av

lagstiftning inom de olika områdena. Så sent som maj 2021 beslutade regeringen om ett kommittédirektiv i syfte att ta fram förslag till en ny renkötsellag. I uppdraget påpekas bland annat att förslaget ska vara förenligt med Högsta domstolens slutsatser i Girjasdomen. (Regeringen, Näringsdepartementet, 2021)

4.2 Risk för motstående intressen inom avsnittet ”Besöksnäring”

Under rubriken med ställningstaganden för besöksnäring återfinns en viss risk för motstående intressen. Detta då kommunen både förespråkar skydd av natur- och kulturområden samtidigt som en utveckling av leder och skoterturism förespråkas. I vissa fall skulle detta kunna leda till intressekonflikter.

4.3 Risk för motstående intressen inom avsnitten ”Areella näringar” och ”Besöksnäring”

Bland kommunens ställningstaganden rörande avsnittet ”Areella näringar” och avsnittet ”Besöksnäring” finns viss risk för motstående intressen. Som exempel ses intresset att skydda orörda naturområdet jämfört med ställningstagandena för skogsbruket. Även kommunens ställningstaganden kring utveckling av leder och skoterturism riskerar att motverka ställningstaganden rörande rennäringen. (Sametinget, 2021)

4.4 Risk för motstående intressen inom avsnitten ”Areella näringar” och ”Kommunikationer”

Bland kommunens ställningstaganden rörande avsnittet ”Areella näringar” och ”Kommunikationer” har det också identifierats några risker för motstående intressen. Önskemålen om att utveckla ledssystem för både vandring, skidåkning, ridning och skoter skulle i vissa fall kunna leda till motsättningar rörande vissa ställningstaganden rörande rennäring och jakt.

5. Det tredimensionella begreppet hållbar utveckling

Enligt 6 kap. miljöbalken syftar den strategiska miljöbedömningen av kommunala planer till att fånga upp miljöfrågor och på så sätt främja en hållbar utveckling av samhället. I miljöbalkens portalparagraf, 1 kap. 1 § miljöbalken, anges bland annat att en hållbar utveckling innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Mark, vatten och övrig fysisk miljö ska användas så att en långsiktig god hushållning tryggas utifrån en ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt. (Sveriges Riksdag, 1998)

Begreppet hållbar utveckling framlades först av Brundtlandkommissionen 1987 genom följande uttalande:

”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.”

För att göra definitionen mer konkret talar man om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. (KTH, 2021)

Som en utveckling och förtydligande av temat hållbar utveckling antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för en hållbar utveckling i september 2015. (Regeringskansliet, 2016) De 17 målen och 169 delmålen i Agenda 2030 syftar till att förverkliga alla människors mänskliga rättigheter. De är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekonomiska, sociala och den miljömässiga. (Regeringskansliet)

Bildtext: Bilden är en illustration från Regeringskansliet utifrån de globala målen för hållbar utveckling; ”Ingen fattigdom”, ”Ingen hunger”, ”God hälsa och välbefinnande”, ”God utbildning för alla”, ”Jämställdhet”, ”Rent vatten och sanitet för alla”, ”Hållbar energi för alla”, ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”, ”Minskad ojämlikhet”, ”Hållbara städer och samhällen”, ”Hållbar konsumtion och produktion”, ”Bekämpa klimatförändringarna”, ”Hav och marina resurser”, ”Ekosystem och biologisk mångfald”, ”Fredliga och inkluderande samhällen”. (Regeringskansliet, 2016)

5.1 Miljömålen

De globala målen för hållbar utveckling är övergripande. För att beskriva **översiktsplanens** påverkan på miljön och med hänsyn till 6 kap. 11 § miljöbalken har de nationella miljömålen använts. De har funnits sedan 1999 och kan ses som den ekologiska dimensionen av de globala målen för hållbarhet i Agenda 2030. Systemet med miljömål består av ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. (Naturvårdsverket, u.d.)

Generationsmålet är av mer övergripande karaktär för den svenska miljöpolitiken och kan ses som vägledande för alla nivåer i samhället:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökande miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (Naturvårdsverket, u.d.) <https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/generationsmalet/>

Nedan följer en översiktlig summering över de miljömålen som har beröringspunkter i **översiktsplanen**. De ställningstaganden som skulle kunna bidra positivt till utvecklingen av dessa mål kommenteras.

Begränsad klimatpåverkan

Riksdagen definierar miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” som:

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I **översiktsplanen** finns flera ställningstaganden som kan påverka miljömålet positivt. Under rubriken ”Kommunikationer” förespråkas att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och attraktiv för alla grupper i samhället. **Planen** lyfter även fram att gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar tillsammans med anslutningsparkeringar måste prioriteras i tätorterna. Kommunen anser även att en utbyggnad av infrastruktur för laddning av elfordon behöver prioriteras i samhällsplaneringen samt ställer sig positiv till utbyggnad av tankställen för förnyelsebara drivmedel. Under avsnittet för ”Teknisk försörjning” föreslås att fjärrvärmeverk på sikt ska byta ut oljepannor mot biobränslepannor. Det betonas även att kommunen bör se över möjligheterna till användning av förnyelsebar energi för uppvärmning och som drivmedel.

Frisk luft

Riksdagen definierar miljömålet ”Frisk luft” som:

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen samverkar vissa ställningstaganden under rubriken ”Miljö- och riskfaktorer” med miljömålet. Kommunen förtydligar i sitt ställningstagande att det i planläggningen av exempelvis ny bebyggelse ingår att bevaka att bebyggelseutvecklingen inte medför att gällande miljö kvalitetsnormer för luft överskrids. Kommunen avser dessutom att verka för att ett stöd för utbyte av äldre vedpannor införs. Ställningstagandet kommer som ett resultat av den undersökning som Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) gjort om benso(a)pyren och partiklar från småskalig vedeldning. Denna studie genomfördes bland annat i Backe och Hoting. En av slutsatserna i rapporten var att det inte gick att utesluta att miljö kvalitetsnormen för benso(a)pyren kunde överskridas i Backe, i närheten av fastigheter med gamla vedpannor med dålig förbränning. (Andersson, Arvelius, Jones, Kindell, & Leung, 2019)

Giftfri miljö

Riksdagen definierar miljömålet ”Giftfri miljö” som:

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystem är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns under rubriken ”Miljö- och riskfaktorer” ställningstaganden som rör förorenad mark. Kommunen pekar där på att miljö- och byggnämndens strategi för prioritering av arbetet med förorenade områden ska följas samt att föroreningar alltid ska beaktas vid eventuella exploateringar. Det framkommer även att allvarliga risker inom förorenade områden ska åtgärdas.

Säker strålmiljö

Riksdagen definierar miljömålet ”Säker strålmiljö” som:

”Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.” (Naturvårdsverket, u.d.) <https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/saker-stralmiljo/>

I översiktsplanen återfinns under rubriken ”Miljö- och riskfaktorer” ställningstaganden som rör radonsäkert byggande och information om mätningar av radon i inomhusluft. Kommunen pekar även på vikten av att sträva efter en variation av områden med sol och skugga för att begränsa exponeringen av UV-strålning vid planering av barns

utemiljöer. Under rubriken ”Teknisk försörjning” finns det bland annat i ställningstagandena om att Folkhälsomyndighetens och Strålsäkerhetsmyndighetens råd avseende magnetfältspolicy ska beaktas vid ny bebyggelse.

Ingen övergödning

Riksdagen definierar miljömålet ”Ingen övergödning” som:

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen kan kommunen lämnat några ställningstaganden under avsnittet ”Teknisk försörjning” som kan samverka med miljömålet. Kommunen förespråkar att enskilda avloppsanläggningar som är undermåliga succesivt ska ersättas eller förbättras. Det klargörs även att fastighetsbildning för bebyggelse kräver att möjligheten till avlopp kan lösas.

Levande sjöar och vattendrag

Riksdagen definierar miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag” som:

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och dess variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturvärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns några ställningstaganden som kan vara positiva för miljömålet. Kommunen anser under rubriken ”Areella näringar” att en etablering av fiskodling med modern teknik som ger minsta möjliga påverkan kan vara möjlig. Samtidigt påpekas att opåverkade vattenområden med en ursprunglig fauna samt skyddsvärda fiskebestånd ska undantas från fiskodling. Kommunen lyfter även vikten av att stödja återställning av vattendrag som människan påverkat, exempelvis flottleder. Bland ställningstagandena under avsnittet ”Områden för produktion” ställer sig kommunen positiv till att vandringsvägar för fisk och andra vattenorganismer anläggs. Kommunen framhåller även att ingen ytterligare utbyggnad av vattenkraft tillåts i oreglerade sjöar och vattendrag samt outbyggda vattendragssträckor. Det är även viktigt att miljö kvalitetsnormen god ekologisk potential uppnås i de vatten som är kraftigt modifierade på grund av vattenkraft. Under avsnittet ”Riksintressen, LIS och andra värden” betonar kommunen vikten av att alltid ta hänsyn till områden som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur och växtliv.

Grundvatten av god kvalitet

Riksdagen definierar miljömålet ”Grundvatten av god kvalitet” som:

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I **översiktsplanen** finns det under rubriken ”Teknisk försörjning” flera ställningstaganden som kan gynna miljömålet. Skyddet av grundvatten lyfts fram genom att befintliga vattentäkter och potentiellt framtida vattentäkter ska värnas och beaktas i samhällsplaneringen. Kommunen slår även fast att det ska finnas fastställda vattenskyddsområden för alla kommunala vattentäkter som försörjer fler än 20 personer. Kommunen har också för avsikt att utreda på vilket sätt den kan medverka till att vattenföreningarna skyddar sina vattentäkter.

Myllrande våtmarker

Riksdagen definierar miljömålet ”Myllrande våtmarker” som:

”Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I **översiktsplanen** finns några ställningstaganden som kan påverka miljömålet. Under rubriken ”Besöksnäring” påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet ”Områden för produktion” slår kommunen fast att det är av stort värde att låta myrar vara orörda då de fungerar som näringsfällor och dämpar höga vattenflöden.

Levande skogar

Riksdagen definierar miljömålet ”Levande skogar” som:

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I **översiktsplanen** finns några ställningstaganden som kan stödja miljömålet. Under rubriken ”Besöksnäring” påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet ”Areella näringar” slår kommunen fast att skogen och skogsmarkens värde för produktion ska värnas samtidigt som den biologiska mångfalden ska bevaras.

Ett rikt odlingslandskap

Riksdagen definieras miljömålet ”Ett rikt odlingslandskap” som:

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen finns några ställningstaganden som kan stödja miljömålet. Under rubriken ”Areella näringar” lyfter kommunen vikten av ett aktivt jordbruk i kommunen. Både jordbruket i form av näring och det öppna landskapet framhålls. I planen slås även fast att brukningsvärd åkermark ska förbehållas jordbruket.

Storslagen fjällmiljö

Riksdagen definierar miljömålet ”Storslagen fjällmiljö” som:
”Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dess värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns några ställningstaganden som kan vara positiva utifrån miljömålet. I avsnittet ”Besöksnäring” påtalar kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. Under rubriken ”Områden för produktion” slår kommunen fast att ingen vindkraft ska byggas fjällnära.

God bebyggd miljö

Riksdagen definierar miljömålet ”God bebyggd miljö” som:
”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional miljö. Natur och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.” (Naturvårdsverket, u.d.)

I översiktsplanen återfinns flera ställningstaganden som är positiva utifrån miljömålet. I avsnittet ”Besöksnäring” framhåller kommunen att skyddet av kulturhistoriskt värdefull samisk och nybyggarkultur ska bestå. Enligt ställningstagande under rubriken ”Areella näringar” har kommunen för avsikt att rekreationsanpassa sitt skogsbruk.

Under rubriken ”Miljö-och riskfaktorer” lyfts vikten av att undvika olämpliga lokaliseringar med hänsyn till ras, skred, erosion och översvämningsrisker. Buller och vibrationsberäkningar ska genomföras vid planering av bostäder eller verksamheter i närheten av kommunikationsleder. Även förekomsten av grönområden för att hantera dagvatten lyfts fram. I avsnittet ”Bebyggelseområden” slår kommunen fast att industriområden ska förläggas med avstånd till bostäder för att minimera störningar och risker. I avsnittet ”Områden för produktion” lämnas ett ställningstagande om att nya vindkraftverk ska byggas mer än en kilometer från befintliga bostadshus. Under området ”Teknisk försörjning” lyfts frågan om fler återvinningsstationer i kommunen och kommunens möjlighet att förebygga uppkomst av avfall samt främja återanvändning, materialåtervinning och energiutvinning.

Ett rikt växt- och djurliv

Riksdagen definierar miljömålet ”Ett rikt växt och djurliv” som:
”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”
(Naturvårdsverket, u.d.)

I **översiktsplanen** finns några ställningstaganden som stödjer detta miljömål. Under rubriken ”**Besöksnäring**” skriver kommunen att skyddet av orörda naturområden ska bestå. I avsnittet ”Områden för produktion” slås fast att områden som är aktuella för exploatering kommer att utredas vad avser artrika områden, rödlistade arter, våtmarker med mera.

5.2 Sociala och ekonomiska konsekvenser

I ”Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun” konstateras att en god folkhälsa är en förutsättning för en hållbar utveckling samtidigt som även en hållbar utveckling och tillväxt är en förutsättning för god hälsa. (Strömsunds kommun, 2021) För att beskriva **översiktsplanens** påverkan på sociala och ekonomiska aspekter har jämförelser med kommunens prioriterade områden i ”Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun åren 2021–2025” gjorts.

Tidiga livets villkor

I folkhälsoprogrammets avsnitt ”Tidiga livets villkor” har kommunen ett inriktningsmål som syftar till att barn och ungdomar har trygga och goda uppväxtvillkor. I målet påtalar kommunen att förhållanden under barn- och uppväxtåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Barn och unga anses vara en av de viktigaste målgrupperna inom folkhälsoarbetet. (Strömsunds kommun, 2021)

I **översiktsplanen** stöds folkhälsoprogrammets inriktningsmål genom ställningstaganden under rubriken ”Utbildning och kompetensförsörjning”. Där framhålls att skolan ska samverka med föräldrar, närings-, kultur- och föreningsliv. I avsnittet ”Bebyggelseområden” anger kommunen att tätorterna ska vårdas så att bland annat skolmiljöer och bostadsområden får en så hög kvalitet att de blir en positiv utvecklingsfaktor. Bostadsområden, centrumområden, parker och annan allmän utemiljö ska även utformas så att den upplevs trygg och säker. Under rubriken ”Riksintressen, LIS och andra värden” framhåller kommunen att bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar för alla samt att bevarande av angränsande naturområden ska prioriteras vid planering av nya bostadsområden. Det betonas även att trygga miljöer för alla, oavsett kön, ska utformas i planeringsarbetet.

Utbildning och arbete

I folkhälsoprogrammets avsnitt "Utbildning och arbete" har kommunen ett inriktningsmål om att alla ska ha ekonomisk och social trygghet. I målet påtalar kommunen att både hälsa och medellivslängd till stor del följer människors roll i arbetslivet. Detta har ofta ett samband med utbildningsnivån. Utbildning stärker den enskilda individen och ökar möjligheten till delaktighet och inflytande. (Strömsunds kommun, 2021)

I översiktsplanen stöds folkhälsoprogrammets inriktningsmål genom ställningstaganden under rubriken "Utbildning och kompetensförsörjning". Där framhålls att samverkan ska finnas mellan gymnasieutbildning och universitet/högskola. Det lyfts även fram att vuxenutbildningen i samverkan med andra ska erbjuda flexibla lärmiljöer. I avsnittet "Näringsliv" påtalas bland annat att kommunen ska bidra till att säkra framtida kompetensförsörjning.

Hälsofrämjande miljö

Under folkhälsoprogrammets avsnitt "Hälsofrämjande miljö" återfinns ett inriktningsmål om att det i kommunen ska finnas miljöer som underlättar hälsosamma levnadsvanor och främjar social gemenskap. I målet lyfter kommunen fram att människors levnadsvanor kan påverkas dels genom miljöer som underlättar hälsosamma levnadsvanor och dels genom att individen stärks till att göra bra val. (Strömsunds kommun, 2021)

I översiktsplanen kan ställningstagandet från avsnittet "Besöksnäring" som rör utvecklandet av skid-, vandrings- och cykelleder stödja folkhälsoprogrammets inriktningsmål. Även ställningstaganden från avsnittet "Tillgänglighet" kan samverka med inriktningsmålet. Under rubriken "Kommunikationer" pekar kommunen på behovet av gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar. Detta ställningstagande skulle även kunna bidra till inriktningsmålet. Under rubriken "Areella näringar" slås också fast att kommunen bör rekreativt anpassa sitt skogsbruk. I avsnittet om Riksintressen, LIS och andra värden påtalar kommunen bland annat att bostadsnära natur av hög kvalitet ska vara nåbar av alla.

Delaktighet och inflytande i samhället

I folkhälsoprogrammets avsnitt ”Delaktighet och inflytande i samhället” har kommunen ett inriktningsmål som innebär att alla känner delaktighet och har inflytande över den egna livssituationen och i samhället. I målet lyfts fram att delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. (Strömsunds kommun, 2021)

I detta fall finns inget enskilt ställningstagande i **översiktsplanen** som direkt lyfter detta inriktningsmål. Arbetsprocessen kring översiktsplanen som bland annat innefattar samråd med allmänheten innan planen färdigställs och antas samverkar dock med detta inriktningsmål.

Alkohol, narkotika, tobak, doping och spel

I folkhälsoprogrammets avsnitt ”Alkohol, narkotika, tobak, doping och spel” har kommunen ett inriktningsmål som innebär ett minskat bruk av alkohol och tobak och ett samhälle fritt från narkotika, doping och spelberoende. (Strömsunds kommun, 2021) I **översiktsplanen** finns inga ställningstaganden som direkt kan knytas till detta inriktningsmål.

6 Miljökonsekvensbeskrivning

I 6 kap. miljöbalken beskriver lagstiftaren den strategiska miljöbedömningen av planer och program. Arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen är en del av detta. Generellt kan sägas att miljökonsekvensbeskrivningen ska fokusera på den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen kan tänkas ha. (Sveriges Riksdag, 1998)

Översiktsplanen har en övergripande inriktning. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer utifrån detta även den att hålla en generell och översiktlig inriktning med vissa mer detaljerade inslag. Som nollalternativ i miljökonsekvensbeskrivningen används kommunens översiktsplan från 2014 (Strömsunds kommun, 2014) samt tillägget om vindkraft från 2019 (Strömsunds kommun, 2019). **Planen** som denna miljökonsekvensbeskrivning berör innehåller ändringar av översiktsplanen från 2014 och tillägget 2019. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer att fokusera på **de ändringar som** kan tänkas medföra en betydande miljöpåverkan.

Under varje rubrik kommer en sammanfattning tillsammans med beskrivningar av området, effekter och vilka nationella miljömål som kan tänkas beröras vid planens genomförande. Vidare kommer planens föreslagna ställningstaganden att jämföras mot andra alternativ som hanterats inom planarbetet för att belysa andra möjligheter.

Riksintressen

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen pekas ut som områden av riksintresse. I miljöbalkspropositionen anges bland annat att bestämmelserna om riksintressen i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken är avvägningsregler. Dessa ska användas vid situationer då samhället har väsentliga intressen att bevaka från markpolitiska utgångspunkter. Riksintressena redovisar vilka intressen som bedöms ha särskild betydelse för samhällsutvecklingen och ska ges företräde framför andra intressen när markanvändningsfrågor ska avgöras. (Miljödepartementet, 1997)

Vid en genomgång av översiktsplanen noteras att flera av ställningstagandena stärker riksintressena i kommunen. Kommunen förespråkar även att Inlandsbanan ska betraktas som riksintresse. Sammantaget anser kommunen inte att översiktsplanen anses motverka riksintressena. Om konflikter uppstår mellan olika riksintressen ska 3 kap. 10 § miljöbalken användas och hänsyn tas till både ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska aspekter. (Sveriges Riksdag, 1998) (Miljödepartementet, 1997)

I de delar av översiktsplanen som bedömts medföra betydande miljöpåverkan kommer de berörda riksintressena att kommenteras under respektive rubrik i miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljö kvalitetsnormer

Med utgång från 5 kap. miljöbalken finns det förordningar och föreskrifter om miljö kvalitetsnormer för buller, utomhusluft och vattenkvalitet. Gemensamt för samtliga miljö kvalitetsnormer är att de utgår från tillståndet i miljön och vad människor förväntas kunna utsättas för utan att ta för stor skada. (Miljödepartementet) (Naturvårdsverket, u.d.) (Vattenmyndigheterna, u.d.) Vid en bedömning konstateras att det i huvudsak är miljö kvalitetsnormerna för vattenkvalitet som kan beröras av översiktsplanen. Samtliga sjöar och vattendrag som har en fastställd miljö kvalitetsnorm återfinns i Vattenmyndigheten för Bottenhavets föreskrifter (22FS 2021:5) om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt. (Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt, 2022) samt i Vatteninformationssystem Sverige (fortsättningsvis kallad VISS). Databasen VISS ges ut i samarbete med Länsstyrelserna, Vattenmyndigheterna och Havs och vattenmyndigheten. (Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten, u.d.)

Vid genomgång av ställningstagandena i översiktsplanen har endast ett fåtal beröringspunkter med miljö kvalitetsnormerna för vattenkvalitet identifierats. Vid avsnittet ”Miljö- och riskfaktorer” lyfts kommunens möjlighet att agera förebyggande i planeringen vad gäller exempelvis dagvattenlösningar. Under rubriken ”Teknisk försörjning” lämnas bland annat ställningstaganden rörande avlopp och dagvatten. Under rubriken ”Områden för produktion” har förslag på ställningstaganden knutna till vattenkraft tagits fram. Förslagen lämnas bland annat utifrån att de sjöar och vattendrag i kommunen som inte uppnår god ekologisk status eller god ekologisk potential gör det i

huvudsak på grund av flödesförändringar och vandringshinder, till stor del på grund av vattenkraft.

För de delar av den föreslagna översiktsplanen som medför betydande miljöpåverkan har de berörda miljö kvalitetsnormerna avgivits under kommande sidor i miljökonsekvensbeskrivningen.

Betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska det vid framtagande av planer och program som medför betydande miljöpåverkan genomföras en strategisk miljöbedömning. (Sveriges Riksdag, 1998) (Miljödepartementet) I 2 § miljöbedömningsförordningen framgår det att en översiktsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. (Miljödepartementet) Utifrån författningsmotiven till miljöbedömningsförordningen och tidigare förarbeten noteras att den del av planen som är vägledande för en tillståndsmyndighet när den ska fatta beslut om tillstånd anses falla under begreppet betydande miljöpåverkan (Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, 2005) (Miljö- och energidepartementet, 2017)

Vid genomgång av **den nya översiktsplanen** jämfört med kommunens översiktsplan från 2014 utkristalliserar nedanstående delar som studeras vidare i en miljökonsekvensbeskrivning på kommande sidor:

6.1 Bebyggelseområden; industriområden

6.2 Områden för produktion; ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft

6.3 Riksintressen, LIS och andra värden; nya och ändrade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

De utpekade områdena för vattenbruk är de samma som i översiktsplanen från 2014 och tas därför inte upp i denna miljökonsekvensbeskrivning.

6.1 Bebyggelseområden; industriområden

I **översiktsplanen** pekas **nya industriområden** ut i anslutning till tätorterna inom kommunen. I **planen** specificeras inte vilken typ av industriverksamhet som områdena anses vara lämpade för. Vid framtagande av förslagen har närhet till infrastruktur (vatten, avlopp, vägar, järnvägar, elkraft och bredband), avstånd till bostadsområden (för att minska risk för störningar och för god möjlighet att cykla eller promenera till arbetsplatsen) och förekomsten av mark som saknar andra markanvändningsintressen varit styrande.

6.1.1 Påverkan från ett industriområde

Beroende på vilken verksamhet som bedrivs inom ett industriområde kan påverkan på miljön och människors hälsa variera.

Ljud kan orsaka störningar

Naturvårdsverket beskriver att olika störningar i form av oönskat ljud, buller, kan uppstå ifrån fordon och olika typer av maskiner samt fläktar. Olika typer av ljud och olika kvalitet på ljudet inverkar på hur ljudet upplevs och hur stor störning det kan orsaka. Även andra faktorer som exempelvis tid på dygnet och attityden till bullerkällan kan påverka upplevelsen av störning. Buller kan på kort sikt leda till bland annat koncentrationssvårigheter och sömnstörningar hos de utsatta. På längre sikt kan risken för hjärt- och kärlsjukdomar öka. (Naturvårdsverket, u.d.) Boverket beskriver i ”PBL kunskapsbanken” att ljudstörningar kan till viss del förebyggas genom utformning av anläggningar och planering av verksamheten. Risken för störningar från industribuller regleras både genom plan- och bygglagen samt miljöbalken. Vid prövning av exempelvis bygglov för ny industri eller ny bostad i närheten av industri ska detta hanteras i prövningen. (Boverket, 2020)

Utsläpp till luft

Naturvårdsverket beskriver att industrier kan bidra med utsläpp till luft exempelvis i form av rökgaser, ämnen som ventileras bort från någon tillverkningsprocess eller vid händelse av brand. Utsläpp till luft kan bestå av föroreningar i gasform eller som partiklar i luften. Luftföroreningar kan påverka både människors hälsa och miljön. De kan orsaka hjärt- och kärlsjukdomar samt luftvägssjukdomar hos människor. I miljön kan de orsaka växtskador, korrosion, nedsmutsning, övergödning, försurning och klimatförändringar. (Naturvårdsverket, u.d.) Barn är i regel känsligare för luftföroreningar än vuxna. (Naturvårdsverket, u.d.) I miljön kan luftföroreningar orsaka växtskador, korrosion, nedsmutsning, övergödning och klimatförändringar. (Naturvårdsverket, u.d.) För utomhusluft finns det miljö kvalitetsnormer för kväveoxider, partiklar, marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. (Naturvårdsverket, u.d.)

Utsläpp till mark och vatten

Utsläpp till mark och vatten från ett industriområde kan ske i form av dagvatten och avloppsvatten. Vid händelse av driftstörning eller olycka kan föroreningar oavsiktligt släppas ut till mark och vatten. Föroreningar i miljön kan vara både organiska ämnen och oorganiska ämnen. Effekterna som dessa föroreningar kan orsaka har stor variation. Ämnenas egenskaper, vilka mängder som släpps ut och vilka halter det ger upphov till är avgörande. (Naturvårdsverket, u.d.) En förorenings spridning i mark varierar beroende på förorenings karaktär och markens egenskaper samt hydrologin i området.

Ljusföroreningar

I vissa fall kan även ljus från en anläggning bidra till störningar. Inom ett industriområde kan en verksamhet behöva använda stark belysning utomhus nattetid. Sveriges Lantbruksuniversitet beskriver i sin kunskapsbank att ljusföroreningar kan ha negativa effekter på både biologisk mångfald, ekosystem och människors hälsa. För nattaktiva djurarter kan belysning leda till ökad predation, svårigheter att hitta föda,

ändrade konkurrensförhållanden eller att djur lockas till farliga miljöer. Effekterna varierar beroende på ljusstyrkan och ljusets riktning, polarisering och flimmer. (SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet, 2020)

6.1.2 Utpekade industriområden

Industriområde öster om Backe

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet öster om Backe markerat i rött.

Det utpekade industriområdet ligger i direkt anslutning till väg 346 och järnvägen, drygt 550 meter sydost från korsningen vid väg 346 och Kuskvägen. Området flyttades drygt trehundra meter i sydostlig riktning efter synpunkter i samrådet. Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av lera – silt. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området består av skogsmark och öppen mark. I Skogsstyrelsens karttjänst uppges marken i huvudsak vara frisk eller frisk - fuktig med inslag av vissa fuktiga områden. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Industriområdet ligger precis utanför ett område som markeras som ett kärnområde av riksintresse för rennäring på Sametingets karta med riksintressen för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009) I kartan för samebyns strategiska områden redovisar Sametinget att området är ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017)

I VISS karta redovisas att det föreslagna området ligger inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Tomasselet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS anges att den ekologiska potentialen för vattenförekomsten är måttlig och den uppnår ej god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Det föreslagna industriområdet ligger utanför det fastställda skyddsområdet för vattentäkten. Vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter fastställdes av Länsstyrelsen Jämtlands

län december 2020 (diarienummer 513-2585-2017). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Industriområde vid Jormvägen, Gäddede

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet vid Jormvägen i Gäddede markerat i rött.

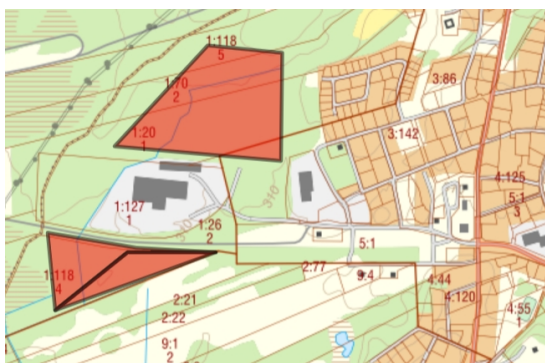
Det utpekade industriområdet öster om Gäddede utgörs av två delområden i anslutning till befintlig industri längs Jormvägen. Området ligger ungefär 250 meter från korsningen Strömsvägen - Brogatan - Jormvägen. Närmaste bostäder ligger cirka 60 meter söder och sydväst om området. Det norra delområdet ligger ungefär 170 meter från Kvarnbergsvattnets strand. Marken består enligt SGU:s jordartskarta i huvudsak lera – silt, en liten del av området är klassat som morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I skogsstyrelsens karttjänst benämns marken i det norra området som frisk med vissa inslag av frisk-fuktig. Det södra området utgörs av frisk mark. (Skogsstyrelsen) Det norra området ligger enligt Riksantikvarieämbetets karttjänst Fornsök drygt 150 meter öster om en fornlämning i form av en boplats. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området ligger dock inom riksintresseområdet för rörligt friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över samebyars områden berör det föreslagna området inget markintresse för rennäringen. (Sametinget, 2022)

Enligt vattenkartan i VISS berör det utpekade industriområdet ingen vattenförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Närmaste vattenförekomst är Kvarnbergsvattnet, 170 meter väster ut. Kvarnbergsvattnet redovisas som ett kraftigt modifierat vatten med otillfredsställande ekologisk potential. Vattenförekomsten uppnår ej en god kemisk status med anledning av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Under planarbetets gång modifierades det norra delområdet något. Delar av det ursprungliga förslaget låg inom den sekundära zonen av Gäddede vattenskyddsområde. Den sekundära zonen av vattenskyddsområdet utgörs av ett område belägen mellan 50 och 100 meter från Bodbäcken. Vattenskyddsområdet beslutades av Länsstyrelsen Jämtlands län i oktober 2016 (diarienummer 513-6973-213). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2016) Kommunen ansåg att det var olämpligt att förlägga delar av ett nytt industriområde inom vattenskyddsområdet. Den del av det föreslagna området som låg inom vattenskyddsområdet togs bort.

Industriområde väster om Hammerdal

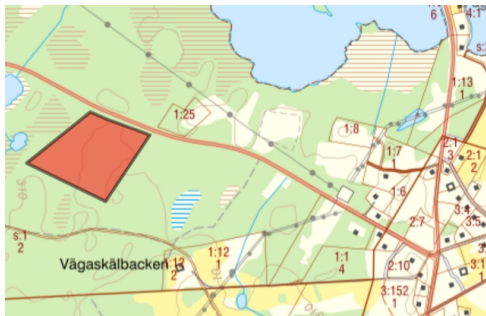
Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet väster om Hammerdal markerat i rött.

Det utpekade området ligger norr och söder om en befintlig industritomt med hustillverkning, i slutet av Järnvägsgratan. Området ligger ungefär 500 meter väster om korsningen Storgatan och Edevägen och cirka 100 meter väster om närmaste bostäder. Marken utgörs enligt SGUs jordartkarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I dagsläget består området i huvudsak skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig med fuktiga stråk. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg berör området inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över Jijnjevaeries riksintresseområden och strategiska områden berör området inget sådant område. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

Ett vattendrag, troligen ett grävt dike, går genom hela området. Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Området avvattnas via Fyrån ner till Hammerdalssjön, men ligger inte inom något redovisat avrinningsområde i VISS. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Hammerdalssjön är en del av Natura 2000-området Ammerån. (Naturvårdsverket)

Industriområde vid Sikåsvägen, Hammerdal

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet vid Sikåsvägen i Hammerdal markerat i rött.

Det utpekade området ligger cirka 900 meter väster om korsningen Storgatan och Sikåsvägen, på södra sidan om Sikåsvägen. Närmaste bostad ligger ungefär 300 meter sydost om området. Området ligger cirka 350 meter sydväst om Hammerdalssjön. Marken utgörs enligt SGUs jordartkarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I dagsläget består området i huvudsak av skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig. (Skogsstyrelsen) Cirka 40 meter väster om området ligger en liten tjärn. Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad natur” utgör Hammerdalssjön en del av Natura 2000-området Ammerån samt berörs av riksintressena naturvård och friluftsliv. (Naturvårdsverket) I Sametingets karta för rennäringens riksintresseområden inom Jijnjevaerie sameby framgår att en flyttled av riksintresse följer Hammerdalssjön. (Sametinget, 2012) I Sametingets karta som redovisar Jijnjevaeries strategiska platser har flyttleden norr om det utpekade industriområdet markerats som en svår passage. (Sametinget, 2015)

Enligt VISS karta ligger området inom tillrinningsområdet för vattenförekomsten Hammerdalssjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomstens ekologiska status redovisas i VISS som måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god på grund av kvicksilver och bromerade difenyletrar. (Gränsvärdena för kvicksilver och bromerade difenyletrar överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA11590520>

Industriområde i västra Hoting

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet i västra Hoting markerat i rött.

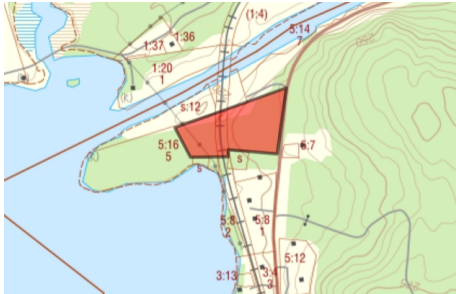
Det utpekade industriområdet ligger vid järnvägen i närheten av Listvägen 7. Området ligger knappt 100 meter väster om närmaste bostadshus som är ett hyreshus. Enligt SGU:s jordartskarta består marken av morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst benämns marken som frisk med vissa inslag av frisk-fuktig. Runt vattendraget som går igenom området markeras marken som fuktig. (Skogsstyrelsen) Detta innebär även att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

I Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad natur” framkommer att området inte berörs av något riksintresse för naturvård eller friluftsliv, naturreservat eller Natura 2000-område. (Naturvårdsverket) Sametingets karta för Voerneses strategiska områden och riksintresseområden redovisar att inget sådant område för rennäringen berörs. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2010)

https://geodata.sametinget.se/webb/sameby/strat/150_voernese_strat.pdf

På VISS vattenkarta ligger industriområdet inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Grundfjärden. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS benämns vattenförekomsten som kraftigt modifierad med otillfredsställande ekologisk potential. Vattenförekomsten uppnår ej en god kemisk status med anledning av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde norr om Rossön

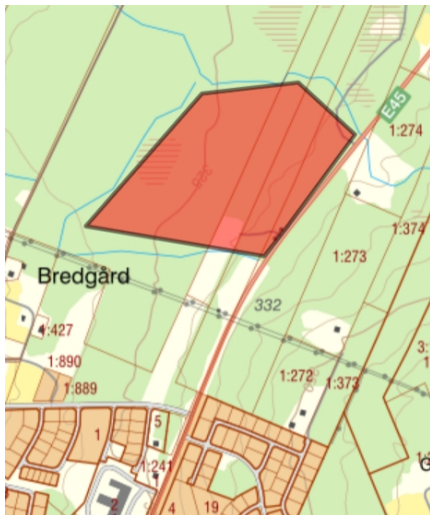
Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet norr om Rossön markerat i rött.

Det utpekade industriområdet i närheten av Rossön ligger ungefär 1 kilometer sydväst om Borgforsens kraftverk direkt väster om väg 993 och på båda sidor om järnvägen. Området ligger ungefär 50 meter väster om närmaste bostadshus. Närheten till Bölesjön och Näsån innebär att den östra delen av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Marken utgörs enligt SGU:s jordartskarta av postglacial sand – grus. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst benämns marken i huvudsak som frisk. (Skogsstyrelsen) En möjlig fornlämning i form av boplats finns enligt ”Fornsök” markerad i närheten av det sydöstra hörnet av det föreslagna industriområdet. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad Natur” berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Det föreslagna området berör inget riksintresseområde eller strategiskt område för Ohredahke sameby enligt Sametinget. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

Enligt VISS karta ligger det utpekade industriområdet delvis inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Näsån. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Enligt VISS är det en naturlig vattenförekomst som håller en otillfredsställande ekologisk status och ej uppnår god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS; Vatteninformaionssystem Sverige, u.d.) Området ligger även delvis inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Nörd-Vangen. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Detta anses i VISS vara ett kraftigt modifierat vatten med otillfredsställande ekologisk potential som ej uppnår god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (VISS Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde norr om Strömsund

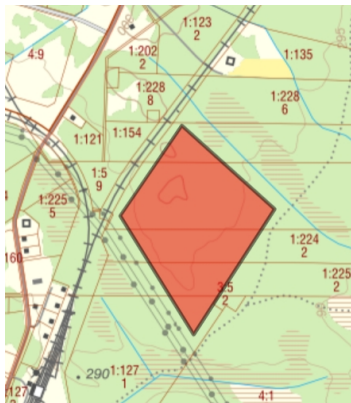
Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet norr om Strömsund markerat i rött.

Det utpekade området norr om Strömsund ligger längs E45, på den västra sidan av vägen. Området ligger ungefär en och en halv kilometer norr om rondellen vid Lövbervägen och Alanäsvägen. Närmaste bostäder ligger drygt 200 meter söder om området samt knappt 100 meter öster om området. I utkanterna söder, väster och norr om området går vattenförande diken, detta innebär att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. I jordartskartan från Sveriges geologiska undersökning (SGU) anges att marken består av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området är kringskuret av vattendrag eller grävda diken och består av skogsmark. I Skogsstyrelsens karttjänst Skogligen grunddata bedöms marken som frisk och frisk – fuktig. Den västra delen av området markeras som fuktig och blöt. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” berörs inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Sametingets karta över rennäringens markanvändning visar att området inte omfattas av någon sameby. (Sametinget, 2022)

Området ligger enligt ”Enkla vattenkartan” i VISS inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Ströms Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS beskrivs Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst där den ekologiska potentialen redovisas som otillfredsställande och den kemiska statusen bedöms som ej god. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Industriområde öster om Strömsund

Bildtext: Utdrag ur kartan med det utpekade industriområdet öster om Strömsund markerat i rött.

Det utpekade industriområdet öster om Strömsund ligger i anslutning till Inlandsbanan, cirka 500 meter norr om stationsområdet i Ulriksfors. Närmaste bostäder ligger cirka 250 meter norr och väster om området. 50 meter norr om området går ett vattenförande dike. Detta innebär att en del av området omfattas av bestämmelserna om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. SGUs jordartskarta anger att marken består av morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Marken utgörs av skogsmark. I Skogsstyrelsens skogliga grunddata bedöms marken i området som frisk samt frisk – fuktig. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg berör området inget naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Sametingets karta över rennäringens markanvändning visar att området inte omfattas av någon sameby. (Sametinget, 2022)

Området ligger enligt VISS karta inom avrinningsområdet för Faxälven. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS beskrivs Faxälven som en kraftigt modifierad vattenförekomst som har otillfredsställande ekologisk potential och som ej uppnår god kemisk status. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA95092190>

6.1.3 Miljömål

En hel del av de störningar, exempelvis buller och ljus, som kan uppstå ifrån ett industriområde kan förebyggas genom en god lokalisering. Utpekandet av nya industriområden i den nya översiktsplanen berör därmed i första hand miljömålet ”God bebyggd miljö”. I målet anger riksdagen bland annat att byggnader och anläggningar

ska lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. (Naturvårdsverket, u.d.)

6.1.4 Nollalternativ

I kommunens översiktsplan från 2014 finns inga utpekade industriområden. (Strömsunds kommun, 2014) För att öka möjligheten att nå kommunens Vision 2040 finns det fördelar med att redovisa möjliga platser för industriområden i översiktsplanen.

6.1.5 Alternativa industriområden

I arbetet med översiktsplanen och den strategiska miljöbedömningen har även några alternativa industriområden diskuterats. Dessa redovisas här för att tydliggöra kommunens val under arbetet och för att möjliggöra en transparent diskussion under planprocessen.

Alternativt industriområde söder om Hammerdal

Ursprungligen föreslogs ett industriområde söder om Hammerdal drygt 1 kilometer söder om korsningen Storgatan och Edevägen. Det var placerat i direkt anslutning till E45 och ett befintligt byggföretag, väster om vägen. Förslaget låg cirka 100 meter sydost och 100 meter nordväst om bostäder, mer eller mindre omgivet av jordbruksmark. Marken utgörs enligt SGUs jordartskarta av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst bedöms marken som frisk till frisk – fuktig med ett fuktigare stråk i den sydvästra delen. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad Natur” berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Samtingets kartor över riksintresseområden och strategiskt viktiga områden för Jijnjevaerie sameby finns inget sådant område i anslutning till området. (Samtinget, 2012) (Samtinget, 2015)

Enligt VISS ligger inte området inom något redovisat avrinningsområde. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige). Närmaste vattenförekomst är Fyrån som ligger cirka 750 meter västerut. I VISS anges att Fyrån har en måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området plockades bort under arbetets gång på grund av närheten till bostäder på båda sidor om området och den ökande risken för störningar. Bostäderna i området är redan i dagsläget påverkade av verksamheter i närområdet. Även närheten till den kringliggande jordbruksmarken gjorde att förslaget utgick. Kommunen har gjort flera ställningstaganden i den föreslagna översiktsplanen som syftar till bevarande av

jordbruksmark och utveckling av ett hållbart jordbruk. Det är tveksamt om förläggandet av ett industriområde i direkt anslutning till jordbruksmark kan anses överensstämma med intentionen i dessa ställningstaganden.

Alternativt industriområde vid Stationsvägen, Backe

Ursprungligen föreslogs ett industriområde sydost om Backe, i direkt anslutning till befintlig timmerterminal (tidigare sågverk) med närhet till både järnväg och väg. Området låg uppskattningsvis cirka 150 meter nordost om närmaste bostad. Marken består enligt SGU:s jordartskarta i huvudsak av isälvs sediment. Formationen är även ett grundvattenmagasin. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsen karttjänst benämns marken i huvudsak som frisk med vissa torra områden. (Skogsstyrelsen) Riksantikvarieämbetet redovisar en övrig kulthistorsk lämning i form av en kolningsanläggning, cirka 70 meter söder om det södra hörnet på det föreslagna industriområdet. (Riksantikvarieämbetet, u.d.). Närmaste fornlämning i form av en boplatz, ligger cirka 150 meter söder om området. (Riksantikvarieämbetet, u.d.)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Området ligger inom ett riksintresse för rennärings i form av en svår passage och ett kärnområde för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009)

I VISS anges att området tillhör vattenförekomsten Bäckatorpet som är ett grundvattenmagasin i form av sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I den bästa delen av grundvattenmagasinet finns mycket goda eller utmärkta uttagsmöjligheter av vatten. Den kemiska och den kvantitativa statusen bedöms båda som god. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området togs bort med anledning av att det kan vara olämpligt att förlägga ett nytt industriområde på ett grundvattenmagasin med genomsläpplig mark. Det är även svårt att bedöma om ett nytt industriområde skulle kunna samverka med riksintresset för rennärings i området. Området är redan i dagsläget markerat som en svår passage för rennärings. Etableringen strider mot de föreslagna ställningstagandena om rennärings där det bland annat framhålls att intrång bör undvikas i områden som är avsatta som riksintressens för rennärings.

Samrådsförslaget till industriområde öster om Backe

Det i samrådet föreslagna industriområdet låg direkt anslutning till väg 346 och järnvägen, drygt 250 meter sydost från korsningen vid väg 346 och Kuskvägen. Området flyttades efter att det i samrådet påpekats att det låg för nära befintliga elljusspår, skolskog, fotbollsplan med mera.

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av lera – silt. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) Området består av skogsmark och öppen mark. I Skogsstyrelsens karttjänst uppges marken i huvudsak vara frisk eller frisk - fuktig med inslag av vissa fuktiga områden. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad Natur" berörs området varken av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Industriområdet ligger precis utanför ett område som markeras som ett kärnområde av riksintresse för rennäring på Sametingets karta med riksintressen för Ohredahke sameby. (Sametinget, 2009) I kartan för samebyns strategiska områden redovisar Sametinget att området är ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017)

I VISS karta redovisas att det föreslagna området ligger inom avrinningsområdet till vattenförekomsten Jansjönoret. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS anges att den ekologiska statusen för vattenförekomsten är måttlig och den uppnår ej god kemisk status med anledning av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt uppgifter i vattenkartan i VISS tangerar även området grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Det föreslagna industriområdet ligger utanför det fastställda skyddsområdet för vattentäkten. Vattenskyddsområdet med skyddsföreskrifter fastställdes av Länsstyrelsen Jämtlands län december 2020 (diarienummer 513-2585-2017). (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Alternativt industriområde väster om Sikås

Under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har även ett område väster om Sikås diskuterats. Området ligger i anslutning till området vid den före detta sågen. Järnväg finns i anslutning till området. Närmaste bostäder ligger cirka 200 meter norr om den gamla sågen. Enligt SGU:s jordartskarta utgörs marken av moränlera eller lerig morän. (SGU, Sveriges geologiska undersökning) I Skogsstyrelsens skogliga grundkarta är omgivande mark, öster och väster om det gamla sågverksområdet, markerad som fuktig och blöt. (Skogsstyrelsen)

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" berörs varken naturreservat, Natura 2000-områden eller något riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över riksintresseområden och strategiska platser för Jijnjevaerie sameby berörs inget sådant område för rennäringen. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

Området ligger inom avrinningsområdet för Sågbäcken. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas att vattenförekomsten har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk potential på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Markförhållandena runt sågverkstomten är inte optimala för en etablering av ett nytt industriområde. Däremot skulle en etablering av verksamhet inom det redan befintliga sågverksområdet vara möjlig. En etablering av verksamhet inom en redan befintlig industritomt kan inte anses som ett nytt industriområde. Området pekades därför inte ut i översiktsplanen.

6.1.7 Slutsatser

Då inga särskilda industri typer finns angivna i planförslaget kan bara en generell bedömning av påverkan från de föreslagna industriområdena göras. Om ett ianspråktagande av något av de föreslagna industriområdena blir aktuellt kommer en noggrannare bedömning av miljöpåverkan att genomföras. Vid framtagande av detaljplaner genomförs en utredning i form av lämplighetsprövning enligt 3 kap. 1 § miljöbalken enligt miljö- och byggavdelningens rutiner. I behovsbedömningen undersöks bland annat projektets effekter på skyddade områden, riksintressen och naturvärden. Bedömning utgår från projektets påverkan mark, vatten, luft och klimat samt växt- och djurliv. Effekter så som buller och vibrationer, ljussken, hälsa och säkerhet hanteras. Även frågor rörande förändringar av landskapsbilden, rekreativsmöjligheter och kulturmiljö tas upp i bedömningen. Om det vid utredningen framkommer att genomförandet av detaljplanen skulle medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. 3 § miljöbalken genomföras. (Sveriges Riksdag, 1998) Den fortsatta utredningen inom detaljplanarbetet kan även hantera frågan om möjligheten till dispens enligt strandskyddsbestämmelserna vidare i de fall detta krävs. Kommunen har möjlighet att genom bestämmelser i detaljplan upphäva strandskyddet under förutsättning att särskilda skäl finns enligt 7 kap. 18c –d § miljöbalken. (Naturvårdsverket 2012) I de fall planerad verksamhet inom industriområdet omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 9 kap. 6 § miljöbalken tillkommer även en fortsatt prövning rörande eventuell miljöpåverkan från anläggningen. För att förebygga, motverka och förhindra störningar från verksamheter behöver bygglovsprövningen samverka i detalj med ärendehantering enligt miljöbalken.

6.2 Områden för produktion; ändring av utpekade områden för storskalig vindkraft

Strömsunds kommun har sedan tidigare haft två fördjupade översiktsplaner om vindkraft; ”Vindkraft i Strömsunds kommun” från 2005 och ”Vindkraft i Strömsunds

kommun, södra delen” från 2009. 2019 reviderads dessa i form av ett tillägg till översiktsplanen från 2014. Revideringen medförde att två utpekade områden utgick samtidigt som ett resurseffektivt nyttjande av områdena framhölls. (Strömsunds kommun, 2019) I den nya översiktsplanen som ersätter tidigare planer inom området pekas nu endast de områden som utgör riksintresse för energiproduktion - vindbruk eller redan är ianspråktaga för etablering ut.

6.2.1 Påverkan från storskalig vindkraft

Utbyggnad av vindkraft kan bidra till att uppfylla flera av våra nationella miljö kvalitetsmål. Vindkraftverk kan dock ha en påverkan på människor genom att de hörs och påverkar landskapsbilden. Vindkraft kan också påverka arter och naturmiljöer. För att studera vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö driver Energimyndigheten och Naturvårdsverket forskningsprogrammet Vindval. (Naturvårdsverket, u.d.)

Påverkan på människor

I Vindvals syntesrapport ”Vindkraftens påverkan på människors intressen” konstaterar författarna bland annat att vindkraftverk upplevs som störande av en del av dem som bor i närheten. Störningarna rör i regel buller, visuell påverkan, varningsbelysning och rörliga skuggor. Indirekta hälsoeffekter av vindkraft har kunnat påvisas i form av en ökad förskrivning av antidepressiva mediciner och sömnmedel. I vissa studier har samband mellan vindkraftsbuller och självrapporterad sömnstörning redovisats, i vissa studier har detta samband inte funnits.

Bullerstörningar från vindkraftverk beror för det mesta på ett upprepat susande, svischande eller dunkande ljud orsakat av rotorbladens rörelse genom luften. Andelen störda av buller ökar med ljudnivån från vindkraftverken. Författarna menar att jämfört med andra bullerkällor är andelen störda av vindkraftverk högre vid samma ljudnivåer. Anledningen till detta är inte utredd. Det finns teorier om att orsaken kan vara att vindkraftverken ofta byggs i områden med lite annat omgivningsbuller samt att vindkraftverken även kan ha en negativ inverkan på landskapsbilden.

Rörliga skuggor kan uppstå när rotorbladen skymmer solen. Dessa kan upplevas mycket störande både utomhus och inomhus. Författarna till rapporten konstaterar att det finns teknik som kan minska dessa effekter. Eftersom klagomål ändå förekommer kan det tyda på att tekniken antingen inte fungerar fullt ut eller att den inte används i tillräckligt stor utsträckning. (Bolin, Hammarlund, Mels, & Westlund, 2021)

Påverkan på däggdjur på land

Inom Vindval har även flera studier på hur renar och renskötseln påverkas av vindkraft genomförts. Hittills har det visat sig att påverkan från vindkraft varierar mellan olika studieområden, årstider och väderförhållanden. Forskarna har konstaterat att renarna kan få sämre betesro i anslutning till vindkraftsanläggningar. Då vindkraftverken byggs i höglänta områden skapas problem, särskilt i perioder med dåliga snöförhållanden. I en studie konstaterades att renarna undvek vindparkerna under kalvnings- och höstperioden men fortsatte att nyttja de höglänta områdena under sommaren. (Naturvårdsverket, u.d.)

Påverkan på fåglar och fladdermöss

I Vindvals uppdaterade syntesrapport ”Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss” menar författarna att vindkraft generellt sett är ett större problem för fladdermöss än för fåglar. Gemensamt för de fåglar och fladdermöss där det finns risk för påverkan på populationsstorleken är att de kan få svårt att kompensera för en ökad dödlighet. Studier har visat att vindkraftverkens läge ofta har betydelse. (Rydell, Ottvall, Petterson, & Martin, 2017)

6.2.2 Ändringar av utpekade områden för storskalig vindkraft

I översiktsplanen ingår ändringar i form av att några områden som tidigare varit utpekade för storskalig vindkraft utgår. Här följer en beskrivning av de tre områden som utgår.

Bleka

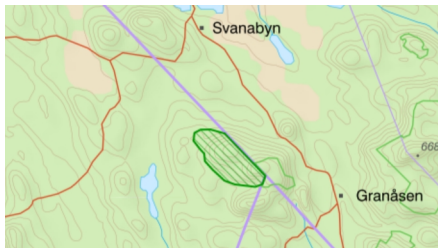
Bildtext: Kartbild där området Bleka är streckat i grönt.

Området runt Bleka har varit utpekad för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplan från 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Det ligger ungefär nio kilometer sydväst om Rossön och tre kilometer nordost om Rudsjön. Området är inte utpekad som riksintresse för vindbruk enligt Vindbrukskollen, en karttjänst som ges ut av Länsstyrelserna i samarbete med Energimyndigheten. (Länsstyrelserna, u.d.) Området ligger drygt tre kilometer från närmaste bebyggelse i Rudsjön.

Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisar att området inte påverkas av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintressen för naturvård och friluftsliv. (Naturvårdsverket) Inget riksintresse eller strategiskt område för Ohredahke sameby redovisas i Sametingets karta för samebyns strategiska områden. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

Ett projekteringsområde över Bleka ligger inlagt i karttjänsten Vindbrukskollen. (Länsstyrelserna, u.d.) En exploatör hade avgränsningssamråd enligt 6 kap. 29 § miljöbalken med kommunen och Länsstyrelsen i början på 2020. Bolaget hade för avsikt att ansöka om tillstånd till en vindpark om 15 vindkraftverk inom och i anslutning till området. Samrådet vintern 2020 syftade till att klargöra utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Ärendet hos miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, hade ärendenummer MIL.2020.92. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun) Kommunfullmäktige beslutade 9 juni 2021, § 45 och § 46, att avslå två medborgarförslag med begäran om att kommunen skulle besluta att avstyrka etableringen av vindkraftverk vid Bleka. I beslutet framkom dock att kommunen skulle ta medborgarförslagets synpunkter i beaktande om eller när frågan blir aktuell för beslut. (Kommunfullmäktige, Strömsunds kommun, 2021)

Lövberget

Bildtext: Kartbild där området Lövberget är streckat i grönt, kommungränser markeras i lila och naturreservat med gröna linjer.

Området Lövberget har tidigare varit ett utpekade område för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplanen från 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Området ligger i kommunens östra hörn och gränser direkt mot Dorotea och Sollefteå kommun. Lövberget ligger cirka en och en halv kilometer från bebyggelsen i Berg. Området har inte tagits i anspråk av någon exploatör och är enligt karttjänsten Vindbrukskollen inte utpekade som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.)

I Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisas att området gränser direkt mot naturreservat i både Dorotea och Sollefteå kommun. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över riksintresseområden och strategiska områden för samebyn Vilhelmina södra finns inget sådant område för rennäringen vid Lövberget. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2012)

Mångmansberget

Området Mångmansberget har varit utpekade som område för storskalig vindkraft, senast i tillägget till översiktsplan 2019. (Strömsunds kommun, 2019) Det ligger drygt en och en halv kilometer sydost om Silsjönäs och fem kilometer nordost om Vängel. Ingen exploatör har tagit området i anspråk. Närmaste bostadshus, vid Vängelbodarna, ligger drygt en kilometer från Mångmansberget Området är enligt karttjänsten Vindbrukskollen inte utpekade som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.)

Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" redovisar att området inte påverkas av naturreservat, Natura 2000-område eller riksintressen för naturvård och friluftsliv.

(Naturvårdsverket) Enligt Sametingets kartor över Ohredahkes riksintresseområden och strategiska områden berörs Mångmansberget inte av något sådant för rennärningen. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2017)

6.2.3 Miljömål

Vissa störningar från vindkraftverk exempelvis buller och viss skuggbildning kan förebyggas genom en god lokalisering. Utpekandet av områden för storskalig vindkraft berör på det sättet miljömålet ”God bebyggd miljö”. I målet anger riksdagen bland annat att byggnader och anläggningar ska lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

(Naturvårdsverket, u.d.) I den nya översiktsplanen återfinns ställningstaganden som rör lokalisering av vindkraftverk.

Miljömålet ”Ett rikt växt- och djurliv” kan påverkas eftersom vindkraftverk kan ha inverkan på framförallt fladdermöss och fåglar. I Vindvals uppdaterade syntesrapport om vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss påpekas att man för att minska risken för negativ påverkan från vindkraftverk på fåglar i första hand bör undvika att bygga anläggningar på fågelrika platser, särskilt områden som används under häckning, övervintring eller rastning under flyttning. Den viktigaste åtgärden att skydda fladdermöss vid vindkraftverk är att anpassa driften av vindkraftverken. (Rydell, Ottvall, Pettersson, & Martin, 2017) Utifrån detta konstateras att det krävs inventeringar av varje enskilt område för att om möjligt bedöma de exakta riskerna med lokaliseringen. Detta kommer att prövas vidare i samband med varje enskild tillståndsprövning enligt miljöbalken.

6.2.4 Nollalternativ

I kommunens översiktsplan från 2014 och tillägget för vindkraft som antogs 2019 var de tre områdena Bleka, Lövberget och Mångmansberget utpekade för storskalig vindkraft. (Strömsunds kommun, 2014) (Strömsunds kommun, 2019) Ändringen innebär inte att kommunen per automatik förbjuder vindkraft i dessa områden. Bland ställningstagandena för vindkraft i den nya översiktsplanen anges att kommunens ska hantera nya vindkraftsetableringen inom ej utpekade områden individuellt och enligt gällande lagstiftning kring kommunens roll i tillståndsprövningen.

6.2.5 Alternativt område för storskalig vindkraft

Här nedan följer en beskrivning av området Frostberget. Området är ett riksintresseområde för vindbruk som kommunen valt att inte peka ut i sin ändring av översiktsplanen. (Länsstyrelserna, u.d.) Även vid antagandet av tillägget till översiktsplanen 2019 valde kommunen att avstå ifrån att peka ut området. 2019 motiverades detta utifrån att riksintresseområdet Frostberget hade tillkommit efter det att den fördjupade översiktsplanen för vindkraft antogs 2009. Uppdraget vid arbetet med tillägget till översiktsplanen 2019 fokuserade på teknikutvecklingen i branschen

och en översyn om redan utpekade områden fortfarande var lämpliga. (Strömsunds kommun, 2019)

Frostberget

Frostberget är enligt karttjänsten Vindbrukskoll utpekad som riksintresse för vindbruk. (Länsstyrelserna, u.d.) Området ligger drygt nio kilometer nordost om Kyrktåsjö och 400 meter väster om gränsen till Dorotea kommun.

Enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur" berörs det inte av något naturreservat, Natura 2000-område, riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området ligger ungefär två kilometer från ett naturreservat. (Naturvårdsverket) Karttjänsten för mineralrättigheter från Sveriges geologiska undersökning (SGU) visar att området ligger ungefär två kilometer från en beviljad bearbetningskoncession. (SGU, Sveriges geologiska undersökning, 2021) Området berörs inte av något riksintresseområde eller strategiskt område för rennäringen enligt Sametingets kartor för Voernese sameby. (Sametinget, 2009) (Sametinget, 2010)

Utifrån landskapets utformning kan man anta att ett ianspråktagande av området skulle ha störst effekt på boende i Dorotea kommun.

6.2.6 Slutsatser

Vid en jämförelse mellan nollalternativet och översiktsplanen är det svårt att bedöma om ändringen har bättre förutsättningar att leda till en hållbar utveckling. Enligt ställningstagande i översiktsplanen ska kommunen hantera ansökningar om nya vindkraftsetableringar inom ej utpekade områden individuellt. Vid bedömning kommer kommunen att utgå från övriga ställningstaganden i planen som rör vindkraft samt gällande lagstiftning rörande exempelvis kommunens roll i tillståndsprövningen.

I SOU 2021:53, "En rättssäker vindkraftsprövning", lämnade utredningen förslag till ändringar rörande kommunens lokaliseringsbesked för vindparker. Utredningen var ute på remiss under 2021. Det har ännu inte fattats något beslut om ändringar i lagstiftningen exempelvis rörande kommunens lokaliseringsbesked. (Statens offentliga utredningar, 2021)

6.3 Riksintressen, LIS och andra värden; LIS-områden

I översiktsplanen ska kommunen redovisa avgränsade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (fortsättningsvis kallade LIS-områden). Om en byggnad, verksamhet eller åtgärd inom dessa områden kan bidra till utvecklingen av landsbygden får kommunen betrakta detta som ett särskilt skäl för att medge dispens från strandskyddet. Detta förtydligas i Naturvårdsverkets vägledning om strandskydd. (Naturvårdsverket, u.d.)

6.3.1 Påverkan vid strandskyddat läge

Stränder har ett värde ur många perspektiv, ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Landskapet, natur och kulturmiljön och möjligheterna till olika aktiviteter gör stränderna attraktiva. Den strandnära zonen är även värdefull för många djur och växter. Övergången mellan land och vatten ger förutsättningar för en mångfald av livsmiljöer och funktioner. Vid ianspråktagande av ett strandområde finns risk att dessa värden blir påverkade på ett eller annat sätt. Strandskyddet i miljöbalken har till uppgift att bevara den allemansrättsliga traditionen för allmänheten med tillgång till stränder samt att skydda växt- och djurlivet i dessa miljöer. Detta beskrivs bland annat av Naturvårdsverket i handboken ”Strandskydd – en vägledning för planering och prövning”. (Naturvårdsverket, 2012)

6.3.2 Nya LIS-områden och ändringar av områden

De redovisade LIS-kriterierna i den nya översiktsplanen skiljer sig inte från kriterierna i kommunens översiktsplan 2014. Även urvalskriterierna för geografiskt utpekade LIS-områden är de samma som i kommunens översiktsplan från 2014. (Strömsunds kommun, 2014) I den nya översiktsplanen har några nya områden lagts in och två befintliga områden har ändrats, dessa beskrivs här nedan.

Bonäset med omnejd

I den nya planen pekar kommunen ut ett LIS-område längs delar av västra stranden till Bammen, mellan Bråket förbi Lillsvedviken och Bonäset och nästan fram till utloppet av Bambäcken. Önskemålet kom ursprungligen från en privatperson och finns antecknat i miljö- och byggavdelningens ärende med diarienummer 2018.397. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2018) Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även ett LIS-område längs stranden mitt emot Bonäset, runt Äspnäs. (Strömsunds kommun, 2014)

Det nya LIS-området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Raedtivaerie omfattas ett område runt Bonäset av riksintresseområde för rennäring. (Sametinget, 2015) I kartan över Raedtivaeries strategiska områden redovisar Sametinget att riksintresset utgörs av en flyttled. (Sametinget, 2010)

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Ströms Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Görviksjön

Miljö- och byggnämnden beslutade 4 december 2014, § 85, att bevilja en strandskyddsdispens vid Görviksjöns strand med stöd av kommunens kriterier för LIS, diarienummer 2014.1089. Länsstyrelsen Jämtlands län upphävde kommunens beslut att bevilja strandskyddsdispensen 13 juni 2017, diarienummer 526-8845-14. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014) I planen **pekas** nu området längs delar av stranden mellan Sundkvisttorpet och Brännbodarna i den norra delen av Görviksjön **ut** som ett nytt LIS-område.

Området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Området berörs inte av något riksintresse för rennäring enligt Sametinget karta för riksintresseområden för Raetievaerie sameby. (Sametinget, 2015). Jijnjevaerie sameby har en flyttled av riksintresse som sträcker sig över de södra delarna över sjön. (Sametinget, 2012)

I VISS redovisas Görviksjön som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten uppnår inte en god status på grund av sjöns morfologiska tillstånd orsakade av okända och föråldrade flottleder eller kvarndammar. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Kyrktåsjö, södra stranden

I översiktsplanen pekar kommunen ut ett område vid Tåsjöns norra strand, från utkanten av södra Kyrktåsjö och ner till det sedan tidigare fastställda LIS-området. Området har föreslagits som LIS-område av Centerpartiet och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområdena för Voernese sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009)

Enligt kartan i VISS ligger området vid stranden av vattenförekomsten Tåsjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Tåsjön som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS; Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt VISS karta ligger det föreslagna LIS-området även på avrinningsområdet till vattenförekomsten Tåsjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige)

Ottsjön

Miljö- och byggnämnden beslutade 4 december 2014, § 86, att bevilja en strandskyddsdispens vid Ottsjöns strand med stöd av kommunens kriterier för LIS, diarienummer 2014.0997. Länsstyrelsen Jämtlands län godkände kommunens beslut att bevilja strandskyddsdispensen 9 juni 2017, diarienummer 526-8844-14. I skriftväxlingen mellan kommunen och Länsstyrelsen angav kommunen att området ska föras in som LIS-område i översiktsplanen vid nästa revision. Detta tog Länsstyrelsen tog fasta på i sitt beslut. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014) I den nya översiktsplanen redovisas nu LIS-området. Det ligger längs stranden av den södra delen av Ottsjön i anslutning till en gård.

Området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad Natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) På Sametinget karta för Jijnjevaeries riksintressen finns markerat ett riksintresse som sträcker sig längs hela det föreslagna LIS-området. I kartan för samebyns strategiska områden redovisar Sametinget en flyttled i området. (Sametinget, 2012) (Sametinget, 2015)

I VISS redovisas Ottsjön som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status. Vattenförekomsten uppnår inte en god status på grund av sjöns morfologiska tillstånd

orsakade av okända och föråldrade flottleder eller kvarndammar. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Rössön—har tagits bort

Ändring vid Ankarvattsliden, naturreservatet Daimadalen

Sedan översiktsplanen 2014 antogs har naturreservatet Daimadalen utökats genom beslut från Länsstyrelsen Jämtlands län 6 maj 2019, diarienummer 511-487-2018. I samrådet inför beslutet angav kommunen att det fanns en avsikt att vid revidering av översiktsplanen ändra LIS-området för att undvika en överlappning med det utökade naturreservatet. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2019)

Det ändrade LIS-område vid Ankarvattsliden ligger längs den östra stranden av Ankarvattnet. Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även ett LIS-område vid den norra stranden av sjön, runt Ankarvattnet och utloppet av Lillvattsbäcken. (Strömsunds kommun, 2014) Det föreslagna området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Området gränsar dock i söder mot Daimadalens naturreservat, den borttagna sträckan ligger inom reservatet. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Voernese ligger LIS-området precis vid gränsen av ett riksintresseområde för rennäring i form av ett kärnområde. (Sametinget, 2009) I kartan över Voernes strategiska platser redovisar Sametinget att riksintresset utgörs av ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2010)

Det ändrade LIS-området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Ankarvattnet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ankarvattnet som en naturlig vattenförekomst med måttlig ekologisk status utifrån morfologi och konnektivitet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) På VISS-hjälp förklaras det morfologiska tillståndet som en beskrivning av vattenförekomstens fysiska form; exempelvis djupförhållanden, bottensubstrat, erosionsformer och åtgärder skapande av människan. (VISS, Vatteninformationssystem, u.d.) VISS-hjälp förklarar begreppet konnektivitet som möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material både uppströms och nedströms. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Ändring vid Havsnäs, naturreservatet Kalkberget

Sedan översiktsplanen 2014 antogs har naturreservatet Kalkberget, strax norr om Havsnäs, tillkommit. Länsstyrelsen Jämtlands län tog beslut om bildande av reservatet 12 oktober 2021, diarienummer 511-1580-2018. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2021) I miljö- och byggavdelningens yttrande till Länsstyrelsen i samrådet angav kommunen att det planerade naturreservatet låg i anslutning till ett utpekade LIS-område vid Flåsjöns västra strand. Kommunen konstaterade att strandnära byggande i området i stort sett kommer att omintetgöras av naturreservatet. Miljö- och byggavdelningen meddelade att man vid nästa revidering av översiktsplanen kommer att verka för att LIS-området tas bort. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2019)

Det ändrade LIS-område vid Havsnäs ligger längs den västra stranden av Flåsjön. Ändringen innebär att den nordliga delen om området, vid Kalkbergsviken, tas bort. Sedan översiktsplanen från 2014 finns det även andra LIS-områden längs Flåsjöns stränder. Längre norrut på den västra stranden, vid Nyhamn och Västvik, finns två områden. I den norra delen av sjön från Gubbhögen till Siljeåsen finns ett utpekade LIS-område. Vid den östra stranden, från Risudden förbi Östra Havsnäs och upp till Stornäsudden finns ytterligare ett LIS-område. (Strömsunds kommun, 2014)

Det ändrade området berörs enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Längs den sträcka som tas bort som LIS-område ligger stranden mellan 10 till 50 meter från gränsen till naturreservatet. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Ohredahke ligger ett riksintresseområde för rennäring i form av flyttled längs sjöns västra strand. (Sametinget, 2009) I kartan över Ohredahkes strategiska platser redovisar Sametinget en svår passage som sträcker sig en bit söder om det borttagna LIS-området och förbi Nyhamn. (Sametinget, 2017)

Det ändrade LIS-området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Flåsjön. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Flåsjön som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

6.3.3 Miljömål

Ianspråktagande av de utpekade LIS-områdena kan i första hand beröra miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Ingen övergödning” samt ”Grundvatten av god kvalitet” genom uttag av vatten och utsläpp av avlopp. (Naturvårdsverket, u.d.) (Naturvårdsverket, u.d.) (Naturvårdsverket, u.d.) I områden som saknar kommunalt eller gemensamt avlopp råder anmälnings- och tillståndsplikt för avloppslösningar enligt 9 kap. miljöbalken. Även miljömålet ”God bebyggd miljö” berörs både utifrån att

landskapsbilderna kan förändras vid ianspråktagande av LIS-områdena och att byggnader i vissa fall kan medföra hälsorisker. (Naturvårdsverket, u.d.) Förebyggande arbete sker i samband med kommunens handläggning av bygglov och bygganmälan. Vissa LIS-områden kan även beröra miljömålet ”Ett rikt odlingslandskap” eftersom de ligger i anslutning till jordbruksbygd. (Naturvårdsverket, u.d.) Bygglövsprövningen kan här utgöra en viktig styrfunktion för att exempelvis begränsa påverkan på landskapsbilden.

6.3.4 Nollalternativ

Inför arbetet med kommunens översiktsplan från 2014 togs kriterier för LIS och LIS-områden fram, dessa finns kvar även i den nya översiktsplanen. I översiktsplanen 2014 pekades flertalet av kommunens LIS-områden ut. (Strömsunds kommun, 2014) De flesta av de nu föreslagna och ändrande LIS-områdena har tillkommit efter ärenden och dialog med Länsstyrelsen.

6.3.5 Andra alternativ

I arbetet med ändringen av översiktsplanen har en översyn av de områden där allmänheten på olika sätt haft önskemål om nya LIS-områden. Några har pekats ut i den nya översiktsplanen och några förslag har förkastats under arbetets gång. Nedan följer en beskrivning av de förslag som diskuterats under arbetet med planförslaget.

Backe, Backesjön

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka längs Backesjöns västra strand från Sjövägen och norrut till Kyrkvägen 3 diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020) Den södra delen av området ligger inom detaljplan B73 som fastställdes av Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1974, ärende 082-5878-73. (Länsstyrelsen Västernorrlands län, 1974)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Ohredakhe sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009)

Enligt VISS ligger området på grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Utifrån beslutet om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt ligger området inom primär skyddszon. Beslutet fattades av

Länsstyrelsen Jämtlands län i december 2020, diarienummer 513-2585-2017.
(Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020).

Då området ligger inom primär skyddszon för vattenskyddsområdet och delar omfattas av detaljplan pekar kommunen inte ut området i planförslaget. Enligt kommunens urvalskriterier anses avsnitt inom vattenskyddsområden olämpliga som LIS-område. Bestämmelserna om LIS kan inte tillämpas på detaljplanelagda områden.

Backe, Backsjönoret

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka längs Backsjönoret östra strand från Gamlavägen och söderut till Klintvägen 11 diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Ohredakhe sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009)

Enligt kartan i VISS ligger området på grundvattenmagasinet Backe-Fjällsjö som är en urbergsförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Backe samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Utifrån beslutet om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt ligger den norra halvan av området inom sekundär skyddszon. Beslutet om vattenskyddsområde fattades av Länsstyrelsen Jämtlands län i december 2020, diarienummer 513-2585-2017. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2020)

Kommunen pekar inte ut området som LIS- område eftersom delar av området ligger inom sekundär skyddszon för vattenskyddsområde. Enligt kommunens urvalskriterier anses områden inom vattenskyddsområde olämpliga som LIS-område.

Kyrktåsjö, norra stranden

Under arbetet med LIS-områden har ett område vid Tåsjöns norra strand diskuterats. Den berörda stranden sträcker sig från utkanten av norra Kyrktåsjö och upp till Viken. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för

Voernese sameby framgår att området inte berörs av något riksintresse för rennärning. (Sametinget, 2009)

Enligt VISS ligger området på grundvattenmagasinet Tåsjö som är en sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk och god kvalitativ status med mycket goda eller utmärkta uttagsmöjligheter. Grundvattenmagasinet används av kommunen som vattentäkt till Kyrktåsjö samhälle. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Området ligger inom det som enligt utredning förväntas kunna ingå i ett vattenskyddsområde för den kommunala vattentäkten enligt miljö- och byggavdelningens ärende 2014.0611. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014)

Kommunen pekar inte ut sträckan som LIS- område eftersom det förväntas ingå i ett framtida vattenskyddsområde. Enligt kommunens urvalskriterier anses områden inom vattenskyddsområde olämpliga som LIS-område. Ett ställningstagande i den nya översiktsplanen anger att ska det finnas skyddsområden för alla kommunala vattentäkter som försörjer mer än 20 abonnenter.

Västra Lill-Jorm

Under arbetet med LIS-områden har ett område söder om Tväråldsättern och öster om Norra Lillklumpen vid stranden av Lill-Jorm diskuterats. Området har föreslagits av en privatperson som LIS-område och finns antecknat i miljö- och byggavdelningens ärende med diarienummer 2018.397. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2018)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inom riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv. Riksintresseområdet för naturvård ligger 100 meter väster om stranden. (Naturvårdsverket) Vid en jämförelse med Länsstyrelsen Jämtlands beslut om skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt (diarienummer 513-6973-2013) konstateras att området ligger inom tertiär zon i vattenskyddsområdet. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2016) Enligt Sametingets karta över riksintressen för Raetievaerie och Voernese konstateras att inget riksintresse för rennärningen berörs. (Sametinget, 2015) (Sametinget, 2009) I kartan för Voernes strategiska platser redovisar Sametinget ett uppsamlingsområde som sträcker sig ner till stranden av Lill-Jorm. (Sametinget, 2010)

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Lill-Jorm. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Lill-Jorm som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Kommunen anser att området var olämpligt som LIS-område. Vid en jämförelse mot kommunens kriterier för olämpliga områden konstateras att området ligger inom både riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv samt tangerar riksintresseområdet för naturvård. Stranden ligger även inom vattenskyddsområdet. Då strandskyddet syftar till att värna friluftslivet och ekologiska värden längs stränder blir det motsägelsefullt att peka ut ett LIS-område i detta område. Området består i huvudsak av en lång obebyggd sträcka och kan därför inte heller uppfylla kommunens urvalskriterier för lämpliga LIS-områden.

Näsviken

Under arbetet med LIS-områden har ett område i Näsviken beläget vid stranden väster om Höganäsvägen och Wilsongränd diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över rennäringens markanvändning berörs inte Näsviken av någon sameby. (Sametinget, 2022) Området omfattas kommunens detaljplan B93, fastställd av Länsstyrelsen Jämtlands län 1979, diarienummer 11.082-977-78. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 1979)

Enligt VISS karta ligger området på vattenförekomsten Näsviken som är ett grundvattenmagasin i sand och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) VISS uppger att den kemiska och kvalitativa statusen är god. Grundvattenförekomsten används även som kommunens råvattentäkt. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Området ingår inte i vattenskyddsområdet enligt Länsstyrelsens föreskrift om skyddsområde och skyddsföreskrifter för kommunal grundvattentäkt på Långön. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2004) Området ligger vid stranden Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.). (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Området pekas inte ut som LIS-område. Området ligger inom detaljplan och bestämmelserna om LIS kan inte användas. Nuvarande vattenskyddsområde är framtaget enligt ett äldre vägledningsmaterial. Vid en översyn av vattenskyddsområdet är det inte möjligt att skyddszonerna skulle utökas inom grundvattenförekomsten.

Rossön

I förslaget till översiktsplan som gick ut på samråd våren 2022 redovisades ett nytt LIS-område i Rossön vid Hagaviken, öster om Hällnäsvägen. Området utgår från planen efter Länsstyrelsens påpekanden i samrådsyttrandet.

Miljö- och byggnämnden beslutade 12 september 2019, § 38, (diarienummer 2019.0454) att bevilja en strandskyddsdispens i området med hänvisning till kommunens kriterier för LIS från översiktsplanen 2014. Länsstyrelsen Jämtlands län beslutade 25 september 2019 att det fanns förutsättningar för strandskyddsdispens i området, Länsstyrelsens diarienummer 526-6645-19. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2014)

Området berörs enligt Naturvårdsverkets karttjänst ”Skyddad natur” inte av något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresse för naturvård eller friluftsliv. (Naturvårdsverket) Det föreslagna LIS-området omfattas inte av vattenskyddsområdet för Rossöns grundvattentäkt. (Länsstyrelsen Jämtlands län, 2021) Området berörs inte av något riksintresse för rennäring enligt Sametingets kartor för riksintresseområden för Ohredahke. (Sametinget, 2009).

Området ligger enligt kartan i VISS vid stranden till vattenförekomsten Nörd-Vangen. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Nörd-Vangen som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrider i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS Vatteninformationssystem Sverige, u.d.) Enligt VISS ligger det föreslagna LIS-området även på ett grundvattenmagasin i en sand- och grusförekomst. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) Den kemiska och kvantitativa statusen för grundvattenmagasinet bedöms vara god. Det framkommer av systemet att det finns goda eller utmärkta uttagsmöjligheter av vatten i den bästa delen av grundvattenmagasinet. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Ulriksfors

Under arbetet med LIS-områden har ett område i Ulriksfors från stranden vid brukshundklubben stuga och norrut fram till redan befintlig LIS-område diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över rennäringens markanvändning berörs inte området av någon sameby. (Sametinget, 2022)

Området ligger vid stranden och inom avrinningsområdet till Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Den tidigare sulfitfabrik som legat inom området har bidragit till föroreningar av marken. En huvudstudie rörande omfattningen av föroreningarna har pågått sedan 2019 och finns registrerad i miljö- och byggavdelningens ärende MIL.2019.867. Slutrapporten som visar på ett fortsatt behov av sanering av området redovisades till kommunen 31 januari 2022. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2019) Kommunen ansåg att området var olämpligt som LIS-område för tillfället. Detta särskilt med hänseende till ställningstagandet under rubriken om förorenade områden under rubriken ”Miljö- och riskfaktorer” som säger att förorenad mark alltid ska beaktas vid eventuella exploateringar.

Söder om Äspnäs

Under arbetet med LIS-områden har en sträcka norr om Spettnäset och vidare norrut förbi utloppet av Allån diskuterats. Området har föreslagits av Centerpartiet som LIS-område och finns registrerat i miljö- och byggavdelningens ärende STRAND.2020.1197. (Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun, 2020)

Enligt Naturvårdsverkets kartverktyg ”Skyddad natur” ligger området inte inom något naturreservat, Natura 2000-område eller riksintresseområde för friluftsliv eller naturvård. (Naturvårdsverket) Enligt Sametingets karta över riksintresseområden för Ohredakhe sameby framgår att området ingår i ett riksintresse för rennäring. (Sametinget, 2009) Även i Sametingets karta över Raedtivaeries riksintresseområden redovisas området som riksintresseområde för rennäring. (Sametinget, 2015) I kartan för Ohredakhes strategiska platser redovisar Sametinget att riksintresseområdet utgörs både en flyttled och ett uppsamlingsområde. (Sametinget, 2017) I kartan för Raedtivaeries strategiska platser markerar Sametinget området som ett rastbete. (Sametinget, 2010)

Området ligger vid stranden Ström-Vattudal. (VISS, Vatteninformationssystem Sverige) I VISS redovisas Ströms Vattudal som en kraftigt modifierad vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk potential som en direkt följd av vattenregleringen. Sjön uppnår enligt VISS ej god kemisk status på grund av förekomst av bromerad difenyleter och kvicksilver. (Gränsvärdena för bromerad difenyleter och kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersökta sjöar, vattendrag och kustvatten.) (VISS, Vatteninformationssystem Sverige, u.d.)

Då området ligger inom riksintresseområde för rennäring i både egenskap av en flyttled, ett uppsamlingsområde och ett rastbete valde kommunen att inte peka ut området i planförslaget. Om riksintressen och naturreservat bedöms kunna lida skada av exploateringen ska området anses olämpligt enligt kommunens urvalskriterier.

6.3.6 Slutsatser

Möjligheterna att röra sig vid stränder och nyttja strandzoner för rekreation och rörligt friluftsliv kan i vissa fall förbättras med stöd av bestämmelserna om LIS. Detta gäller kanske särskilt för de som har begränsad rörlighet och de som på egen hand inte gör egna friluftaktiviteter. Bestämmelserna om LIS-områden skulle kunna göra det möjligt att anläggningar för småskalig turism skapas inom dessa områden.

De föreslagna LIS-områdena vid Ottsjön och Bonäset samt de ändrade LIS-områdena vid Ankarvattsliden och Kalkberget ligger inom eller i anslutning till riksintresseområden för rennäring. I kommunens ställningstaganden rörande rennäring framgår att samtliga ärenden som berör samebyarna ska skickas för samråd. Det blir därför rimligt att kommunen vid handläggning av en ansökan om att ta något av dessa områden i anspråk hör aktuell sameby. Detta då det kan finnas viss risk att nyttjande av

stranden skulle kunna påverka riksintresset negativt. Beroende på tolkningar och kommande praxis runt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket kan skyldigheten att samråda med samebyar i dessa ärenden bli lagstyrd för kommunen från 1 mars 2024. (Sveriges Riksdag, 2022)

Delar av de föreslagna LIS-områdena ligger inom verksamhetsområde för kommunalt avlopp eller annan gemensam anläggning. För de allra flesta områdena är dock enda möjligheten att anlägga enskilda avloppsanläggningar. Eftersom utsläpp av avloppsvatten kräver tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken kommer dessa lokaliseringar att prövas i det enskilda fallet vad gäller risk för påverkan på vattenområdena. (Sveriges Riksdag, 1998)

7. Referenser

Andersson, S., Arvelius, J., Jones, J., Kindell, S., & Leung, W. (2019) Beräkningar av emissioner och halter av benso(a)pyren och partiklar från småskalig vedeldning - Luftkvalitetmodellering för Skellefteå, Strömsunds och Allingsås kommuner. Norrköping: SMHI, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Hämtat från [SMHI Meteorologi 164 BaP kommunvis uppföljning](#)

Bolin, K., Hammarlund, K., Mels, T., & Westlund, H. (2021). Vindkraftens påverkan på människors intressen. Vindval. Naturvårdsverket. Hämtat från [Vindkraft och människors intressen \(naturvardsverket.se\)](#)

Boverket. (den 28 oktober 2020). Regler och riktvärden för buller. Hämtat från PBL kunskapsbanken - en handbok om plan- och bygglagen: [Regler och riktvärden för buller - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Horstkotte, T. & Djupström, L. (maj 2021). Rennäring och skogsnäring i Sverige. Future Forest Rapportserie 2021:2. Umeå 2021: SLU, Future Forest. Hämtat från [frapport rennaring-och-skogsnaering-i-sverige 21-06-01 acr10.pdf \(slu.se\)](#)

Kommunfullmäktige, Strömsunds kommun. (den 9 juni 2021). Sammanträdesprotokoll kommunfullmäktige den 9 juni 2021. Strömsunds kommun. Hämtat från [KF 2021-06-09 § 43-79.pdf \(stromsund.se\)](#)

KTH. (den 11 juni 2021). Hållbar utveckling. Hämtat från Om KTH: [Hållbar utveckling KTH](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 10 januari 1979). Förslag till ändring och utvidgning av byggnadsplan. Beslut, B3.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 19 augusti 2004). Kungörelse om skyddsområde och skyddsföreskrifter för kommunal grundvattentäkt på Långön, Strömsunds kommun. 23 FS 2004:50 Hämtat från [Strömsunds vattenskyddsområde 2.pdf \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 31 oktober 2016). Fastställelse av skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt, Gäddede 1:314, Strömsunds kommun. Diarienummer 513-6973-2013. Hämtat från [Fastställande av skyddsområde och skyddsföreskrifter för Gäddede ytvattentäkt 1 314.pdf \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 6 maj 2019). Beslut om utökning av naturreservat Daimadalen.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 14 december 2020). Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Backe grundvattentäkt, Strömsunds kommun. Hämtat från [2582-2017 Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde för Backe vattenverk Strömsunds kommun \(stromsund.se\)](#)

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 12 oktober 2021). Beslut för bildande av naturreservatet Kalkberget.

Länsstyrelsen Jämtlands län. (den 21 juni 2021). Beslut om fastställelse av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Rossöns grundvattentäkt, Strömsunds kommun

Länsstyrelsen Västernorrlands län. (den 12 februari 1974).
Byggnadsplanebestämmelser. B 73, ärende 082-5878-73.

Länsstyrelserna. (u.d.). Vindbrukskollen. Hämtad från Vindbrukskollen:
[Vindbrukskollen \(lansstyrelsen.se\)](#) januari 2022

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för ett fritidshus. Diarienummer 2014.0454.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för nybyggnad av ett fritidshus. Diarienummer 2014.0997.

Miljö och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Ansökan om dispens från strandskyddet för nybyggnad av ett fritidshus. Diarienummer 2014.1089.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2014) Förslag till vattenskyddsområden etapp 2, Kyrktåsjö. Diarienummer 2014.0611.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2018) Aktualitetsprövning av den kommunövergripande översiktsplanen, mandatperioden 2019-2022. Diarienummer 2018.397.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2019) Föreordnad mark, bidragsansökan för huvudstudie.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2019). Planerat naturreservat Kalkberget. Förfrågan från Länsstyrelsen. Dnr 511-1580-2018.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (2020). Centerpartiets förslag till kommunens LIS-områden 2020-12-11.

Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun. (u.d.). Samråd inför planerad vindpark, område Bleka. Ärendenummer MIL.2020.92.

Miljö- och energidepartementet. (den 1 juni 2017). Regeringens proposition 216/17:200 Miljöbedömningar. Hämtat från [Microsoft Word - Samlingsdokument \(regeringen.se\)](#)

Miljödepartementet. (den 4 december 1997). Regeringens prop. 1997/98:45 Miljöbalk. Del 2, författningskommentarer. Hämtat från [del-2 \(regeringen.se\)](#)

Miljödepartementet. (u.d.). Förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Hämtat från [Förordning \(2004:675\) om omgivningsbuller Svensk författningssamling 2004:2004:675 t.o.m SFS 2020:11 - Riksdagen](#)

Miljödepartementet. (u.d.) Miljöbedömningsförordning (2017:966) Hämtat från [Miljöbedömningsförordning \(2017:966\) Svensk författningssamling 2017:2017:966 t.o.m SFS 2020:694 - Riksdagen](#)

Naturvårdsverket. (2012) Strandskydd - en vägledning för planering och prövning. Naturvårdsverket. Hämtat från [Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen \(naturvårdsverket.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Barns hälsa och luftföroreningar. Hämtat från [Barns hälsa och luftföroreningar \(naturvårdsverket.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Begränsad klimatpåverkan. Hämtat från Sveriges miljömål: [Begränsad klimatpåverkan - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ett rikt odlingslandskap. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ett rikt odlingslandskap - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ett rikt växt- och djurliv. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ett rikt växt- och djurliv - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Frisk luft. Hämtat från Sveriges miljömål: [Frisk luft - Sveriges miljömål \(sverigremiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Generationsmålet. Hämtat från Sveriges miljömål: [Generationsmålet - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Giftfri miljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Giftfri miljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.) God bebyggd miljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [God bebyggd miljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](#)

Naturvårdsverket. (u.d.). Grundvatten av god kvalitet. Hämtat från Sveriges miljömål: [Grundvatten av god kvalitet - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Grundvatten-av-god-kvalitet)

Naturvårdsverket. (u.d.). Hälsoeffekter av buller. Hämtat från Naturvårdsverket: [Hälsoeffekter av buller \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Halsoeffekter-av-buller)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ingen övergödning. Hämtat från Sveriges miljömål: [Ingen övergödning - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Ingen-overgodning)

Naturvårdsverket. (u.d.). Levande sjöar och vattendrag. Hämtat från Sveriges miljömål: [Levande sjöar och vattendrag - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Levande-sjoar-och-vattendrag)

Naturvårdsverket. (u.d.). Levande skogar. Hämtat från Sveriges miljömål: [Levande skogar - Sveriges miljömål \(sveriges miljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Levande-skogar)

Naturvårdsverket. (u.d.). Luftföroreningar och dess effekter. Hämtat från Naturvårdsverket: [Luftföroreningar och dess effekter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Luftforeningar-och-dess-effekter)

Naturvårdsverket. (u.d.). Miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Hämtat från Naturvårdsverket: [Miljökvalitetsnormer för utomhusluft \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft)

Naturvårdsverket. (u.d.). Miljömål. Hämtat från Sveriges miljömål: [Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Sveriges-miljomal)

Naturvårdsverket. (u.d.). Myllrande våtmarker. Hämtat från Sveriges miljömål: [Myllrande våtmarker - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Myllrande-vatmarker)

Naturvårdsverket. (u.d.). Skyddad natur. Hämtat från Naturvårdsverket: [Skyddad natur \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Skyddad-natur)

Naturvårdsverket. (u.d.). Storslagen fjällmiljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Storslagen fjällmiljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Storslagen-fjallmiljo)

Naturvårdsverket. (u.d.). Strategisk miljöbedömning - kapitel 6 miljöbalken. Hämtat från Naturvårdsverket: [Strategisk miljöbedömning . miljöbedömning för planer och program \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Strategisk-miljoberdomning-miljoberdomning-for-planer-och-program)

Naturvårdsverket. (u.d.). Sveriges miljömål. Hämtat från Sveriges miljömål: [Sveriges miljömål - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Sveriges-miljomal)

Naturvårdsverket. (u.d.). Säker strålmiljö. Hämtat från Sveriges miljömål: [Säker strålmiljö - Sveriges miljömål \(sveriges miljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se/Saker-stralmiljo)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vindkraftens påverkan på däggdjur på land. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindkraftens påverkan på däggdjur på land \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/Vindkraftens-paverkan-pa-daggdjur-pa-land)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vindval. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindval \(naturvardsverket.se\)/](http://naturvardsverket.se/)

Naturvårdsverket. (u.d.). Vägledning strandskydd, Hämtat från Naturvårdsverket: [Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se/)

Naturvårdsverket. (u.d.). Ämnesområde Miljöföreningar. Hämtat från Naturvårdsverket: [Miljöföreningar \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se/)

Regeringen, Miljö- och samhällsdepartementet. (2005) Författningsmotiv, Fm 2005:2 Förordning om ändring i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivning.

Regeringen, Näringsdepartementet. (den 20 maj 2011). Kommittédirektiv; En ny renskötellagstiftning - det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske. Dir 2021:335 Hämtat från Regeringen: [en-ny-renskotellagstiftning-det-samiska-folkets-ratt-till-renskotelsejakt-och-fiske-dir.202135.pdf \(regeringen.se\)](http://regeringen.se)

Regeringskansliet. (den 11 januari 2016). Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hämtat från regeringskansliet: [Agenda 2030 för hållbar utveckling - Regeringen.se](http://regeringen.se)

Regeringskansliet. (den 19 januari 2016) Logotyp och ikoner. Hämtat från Regeringskansliet: [Logotyp och ikoner - Regeringen.se](http://regeringen.se)

Regeringskansliet. (u.d.). Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hämtat från Regeringskansliet: [att-forandra-var-varld_agenda-2030-for-en-hallbar-utveckling.png.pdf \(regeringen.se\)](http://regeringen.se)

Riksantikvarieämbetet.(u.d.). L1945:4321 Kolningsanläggning. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](http://raa.se)

Riksantikvarieämbetet. (u.d.). L1947:5023 Boplats. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](http://raa.se)

Riksantikvarieämbetet. (u.d.). L1948:9570 Boplats. Hämtat från Fornsök: [Fornsök \(raa.se\)](http://raa.se)

Rydell, J. Ottvall, R., Pettersson, S., & Martin, G. (2017) Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss. Vindval. Hämtat från Naturvårdsverket: [Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss \(naturvardverket.se\)](http://naturvardverket.se)

Sametinget. (den 29 april 2009). Rennäringsens riksintressen inom Ohredahke sameby. Hämtat från Sámediggi: [151_ohredahke_riks.pdf \(sametinget.se\)](http://sametinget.se)

Sametinget. (den 20 februari 2009). Rennäringsens riksintressen inom Vilhelmina södra sameby. Hämtat från Sámediggi: [140_vilhelmina_sodra_riks.pdf \(sametinget.se\)](http://sametinget.se)

Sametinget. (den 7 juni 2009). Rennäringens riksintressen inom Voernese sameby (Före detta Frostvikens Norra sameby). Hämtat från Sámediggi: [150_voernese_riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 28 december 2010). Strategiska områden Raedtievaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [152_raedtievaerie_strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget, (den 18 oktober 2010). Strategiska områden Voernese sameby. Hämtat från Sámediggi: [150_voernese_strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 10 april 2012). Rennäringens riksintressen inom Jijnjevaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [153_jijnjevaerie_riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 14 juni 2012). Strategiska områden för Vilhelmina södras sameby. Hämtat från Sámediggi: [140_vilhelmina_sodra_strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 19 februari 2015). Rennäringens riksintressen inom Raedtievaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [152_Raedtievaerie_riks.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 24 juni 2015). Strategiska områden Jijnjevaerie sameby. Hämtat från Sámediggi: [153_jijnjevaerie_strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 22 december 2017). Strategiska områden för Ohredahke sameby. Hämtat från Sámediggi: [151_ohredahke_strat.pdf \(sametinget.se\)](#)

Sametinget. (den 31 mars 2021) Renar och snöskoter. Hämtat från Sámediggi: [Renar & snöskoter - Sametinget](#)

Sametinget. (den 24 maj 2021) Rennäring och skogsbruk. Hämtat från Sámediggi: [Skogsbruk & rennäring - Sametinget](#)

Sametinget. (den 3 januari 2022). Rennäringens markanvändning. Hämtat från Sámediggi: [Kartor som underlag för planer - Sametinget](#)

SGU, Sveriges geologiska undersökning. (den 28 maj 2021). Kartvisaren Mineralrättigheter Hämtat från SGU: [SGUs Kartvisare](#)

SGU, Sveriges geologiska undersökning. (u.d.). Jordarter 1.1 miljon. Hämtat från SGU: [SGUs Kartvisare](#)

Skogsstyrelsen. (u.d.). Skogliga grunddata. Hämtat från Skogsstyrelsen: [Kartor \(skogsstyrelsen.se\)](#)

SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet. (den 16 november 2020) Ljusföroreningar - ett underskattat miljöproblem. Hämtat från SLU:s kunskapsbank: [<ljusföroreningar - ett underskattat miljöproblem Externwebben \(slu.se\)](#)

Statens offentliga utredningar. 82021). SOU 2021:53, En rättssäker vindkraftsprövning. Hämtat från Regeringskansliet: [En rättssäker vindkraftsprövning SOU 2021:53 \(regeringen.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 11 juni 2014). Översiktsplan Strömsunds kommun. Hämtat från Strömsunds kommun: [Översiktsplan 2014 webb.pdf \(stromsund.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 18 september 2019). Tillägg till Strömsunds kommuns Översiktsplan - Vindkraft. Hämtat från Strömsunds kommun: [Tillägg till Strömsunds kommuns Översiktsplan - Vindkraft.pdf \(stromsund.se\)](#)

Strömsunds kommun. (den 21 april 2021). Folkhälsoprogram för Strömsunds kommun åren 2021 - 2025. Kommunfullmäktige 21 april 2021, § 26. Hämtat från Strömsunds kommun: [Folkhälsoprogram 2021 - 2025.pdf \(stromsund.se\)](#)

Sveriges Riksdag. (den 11 juni 1998). Miljöbalk SFS 1998:808 (ändringar t.o.m. SFS 2021:1018). Hämtat från Sveriges Riksdag: [Miljöbalken \(1998:808\) Svensk författningssamling 1998: 1998:808 t.o.m. SFS 2021:1018 - Riksdagen](#)

Sveriges Riksdag. (den 1 juni 2010). Plan- och bygglag SFS 2010:900 (ändringar t.o.m. SFS 2021:788). Hämtat från Sveriges Riksdag: [Plan- och bygglag \(2010:900\) Svensk författningssamling 2010:2010:900 t.o.m. SFS 2021:788 - Riksdagen](#)

Sveriges Riksdag. (den 27 januari 2022). Lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket SFS 2022:66. Hämtat från Sveriges Riksdag: [Lag \(2022:66\) om konsultation i frågor som rör det samiska folket Svensk författningssamling 2022:2022:66 t.o.m. 2022:69 - Riksdagen](#)

Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt (den 21 januari 2022). Länsstyrelsen i Västernorrlands län (vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikts) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt. 22FS 2021:5. Hämtat från Länsstyrelsen Västernorrlands län: [22FS 2021:5 Länsstyrelsen i Västernorrlands län \(Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt\) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenhavets vattendistrikt \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna. (u.d.) Miljökvalitetsnormer för vatten, Hämtat från Vattenmyndigheterna: [Miljökvalitetsnormer för vatten Vattenmyndigheterna](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). VISS Vatteninformationssystem Sverige. Hämtat från VISS: [Välkommen till VISS \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Nörd-Vangen. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige [Nörd-Vangen - Sjö- VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Jansjönoreet. Hämtat från VISS [Jansjönoreet - Vattendrag - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Morfologiskt tillstånd. Hämtat från VISS-Hjälp: [Morfologiskt tillstånd - Viss \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Ankarvattnet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ankarvattnet - Sjö - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Backe-Fjällsjö. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Backe Fjällsjö - Grundvatten - VISS - VatteninformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Bäckatorpet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Bäckatorpet - Grundvatten - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Enkla vattenkartan. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Enkla vattenkartan \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Faxälven. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Faxälven - Vattendrag - VISS - VattenInformaitonsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Flåsjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Flåsjön - Sjö - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Fyrån. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Fyrån - Vattendrag - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Grundfjärden. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Grundfjärden - Sjö - VISS VattenInformationsSystem Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Görviksjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Görviksjön - Sjö - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Hammerdalssjön. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige:
[Hammerdalssjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Konnektivitet. Hämtat från VISS-Hjälp: [Konnektivitet - Viss \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Kvarnbergsvattnet / Ströms Vattudal. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem
Sverige: [Kvarnbergsvattnet / Ströms Vattudal - Sjö - VISS - VattenInformationssystem
för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Lill-Jorm.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Lill-Jorm - Sjö - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Näsviken.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Näsviken - Grundvatten - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Ottsjön.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ottsjön - Sjö - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Rossön.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Rossön - Grundvatten - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Ströms
Vattudal. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Ströms Vattudal - Sjö -
VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Sågbäcken.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Sågbäcken - Vattendrag - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.).
Tomasselet. Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tomasselet - Sjö -
VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Tåsjö.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tåsjö - Grundvatten - VISS -
VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Näsån.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Näsån - Vattendrag - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vattenmyndigheterna; Länsstyrelserna; Havs och vattenmyndigheten. (u.d.). Tåsjön.
Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: [Tåsjön - Sjö - VISS - VattenInformationssystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#)

Diarienummer KS.2022.382

Huvudman för sanering av Ulriksfors gamla pappersmassafabrik (sulfitfabrik)

Sammanfattning

Strömsunds kommun, miljö- och byggavdelning har varit huvudman för en så kallad huvudstudie med avseende på föroreningar från den gamla pappersmassafabriken i Ulriksfors. Huvudstudien har visat att det finns ett saneringsbehov på fastigheten. Inom området finns det delområden med mycket höga halter av arsenik, bly och polyaromatiska kolväten (PAH:er).

Förorenad mark regleras i miljöbalken. Ansvaret för att åtgärda förorenad mark ligger på den som förorenat marken. Om föroreningen kommer från en verksamhet som upphört före 1969 är det staten som är ansvarig. För sådana verksamheter finns ett bidragssystem där staten beviljar bidrag för olika projekt.

För att kunna lämna in en bidragsansökan till länsstyrelsen behöver kommunen ange vem som ska vara huvudman. Det behöver vara en person som organisatoriskt är skild från tillsynsmyndigheten som i detta fall är miljö- och byggnämnden. Under tiden som huvudstudien genomfördes satt Karin Stjerna från teknik- och serviceförvaltningen med för att få insyn i projektet i syfte att kunna bli huvudman för framtida bidragsansökningar.

Beskrivning av ärendet

Föreningssituationen

Ulriksfors gamla pappersmassafabrik har undersökts vad gäller föroreningar. Undersökningar har genomförts i två steg, en förstudie (länsstyrelsen som huvudman) och en huvudstudie (kommunen som huvudman). Dessa undersökningar har visat på föroreningar i sådan omfattning att saneringsåtgärder behövs. Föroreningarna ligger ytligt och är relativt lättillgängliga för växtlighet, djur och människor.

Förstudien visade på höga halter av främst bly inom det område som nyttjades i förskoleverksamhet. Denna yta sanerades akut för att förskoleverksamheten skulle kunna fortsätta på fastigheten. Huvudstudien visar att det inom området finns så pass höga halter av arsenik att dessa kan vara akut toxiska om man råkar svälja jorden. Då föroreningarna ligger ytligt finns det en reell risk att barn, om de leker på mest förorenade delarna, kan få jorden i munnen och svälja.

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet kan antingen ligga på länsstyrelsen, annan statlig myndighet eller kommunen. Om staten är huvudman är det i regel Statens Geologiska Institut (SGI) som är huvudman. Om huvudmannaskapet ligger på staten finns stor risk att det kommer ta flera år innan det blir aktuellt med saneringsåtgärder. Det är en klart snabbare väg till bidrag och att kunna

genomföra åtgärder om kommunen är huvudman. Detta beror främst på resursbrist hos länsstyrelserna och SGI men även för att staten prioriterar objekt där kommunen är huvudman. Orsaken till att staten prioriterar objekt med kommunalt huvudmannaskap är att fler objekt kan bli åtgärdade och att det ger en kunskapsuppbyggnad hos kommunerna i frågor kring förorenad mark.

Huvudmannaskapet innebär att man är projektledare och sköter om ekonomin och slutredovisar projektet till länsstyrelsen. Huvudmannen ansvarar för upphandling av tjänster, där även projektledaren kan upphandlas.

Lämplig huvudman

Miljö- och byggavdelningen var huvudman för huvudstudien. Det var ett mycket dåligt upplägg och orsaken till att det blev så var mycket korta ställtider för bidragsansökan. I början på Covid-19 pandemin avstannade många saneringsprojekt i landet av många olika anledningar. Miljö- och byggavdelningen blev då kontaktad av länsstyrelsen som meddelade att det uppstått en möjlighet att få bidrag till huvudstudien om vi kunde göra en ansökan på någon vecka. Det fanns därmed inte tid att diskutera huvudmannaskapet utan det fick bli miljö- och byggavdelningen.

Det är inte lämpligt att samma avdelning/förvaltning och nämnd är både huvudman och tillsynsmyndighet. Tillsynsuppdraget är redan fördelat i kommunens reglemente och ligger på miljö- och byggnämnden. Det är därför endast huvudmannaskapet som kan förledas på någon annan avdelning/förvaltning och nämnd.

Ett färdigt förslag på ansökan inklusive de bilagor som krävs finns redan upprättat. Den behöver kompletteras med uppgifter om huvudmannaskap och eventuellt tillägg för upphandling av projektledare.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger teknik- och serviceförvaltningen uppdrag att vara huvudman för bidragsansökan för åtgärdsförberedande undersökningar och saneringsåtgärder på Ulriksfors gamla pappersmassafabrik.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Miljö- och byggavdelning, Tomas Hedin, miljö- och hälsoskyddsinspektör

Beslut skickas till

Miljö- och byggnämnden
Teknik- och serviceförvaltningen, Richard Persson

Bilagor

Förslag till bidragsansökan
§ 38 miljö- och byggnämndens protokoll den 16 juni 2022
Slutrapport huvudstudie, ENVIX 2022

den 16 juni 2022

Diarienummer MIL.2022.454

§ 38 Planerad tillsyn, förorenad mark bidragsansökan åtgärd.

Strömsunds kommun har för avsikt att söka statligt bidrag för att kunna sanera marken där den gamla pappersmassefabriken i Ulriksfors tidigare fanns. För att kunna söka statligt bidrag behövs en huvudman som står för ansökan, genomför upphandling och har budgetansvar.

Strömsunds kommun, miljö- och byggnämnden, är tillsynsmyndighet för markföroreningen på aktuell fastighet.

Underlag till beslut

Slutrapport om huvudstudie Ulriksfors från Envix . *bilaga 1*.

Beskrivning av ärendet

Strömsunds kommun, miljö- och byggavdelningen, har varit huvudman före en bidragsfinansierad huvudstudie för den gamla sulfittfabriken i Ulriksfors (pappersmassefabrik). Anledningen till varför miljö- och byggavdelningen tog på sig huvudmannaskapet för huvudstudier vara att det uppstod en möjlighet att få bidrag då corona-pandemin gjorde att flera pågående projekt inte kunde fullföljas med de restriktioner som fanns under första året med covid-19. Det blev mycket kort tid för ansökan och framtagande av förfrågningsunderlag och om det överhuvudtaget skulle kunna vara möjligt att genomföra projektet var att miljö- och byggavdelningen tog på sig huvudmannaskapet.

Denna konstruktion är inte lämplig på grund av att miljö- och byggnämnden är tillsynsmyndighet för de åtgärder som utförs på det förorenade området. Detta har medfört gränsdragningsproblem och är i grunden oförenligt med jävsreglerna. Den situation som var under huvudstudien skulle aldrig ha genomförts om tid hade funnits att hitta en annan kommunal huvudman.

Alternativ till kommunalt huvudmannaskap är en statlig sådan. Denna uppgift har tidigare utförts av statens geologiska institut (SGI). Att försöka ansöka om bidrag med statlig huvudman tillkommer ytterligare omständigheter som kommer att försvåra genomförande av nästa steg. Det är i princip en förutsättning att kommunen tar på sig huvudmannaskapet för att kunna få till stånd en sanering av fastigheten.

I bidragsansökan ingår en post som handlar om att ta fram ett förfrågningsunderlag till åtgärdsförberedande undersökningar och för åtgärder. Det innebär att huvudmannen behöver upphandla konsulttjänst, besluta om att godkänna ändrings- och tilläggsanslag (tillsammans med länsstyrelse och eventuellt tillsynsmyndigheten) samt att ha koll på budgeten. Skulle beviljat anslag inte räcka till behöver huvudmannen meddela detta och söka kompletterande bidrag (eventuellt stoppa projektet tills att finansiering är löst).

Justerare

den 16 juni 2022

§ 38 (forts.)

Bidragsansökan och nödvändiga bilagor till denna har miljö- och byggavdelningen tagit fram. Det som återstår är att kommunen anger vem som ska vara huvudman för åtgärden.

Yrkande

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt miljö- och byggavdelningens förslag, och finner bifall till detta.

Miljö- och byggnämndens beslut

1. Miljö- och byggnämnden beslutar att lämna över ärendet till kommunstyrelsen för att avgöra vilken förvaltning som ska ta på sig uppdraget att vara huvudman i ansökan för bidrag för sanering av fastigheten Risselås 1:30.
2. Miljö- och byggnämnden anser att teknik- och serviceförvaltningen är lämplig huvudman, då Karin Stierna suttit med under all möten som varit under genomförandet av huvudstudien.

Skäl för beslutet

Arbete med huvudmannaskap påminner i stor utsträckning att vara ledare för en entreprenad. Detta är något som teknik- och serviceförvaltningen har erfarenhet av. Dessutom har teknik- och serviceförvaltningen varit med i alla delar av huvudmannaskapet kring huvudstudien i syfte att bli väl insatt i ärendet inför kommande åtgärder.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen

Justerare

Bidragsansökan 2022

Åtgärder,
åtgärdsförberedande
undersökningar och
upphandling

Sulfitfabrikabriken i
Ulriksfors

Innehållsförteckning

1	Administrativa uppgifter.....	3
2	Ansökt belopp och fördelning av kostnader.....	3
3	Ansvarsförhållanden.....	3
4	Värdeökning.....	4
5	Bakgrund och historik om det föroreningskadade området.....	4
6	Beskrivning av föroreningssituationen.....	5
7	Riskbedömning och behov av riskreduktion.....	6
8	Beskrivning av åtgärder och tidsplan.....	7
9	Uppföljning och utvärdering.....	8
10	Osäkerheter och projektrisker.....	8

1 Administrativa uppgifter

Sökanden är Strömsunds kommun, teknik- och serviceförvaltningen. Kontaktperson för projektet är Karin Stierna, 0670-164 37, karin.stierna@stromsund.se

Huvudman för projektet kommer att bli Strömsunds kommun, teknik- och serviceförvaltningen. Miljö- och byggnämnden, Strömsunds kommun, är tillsynsmyndighet.

Objektets namn är "Sulfitfabriken i Ulriksfors".

Objekts-id EBH-stödet	F2313-0011
Riskklass	Riskklass 2 efter genomför huvudstudie
Länets prioritering	Länsstyrelsen svarar
Handläggare på länsstyrelsen	Kristina Tajani

2 Ansökt belopp och fördelning av kostnader

Kostnaderna är baserade på uppgifter från huvudstudien på fastigheten. I slutrapporten framgår det att den verksamhet som orsakat föroreningen upphörde 1946. Det råder således ett statligt ansvar för åtgärder knutna till markföroreningarna

Tabell 1. Fördelning av kostnader per år och moment

Delmoment	Vilket år	Total kostnad
Värdering av fastighet	2022	50 000 kronor
Framtagande av underlag för upphandling (även för åtgärder)	2022	200 000 kronor
Åtgärdsförberedande undersökningar	2023	2 000 000 kronor
Åtgärder, schaktsanering	2024	22 000 000 kronor
Efterkontroll	2025 och 2026	40 000 kronor
Total summa		24 310 000 kronor

3 Ansvarsförhållanden

Miljö- och byggnämnden anser att det är klarlagt att det är ett saknas ansvarig verksamhetsutövare och därmed är det statlig finansiering för åtgärder på aktuell fastighet, se ansvarsutredningen avsnitt 3 och 4.

4 Värdeökning

Det finns ingen värdering utförd på fastigheten. Kostnader för värdering ingår i bidragsansökningen.

Det skedde ett förvärv av fastigheten efter 1 januari 1999. Fastigheten förvärvades 3 juli 2000 från statliga Vasakronan till Kreativa Fastigheter i Strömsund AB med en köpeskilling på 1 100 000 kronor. (Mellan åren 1988 och 2008 var det staten som ägde Vasakronan enligt Wikipedia.)

I fastighetsregistret anges en köpeskilling för Risselås 1:30 till 200 kronor. Efter köpet har en fastighetsreglering skett och efter denna upphörde fyra av fem fastigheter som ingick i köpet. Fastighetsreglering berörde ytterligare två fastigheter, allt i syfte att få till en ändamålsenlig fastighetsbildning. Tidigare fanns fabriksbyggnaderna, benämnda kontors- och lagerlokaler i fastighetsregleringen, på fastigheten Risselås 1:28. I köpehandlingar redovisas Risselås 1:28 med en yta på 11 hektar och ett värde på 1 093 000 kronor, i princip hela köpeskillingen. Risselås 1:30 hade i köpehandlingar en yta på 160 kvadratmeter och värderad till 200 kronor.

Under tiden för fastighetsförvärvet fanns det ett stort antal tomma industrilokaler i Strömsunds närområde. Bara några år innan förvärvet revs flertalet flerbostadshus i kommunen med bidrag från den så kallade bostadsakuten. Situationen är helt annorlunda idag med flera expansiva bolag i kommunen där det i närliggande Hammerdal byggts nya industrilokaler för blocktillverkning av hus. Denna utveckling bidrar antagligen till en värdeökning på fastigheten som inte har med sanering av markföroreningar att göra. Det har även skett omfattande renoveringar och anpassningar av lokalerna på fastigheten för att möta hyresgästernas önskemål som också höjer värdet på fastigheten.

5 Bakgrund och historik om det föroreningsskadade området

Sulfitfabriken var i drift mellan åren 1916 och 1947. Den totala utbredning av verksamhetsområdet har uppskattats till cirka 6 hektar, bedömt utifrån historiska flygbilder. Utifrån en historisk verksamhetsbeskrivning från Länsstyrelsen i Jämtlands län framgår att träfiber och troligtvis annat avfall släpptes ut via processvatten till närliggande vattendrag. Uppgifter finns om att det åren 1944 och 1947 noterades stor fiskdöd i närliggande sjö Fångsjön, belägen närmast nedströms fabriken. Även vattendragen nedströms Fångsjön var påverkade och det kunde påvisas höga kvicksilverhalter i både fisk och i ytvattnet i Fångsjön.

Området har sedan sulfitfabrikens nedläggning år 1947 delvis förändrats, men flera av byggnaderna är fortfarande kvar i sitt ursprungliga läge.

Efter nedläggning av sulfitfabriken etablerades en textilfabrik i en av de befintliga byggnaderna på det före detta sågområdet. Beskrivning av byggnadens indelning för olika delverksamheter saknas i den historiska kartan. Textilfabriken var verksam under perioden 1947 till 1955. På fabriken utfördes endast vävning. Materialet som framställdes var twill, det vill säga denim och dylika tyger. Enligt uppgift ska tråden som använts vid vävning varit färgad på annan ort. Slutsatsen blir således att endast vävning utfördes på fabriken i Ulriksfors.

Vidare beredning och hantering av vävt tyg är okänt. Det saknas uppgifter om att föroreningar ska ha uppstått under denna verksamhetstid.

Mellan åren 1957 och 1979 inhytte huvudbyggnader från den före detta sulfidfabriken verksamhet i form av en fångvårdsanstalt. Vid intervju med tidigare anställd som arbetade på fångvården under verksamhetstiden har det framkommit att en incident skedde på 60-talet när en intern rymde. Vid rymningen öppnades kranen till en dieselcistern på västra sidan av området intill skorstenen; cirka 30 kubikmeter diesel ska enligt uppgift ha läckt ut. Allt sanerades dock direkt i samband med händelsen genom läns-pumpning och bortschaktning av ytliga jordmassor som luktade diesel. Detta område inkluderades riktat i provtagningsplanen för förstudien. Inga spår av petroleumämnen kunde konstateras i analyserade prover eller påvisas vid fältarbeten (fältintryck, lukt, missfärgning etcetera.). Det saknas i övrigt uppgifter om att föroreningar ska ha uppstått under denna verksamhetstid.

Mellan åren 1986 och 1993 bedrev statliga myndigheten AMU yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar i de före detta fabrikslokalerna. Inga verksamheter som kan ha bidragit till några betydliga föroreningar kan misstänkas från den tiden utifrån verksamhetsinriktningen.

På senare år har det inom fastigheterna bedrivits företagsverksamhet av olika slag; blocktillverkning av hus, företagshälsövård, förskoleverksamheten är tre av flera olika verksamheter som nu bedrivs inom fastigheten Risselås 1:30.

6 Beskrivning av föroreningsituationen

Riskbedömningen utgår från uppmätta halter och nivåer förorening som påträffats inom respektive egenskapsområde. För varje egenskapsområde finns platsspecifika riktvärden beräknade. Inom Risselås 1:30 bedöms främst hälsoaspekterna vara styrande för förekommande risker och därmed även dimensionerande för behoven av efterbehandlingsåtgärder. I riskbedömningen behandlas analysresultat avseende främst jord och grundvatten, men även stickprover har uttagits i sediment, ytvatten och ätliga växter/grödor. I tidigare utförd MIFO fas-2 utfördes mer omfattande provtagning av både sediment, ytvatten och biotaprover. Resultaten från tidigare undersökning vägs in i den sammanvägda riskbedömning för huvudstudien.

De ämnen som främst bedöms vara styrande för hälsorisker är bly, arsenik samt PAH-er. Kända hälsorisker med dessa ämnen beskrivs därför i korthet nedan för ökad förståelse kring deras inneboende farlighet. Källa till riskinformationen om dessa ämnen är primärt från institutet för miljömedicin, IMM, Karolinska institutet, Stockholm.

6.1 Bly

Barn är särskilt känsliga för bly och kan vid redan mycket låga doser ge skador på nervsystemet och påverka hjärnans utveckling. Stor exponering för bly hos yngre barn kan leda till hämrad utveckling, nedsatt intellektuell kapacitet (lägre IQ) och beteendestörningar hos barn. Vidare är kända effekter från bly vid relativt låg exponering störning i blodbildning, försämrad hörsel, njurpåverkan och hämrad tillväxt av skelettet. Bland vuxna finns det indikationer på att hög blyexponering bidra till förhöjt blodtryck och kronisk njursjukdom.

6.2 Arsenik

Arsenik kan ge upphov till en rad toxiska effekter i människa varav akuta förgiftningssymptom på människa kan yttra sig i magsmärtor, kräkningar, diarré och blod i urin. Både vid akut exponering och kronisk exponering kan arsenik ge upphov till mycket allvarliga effekter. Arsenik är ett välkänt cancerframkallande ämne och där dokumenterade cancerogena effekterna hos människa vid tillräcklig exponering kan drabba urinblåsa, lungor, njure, näsgångar, huden, levern och prostata. Hos barn kan exponering leda hämmad tillväxt och kognitiv utveckling och försämrat immunförsvar.

6.3 PAHer

PAHer (polyaromatic hydrocarbons) är grupp av aromatiska ämnen och har en rad kända ekotoxikologiska effekter på t.ex. mikroorganismer, växter, akvatiska organismer, fåglar och däggdjur inklusive människa. Aromaters farlighet betraktas generellt som hög, men vissa PAHer klassificeras som mycket giftiga med cancerogena egenskaper. PAHer indelas i lågmolekylära (PAH-L), mediummolekylära (PAH-M) och högmolekylära (PAH-H) där framför allt PAH-H, men även vissa av PAH-M ingår bland de som är klassificerade som cancerogena och särskilt farliga.

7 Riskbedömning och behov av riskreduktion

Utförlig beskrivning finns huvudstudien. Sammanfattning nedan använder samma indelning av egenskapsområden som finns i slutrapporten till huvudstudien.

7.1 Hälsorisker

Inom både egenskapsområde 2 (öppna ytor inom fabriksområdet) och 3 (ytterområden, tidigare upplagsytor) bedöms oacceptabel exponering föreligga som påvisar hälsorisker på grund av uppmätta bly, arsenik och tyngre fraktioner av PAHer. Inom egenskapsområde 3 är även halten kvicksilver över platsspecifika riktvärden inom ett större sammanhängande delområde av inom det egenskapsområdet. Till stor grad samvarierar höga halter av respektive ämne och i många analyserade prover förekommer ofta flera riskämnen.

Hälsorisker via intag av fisk i recipienten bedöms, utgående från resultat från MIFO fas 2, som mycket låga. Hälsorisker via intag av ätliga växter/grödor bedöms som små. Däremot bör egenskapsområde 3 genomgå efterbehandlingsåtgärder för att exponering via odling och intag av växter ska kunna uteslutas.

7.2 Miljörisker och skydd av naturresurser

För många parametrar som platsspecifika riktvärden beräknats är både skydd av grundvatten och markmiljö styrande för riktvärden.

Grundvatten ska i utgångsläget alltid anses utgöra en skyddsvärd resurs. Inom aktuellt område förekommer relativt lite grundvatten då fyllnadsmassor överlagrar en mycket tät siltig till lerig morän. Inom fabriksområdet med hårdgjorda ytor, egenskapsområde 1, antas en mycket begränsad grundvattenbildning ske. Av den anledning finns ett nedsatt skyddsvärde på grundvatten inom fabriksområdet och undersökningsområdet inom Risselås

1:30 i stort. Mest relevant ur risksynpunkt kopplat till grundvatten är därmed som spridningsmedium till ytvatten och risker för påverkan på vattenmiljön. Denna risk har dock bedömts vara ganska liten.

Det går inte att utesluta att kraftig nederbörd, som orsakar skred och erosion av kanterna ner mot kanalen temporärt kan frisätta förorenat material som via kanalen kan ledas till recipienten. Efterbehandling av fyllnadsmassor inom egenskapsområde 2 skulle minska sådan risk för snabba spridningsförlopp. Kanalens begränsade flöde, växtlighet och de fysiska barriärer som finns vid före detta textilfabriken utgör däremot hinder för snabb spridning av partiklar och bidrar till att suspenderat material som frigörs tillåts längre sedimentationstid i kanalen vilket minskar förutsättningar för spridning direkt till nedströms belägna ytvatten.

Påvisade halter av flera metaller och PAHer kan även anses ha en allmänt negativ påverkan på markmiljön inom områden med större inslag av förorenade fyllnadsmaterial.

Riskreducerande åtgärder med inriktning mot reduktion av hälsorisker bedöms som dimensionerande för efterbehandlingsåtgärder, men kommer även bidra till förbättrad markmiljö.

7.3 Osäkerheter

Även om ett stort antal miljöprover ligger till grund för huvudstudien och föreliggande riskbedömning återstår fortsatt en rad osäkerheter i underlagsdata. Risselås 1:30 är sammantaget en stor fastighet och ursprunglig omfattning på huvudstudiens inriktning omfattade inte stora del av egenskapsområde 3 och de gamla vedlagerytorna. Påvisande av förorening inom det området under år 2019 (fastighetsägarens egna undersökning) gjorde att ytterligare prover analyserats vilket stärker bedömningen om att det föreligger oacceptabla hälsorisker. Men underlaget behöver liksom inom egenskapsområde 2 stärkas innan efterbehandlingsåtgärder påbörjas och kan utföras med större precision. Detta ingår i detaljprojektering och ger således underlag till en bättre prognos av kostnader inför påbörjande av åtgärder. Detta föreslås utföras genom förtätad provtagning och så kallad SEV-klassning (SEV=selektiva efterbehandlingsvolym) inom uppskattade förorenade arealer och volymer.

Däremot bedöms osäkerheten liten kring att det föreligger oacceptabla hälsorisker inom området med nuvarande och framtida markanvändning. Till stöd för detta ligger omfattande fynd av föroreningar med stor farlighet över relativt stora delar av fastigheten.

8 Beskrivning av åtgärder och tidsplan

Ansökan gäller en schaktsanering. Kostnaderna är beräknade utifrån att massor med riktvärden överstigande de platsspecifika riktvärdena för respektive egenskapsområde ska schaktas bort, omhändertaras och ersättas med rena massor. Åtgärderna är begränsade till de områden som idag är tillgängliga för allmänheten. Åtgärder föreslås inte inom ett inhägnat område (egenskapsområde 4) och inte heller under byggnader och hårdgjorda ytor (egenskapsområde 1). Totalt handlar det om cirka 17 000 kubikmeter jord som ska omhändertaras.

Under förutsättning att bidrag beviljas kommer en fastighetsvärdering att ske under 2022. Därefter en upphandling för att göra ett förfrågningsunderlag vilket också bör kunna ske under 2022. Upphandlingen, för både åtgärdsförberedande undersökningen och åtgärder bör kunna bli klar under 2023. Resterande delen av året kan detaljplanering ske för undersökningen. Den åtgärdsförberedande undersökningen beräknas vara klar under 2024. Saneringen bör då kunna bli klar under 2025 och slutredovisas i slutet av 2025.

Då det handlar om en schaktsanering bedöms behovet av efterföljande kontroll vara liten. Det kan vara rimligt att utföra grundvattenprovtagning året efter slutförd sanering samt efterföljande år. Denna provtagning bör kunna ske i befintliga grundvattenrör under 2026 och 2027.

9 Uppföljning och utvärdering

Uppföljning genomförs via grundvattenprovtagning och kan då jämföras med data från förstudie och huvudstudie. Utvärdering kan då ske efter att grundvattenprovtagningen har genomförts under två år. Utvärderingen görs utifrån uppställda övergripande och mätbara åtgärds mål.

10 Osäkerheter och projektrisker

Kostnaderna är beräknade med schablonvärden för schaktsanering och utifrån uppskattade volymer i huvudstudien. Det är troligt att volymerna kan komma att justeras både uppåt och neråt efter genomförd åtgärdsförberedande undersökning. Kostnaderna för saneringen är en uppskattning utifrån nuvarande kunskapsläge och prisbild (innan Ukrainakrisen).

ENVIX

WWW.ENVIX.SE

Huvudstudie, Ulriksfors f.d. sulfittfabrik, Strömsunds kommun

Daniel Ragnvaldsson

Greta Backteman

Peder Englund

UMEÅ 2022-01-31, rev 2022-03-02

Projektnummer 22021

Version 2.0

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	1
1 INLEDNING.....	3
2 ORGANISATION.....	3
3 SYFTE.....	3
4 AVGRÄNSNING.....	3
5 OMRÅDES- OCH OMGIVNINGSBESKRIVNING.....	4
5.1 Markanvändning.....	4
5.2 Geologi och hydrologiska förhållanden.....	4
6 HISTORIK.....	5
6.1 Sulfitfabriken.....	5
6.2 Annan verksamhet inom området.....	5
7 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR.....	6
7.1 MIFO fas II 2017-2019 och sanering av lekyta vid förskola.....	6
7.2 Miljökontroll vid kabelschakter 2019.....	7
7.3 Översiktlig miljöteknisk undersökning inom delar av Risselås 1:30,.....	8
7.4 Anläggande av ny Gång- och Cykelväg 2021 Trafikverket.....	8
7.5 Bedömningsgrunder.....	9
8 FÄLTUNDERSÖKNINGAR.....	10
8.1 Markradarundersökning.....	10
8.2 Metodik markradar.....	10
9 PROVTAGNING.....	11
9.1 Jord.....	11
9.2 Grundvatten.....	11
9.3 Provhantering.....	11
9.4 Laboratorieanalyser.....	11
9.5 Avvikelser från provtagningsplanen.....	12
10 PROBLEMBESKRIVNING OCH KONCEPTUELL MODELL.....	12
10.1 Beskrivning av konceptuell modell.....	13
10.1.1 E01 Fabriksområdet med hårdgjorda ytor och byggnader – MKM.....	14
10.1.2 E02 Fabriksområdet – icke hårdgjorda ytor KM.....	15
10.1.3 E03 Ytterområden -rekreation och planerade bostäder KM.....	16
10.1.4 E04 Ön.....	17
11 RESULTAT.....	19
11.1 Jord	19
11.1.1 E01 Fabriksområdet med hårdgjorda ytor och byggnader MKM.....	19
11.1.2 E02 Fabriksområdet – icke hårdgjorda ytor KM.....	20

11.1.3	E03 Ytterområden - rekreation och planerade bostäder.....	21
	E04 Ön 21	
11.2	Grundvatten	22
11.2.1	Metaller.....	22
11.2.2	Organiska ämnen i grundvatten.....	23
11.2.2.1	Alifater och aromater.....	23
11.2.2.2	PAHer.....	24
11.2.2.3	Klorerade pesticider.....	25
11.3	Livsmedel	26
11.4	Sediment	27
11.5	Biota	28
11.6	Ytvatten	28
11.7	Inomhusluft	28
12	RISKKARAKTERISERING	29
12.1	Övergripande åtgärds mål	29
12.2	Identifierade hälso- och miljörisker och behov av riskreduktion	29
12.2.1	E01.....	29
12.2.2	E02.....	30
12.2.3	E03.....	30
12.2.4	E04.....	30
13	SAMLAD RISKBEDÖMNING	30
13.1	Hälsorisker	31
13.2	Miljörisker och skydd av naturresurser	32
13.3	Osäkerheter	33
14	ÅTGÄRDSUTREDNING	34
14.1	Mätbara åtgärds mål	34
14.2	Uppskattade åtgärds kostnader	34
14.2.1	Areel utbredning av riskstyrande ämnen.....	34
14.2.2	Uppskattning av förorenade jordvolymmer.....	37
14.3	Kostnads kalkyler för efterbehandling	37
14.3.1	Schaktsanering.....	37
14.3.2	Täckningsåtgärder.....	38
14.4	Riskvärdering	38
15	SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	39

Bilagor

Bilaga 1: Områdesindelning

Bilaga 2: Fabriksbyggnader i översikt

Bilaga 3: Historiska bilder

Bilaga 4: Radarområden

Bilaga 5: Konstaterade och potentiella hot-spots

Bilaga 6: Karta över provtagningspunkter

Bilaga 7: Konceptuella modeller E01-E04

Bilaga 8: Platsspecifika riktvärden excel beräkningsark

Bilaga 9: Jordartskartering

Bilaga 10: Analysdata och statistik för metaller och PAHer i markprover

Bilaga 11: Resultattabell mot bedömningsgrunder och PSRV för metaller och PAHer

Bilaga 12: Analysprotokoll Eurofins

Bilaga 13: Illustrationer utbredning av Pb, As, Hg, PAH M och PAH H

SAMMANFATTNING

På uppdrag av Strömsunds kommun har Envix Nord AB genomfört en miljöteknisk undersökning och riskbedömning motsvarande huvudstudie för Ulriksfors f.d. sulfittfabrik, på fastigheterna Risselås 1:30 och Risselås 1:166, Strömsunds kommun. Undersökningsområdet är beläget nära Faxälven där den avrinner från Ströms Vattudal mot nedströms belägna Fångsjön. Tidigare utförd förstudie MIFO II klassificerade objektet som riskklass 2. Bedömningen av riskklass i förstudie baserades på miljöteknisk undersökning av mark, grundvatten samt sediment, biota (fisk) och ytvatten uttagna i Faxälven och Fångsjön.

Höga föroreningshalter av främst bly och PAH:er påträffades och rikligt med kisaska påvisades inom delar av f.d. fabriksområdet. Under år 2017 utfördes en sanering av totalt ca 2 500 ton massor inom området mot bakgrund av kisaskans utbredning och ytliga förekomst som medfört mycket höga metallhalter där bly var den huvudsakliga föroreningen som uppmätts över riktvärden. Sanering utfördes inom ett känsligt delområde som inhyser verksamhet vid en förskola på området. Mängden bly i massorna uppskattades till nära 1 400 kg.

Huvudstudien har kompletterat provtagning från förstudien och utökat undersökning till mer perifera delar av det tidigare fabriksområdet. Indelning har utförts i flertalet egenskapsområden med olika förutsättning för exponering av skyddsobjekt (människor, vuxna och barn) på området. F.d. fabriksområdet indelades i två egenskapsområden, EO1 (hårdgjorda ytor och ytor med byggnader) samt EO2, icke hårdgjorda ytor med större risk för direkt exponering via intag av jord, damning inandning ångor samt hudkontakt med förorening som uppträder ytligt. Perifera områden avgränsades till delar av f.d. sågens verksamhet som inte undersökts tidigare (EO4-Ön) samt ett större markområde i nordvästra delen som utgjorde vedlagerytor (EO3) under sulfittfabrikens verksamhetsår (1915-1947). Huvudstudien har bekräftat tidigare fynd av blyförorening och PAH:er (PAH-M och PAH-H). Vidare har mycket höga arsenikhalter påvisats inom både EO2 och EO3 som överskrider platsspecifika riktvärden. I enstaka prover förekommer halter av arsenik som överskrider nivå som betraktas som akuttoxisk vid oralt intag av jord vilket i flera fall utgör direkta och oacceptabla hälsorisker, särskilt då området är fullt tillgängligt och ej inhägnat. Även kvicksilver förekommer i halter över hälsostyrda platsspecifika riktvärden över sammanhängande delytor inom EO3, men även fläckvis inom EO1 och EO2. Sammantaget medför påvisade förhöjda nivåer av bly, arsenik, kvicksilver och PAH-M och -H att efterbehandlingsåtgärder bedöms nödvändiga för att uppnå en acceptabel risknivå vid nuvarande och framtida markanvändning inom Risselås 1:30. Hälsorisker bedöms vara styrande och dimensionerande för efterbehandlingsåtgärderna. Behovet av efterbehandlingsåtgärder har kvantifierats i form av areell utbredning av ytliga föroreningar samt förorenade jordvolymerna med behov av riskreduktion och efterbehandlingsåtgärder och där platsspecifika riktvärde föreslås utgöra mätbara åtgärds mål.

Direkta efterbehandlingsbehov finns inom EO2 och EO3. Kostnader för dessa har uppskattats uppgå till ca 18,2-22,5 Mkr för schaktsanering och 4,3-5,7 Mkr för enbart övertäckningsåtgärd för att uppnå önskad riskreduktion. För att beakta osäkerheter och kvarstående miljö- och hälsorisker samt att inte medföra kvarstående framtida restriktioner i markanvändning på fastigheten, rekommenderas att schaktsanering utgör främsta åtgärdsalternativ och detta alternativ fick högst poäng vid utförd riskvärdering.

Bly, arsenik, kvicksilver samt PAH:er bedöms vara styrande för de risker som kan identifieras med föroreningar inom f.d. fabriksområdet. Det går inte att utesluta att det föreligger akuta hälsorisker med ytligt förekommande föroreningar inom områden som ej är hårdgjorda. I väntan på beslut om fortsatta undersökningar och utförande av efterbehandling bör därför en diskussion skyndsamt upptas om behovet av temporära skyddsåtgärder t.ex. skyddsutfyllning och-/eller restriktioner kring tillgänglighet för vistelse inom delområden med högst föroreningsinnehåll i ytliga marklager av farliga ämnen.

1 INLEDNING

Envix Nord AB (Envix) har på uppdrag av Strömsunds kommun genomfört en miljöteknisk undersökning (huvudstudie) på fastigheterna Risselås 1:30 och Risselås 1:166 vid Ulriksfors fd sulfitfabrik, se figur 1. Undersökningen genomfördes under oktober-november 2020 i mark samt grund- och ytvatten.

2 ORGANISATION

Envix har i uppdraget haft följande organisation:

- Daniel Ragnvaldsson – uppdragsansvarig, fältsamordnare, riskbedömning, åtgärdsutredning och riskvärdering, rapport
- Kristin Stadling - biträdande uppdragsansvarig, riskbedömning, åtgärdsutredning och riskvärdering, kvalitetsgranskare
- Greta Backteman – handläggare, rapport
- Peder Englund – borrledare och fälttekniker
- Johan Fahlén – handläggare åtgärdsutredning och riskvärdering
- Sten Fernerud – åtgärdstekniker och kostnadskalkyler för efterbehandling

Strömsunds kommuns representant har varit Tomas Hedin

Representant hos Länsstyrelsen i Jämtlands län har varit Kristina Tajani

3 SYFTE

Syftet med föreliggande huvudstudie är att genom en utökad miljöteknisk undersökning inhämta underlag för att utföra en fördjupad riskbedömning, åtgärdsutredning och riskvärdering för området. Det sammanvägda resultatet från undersökningen ska utgöra ett beslutsunderlag för beslut för hur olika delområden kan åtgärdas utifrån vad som är miljö- och hälsomässigt motiverat, tekniskt möjligt samt ekonomiskt rimligt.

4 AVGRÄNSNING

Undersökningen har avgränsats till att omfatta mark samt grund- och ytvatten inom det tidigare fabriksområdet samt intilliggande ytor som bedömts ha en direkt koppling till den f.d. sulfitfabriken.

Verksamhetsområdet har indelats i följande:

- Fabriksområde (ca 15 000 m²)
- Vedupplag
- Spår område
- Rekreationsområde med framtida planer på bostadsbyggande

Se översikt av områdesindelning i bilaga 1.

5 OMRÅDES- OCH OMGIVNINGSBESKRIVNING

Fastigheterna är industritomter som ligger sydöst om Strömsund, se figur 1.

Figur 1. Översiktsskarta Ulriksfors fd sulfitfabrik (röd ring) med recipienter Faxälven och Fångsjön. (Källa: Lantmäteriet, 2022)

5.1 Markanvändning

Markanvändningen bedöms enligt Naturvårdsverkets indelning av marktyper som mindre känslig (MKM)¹. Under arbetet med förstudie (MIFO II) framkom information om att det inom Risselås 1:30 bedrevs verksamhet som motsvarar känslig markanvändning (KM) i form av förskoleverksamhet.

5.2 Geologi och hydrologiska förhållanden

SGUs jorrdjupskartor anger att området kring Risselås 1:30 håller ett jorrdjup på uppskattningsvis 10-20 m ner till > 50 m. Jordartskartor saknas för området, men jordlagerföljder kan sammanfattas från tidigare utförda undersökningar. I nordvästra delen (fd vedupplag) förekommer ytligt (översta ca 0,3 m från markytan) till dominerande del växtlighet i form av gräs och torv varvat med olika inslag av fyllnadsmaterial. Därunder förekommer morän med olika inslag av finjord som ler och silt (< 10%). Inom fabriksområdet förekommer fyllnadsmaterial i spannet 0-2 m, därefter morän. Grundvattenytans läge uppträder ca 0,7-1 m under markytan i nordvästra delarna av undersökningsområdet (vedupplag) och inom fabriksområdet ca 1-1,5 m under markytan. Området ligger inte inom vattenskyddsområde eller i närhet till Natura 2000-område. Faxälven och Fångsjön är klassificerade som kraftigt modifierade vatten p.g.a. vattenreglering i systemet.

¹ Naturvårdsverket 1999, NV rapport 4918 – Metodik för inventering av förorenade områden. Indelning av marktyper.

Vilka kvalitetskrav som ställs avseende miljö kvalitetsnormer beslutades i förvaltningscykel 3 (2021, VISS²). Gällande ekologisk potential har otillfredställande ekologisk potential 2033 beslutas för vattenförekomsten och för kemisk status är kravet god status.

I dagsläget är ekologisk potential fastställd som otillfredställande och för kemisk status gäller att den ej uppnår god². Bedömd status knyter an till vattenregleringen och frånvaro av fungerande fiskvägar (konnektivitet) och bristande hydrologisk regim (nivåer och vattenflöden).

Kemisk status är dålig avseende allomfattande förorening genom atmosfärisk deposition (bromerade difenyletrar samt kvicksilver), kemisk status för övriga prioriterade ämnen ska vara god.

Området runt Faxälven (på karta inkluderas undersökt f.d. fabriksområde) från Ströms Vattudal ner till Fångsjön utgörs av mark bestående av sand- och grus som klassificeras som en grundvattenförekomst med goda eller utmärkta uttagsmöjligheter (flöde 5-25 l/s). Kemisk status hos grundvattnet är klassificerad som god².

6 HISTORIK

6.1 Sulfitfabriken

Sulfitfabriken var i drift mellan åren 1916 – 1947 och total utbredning för verksamhetsområdet har uppskattats till ca 6 ha bedömt utifrån historiska flygbilder över området. Utifrån en historisk verksamhetsbeskrivning från Länsstyrelsen i Jämtlands län framgår att träfiber och troligtvis annat avfall släpptes ut via processvatten till närliggande vattendrag. Uppgifter finns om att det åren 1944 och 1947 noterades stor fiskdöd i närliggandesjö Fångsjön, belägen närmast nedströms fabriken. Även vattendragen nedströms Fångsjön var påverkade och det kunde påvisas höga kvicksilverhalter i både fisk och i ytvattnet i Fångsjön.

6.2 Annan verksamhet inom området

Området har sedan sulfitfabrikens nedläggning år 1947 delvis förändrats, men flera av byggnaderna är fortfarande kvar i sitt ursprungliga läge, se byggnader i översikt i bilaga 2 och gamla flygbilder i bilaga 3.

Innan den fullständiga nedläggningen av fabriken anlades på fabriksområdet 10 kolugnar. Enligt anteckningar från år 1943 i hälsovårdsnämndens sammanträdesprotokoll orsakade dessa betydande sanitär olägenhet (Strömsunds kommuns arkiv). I samma arkiv hittas anteckningar från år 1944 om ett dike vid sop- och avfallsplatserna nere vid sjön som är i behov av upprensning. Det ska även ha funnits en brandgrop, en form av soptipp. Vidare i anteckningarna finns uppgifter som stor fiskdödlighet i Faxälven nere mot Sporrssjön. Vattenprover som togs i Strömströmmen uppges ha haft en lök- och acetylenliknande lukt.

Efter nedläggning av sulfitfabriken etablerades en textilfabrik i en av de befintliga byggnaderna på det f.d. sågområdet. Beskrivning av byggnadens indelning för olika delverksamheter saknas i den historiska kartan. Textilfabriken var verksam 1947 – 1955 och på fabriken utfördes endast vävning. Detta är under fortsatt utredning under huvudstudien, men är de preliminära uppgifter som finns tillhanda genom Länsstyrelsen i Jämtlands Län. Materialet som framställdes var twill, d.v.s. denim och dylika tyger. Enligt uppgift ska tråden som använts vid vävning varit färgad på annan ort och att således endast vävning utfördes på fabriken i Ulriksfors. Vidare beredning och

² VISS Grundvatten Ulriksfors. <https://viss.lansstyrelsen.se/waters.aspx?waterMSCD=WA63404883>, VISS Ytvatten Faxälven. <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA95092190>

hantering av vävt tyg är okänt. Det saknas uppgifter om att föroreningar ska ha uppstått under denna verksamhetstid.

Mellan åren 1957 – 1979 inhyste huvudbyggnader från den f.d. sulfittfabriken verksamhet i form av en fångvårdsanstalt. Vid intervju med tidigare anställd som arbetade på fångvården under verksamhetstiden skedde en incident på 60-talet när en intern rymde och öppnade kranen till en dieselcistern på västra sidan av området intill skorstenen. Ca 30 m³ diesel ska enligt uppgift ha läckt ut, men allt sanerades direkt i samband med händelsen genom läns-pumpning och bortschaktning av ytliga jordmassor som luktade diesel³. Detta område inkluderades riktat i provtagningsplanen för förstudien, men inga spår av petroleumämnen kunde konstateras i analyserade prover eller påvisas vid fältarbeten (fältintryck, lukt, missfärgning etc.). Det saknas i övrigt uppgifter om att föroreningar ska ha uppstått under denna verksamhetstid.

Åren 1986 – 1993 bedrev statliga myndigheten AMU yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildning i de f.d. fabrikslokalerna. Inga verksamheter som kan ha bidragit till några betydliga föroreningar kan misstänkas från den tiden utifrån verksamhetsinriktningen.

1976 revs den gamla skorstenen från fabriken enligt historisk sammanställning ”Strömsboken 2017 för händelser år 1975-76”⁴.

På senare år har det inom fastigheterna bedrivits företagsverksamhet av olika slag. Blocktillverkning av hus och förskoleverksamheten är två av flera olika verksamheter som bedrivs inom fastigheten Risselås 1:30.

7 TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Ett flertal undersökningar har genomförts inom och i anslutning till fastigheterna och som har relevans för föroreningssituationen för undersökt område. Dessa sammanfattas nedan.

7.1 MIFO fas II 2017-2019 och sanering av lekyta vid förskola

Under 2015 framkom uppgifter och påvisande av höga metallhalter i ytlig jord inom fabriksområdet. Mätningar utfördes med XRF och ytliga spadprover i fyllnadmaterial nära kanalen i västra delen av fabriksområdet. Mot bakgrund av dessa uppgifter initierades en förstudie genom Länsstyrelsen i Jämtlands län som motsvarade en utökad MIFO fas II⁵. Under 2017–2019 genomförde Envix Nord AB på och i anslutning till fabriksområdet den miljötekniska undersökningen samt en delsanering av området. Initiala undersökningar under arbetet med MIFO fas II visade direkt att det förekom höga halter metaller i kisaska som påträffades inom förskoleområdets lekyta och dess omgivning. Detta föranledde en separat delutredning och omedelbar schaktsanering av lekytan. Nästan 2500 ton massor sanerades och mängden bly i massorna uppskattades till nära 1400 kg. Arbeten redovisades i miljökontrollrapport⁶.

Förstudien innefattade i stort undersökning av mark och grundvatten inom det f.d. verksamhetsområdet, liksom sedimentundersökningar som utfördes i Faxälvens intilliggande kanal och nedströms i Fångsjön. Undersökningen syftade till att utreda om det fanns historiska föroreningsslämnings i mark, grund-, ytvatten och sediment samt bedöma om dessa utgjorde

³ Intervju med fd anställd vid fångvården, boende i Ulriksfors

⁴ Ströms hembygdsförening, se <http://www.flata.net/flata/hbf/stromsboken.html>

⁵ Miljöteknisk undersökning, riskbedömning och riskklassificering enligt MIFO fas 2 av Ulriksfors f.d. sulfittfabrik – Fastigheterna Risselås 1:30 och 1:166. Envix rapport 2019-02-28.

⁶ Efterbehandling vid del av fastigheten Risselås 1:30, Strömsunds kommun, Envix rapport 2017-11-30.

väsentliga risker för miljö och hälsa. Det är känt från andra platser i landet att massproduktion med sulfitprocess kan ge upphov till branschspecifika avfall med innehåll av föroreningar. Exempel på föroreningar är tungmetaller i kisaska och kvicksilverbaserade bekämpningsmedel och klororganiska ämnen (PCB, dioxin, klororganiska pesticider t.ex. DDT mfl) från tillsatsmedel eller från blekeriprocessen.

Förstudien, som redovisats till tillsynsmyndigheten, påvisade höga halter bly och arsenik samt PAH i det undersökta området. MIFO II-klassificering av fastigheten bedömdes till riskklass 2. Förstudien ligger till grund för den planerade huvudstudien som fokuserar på mark- och grundvatten vid fd fabriksområdet. Ur sammanfattningen från MIFO II återges följande: *Föroreningar i betydande omfattning har inte kunnat påvisas i grundvatten och spridningsrisken från området bedöms i nuläget vara låg. Föroreningsnivån i ytvatten (metaller) och fiskvävnad (metaller och klororganiska ämnen) befanns vara låg. Sedimentprover har uppvisat allmänt förhöjda halter av PAH:er och i ett fåtal av sedimentproverna har SGU vid fiberanalys påvisat spår av bearbetad träfiber med sannolikt ursprung från f.d. sulfitfabriken och spridning som skett under verksamhetstiden (1915-1947).*

Bly bedöms vara styrande för de risker som kan identifieras med föroreningar inom f.d. fabriksområdet, tillsammans med i någon mån arsenik som i enstaka prover uppvisat höga halter. PAH:er påvisades i mycket höga halter i ett prov, men bedömningen är att PAH tillsammans med bly och flera metaller förekommer i allmänt förhöjda nivåer inom fyllnadsmaterialet. Det går inte att utesluta att det föreligger direkta hälsorisker med ytligt förekommande föroreningar inom områden som ej är hårdgjorda.

7.2 Miljökontroll vid kabelschakter 2019

Envix utförde 2019 miljökontrollarbeten i jord på uppdrag av E.ON. Energidistribution AB. Utfört arbete bestod i att utföra miljökontroll i schaktade jordmassor vid anläggande av ny elkabel längs olika sträckningar inom och i anslutning till Risselås 1:30, se översikt i figur 2.

Figur 2. Översikt delsträckor kabelschakter och miljökontroll 2019.

Bland annat gick en viss sträckning av kabel genom sydvästra delen av Risselås 1:30 där förorening påträffats under MIFO II-arbetet. Arbetet förutsågs på förhand kunna innefatta förekomst av föroreningar i jord i form av metall och PAH inom fastigheten Risselås 1:30.

Sammantaget schaktades 138,6 ton massor som utgjorde icke farligt avfall från delsträckor D, G och N och transporterades till Lidens avfallsanläggning norr om Strömsund. Cirka hälften av dessa IFA-massor hade ursprung från delsträcka N, se figur 2, som ligger inom Risselås 1:30. Vidare borttransporterades även 257 ton jordmassor (MKM klassade) till Liden från delsträcka K, O och M inom Risselås 1:30. Vad som också framkom vid dessa arbeten var att ytterligare kisaska med höga metallhalter påträffades vid gamla lokstallarna (inom Risselås 1:226) öster om fd fabriksområdet. Förorenad jord med både metaller och PAHer med troligt ursprung från fd sulfittfabriken påträffades i ett mindre område inom delsträcka D på fastigheten Risselås 1:20. Lokstallarna och bangårdsområdet utgör ett eget MIFO objekt hos Länsstyreslen i Jämtlands län. De föroreningar som påträffades inom Risselås 1:20 har vägts in vid val av provtagningslokaler för ätliga växter som ingår i huvudstudien. En rapport för utförd miljökontroll upprättades efter utförda arbeten⁷.

7.3 Översiktlig miljöteknisk undersökning inom delar av Risselås 1:30,

Envix utförde på uppdrag av Monen Holding AB en översiktlig miljöteknisk undersökning i nordvästra delen av Risselås 1:30 inom området som utgjorde vedupplagsytor till f.d. sulfittfabriken. Området planeras i framtiden nyttjas för bostadsändamål och uppförande av ett villaområde. Provtagning utfördes genom provgropsgrävning ner till ca 1m under markytan för att inhämta underlag om miljö kvalitet hos ytliga markskikt samt geotekniska förutsättningar för grundläggning av hus. Både höga halter metaller och PAHer påträffades ställvis inom undersökningsområdet. Resultaten från undersökningen finns sammanställda i sin helhet i en rapport⁸.

7.4 Anläggande av ny Gång- och Cykelväg 2021 Trafikverket

Under hösten år 2021 har Trafikverket utförts markarbeten för att anlägga en ny gång- och cykelväg som delvis har sin sträckning genom fd fabriksområdet norra och östra utkanten av fastigheten Risselås 1:30. Trafikverket var informerade om pågående huvudstudieutredning och kända föroreningar som GC-vägen kunde beröras av vid schaktarbeten. Därmed upprättades i projektet en beredskap hos entreprenören (Svevia) för hantering av förorenad mark vid schakter längs sträckningen av GC-banan som indelades i sektioner för systematisk miljökontroll under schakterna.

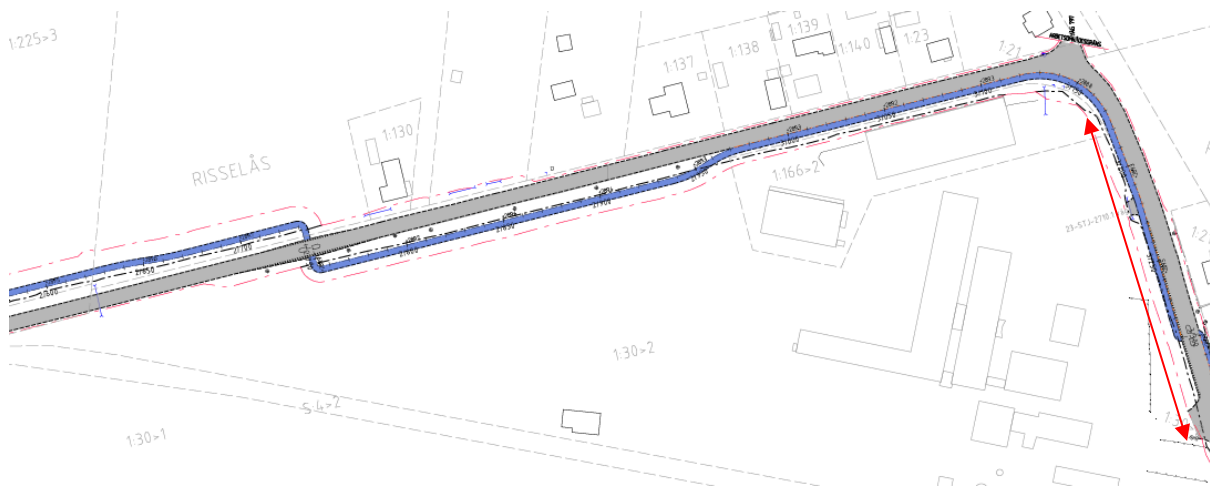
Mycket höga halter av flera metaller (Pb, Cu, Zn, Cd och As) samt av PAHer samt påträffades ställvis längs den östra delen av sträckningen inom sektionerna 3170 t.o.m. 3330⁹. I flera fall överkred analys av jordprover haltgränser för farligt avfall. I figur 3 ges en översikt över GC-vägens sträckning (i blått) och var förorening påträffades under schaktarbeten (röd pil). Både missfärgning av jord i form av vad bedömdes vara rent svavel (gula klumpar) samt lilafärgat asklikt material påträffades där det sistnämnda utgjordes av kisaska. Det berörda

⁷ Envix Nord AB 2019. Miljökontroll vid schakt i förorenad mark och anläggande av elledningar vid Ulriksfors och delar av fastigheten Risselås 1:30, Strömsund kommun. Rapport daterad 2019-10-31.

⁸ Envix Nord AB 2020. Översiktlig miljögeoteknisk undersökning av delar av fastigheten Risselås 1:30, Strömsunds kommun. Rapport daterad 2020-05-05.

⁹ Svevia 2021. Delrapportering från miljökontroll, sektionindelning, veckorapporter samt resultat tabeller delgivna från Strömsunds kommun, Tomas Hedin.

området markeras i figur 3 och sammanfaller med det område som sanerades hösten 2017 med avseende på utbredd förekomst av kisaska och mycket höga metallhalter, främst bly⁷.

Figur 3. Översikt av GC-banans sträckning längs norra och östra utkansten av Risselås 1:30 samt markering av var föroreningar påträffades under schaktarbeten.

Vid schakter längs den norra sträckningen av GC-banan indikerades få prover med högre föroreningsinnehåll (> MKM), däremot överskred arsenik KM-riktvärdet i flertalet prover. En indikation omvgränsning för föroreningar i riktning norrut från Risselås 1:30 mot andra sidan av väg 345 finns därför från utförda miljökontroller längs GC-vägen.

Påträffade föroreningar längs den östra sträckningen inom fastigheten var mer väntad. Vid saneringschakter år 2017 kunde området närmast väg 345 inte åtgärdas p.g.a. ledningsstråk som gick närmast vägen. En intressant notering som kan göras är att GC-banan byter sida av väg 345 vid sektion GC 3300 och förorening påträffats i jord även inom sektion 3300-3320 i form av mycket höga arsenik och blyhalter (5 x resp 2 x MKM). Av den anledningen indikeras att föroreningar ej är avgränsade i östlig riktning. Arbeten med GC-banan är nyligen färdigställda och slutrapporten för miljökontrollarbeten från Svevia ej ännu sammanställd och kan därför inte refereras till i sin helhet här.

7.5 Bedömningsgrunder

För att utreda föroreningssituationen och som stöd för riskbedömning har Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden tillämpats⁵ och med aktuella riktvärden för känslig markanvändning och mindre känslig markanvändning för förorenad mark¹⁰. Vidare har platsspecifika riktvärden (PSRV) tagits fram för de undersökta områdena och processen för detta beskrivs närmare under kap 10.

För grundvatten har riktvärden från Sveriges geologiska undersökning tillämpats (föreskrifter om statusklassificering och miljö kvalitetsnormer för grundvatten, SGU-FS 2008:2 samt klassindelning tillstånd, SGU rapport 2013:1)

För bedömning av livsmedel har Kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 av den 19 december 2006 använts som jämförvärden, se tabell 1.

¹⁰ Naturvårdsverket 2009, Riktvärden för förorenad mark - Modellbeskrivning och vägledning. Naturvårdsverket rapport 5976, senast uppdaterad 2016-07-16.

Tabell 1. Kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006.

Ämne	Enhet	Gränsvärde ¹
Bly	mg/kg våtvikt	0,1*
Kadmium	mg/kg våtvikt	0,1*
Kvicksilver	mg/kg våtvikt	saknas
Arsenik	mg/kg våtvikt	0,2**
PAHer	µg/kg våtvikt	5 / 30***

1. Kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 av den 19 december 2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel

* Rotsaker, Gränsvärdet gäller för frukten eller grönsaken efter det att den tvättats och den ätbara delen avskiljts.

** Gräns finns ej för potatis utan ris. GV här för "Ej ångbehandlat, slipat ris (polerat eller vitt ris)"

*** 5 µg/kg avser bens(a)pyren, 30 µg/kg avser summan av bens(a)pyren, bens(a)antracen, bens(b)fluoranten och krysen

8 FÄLTUNDERSÖKNINGAR

8.1 Markradarundersökning

En markradarundersökning har genomförts på ett område nordväst om fabriksområdet. Syftet med undersökningen var att få en bättre bild på hur jordlagerföljder/eventuella fyllnadsmassor uppträder inom området. Fyllnadsmassors mäktigheter kan även uppskattas med hjälp av markradar. Resultaten från markradarundersökningen har tillsammans med historisk information samt resultaten av förstudien legat till grund för val av provtagningsplan.

I bilaga 4 markeras områden som utifrån radarundersökningen anses som intressanta med röda rasterade ytor. I bilagan inkluderas inte de ytor som i förstudien konstaterade som ytor rika på fyllnadsmassor, se radarundersökning från MIFO II⁵. Områden där terrängen/vegetationen omöjliggjort kontinuerlig markradarmätning markeras som vita ytor.

8.2 Metodik markradar

En georadar fungerar i princip som ett ekolod. En sändare skickar en signal ned i marken. När signalen träffar en gränssyta mellan material med olika elektromagnetiska egenskaper, uppstår en reflektion som registreras av mottagaren. Utifrån vågens transporttid från sändare till mottagare, samt vågens hastighet i marken, kan ett avstånd till gränssytan beräknas. Till skillnad från ett ekolod använder sig inte ett radarinstrument av akustiska vågor (ljud) utan av en högfrekvent elektromagnetisk signal. När georadarn rör sig längs en mätlinje läggs registreringarna samman och bildar ett radargram. Metoden är lämplig som förundersökningmetod för att bedöma jordlagerföljder och djup till berg. Den kan även användas för att detektera rör, ledningar och andra fasta strukturer i marken.

Allt eftersom den elektromagnetiska signalen sprider sig i marken, kommer punktformiga objekt att registreras med en hyperbolisk form, medan plana ytor behåller ett mer naturligt utseende. Både den laterala och vertikala upplösningen kan variera mellan 0,05 – 1,0 meter beroende på valet av antennfrekvens. Mät djupet för georadarn varierar beroende på radarvågens dämpning och spridning i jordmaterialet. Dämpningen styrs till stor del av markens ledningsförmåga och de dielektriska egenskaperna. I torra material med låg ledningsförmåga, exempel torr sand, kan mät djupet uppgå till 30 meter medan mät djupet i välledande material, ex leror, är betydligt mer begränsade. Mät djupet styrs även av frekvensen på radarvågen vilket styrs av radarns antenner.

Georadarmätningarna inom fastigheterna genomfördes under oktober 2020 av Peder Englund, Envix. Vid mätningen användes en radarutrustning av modell CUII från Malå GS med 200MHz antenner. Radargrammen från mätningarna har tolkats av utbildad geofysiker, Peder Englund. Efter den fysiska provtagningen har dess resultat samtolkats med resultaten från

markradarundersökningen för utbredning av fyllnadsmaterial associerat med föroreningar för volymsbestämningar.

9 PROVTAGNING

9.1 Jord

Jordprover har tagits ut genom kolvborrning med borrhög av fabrikat GeoProbe®. Denna metod ger en ostörd jordprofil i plaströr på 1,2 meters längd, som registreras och förseglas på plats. Metoden innebär minimal risk för kontaminering mellan prover. Uttag av prov för analys har gjorts inne på laboratorium vid förutbestämt/önskat djup. Översta lagret 0-0,5 m har karaktäriseras för sig, därefter har klassificering gjorts för varje meter i djupled eller vid tydliga gränser mellan jordarter, fyllnadsmaterial etc. I elva (11 st) provtagningspunkter har kolvborrningen kompletterats med provgrovsgrävning för att få en bättre bild av markprofilen i den aktuella punkten.

Borrdjupet har varierat mellan 1-2,5 meter under markytan beroende på fyllnadsmaterialet tjocklek eller grundvattenytans läge. I de punkter där fyllnadsmaterial sträckt sig djupare än 2 m har alltid borrning genomförts ner till naturligt jordlager. Vid provtagning har jordlagerföljd och karaktär i övrigt hos jorden att noteras enligt SGF-standard.

I bilaga 6 redovisas samtliga provtagningspunkter.

9.2 Grundvatten

Provtagning av grundvatten har genomförts i sju (7) grundvattenrör. Rören har installerats i borrhål från jordprovtagningen. Utplaceringen av grundvattenrören har gjorts utifrån fältbedömningar av jordproverna och därmed behovet av att provta grundvattnet. Grundvattenrören har installerats med GeoProbe® och placerats med "filterslitsar" både ovan och under grundvattenytan. Grundvattenrören har omsatts med minst tre rörvolymmer eller tills att röret varit torrt innan prov tagits ut. Provtagning har genomförts med peristaltisk pump.

9.3 Provhantering

Ett urval av jordprover som skickats på laboratorium för analys har baserats på XRF-mätningar, PID-analys samt lukt och synintryck vid kartering av proverna.

Prover har tagits ut i provkärl som tillhandahålls och rekommenderas för respektive analys av ackrediterat laboratorium. I de fall där laboratoriet kräver filtrering, konservering eller annan preparering har detta dokumenterats i fältprotokoll och i laboratoriets följesedel. Provkärlen har fyllts med förutbestämd volym och behandlas enligt laboratoriets anvisningar. Proven har märkts med unika prov-ID med provpunkt och djupintervall.

Proverna har under transport förvarats i kylväskor (tillhandahållna av laboratoriet) med packmaterial och kylklampar. Jordprov sparas i sex månader efter provtagningsdatum med syfte att säkerställa att material finns för eventuella kompletterande analyser. Provtagningen har genomförts i enlighet med SGF:s fälthandbok för Miljötekniska markundersökningar 1:2004.

Inmätning av provtagningslokaler för jord och grundvatten redovisas i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Inmätningen har en noggrannhet av minst 0,2 m i XY-led och utförs med en precisions-GPS av typen Trimble R10.

9.4 Laboratorieanalyser

Kemiska analyser av jord-, sediment-, ytvatten- och grundvattenprover samt växtdeleprover har genomförts via ackrediterat laboratorium, Eurofins Environment Testing AB, Lidköping.

I huvudstudie har prover analyserats med ett stegvist förfarande där uppföljande analys har skett på urval av tillgängliga analysresultat samt intryck från kartering av jordlagerföljder, lukt och synintryck samt lokalisering av provpunkter i förhållande till historiska verksamheter som kartlagts inför framtagande av provtagningsplan. Tyngdpunkten vad gäller analyser har varit på metaller och PAHer som konstaterats ha störst utbredning och relevans för de risker som finns inom Risselås 1:30. Stickprover har utförts för andra typer av föroreningar och redovisas under resultatavsnitt.

9.5 Avvikelser från provtagningsplanen

Provtagning har i huvudsak skett i enlighet med presenterad provtagningsplan som godkänts av beställaren inför uppstart av fältarbeten (Envix Provtagningsplan Strömsund fd Sulfitfabrik, Risselås 1:30, daterad 20201023), men mindre avvikelser har förekommit där ett fåtal provpunkter flyttats p.g.a. närvaro av ledningar och där ledningsutsättning ej utförts enligt beställning. Vidare har viss justering av provpunkter skett p.g.a. fysiska föremål som träd och tät vegetation m.m. främst i nordvästra området. Slutlig omfattning av provtagningspunkter framgår av bilaga 6.

10 PROBLEMBESKRIVNING OCH KONCEPTUELL MODELL

I MIFO fas II konstaterades att omedelbar risk för exponering av metaller med mycket hög farlighetsgrad fanns inom delar av fabriksområdet som utgjorde lekyta för förskoleverksamhet. Denna fråga hanterades separat och som nämnts utfördes en riktad schaktsanering redan hösten år 2017. Vid sidan av höga halter framför allt bly och arsenik har ytterligare tungmetaller påträffats i utredningar som föregått huvudstudien. Vidare har höga halter av polyaromatiska kolväten (PAHer) påträffats både under MIFO II och andra ovan beskrivna miljöundersökningar inom fastigheten. Huvudstudiens nya analysresultat har inte förändrat ovanstående problemformulering, men har genom uppdelning i olika egenskapsområden bättre definierat exponeringsförutsättningar för området som helhet samt väsentligt ökat dataunderlaget.

Fastigheten inom fabriksområdet bedöms enligt Naturvårdsverkets indelning av marktyper som mindre känslig (MKM), bostadsområden (befintliga eller planerade) eller områden som inrymmer känslig verksamhet bedöms vara känslig markanvändning (KM)¹⁰. Därför har olika utgångspunkt antagits inom olika delområden, s.k. egenskapsområden vid framtagandet av platsspecifika riktvärden (PSRV). En översikt av valda egenskapsområden ges i figur 4.

För aktuellt område har markanvändning definierats och PSRV formulerats på basis av identifierade föroreningar samt aktuella exponeringsförutsättningar inom fastigheterna Risselås 1:30 och Risselås 1:166. Fyra olika PSRV har framräknats enligt Naturvårdsverkets beräkningsverktyg med utgångspunkt från KM eller MKM (Naturvårdsverket 2009¹⁰):

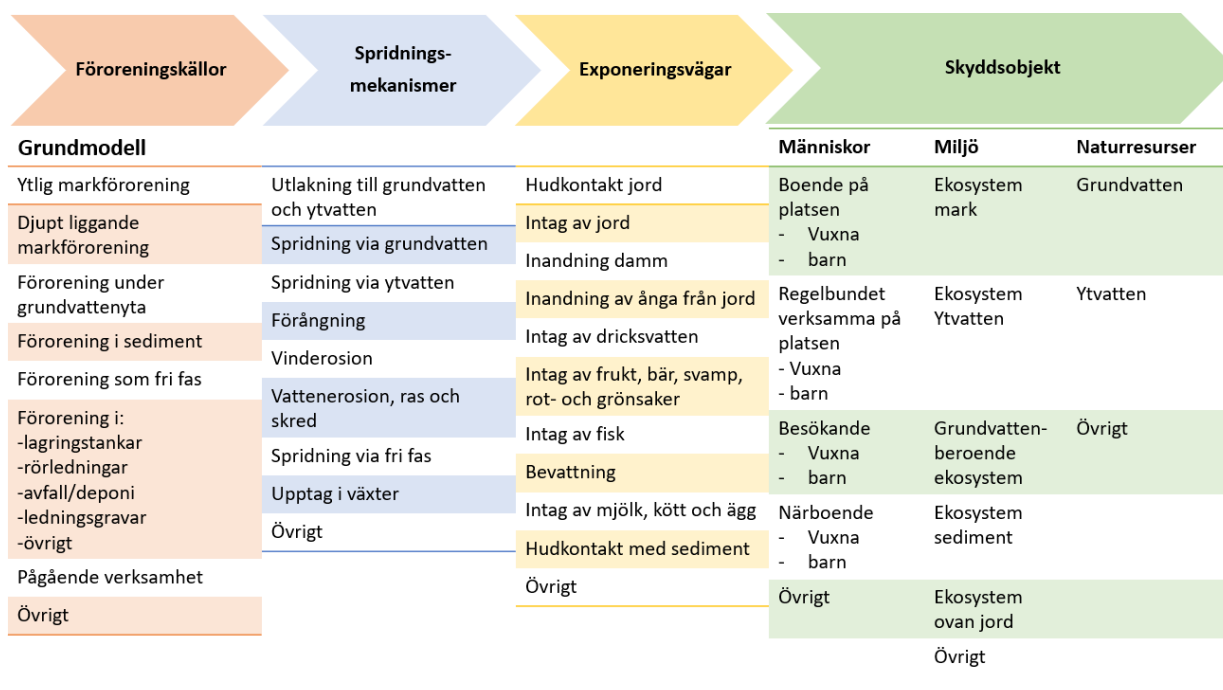
- **Egenskapsområde 1 (E01)** innefattar fabriksområdet med hårdgjord ytor och byggnader - **MKM**.
- **Egenskapsområde 2 (E02)** utgörs av fabriksområdet i övrigt med icke hårdgjorda ytor - **KM**
- **Egenskapsområde 3 (E03)** avser ytterområden i nordvästra delen som tidigare varit vedupplagsytor till fabriken, men som idag består av ett större rekreationsområde och inkluderar övningsytor för brukshundsklubben samt ett planerat villaområde - **KM**.
- **Egenskapsområde 4 (E04)** utgörs av ön som avgränsas av kanalen och Faxälven och som tidigare varit del av fabriken såg område och därmed var del i sulfitfabrikens verksamhet - **MKM**.

Figur 4. Uppdelning av ytor inom fabriksområdet. Vit och röd markerar byggnader och hårdgjorda ytor, grön färg markerar icke hårdgjorda ytor.

10.1 Beskrivning av konceptuell modell

Under arbetet med huvudstudien har en konceptuell exponeringsmodell tagits fram. Den konceptuella modellen syftar till att övergripande beskriva hur miljö- och hälsostörande ämnen som påträffats inom ett förorenat område potentiellt kan komma i kontakt med identifierade skyddsobjekt och hur de huvudsakligen kan exponeras. Figur 5 ger en översikt på Naturvårdsverkets¹⁰ generella översikt av en konceptuell modell.

Figur 5. Översikt konceptuell modell för ett förorenat område. Modifierad utefter Naturvårdsverket¹⁰.

Eftersom undersökt område befunnits innehålla olika delområden där både skyddsobjekt och förutsättningar för att exponeras bedöms se olika ut beskrivs nedan konceptuella modeller för samtliga definierade egenskapsområden inom Risselås 1:30 och hur de skiljer sig åt.

I bilaga 7 presenteras konceptuella modeller för respektive egenskapsområde som definierats i projektet och vilka platsspecifika beräkningar av riktvärden tagits fram med naturvårdsverket excelbaserade beräkningsverktyg.

I bilaga 8a-d redovisas samtliga beräkningar med kommentar och motiveringar till framtagna platsspecifika riskvärden vid Ulrikfors f.d. sulfittfabrik, Viktigaste ställningstaganden och skillnader mellan de olika egenskapsområdena redogörs nedan.

De fyra olika egenskapsområdena har indelats och platsspecifika riktvärden har beräknats utefter varje områdes bedömda förutsättningar. Följande egenskapsområden inkl. vald känslighetsnivå (KM alt. MKM) har identifierats och beskrivs enligt följande:

10.1.1 E01 Fabriksområdet med hårdgjorda ytor och byggnader – MKM

Detta scenario har utgått från Naturvårdsverkets generella riktvärde för mindre känslig markanvändning. Beaktad exponeringsvägar har justerats till intag av jord, hudkontakt med jord/damm, inandning av damm samt inandning av ånga. Exponeringstiden för dessa parametrar har minskats ner till 5 dagar per år för samtliga parametrar förutom för inandning av ånga. Dessa antaganden baseras på det kunskapen att de hårdgjorda ytorna medför mycket begränsad tillgång till påträffad förorening. Inandning av ångor för barn har dock justerats upp till 200 och för vuxna behållits på 200 dagar per år då förskoleverksamhet förekommer inom fabriksområdet.

I scenariot har halt löst/mobilt organiskt kol i grundvatten justerats från 0,000003 kg/dm³ till 0,0000074 kg/dm³ utifrån analysresultat i grundvatten. Halt organiskt kol har justerats mot bakgrund av faktiskt uppmätta nivåer från 0,02 kg/kg till 0,038 kg/kg och djup till föroreningen har ändrats från 0,35 meter till 0,1 meter då förorening frekvent konstaterats uppträda direkt under förnaskikt.

Luftvolym inne i byggnader har ändrats från 240 m² till 480 m² med anledning av att byggnaderna generellt är stora. Av samma anledning har även yta under byggnad ändrats från 100 m² till 200 m². Även flöde i rinnande vattendrag har justerats från 0,3171 m³/s till 0,5 m³/s vilket är det lägsta flödet vintertid (minimitappning för vattenregleringen).

Intag av dricksvatten samt markmiljö har inte beaktats i detta scenario då inga dricksvattenbrunnar finns i närheten. Inte heller markmiljön har beaktats då markfauna under byggnader och asfalt bedöms som begränsad. Beräknade platsspecifika riktvärden framgår av tabell 2.

Tabell 2. Beräknade platsspecifika riktvärden (PRSV) för EO1 fabriksområdet – hårdgjorda ytor.

Ämne	Riktvärde	Enhet	Styrande för riktvärde
Arsenik	70	mg/kg	Skydd av grundvatten
Bly	400	mg/kg	Skydd av grundvatten
Kadmium	25	mg/kg	Skydd av grundvatten
Koppar	1 500	mg/kg	Skydd av grundvatten
Krom tot	1 800	mg/kg	Skydd av grundvatten
Kviksilver	1,2	mg/kg	Inandning av ånga
Nickel	150	mg/kg	Skydd av grundvatten
Zink	3 000	mg/kg	Skydd av grundvatten
PAH-M	40	mg/kg	Inandning av ånga
PAH-H	25	mg/kg	Skydd av grundvatten
Alifat >C5-C8	120	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C8-C10	120	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C10-C12	1 000	mg/kg	Skydd mot fri fas
Alifat >C12-C16	1 000	mg/kg	Skydd mot fri fas
Alifat >C16-C35	2 500	mg/kg	Skydd mot fri fas
Bensen	0,070	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C8-C10	300	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C10-C16	100	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C16-C35	60	mg/kg	Skydd av grundvatten
PCB-7	0,30	mg/kg	Skydd av grundvatten
Dioxin (TCDD-ekv)	0,00018	mg/kg	Skydd av grundvatten

10.1.2 EO2 Fabriksområdet – icke hårdgjorda ytor KM

Detta scenario har utgått från Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning. Beaktade exponeringsvägar har justerats till intag av jord, hudkontakt med jord/damm, inandning av damm samt inandning av ånga. För samtliga exponeringsvägar har exponeringstider för mindre känslig markanvändning tillämpats förutom för hudkontakt med jord/damm, där exponeringstiden för känslig markanvändning behållits. Exponeringen baserad på yrkesrelaterad verksamhet, då det inte finns boende inom detta område. För hudkontakt med jord/damm har exponeringstiden enligt känslig markanvändning behållits vid beräkningen.

Luftvolym inne i byggnader har ändrats från 240 m² till 480 m² med anledning av att byggnaderna generellt är stora. Av samma anledning har även yta under byggnad ändrats från 100 m² till 200 m². Även flöde i rinnande vattendrag har justerats från 0,3171 m³/s till 0,5m³/s.

Djup till förorening har justerats från 0,35 meter till 0,1 meter. För skydd av markmiljö har scenariot för mindre känslig markanvändning använt. Så även för avstånd till skyddat grundvatten som ändrats från 0 meter till 200 meter.

Intag av dricksvatten och växter har inte beaktats då det inte förekommer dricksvattenbrunnar i området. Inte heller förekommer odling eller ätbara växter i relevant utsträckning i området. I tabell 3 redovisas beräknade PSRV.

Tabell 3. Beräknade platsspecifika riktvärden (PRSV) för EO2 Fabriksområdet - icke hårdgjorda ytor enligt Natvårdsverkets beräkningsmodell 2009.

Ämne	Riktvärde	Enhet	Styrande för riktvärde
Arsenik	10	mg/kg	Bakgrundshalt
Bly	150	mg/kg	Intag av jord
Kadmium	12	mg/kg	Skydd av markmiljö
Koppar	200	mg/kg	Skydd av markmiljö
Krom tot	150	mg/kg	Skydd av markmiljö
Kvicksilver	0,35	mg/kg	Inandning av ånga
Nickel	120	mg/kg	Skydd av markmiljö
Zink	500	mg/kg	Skydd av markmiljö
PAH-M	12	mg/kg	Inandning av ånga
PAH-H	5,0	mg/kg	Hudkontakt jord/damm
Alifat >C5-C8	40	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C8-C10	40	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C10-C12	350	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C12-C16	500	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C16-C35	1 000	mg/kg	Skydd av markmiljö
Bensen	0,070	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C8-C10	50	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C10-C16	15	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C16-C35	40	mg/kg	Skydd av markmiljö
PCB-7	0,050	mg/kg	Intag av jord
Dioxin (TCDD-ekv)	0,000040	mg/kg	Intag av jord

10.1.3 EO3 Ytterområden -rekreation och planerade bostäder KM

Detta scenario har utgått från Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning. Beaktade exponeringsvägar har justerats till intag av jord, hudkontakt med jord/damm, inandning av damm, inandning av ånga, intag av dricksvatten och intag av växter. I scenariot har halt löst/mobilt organiskt kol i grundvatten justerats från 0,000003 kg/dm³ till 0,000074 kg/dm³. Halt organiskt kol har justerats från 0,02 kg/kg till 0,038 kg/kg och djup till föroreningen har ändrats från 0,35 meter till 0,1 meter eftersom förorening kan uppträda ytligt direkt under vegetationsskikt. I tabell 4 redovisas beräknade PSRV.

Tabell 4. Beräknade platsspecifika riktvärden (PRSV) för EO3 Ytterområden -rekreation och planerade bostäder enligt Naturvårdsverkets beräkningsmodell 2009.

Ämne	Riktvärde	Enhet	Styrande för riktvärde
Arsenik	10	mg/kg	Bakgrundshalt
Bly	50	mg/kg	Intag av jord
Kadmium	0,80	mg/kg	Intag av växter
Koppar	80	mg/kg	Skydd av markmiljö
Krom tot	80	mg/kg	Skydd av markmiljö
Kvicksilver	0,12	mg/kg	Inandning av ånga
Nickel	40	mg/kg	Skydd av grundvatten
Zink	250	mg/kg	Skydd av markmiljö
PAH-M	3,5	mg/kg	Inandning av ånga
PAH-H	1,5	mg/kg	Intag av växter
Alifat >C5-C8	18	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C8-C10	18	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C10-C12	100	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C12-C16	100	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C16-C35	100	mg/kg	Skydd av markmiljö
Bensen	0,020	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C8-C10	10	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C10-C16	3,0	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C16-C35	10	mg/kg	Skydd av markmiljö
PCB-7	0,0080	mg/kg	Intag av växter
Dioxin (TCDD-ekv)	0,000018	mg/kg	Intag av jord

10.1.4 EO4 Ön

Detta scenario har utgått från Naturvårdsverkets generella riktvärde för mindre känslig markanvändning. Beaktade exponeringsvägar har justerats till intag av jord, hudkontakt med jord/damm, inandning av damm samt inandning av ånga.

I scenariot har halt löst/mobilt organiskt kol i grundvatten justerats från 0,000003 kg/dm³ till 0,0000074 kg/dm³. Halt organiskt kol har justerats från 0,02 kg/kg till 0,038 kg/kg och djup till föroreningen har ändrats från 0,35 meter till 0,1 meter.

Intag av dricksvatten och växter har inte beaktats då det inte förekommer dricksvattenbrunnar i området. Inte heller förekommer odling eller ätbara växter i relevant utsträckning i området. I tabell 5 redovisas beräknade PSRV.

Tabell 5. Beräknade platsspecifika riktvärden (PRSV) för EO4 Ön enligt Natvårdsverkets beräkningsmodell 2009

Ämne	Riktvärde	Enhet	Styrande för riktvärde
Arsenik	25	mg/kg	Intag av jord
Bly	400	mg/kg	Skydd av markmiljö
Kadmium	12	mg/kg	Skydd av markmiljö
Koppar	200	mg/kg	Skydd av markmiljö
Krom tot	150	mg/kg	Skydd av markmiljö
Kvicksilver	2,5	mg/kg	Inandning av ånga
Nickel	120	mg/kg	Skydd av markmiljö
Zink	500	mg/kg	Skydd av markmiljö
PAH-M	40	mg/kg	Inandning av ånga
PAH-H	10	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C5-C8	200	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C8-C10	250	mg/kg	Inandning av ånga
Alifat >C10-C12	500	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C12-C16	500	mg/kg	Skydd av markmiljö
Alifat >C16-C35	1 000	mg/kg	Skydd av markmiljö
Bensen	0,070	mg/kg	Skydd av grundvatten
Aromat >C8-C10	50	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C10-C16	15	mg/kg	Skydd av markmiljö
Aromat >C16-C35	40	mg/kg	Skydd av markmiljö
PCB-7	0,25	mg/kg	Intag av jord
Dioxin (TCDD-ekv)	0,00018	mg/kg	Skydd av grundvatten

11 RESULTAT

En översiktskarta av samtliga provtagningspunkter från huvudstudien ges i bilaga 6. Utförd kartering av jordlagerföljder för respektive provpunkt redovisas i bilaga 9. Eftersom dataunderlaget som erhållits under utredningen är omfattande redovisas resultat i huvudsak genom statistiska mått för parametrar som är styrande för riskbedömningen. Vid beräkning av representativa halter inom olika egenskapsområden inkluderar den beräknade statistiken även data från MIFO II⁵ samt miljöteknisk undersökning av nordvästra delen⁸. Vid beräkning för EO2 har provpunkter från den sanerade lekytan inte inkluderats då dessa massor ej finns kvar och föreliggande riskbedömning inriktas på kvarvarande föroreningar inom fastigheten.

De flesta provpunkter har främst analyserats i nivåerna 0-0,5 m och 0,5-1 m under markytan och med tyngdpunkt på ytligt fyllnadsmaterial. Ett färre antal prover har analyserats på markdjup större än 1 m då de i flera fall konstaterats vara fria från förorening, vilket är den huvudsakliga anledningen till att ytterligare provtagning i fler punkter inte prioriterats. Jordarter från prov uttagna djupare än 1 m domineras av naturliga jordarter främst med sammansättning av morän med olika grad av finjord. Urval har skett mot bakgrund av okulära intryck, med hjälp av fältinstrument, XRF och fotojonisationsdetektor (PID) för flyktiga ämnen samt utifrån huvudstudiens uppsatta budgetramar för kemiska analyser. Val av analyser har utförts genom att beakta provens karaktär, historik för området samt information som framkom vid MIFO II. Prov har främst analyserats med avseende på metaller och PAH. I likhet med MIFO II har enstaka stickprover utförts för andra organiska ämnen som petroliumämnen, dioxin, pesticider samt perfluorerade ämnen i utvalda lokaler.

Samlade resultat och statistiska beräkningar för analyser avseende på metaller och PAH där tillräckligt underlag finns för sådana beräkningar redovisas i bilaga 10a-d. För jord redovisas resultat och uppmätta halter för respektive egenskapsområde jämfört med beskrivna bedömningsgrunder. För exponerings- och effektanalys som del av riskbedömningen för jord utvärderas uppmätta halter primärt mot de framtagna platsspecifika riktvärdena, men även KM och MKM nivåer vilket redovisas i tabellform för respektive provpunkt i bilaga 11. För detaljer i analysunderlag som inte diskuteras utförligt nedan hänvisas till kompletta resultat i bilaga 10 och 11 samt fullständiga analysprotokoll från Eurofins i bilaga 12.

11.1 Jord

11.1.1 EO1 Fabriksområdet med hårdgjorda ytor och byggnader MKM

Inom EO1 har främst förhöjda halter av metallerna bly (Pb), arsenik (As), kvicksilver, koppar (Cu) och zink (Zn) påvisats. Högst metallhalter bedöms föreligga i fyllnadsmaterialet i nivån ca 0,5-1 m där prover från bägge nivåerna analyserats. Att övre skiktet 0-0,5 m innehåller lägre halter metaller kan tyda på att en äldre markyta som förorenats i senare skede fyllts ut med renare fyllnadsmassor t.ex. i samband med förändring i verksamhet, byggnationer el. dylikt. Högsta halterna av Pb (3 st prover) samt Hg och Cu (1 prov vardera) överskrider beräknade PSRV inom området. Som medelhalt för EO1 underskrids respektive PSRV med marginal, se bilaga 10a.

Vidare har i ett mindre antal provpunkter med höga halter PAH-M och PAH-H påvisats där en provpunkt (BP59) i nivån 0-0,5 m (55 mg/kg TS för både PAH-M och -H) överskrider PSRV (40 – resp 25 mg/kg TS). PAH-L återfinns generellt i låga halter inom området. Medel och medianhalter av PAH-M för nivåer 0-0,5 m och 0,5-1 m beräknades till 5 respektive 0,3 mg/kg TS att jämföra med PSRV om 40 mg/kg TS. Medel och medianhalter av PAH-H för nivåer 0-0,5 m och 0,5-1 m beräknades till 4,1 respektive 0,34 mg/kg TS att jämföra med PSRV om 25 mg/kg TS. För både PAH-M och -H underskrids därmed PSRV med marginal.

11.1.2 EO2 Fabriksområdet – icke hårdgjorda ytor KM

För de icke hårdgjorda ytorna inom fabriksområdet tillämpades vid beräkning av PSRV ett grundscenario med känslig markanvändning. Detta med motivering att det frekvent vistas grupper av människor från närliggande känslig verksamhet samt att området är fritt tillgängligt för boende inkl. barn i omgivande bostadsområden. Beräknade platsspecifika riktvärden för EO2 (se tabell 3), är därför väsentligt lägre jämfört med EO1 (tabell 2).

För Pb, As och Hg styr platsspecifikt riktvärde av exponeringsvägar avseende hälsa. För nämnda metaller överskreds PSRV i 10-, 14- respektive 3 st provpunkter i en eller flera analyserade nivåer. Högst medel- och medianhalt jämfört med PSRV inom EO2 uppvisas av Pb och As.

För Pb uppgår medel och median (50:e percentilen) till 380,3 respektive 54 mg/kg TS i nivå 0-0,5 m (n=57). Motsvarande värden för nivå 0,5-1 m baserat på betydligt färre prover (n=4) uppgick till 645,8- och 522 mg/kg TS för Pb. 25-, 75:e och 90:e percentilen samt maxvärde för Pb i nivå 0-0,5 m uppgår till 23-, 150-, 732- respektive 4600 mg/kg TS. Det innebär att halter varierar kraftigt i fyllnadsmaterialet, men att det allmänt finns höga blyhalter i olika delar av fyllnadsmaterialet och att ca 25 % av ytan överskrider platsspecifikt riktvärde för Pb avseende hälsorisker och intag via oralt intag.

För As påvisades förhöjda halter över PSRV i 14 st provpunkter inom EO2 i företrädesvis ytliga jordprov. Jämfört med PSRV är arsenikhalter i spannet 1-8 gånger över PSRV vilket styrs och jutseras något uppåt p.g.a. bakgrundshalt. Hälsobaserat beräknat riktvärde för As är 6,8 mg/kg TS (intag av jord) vilket alltså är ännu lägre, men PSRV justeras upp p.g.a. nivån för bakgrundshalt som är 10 mg/kg TS. För nivåer 0-0,5 m och 0,5-1 m är 75:e percentilen är över PSRV riktvärde d.v.s. mer än 25 % av prover överskrider hälsobaserat riktvärde.

För Hg överskreds PSRV i 3 st provpunkter (BP56 och GV10 0-0,5 m, PG2 0,5-1 m). Medel och medianvärde för analyser från fyllnadsmaterial inom EO2 är mer än 3 gånger under PSRV.

Andra metaller som analyserats i förhöjda halter över PSRV inom EO2 är följande: Zn (3 st provpunkter), Cu (5 st provpunkter), Ni och Cd (1 st provpunkt). Styrande för PSRV för Zn, Cu, Cd och Ni är skydd av markmiljö. För Ni och Cd är medel- och medianhalter i övre markskikten väl under respektive PSRV. Även 95:e percentilen för dessa metaller är under PSRV vilket indikerar att deras förekomst är på enstaka hotspots. För Cu och Zn är medel och medianvärden under respektive PSRV, men 90:e percentilen är över PSRV vilket indikerar relativt stort utbredning av höga halter av dessa i fyllnadsmaterial inom EO2 i översta 1 m under markytan. Sammantaget kan sägas att metallhalterna är allmänt för höjda i fyllnadsmaterial inom EO2 i nivåer som både kan utgöra risker för både hälsa och miljö.

Flera provpunkter har dessutom påvisat mycket höga halter av PAH-M och PAH-H över PSRV som styrs av inandning av ånga respektive direktkontakt med hud. Som medel- och medianvärde från analysdata är dessa under respektive PSRV, då variation i halt är stor och varierar från mycket hög halt i ett fåtal prover till flertal prover där nivåer är under respektive detektionsgräns. För PAH-H uppgår PSRV riktvärde till 5 mg/kg TS (hälsostyrt via kontakt med hud). I 2 st provpunkter för ytlig jord (0-0,5 m) är halter långt över PSRV. Statistiken för djupare skikt är baserat på mycket få prover, men indikerar att höga halter även kan uppträda djupare i fyllnadsmaterialet, se bilaga 8. Utifrån percentilvärden på ytligt fyllnadsmaterial är mellan 5-10 % av ytan inom EO2 överskridande hälsovådliga nivåer med PAH-H som är det mest toxiska gruppen av PAH'er och har cancerogena egenskaper. Hälsorisker till följd av närvaro av PAH'er inom EO2 går därmed inte utesluta. Statistiska beräkningar och datasammanställning som redovisas för PAH'er i bilaga 10b redovisar inte det stickprov som togs från ytan intill en provgrop intill kanalen i sydvästra delen inom EO2, då exakt koordinater ej mättes in i detalj vid provtillfället. För stickprovet påvisades halter i nivå med de högsta prover som tagit under huvudstudien.

Ovanstående redovisning av halter PAH och statistiska mått kan inte utesluta att ytterligare PAH-föreningar förekommer då det saknas analysdata för PAH vid arbeten som utfördes

under MIFO II. Utförda undersökningar kan därför underskatta förekomsten av PAH inom området.

11.1.3 E03 Ytterområden - rekreation och planerade bostäder

Detta egenskapsområden definieras av arealen som tidigare utgjorde ett sammanhängande och omfattande lagerområde för virke, se även översikt och flygbilder i bilaga 3.

Inom området påträffas ett tunnare skikt av fyllnadsmaterial över stora delar av E03 och som ställvis konstaterats förorenat med PAHer och metaller. I 2 st ytliga jordprov av fyllnadsmaterial (BP77 och BP80) påvisades As i nivåer som anses vara akuttoxiska (100 mg/kg TS) för människa, se bilaga 8. För As överskrider 80:e percentilen hälsobaserat PSRV vilket innebär att ytligt fyllnadsmaterial inom E03 överskrider denna nivå. Liknande utfall påvisades för både bly och kvicksilver inom E03 med 80:e percentiler som överskred PSRV för respektive metall, se bilaga 8. Maxvärden var däremot inte lika höga som för As och uppgick till 410 och 2,5 mg/kg TS för Pb respektive Hg.

PAHer förekom ställvis i mycket höga halter av både PAH-M och PAH-H. Maxhalter uppgick till 40- respektive 42 mg/kg TS att jämföra mot PSRV som i KM-scenariot uppgår till 3,5- respektive 1,5 mg/kg TS med inandning av ångor och intag av växter som styrande för riktvärdena (se bilaga 10c). Inom E03 underskrider medel- och medianvärdet för PAH-M nivån för PSRV och drygt 10 % av ytliga jordprover har halter av PAH-M över PSRV (90:e percentilen = 3,56 mg/kg TS). För PAH-H uppgår medelvärdet i ytliga jordprover 0-0,5 m till 2,6 mg/kg TS och överskrider PSRV. Knappt 20 % av ytliga jordprov överskrider PSRV för PAH-H (80:e och 90:e percentil = 1,34- respektive 3,81 mg/kg TS).

Bland övriga metaller där förhöjda halter påvisats inom E03 ingår även Cd, Cu och Zn. För Cd är PSRV 0,8 mg/kg TS och är styrt av hälsobaserad exponeringsväg (intag av växter). Knappt 10 % av ytliga jordprover innehåller en halt Cd som motsvarar PSRV och 90:e percentilen uppgick till 0,781 mg/kg TS, se bilaga 10c.

Cu och Zn har höga maxvärden som påvisats i enstaka prover, 15 000- respektive 1 300 mg/kg TS vilket ska jämföras mot deras beräknade PSRV som uppgår till 80- och 250 mg/kg TS (skydd av markmiljö). Medelvärden för Cu och Zn uppgår till 301,6- respektive 127,5 mg/kg TS. För både Cu och Zn överskrider 90:e percentilen i ytliga jordprover vardera PSRV. Påvisade halter kan därmed inte uteslutas ha negativ inverkan på markmiljön inom en relativt stor andel av ytan inom E03 som i sig utgör ett relativt stort markområde (>5 ha).

E04 Ön

Inom E04 påträffades inte förhöjda halter av metaller i jordprover i samma utsträckning som övriga egenskapsområden. Fyllnadsmaterial hade inte samma areella utbredning inom E04 som inom övriga områden. I en provpunkt (BP13), nivån 0,5-1 m, påvisades mycket hög halt Pb (4600 mg/kg TS). I övriga provpunkter har metallhalter över PSRV (MKM-nivå) inte påvisats.

Det förekom förorenat fyllnadsmaterial inom E04 med mycket höga halter PAHer. Höga halter påvisades inom ett mindre område vid BP13 och BP15. Provpunkt BP15 uppvisade halter PAH-H över PSRV från markytan ner till djupet 1,4 m, se bilaga 10d. Det går inte att utesluta att det i detta område finns ett sammanhängande område med förorenade fyllnadsmassor med höga halter PAH och ställvis även bly som BP15 indikerar.

I ett grundvattenrör installerat inom egenskapsområdet, se även kap. 11.2, påvisades mycket höga halter PAHer i grundvattnet. Detta bedöms ha samröre med det förorenade fyllnadsmaterialet inom samma område påvisat genom BP13 och BP15. Resultaten från BP13 skiljer sig från andra närbelägna provpunkter inom samma begränsade delområde (PG7 och GV9). I fyllnadsmaterial som uttogs från provpunkt PG7 och från GV9 indikerades ej någon föroreningsförekomst i jorden. Sannolikt varierar föroreningsinnehåll därmed kraftigt inom

skikten av fyllnadsmaterialet som resultaten indikerar.

11.2 Grundvatten

11.2.1 Metaller

I tabell 6 redovisas analyser av grundvattenprov avseende pH, DOC, metaller och grundämnen. Uppmätta metallhalter motsvarande klasser 3-5 (måttlig till mycket hög halt) enligt SGU:s bedömningsgrunder för grundvatten jämförs och diskuteras. Halter motsvarande klasser 1-2 har inte inkluderats i utvärderingen.

Tabell 6. Uppmätta halter av metaller och grundämnena i grundvatten inom Risselås 1:30 i jämförelse med SGU:s bedömningsgrunder och föreskrifter för grundvatten.

Parameter	Enhet	Provpunkt grundvatten							SGU rapport 2013:1					SGU FS2008:2	
		GV 2	GV 3	GV 4	GV 6	GV 7	GV 8	GV 9	klass 1	klass 2	klass 3	klass 4	klass 5	Riktvärde	Referensvärde*
pH					7,3	6,7	7	7,6	>8,5	7,5-8,5	6,5-7,5	5,5-6,5	≤5,5		
DOC	mg/l						19								
Arsenik end surgjort	µg/l	33	5,6	33					<1	1-2	2-5	5-10	≥10	10	1
Arsenik filtrerat	µg/l				1,5	0,8	1,1	1,3	<1	1-2	2-5	5-10	≥10	10	1
Barium end surgjort	µg/l	210	230	430											
Barium filtrerat	µg/l				88	35	170	160							
Bly end surgjort	µg/l	26	61	58					<0,5	0,5-1	1-2	2-10	≥10	10	0,5
Bly filtrerat	µg/l				0,046	0,33	1,6	0,06	<0,5	0,5-1	1-2	2-10	≥10	10	0,5
Kadmium end surgjort	µg/l	0,61	0,95	1,1					<0,1	0,1-0,5	0,5-1	1-5	≥5	5	0,1
Kadmium filtrerat	µg/l				0,13	0,032	0,09	0,091	<0,1	0,1-0,5	0,5-1	1-5	≥5	5	0,1
Kobolt end surgjort	µg/l	15	14	14											0,5
Kobolt filtrerat	µg/l				2,2	0,17	1,9	4,6							0,5
Koppar end surgjort	µg/l	37	95	120					<20	20-200	200-1000	1000-2000	≥2000		6
Koppar filtrerat	µg/l				6,9	4,9	370	300	<20	20-200	200-1000	1000-2000	≥2000		6
Krom end surgjort	µg/l	7,1	14	9					<0,5	0,5-5	<10	10-50	≥50		1
Krom filtrerat	µg/l				0,22	0,33	1,2	0,093	<0,5	0,5-5	<10	10-50	≥50		1
Kvicksilver uppslutet	µg/l	0,37							<0,005	0,005-0,01	0,01-0,05	0,05-1	≥1	1	0,006
Kvicksilver filtrerat	µg/l				< 0,10	< 0,10	< 0,10	< 0,10	<0,005	0,005-0,01	0,01-0,05	0,05-1	≥1	1	0,006
Nickel end surgjort	µg/l	25	32	27					<0,5	0,5-2	2-10	10-20	≥20		5
Nickel filtrerat	µg/l				9,8	2	10	18	<0,5	0,5-2	2-10	10-20	≥20		5
Vanadin end surgjort	µg/l	3,2	5	7,8											1
Vanadin filtrerat	µg/l				0,16	1,2	0,69	0,41							1
Zink end surgjort	µg/l	45	180	130					<5	5-10	10-50	50-1000	≥1000		100
Zink filtrerat	µg/l				5,2	0,51	5,7	1,8	<5	5-10	10-50	50-1000	≥1000		100
Svavel	µg/l	420000	37000	14000	7900	1300	2200	7600						100000 (sulfat)	25000 (sulfat)

För grundvattenrör GV2-4 har laboratoriet surgjort proverna vilket resulterar i att halterna i analysväret även innefattar de metaller som varit bundna till partiklar. Dessa halter kan därför i vissa fall anses vara missvisande.

Analys av kvicksilver har för GV2 genomförts på uppslutet prov, halten i provet har uppmätts till 0,37 µg/l vilket motsvarar klass 4, d.v.s. hög halt. För GV6-9 har analyser utförts på filtrerat prov som visar halter på <0,1 µg/l, vilket även utgör laboratoriets rapporteringsgräns. Även denna halt motsvarar klass 4.

I GV2 har halten kvicksilver i uppslutet prov uppmätts till 0,37 µg/l, röret ligger i utkanten av EO2 "fabriksområdet - icke hårdgjorda ytor". Detta är ett område där föroreningar kan förväntas påträffas. Jordprov från provpunkt GV2 har inte analyserats. Analysresultat för borrhöjningar i nära anslutning till GV2 uppvisa inga halter kvicksilver över riktvärdet KM, men inom EO2 finns förhöjda halter Hg i jord.

För GV6-9 har halterna kvicksilver angetts som <0,1 µg/l. Anledningen att det anges som "mindre än" är p.g.a. att detta utgör laboratoriets detektionsgräns, den faktiska halten är troligen lägre än 0,1 µg/l. För GV6-9 uppvisar inga jordprover halter över riktvärdet för KM för Hg.

Måttliga till höga halter av Pb, Cu och Ni uppmättes i grundvattnet inom undersökningsområdet. Pb uppmättes endast i GV8 i halt motsvarande klass 3, Cu uppmättes i GV8 och GV9 i halt motsvarande klass 3. För Ni uppmättes halter i klass 3 för GV6-GV8. I GV9 uppmättes halten Ni motsvarande klass 4.

För bly uppmättes högre halter i de surgjorda proverna än i de filtrerade vilket indikerar att Pb främst associeras till partikelbunden fas. Gällande Pb bedöms de filtrerade proverna vara representativa vilket indikerar låg spridning via grundvatten. Samma resonemang gäller för spridningsförutsättningar avseende övriga metaller vid jämförelse av surgjorda prov mot filtrerade prov.

I GV6-8 uppmättes halter av Ni motsvarande klass 3, och i GV9 klass 4. Analys av jordprov i GV6-9 uppvisar halter över riktvärdet för KM avseende Ni endast i GV8.

I prov som filtrerats uppmättes högre halter Cu än de som surgjorts. För de filtrerade proverna motsvarade halterna i GV8-9 klass 4. Jordprover i provpunkterna uppvisade halter under riktvärdet för KM och något uppenbart samband till förhöjda halter Cu i grundvatten till höga halter i fyllnadsjord för Cu går inte utläsa.

Svavelhalter som uppmättes i GV2 och GV3 överskred riktvärde respektive referensvärde från SGU (FS2008:2). Förhöjda halter av svavel i sydvästra kanten mot kanalen indikerar närvaro svavelrikt fyllnadsmaterial och det är från jordanalyser känt att kisaska ställvis förekommer i området där GV2 och GV3 är belägna.

Halter av vissa metaller, inkl Hg, Ni, Cu och Pb är förhöjda främst i surgjorda prover vilket indikerar att omgivande fyllnadsmaterial med förhöjda metallhalter interagerar med grundvatten inom undersökningsområdet. Det finns dock inget uttag av t.ex. dricksvatten i området och direkt hälsopåverkan finns därmed inte och bör beaktas i riskbedömningen. Analysresultaten ska därför primärt beaktas avseende på risk för spridning och påverkan på recipienten. Ingen påverkan med avseende på recipient har i tidigare undersökningar kunnat påvisas och det ytvattenprov som analyserats vid kanalen som främst mottar utströmmande grundvatten från fabriksområdet visar likaledes på låga metallhalter. Detta indikerar sammantaget låg spridning av metaller via grundvatten från området även om metallhalter i jord ställvis påvisats vara mycket höga.

11.2.2 Organiska ämnen i grundvatten

11.2.2.1 Alifater och aromater

I tabell 7 redovisas oljeanalyser som utförts i ett urval av grundvattenrör. Påtaglig oljelukt noterades vid borrning och installation av GV6 och jordprover från samma provpunkt påvisade måttliga halter av alifater och aromater i jord.

I GV 6 uppmättes måttliga halter av tyngre alifatfraktioner. I övriga provpunkter (GV7-9) påvisades inga petroleumämnen. Majoriteten av analyserade parametrar ligger under laboratoriets rapporteringsgräns. I GV6 ligger uppmätt halt alifater >C16-C35 på 0,12 mg/l vilket är över SPI:s riktvärde för dricksvatten. För samtliga grundvattenrör ligger uppmätta halterna aromater >C10-C16, aromater >C16-C35 samt bensen på laboratoriets rapporteringsgräns på <0,01 mg/l, <0,005 mg/l samt <0,0005 mg/l vilket även utgör SPI:s riktvärde för dricksvatten. I GV6 och GV9 uppmättes flertalet parametrar med förhöjda halter, dock ligger samtliga under tillämpade riktvärden. Inget dricksvattenuttag sker inom området för grundvattenrörens placering och riktvärdet för dricksvatten bedöms därför inte tillämpligt i sammanhanget.

Tabell 7. Uppmätta halter av alifater och aromater i grundvatten, Risselås 1:30 i jämförelse med SGU:s och SPI:s bedömningsgrunder för grundvatten.

Parametrar	Enhet	GV				SPI-RV*			SGU rapport 2013:2				
		GV 6	GV 7	GV 8	GV 9	Dricksvatten	Ångor i byggnader	Bevattning	klass 1	klass 2	klass 3	klass 4	klass 5
Alifater >C5-C8	mg/l	< 0,020	< 0,020	< 0,020	< 0,020	0,1	3	1,5					
Alifater >C8-C10	mg/l	< 0,020	< 0,020	< 0,020	< 0,020	0,1	0,1	1,5					
Alifater >C10-C12	mg/l	< 0,020	< 0,020	< 0,020	< 0,020	0,1	0,025	1,2					
Alifater >C5-C12	mg/l	< 0,030	< 0,030	< 0,030	< 0,030								
Alifater >C12-C16	mg/l	0,04	< 0,020	< 0,020	< 0,020	0,1		1					
Alifater >C16-C35	mg/l	0,12	< 0,050	< 0,050	0,084	0,1		1					
Alifater >C12-C35	mg/l	0,16	< 0,050	< 0,050	0,094								
Aromater >C8-C10	mg/l	< 0,010	< 0,010	< 0,010	< 0,010	0,07	0,8	1					
Aromater >C10-C16	mg/l	< 0,010	< 0,010	< 0,010	< 0,010	0,01	10	0,1					
Aromater >C16-C35	mg/l	< 0,0050	< 0,0050	< 0,0050	< 0,0050	0,002	25	0,07					
Bensen	mg/l	< 0,00050	< 0,00050	< 0,00050	< 0,00050	0,0005	0,05	0,4	<0,02	0,02-0,1	0,1-0,2	0,2-1	>1
Toluen	mg/l	< 0,0010	< 0,0010	< 0,0010	0,0036	0,04	7	0,6					
Etylbensen	mg/l	< 0,0010	< 0,0010	< 0,0010	< 0,0010	0,03	6	0,4					
M/P/O-Xylen	mg/l	< 0,0010	< 0,0010	< 0,0010	< 0,0010	0,25	3	4					
Summa TEX	mg/l	< 0,0020	< 0,0020	< 0,0020	0,0046								

* Efterbehandling av förorenade bensinstationer och dieselanläggningar. Svenska Petroleuminstitutet, 2012.

GV6 ligger inom E02 där kan det förväntas att förorening påträffas. Inom området för GV6 har det historiskt funnits en bränsledepå med cisterner som förvarat drivmedel och det går inte att utesluta att påträffade förorening kommer från denna. I den historiska redovisningen kring verksamheter inom Risselås 1:30 har ett större läckage av diesel omnämnts, men som även enligt uppgift ska ha sanerats i samband med händelsen, se kap. 6.2.

11.2.2.2 PAHer

Analysresultat för PAHer i grundvatten redovisas i tabell 8.

Tabell 8. Halter PAHer i grundvatten, Risselås 1:30 i jämförelse med SGU:s och SPI:s bedömningsgrunder för grundvatten.

Parametrar	Enhet	Provpunkt				SPBI*			SGU rapport 2013:2				
		GV 6	GV 7	GV 8	GV 9	Dricksvatten	Ångor i byggnader	Bevattning	klass 1	klass 2	klass 3	klass 4	klass 5
Bens(a)antracen	µg/l	0,048	0,093	0,023	2,4								
Krysen	µg/l	< 0,10	0,083	0,02	2,4								
Benso(b,k)fluoranten	µg/l	0,088	0,18	0,036	4,5								
Benso(a)pyren	µg/l	0,053	0,091	0,02	2,5				<0,005	0,0005-0,001	0,001-0,002	0,002-0,01	>0,01
Indeno(1,2,3-cd)pyren	µg/l	0,031	0,073	0,015	1,7								
Dibens(a,h)antracen	µg/l	< 0,010	0,015	< 0,010	0,32								
Summa cancerogena PAH	µg/l	0,28	0,53	< 0,20	14								
Naftalen	µg/l	< 0,020	0,024	< 0,020	0,23								
Acenaftilen	µg/l	< 0,020	0,021	< 0,010	0,41								
Acenaften	µg/l	< 0,010	< 0,010	< 0,010	0,052								
Fluoren	µg/l	< 0,010	< 0,010	< 0,010	0,16								
Fenantren	µg/l	0,036	0,092	0,032	2,1								
Antracen	µg/l	< 0,020	0,028	< 0,010	0,48								
Fluoranten	µg/l	0,055	0,2	0,051	5,3								
Pyren	µg/l	0,18	0,19	0,057	4,2								
Benso(g,h,i)perylene	µg/l	0,031	0,06	0,013	1,4								
Summa övriga PAH	µg/l	0,34	0,63	< 0,30	14				<0,001	0,001-0,01	0,01-0,02	0,02-0,1	>0,1
PAH-L	µg/l	< 0,20	< 0,20	< 0,20	0,69	0,01	2	0,08					
PAH-M	µg/l	< 0,30	0,52	< 0,30	12	0,002	0,01	0,01					
PAH-H	µg/l	0,31	0,59	< 0,30	15	0,00005	0,3	0,006					

* Efterbehandling av förorenade bensinstationer och dieselanläggningar. Svenska Petroleuminstitutet, 2012.

I GV6-GV9 har flertalet PAH:er uppmätts i detekterbara nivåer. I GV9 har högst halter av samtliga analyserade prov uppmätts. SGU har framtagna riktvärden för Benso(a)pyren och "summa övriga PAH" och i samtliga grundvattenprover ligger uppmätta halter i motsvarande klass 5. För PAH-L överskrider uppmätta halter i GV9 riktvärdet dricksvatten och bevattning. För PAH-H överskrider GV7 och GV9 samtliga riktvärden från SPI medan halterna i GV6 och GV8 anges som <0,3 µg/l (rapporteringsgräns) vilket är över samtliga riktvärden från SPI. För PAH-H är samtliga uppmätta halter över SPI:s riktvärden, dock anges halterna i GV8 som <0,3µg/l vilket innebär rapporteringsgräns vilket är högre än SPI:s riktvärden.

Sammanfattningsvis går det att utläsa att grundvatten i området är påverkat av PAH-föroreningar i jord som påvisats över stora delar av fabriksområdet (EO1 och EO2) där grundvattenrören GV6-9 är placerade.

11.2.2.3 Klorerade pesticider

I tabell 9 redovisas klorerade pesticider i grundvatten. I prov GV6 kunde någon typ av pesticid påvisas i detekterbar nivå.

Tabell 9. Klorerade pesticider i analyserade grundvattenprovi jämförelse med SGUs riktvärden.

Ämne	Enhet	Provpunkt				Riktvärde SGU*
		GV6	GV7	GV8	GV9	
Atrazine	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Atrazine-desethyl	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Atrazine-desisopropyl	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Atrazin-2-hydroxy	µg/l	0,11	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Bentazone	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Cyanazine	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
2,6-Diklorbenzamid	µg/l	0,08	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
D-2,4	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Didlorprop	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Dimethoate	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Diuron	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Ethofumesate	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Fenoxaprop	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Fluroxypyr	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Hexazinone	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Imidacloprid	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Isoproturon	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Kloridazon	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Klopyralid	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Klorsulfuron	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Kvinmerac	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
MCPA	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Mekoprop	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metamitron	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metazaklor	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metribuzin	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metsulfuron-metyl	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Simazine	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Terbutylazine	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Tifensulfuron-metyl	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
2,4,5-T	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
2(4-Klorfenoxyl)propionsyra (4-CP)	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
1-(3,4-Diklorfenyl)-3-metyljurea	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
1-(3,4-Diklorfenyl)jurea	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Azoxystrobin	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Bitertanol	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
DMST	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Iprodione	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metribuzin-desamino-diketo	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Metribuzin-diketo	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Simazin-2-hydroxy	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Terbutylazin-2-hydroxy	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1
Terbutylazin-desetyl	µg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	0,1

Atrazin-2 hydroxy som är en nedbrytningsprodukt till atrazin och använts i bekämpningsmedel som förbjöds år 1989 uppmättes i nivå med SGUs riktvärde. Utöver 2,6-Diklorbenzamid (i GV6), påvisades ingen pesticidtyp i nivåer över detektionsgränsen för analysmetoden. Analyser av klorerade pesticider har ej utförts för jord, men de låga halter som uppmätts i flera grundvattenrör inom Risselås 1:30, både i föreliggande huvudstudie och MIFO II förstudie, ger ingen indikation om att någon betydande punktkälla av klorerade pesticider i mark skulle finnas inom undersökningsområdet.

11.3 Livsmedel

Under miljökontroll vid kabelschakter 2019⁷ påträffades föroreningar som misstänks ha koppling till fd sulfittfabriken både vid lokstallarna och inom Risselås 1:20.

Med anledning av detta och av att det under MIFO II framkom påvisad kiskaskeförekomst i södra utkanterna av Risselås 1:30, valdes två närliggande fastigheter ut för att genomföra provtagning av åtliga grödor. Detta för att få en indikation om exponering via gröder i närområdet av Risselås 1:30 är en relevant exponeringsväg att beakta. Prover i form av potatis uttogs från Risselås 1:23 samt Risselås 1:215. Inom den senare uttogs även prov på rotfrukt. Provpunkternas lägen framgår av bilaga 6.

Analys i grödorna utfördes m.a.p. på Pb, Cd, Hg, As samt i potatis även PAHer. Resultaten redovisas i tabell 10.

Tabell 10. Analysresultat av prioriterade ämnen i prov av potatis och rotfrukt jämfört med relevanta bedömningsgrunder.

Ämne	Enhet	Risselås 1:23 Potatis	Risselås 1:215 Potatis	Risselås 1:215 Rotfrukt	Gränsvärde ¹
Bly	mg/kg våtvikt	< 0,020	0,041	2,1	0,1*
Kadmium	mg/kg våtvikt	< 0,010	< 0,010	0,043	0,1*
Kvicksilver	mg/kg våtvikt	< 0,020	< 0,020	<0,020	saknas
Arsenik	mg/kg våtvikt	< 0,050	< 0,050	0,49	0,2**
PAHer	µg/kg våtvikt	< 0,5 för samtliga	< 0,5 för samtliga	x	5 / 30***

¹ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 1881/2006 av den 19 december 2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel * Rotsaker, Gränsvärdet gäller för frukten eller grönsaken efter det att den tvättats och den ätbara delen avskiljts ** Gräns finns ej för potatis utan ris. GV här för "Ej ångbehandlat, slipat ris (polerat eller vitt ris) *** 5 µg/kg avser bens(a)pyren, 30 µg/kg avser summan av bens(a)pyren, bens(a)antracen, bens(b)fluoranten och krysen

I potatis var samtliga analysparametrar väl under hälsobaserade gränsvärden för intag av livsmedel. I rotfrukt vid Risselås 1:215 överskreds dock gränsvärdet både för Pb och As. I samband med provtagning inom Risselås 1:215 utfördesscreening med XRF i ytliga jord intill odlingsytan där potatis och rotfrukt odlades. Markprofilen intill odlingsplatsen bestod ej av fyllnadsjord med samma karaktär som det fyllnadsmaterial som uppvisas inom Risselås 1:30. Systematiskt provtagning och XRF-analys kunde utföras på jordprover intill odlingsplatsen längs ett diket där hela markprofilen var synligt inom odlingsdjup. Inga förhöjda nivåer noterades med XRF-analys för arsenik, bly, eller någon annan metall. Odlingsytan var även uppfylld med mulljord för odling och okulärt bedömdes inte odlade växter kunna komma i kontakt eventuell fyllnadsjord som underlagrar odlingsytan. De avvikande halterna av arsenik och bly i rotfrukt kan därför inte uteslutas ha annan orsak än koppling till påvisade föroreningar inom Risselås 1:215. Med fördel görs uppföljning av den odlingsjord/mulljord som nyttjas på platsen.

11.4 Sediment

Tidigare undersökningar av sediment har främst utförts inom ramen för MIFO II förstudie. Spridningsbedömning är komplicerat eftersom huvudsakligt vatten Faxvatten, efter att verksamhet pågick vid fd sulfidfabriken, reglerats med vattenkraft och flödesdynamiken totalt förändrats för aktuellt område. Resultaten och diskussion kring detta sammanfattas nedan och för enskilda analysresultat hänvisas till rapporten⁵.

Undersökningar av sediment i Fångsjön bedöms ha relativt stora osäkerheter vad gäller hur representativa de egentligen är för sediment som påverkats av tidigare massaframställning. Vid tiden för fabriken var Faxälven utbyggd och normalt hade mycket stort flöde och var mycket strömt hela vägen ner till Fångsjön. Beaktat detta och att platsbesök och provtagning visat att mycket få/inga ackumulationszoner för sediment kunde hittas längs Faxälven gör det troligt att processvatten med fiberrejekt spridits ner till Fångsjön. Därför kan idag inga spår av fiberutsläpp hittas i närområdet till fabriken. SGUs analyser av 7 st sedimentprover visar förekomst av fiberrikt sediment ca 6 km nedströms fabriken. Den screening av bottendjup och i viss mån av botten typ inför provtagning som Envix utfört ska betraktas som översiktlig och ger ingen garanti för att det inte kan finnas ytterligare områden med fiberrika sediment eller ev. ansamlingar av fiber i form av bankar. Detta bör undersökas närmare med mer avancerad utrustning som SGUs fibersedimentkartering innehållit en kombination av hydroakustiska metoder som omfattat multistråleekolod/interferometrisk sonar, sedimentekolod, reflektions-seismik och sidoväskande sonar. Sådan undersökning kan med fördel utgå ifrån de fynd som gjorts i sediment 9 på de djupaste delarna av sjön och de närliggande områden runt om som kan undersökas i större detalj. Kemisk analys av sådant eventuellt mer fiberrikt sediment vore mer jämförbart mot andra lokaler där kemiska analyser utförts, främst med avseende på halt av kvicksilver, DDT, HCB, HCH och dioxiner som ofta påträffats i fiberbankar och fiberrika sediment.

Både att fiberrikt sediment, med troligt ursprung från massafabriken, faktiskt påträffats i Fångsjön samt att halterna av PAHer är tydligt förhöjda i sedimenten gör att fortsatta undersökningar och analyser av sediment i Fångsjön kan motiveras.

Under huvudstudien uttogs ett kompletterande sedimentprov ur den sk. kanalen (se bilaga 6). Med tillgång till grävmaskin bedömdes det att ett bra samlingsprov kunde uttas från den djupaste delen av kanalen som bedöms utgöra en viktig ackumulationspunkt för ämnen som eventuellt spridits från fd fabriksområdet till kanalen och deponerats i sediment över lång tid. Uppströms den f.d. textilfabriken som står ovanpå kanalen finns en spegeldamm där vattendjupet är som störst. Med hjälp av grävmaskinrävmaskinen uttogs därför översta skiktet (0-30 cm) av sedimentet från botten av denna damm som är ca 2 m djup. Ett representativt samlingsprov bereddes från 0-30 cm och analyser avseende metaller, alifater och aromater, PAHer, klorerade pesticider, dioxiner samt PCB utfördes på detta prov.

Varken PCB, dioxiner eller klorerade pesticider kunde påvisas i mätbara halter i sedimenten.

Samtliga metaller utom Pb och Cd uppmättes i låga nivåer under riktvärde motsvarande KM och diskuteras inte vidare. Pb och Cd uppmättes i halter strax över riktvärde KM jord, 85 – respektive 1,0 mg/kg TS. Dessa värden underskrider Havs- och vattenmyndighetens stipulerade gränsvärden för kemiskytvattenstatus i HVMFS 2019:25 som uppgår till 130- och 2,3 mg/kg TS för Pb respektive Cd.

Halterna PAHer uppgick till 0,55-, 2,6- och 2,1 mg/kg TS för PAH-L, PAH-M respektive PAH-H. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter anger endast gränsvärden för vissa PAHer i sina föreskrifter för kemiskytvattenstatus HVMFS 2019:25. För PAHer anges endast gränsvärden för antracen (0,024 µg/kg TS) och flouranten (2 mg/kg TS). Av dessa underskrider gränsvärde för flouranten men halten antracen är ungefär 2 gånger gränsvärdet (0,053 mg/kg TS) vilket indikerar en förhöjning i halten antracen och PAHer i sediment. Jämfört med framtagna PSRV i jord för PAHer inom EO2 är halterna väl under PSRV. Detta får i jämförelse med resultat från många

jordanalyser inom undersökningsområdet betraktas som måttliga nivåer för sedimenten avseende PAHer.

Även petroleumämnen analyserades i sedimentet (SED2) och mätbara, men låga halter av tyngre alifater och aromater påvisades. Bedömningsgrund för dessa parametrar saknas för i sediment, men jämfört med riktvärden för jord underskrider påvisade halter riktvärden motsvarande KM. Sammantaget bedöms samlingsprovet av sediment i kanalen uppvisa låga till måttliga halter av förorening och indikerar sammantaget ingen påtaglig spridning från omgivande markområde, även om kraftigt förorenade fyllnadsmassor finns i kanten till kanalen. Detta indikerar låg grad av pågående spridning från det förorenade markområdet till ytvatten och sediment.

11.5 Biota

Provtagning av fisk utfördes under MIFO II i nedströms belägna Fångsjön. Inga avvikande halter av metaller, klororganiska pesticider, dioxiner eller PCB kunde påvisas vid dessa provtagningar, se vidare information i MIFO II⁵. Halterna bedömdes även i jämförelse med norrländska referenssjöar vara låga i Fångsjön.

11.6 Ytvatten

Tidigare undersökningar av metallhalter i ytvatten påvisar att de underskrider samtliga miljö kvalitetsnormer och gränsvärden för särskilt förorenade ämnen i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (senaste version HVMFS 2019:25). Analyserade metaller bedöms alla uppfylla nivån god för respektive bedömningsgrund.

Under huvudstudien utfördes kompletterande provtagning avseende perfluorerade ämnen i två provpunkter uppströms och nedströms den historiskt belägna textilfabriken som ligger över den s.k. kanalen i sydsvästra delen av området. För att utröna om perfluorerade ämnen som härstammar från textilfabrikens verksamhet analyserade perfluorerade ämnen, pH samt metaller i dessa prover för bedömning av vattenkvalitet. Perfluorerade ämnen var mycket låga i både uppströms referensprov från fd textilfabriken och nedströms. Detekterbara halter av PFBA (Perfluorbutansyra) uppmättes i både ytvatten övre (ref) och nedre (nedströms fd textilfabrik) och uppgick för bägge till 1,2 ng/l. I ytvatten Övre påvisades även PFOA (Perfluoroktansyra) och PFOS (Perfluoroktansulfonsyra) i låga halter (0,22- respektive 0,36 ng/l). Summahalterna PFAS 11 var mycket låga och uppgick för ytvatten Övre och Nedre till 1,8- respektive 1,2 ng/l som ska jämföras mot Havs- och vattenmyndighetens aktuella föreskrifter (HVMFS 2019:25) som tillåter maximal halt om 90 ng/l. Ingen koppling kan därmed göras mellan varken f.d. textilfabriken eller till annan verksamhet som berörde f.d. sulfitfabriken. Analysprotokoll från ytvattenanalysen utförd under huvudstudien återfinns i bilaga 12.

11.7 Inomhusluft

Inga analyser av inomhusluft har utförts i MIFO II eller under huvudstudie.

12 RISKKARAKTERISERING

Nedan redogörs för huvudsakliga risker som identifierats för hälsa och/eller miljö. Som utgångspunkt tas jämförelser under resultatdelen med uppmätta halter jämfört med platsspecifika riktvärden (PSRV) för respektive egenskapsområde (EO). Uppmätta halter över PSRV innebär att en riskkvot > 1 kan beräknas och innebär att det inte går att utesluta att det föreligger en risk för utifrån rådande exponeringssituation. Risker som bedöms oacceptabla innebär att det finns ett behov av riskreduktion vilket uppnås genom utförande av lämpliga efterbehandlingsåtgärder.

12.1 Övergripande åtgärds mål

Övergripande åtgärds mål för denna huvudstudie har tagits fram och formulerats enligt nedan:

- Människor som vistas inom f.d. fabriksområdet med tillhörande verksamheter och intilliggande bostäder ska inte riskera att exponeras för skadliga ämnen i halter som kan orsaka negativa hälsoeffekter.
- Skyddsobjekt avseende miljö ska ej påverkas från påvisade föroreningar från fd sulfidfabriken.
- Risken för spridning av föroreningar från f.d. fabriksområdet med tillhörande verksamheter och bostäder till omgivande mark- och vattenområden får inte öka.

12.2 Identifierade hälso- och miljörisker och behov av riskreduktion

12.2.1 EO1

Eftersom variationen är stor i fyllnadsmaterial går det inte att utesluta att det förekommer höga PAH-halter i ytligt fyllnadsmaterial på flera ställen inom EO1 och intill byggnader. Närvaro av byggnader är relevant så till vida att styrande för PSRV för PAH-M är inandning av ånga och åtminstone i en provpunkt överskrider riktvärdet. Baserat på nuvarande markanvändning finns inget generellt åtgärdsbehov baserat på utförda PAH-analyser, men p.g.a. att känslig verksamhet i form av förskolan och andra yrkesverksamheter finns i byggnader bör man säkerställa att luftkvalitet m.a.p. PAH-M i byggnader inom dessa verksamheter är god. Samma resonemang kan föras för kvicksilver som i en provpunkt överskred PSRV som styrs av exponeringsrisker via ånga, och det som för PAH-M inte går att utesluta att det förekommer kvicksilver på fler ställen nära byggnader. Detta utförs enklast genom luftkvalitetsmätning i relevanta utrymmen i byggnader med nätdrivna pumpar och anpassade adsorbenter för PAH'er och kvicksilver.

Halten av bly i fyllnadsmaterial varierar kraftigt men är i genomsnitt väl under PSRV. I några provpunkter BP6, BP17 och ExtraBP13 har höga halter bly uppmätts, men på större djup under hårdgjorda asfaltytor. Det finns därmed ingen omedelbar risk för exponering via intag av jord, damning eller direktkontakt vars envägskoncentrationer är betydligt högre än uppmätta halter. Styrande för PSRV är skydd av grundvatten och förutsättningar för spridning till ytvatten. Eftersom halt bly i grundvatten befunnits generellt låga och det råder låg transporthastigheter för grundvatten i området bedöms inte ett åtgärdsbehov finnas genom uppmätta blyhalter under hårdgjorda ytor inom EO1.

Däremot måste vid alla typ av typ av schakt- och anläggningsarbeten som sker inom EO1 uppmärksammas att risker finns vid hantering och direktkontakt, damning etc. vid uppfordring av djupt liggande jordmassor där blyförorening och andra metaller påvisats.

12.2.2 E02

För en relativt stor andel av ytan inom E02 (ca 25 %) överskrider bly och arsenik PSRV och det föreligger således en oacceptabel hälsorisk för exponering av nämnda ämnen. Vidare är mellan 5-10 % av yttligt fyllnadsmaterial förorenade med högmolekylära PAHer (PAH-H) som är giftiga och cancerogena. Det går därför inte utesluta att exponering för PAHer kan ske i området vid nuvarande markvändning och dess känslighet. Behov av riskreduktion finns därmed. De ytor och massvolymerna som är i behov av riskreduktion och efterbehandlingsåtgärd kvantifieras vidare under kap. 14.

Prover inom E02 av fyllnadsmaterial har även påvisats överskrida PSRV avseende koppar, kadmium och zink i ett antal provpunkter, men som medelvärde underskrider metallhalterna respektive PSRV. Men det går inte utesluta att nivåer av metaller inom E02 även utgör en risk för att upprätthålla kvalitetskrav för E02 avseende markmiljö (MKM).

De arealer och volymer som föreslås genomgå efterbehandling för riskreduktion avseende hälsorisker bedöms styrande för området som helhet och medför således riskreduktion avseende markmiljön i området inom E02.

12.2.3 E03

Styrande för identifierade risker inom E03 är hälsorisker som bedöms vara oacceptabla p.g.a. höga halter arsenik, bly samt PAH-M och -H. Arealutbredning och uppskattning av förorenade jordvolymerna som bedöms kräva efterbehandlingsåtgärd kvantifieras vidare under kap 14.

12.2.4 E04

Inom E04 har framför allt PAHer påvisats i höga halter inom ett mindre delområde av E04 (BP13, BP15). Mycket höga halter av PAHer i grundvatten (GV9) uppmättes och området bör undersökas ytterligare med förtätad provtagning innan beslut om eventuell efterbehandlingsåtgärd kan tas. Med utökad provtagning erhålls även ett bättre underlag för utbredning av bly som påvades i mycket hög halt i en provpunkt (BP13 0,5-1 m). Men med de höga halterna PAHer i grundvatten som påvisats kan det inte uteslutas att det pågår en spridning av PAHer till Faxälven från detta område då älven finns i omedelbar anslutning till aktuellt område.

13 SAMLAD RISKBEDÖMNING

I den sammanfattande riskbedömningen väger man samman slutsatserna från riskkaraktiseringen av människors hälsa, miljö och naturresurser.

Riskbedömningen utgår från uppmätta halter och nivåer för förorening som påträffats inom respektive egenskapsområde i förhållande till beräknade platsspecifika riktvärden. Inom Risselås 1:30 bedöms främst hälsa vara styrande för förekommande risker och därmed vara dimensionerande för behoven av efterbehandlingsåtgärder. I riskbedömningen behandlas analysresultat avseende främst jord och grundvatten, men även stickprover har uttagits i sediment, ytvatten och ätliga växter/grödor. I tidigare utförd MIFO fas II utfördes mer omfattande provtagning av både sediment, ytvatten och biotaprover. Resultaten från tidigare undersökning vägs in i den sammanvägda riskbedömning för denna huvudstudie som sammanfattas nedan.

De ämnen som främst bedöms vara styrande för hälsorisker är bly, arsenik samt PAHer. Kända hälsorisker med dessa ämnen beskrivs därför i korthet nedan för ökad förståelse kring deras

inneboende farlighet. Källa till riskinformationen om dessa ämnen är primärt från institutet för miljömedicin, IMM, Karolinska institutet, Stockholm¹¹.

Bly

Barn är särskilt känsliga för bly och kan vid redan mycket låga doser ge skador på nervsystemet och påverka hjärnans utveckling. Stor exponering för bly hos yngre barn kan leda till hämmad utveckling, nedsatt intellektuell kapacitet (lägre IQ) och beteendestörningar hos barn. Vidare är kända effekter från bly vid relativt låg exponering störning i blodbildning, försämrad hörsel, njurpåverkan och hämmad tillväxt av skelettet. Bland vuxna finns det indikationer på att hög blyexponering bidrar till förhöjt blodtryck och kronisk njursjukdom.

Arsenik

Arsenik kan ge upphov till en rad toxiska effekter i människa varav akuta förgiftningssymptom på människa kan yttra sig i magsmärtor, kräkningar, diarré och blod i urin. Både vid akut exponering och kronisk exponering kan arsenik ge upphov till mycket allvarliga effekter. Arsenik är ett välkänt cancerframkallande ämne och där dokumenterade cancerogena effekterna hos människa vid tillräcklig exponering kan drabba urinblåsa, lungor, njure, näsgångar, huden, levern och prostata. Hos barn kan exponering leda till hämmad tillväxt och kognitiv utveckling och försämrat immunförsvar.

PAHer

PAHer (polyaromatic hydrocarbons) är grupp av aromatiska ämnen och har en rad kända ekotoxikologiska effekter på t.e.x. mikroorganismer, växter, akvatiska organismer, fåglar och däggdjur inklusive människa. Aromaters farlighet betraktas generellt som hög, men vissa PAHer klassificeras som mycket giftiga med cancerogena egenskaper. PAHer indelas i lågmolekylära (PAH-L), mediummolekylära (PAH-M) och högmolekylära (PAH-H) där framför allt PAH-H, men även vissa av PAH-M ingår bland de som är klassificerade som cancerogena och särskilt farliga.

13.1 Hälsorisker

Inom både EO2 och EO3 bedöms oacceptabel exponering föreligga som påvisar hälsorisker p.g.a av uppmätta bly, arsenik och tyngre fraktioner av PAHer. Inom EO3 är även halten kvicksilver över PSRV (inandning av ånga) inom ett större sammanhängande delområde av EO3. Till stor grad samvarierar höga halter av respektive ämne och i många analyserade prover förekommer ofta flera riskämnen. I de områden som inte hårdgjorda och föroreningarna förekommer ytligt kan exponering för människor främst ske genom inandning av damm, direktkontakt med hud och intag av jord. Det är inom EO2 mindre sannolikt att exponering ska ske via intag eller kontakt med förorenat vatten eller via förtäring av grödor som odlats på platsen och som anrikat förorening från jorden den odlats i. Inom EO3 kan de sistnämnda exponeringsvägarna inte uteslutas om efterbehandlingsåtgärder inte utförs för utpekade arealer beaktat att känslig markanvändningsåsom bostadsändamål och odling i framtiden kan bli aktuell inom EO3.

Uppförande av byggnader inom EO3 skulle öka relevansen av inandning av ångor vilket är styrande för PSRV avseende PAH-M och Hg som påvisats. Idag är hela området inom Risselås 1:30 med undantag av EO4 som är inhägnat, öppet och tillgängligt för allmänheten. Det nyttjas både för fritidsaktiviteter och för bl.a. förskoleverksamhet och bar som skyddsobjekt bör nogsamt beaktas vid värdering av risker. Att bedöma och kvantifiera exponering och exponeringstider för olika grupper är mycket svårt. Det antaganden som gjort i den konceptuella modellen för respektive egenskapsområde anses tillräckligt konservativ för att uppnå adekvata

¹¹ <https://ki.se/imm>

skyddsnivåer. De hälsorisker som förts som relevanta bör därför beaktas och medför åtgärder och tillräcklig riskreduktion.

Hälsorisker via intag av fisk i recipienten bedöms, utgående från resultat från MIFO II, som mycket låga. Hälsorisker via intag av ätliga växter/grödor bedöms som små. Däremot bör EO3 genomgå efterbehandlingsåtgärder för att exponering via odling och intag av växter ska kunna uteslutas. Genomförda analyser på potatis och rotfrukt inom närliggande fastigheter indikerar inte förhöjda nivåer av relevanta riskämnen, med undantag av bly och arsenik från rotfrukt inom en av fastigheterna. Omgivande fyllnadsjord och koppling till föroreningar till f.d. sulfittfabriken kunde ej göras vid provtagning nära odlingsplats. Därför bör uppföljande provtagning utföras på den jordmån som rotfrukten odlades i vilket främst består av tillförd mulldjord.

13.2 Miljörisiker och skydd av naturresurser

För många parametrar som PSRV beräknats är både skydd av grundvatten och markmiljö styrande för riktvärden.

Grundvatten ska i utgångsläget alltid anses utgöra en skyddsvärd resurs. Inom aktuellt område förekommer relativt lite grundvatten då fyllnadsmassor överlagrar en mycket tät silt till lerig morän. Inom fabriksområdet med hårdgjorda ytor antas en mycket begränsad grundvattenbildningske. Av den anledning finns ett nedsattskyddsvärde på grundvatten inom fabriksområdet och undersökningsområdet inom Risselås 1:30 i stort. Inget grundvattenuttag för dricksvattenändamål sker idag inom Risselås 1:30 och vid ett framtida bostadsområde är det sannolika att kommunalt dricksvatten installeras. Uttag via grävda enskilda brunnar anses osannolikt då förutsättningarna på platsen (enligt ovan beskrivning) ger en begränsad vattentillgång. Mest relevant ur risksynpunkt kopplat till grundvatten är därmed som spridningsmedium till ytvatten och risker för påverkan på vattenmiljön. I MIFO II bedömdes spridningsförutsättningar för metaller från grundvatten till ytvatten sammantaget vara låga. Kompletterande analyser under huvudstudie har inte ändrat den bedömningen.

Längs undersökningsområdet som angränsar mot kanalen och Faxälven har grundvattentillströmning i grundvattenförande skikt varit mycket lågt. För flertalet installerade grundvattenrör har det tagit mycket låg tid att omsätta grundvatten innan provtagning kunnat utföras. Detta indikerar låg permeabilitet och grundvattentransport generellt inom området. Grundvattnets strömningsriktning på fastigheten är mot Faxälven och den inre kanalen utgör samlingspunkt för transporterat grundvatten längs undersökningsområdet. Små osäkerheter bedöms finnas i denna bedömning då gradienten mot Faxälven är tydlig. De analyser av ytvatten och sediment som uttagits i kanalen uppvisar låga till måttliga halter, vilket stärker uppfattningen om att det inte föreligger en pågående spridning av betydande omfattning.

Däremot går det inte att utesluta att kraftig nederbörd, som orsakar skred och erosion av kanterna ner mot kanalen temporärt kan frisätta förorenat material som via kanalen kan ledas till recipienten. Efterbehandling av fyllnadsmassor inom EO2 skulle minska sådan risk för snabba spridningsförlopp. Kanalens begränsade flöde, växtlighet och de fysiska barriärer som finns vid fd textilfabriken utgör däremot hinder för snabb spridning av partiklar och bidrar till att suspenderat material som frigörs tillåts längre sedimentationstid i kanalen vilket minskar förutsättningar för spridning direkt till nedströms belägna ytvatten.

Vidare finns förorenat grundvatten med mycket höga halter PAHer lokalt inom EO4 och som kan medföra spridning till recipienten Faxälven. Detta tillsammans med höga halter i jord inom EO4 motiverar vidare undersökningar i detta delområde inom EO4.

Påvisade halter av flera metaller och PAHer kan även anses ha en allmänt negativ påverkan på markmiljön inom områden med större inslag av förorenade fyllnadsmaterial. Riskreducerande

åtgärder med inriktning mot reduktion av hälsorisker bedöms som dimensionerande för efterbehandlingsåtgärder, men kommer även bidra till förbättrad markmiljö.

13.3 Osäkerheter

Även om ett stort antal miljöprover ligger till grund för huvudstudien och föreliggande riskbedömning återstår fortsatt en rad osäkerheter i underlagsdata. Risselås 1:30 är sammantaget en stor fastighet och ursprunglig omfattning på huvudstudiens inriktning omfattade inte stora delar av E03 och de f.d. vedlagerytorna. Påvisande av förorening inom E03 under år 2019 gjorde att ytterligare prover analyserats inom området vilket stärker bedömningen om att det föreligger oacceptabla hälsorisker inom området. Men underlaget behöver liksom inom E02 stärkas innan efterbehandlingsåtgärder påbörjas och kan utföras med större precision. Detta ingår i detaljprojektering och ger således underlag till en bättre prognos av kostnader inför påbörjande av åtgärder. Detta föreslås utföras genom förtätad provtagning och sk. SEV-klassning (SEV=selektiva efterbehandlingsvolym) inom uppskattade förorenade arealer och volymer, se kap. 14.

Däremot bedöms osäkerheten liten kring att det föreligger oacceptabla hälsorisker inom området med nuvarande och framtida markanvändning. Till stöd för detta ligger omfattande fynd av föroreningar med stor farlighet över relativt stora delar av fastigheten. År 2010 skärpte EFSA (European Food and Safety Administration) bedömningen av hur mycket bly en person kan få i sig utan att riskera skador på centrala nervsystemet. EFSA fastställde en nedre gräns på 0,5 mikrogram bly per kilo kroppsvikt och dag. Detta sänkta värde har potentiellt en betydande effekt på de generella riktvärdena för bly i mark. Utredning och eventuell revidering av riktvärden för bly i mark pågår genom Naturvårdsverket och på deras hemsida framgår att resultaten ska publiceras under 2021. Till dags datum har denna uppdaterade information utkommit. Eftersom bly förekommer frekvent som förorening inom Risselås 1:30 är det relevant att nämna denna osäkerhet då det kan leda till eventuell justering av denna riskbedömning i framtiden.

Vad gäller miljörisker finns återstående osäkerheter kring historisk spridning av verksamhetsrelaterade föroreningar till recipientens sediment. Sedimentundersökningar påvisar allmänt förhöjda halter av PAH'er i sediment som kan ha koppling till fd sulfitfabriken. Däremot har det varit svårt att lokalisera områden där föroreningar och t.ex. fiber i ansamlats i särskilt stor grad.

14 ÅTGÄRDSUTREDNING

Eftersom identifierade risker främst består av ytligt förorenad fyllnadsmaterial med höga halter av riskämnen bedöms främst två olika åtgärdsalternativ och strategier för utförande vara aktuella. Dessa alternativ består av **schaktsanering** samt **övertäckningsåtgärder** vilka i riskvärderingen ställs mot **nollalternativet** att inte utföra efterbehandlingsåtgärder. Grad av riskreduktion, svårigheter i deras utförande samt ekonomiska utfall redogörs och jämförs för respektive alternativ.

14.1 Mätbara åtgärds mål

Beräknade platsspecifika riktvärden (PSRV) som redovisats för respektive relevant ämneskategori föreslås gälla som åtgärds mål. Mot bakgrund av detta har nedanstående kostnadskalkyler utförts för respektive alternativ.

14.2 Uppskattade åtgärds kostnader

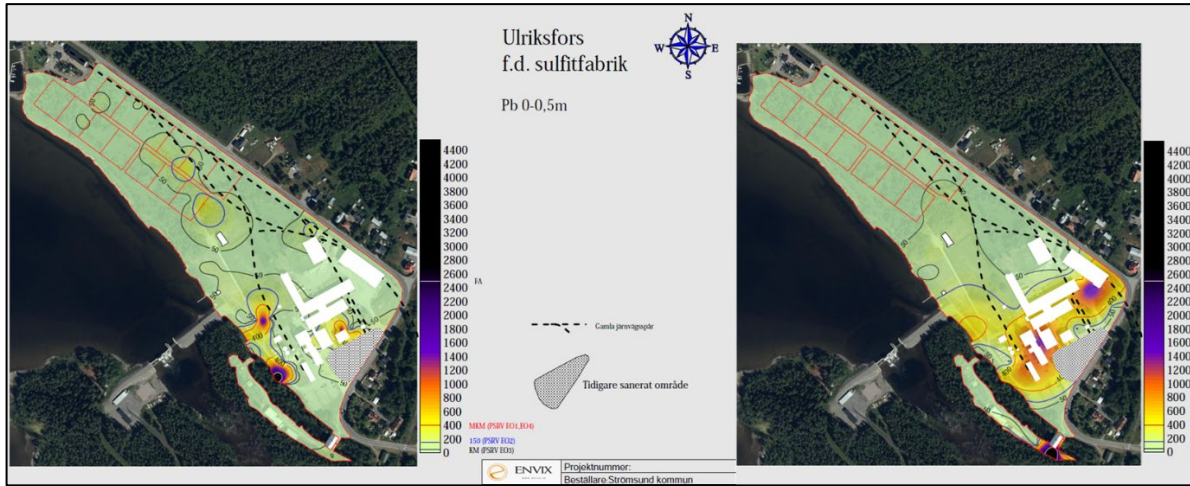
Med de osäkerheter i analysunderlag som finns utförs ändå en uppskattning av förorenade arealer och volymer jord som bedöms vara i behov av efterbehandlingsåtgärder.

14.2.1 Areel utbredning av riskstyrande ämnen

Areala utbredningskartor har skapats från all tillgänglig mätdata genom modellering i mjukvaran Surfer. Fördjupad bearbetning av analysdata och illustration av utbredning av riskämnen i plan och djup samt volymsuppskattning har utförts med programvaran Surfer (version 18.1.186-2020, Golden Software, USA). Kriging tillämpades i surfer för interpolering av data. Kriging är en av de mest flexibla interpolationsmetoderna och är användbar för interpolering med nästan alla typer av geostatistiska dataset för beskrivning av den rumsliga/spatiala fördelningen. Under lämpliga antaganden ger kriging den bästa linjära opartiska förutsägelsen av värden mellan två datapunkter som ingår i datasetet som man vill beskriva. Ytliga utbredningskartor grundar sig på flest datapunkter och ger den mest robusta uppskattning eftersom absolut flest analysdata finns från ytliga markskikt (0-0,5 m).

I figur 6-10 ges den spatiala utbredning för metallerna bly, arsenik och kvicksilver (relevant inom EO3) samt PAH M och PAH H. Mest data finns för ytliga jordprover 0-0,5 m, men även modellering är även utförd för nivåer djupare än 0,5 m men innehar en större grad av osäkerheter.

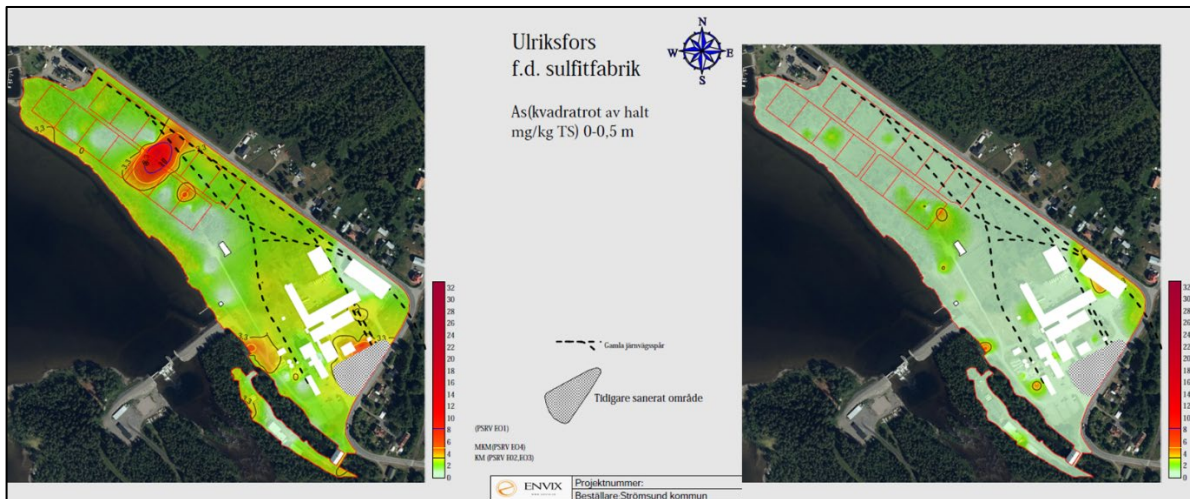
Högupplösta figurer återfinns även i bilaga 13.

6a.

6b

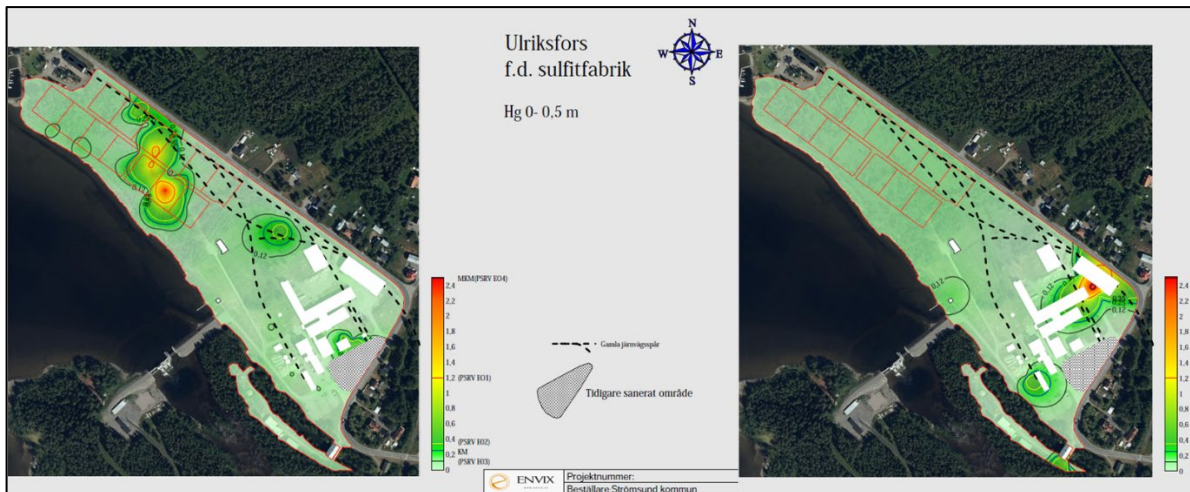
Figur 6. Illustration - utbredning för Pb (bly) i jord inom Risselås 1:30 för djupen 0-0,5 m (a) samt > 0,5 m(b).

7a.

7b

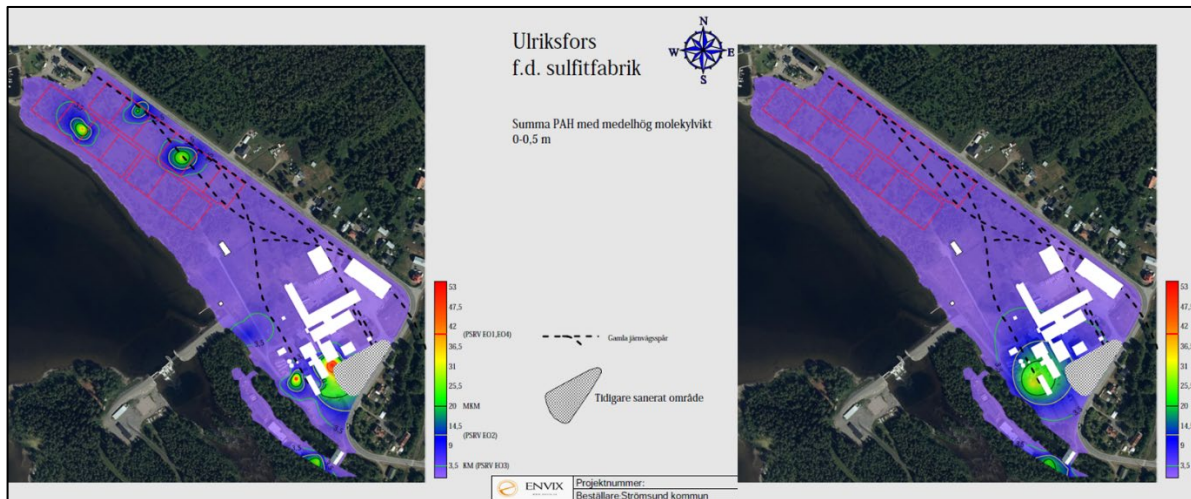
Figur 7. Illustration - utbredning för As (arsenik) i jord inom Risselås 1:30 för djupen 0-0,5 m (a) samt > 0,5 m(b).

8a.

8b

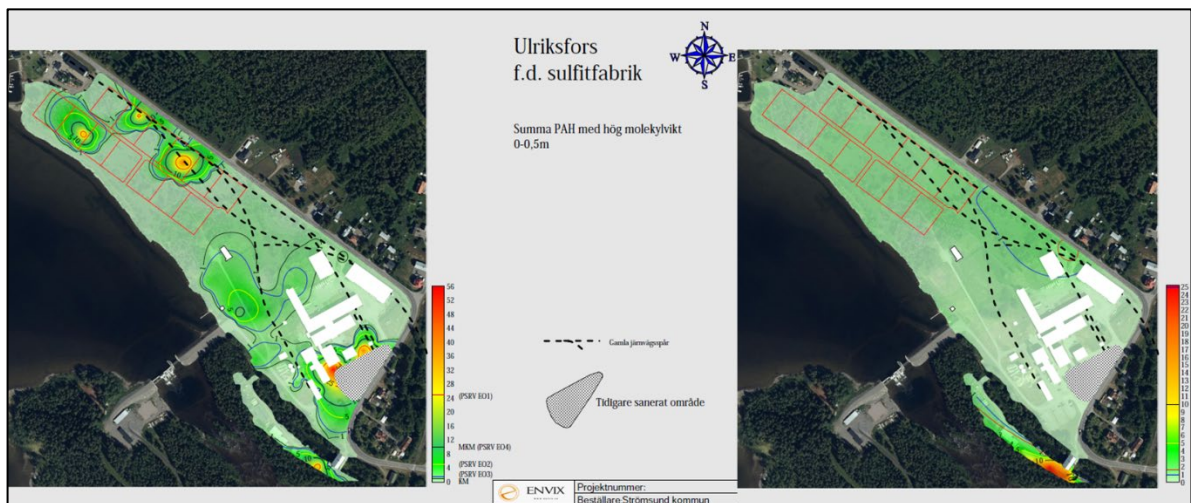
Figur 8. Illustration - utbredning för Hg (kvicksilver) i jord inom Risselås 1:30 för djupen 0-0,5 m (a) samt > 0,5 m(b).

9a.

9b

Figur 7. Illustration - utbredning för PAH M (mellanmolekylära PAHer) i jord inom Risselås 1:30 för djupen 0-0,5 m (a) samt > 0,5 m(b).

10a.

10b

Figur 7. Illustration - utbredning för PAH H (högmolekylära PAHer) i jord inom Risselås 1:30 för djupen 0-0,5 m (a) samt > 0,5 m(b).

Baserat på utbredning av föroreningar inom olika egenskapsområden har uppskattning av total areal inom E01 till E04 utförts med hjälp av interpolation. Ytuppskattningar har gjorts för totalt område som överskrider PSRV för någon riskstyrande parameter inom respektive EO. I tabell 11 redovisas uppskattade arealer.

Tabell 11. Uppskattning av totalytareal inom respektive egenskapsområde där någon riskåparameter överskrider beräknade PSRV. Beräknade arealer har avrundats uppåt till närmaste 100 m².

Område	Totalt areal (m ²) över PSRV för något riskämne
EO1	6 000
EO2	11 000
EO3	18 000
EO4	700

14.2.2 Uppskattning av förorenade jordvolym

Med hjälp interpolering i Surfer samt med underlag från fyllnadsmaterialets genomsnittliga mäktighet inom olika delområden har volymen förorenad jord med behov av efterbehandling uppskattats för samtliga egenskapsområden även om omedelbart behov av riskreduktion och åtgärder enbart förts fram för EO2 och EO3. Uppskattade volymer redovisas i tabell 12.

Tabell 12. Uppskattade volymer av förorenad jord inom respektive egenskapsområde

Område	Totalt areal (m ²) över PSRV för något riskämne	Snittdjup förorenat lager (m)	Volym förorenad jord (m ³)
EO1	6 000	0,3	1800
EO2	11 000	0,7	7700
EO3	18 000	0,5	9000
EO4	700	0,5	350
Summa	35 700		18 850

14.3 Kostnads kalkyler för efterbehandling

Framst två olika former av efterbehandling har utsetts som alternativ för att åstadkomma riskreduktion inom utpekade delområden inom Risselås 1:30.

14.3.1 Schaktsanering

För kalkylen för schaktsanering har ett par olika antaganden om slutlig klasstillhörighet för förorenade massor antagits. Det är i förväg utifrån nu tillgängliga data beräkna exakt fördelning mellan olika klasser avseende föroreningsinnehåll. Därför har två olika scenarier antagits där det ena antar att alla uppschaktade massor kommer klassificeras som icke farligt avfall (IFA) och det andra fallet antar att det blir en 50/50 fördelning mellan IFA och mer lågradigt förorenade massor som understider riktvärde MKM (MKM-massor). Föroreningsinnehållet påverkar priset för mottagning hos godkänd mottagningsanläggning för avfallet och därmed slutligt pris för efterbehandlingsåtgärden. I övrigt har schablonpriser från kända utgiftsposter (mottagning, lastning, schakt, fyll, transporter, materialinköp, mottagningskostnader, återställning, provtagning, miljökontroll, laboratorieanalyser) inkluderats i kalkylen med utgångspunkt av prisnivåer som gällde 2021.

Kostnads kalkylens slutliga utfall för efterbehandlingsåtgärder inom respektive egenskapsområde framgår av tabell 13.

Tabell 13. Beräknade efterbehandlingskostnader för olika egenskapsområden inom Risselås 1:30.

	MKM 50%/IFA 50%	100 % IFA
Summa EO1 EBH åtgärd:	1 520 237 kr	1 659 257 kr
Summa EO2 EBH åtgärd:	8 192 268 kr	10 105 268 kr
Summa EO3 EBH åtgärd:	10 050 250 kr	12 380 250 kr
Summa EO4 EBH åtgärd:	617 256 kr	704 756 kr
Summa:	20 380 011 kr	24 849 531 kr
Varav EO2 och EO3	18 242 518 kr	22 485 518 kr

14.3.2 Täckningsåtgärder

På samma sätt som för schaktsaneringar har en kostnadskalkyl tagits för täckningsåtgärder för att uppnå riskreduktion. Endast EO2 och EO3 har kalkylerats med två olika alternativ till tjocklek på täcksikt som består av fyllnadsmateriel, ofta i form av morän, som packas, innan ett lager av matjord anläggs ovanpå. I botten ingår i kalkylen en markduk som avgränsar underliggande förorenad mark med påförda massor. I övrigt utgår uppskattad kostnad från schablonpriser för arbeten enligt 2021 års prisnivå. Detaljer kring kalkyler för respektive åtgärdsalternativ kan erhållas på anmodan, men redovisas inte i detalj nedan.

Tabell 14. Kostnadskalkyl för alternativ med övertäckning som åtgärd för att uppnå riskreduktion.

Alternativ övertäckningsåtgärd	Kostnad	kr/m ²
Skyddstäckning EO2 + EO3 0,7 m(0,4-0,3m)	4 305 600 kr	239,2
Skyddstäckning EO2 + EO3 1,0 m(0,7-0,3m)	5 716 800 kr	317,6

14.4 Riskvärdering

För att värdera de olika åtgärdsalternativen har en matris för riskvärdering ställts upp där olika aspekter av respektive alternativ vägs in. Tyngdpunkt ligger på grad av riskreduktion, totala kostnader och vilka osäkerheter som kvarlämnas med respektive alternativ.

I tabell 15 ges utfallet av riskvärdering för Risselås 1:30.

Tabell 15. Riskvärdering – efterbehandlingsåtgärder för Risselås 1:30.

Åtgärdsalternativ	Uppskattad kostnad (Mkr)	Ekonomi	Riskreduktion jämfört med nollalternativ	Miljönytta/ uppfyllande av åtgärds mål	Grad av kvarstående osäkerhet för framtida markanvändning	Total poäng
Schaktsanering (EO2 och EO3)	18,2–22,5	1	5	5	5	16
Övertäckningsåtgärder	4,3-5,7	3	4	3	3	13
Nollalternativ (ingen åtgärd)	0	5	1	1	1	8

Alternativet med schaktsanering erhåller högst totalpoäng och är det åtgärdsalternativ som ger störst riskreduktion och säkrast uppnår detta för utpekade områden med åtgärdsbehov. För flera exponeringsvägar som innebär risk för direkt exponering är alternativet med

täckningsåtgärder möjligt att tillämpa för att åstadkomma stor riskreduktion. Däremot återstår framtida osäkerheter kring möjlighet att nyttja mark utan restriktioner samt osäkerheter kring kvarstående exponering via t.ex. spridning till grundvatten som både medföra att risker för både hälsa och miljö till viss del kvarstår. Därför kan graden av riskreduktion inte anses uppnå samma poäng som vid en schaktsanering där förorening permanent avlägsnas från platsen där de kan medföra exponering. Täckningsalternativet bedöms inte heller rimligt ur ett långsiktigt perspektiv för framför allt EO3 eftersom det kommer inskränka på framtida möjligheter till exploatering t.ex. i form av bostäder. Men redan idag har området befunnits ha oacceptabla risker genom nuvarande markanvändning och åtgärdsbehovet kvarstår även om marken inte skulle nyttjas för bostadsändamål.

Nollalternativet kostar ingenting och får därav höga poäng avseende ekonomi, men den identifierade och oacceptabla risken för exponering från påvisade föroreningar kvarstår och uppfyller därmed inte uppställda åtgärds mål.

Utifrån utförd riskvärdering förordas att schaktsanering bör utföras för aktuell fastighet.

15 SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

Inom de definierade egenskapsområdena EO2 och EO3 inom Risselås 1:30 har ställvis höga halter av flera ämnen med mycket hög farlighetsgrad påvisats. Mycket höga halter har frekvent uppmätts ytliga markskikt i prover uttagna som samlingsprover i nivån 0-0,5 m. Halter har i flera fall överskridit beräknade platsspecifika riktvärden med hälsobaserad exponering som styrande för riktvärden.

Slutsatsen är att det föreligger ett tydligt åtgärdsbehov för att reducera risker förknippat med påträffade markföroreningar till acceptabla nivåer (minst underskrida platsspecifika riktvärden i respektive egenskapsområde).

Området är inte inhägnat och ställvis innehåller så pass höga halter av arsenik (prover uttagna från EO3) att nivån för där akuttoxiska effekter kan uppträda vid oralt intag av förorenad jord överskrids. Därmed är det angeläget att efterbehandling börjar planeras för att så snart som möjligt kunna ansöka om medel för utförandet med målsättning att kunna reducera omedelbara risker som identifierats inom området.

Detaljprojektering bör utföras inom utpekade områden med åtgärdsbehov i form av förtätad provtagning och SEV-klassificering enligt Naturvårdsverkets riktlinjer (indelning i 10x10 m rutor, representativa samlingsprov uttas från varje 0,5m-nivå) ner till djup där naturlig mark uppträder. Därefter kan utsedd huvudman för genomförandet av efterbehandlingsåtgärder påbörja upprättande av ett kalkylbart förfrågningsunderlag med komplett mängdförteckning för upphandling av entreprenör för utförandet av åtgärder.

Utförandet måste föregås av en §28-anmälan enligt Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och som inlämnas till behörig tillsynsmyndighet (Strömsunds kommun, Miljö- och Byggavdelningen).

Information bör gå ut till samtliga i närområdet som kan beröras av efterbehandlingsåtgärden, som minst verksamhetsutövare och fastighetsägare inom Risselås 1:30, samt boende, fastighetsägare och verksamhetsutövare vid intilliggande fastigheter.

Umeå 2022-01-31
För Envix Nord AB

Daniel Ragnvaldsson
Projektledare

Greta Backteman
Handläggare

Peder Englund
Fältansvarig

Kristin Stadling
Granskare

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.259

§ 135 Initiativärende från Vänsterpartiet om invasiva växter i Strömsunds kommun

Kerstin Sjöberg (V) inkom den 22 april 2022 med ett initiativärende om invasiva växter i Strömsunds kommun. På kommunstyrelsens sammanträde den 27 maj § 115, beslutades att ärendet skulle skickas till miljö- och byggavdelningen för handläggning.

Förvaltningschef på miljö- och byggavdelningen har upprättat ett svar på initiativärendet.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Yttrande från miljö- och byggavdelningen

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Initiativärendet anses besvarat.

Diarienummer KS.2022.259

Svar på initiativärende om invasiva växter

Sammanfattning

Kerstin Sjöberg (V) inkom den 22 april 2022 med ett initiativärende om invasiva växter i Strömsunds kommun. På kommunstyrelsens sammanträde den 27 maj § 115, beslutades att ärendet skulle skickas till miljö- och byggavdelningen för handläggning.

Förvaltningschef på miljö- och byggavdelningen har upprättat ett svar på initiativärendet.

Förslag till beslut

Initiativärendet anses besvarat.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, kanslisekreterare

Beslut skickas till

Kerstin Sjöberg
Miljö- och byggavdelningen

Bilagor

Yttrande från miljö- och byggavdelningen

Diarienummer MIL.2022.544

Svar på initiativärende om invasiva växtarter

Vänsterpartiet har väckt ett initiativärende om hantering av invasiva växtarter inom Strömsunds kommun.

Det är Länsstyrelsen i Jämtlands län som samordnar länets åtgärder mot de invasiva främmande arterna som finns listade i EU-förordningen (nr 1143/2014).

Den som äger en fastighet har ett eget ansvar att vidta åtgärder om det finns EU-listade invasiva främmande arter vid den egna fastigheten.

Av kommunallagens likställighetsprincip framgår att en kommun är skyldig att behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Principen innebär att kommuner inte får särbehandla vissa kommunmedlemmar eller vissa grupper av kommunmedlemmar annat än på sakliga grunder. Följaktligen kan inte kommunen påta sig ansvaret för att röja undan invasiva främmande arter i någons privata trädgård.

Kommuner är ofta fastighetsägare för till exempel parker och allmänna ytor och är i den rollen ansvariga för att bekämpa invasiva främmande växter som finns med på EU-listan. Kommunen är också ansvarig för avfallshanteringen och har där en mycket viktig roll i att se till att avfallet från invasiva främmande växter hanteras på ett rätt sätt.

Trädgårdsavfall innehållande invasiva främmande arter lämnas väl förpackat i den vanliga gröna soptunnan eller om det är större mängder i särskilt märkt container på din lokala ÅVC.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Miljö- och byggavdelning

Erik Casselbrant

miljö- och byggchef

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.289

§ 136 Initiativärende från Socialdemokraterna om hälsocentralens lokaler

Bertil Johansson (S) har inkommit med ett initiativärende om hälsocentralens lokaler i Hammerdal där han vill att kommunstyrelsen ska göra det möjligt att köpa gamla hälsocentralens lokaler i Hammerdal för att säkerställa etableringen av regionens distrikssköterskemottagning samt ge skolan möjlighet att starta upp en tillfällig eller permanent förskoleklass.

Teknik- och serviceförvaltningen har upprättat ett yttrande där synpunkter inhämtats från barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse
Yttrande

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Initiativärendet avslås.

Diarienummer KS.2022.289

Intitativärende om hälsocentralens lokaler

Sammanfattning

Bertil Johansson (S) har inkommit med ett initiativärende om hälsocentralens lokaler i Hammerdal.

Beskrivning av ärendet

Bertil Johansson vill att kommunstyrelsen gör det möjligt att köpa gamla hälsocentralens lokaler, Hammerdal 3:137, som ägs av Hälsohuset Hammerdal Ab. Detta för att säkerställa etableringen av regionens distriktssköterskemottagning på bottenplan. Bertil Johansson vill även ge skolan möjlighet att starta en tillfällig eller om så önskas permanent förskoleklass på övre plan.

Kommunstyrelsen beslutade, den 24 maj 2022 § 117, att teknik- och serviceförvaltningen får i uppdrag att utreda ärendet samt att synpunkter även inhämtas från barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen.

Förslag till beslut

Initiativärendet avslås.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Richard Persson, förvaltningschef

Beslut skickas till

Bertil Johansson

Bilagor

Yttrande

Diarienummer KS.2022.289

Yttrande - Initiativärende om hälsocentralens lokaler

Kommunen ska i huvudsak äga de fastigheter som långsiktigt behövs för kärnverksamheten, under förutsättning att det är mest ekonomiskt fördelaktigt. Undantag kan beslutas av kommunstyrelsen för fastigheter där det finns särskilda skäl för kommunalt ägande, till exempel kulturhistoriskt värde eller strategiska skäl. Alla kommunala verksamheter är skyldiga att aktivt effektivisera sin lokalanvändning

Teknik- och serviceförvaltningen har enligt beslut i KS inhämtat synpunkter från barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen för att undersöka förvaltningens behov av dessa lokaler i syfte att bedriva förskoleverksamhet. Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen ser inget behov av dessa lokaler inom sin verksamhet.

Teknik- och serviceförvaltningen anser inte att kommunen ska köpa gamla hälsocentralen i Hammerdal då den inte behövs långsiktigt för våra kärnverksamheter. Teknik- och serviceförvaltningen anser inte att kommunen ska köpa fastigheter i syfte att säkerställa annan aktörs verksamhet.

Kontaktuppgifter

Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund
0670-161 00

kommun@stromsund.se

www.stromsund.se

den 16 augusti 2022

Diarienummer KS.2022.268

§ 137 Val av lotterikontrollant

Kontaktpersonen är den person som sökande har utsett och som kommunen och kontrollanten kan kommunicera med under ansökningsförfarandet och under registrerings giltighetstid. Kontaktpersonen är bland annat delaktigt i att bestämma tidpunkt för genomgång av lotteriet, ansvarar för marknadsförningen följer spellagen och villkor i registreringen. Kontaktpersonen ska också delta vid dragning och ansvara för redovisning till kontrollant.

Förslag på kontrollanter

Lars Lif, Tåsjö

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta enligt upprättat förslag.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Lars Lif väljs som kontrollant för lotteri.

Diarienummer KS.2022.268

Val av lotterikontrollant

Kontaktpersonen är den person som sökande har utsett och som kommunen och kontrollanten kan kommunicera med under ansökningsförfarandet och under registreringsens giltighetstid. Kontaktpersonen är bland annat delaktigt i att bestämma tidpunkt för genomgång av lotteriet, ansvarar för marknadsförningen följer spellagen och villkor i registreringen. Kontaktpersonen ska också delta vid dragning och ansvara för redovisning till kontrollant.

Förslag på kontrollanter

Lars Lif, Tåsjö

Förslag till beslut

Lars Lif väljs som kontrollant för lotteri.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, kanslisekreterare

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer KS.2022.41

Delegationsbeslut

1. Teknik- och serviceförvaltningen, Helén Löfgren Larsson om befrielse från grundavgift (KS.2022.32)

Förslag till beslut

Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, kanslisekreterare.

Diarienummer KS.2022.22

Delgivningar

1. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov:

Budget 2022	300 000
Stölskyddsföreningen, § 59/2022	-10 000
Sommarlovsaktiviteter 2022, § 103/2022	-275 000
Kvarstår	15 000

2. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens utvecklingspott:

Budget 2022	1 000 000
Akademi norr, § 153/2021	-105 400
E-handelssystem, § 236/2021	-730 000
Samhällsutveckling i Backe, § 239/2021	-250 000
Flyktingloppet 2022, § 60/2022	-20 000
Budgetrevidering 2022	2 180 000
Kvarstår	2 074 600

3. Kommunala pensionärsrådet 19 maj 2022 § 5 - Övriga frågor
4. Regeringsbeslut om ändring av uppdraget att utbetala stöd för utveckling av företagsklimat och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner (KS.2022.511)
5. Skrivelse till Ukrainska ambassaden (KS.2022.530)
6. Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 16 augusti 2022 § 115 - PTS Bredbandsstöd 2022 (KS.2022.239)

Förslag till beslut

Delgivningarna läggs till hanlingarna.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Lisa Lundgren, Kanslisekreterare